بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

İrca Saldırılarına Karşı

ŞÜPHELERİN GİDERİLMESİ

ŞEHADET
Dile Getirilen Şahitlik
Yayın No: 15

Kitabın Adı: *Şüphelerin Giderilmesi*
Yazarı: *Murat GEZENLER*
Birinci Baskı: *Ocak/2010*
İkinci Baskı: Nisan/2011

Tashih&Redakte: *Abdullah Yıldırım*
Son Okuma: *Betül Güldiren*

Teknik Hazırlık: *Ayfer Berden*
Kapak Tasarım: *Mali*

Dizgi: Şehadet
Cilt: *Göksu (332 342 02 07)*
Baskı: *Form (332 342 01 28)*
Baskı Yeri: *Konya*

Perakende Sipariş
Meva Kitap
Tel : 0 332 350 63 62

İrca Saldırılarına Karşı

ŞÜPHELERİN GİDERİLMESİ

Murat Gezenler

GENEL DAĞITIM
Şehadet Yayınları
0 507 332 10 02
KONYA

İçindekiler

Hutbetu'l Hace

Hamd, ezelden ebede dek yalnızca Allah'a özgüdür. O'nu över ve O'ndan Peygamber efendimizi, onun ehli beytini ve sahabilerini rahmetiyle kuşatmasını dileriz. Allah Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Allah'tan sakınılması gerektiği gibi sakının. Sizler, kesinlikle Müslüman olarak ölün." (3 Ali İmran/102)

"Ey insanlar! Sizi tek bir nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve o ikisinden birçok erkekler ve kadınlar vücuda getirip (dünyanın dört bir tarafına) yayan Rabbinizden (emir ve nehiylerine riayetsizlikten) sakının. Adını anarak birbirinizden dilekler dilediğiniz Allah'tan ve sıla-i rahmi kesmekten korkun. Hiç şüphesiz ki O, sizin üzerinize Rakîb'tir. (En ince ayrıntısına kadar her halinizi daima gözetendir.)" (4 Nisa/1)

"Ey iman edenler! Allah'tan (emir ve nehiylerine riayetsizlikten) sakının ve doğru olan sözü söyleyin ki, Allah, yaptığınız amelleri kabul etsin ve günahlarınızı affetsin. Allah ve Resulüne itaat eden, elbette ki bütün büyük emel ve beklentilerini elde etmiştir." (33 Ahzab/71)

Bütün hitap ve kitapların başında ifa edilmesi sünnet olan "hamd ve salât" fasılasını ifa ettikten sonra...

En doğru söz, Allah'ın kelamı ve en mustakim yol, Muhammed'in *(sallallahu aleyhi ve sellem)* rehberlik ettiği yoldur. Yoldan saptıran en şerli şeyler, dinde sonradan çıkartılan şeylerdir. (Din adına başlı başına bir ibadet olması amacıyla) dinde sonradan çıkartılan her şey bid'attir. Her bid'at sapkınlıktır. Ve hiç şüphesiz ki, her sapkınlık azaba mustehaktır.

Mukaddime

Dinimizi kemale erdiren, üzerimizdeki nimetini tamamlayan, İslam'ı din olarak benimsememizden razı olacağını bildiren, Kendisinden bizleri gazaba uğramışların ve sapkınların yollarından uzak tutarak dosdoğru yola (nimetlendirdiklerinin yoluna) iletmesini dilememizi emreden Allah'a hamd olsun.

Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. O tektir. Hiçbir ortağı yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, O'nun kulu, hak dinle ve dosdoğru şeriatla gönderdiği, bu şeriata uymasını emrettiği ve *"İşte bu benim yolumdur. Ben ve bana uyanlar basiret üzere Allah'a davet ederiz. Allah'ın şanı yücedir. Ben, Allah'a ortak koşanlardan değilim" (12 Yusuf/108)* demesini buyurduğu Rasulüdür.[1]

Hiç şüphesiz ki Allah'ın rızası, O'nun indirdiği esasların tamamına mutlak bir teslimiyetle mümkündür. Fertler ya da toplumlar bu yüce gaye adına yola çıktıklarında karşılarında ilk olarak şeytanı (Allah'ın laneti onun üzerine olsun) bulmaktadırlar. Şeytan *"Onların çoğunu şükreden kimseler olarak bulamayacaksın" (7 Araf/17)* ahdi gereği insanoğlunu saptırabilme, onları doğru yoldan alıkoyarak cehenneme sürükleyebilme mücadelesi vermekte ve bu mücadelesinde ise başarıya ulaşabilme adına türlü türlü metotlarla insanoğluna yaklaşmaktadır.

"Beni azdırmanın karşılığı olarak yemin ederim ki, ben de onları saptırmak için senin dosdoğru yolun üzerine elbette oturacağım. Sonra onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım." (7 Araf/16-17)

Şeytan'ın insanoğlunu yoldan çıkarma adına kullandığı en tehlikeli metotlardan birisi; insanoğluna sağdan (suret-i haktan) yaklaşarak, hakkı bâtıl, bâtılı ise hak olarak göstermek suretiyle onu yoldan çıkarmasıdır.[2] Zira Allah'ın rıza-

---

[1] Bu bölüm, İbn-i Teymiye *(rahimehullah)*'ın "Iktidau-s Sıratı-l Mustakîm" isimli eserinin mukaddime kısmından alınmıştır.

[2] İslam âlimleri şeytanın sağdan yaklaşmasını genel olarak hakkı bâtıl, bâtılı da hak olarak göstermesi şeklinde tefsir etmişlerdir. Konuya dair Araf Suresi'nin 16-17. ayetleri ile Saffat Suresi'nin 28. ayetinin tefsirine bakılabilir.

sını kazanma ve bu uğurda gerekirse canını dahi feda etme mücadelesi veren bir ferdin, apaçık inkâr veya Allah'ın hükümlerini yalanlama, yüz çevirme, Allah'ın dinine karşı büyüklenme gibi bir sapkınlıkla yoldan çıkması teorik olarak pek mümkün görünmemektedir. Bundan dolayı böylesi fert ya da toplumların kandırılması ancak "Allah sizden bu şekilde hareket etmenizi istiyor" diyerek onlara Allah'ın emretmediklerini teşrî etmek ve "Allah size bunları yasaklamıştır " diyerek de Allah'ın emirlerini hükümsüz kılmakla mümkündür. Bu nedenle şeytan, özellikle havarileri vasıtasıyla vahyî esasları sulandırma, hakkı bâtıl, bâtılı da hak olarak gösterme mücadelesini tarihin her devrinde mütemadiyen uygulamış ve ne yazık ki bunda da büyük ölçüde başarılı olmuştur.

Bizden öncekilere indirilen kitapların metnini tahrif etmek suretiyle bu hedefini gerçekleştiren şeytan, bizzat Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* tarafından muhafaza altına alınan Kuran'ın metni üzerinde herhangi bir tahrif gerçekleştirememiştir. Ancak Allah'ın vahyinin sağlıklı bir şekilde anlaşılmasına ve dosdoğru yola uyulmasına engel olmak amacıyla vahyi esasları zihinlerde ve kalplerde tahrif etme mücadelesi vermiştir. Nitekim şeytanın, dostlarına vahyetmek suretiyle Müslümanlarla sürekli bir mücadele içinde olduğunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bizlere şu şekilde haber vermektedir:

> *"Gerçekten şeytanlar dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için mutlaka telkinde bulunurlar." (6 En'am/121)*

Kaynaklarda geçtiği üzere[3] bu ayet Mekkeli Müşriklerin "Siz nasıl oluyor da Allah'ın öldürdüğünü yemiyorsunuz da kendi elinizle öldürdüklerinizi yiyorsunuz?" şeklindeki sözleri üzerine nazil olmuştur. Zira onlara göre şer'î bir kesim olmaksızın, bir hastalık ya da kaza sonucu ölen hayvan bizzat Allah tarafından kurban edilmiş oluyordu.

Ayetin açık ifadesi, böylesi bir şüpheyi şeytanın, insî dostlarına vahyettiğini onların da şeytandan aldıkları bu vahiyle Müslümanlarla mücadele etmeye başladıklarını beyan etmektedir. Ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* hükmünü yedi kat semanın ötesinden indirerek *"Eğer siz onlara itaat ederseniz mutlaka müşriklerden olursunuz" (6 En'am/121)* buyurmuştur. Burada özellikle dikkat çekmek istediğimiz husus ise Mekkeli müşrikler tarafından dile getirilen bu şüphenin ayette şeytanın vahyi olarak isimlendirilmesidir.

Bugün yaşadığımız şu zamanda Allah'ın indirdiği hükümlerin uygulandığı

---

[3] El-Müstedrek Ale-s Sahihayn li-Hakim, 4/126 Hadis No: 7105. Hakim rivayetin Buhari ve Müslim'in şartlarına göre sahih olduğunu söylemiştir. Ancak İmam Zehebi rivayetin sadece İmam Müslim'in şartlarına göre sahih olduğunu belirtmiştir.

bir karış toprak parçasının olmaması, buna karşılık yeryüzünün hemen hemen bütününde Allah'ın vahyine muhalif kanunların uygulanması gerçeği, yeryüzünün dört bir yanında nebevi daveti sürdürme gayreti içerisinde bulunan muvahhidlerin davetlerinin yönünü bütünüyle bu tarafa çevirmesine neden olmuştur. Bunun neticesinde insanlara Tevhid kelimesi *La ilahe illallah* anlatılırken, öncelikle Tevhidin hâkimiyet boyutundan başlanılmıştır. Allah'a iman ederek kopmak bilmeyen sağlam kulpa yapışabilmenin tek yolunun yeryüzünde kendi hevalarıyla hükmeden tağutların reddinden geçtiği gerçeği olabildiğince yüksek bir sesle dile getirilmiştir. Bununla birlikte beşerî nizamların Allah'ın dininden başka dinler olduğu, Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenlerin kâfir, zâlim ve de fâsıklar olduğu, Müslüman bir ferdin bu tağutlara asla ama asla itaat etmemesi gerektiği, onların hükmüne, kanunlarına, nizamlarına açık bir şekilde buğz ve düşmanlık sergilemesinin imanın en temel şartı olduğu sürekli olarak anlatılmaya çalışılmıştır. Nebevî davetin mümessillerinin bu hummalı çalışması karşısında şeytan da boş durmamış ve âdeti gereği, vahyi esasları dostları vasıtası ile sulandırmaya ve insanların zihinlerine şüphe tohumları ekmeye çalışmıştır. Elbette şeytanın dostlarına vahyetmesi "Allah'ın indirdikleri ile hükmetmek önemli bir husus değildir. Hükmedilmese de olur. Beşerî nizamların hükümleri Allah'ın hükümlerinden daha iyidir. Allah'ın kitabının devri artık bitmiştir. İnsanlara hâkim olması gereken tek sistem beşerin getirmiş olduğu sistemdir" şeklinde olmamıştır. Zira böylesi bir şüphe oldukça küçük bir çevre tarafından kabul görecektir. Bundan dolayı şeytan en etkili silahını kullanmayı ihmal etmemiş ve hemen dostlarına vahyetmeye başlamıştır:

"Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemek küfür değildir ki... Bilakis bu, küçük küfürdür."

"Hem Yusuf *(aleyhisselam)* da Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen bir idarede görev almıştır."

"Bakın Firavun'un meclisinde bir mü'min adam vardı. Demek ki Firavun'ların meclisinde yer almak meşrudur."

"Hatıb bin Ebi Belta müşriklere yardım ettiği halde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu tekfir etmemiştir. O halde günümüzde tağutların yardımcılarını da tekfir edemeyiz."

"Kab bin Eşref'e suikast düzenleme adına Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sahabisine kendi hakkında her istediğini söylemesine izin vermiştir. Bizler de İslam'ın menfaati için meclise girerken bizden istenilen her sözü söyleyebiliriz."

"Peki, bu meclisleri terk edelim de meydan din düşmanlarına mı kalsın?"

"Yöneticileri tekfir etmenin ne faydası var kardeşim? Sen kendi işine baksana!"

"*La ilahe illallah* dedikleri, namaz kılıp oruç tuttukları halde sen yöneticileri nasıl tekfir edersin?"

"Tekfirin engellerini ve şartlarını gözetmeksizin kişileri tekfir etmek Haricîliktir. Hem sen âlim misin ki milleti tekfir ediyorsun?"

Ey okuyucu kardeşim! İşte "*İrca Saldırıları Karşısında Şüphelerin Giderilmesi*" ismini vermiş olduğumuz bu kitabımızdaki her bir konu şeytanın, dostları vasıtasıyla insanları hak yoldan alıkoyabilme adına ortaya attığı şüphelerden her birine cevap mahiyetindedir. Bu şüpheler, özellikle Tevhide davetimiz esnasında bire bir karşılaştığımız ve işittiğimiz ya da İrca Ehlinin kendi sohbetlerinde dile getirdikleri iddialardan derlemiş olduğumuz şüphelerdir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın *"Ey iman edenler, Allah için hakkı ayakta tutanlar ve adaletle şahitlik edenler olunuz. Bir kavme olan kininiz, sizi adaletsizliğe sevketmesin. Adaletli olun. Çünkü bu, takvaya daha uygundur" (5 Maide/8)* emri gereği şüphe ehlinin her bir şüphesi, üzerinde herhangi bir eksiltme, arttırma veya saptırmada bulunulmaksızın objektif bir şekilde ele alınmış, şüphelerini süsleme adına öne sürdükleri deliller en ince ayrıntısına kadar zikredilmiş daha sonra da bu şüphelerin giderilmesine dair en net bilgiler sunulmaya çalışılmıştır. Bu hususta kendilerine asla zulmedilmemiştir.

Ey Kardeşim! İşte şu an elinde bulunan bu kitabımda isabet ettiğim doğrular ancak Allah'ın yardımı iledir. Kitabın içindeki hatalar ise nefsime aittir. Yüce Rabbimden bu çalışmamdan razı olmasını, kıyamet gününde beni bununla rızıklandırmasını dilerim.

Rabbim! Bizlere hakkı hak olarak göster ve bizleri hakka tabî olmakla rızıklandır. Ve yine bizlere bâtılı da bâtıl olarak göster ve bizleri ondan sakınmakla rızıklandır.

Hamd başında ve sonunda âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

Murat Gezenler
5 Ocak 2010
KONYA

BİRİNCİ BÖLÜM

KONU ÖNCESİ ÖNEMLİ HATIRLATMALAR

A- Tevhid Akidesi ve Hâkimiyet Mefhumu

Yaratıldığı ilk günden kıyamet gününe kadar insanoğluna düşmanlık yapmayı, onu doğru yoldan saptırarak ebedi hüsrana uğratmayı kendisine tek görev edinen şeytanın bu yoldaki en büyük silahı; sahih İslam inancını, insanların fehminde Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın beyan ettiği şekliyle anlaşılamaması ve böylece pratik hayatta yerini bulamaması adına bozmaya çalışmaktır. Şeytan, havarileri ile birlikte özellikle Allah'ı razı etme çabası içinde olan fert ya da toplumları "Allah'tan başka bir ilah edinin, İslam'dan başka bir din edinin" şeklinde telkinlerle kandıramayacağını çok iyi bilmektedir. Bundan dolayı en iğrenç ve hileli tuzağını seçmiş, insanoğluna sağdan (hak suretinde) yanaşarak ona hakkı bâtıl, bâtılı ise hak olarak göstermeye çalışmıştır.

Suret-i haktan görünerek insanoğlunu yoldan çıkarma metodu şeytanın tarih boyunca gerçekten ciddi anlamda başarı sağladığı metotlardan birisidir. Sadece Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in vefatından sonra günümüze kadar geçen süreç içerisinde kendisini İslam'a nispet etmekle birlikte şirk, küfür ve bid'at içerisinde olan fırkaların sayısına baktığımız zaman şeytanın bu alanda ne denli büyük bir başarı sağladığı aşikâr olarak görülmektedir.

Şeytanın bu başarına ulaşmasında en büyük etken ise dosdoğru dini bozma girişimini hiçbir zaman sadece tek bir alanla sınırlandırmamasıdır. Bu yüzden gerek itikad, gerek amel, gerekse de ahlaka dair hükümlerin hemen hemen hepsini bozmaya, tahrif etmeye çalışmıştır. Bugün kendisini İslam'a nispet eden, Allah'ı razı etme adına ibadetlerde bulunan bununla birlikte Allah'tan başka ilahlardan (yani şeyhlerinden) yardım isteyen, bu ilahlarının hastalıklarına şifa, dertlerine derman olacağı inancını taşıyan insanların varlığı, şeytanın sahih İslam akidesini tahrif etme çalışmalarının bir ürünüdür. Hakeza diğer taraftan bugün ibadet maksadı ile camileri dolduran milyonların günde beş vakit namaz kılmalarına karşın bu namazlarında Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in

"sapkınlık" olarak isimlendirdiği bid'atlerin onlarcasını işlemeleri şeytanın sureti haktan görünerek ibadet ile ilgili hükümlerde insanoğlunu kandırmasının doğal bir sonucudur.

Kitabımızın mukaddimesinde de belirttiğimiz üzere özellikle son yüzyılda Allah'ın indirdiği şeriatın tamamen atıl kılınması, insanların yaşamlarına dair hiçbir konuda Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya söz hakkı tanınmaması, Allah'ın yeryüzündeki hâkimiyet ve otoritesinin tamamen yürürlükten kaldırılması ve buna karşılık tağutların, zâlimlerin, Firavun'ların otoritelerine boyun eğilmesi ister istemez (nebevî davetin bir gereği olarak) tebliğin bu yönde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Dolayısıyla da şeytanın en çok tahrif etmeye çalıştığı konu "*Hâkimiyet Mefhumu*" olmuştur. İşte bizim bu kitabımızda cevap vermeye çalışacağımız şüpheler sadece "*Hâkimiyet Mefhumu*" hakkında ortaya atılan iddialara yönelik olacaktır. Bundan dolayı şüphe ehlinin iddialarına geçmeden önce konuya dair temel esasların hatırlatılmasında fayda vardır.[4]

1- İnsanoğlunun Yaratılışının Tek Gayesi: Tevhid

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* insanoğlunu dünyada başıboş bir şekilde hayat sürdürsün diye yaratmamıştır.

"Sizi boşuna yarattığımızı ve bize tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?" (23 Mü'minun/115)

İnsanoğlunun yaratılmasında temel hedef ise sadece Allah'a ibadet etmesidir.

"Ben cinleri ve insanları, ancak bana ibadet etsinler diye yarattım." (51 Zariyat/56)

İbadet, "kişinin yüksek ve üstün bir otorite karşısında boyun eğmesi, itaat etmesi, kendi hürriyetinden feragat ederek onun karşısında her türlü isyanı terk etmesi, tam bir bağlılıkla teslim olmasıdır."[5] Allah'ın insanı yaratmış olduğu bu temel gayenin sıhhat bulabilmesi için dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, ibadette Allah'ı Tevhid etmektir. Bundan dolayı Zariyat Suresi'nin 56. ayeti nefiy sigası ile başlamış ve nefiy, istisna ile bozulmuştur. Bunun anlamı ise şudur: İn-

---

[4] İrca ehli ile aramızda ihtilaf konusu olan temel konular "*İrca Saldırılarına Karşı Tevhid Müdafasa*sı" isimli eserimizde oldukça geniş bir şekilde ve tüm detayları ile ele alınmıştır. Yine aynı kitabımızda İrca ehlinden bazılarının konuya dair yazdıkları kitaplarda dile getirdikleri iddialarına gerekli cevaplar verilmiştir. Diğer taraftan temel esaslarımıza dair geniş bilgi edinmek isteyen okuyucularımıza yayınevimizin çıkardığı "*Hâkimiyet Mefhumu*", "*Demokrasi Bir Dindir*", "*İslam Dininden Çıkaran Ameller*" isimli kitaplarımızı tavsiye ederiz.

[5] Ebul Ala el-Mevdudi, Dört Terim sy: 58.

sanoğlunun yaratılış gayesi "*Allah'a ibadet*" etmek değildir. Buna karşılık insanoğlunun yaratılış gayesi "*Sadece Allah'a ibadet*" etmektir. Bu iki cümle arasındaki fark aşikardır. Zira insan hem Allah'a hem de Allah'tan başka ilahlara ibadet ederek "*Allah'a ibadet*" emrini yerine getirebilir. Ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın istediği bu değildir. Buna karşılık istenilen ise Allah'tan başkasına ibadeti reddederek sadece Allah'a ibadet etmek, ibadette Allah'tan başkasına hisse ayırmamaktır. Bundan dolayıdır ki İmam Buhari, Sahih'inde bu ayetin tefsirini "*...Ancak beni birlesinler*" şeklinde tefsir etmiştir.[6] Ayetin bu şekilde tefsiri birçok müfessir tarafından da dile getirilmiştir. İmam Begavî tefsirinde birçok kimsenin bu ayeti "*...Ancak beni birlesinler*" şeklinde tefsir ettiğini söyledikten sonra şöyle demiştir:

"Nitekim mü'min gerek zorluk gerek rahatlık anında Allah'ı Tevhid ederken kâfirler sadece sıkıntı ve ihtiyaç anında Allah'a ibadet ederler ve kendilerine nimet verilerek rahata kavuştukları zaman ise Allah'a ibadeti terk ederler."[7]

Burada hatırlatılması gereken diğer bir husus ise tüm rasullerin davetinin mihveri ibadette Allah'ı birlemektir. Sadece Allah'a ibadet etme ve O'ndan başkasına ibadeti reddetme ilkesini tebliğ etmekle görevli rasullerin kavimlerine baktığımızda onların zaten Allah'a ibadet ettiklerini ancak ibadetlerinde Allah'a şirk koştuklarını görürüz. Nitekim genel olarak da insanın tabiatında Allah'a ibadet etmekle beraber O'na şirk koşmak mevcuttur.

"Onların çoğu Allah'a ancak şirk koşarak iman ederler." (12 Yusuf/106)

Evet... İnsanoğlu fıtratına yerleştirilen Allah'a iman duygusu ile Allah'a ibadet etmeye meyyaldir. Ancak ondan istenilen ibadette Allah'ı birlemesi, Allah'a ibadet etmekle beraber Allah'tan başka ilahlara ibadet etmemesidir.

2- Tevhid Çağrısı Bütün Rasullerin Ortak Çağrısıdır

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* insanı başıboş yaratmamıştır. İnsanoğlunun yaratılışında temel gaye ise sadece Allah'a ibadet etmek ve Allah'tan başkasına ibadeti reddetmektir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bu gayenin gerçekleştirilmesi adına insanı yeryüzüne göndermekle kalmamış bu temel esası insanoğluna devamlı surette hatırlatan rasuller göndermiştir. Ve bütün rasullerin davetlerinin mihverini ibadette Allah'ı birlemek, Allah'tan başkasına ibadeti reddetmek oluşturmuştur:

"Andolsun, biz her ümmete «Allah'a ibadet edin ve tağuttan kaçının» (diye tebliğ etmesi için) bir elçi gönderdik." (16 Nahl/36)

---

[6] Sahihi Buhari, Kitabu-t Tefsir, Zariyat Suresi tefsiri.

[7] Mealimu-t Tenzil 7/380.

Tüm rasuller tebliğlerine hükmü ve otoriteyi elinde bulundurarak insanları köleleştiren azgın tağutların reddedilmesi ilkesini anlatarak başlamışlardır. Elbette Allah'tan başka ilahların reddedilmesi onlara düşman olmak, buğzetmek ve onlarla mücadeleye girişmek şeklinde tezahür edecektir. Gerek Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in davetinin ilk günlerinde Varaka bin Nevfel'in "Senin getirdiğinin bir benzerini getiren herkese düşmanlık edilmiştir" sözlerinin altında yatan etken, gerekse de rasullerin risaletine karşı inkârın ilk olarak toplumun ileri gelenlerini oluşturan kesimden gelmesinin altında yatan etken Tevhid çağrısının toplumu köleleştiren azgın tağutlara karşı bir direniş hareketi olmasıdır.

"Kavminin ileri gelenleri ise «Biz seni açıkça bir sapıklık içinde görüyoruz» dediler." (7 Araf/60)[8]

3- Tevhid Davetinin İki Cüzü

La ilahe illallah Tevhid kelimesi iki cüzden oluşmaktadır. Ve bu iki cüzden birinin diğerinden ayrılması söz konusu değildir.

Bunlardan ilki *"La ilahe..."* lafzında ikrar ettiğimiz inkâr (red), diğeri ise "*...illallah*" lafzında ikrar ettiğimiz ispat (kabul)dür.

Tevhid kelimesinin ilk cüz'ü olan ve *"La İlahe..."* lafzında somutlaşan inkâr, Allah'tan başka ibadet edilen bütün rablerin, tağutların, putların inkâr edilmesi, onların hiçbir güç ve kuvvete sahip olmadıklarına, kendi başlarına ne bir menfaat vermeye ne de bir zararı def etmeye güçlerinin olmadığına, insanları yönetme adına teşrîde bulunamayacaklarına iman etmektir.

Tevhid kelimesinin ikinci cüz'ü olan ve "*...illallah*" lafzında somutlaşan kabul ise ilah, rab ve mabud olarak sadece Allah'tan razı olmak, ilahlığa ve rabliğe dair bütün hususiyetleri sadece ama sadece Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya tahsis etmektir. Tevhid kelimesinin bu iki cüz'ünü Seyyid Kutub şu şekilde açıklamıştır:

"Şüphesiz ki İslam, Kelime-i Şehadet getirmek ve Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına şahitlik etmektir. Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına şahitlik ise; evrende sadece Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın tasarrufta bulunduğuna, kulların ibadet kasıtlı davranışlarını ve hayatla ilgili tüm meselelerini ona sunacaklarına, kulların yasa ve hükümlerini sadece ondan edineceklerine, hayatlarına ilişkin konularda tek başına onun hükümlerine boyun eğecekle-

---

[8] Araf Suresi'nin 66-75-88-109. ayetlerine bakıldığı zaman rasullerin davetlerine karşı ilk tepkinin, kavmin ileri gelenlerinden olduğu görülecektir.

rine inanmakla gerçekleşir."[9]

La ilahe illallah Tevhid kelimesinde ispat ve kabulden önce (yani illallah'tan önce) red ve inkârın (yani La ilahe'nin) zikredilmesine dikkat edilmelidir. Zira burada Allah'ın ilahlığını kabul etmekten daha önce Allah'tan baka ilahların reddedilmesinin gerektiğinin önemi açığa çıkmaktadır. Nitekim daha önce de söylediğimiz gibi müşrik toplumlarda baş gösteren asıl sorun Allah'a ibadet etmekle beraber Allah'tan başka ilahlara da ibadet etmektir. Bundan dolayı öncelikle Allah'tan başkasına ibadeti reddetmenin önemine binaen tıpkı Tevhid kelimesinde olduğu gibi kopması söz konusu olmayan sağlam kulpu beyan eden ayette de red ve inkâr önce zikredilmiş ve arkasından ispat ve kabul getirilmiştir:

"O hâlde, kim tâğûtu inkâr ederek Allah'a iman ederse, kopmak bilmeyen sapasağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir." (2 Bakara/256)

"Günümüzde bu yüce kelimeyi pratik hayata aktarmak ise ancak şu şekilde mümkün olabilir: Öncelikle, *"La ilahe..."* diyerek Allah'ın şeriatına muhalif kanunlar çıkaran tağutları, onların kanunlarını, hayatlarını bu beşerî kanunları uygulamak, korumak ve insanların bu kanunlara itaat etmesini sağlamak adına harcayan asker, polis ve diğer yardımcılarını tekfir etmek, onlara buğzetmek ve onlardan teberrî etmek gerekir.

"*...İllallah*" diyerek ise terbiye edip yöneten, ibadet edilen, kanun koyucu ve hâkim olarak sadece Allah'tan razı olmak gerekir. Kişinin kalbinin Allah'ın hükümleri ile ferah bulması, Allah'ın hükümlerine karşı hiçbir sıkıntı taşımaksızın tam bir teslimiyetle teslim olması, Allah'ın hükümleri ile hükmetmeye davet eden, Tevhid sancağını yükseltmek için cihad eden muvahhidleri ve yardımcılarını sevmesi, onlarla aynı saflarda olması, zaferlerini ve şereflerini istemesi gerekir."[10]

4- Allah'tan Başkasına İbadet Edenlere Buğzetmek Tevhidin Şartıdır

Kişinin *La ilahe illallah* diyerek sadece Allah'tan başka ibadet edilen ilahları, azgın tağutları reddetmesi yeterli değildir. Allah'tan başka ilahların reddinden daha öncelikli olan bu ilahlara ibadet eden müşrik ve kâfirlerin inkâr edilmesi, onlara buğz edilmesi ve düşmanlık gösterilmesidir. Allah *(Subhanehu ve*

---

[9] Fi Zilal-il Kur'an 2/1106.

[10] Ebu Muhammed el-Makdisî, "Beyyiatu-l İmam Örgütü Olarak İsimlendirilmemiz Üzerine" adlı makalesinden.

Tealâ) şöyle buyurur:

> *"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki: Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a iman edinceye kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir." (60 Mümtehine/4)*

İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* şöyle der: "Allah Müslümanları kâfirleri dost edinmekten nehyettiğinde bu onlara düşmanlıkta bulunmayı, onlardan beraet etmeyi ve her durumda onlara karşı düşmanlığı açığa vurmayı vacip kılmıştır."[11]

Bilinmelidir ki Tevhid kelimesinin kişiye fayda vermesi ancak Tevhid kelimesinin gereklerini yerine getirmeyen müşrik ve kâfirlere karşı düşmanlık göstermek, öfke duymak ile mümkündür. Yukarıda mealen vermiş olduğumuz ayete baktığımız zaman örnek edinmemiz gereken İbrahim *(aleyhisselam)* ve beraberinde bulunanların, önce kavimlerinden sonra da kavimlerinin taptıkları putlardan beri olduklarını söylemelerinde büyük bir incelik vardır. Şöyle ki; birçok kimse putlara ibadet etmekten uzak durduğu halde putperest müşriklerden uzak durmadığı için Tevhidi hakkıyla gerçekleştirmiş sayılmaz. Bundan dolayı ayette önce Allah'tan başka ilahlara ibadet edenlerden teberri etmek zikredilmiş sonra da bizzat ibadet edilen bu ilahların kendisinden teberri etmek zikredilmiştir.

Yine ayette onlara karşı önce düşmanlık sonra da buğz/öfke duymak zikredilmiştir. Ayete dair Hamd bin Atik şöyle der:

"Düşmanlığın öfkeden önce belirtilmesine dikkat edilmelidir. Öyle ki birincisi (yani düşmanlık), ikincisinden (yani buğz ve öfke duymaktan) daha önemlidir. Çünkü insan, müşriklere öfke duyduğu halde onlara düşmanlık göstermeyebilir. Dolayısıyla onlara karşı düşmanlık gösterinceye ve onlardan nefret edinceye kadar üzerine vacip olanı yerine getirmiş olmaz. Aynı zamanda bu düşmanlık ve nefretin aşikâr, açık ve net olması gerekir. Şu da bilinmelidir ki, her ne kadar nefret kalp ile ilgili olsa da, etkileri ve alametleri ortaya çıkıncaya kadar kişiye bir fayda sağlamaz. Bu etkilerin ve alâmetlerin ortaya çıkması ise ancak düşmanlık besleme ve ilişkiyi kesme ile meydana gelebilir. İşte o zaman düşmanlık ve nefret açık bir şekilde ortaya çıkmış olur."[12]

---

[11] Bedaiu'l-Fevaid 3/575.

[12] Hamd bin Atik, Sebilun Necat isimli eserinden.

5- Rasulullah'ın Hükmüne Teslimiyet Tevhidin Kaçınılmaz Gereğidir

Tevhid kelimesinin bir diğer kısmı ise "*Muhammedun Rasulullah*" kelimesinde ifade edilmektedir. Bu ise Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünnetini, dinini, emirlerini, yaşantısını bütünüyle kabul etmemizi, Rasulullah'ın hükmünden başka hiçbir hükme boyun eğmememizi, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir konuda hükmettiği zaman sadece itaat göstermemizi gerekli kılmaktadır. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmünden başka hükümlere iltimas etmek kişiden iman ve İslam vasfını kaldırmaktadır. Zira O'nun hükmü Allah katından gelen bir vahiydir. Bundan dolayı Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmuştur:

> *"Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar." (4 Nisa/65)*

İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kendi mukaddes zatına yeminle ifade ediyor ki; bütün işlerde Allah'ın Rasulü hakem tayin edilmedikçe hiç kimse gerçekten iman sahibi olamaz. O'nun verdiği hüküm gizli ve açık her zaman bağlanılması vacip olan hak ve gerçektir. Bunun içindir ki, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* *"Sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar"* buyurmaktadır. Yani, seni hakem tayin ettiklerinde, içlerinden sana itaat ederler. Senin verdiğin hükme karşı nefislerinde herhangi bir sıkıntı duymazlar. İçleriyle ve dışlarıyla bu hükme uyarlar. Bir karşı koyma, bir müdafaa ve münakaşa olmaksızın bütünüyle bu hükme teslim olurlar."[13]

Cessas *(rahimehullah)*, Ahkamu-l Kuran'da bu ayet hakkında şöyle demektedir:

"Bu ayet açıkça göstermektedir ki; kim Allahu Tealâ'nın ya da Rasulullah'ın emirlerinden herhangi birini reddederse İslam dininden çıkar. Bu reddetme ister şüphe yönünden, ister kabul etmeme yönünden olsun, isterse de teslimiyet göstermeme yönünden olsun fark etmez."[14]

Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

---

[13] Tefsiru-l Kurani-l Azim, 2/349.

[14] Ahkamu-l Kur'an 3/181.

"Allahu Tealâ kişilerin din ve dünya işlerinde aralarında çıkan her türlü anlaşmazlıklarda Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmünden razı olmadıkları sürece ve hatta aynı şekilde kalplerinde O'nun hükmüne karşı kalben mutmain olmadıkça iman etmiş olmayacaklarını kendi mukaddes zatına yemin ederek bildirmektedir. Kuran'da bu hususa delalet eden birçok ayet mevcuttur."[15]

Talebesi İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* bu ayet üzerine şöyle demektedir:

"Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bu ayette, usulde, furûda, şer'î hükümlerde, bütün sıfatlarda ve daha başka konularda meydana gelebilecek her türlü ihtilafta, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i hakem tayin etmedikçe hiç kimsenin iman etmiş olmayacağını, mukaddes nefsine yemin ederek te'kid etmiştir.

İman, ancak bütün meselelerde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakem tayin edildiğinde gerçekleşir. Ayrıca, bütün meselelerde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakem tayin edilse de onun verdiği hükme karşı kalben bir sıkıntı duymaksızın teslim olunmadıkça, O'nun verdiği hükümden dolayı kalpler mutmain olmadıkça yine iman gerçekleşmiş olmaz. Dahası, bütün bunlar sağlansa bile, verilen hükme tamamen rıza ve teslimiyet gösterilmesi gerekir. Şayet kişiler bu hükme karşı gelip itiraz ederlerse ya da bu hükümler dışında başka hükümler isterlerse yine mü'min olamazlar.."[16]

6- Hâkimiyeti Allah'a Tahsis Etmek Tevhidin Gereğidir

İlahlığın temel vasıflarından bir tanesi de hükmün sahibi olmaktır. Zira ilahlık; hükmetmenin, hükmün menşei olmanın, otoriteyi elinde bulundurmanın diğer bir tesmiyesidir. Hâkimiyet ve teşrî vasfı ise ulûhiyetin temel vasıflarındandır.

"Hüküm ancak Allah'a aittir." (12 Yusuf/40)

Hükmün sadece Allah'a ait olmasından dolayıdır ki Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bir başka ayette Kendisinden başka kanun koyucuları müşriklerin Allah'a ortak koştukları ilahları olarak isimlendirmiş, bu ilahlara teşrî yetkisi vermek suretiyle insanların Kendisine ortak koştuklarını haber vermiştir.

"Yoksa Allah'ın izin vermediği bir dini kendilerine teşrî eden ortakları mı var?" (42 Şura/21)

Seyyid Kutub ayetin tefsirinde şunları söylemiştir:

"Hüküm koymak ancak ve ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya aittir. Ulûhi-

---

[15] Mecmuu-l Fetava, 28/471.

[16] Et-Tıbyan Fi Ahkami-l Kur'an, sy:270.

yetin sadece Allah'a ait olması sebebiyle hüküm koymak ve hükümranlık da sadece O'na aittir. Çünkü hâkimiyet ilahlığın temel özelliklerindendir. İster fert olsun isterse bir sınıf, parti, grub, millet isterse de milletlerarası bir örgüt altında tüm insanlar olsun, kim hâkimiyetin kendi tekelinde olduğunu ileri sürerse herşeyden önce ilahlığın, ulûhiyetin temel nitelikleri bakımından Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya savaş açmış demektir. Bu noktada hâkimiyet yetkisini kendisinde görerek Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya savaş açanlar, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'yı apaçık bir biçimde inkâr etmişler ve kâfir olmuşlar demektir. Böyle bir kimsenin küfrü, dinin kat'î hükümleriyle sabittir. Böyle bir kimsenin kâfir olması noktasında sadece bu ayet bile yeterlidir."[17]

Bundan dolayı kulun Tevhid kelimesini ikrar etmesiyle birlikte Allah'tan başka kanun koyan otorite sahiplerini, onların kanunlarını, anayasalarını, sistemlerini reddetmesi, onlara buğz etmesi ve düşmanlık beslemesi Tevhid kelimesinin olmazsa olmaz bir şartıdır. Bunun muhalifi olarak ise -günümüzde olduğu gibi- kim Tevhid kelimesini ikrar ettiği halde Allah'ın hükümlerini iptal ederek, yerine beşer mahsulü hükümleri ihdas eden tağutlara itaat eder, onları reddetmez, onlara karşı buğz ve düşmanlık sergilemezse Tevhid kelimesinin gereğini yerine getirmediği için sadece bu kelimeyi dili ile ikrar etmesinin o kişiye faydası olmayacaktır. Zira kişinin bizzat amelleri tarafından yalanlanan ikrarının bir fayda vermesi söz konusu değildir.

7- Allah'ın İndirdiği İle Hükmetmek Tevhidin Kaçınılmaz Gereğidir

Hâkimiyet ve teşrî yetkisinin ilahlığın yegâne hususiyetlerinden olması Allah'ı ilah olarak birleyen bir ferdin sadece O'nun hükümleri ile hükmetmesini gerekli kılmaktadır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bu noktada hiçbir kulu muhayyer bırakmamış, âlemlere rahmet olarak gönderdiği son rasulüne dahi bir serbestiyet hakkı tanımamıştır. Nitekim hâkimiyet mefhumuna dair temel esasların arka arkaya zikredildiği Maide Suresi'nde Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* öncelikle Yahudilere gönderilen bütün nebilerin Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmettiğini ve yine aynı şekilde onların yöneticileri konumunda olan din adamlarının da –başkasıyla değil- sadece Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmettiklerini bildirmiştir. Ve nebisine de *"Aralarında, Allah'ın indirdiği ile hükmet" (5 Maide/49)* diye emretmiştir. O'nu bu hususta muhayyer bırakmamış ve insanların kendisini Allah'ın indirdiği ile hükmetmekten alıkoymaması hususunda uyarmıştır.

"Onların arzularına uyma ve Allah'ın sana indirdiğinin bir kısmından (Ku-

---

[17] Fi Zilal-il Kur'an 3/1643.

ran'ın bazı hükümlerinden) seni şaşırtmalarından sakın." (5 Maide/49)

Elbette sadece Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetme gereği ve nebilerin dahi bundan müstesna tutulmadıkları gerçeği Allah'ın indirdiği hükümlerden yüz çevirmenin açık bir küfür, ayan beyan bir tuğyan olduğu gerçeğini de ortaya koymaktadır. Nitekim Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Maide Suresi'nde böyle bir cürmü 3 ayrı vasıfla vasıflandırmıştır:

"Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." (5 Maide/44)

"Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar zâlimlerin ta kendileridir." (5 Maide/45)

"Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar fâsıkların ta kendileridir." (5 Maide/47)

Seyyid Kutub bu ayetlerin tefsirine dair şöyle demektedir:

"Çünkü Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenler, Allah'ın ulûhiyetini kabul etmediklerini ve Allah'ın ulûhiyetini reddettiklerini ilan etmiş oluyorlar. Bunu, ağızları ve dilleriyle söylemeseler de davranışları ve pratik hayatlarıyla söylüyorlar. Davranış ve pratik hayatın dili, kelamdan daha açıktır.

Hâkimiyetini reddederek Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın izin vermediği konularda kendi hevalarından kanunlar vâzetmek suretiyle, ulûhiyetin en başta gelen özelliğini haksız yere gasb ederek Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın ulûhiyetini inkâr etmelerinden dolayı Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* onları, kâfir, zâlim ve fâsık olarak isimlendiriyor.

Bu, Kuran'ın muhkem ayetleri vasıtası ile ortaya koyduğu önemli bir konudur. Kur'an bununla gerek yönetenler gerekse yönetilenler için imanın sınırlarını ve İslam'ın şartlarını belirtiyor.

Yönetenler Allah'ın indirdikleriyle hükmedecek, yönetilenler ise sadece Allah'ın hükmünü kabul edip yalnıca bu hükme uyacaklar, diğer şeriat ve hükümleri reddedecekler.

Meselenin bu derece önemli olması ve bu derece şiddetle üzerinde durulmasının birçok nedeni vardır. Kuran'a başvurduğumuzda bu nedenleri açıkça görürüz."[18]

---

[18] Fi Zilal-il Kur'an 2/901.

8- Allah'ın İndirdiği İle Muhakeme Olmak Tevhidin Kaçınılmaz Gereğidir

Otorite ve yetki sahiplerinin Allah'ın indirdiği ile hükmetmeleri nasıl Tevhid kelimesinin açık bir şartı ise aynı şekilde fertlerin ve toplumların da Allah'ın indirdiği hükümlerle muhakeme olmaları, ihtilaf halinde sadece ama sadece Allah'ın hükümlerine mürâcaat etmeleri, Tevhidin kaçınılmaz bir gereğidir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, Allah'a ve ahiret gününe iman etmenin şartını bütün ihtilafî konularda Allah'a ve Rasulüne müracaat etmek olarak belirtmiş ve Allah'ın indirdiği hükümleri bir kenara atarak Allah'tan başka ilahların hükümlerine muhakeme olmayı açık bir şekilde sapkınlık olarak isimlendirmiştir.

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e itaat edin ve sizden olan ulu'l-emre (idarecilere) de... Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Rasûlüne arz edin. Bu, daha iyidir, sonuç bakımından da daha güzeldir. Sana indirilen Kuran'a ve senden önce indirilene inandıklarını iddia edenleri görmüyor musun? İnkar etmekle emrolundukları halde tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Şeytan da onları derin bir sapıklığa düşürmek istiyor." (4 Nisa/59,60)

O halde Allah'a ve âhiret gününe imanın gerçekleşmesi Allah'ın indirdiği hükümlerin bir kenara bırakılarak beşerî kanunlarla hükmedilen mahkemelerde muhakeme olmayı terk etmek ile mümkündür. Kim Allah'ın indirdiği ile değil de kulların teşrî ettikleri ile muhakeme olursa Tevhidi bozmuş ve apaçık bir şirkin içine düşmüştür.

9- Teşrîde İtaat İbadetin Kendisidir

Daha önceki satırlarda da üstüne basa basa vurguladığımız gibi teşrî, kanun çıkarma, hüküm koyma ve yasa vâzetme vasfı ulûhiyetin temel özelliklerindendir. Bu noktada teşrî sahibine yönelik itaat ise itaat edilen merciye ibadetin kendisidir. Bundan dolayı Allah'tan başkasına ibadeti reddederek sadece Allah'a ibadet etme ilkesi, kullara yalnızca Allah'ın kanunlarına itaat etmeyi vacip kılmaktadır. Şayet hükümlerine itaat edilen Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* değil de Allah'tan başkaları ise bu onlara yönelik bir ibadettir. Her kim beşerin kendi hevasından çıkardığı kanunlara itaat eder, hükümlerine boyun eğerse bu eylemi ile açık bir şekilde itaat ettiği merciye ibadet etmiş ve Allah'a şirk koşmuştur. Bu

ise yaratılışın temel gayesi olan sadece Allah'a ibadet etme ilkesine muhalif bir tutumdur. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bu önemli hususu kitabında açık ve net bir şekilde bizlere bildirmiştir:

"Eğer onlara itaat ederseniz kesinlikle müşriklerden olursunuz." (6 En'am/121)

Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını), rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. Hâlbuki onlar sadece tek bir ilaha ibadet etmekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka ilah yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır." (9 Tevbe/31)

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bu ayetlerin ilkinde (şeytanın havarileri ne kadar tahrif etmeye çalışırlarsa çalışsınlar) açık ve net bir şekilde tek bir hususta dahi Allah'tan başka teşrîde bulunanlara itaat etmenin sahibini müşrik yapacağını bildirmiş, ikinci ayette ise ehli kitabın din adamlarına teşrî noktasında itaat etmelerini onlara ibadet etmeleri şeklinde isimlendirmiştir. Şehid Seyyid Kutub'un konuya dair değerlendirmeleri şu şekildedir:

"Bir Müslümanın Allah'ın şeriatından kaynaklanmaksızın, hâkimiyeti tek başına O'na özgü kılmaya dayanmaksızın herhangi bir insanın koyduğu en ufak bir hükme uyması... Bu ufak noktada Müslümanın ona uyması kendisini Allah'a teslim olmuşluktan (Müslümanlıktan) çıkarıp O'na ortak koşmuşluk (müşriklik) konumuna getireceğini Kur'an ayeti kesin ve net bir şekilde ifade etmektedir. Bu konuda İbn-i Kesir şöyle diyor:

"Yüce Allah'ın *'Eğer onlara itaat ederseniz kesinlikle müşriklerden olursunuz'* ayetine gelince; Yani siz Allah'ın size emrettiği şeylerden ve sizin için belirlediği şeriatından sapıp, O'ndan başkasının sözüne uyarsanız ve başkasını O'na tercih ederseniz işte bu şirktir. Tıpkı şu ayette belirtildiği gibi:

"Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını), rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler." (9 Tevbe/31)

Tirmizi ayetin tefsirinde Adiy bin Hatem'den şöyle rivayet etmektedir: Adiy bin Hatem der ki: Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e "Ya Rasulullah onlar din bilginlerine ve ruhbanlarına ibadet etmiyorlar" dedim. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise şöyle buyurdu:

"Evet, ibadet ediyorlar. Din bilginleri ve ruhbanlar haram şeyleri onlara helâl, helâl şeyleri de haram kıldılar. Onlar da bunlara uydular. İşte bu durum, ehli kitabın din adamlarına olan ibadetir."

Aynı şekilde İbn-i Kesir, *"Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını), rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler"* ayeti hakkında Süddi'den şu sözleri nak-

leder:

"İnsanların öğütlerine uyup Allah'ın kitabını kulak ardı ettiler, bu yüzden Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* *"Hâlbuki onlar sadece tek bir ilaha ibadet etmekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka ilah yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır."* *(9 Tevbe/31)* buyurmuştur. Yani haram kıldığı şey haram olan, helâl kıldığı şey helâl olan, şeriatına uyulan ve hükmü uygulanan bir tek ilah Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'dır."

İşte Süddi'nin sözleri... İşte İbn-i Kesir'in sözleri... Her ikisi de Kur'an ayetinin ve aynı şekilde Peygamberin tefsirinin kesin, net ve apaçık oluşuna dayanarak; küçük bir ayrıntıda da olsa, bir insanın kendi kendine koyduğu bir şeriata uymasının açık ve kesin bir şekilde müşrik olmasına neden olacağını belirtmektedir. Şayet bu kişi Müslüman olur da böyle bir davranışta bulunursa, İslâm'dan çıkıp, şirke girmiş demektir. Allah'tan başkasına başvurduğu, O'ndan başkasına itaat ettiği sürece diliyle, "Eşhedû en lâ ilahe illallah (Allah'tan başka ilah bulunmadığına tanıklık ederim)" demesinin hiçbir değeri yoktur.

Bu kesin ve net açıklamaların ışığında yeryüzünün bugünkü durumuna baktığımızda, cahiliye ve şirk tarafından çepeçevre kuşatıldığını görürüz. Yeryüzünde ilahlık iddia eden rablere karşı çıkarak ikrah sınırları dışında onların hiçbir yasalarını ve hükümlerini kabul etmeyen Allah'ın koruduğu çok az sayıda kimsenin dışında, cahiliye ve şirkten başka bir şey bulunmadığına şahit oluruz."[19]

10- Allah'tan Başka İlahlara Velayet Göstermek Tevhid Kelimesini Bozan Amellerdendir

Velayetin aslı sevgi duymak, destek olmak, yardımda bulunmaktır. Kulun Tevhid kelimesini ikrar ettiği andan itibaren kalbini Allah'ın sevgisi ile doldurması, O'nun dinine ve dostlarına yardım etmeyi ahdetmesi ve Allah'tan başka ilahları veli edinmemesi, onlara yardım etmemesi ve destek çıkmaması gerekmektedir. Tevhid kelimesinin kaçınılmaz şartlarından birisi de Allah'ın dinine düşman olan beşerî sistemleri, onların anayasalarını, kanunlarını sevmemek, onlara yardım etmemek ve destek vermemektir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kâfirlere ve müşriklere karşı velayet gösterenlerin, onlara yardım ve destekçi olanların Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ile hiçbir bağlarının kalmadığını, velayet gösterdikleri kâfirlerin dinine intikal ettiklerini hiçbir kapalılığa yer vermeyecek şekilde beyan etmiştir:

---

[19] Fi Zilal-il Kur'an 3/1197.

"Mü'minler mü'minleri bırakarak kâfirleri veli edinmesinler. Her kim böyle yaparsa onun Allah ile hiçbir bağı kalmamıştır." (3 Ali İmran/28)

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları veli edinmeyin. Zira onlar birbirinin velileridirler. İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zâlimler topluluğuna yol göstermez." (5 Maide/51)

"Şu bir gerçektir ki, hiçbir kâfir, zulmünde ve ifsâdında kendisine destek olacak, kendisini cezalandırmak isteyenlere engel olacak yardımcıları olmaksızın yeryüzünde bozgunculuk yapamaz ve herhangi bir insan topluluğuna zulmedemez. Yine bu zâlim kâfirler, destekçileri ve yardımcıları olmaksızın ne ayakta kalabilir ne de ifsâdlarına devam edebilirler.

Günümüzde bu tâğutları sözlü olarak destekleyerek insanları saptıran, onları hakla bâtılı ayıramaz hale getiren destekçilerle, onları ve yasalarını fiilî olarak destekleyerek koruyan, onları savunarak yardım eden kimseler arasında hiçbir fark yoktur. Bunlar Allah'ın indirdiklerinden başkasıyla hükmeden mürted yöneticilerin yardımcılarıdır. Bu kimseler, tâğutların hükmüne son vermek isteyen mücahid Müslümanlara karşı tağutları koruyan, savunan ve destekleyenler, sözlü olarak ya da silahla savaşarak tağutları müdafaa edenlerdir. Tâğutlara yardım edenlerin hükmü, tâğutlar hakkındaki hükmün bir parçasıdır. Allah'ın indirdiklerinden başkasıyla hükmeden bu yöneticilerin hükmü; mürted olduklarıdır. Tâğutların destekleyicileri olan sapık âlimler, yayıncılar, askerler ve diğerlerinin de her birisi zahirî hükme göre kâfirdirler."[20]

B- Hâkimiyet Mefhumuna Dair Ortaya Atılan Şüphelerin Tasnifi

Hâkimiyet mefhumuna dair temel esaslar bu şekilde karşımızda dururken, konuya dair Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın indirdiği hükümler hiçbir te'vil ve tefsire ihtiyaç bırakmayacak şekilde apaçık olmasına karşın bu gerçekleri kabul etmekten imtina eden şüphe ehlinin delillerini iki ana başlıkta toplamak mümkündür.

Onların bu noktada getirdikleri delillerin ilki aslen küfür olan ve sahibini İslam dininden çıkaran amellerin küfür olmadığını ispat yönündedir. Daha açık bir ifade ile şüphe ehli Allah'ın indirdiği hükümleri değiştirmek, Allah'ın indirdiği vahye yüz çevirerek yasamada bulunmak, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemek, tağutların hükümleri ile muhakeme olmak ve buna benzer aslen sahibini dinden çıkaran bir çok amelin küfür olmadığı, dolayısıyla da böylesi

---

[20] Abdulkadir bin Abdulaziz, El-Camiu Fi Talebi-l İlmi-ş Şerif.

amellerde bulunan kimselerin kâfir olmayacağı yönünde deliller getirmeye çalışmaktadırlar.

Tüm rasullerin ortak çağrısı olan Tevhid, sadece ama sadece Allah'a ibadet etmeyi ve bunun sonucunda da Allah'ın indirdiği ile hükmederek Allah'ın katından gelmeyen beşer mahsulü kanun ve yasalarla hayat bulan sistemleri reddetmeyi gerekli kılarken şeytanın havarileri bu esasa dair Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kitabında olabildiğince açık ve net bir şekilde yer bulan ayetlere sırt çevirmişler ve konu ile ilgisi bulunmayan ayetlerle ya da siyerden, tarihten, âlimlerin kavillerinden yaptıkları çıkarımlarla gerek demokrasi ile gerekse diğer beşerî sistemlerle amel etmenin küfür olmadığını, sahibini İslam dininden çıkarmadığını iddia etmişlerdir.

Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Mısır Melikinin yanında görev alması, İslamî bir ıstılah olan şûrayı demokrasiye benzetmeleri, maslahat prensibi, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "Hılful Fudul" anlaşmasına katılması şüphe ehlinin beşerî sistemlerle amel etmenin küfür olmadığını ispat edebilme adına ortaya attıkları delillerden bazılarıdır.

Şüphe ehli beşerî sistemlerle amel etmenin küfür olmadığını ispat etme adına nasıl birçok şüphe dile getirmişse aynı şekilde Allah'ın indirdiği ile hükmetmemenin, beşerî sistemlere destek vermenin, onlara yardım etmenin, onların hükümleriyle muhakeme olmanın küfür olmadığına dair de şüpheler ortaya atmışlar, iddialarını ispat edebilme adına kendilerince delil getirmeye kalkışmışlardır. Maide Suresi'nin 44. ayetinin tefsirine dair İbn-i Abbas'tan nakledildiği iddia edilen "Bu, küfrün dışında bir küfürdür" sözü onların bu noktadaki delillerinin başını çekmektedir. Aynı şekilde kimi zaman Habeş kralı Necaşi ve Firavun'un sarayındaki mü'min adam örneğini vererek, kimi zaman da takiyye, himaye, zaruret, gibi İslamî kavramları tahrif ederek bu şüphelerini ispatlamaya çalışmaktadırlar.

Şüphe ehli aslen küfür olan fiillerin küfür olmadığını iddia ederek bu iddialarını delillendirmeye çalışmakla kalmamış bununla birlikte yapılan bir amel aslen küfür olsa bile sahibinin tekfir edilemeyeceğine dair de şüpheler ortaya atmışlar, bu noktada da deliller getirmeye kalkışmışlardır. Ne zaman aslen küfür olan bir amelin küfür olmadığını ve kişiyi İslam dininden çıkarmadığını delillendirme noktasında çaresiz kalmışlarsa hemen ikinci bir yol olarak "Bu aslen küfür olan bir amel dahi olsa sahibini tekfir edemeyiz. Çünkü..." diyerek birçok şüphe ortaya atmaya ve bu şüphelerini ispat etmek için delil getirmeye çalışmışlardır.

Onların bu noktada en çok dile getirdikleri söylemleri "*La ilahe illallah* de-

dikleri, namaz kılıp oruç tuttukları halde insanları nasıl tekfir edersiniz?" ve "Yöneticiler Allah'ın indirdiğini inkâr etmiyorlar ya da günahlarını helal addetmiyorlar ki tekfir edilsinler" şeklindedir.

Yine Hatıb bin Ebi Belta hadisesi ve Kab bin Eşref'e suikast düzenlenmesine dair rivayetler, Ömer (ra)'ın kıtlık döneminde hırsızların elini kesmemesi, Haccac ve Me'mun'un İslam âlimleri tarafından tekfir edilmemesi, şüphe ehlinin küfür amellerini işleyen kimselerin direkt tekfir edilemeyeceği yönündeki iddialarını ispatlama adına öne sürdükleri delillerinden bazılarıdır. Yine onların apaçık küfür olan söz ve amellerde bulunan kimselerin direkt olarak tekfir edilemeyeceğine dair getirdikleri delillerden bir tanesi de "Tekfirin Engelleri" ve "Umumî Tekfir Muayyen Tekfiri Gerektirmez" söylemleridir.

Apaçık küfür amellerini işleyen tağutları ve onların destekçilerini tekfir etmemek için binbir dereden su getiren İrca Ehlinin istismarından kurtulamayan bir diğer konu ise cehalet özrü konusudur. İşin aslı bu konuda tam bir iki yüzlülük sergilemektedirler. Apaçık nasslar ile küfür olduğu belirtilen amellerin küfür olmadığını ve sahibini kâfir yapmayacağını iddia eden İrca Ehli, bu alanda sıkıştıkları zaman hemen cehalet özrüne sarılırlar. Cehalet özrü konusunda devamlı surette dillendirdikleri 'zat-u envat hadisesi, havarilerin kıssası, kül hadisi' gibi deliller ise konu ile hiçbir ilgisi olmayan delillerdir. Onların bu noktada en hayâsızca, naslara karşı edep ve ahlaktan bütünüyle uzak bir şekilde ortaya attıkları şüphelerden bir tanesi de, İbrahim *(aleyhisselam)*'ın gök cisimlerine "Bu benim rabbim" demesiyle ilgili ortaya attıkları iddialarıdır.[21]

Bunlarla beraber şüphe ehli, kendi fasid akidelerini ispat edebilme ve insanları Tevhid davetinden uzaklaştırabilme adına kimi zaman "Ameller niyetlere göredir" hadisi gibi konuya delaleti zannî dahi olmayan bazı hadisleri delil getirmişler, kimi zaman da âlimlerin kavillerini tahrif ederek temel usul kaidelerini hiçe saymışlardır. Ancak onların ortaya attıkları şüpheler örümceğin evi misalidir ki, ilerleyen sayfalarda onların her bir şüphesine dair yazacaklarımız Allah'ın izni ile sana bu sözümüzün ne kadar doğru olduğunu gösterecektir.

> *"Allah'tan başkalarını dost edinenlerin durumu, kendine bir ev edinen örümceğin durumu gibidir. Evlerin en dayanıksızı ise şüphesiz örümceğin evidir. Keşke bilselerdi!" (29 Ankebut/41)*

---

[21] Şüphe ehlinin bu konuda ortaya attıkları şüphelere "*Cehalet Özrü*" isimli eserimizde cevap verdiğimiz için bu kitabımızda yeniden değinmeyeceğiz.

C- Şüphe Ehlinin Tasnifi

Bu bölümde kitabımızın başından sonuna kadar "*Şüphe Ehli*", "*İrca Ehli*" ve "*Muasır Mürcie*" sözleri ile kimleri kastettiğimizi açıklamaya ve bu kesimlerin Allah'ın dinini anlama ve onunla amel etme noktasında nasıl bir karakter ve şahsiyet içinde olduklarını örneklerle izah etmeye çalışacağız. Bu minvalde şüphe ehlini oluşturan gurupları iki kısımda toplayabiliriz.

1- Kendilerini Selefe Nispet Eden Guruplar

Şüphe ehlinin başını, kendilerini selefî olarak isimlendiren ancak bizim selef âlimlerine karşı saygımız ve edebimiz gereği kendilerini *"telefî"* olarak isimlendirdiğimiz sapkın güruh çekmektedir. Gerek Türkiye'de gerekse Arap dünyasında Tevhidî esasları sulandırma, vahyi direktifleri saptırma adına büyük bir mücadele veren bu sapkın taife, kendilerini selefe nispet etmelerine rağmen selefin edep ve ahlakından zerre kadar nasiplenmemişlerdir.

Bu sapkın taifenin Hâkimiyet Mefhumu'na dair temel akidesini şu şekilde maddeler halinde sunmak mümkündür:

a- Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek teşrîde, yasamada bulunmak, kanun ve hüküm çıkarmak küfür değildir. Bunun neticesinde de demokrasinin puthaneleri olan parlamentolarda yasa çıkaran, kanun ve hüküm koyan tağutlar kâfir olmayıp Müslümandırlar.

b- Allah'ın indirdiği ile hükmetmemek küfür değildir.

c- Tağuta muhakeme olmak sahibini İslam dininden çıkaran bir amel değildir.

d- Tağutların yardımcılığını yapmak, siyasi idarede görev almak, tağutların kolluk kuvvetleri mesabesinde olan askerlik, polislik gibi görevleri üstlenmek küfür olan amellerden değildir.

f- Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenleri, Allah'ın indirdiği kanunları bir kenara bırakarak teşrîde bulunanları tağut olarak isimlendirmek bizzat tağutluktur.[22]

---

[22] Bu şüphe ehlinden kendisini selefe nispet eden sapkın taifenin en tepesinde oturan şeyhlerinden bir tanesine ait bir sözdür. Kendisine bizim akidemiz anlatıldığı zaman "Asıl Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen kâfirdir demek tağutluktur" diye cevap vermiştir. Allah'tan kalplerimize sebat vermesini dileriz.

g- Demokratik sistemlerde teşrî yetkisinin insana tahsis edilmesi anlamına gelen şirk seçimlerine katılmak caiz ve hatta vaciptir. Böylesi seçimlere katılarak Müslümanlara yakın partilere oy vermeyenler bir nevi İslam düşmanı partileri destekledikleri için büyük sorumluluk altındadırlar.[23]

e- Tüm bu hususlarda kendilerine muhalefet eden İslam davetçileri ise Haricî, tekfirci ve radikal kimselerdir.

2- Resmi Hizmete Mahsus Din Görevlileri

Şüphe ehlinin ikinci ayağını ise tağutî sisteme hizmet etmeyi kutsal görev bilen cami ve mescid imamları, müftü ve vaizler ile ilahiyatçılar oluşturmaktadır. Bunların içinde cami ve mescid imamları, müftü ve vaizlerin zaten Allah'ın dini adına sahih hiçbir bilgileri yoktur. Tek bildikleri tağutlarını müdafaa ve muhafaza etmek, bunun karşılığında ise ay sonunda karınlarını doyurmaya dahi yetmeyecek birkaç kuruş ücret almaktır.

İlahiyatçılara gelince, onların büyük bir kısmı adil davranmak gerekirse uzmanlık alanlarında oldukça bilgi sahibidirler. Üzerinde doktora, mastır yaptıkları meselelerde İslam kültürünün hemen hemen tamamına vakıf bir konumları vardır. Kendi dallarına dair yazdıklar 8-10 sayfalık küçük bir makalede dahi İslam alimlerinden yüzlerce delil getirebilirler. Ele aldıkları konular hakkında bazen dakik çıkarımlarda bulunmaları mümkündür. Ancak mesele Tevhid akîdesi ve onunla amel etme noktasına geldiği zaman çoğu ya sus pus olur ya da temel ve bilindik şüpheleri dillerine dolarlar.

Bu sapkın taifeye göre Allah'ın indirdiği hükümleri iptal etse bile devlet, kutsaldır. Devlet olmadan dinin yaşanması mümkün değildir. Bu yüzden devlete sahip çıkmak, onu iç ve dış düşmanlardan korumak kutsal vazifedir. Devlete karşı gelenler ise terörist ve dış güçler tarafından desteklenen zavallı(!) kimselerdir.

Şüphe ehlinden bu güruha dâhil edebileceğimiz diğer bir kesim ise medrese mollalarıdır. Bu kimseler çocuk yaşta sarf ve nahiv ilimleri öğrenmeye başlamışlar uzun yıllar sadece bu ilimle meşgul olmuşlardır. İşin aslı sarf ve nahiv ilminden başka da hiçbir ilmi öğrenme gayretinde bulunmamışlardır. Bu ilimlerde gerçekten de uzmandırlar. Arap dünyasında bile bu konudaki bilgileri övgüyle karşılanır. Öyle ki; birçok Arap âlimi "Sarf ve Nahiv ilmini acemlerden (yani Türklerden) öğrenin" demekten çekinmez. Bu mollaların nazarında şayet sizde onlar gibi 8-10 yıl boyunca sarf ve nahiv ilmi okumamışsanız hiçbir değeriniz

---

[23] Bu tür söylemleri onların ne denli bir sapkınlık içinde olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

yoktur. Sözleriniz muteber değildir. Kendilerine Allah'ın çok açık ve kesin bir nassını hatırlatırsanız hemen size önce bu ayetin irabını sorarlar. Ve iraba dair soruları bitmek bilmez. Nahve dair insanın 60 yılda bir karşısına çıkması muhtemel bir kaideyi bilmiyorsanız artık hiçbir öneminiz yoktur.

Türkiye'de ve de özellikle doğu bölgelerinde bu sapkın taife bizzat devlet eliyle desteklenmektedir. Birkaç Müslüman kendilerine namaz kılıp, Kur'an okuyacakları küçük bir ev edinse hemen operasyon yapan ve bu evi örgüt evi olarak gösteren Kemalist diktatörlük, sözünü ettiğimiz filologların (yani medrese mollalarının) 3–5 katlı gayet lüks olan medreselerine hiçbir zaman dokunmaz. Zira sistem için bunlar emniyet sibobudurlar.[24]

D- Şüphe Ehlinin Naslara Karşı Genel Tutumları

Şüphe ehlinin kendi akidesini ispat edebilme amacıyla ortaya koyduğu tavır, kelimenin tam anlamıyla mide bulandırıcı bir görünüm arzetmektedir. Belki kimileri "mide bulandırıcı" ifademizi biraz sert ve kaba bulabilir. Ancak işin aslı, bizim kelimelerle ifade edemeyeceğimiz boyutlardadır. Şöyle ki;

1- Sizi Dinlemezler Sadece Sözlerinize İtiraz Ederler

Burada şüphe ehlinin nasıl bir tutum ve davranış içinde olduğunu izah etmeye başlamadan önce ilmin edebine dair küçük bir noktaya temas etmek gerekir ki, konu başlığında "Sizi dinlemezler" derken neyi kastettiğimiz açığa çıksın.

İlmin edebi, herhangi bir konunun münazarası ya da mütalası esnasında öncelikle muhatabımızı bütün dikkatimizle dinlemeyi gerektirir. Şayet muhatabımız iddia makamı ise iddiasını ispat ile mükelleftir ve bunun için delil getirmek zorundadır. Şayet muhatabımızın iddiasını kabul etmiyorsak önce onun getirdiği delillerin hatalı olduğunu ortaya koymamız, hatalı yönlerini açıklamamız daha sonra da konuya dair bizce doğru olanı söylememiz gerekir. Tabi ki bunu söylerken iddia makamı olma sıfatı bize geçtiğinden dolayı bu sefer biz delil getirmekle mükellefiz. İşte ilmin edebi budur. Tarih boyunca -Allah kendilerinden razı olsun- İslam âlimlerimizin de uyguladığı yöntem bu olmuştur.

Ancak şüphe ehline gelince… Şüpheciler, sizin herhangi bir söz ya da amelin küfür olduğuna dair sözlerinizi dinleme gibi bir gayreti kesinlikle göstermezler. Tıpkı selefleri Yahudiler gibi hemen itiraz etmek ve karşı delil getirmek genel ahlaklarıdır. Siz ne kadar delil getirirseniz getirin onlar için bir şey ifade et-

---

[24] Bu bizim bir çıkarımımız değil bizzat kendilerinden duyduklarımızdır. Öyle ki hiç çekinmeden kendilerine bölgenin valisinin, emniyet müdürünün, garnizon komutanının geldiğini, insanları ıslah etme noktasında kendilerinden yardım istediklerini birçok kez yanımızda dile getirmişlerdir.

mez. Siz onlara uzun uzun meseleyi izah etmeye çalışsanız dahi sakın onların sizi dinlediklerini, sözlerinizi düşündüklerini zannetmeyin. Onlar bu noktada tam anlamıyla *"Uyarılsalar da uyarılmasalar da kendileri için birdir"* konumundadırlar.

Şayet siz Allah'ın indirdiği vahye sırt çevirerek kanun ve yasamada bulunmanın küfür olduğunu söyler ve buna dair delillerinizi getirirseniz onlardan ilk duyacağınız söz "Peki Yusuf *(aleyhisselam)* hakkında ne diyeceksiniz? O da kâfir hükümdarın yanında görev almadı mı?" şeklinde itiraz olacaktır. Peki, bu delilleri birbiri ile çatıştırmak değil midir? Olması gereken, öncelikle bizlerin konuya dair getirdikleri delillere cevap vermeleri değil midir?

Örneğin bizler Yusuf Suresi'nin 40. ayetini ve buna paralel diğer ayetleri okuyarak "Teşrî yetkisi sadece Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya ait bir haktır. Her kim bu hakkı bir başkasına tahsis ederse Allah'a ulûhiyetinde şirk koşmuştur" dediğimiz zaman onların yapmaları gereken bizim ayete dayanarak çıkarmış olduğumuz hükmün yanlış olduğunu ispat etmektir. Ancak İrca Ehlinden böylesi bir tavır beklemek hayalden ibarettir. Onlar için sizin söylediklerinizin, getirmiş olduğunuz delillerin hiçbir önemi yoktur. Siz konuya dair ne derseniz deyin "Madem teşrî yetkisini Allah'tan başkasına vermek küfürdür o zaman Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* neden Hılfu-l Fudul'de yer almıştır" diyerek direkt bir şüphe ile size cevap vermeye çalışırlar.

İşin aslı onların bu şekilde bir tutum içerisinde bulunmalarının sebebi ise naslar karşısında söyleyecek bir sözlerinin olmamasıdır. Zira teşrî yetkisinin sadece Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya ait olduğu, insanların ancak Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmelerinin ya da hükmolunmalarının gerektiği, Allah'a ait bu vasfı Allah'tan başkasına tahsis edenlerin müşrikler olduğuna dair naslar o kadar açıktır ki, ne şeytan ne de onun yardımcıları bu nasları iptal etmeyi başaramamıştır. Bunun yerine ise her konu hakkında bir şüphe tohumu atmak onların aslî görevleri olmuştur.

2- Temel Usullerini Devamlı Surette Terk Ederler

Naslara karşı münafıkça bir tutum sergilemek İrca Ehlinin (şüphecilerin) en temel, en belirgin ahlakıdır. Onların ne şekilde münafıkça bir tutum içinde olduklarını izah etmeden önce bir noktada bilgi vermek isterim.

Âlimler delillerden hüküm istinbat etme noktasında belirli bir usul doğrultusunda hareket etmeye oldukça önem vermişlerdir. İslam âlimleri "Müctehidin şer'î amelî hükümleri tafsili delillerden çıkarabilmesine yarayan kurallar bütünü" şeklinde tarif edilen usul ilminden kendilerince tayin ettikleri kurallara bağlı kalmışlar, karşılarına gelen her meselede bu kurallar ışığında istinbatta bu-

lunmaya çalışmışlardır. Örneğin Hanefî âlimleri ravinin (sahabenin) rivayeti ile ameli muhalefet ederse ravinin rivayetine öncelik veren bir usul seçmişlerdir. Buna karşılık Şâfi âlimleri ravinin ameli ile değil naklettiği hadisle amel etmeyi tercih etmişler, Malikî âlimleri ise Medine ehlinin amelini, haber-i vahide tercih etmişlerdir. Bunların hepsi mezhep imamlarının hüküm istinbatında takip ettikleri usullerdir. Mezhep âlimleri koydukları usul kaidelerine, karşılarına çıkan her meselede tabi olmuşlar, diğer bir ifade ile karşılarına çıkan her meseleyi nasların bütününden çıkardıkları usulleri çerçevesinde ele almışlardır. İslam âlimlerinin usul dairesinde koydukları bu kaidelere yerine göre uydukları yerine göre uymadıkları asla söz konusu değildir. Yani siz Malikî âlimlerinin işlerine geldiği zaman Medine ehlinin amelini, haber-i vahide tercih ettiklerini, işlerine gelmediği zaman ise haber-i vahidi, Medine ehlinin ameline tercih ettiklerini göremezsiniz. Yine aynı şekilde Şâfi âlimlerinin de hiçbir meselede ravinin amelini, naklettiği hadise tercih ettiklerini göremezsiniz.

Ancak günümüz şüphe ehline gelince... Onlarda böylesi bir ahlak ve edepten bahsetmek kesinlikle mümkün değildir. Zira onların asıl amacı İslam âlimleri gibi dine hizmet etmek değil, hükmü altında yaşadıkları tağutların saltanatını korumaktır.

Şüphe ehlinden kendilerini selefe nispet eden güruhta bu tarz bir ikiyüzlülüğü sıkça görmeniz mümkündür. Burada birkaç örnek vermemiz uygun olacaktır.

Şüphe ehline göre Haricîler kâfirdir. Zira Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den Haricîler hakkında rivayet edilen hadislerin zahiri onların küfre girdiğini göstermektedir. Burada kendilerine "Ancak âlimlerin büyük bir kısmı Haricîleri tekfir etmemişlerdir. Hem Ali *(radıyallahu anh)* da Haricîleri tekfir etmemiştir" şeklinde itiraz edildiği zaman verdikleri cevap şu şekildedir:

"Hadislerin zahiri açıktır ve onların kâfir olduğunu göstermektedir. Hadisin zahiri varken sahabe dahi olsa insan sözü alınıp hadisin zahiri bırakılmaz."

Onların sarfettikleri bu sözler kısmen doğru sözlerdir. Ve onlar bu sözleri ile bir kural koymuşlardır:

"Hadisin zahiri, insan sözü ile terk edilmez."

Şimdi konuyu değiştiriyor, sözü günümüz tağutlarına getiriyor ve diyoruz ki:

"Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenler Maide Suresi'nin açık nassı gereğince kâfirdir."

İrca Ehli size hemen delil getirecektir. "Ama İbn-i Abbas onların bu fiilleri

ile kâfir olmayacağını söylemiştir."

Hadisin zahiri insan sözü ile terk edilmez iken ayetlerin zahiri insan sözü ile terk edilebilmektedir! Peki neden? Onların Haricîler dedikleri muvahhid İslam davetçileridir. İslam davetçilerine olan kin ve hasedleri yüzünden Haricîler hakkında İslam âlimlerinin sözleri ya da Ali *(radıyallahu anh)*'ın uygulaması onlar için önemli değildir. Ancak Maide Suresi'nin ayeti günümüz tağutları ile alâkalıdır. Savunmakla emrolundukları tağutları ile(!)...

Kendilerini selefe nispet etmeleri sonucunda Kur'an ve sünnetin önüne hiçbir şeyin geçirilemeyeceğini iddia ederler. Bundan dolayı örneğin çoraplar üstüne meshetme gibi bir konuda (hakkında sahih hadis olduğu için) ilim adamlarının cumhurunun görüşünü terk ederler. Şayet hadis varsa ilim adamlarının sözüne asla itibar etmezler. Ve hatta namazda elleri kaldırma meselesinde dahi hakkında birçok hadis olması sebebiyle İbn-i Mes'udun rivayetini kabul etmezler. Elbette bu noktadaki tutumları bizim eleştiri sınırımız içinde değildir. Ancak aynı taife açık bir nas olan Maide Suresi'nin 44. ayetini kendilerine okuduğumuz zaman "Ama tefsir kitaplarında tüm alimler bunun küfür olmadığını söylemişlerdir" diyerek size delil getirirler. Hani sadece Kur'an ve sünnete bağlı kalınacaktı? Hani Kur'an ve sünnetin açık lafızlarının önüne hiçbir şey geçirilmeyecekti?

Yine vereceğim şu örnek de onların nasları anlama noktasında ne denli ikiyüzlü bir tutum sergilediklerini göstermesi açısından güzel bir örnektir. Şayet onlardan birisi ile konuşmaya başlarsanız hemen tekfir fitnesi diye başlar ve arkasından Müslümanı tekfir edenin tekfirinin kendisine döneceğine dair hadisleri delil olarak getirirler. Şayet bu hadise dair hadis âlimlerinin sözlerini getirir "Burada küfür tağliz babındandır. Sakındırma ve korkutma söz konusudur. İslam âlimleri buna benzer hadisleri bu şekilde şerh etmişlerdir" dediğiniz zaman sizi hadise uymamak, hadisin açık lafzından yüz çevirmekle suçlarlar. Ancak kişinin küfre girmesi için inkâr ya da istihlal (helal addetme) şartı olmadığını, kişilerin küfre düşüren günahlarda sadece bu günahı işlemekle küfre gireceklerini söyler ve konuya dair ayetleri delil getirirseniz onlar hemen kendilerini selefi olarak isimlendirdiklerini ve bunun bir gereği olarak da naslara bağlı kalınması gerektiğini unutur ve size karşı bir hadis dahi olmayan "Helal görmediği sürece kıble ehlini herhangi bir günahından dolayı tekfir etmeyiz" şeklinde âlimlerden sadır olan sözü delil getirmeye kalkarlar. Yani işlerine geldiği zaman nasların zahiri ile amel eder ve nasların önüne hiçbir şey geçirmezler, ancak işlerine gelmediği zaman ise nassa bağlılığı unutur hemen âlimlerin kavillerine yapışırlar.

Ehli İrca'nın kendilerini selefe nispet eden kesiminin sabit usullerine bağlı

kalmadıklarına dair bir başka örnek ise kıyas konusunda cereyan etmektedir. Zira bu kesim kıyası şer'î bir delil olarak kabul etmemekte ve kıyasın şeytanın ameli olduğunu iddia edecek kadar boylarından büyük sözler söylemektedirler. Ancak konu hâkimiyet mefhumuna geldiği zaman zâlim tağutları müdafaa etme adına kıyasın en bâtılını size delil olarak getirmekten çekinmezler. Onların ilerleyen sayfalarda da göreceğin üzere getirdikleri delillerin hemen hemen büyük bir kısmı kıyas üzerine bina edilmiştir. Örneğin Hatıb bin Ebi Belta hâdisesini ya da Kab bin Eşref'in öldürülmesi hâdisesini delil getirmeleri tamamen kıyasî bir delillendirmedir. Ancak onlar dinin diğer meselelerinde kıyası kabul etmediklerini, kıyasla hüküm istinbatında bulunmanın sapkınlık olduğuna dair kendi açıklamalarını hemen unutmuşlardır.

Yine İrca Ehlinden medrese mollaları ve resmi hizmete mahsus din görevlileri ile konuşurken tağutları tekfir ettiğiniz zaman size karşı hemen "Kim bir Müslümana kâfir derse" şeklinde başlayan hadisi delil getirirler. Hadisin zahiri ile burada amel ederken siz kendisine "Namaz kılmayanın kâfir olacağına dair birçok hadis var" derseniz "Ama âlimler şöyle şöyle demiştir" diyerek burada da hadisin zahirinden saparlar. Yani işlerine geldiği zaman hadisin zahirine, işlerine gelmediği zaman ise âlimlerin kavillerine başvurmak İrca Ehlinin ne büyük bir usulsüzlük üzere hareket ettiklerinin en bariz örneklerindendir.

Şüphe ehlinin dinin nasları ile amel etme noktasında sabit bir usullerinin olmadığına ve konuya göre kaygan bir zeminde dans ettiklerine dair başımdan geçen şu hadiseyi aktarmak istiyorum. Günlerden bir gün bir hadis inkârcısı ile konuşmuştum. Kendisi Buhari ve Müslim'de geçen birçok hadisi Kuran'ın zahirine muhalefet ettiği için inkâr ediyordu. Bu konuda öyle iddialı idi ki "Buhari'nin din anlayışı işte bu kadar" şeklinde boyunu aşan cümleler sarfetmekten geri durmuyordu. Konu dönüp dolaşıp Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme meselesine gelince kendisi bunun büyük küfür olmadığını zira Maide Suresi'nin 44. ayetine dair İbn-i Abbas'ın "Bu, sahibini dinden çıkaran bir küfür değildir" şeklindeki sözünü bize karşı delil olarak getiriyordu. Bu ahlaksız adam birçok sahih rivayeti kendi Kur'an anlayışına muhalif olduğu gerekçesiyle reddederken işine gelmediği zaman Kuran'ın açık nassını bırakarak sahabe sözü ile delil getirmeye çalışıyor ve bu yaptığından da zerre kadar utanmıyordu.

İşte şüphe ehli, dinin hükümleri ile istinbatta bulunmaya çalışırken bu şekilde tutarsız bir tavır içindedirler. Sabit bir usulleri yoktur. İşlerine geldiği gibi bazen nasların zahiri ile amel ederlerken bazen nasları tamamen görmezden gelerek âlimlerin kavillerine yapışırlar. Bu onların sapkın akîdelerini tağutların hevaları doğrultusunda ispat etmeye çalışmalarının doğal bir sonucudur.

Şüphe ehlinin gerek itikadî gerekse amelî olarak ne büyük derecede ikiyüzlülük sergilediklerine dair bir başka örnek ise onların kendi dînî esaslarına dahi riayet etmemeleridir. Örneğin İrca Ehlinden tağutî sistemin resmi hizmetine mahsus belamlarına göre dört mezhepten birisi ile amel etmek kesinlikle vaciptir. Ve bunların çoğu da Hanefî mezhebine tabi olduklarını iddia ederler. Şayet namaz kılarken ya da abdest alırken Hanefî mezhebine muhalefet ederseniz bunu büyük bir eksiklik olarak görürler. Ancak aynı taifeye "Siz göreve başlarken içerisinde küfür lafzı olan cümleleri sarfettiniz ve bu sebeble kâfir oldunuz" derseniz, bunu sadece dilleri ile ikrar ettiklerini iddia ederler. Hâlbuki Hanefî mezhebine göre, ne şekilde olursa olsun küfür lafızlarını ikrar etmek sahibini dinden çıkaran bir tutumdur. Hanefî âlimleri ilerleyen sayfalarımızda da görüleceği üzere bu hususta zerre kadar taviz vermemişler, hatta kişinin çarşı pazarda dolaşırken dahi ağzından sadır olacak küfür sözü ile kâfir olacağını, bu sözden sonra Tevhid kelimesini ikrar etse dahi kendisine bir faydasının dokunmayacağını, söylediği bu sözden tevbe ettiğini ifade ederek Tevhid kelimesini ikrar ederse ancak o zaman tevbesinin makbul olacağını sarahaten söylemişlerdir. Yine aynı taifeye "İçerisinde küfür dolu metinlere imza attınız" derseniz size karşı hemen "Evet, ama yazı söz hükmünde değildir. Hem biz inanmaksızın bunu yaptık" şeklinde sözler söylerler. Hâlbuki mensubu olduklarını iddia ettikleri kendi mezheplerinde, yazı aynen söz gibidir.

İrca Ehlinden kendilerini selefe nispet edenlere gelince; onlar sünnet ile amel etme ve bid'atlerle mücadele etme konusuna oldukça önem verirler. Şayet bir kimse herhangi bir ibadetinde sünnetten yüz çevirirse ya da bid'atlerle haşır neşir olursa bu kimse onlar için sapıktır. Zira bid'at ehli dinde olmayan bir şey icad etmiş ve Rasulullah'ın sünnetini terk etmiştir. Peki dini tamamen terk eden, Allah'ın hükümlerine zerre kadar değer vermeyen, Rasulullah'ın sünnetini hiçe sayan, beşerî anayasalara ve onların sahiplerine gelince... İşte bu noktada İrca Ehli hemen farklı bir tutum sergilemeye başlar. Zira bid'atlerle mücadele etmek onların dünyalarına bir zarar vermemektedir. Ancak tağutlarla mücadele etmek onların dünyaları için oldukça büyük tehlike arzetmektedir.

Günlerden bir gün İrca Ehlinden kendilerini selefe nispet eden bir gurup gençle hâkimiyet mefhumu üzerine konuşuyordum. Beşerî kanunların sahiplerinin kâfir olmadıklarını hararetle savunuyorlardı. Bir müddet sonra namaz kılıp namazdan sonra dua edip ellerimi yüzüme sürünce hemen mal bulmuş mağribi gibi üzerime saldırıp bunun bid'at olduğunu, bid'atlerle amel etmenin ise sapkınlık olduğunu söylemeye başladılar. Hâlbuki aynı taife diğer taraftan beşerî anayasaların sahiplerini savunma adına büyük güç ve kuvvet sarfediyordu. Bu taifeye göre şayet siz bilmeksizin bir sünneti terk eder ya da bir bid'at işlerseniz

hemen sapık ilan edilirsiniz. Ancak diğer taraftan Allah Rasulü'nün, Rabbinden alarak bizlere tebliğ ettiği Kuran'ı Kerim'i terk eden, Allah Rasulü'nün sünnetlerini hiçe sayan, kendi akıllarınca uydurdukları beşerî anayasaları insanlara dikte eden tağutlara gelince... Durumun ne olduğu aşikârdır.

3- Muhkemi Bırakıp Müteşabihe Sarılırlar

Şüphe ehlinin naslar karşısındaki ilginç tavırlarından bir tanesi de nasların muhkem olanını terk ederek müteşabih olanı ile amel etmeleridir. Burada muhkem ve müteşabih lafızları ile kastımız nassın delaletinin kat'î ya da zannî olması ile alâkalıdır. Bu noktada şüphe ehlini devamlı surette konuya delâleti zannî naslarla amel etmeye çalışırken görürsünüz. Örneğin, şüphe ehli ile aramızdaki muhalefete sebep olan en önemli konu; hâkimiyet mefhumu konusudur. Delâleti kat'î olan naslar, konu hakkında doyurucu bilgiler vermektedir. Bu konu hakkında delâleti kat'î naslar apaçık bir şekilde ve hiçbir ihtilafa yer bırakmaksızın teşrî ve hâkimiyet sahibinin ancak ve ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* olduğunu (12 Yusuf/40), Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de dâhil olmak üzere insanların mutlak surette Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmesinin gerekliliğini (5 Maide/42,47,48), Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenlerin kâfir, zâlim ve fâsıklar olduğunu (5 Maide/44, 45, 47), iman iddiasında bulunan kimselerin mutlak surette Allah'ın ve Rasulü'nün hükümleri ile muhakeme olmaları gerektiğini (4 Nisa/59-65), beşerî kanunlara itaat etmenin sahibini müşrik kılacağını (6 En'am/121), (47 Muhammed/25,26), Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek tağutların hükümlerine gidenlerin şeytan tarafından apaçık bir şekilde saptırıldığını (4 Nisa/60) vurgulamaktadır. Nitekim daha önce de geçtiği üzere bu konu hakkında kısa bir özet sunmuştum.[25] Ancak şüphe ehlinin delaleti kat'î olan bu naslara hiçbir şekilde iltifat ettiklerini göremezsiniz. Onlara bu naslar okunduğu zaman hemen aslan kesilerek konuya delaleti ancak işaret yolu ile olan delilleri zikretmeye başlarlar.

Günlerden bir gün kendisini selefe nispet eden İrca Ehlinin önemli şeyhlerinden bir tanesi ile konuşuyordum. Demokrasi ile amel eden partilerden Müslümanlara en yakın olanının desteklenmesi gerektiğine dair bana Rum Suresi'nin ilk ayetlerini delil getirmişti.[26] Şeyh efendi konuşmasını sürdürürken bir ta-

---

[25] "İrca Saldırıları Karşısından Tevhid Müdafaası" isimli eserimizde bu konunlara dair olabildiğince doyurucu açıklamalar mevcuttur. Dileyen okurlarımız bu kitabımıza müracaat edebilirler. Diğer taraftan yayınevimiz tarafından neşredilen "Hakimiyet Mefhumu", "Demokrasi Bir Dindir", "İslam Dininden Çıkaran Ameller", "Mühim Soruların Cevabı" isimli eserlerimizde de konu hakkında gerekli bilgiler sunulmuştur.

[26] Bu şüpheye dair sözlerimiz kitabımızın ilerleyen sayfalarında gelecektir.

raftan şeyhi dinliyor diğer taraftan da ayetlerin konu ile alâkasını kurmaya çalışıyordum. Şeyh efendi kendince ayetlerden hüküm istinbatında bulunarak Müslümanlara yakın bir partinin desteklenmesinin vücubiyetinden bahsediyordu. Gerçekten çok garip bir hadise idi bu benim için... Zira şeyh efendinin okuduğu ayetlerin konumuzla zerre kadar bir ilgisi dahi yoktu. Şeyh efendinin konuya dair sözleri başından sonuna kadar doğru dahi olsa bunlar ancak nassın işareti idi. Yani Rum Suresi'nin ilk ayetlerinden Müslümanlara yakın olan diğer din mensuplarının desteklenmesi hükmü çıksa bile bu sadece nassın bir işareti olabilirdi. Acaba bu şeyh konuya delaleti kat'î olan birçok nas varken neden bunlara sırt çevirerek konuya delaleti belki sadece işaretle olan bir nastan hüküm istinbat etmeye çalışıyordu? Kendisi bizlere sekiz bin cilt kitabı olduğunu söylüyor ve bununla övünüyordu. Gerçekten bu şeyh efendinin sekiz bin cilt kitaptan elde ettiği ilim buysa insanın "O kadar kitaba yazık olmuş" diyesi geliyor...

Elinizde bulunan bu kitapta İrca Ehlinin ortaya attığı şüpheleri genel olarak gözden geçirirseniz onların delillerinin hemen hemen tamamının bu şekilde olduğunu görürsünüz. Getirdikleri deliller hiçbir zaman muhkem naslar değildir. Bilakis nasların işareti ile delil getirmeye çalışırlar. Zaten muhkem naslara iltifat etselerdi aramızda bir sorun kalmazdı. Zira muhkem naslar kendileri ile ihtilaf ettiğimiz konularda hiçbir şüpheye yer bırakmayacak derece de açık değil mi?

4- Muhtelefun Fih İle Delil Getirirler

Şüphe ehlinde göreceğiniz bir diğer ahlaksız tutum ise "*muhtelefun fih*" (delâleti zannî) olan delillere sarılmalarıdır. Nassın delaleti ihtilaflı bile olsa şüphe ehli onunla delil getirmekten hiç çekinmez. Getirdiği delil sanki delaleti kat'î bir nasmış gibi size saldırır. Örneğin onları cehaletin mazeret olması noktasında En'am Suresi'nde İbrahim *(aleyhisselam)*'ın "*İşte budur benim rabbim*" şeklindeki ifadesini delil olarak getirirken görürsün.[27] Hâlbuki İbrahim *(aleyhisselam)*'ın bu ifadesi hakkında tefsirlere baktığınız zaman âlimlerin konuya dair uzun uzun açıklamalarını görmeniz mümkündür. Ve hatta bu ayete dair en zayıf görüş İbrahim *(aleyhisselam)*'ın sözünün zahiri anlamı üzere anlaşılacağı görüşüdür. Müfessirlerin ekserisi burada bir istifham-ı inkârî olduğunu söylerken ne müfessirlerin cumhurunun görüşü ne de ifadenin muhtelefun fih oluşu İrca Ehli için hiçbir önem taşımaz. Sonuçta onlar kendi fasid akidelerini ispat adına bir delil(!) bulmuşlardır. Bunun dışında hiçbir şeye teveccüh göstermez-

---

[27] Onların bu şüphelerine dair gerekli açıklamalar "*Cehalet Özrü*" isimli kitabımızda mevcuttur.

ler.

5- Nasların Bir Kısmı İle Amel Ederken Bir Kısmına Sırt Dönerler

Şüphe ehlinin genel ahlaklarından bir tanesi de selefleri ehl-i kitap gibi nasların bir kısmı ile amel ederken diğerlerine sırt çevirmeleridir. Bu noktada en bariz örnek; onların devamlı surette Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sahih senetlerle nakledilen "*Kim La ilahe illallah derse...*" şeklinde başlayan hadisleri dillerine dolamalarıdır. Yine *La ilahe illallah* diyen bir kimseyi öldüren Usame bin Zeyd'in hâdisesi, bitaka hadisi, ahir zamanda dinin tamamen unutulacağı, insanların sadece atalarından öğrendikleri şekli ile Tevhid kelimesini ikrar edeceklerini anlatan hadisler, onların en temel delillerindendir. Ancak şüphe ehli diğer taraftan "Kim *La ilahe illallah*'ın anlamını bilerek ölürse..." şeklinde gelen ve Tevhidin kişiye fayda verebilmesi için ancak bilgi dâhilinde olması gerektiğini vurgulayan hadisleri görmezden gelirler. Yine "Kim *La ilahe illallah* der ve Allah'tan başka ibadet edilenleri reddederse..." hadisini Sahihi Müslim'de defalarca okumalarına rağmen okuduklarının boğazlarından aşağıya geçmediğini görürsünüz. Şüpheciler için kendi fasid itikadlarına delil teşkil edecek tarzda tek bir hadisin olması yeterlidir. Bu konuda gelen ancak onların şüphelerini yok eden diğer hadisler hiçbir zaman şüphe ehlinin gündemini teşkil etmez.

Şüphecilerin bir başka ahlaksız tutumları ise Kur'an ve sünnetin bir kısmını terk ederek bir kısmı ile amel ettikleri gibi âlimlerin sözlerinden de işlerine geleni almak, işlerine gelmeyene ise kör ve sağır kesilmektir. 14 asır boyunca yazılmış binlerce cilt kitap arasından sadece kendi emellerine uygun nakiller bulmak onlar için oldukça kolaydır. Ancak onlar bunu yaparken âlimlerin o konu hakkındaki sözlerini bir bütünlük içerisinde değerlendirmekten acizdirler. İşte cehaletin özür olup olmaması konusunda yaptıkları da bunun en açık örneğidir. Allah'tan hayâ etme duygusu taşımaksızın topluma "Cahil kalın ve kurtulun" dercesine "Cehalet Özürdür" şeklinde kitaplar basan bir şeyh efendi nerede ise her karşılaşmamızda Şeyh Muhammed bin Abdulvahhab'ın "Biz Abdulkadir putuna ibadet edenleri dahi cehaletleri sebebiyle tekfir etmiyoruz" şeklinde nakledilen sözünü tekrarlayıp duruyordu. Ancak kendisine yine aynı şekilde Şeyh Muhammed bin Abdulvahhab'ın dinin aslında kesinlikle cehaleti mazeret gör-

mediğine dair sözlerini aktardığımızda bizi duymazdan geliyordu. Diğer taraftan İrca Ehlinin devamlı surette İbn-i Teymiye'den "Cehaletleri sebebiyle bunları tekfir etmiyoruz" şeklinde nakledilen sözleri tekrarlamaları bu kabilden bir örnektir. Hâlbuki İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* birçok yerde cehaletin hangi durumlarda mazeret olacağını ve yine hangi durumlarda ise mazeret olmayacağını sarih bir şekilde izah etmiştir. Ancak her zaman olduğu gibi İrca Ehli için önemli olan, Tevhid akidesine şüpheler saçabilme adına kendi lehlerine gelebilecek manada nakiller bulmaktır ki, bunda da başarılı olmaktadırlar. Zira yukarıda da değindiğim üzere 14 asır boyunca kaleme alınmış binlerce ciltlik bir kültür arasından her isteyenin, istediğini bulması oldukça kolay olsa gerek…

6- Niyetleri Halis Değildir

Şeytanın kendilerine vahyetmesi sonucu şüphe tohumları saçma görevini ifa eden bu sapkın güruhun niyetlerinin ne denli habis olduğunu göstermesi açısından burada birkaç örnek vermek istiyorum.

Özellikle kendilerini selefe nispet eden ve bizim kendilerini "*telefî*" olarak isimlendirdiğimiz gurup için en önemli gündem maddesi kendilerinin "fitne" olarak isimlendirdikleri tekfir konusudur. Onların tekfir fitnesi dedikleri, muvahhidlerin Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen tağutları tekfir etmeleridir. Onların nazarında günümüz tağutları Müslümandır. Her ne kadar Allah'ın indirdiği ile hükmetmeseler dahi telefîlere göre böyle bir amel büyük küfür değil bilakis sahibini dinden çıkarmayan küçücük(!) bir küfürdür. Ve her kim Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen yöneticileri tekfir ederse Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hadisi gereği bu tekfiri kendisine döner.

Burada bir samimiyet testi yapmakta fayda vardır. Bir tarafta Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen tağutlar ve diğer tarafta ise Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen tağutları tekfir eden davetçiler... Acaba hangi taife düşman olunmaya daha layıktır. Burada bir an için Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek beşer mahsulü hükümlerle hükmetmenin sahibini dinden çıkarmayan bir küfür olduğunu farzedelim. Şimdi düşünmeye başlayalım. Bu iki taifeden (Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen yöneticiler ile onları tekfir eden davetçilerden) hangisinin cürmü daha büyüktür acaba? Davetçi Müslümanlar Maide Suresi'nin 44. ayetinin açık lafzına yani zahirine tabi olmuşlar ve Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenleri tekfir etmişlerdir. Bunun Kur'an ve sünnetin nasları açısından sakıncası nedir ki? Verdikleri hüküm yanlış bile olsa şüphe ehline göre te'vil muteber bir engel değil midir? Ya da cehalet özrü; davetçi Müslümanları küfür ve fıskla suçlamak, fitneci olarak isimlendirmek için bir engel değil midir?

Buna karşılık Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmek onların nazarında dahi küçük küfürdür. Yani büyük günahlardan daha büyük bir günah... Bir hâkim böyle bir cürmü işlemek için en az 17–18 yıl öğrenim görmektedir. Bu öğreniminin son 6 yılında özellikle Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmedemeyeceğini bildiği halde hukuk fakültesini seçmekte ve orada 6 yıl okumakta, okulunu bir an önce bitirerek bu lanetli mesleğe kavuşma adına büyük bir gayret sergilemektedir. Daha sonra göreve gelerek her gün sabahtan akşama kadar defalarca Allah'ın indirdiğini terk etmekte, beşerî kanunlarla hükmetmektedir. Yani onların nazarında büyük günahlardan daha büyük bir günah olan Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme amelini günde defalarca işlemektedir. Ve işlemiş olduğu bu cürüm sadece tek bir gün ile de sınırlı değildir. Aylarca ve hatta yıllarca aynı günahı hiçbir endişe ve pişmanlık duymaksızın, severek, isteyerek, gönül rahatlığı ile işlemektedir. Ve bu günahı işlerken de kendisine delil olabilecek ne bir ayet ne bir hadis vardır elinde...

Evet, tekrar soruyoruz... Bu iki taifeden (Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen yöneticiler ile onları tekfir eden davetçilerden) hangisinin cürmü daha büyüktür acaba? Bu iki taifeden kendisine hüsnü zan beslenilmesi gereken taife hangisi? Kendisine düşmanlık edilmesi gereken taife hangisidir? Ey kokuşmuş beşerî sistemlerin habis koruyucuları! Hayatınızda birgün dahi olsa "Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeme fitnesi" adı altında bir konuşma yaptınız mı? Tek sayfalık dahi olsa 3–5 satır bir makale yazdınız mı? Hiçbir kitabınızda bu konuya değindiniz mi? Bir tarafta ayetlerin zahirine dayanarak beşerî sistemlerle hükmedenleri tekfir eden davetçiler, diğer tarafta ise (size göre dahi) en azından büyük günahlardan daha büyük günah olan bir ameli isteyerek ve arzu ederek, hiçbir pişmanlık duymaksızın yıllarca icra eden tağutlar... Hangi taife kendisine düşmanlık yapılmaya daha layık?

Görmüş olduğun gibi durum işte budur... Vermiş olduğum bu son örnek dahi İrca Ehlinin niyetlerinin habisliğini, ahlaksızlıklarının hangi boyutlara vardığını göstermesi açısından yeterlidir.

İşte sevgili kardeşim! Bunlar yıllar boyunca karşılaştığımız, şüphe ehlinin genel tutumlarına dair kısa notlardır. Semayı direksiz yükselten Allah'a yemin olsun ki bu yazdıklarımız düşmanımız olan bir kavme adaletsizlik yapmamızdan kaynaklanmamaktadır. Bunlar yıllar boyu karşılaştığımız hadiselerden çıkardığımız sonuçlardır. Bunları sana yazdım ki onları iyice tanıyasın ve kendini şeytanın havariliğine soyunan bu sapkın topluluktan koruyabilesin. Allah seni ve bizleri şeytanın dostlarının fitnelerinden emin kılsın. Allahumme Âmin.

İKİNCİ BÖLÜM
ŞÜPHELERİN GİDERİLMESİ

Mukaddime

Kitabımızın bu ikinci bölümünde asıl konumuz olan "*Hakimiyet Mefhumuna Dair Şüphelerin Giderilmesi*" konusunu ele alacağız. Kur'anî naslar açık bir şekilde şu hususlara delalet etmektedir:

1- Teşrî yetkisi sadece Allah'a has bir yetkidir. Bu ilahlığın temel özelliklerindendir. Allah'ın indirdiği esaslara sırt çevirerek teşrîde bulunanlar Allah'ın ulûhiyetini gasp ederek tağutlaşmışlardır.

2- Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* insanlara ancak kendi indirdiği hükümlerle hükmetmelerini emretmiştir. Teşrî yetkisi sadece Allah'a ait olması hasebiyle insanlar arasında hükmeden hakimlerin de sadece Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeleri gerekmektedir. Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenler kâfir, zâlim ve de fâsıklardır.

3- İman iddiasının en temel gereği Allah'ın indirdiği hükümlerle muhakeme olunmaktır. Allah'ın hükümlerini terk ederek tağutların hükümleri ile muhakeme olanlar iman iddialarını bozmuşlardır.

4- Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* tağutlara karşı açık bir şekilde düşmanlık beslemeyi Müslümanların üzerine vacip kılmıştır. Bunun mukabilinde Allah'ın düşmanlarını dost edinenler, onları destekleyenler, onlara yardım edenler de tağutlarla aynı hükmü alırlar.

5- Diğer taraftan Allah'ın şeriatına muhalif hususlarda tağutlara itaat etmek onlara yönelik bir ibadet olması hasebiyle kişinin üzerinden İslam vasfını kaldırmaktadır.

İşte Kur'anî naslar kısaca özetlediğimiz bu temel esasları açık bir şekilde beyan ederken günümüzde insanların bir kısmı bu naslara karşı kör ve sağır kesilmişler, bu temel esasları inkâr etmişlerdir. Ve inkârlarına dair Allah'ın kitabından, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünneti ve siyerinden, İslam alimlerinin kavillerinden deliller getirmeye kalkışmışlardır. Kitabımızın bu ikin-

ci bölümünde İrca Ehli tarafından yıllardır sahih İslam akidesine muhalif olarak ileri sürülen deliller ele alınacak, öncelikle konuya dair onların iddiaları zikredilecek ve arkasından da konu hakkında gerekli açıklamalar yapılacaktır.

Bu kitabımızda onların en temel 30 şüphesine cevap vermeye çalıştık. İşin aslı onların iddiaları ve kendi fasid akidelerini ispat sadedinde getirdikleri deliller elbette bunlardan ibaret değildir. Bizler ne kadar onların şüphelerine cevap vermeye çalışırsak çalışalım her gün yeni iddialar, yeni şüpheler ortaya atmaktadırlar. Ancak okuyucuya tavsiyemiz özellikle bu kitabımızda onların delillerine karşı verdiğimiz cevapları iyice tetkik etmeleri ve bu bilgiler ışığında diğer iddialarını da gözden geçirmeleridir. Hiç şüphesiz Allah kendi yolunda çalışanların emeklerini zayi etmeyecektir. Başında ve sonunda hamd âlemlerin Rabbi Allah'a özgüdür.

BİRİNCİ ŞÜPHE

Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Mısır Melikinin Yanında Görev Alması

Bu şüphe uzun yıllardır beşerî sistemlerde görev almanın, demokrasi ile yönetilen ülkelerde parlamentoya girmenin ve bu şekilde (kendi zanlarınca) İslam'ı hâkim kılmanın delili olarak şüpheciler tarafından dile getirilen bir iddiadır.

Kuran-ı Kerim'de Yusuf Suresi'nde ayrıntılı bir şekilde Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kıssası anlatılmıştır. Burada Yusuf Suresi'ne dair ayrıntılı bir açıklamada bulunmamıza ihtiyaç yoktur. Bilindiği üzere Yusuf *(aleyhisselam)* zindanda iken önce zindan arkadaşları oradan kurtulmuşlardır. Aradan bir müddet geçtikten sonra Yusuf *(aleyhisselam)*'ın arkadaşları zindandan çıkmıştır. Bunlardan biri, dönemin melikinin bir rüya görmesi üzerine Yusuf *(aleyhisselam)*'ı hatırlamış ve zindana giderek Yusuf *(aleyhisselam)*'a melikin rüyasının tabirini sormuş ve duyduklarını tekrar Melik'e dönerek anlatmıştır. Melik, rüyanın tabirini oldukça beğenmiş ve Yusuf *(aleyhisselam)*'ı yanına çağırmıştır. Yusuf *(aleyhisselam)* ise öncelikle kendisine atılan iftiranın bizzat iftiracılar tarafından itiraf edilmesini istemiştir. Daha sonra ise Melik, *"Onu bana getirin. Kendisini yakınım edineyim" (12 Yusuf/54)* demiş ve *"Şüphesiz bugün sen yanımızda yüksek makam sahibi ve güvenilir bir kişisin" (12 Yusuf/54)* diyerek Yusuf *(aleyhisselam)*'a karşı duyduğu güveni dile getirmiştir. Bunun üzerine ise Yusuf *(aleyhisselam) "Beni ülkenin hazinelerine bakmakla görevlendir. Çünkü ben iyi koruyucu ve bilgili bir kişiyim" (12 Yusuf/55)* demiştir.

İlimlerini tağutların saltanatını koruma adına harcayan muasır Mürcie'nin, beşerî sistemlerde yer almanın, demokrasi ile amel etmenin, demokrasinin kutsal mekânı mesabesinde olan şirk meclislerine girmenin küfür olmadığına dair en çok dillerinde dolandırdıkları şüphelerden bir tanesi Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Melik'ten görev istemesi ve bu görevi kabul etmesidir. Onların bu noktadaki iddiaları şu şekildedir:

"Yusuf Suresi'nden de anlaşılacağı üzere Yusuf *(aleyhisselam)* kâfir bir kra-

lın yanında, en önemli görevlerden birisine talip olmuştur. Rivayetlerde onun hazineden yani günümüzdeki anlamıyla ekonomiden sorumlu bir yönetici olduğu aşikârdır. Şayet bu durum Yusuf *(aleyhisselam)* için caiz ise aynı şekilde bugün de Yusuf *(aleyhisselam)* gibi İslam'ı hâkim kılma adına beşerî sistemlerin parlamentolarına girmek, orada yüksek makamlarda görev almak caizdir."

Allah bize ve sana rahmet etsin! Ey kardeşim bil ki; Yusuf *(aleyhisselam)* biri yaşarken diğeri de öldükten yıllar sonra olmak üzere iki büyük iftiraya maruz kalmıştır. Yusuf Suresi'nde de görüleceği üzere Yusuf *(aleyhisselam)*'ın yaşarken maruz kaldığı iftira bugün bizlerin dahi hiçbir şekilde kabullenemeyeceği bir iftiradır. Vezirin karısı ile zina yapma iftirası... Ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Yusuf *(aleyhisselam)*'ı böylesi bir iftiradan temizlemiş ve hainlerin tuzağını yerle bir etmiştir.

Yusuf *(aleyhisselam)*'ın ölümünden sonra maruz kaldığı iftira ise yaşarken maruz kaldığı iftiradan çok daha büyük, çok daha hayâsızca bir iftiradır. Bu iftira muasır Mürcie'nin Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Allah'ın indirdiği hükümlerden sırt çevirdiği, tamamen ya da kısmen Allah'ın hükümlerini terk ederek beşerin hükümlerine sarıldığı, insan mahsulü lanetli kanunlar ile hükmettiği, Melik'in otoritesini, hükmünü ve kanunlarını kabullendiği, egemenliği, hâkimiyeti, hükmü ve otoriteyi Melik'e has kıldığı yönünde atılmış bir iftiradır. Muasır Mürcie Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Mısır Melik'inden görev almasını günümüz beşerî sistemleri ile amel etme, demokrasinin kutsal barınakları olan parlamentolara girme ve orada teşrîde bulunma eylemi ile kıyaslayarak açıkça böyle bir iddiada bulunmaktadırlar.[28]

"...Ağızlarından çıkan söz ne büyük bir sözdür. Onlar sadece yalan söylüyorlar. " (18 Kehf/5)

"...Böylece gerçekten büyük bir haksızlık ve yalan ile ortaya çıkmışlardır." (25 Furkan/4)

İrca Ehli öncelikle günümüz demokrasileri yolu ile parlamentolarda yer alma, Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek demokrasinin tapınaklarında ihdas edilen kanunlarla hükmetme amelinin meşru olduğunu ispat edebilme adına konuya delaleti açık, muhkem, sarih nasları terk etmişler buna karşılık konuya delaleti belki de sadece işaret yoluyla olan naslara (müteşabihe) tutunmuşlardır. Bu onların aslî niyetlerinin hakka bağlanmaktan ziyade fitne çıkarmak olduğunu gösteren en önemli alametlerdendir.

---

[28] Yusuf *(aleyhisselam)*'a yönelik bu iki türlü iftiraya dair mükemmel yorum Şeyh Ebu Basir et-Tartusi'ye aittir.

"Kalplerinde bir eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun olmadık yorumlarını yapmak için müteşabih ayetlerinin ardına düşerler." (3 Ali İmran/7)

Bununla beraber şüphe ehlinden kendilerini selefe nispet eden telefîlerin çoğu kıyası reddetmektedirler. Ancak iş kendi fasid akidelerini Allah'a söylettirme çabası olunca hemen Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kıssasını delil getirerek, Yusuf *(aleyhisselam)*'ın amelini günümüzün tağutlarının ameli ile kıyas etmeye kalkışırlar. Böyle bir tutum onların nasları keyfî arzularına göre şekillendirebilme gayretlerinin diğer bir göstergesidir.

Ayrıca kendileri ile münakaşa ettiğimiz ve kendilerine Kuran'dan rasullerin davetleri ile ilgili bazı ayetler okuduğumuz ve özellikle de "vela ve bera" konusunda kâfir ve müşriklere karşı İbrahim *(aleyhisselam)*'ın tavrını hatırlattığımız zaman "Biz sadece Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in şeriatına uymakla mükellefiz" diyerek bize itirazda bulunurlar.[29] Ancak konu beşerî sistemlerle amel etmeye gelince Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kıssası ile delil getirerek Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in özellikle Mekke'de, Mekke'nin ileri gelenlerinden *"Sizin dininiz size benin dinim bana"* diyerek nasıl teberrî ettiğini hemen unutuverirler.

Şüphe ehlinin asıl amaçlarının hakka tabiyet olmadığını ve niyetlerinin fitne çıkarmak olduğunu bu şekilde izah ettikten sonra onların beşerî sistemlere katılma hususunda getirdikleri bu delilin bâtıllığını açıklamakta fayda vardır.

Şüphe ehlinin ortaya attığı bu görüşün sıhhat kazanabilmesi, muteber bir istidlal olabilmesi için öncelikle iki durum arasında mutlak bir benzerliğin olduğu ispatlanmalıdır. Diğer bir ifade ile şüphe ehlinin bu iddiasının doğru olabilmesi için Yusuf *(aleyhisselam)*'ın şunları yapmış olması gerekir:

Yusuf *(aleyhisselam)* Melik'in koymuş olduğu ilke ve inkılâplara bağlı kalacağına yemin etmiş olmalıdır.

Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Allah'ın dininden başka bir dinin kurallarına göre hareket ederek bulunduğu göreve gelmiş olması gerekir.

Yusuf *(aleyhisselam)*'ın görevi esnasında Allah'ın kendisine vahyettiklerine

---

[29] Bir gün şüphe ehlinden kendilerini selefe nispet eden taifenin şeyhlerinden birisi ile konuşuyordum. Kendisine İbrahim *(aleyhisselam)*'ın Mümtehine Suresi'nin 4. ayetinde kavmine karşı sözlerini hatırlatmıştım. Bana hemen Rasulullah'ın Ömer *(radıyallahu anh)*'ın elinde Tevrat'tan sahifeler gördüğü zaman nasıl kızdığını, yüzünün renginin nasıl değiştiğini ve "Eğer Musa yaşasaydı ancak bana tabi olması gerekirdi" sözünü delil getirdi. Sanki ben ona Tevrat'tan delil sunuyordum! Ancak aynı şeyh konu beşeri sistemlere destek vermek olunca hemen Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kıssasını delil getirmeye kalkıyordu. Düşünün!!!

zerre kadar değer vermeksizin Melik'in koymuş olduğu kanun ve hükümleri icra etmesi gerekir.

En ufak bir ihtilaf konusunda o ihtilafın çözümünü Allah'ın vahyinde değil de Melik'in anayasasında aramalıdır.

Allah'ın kendisine vahiy yolu ile haram kıldıklarını iptal ederek Melik'in haram kıldıklarını haram kabul etmeli, Allah'ın mübah kıldıklarını ise Melik'in yasalarına göre haramlaştırmalıdır.

Bütün icraatlarında Melik'in kanunlarına göre hareket etmelidir.

Evet... Öncelikle şüphe ehli Yusuf *(aleyhisselam)*'ın tüm bu fiillerde bulunduğunu hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde ispat etmelidir. Zira onlar Hz. Yusuf ile günümüzde Allah'ın indirdiği hükümleri iptal eden, Allah'ın haramlarını helalleştiren, Allah'ın mübah kıldıklarını ise haram kılan tağutları kıyaslamaktadırlar. Kıyasın temel şartı ise asıl ile (el-müşebbehu bih) ile kendisine kıyas edilenin (el-müşebbeh) birbirine eşit olmasıdır. Eğer onlar Yusuf *(aleyhisselam)*'ın da bu amellerde bulunduğunu ispat edebilirlerse –ki asla edemeyeceklerdir- o zaman "Kuran'da geçen ve Allah'ın hakkında nehyedici bir hükmü olmayan bizden öncekilerin şeriatının dinde delil olduğu" kaidesi gereğince onların delilleri muteber bir delil, yapmış oldukları istidlal sahih bir istidlal kabul edilecektir. Şayet böyle bir eşitlik/benzerlik yoksa sadece bazı açılardan benzerlik iki durumun birbirine kıyas edilmesini mümkün kılmamaktadır. Böyle bir kıyasın usul ilminde ismi fasid bir kıyastır. Bundan dolayı şüphe ehlinin öncelikle Yusuf *(aleyhisselam)*'ın da günümüz parlamenterleri gibi Allah'ın dininin bütünüyle hiçe sayıldığı, lanetli kanunların hâkim olduğu bir sistemin içine girerek onların dinlerini uyguladığını, yasamada bulunarak yasa ve hüküm koyduğunu, bunları insanlar üzerine tatbik ettiğini ispat etmesi gerekir.[30]

---

[30] Bazı telefî çömezlerinin özellikle internette sohbet odalarında bolca dinlettikleri, içerisinde şeyhleri ile davetçi bir Müslüman arasında geçen tartışmanın yer aldığı bir kaset mevcuttur. Konuşmada şüphe ehlinin Türkiye'de ileri gelenlerinden olan şeyh efendi muhalifine Yusuf *(aleyhisselam)*'ın durumunu delil getirmekte ve "Sen Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Allah'ın indirdiği ile hükmettiğini ispatlasana" diye bas bas bağırmaktadır. Be hey cahil adam sen önce kendi Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Melik'in kanunları ile hükmettiğini ispatlasana... Delil getiren sensin ve ispat iddia sahibine aittir. Bununla beraber asıl olan kişilerin suçsuzluğudur. Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemek ise suçların en büyüğüdür. Bizler Yusuf *(aleyhisselam)*'ın böyle bir suç işlemediğine bütün kalbimizle iman ediyoruz. Şayet elinde bir delil var ise sen Yusuf *(aleyhisselam)*'ın böyle bir cürümle amel ettiğini ortaya koy! Ancak emin ol ki Yusuf *(aleyhisselam)*'a zina iftirasında bulunan kadınların dahi ellerinde bâtıl olsa da bir delilleri vardı. Zira kadın ile Yusuf *(aleyhisselam)* aynı ortamda idi. Allah'a yemin olsun ki, senin bu kadınların bâtıl delilleri kadar dahi bir delilin yok.

Burada Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kıssasını delil getirerek demokrasi ile hükmedilebileceğini iddia eden heva ehline şu soruları sormak kanaatimizce hakkımızdır:

Acaba Yusuf *(aleyhisselam)* iktidara gelirken Melik'in dininin kurallarına göre mi hareket etmiştir yoksa atası İbrahim'in yoluna mı uymuştur?

Yusuf *(aleyhisselam)* iktidara sahip olurken insanların karşısına geçip "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" mi demiştir yoksa en zayıf ve güçsüz olduğu bir dönemde Mısır zindanlarında haykırdığı "*Hüküm ancak Allah'ındır*" temel ilkesine mi bağlı kalmıştır?

Yusuf *(aleyhisselam)* iktidar sahibi olurken, iman ettiği esaslardan zerre kadar taviz vermiş midir?

Yusuf *(aleyhisselam)* iktidar sahibi olurken, Melik'in hukukunun üstünlüğünü kabul edip, onun ilke ve inkılâplarına bağlı kalacağını beyan etmiş midir?

Yusuf *(aleyhisselam)* iktidar sahibi olunca, Allah'ın indirdiği hükümleri bir kenara bırakarak, Melik'in değiştirilmesi teklif dahi edilemeyen şirk anayasasına göre kanun ve hükümler icad etmiş midir?

Yusuf *(aleyhisselam)* iktidar sahibi iken, kâfirleri dost edinip, Müslümanlara karşı açıkça bir düşmanlık göstermiş midir?

Yusuf *(aleyhisselam)* iktidar sahibi iken, şeytanın ameli olan faizi meşrulaştırmış, içki, kumar, zina ve fuhuş gibi hayâsızlıkları serbest bırakmış mıdır?

Eğer "Evet Yusuf *(aleyhisselam)* bunların hepsini yapmıştır" derlerse onlara diyecek tek sözümüz şudur:

"Lekum dinukum ve liye din."

Eğer "Hayır Yusuf *(aleyhisselam)*'ı tüm bunlardan tenzih ederiz" derlerse o zaman "Hiç Allah'tan korkmaz mısınız? Hiç cehennemin kavurucu ateşini düşünmez misiniz de böyle büyük bir iftira ve yalanla ortaya çıkarsınız" deriz.

Bu bâtıl şüphe ile delil getiren demokrasi havarileri hakkında Ebul Alâ el-Mevdudî şöyle söylemektedir.

"Doğrusu bu ayeti böyle yorumlayanların Yusuf *(aleyhisselam)*'ın manevî şahsını olmayacak derecelere düşürmeleri, tam bir saçmalıktır. Bu durumlarıyla kendileri, bozulma dönemlerinde, Yahudilerin geliştirdikleri zihniyetin bir benzerine saplanmış olmaktadırlar. Ahlak ve maneviyatları düşmeye başladığında Yahudiler, kendi düşük karakterlerini haklı göstermek ve daha da alçalmaya mazeret bulmak için nebi ve velilerini, düşük karakterli insanlar olarak resmetmeye başladılar. Aynı şekilde bugün gayri müslim yönetimlerin altına giren bazı

kimseler, bu yönetime hizmet etmek istemişler fakat İslam'ın talimatları ve Müslüman önderlerin tutumları karşılarına dikilince utanıp sıkılmışlardır. Bu yüzden şuurlarını pasif hale getirmek suretiyle, bu ayetlerin hakiki anlamlarından sarf-ı nazar ettiler ve bu ayetleri bir peygamberin gayri İslamî kanunlarla yönetilen bir ülkenin gayri müslim yöneticisine hizmet etmek azmiyle memuriyet peşine düştüğü şeklinde saptırdılar. Oysa Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kıssası bize öyle bir hisse vermektedir ki; tek bir Müslümanın bile yalnız başına, imanı, aklı ve hikmetiyle tüm bir ülkede İslamî bir inkılâp oluşturabileceğini, gerçek bir mü'minin ahlak seciyesini gerektiği gibi kullanarak, bütün bir ülkeyi, ordusuz, cephanesiz ve donanmasız fethedebileceğini öğretmektedir."[31]

Şeytanın vahyini tebliğ etmekle kendilerini mükellef kılan İrca Ehlinin elbette Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek Melik'in kanun ve hükümlerine uyduğunu, kendisine indirilen vahiyden bağımsız bir şekilde şeytan ürünü lanetli kanunlarla hükmettiğini ispat etmesi söz konusu bile değildir.

İşin aslı Yusuf *(aleyhisselam)*'ın durumu ile günümüz tağutlarının durumu arasında yer ile gökler arası kadar bir farklılık vardır. İrca Ehlinin gözlerinde perde olduğundan dolayı onlar siyah ile beyazı dahi ayırt edememektedirler. İşte iki durumun birbiri ile hiçbir şekilde benzerlik arzetmemesi ve hatta birbirinden oldukça farklı olması onların bu şüphelerinin bâtıllığının diğer bir yönüdür. Şöyle ki;

Yusuf *(aleyhisselam)*'ın almış olduğu bu görevde tam bir yetki sahibi olduğu hususunda âlimler arasında tam bir ittifak vardır. Çünkü Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, Yusuf *(aleyhisselam)*'ın tam bir şekilde imtiyaz sahibi olduğunu bizlere şöyle haber vermektedir:

> *"Ve işte böylece Yusuf'u o ülkede yerleştirdik; neresinde isterse makam tutuyordu. Biz rahmetimizi dilediğimize nasip ederiz. Ve iyi davrananların mükafatını zayi etmeyiz." (12 Yusuf/56)*

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın açık beyanı "Yusuf *(aleyhisselam)*'ın meliklik hususunda hiçbir şekilde kimsenin kendisiyle boy ölçüşemeyeceği ve hiç kimsenin karşı çıkamayacağı, istediği ve dilediği her şeyi tek başına yapabileceği bir mertebede bulunduğuna delalet eder."[32] Nitekim İbn-i Kesir *(rahimehullah)*, Süddi ve Abdurrahman bin Zeyd'in "Orada dilediği gibi tasarrufta bulunuyor-

---

[31] Tefhimu'l Kur'an Tercümesi 2/473.

[32] Fahreddin Razi, Mefatihu-l Gayb 9/66.

du"[33] dediğini nakletmiştir.

Yine aynı şekilde İbn-i Abbas'ın "...Yusuf tahta oturdu. Bütün hükümdarlar ona itaat etti. Diğer Mısır hükümdarı ise hanımlarının yanına gitti ve Mısır yönetimini Yusuf *(aleyhisselam)*'a teslim etti"[34] dediği nakledilmiştir. İmam Kurtubî ise *"Ve işte böylece Yusuf'u o ülkede yerleştirdik"* ayetini "onu dilediğini gerçekleştirebilme iktidarına sahip kıldık"[35] şeklinde tefsir etmiştir.

Ebu'l Ala Mevdudi aynı konu üzerine şöyle demektedir:

"Kuran'ı kavramada tecrübesi olmayan bazı kimseler 55. ayette geçen «*Beni ülkenin hazinelerine tayin et*» ibaresini yanlış anlamışlar, bu yanılgıyla söz konusu memuriyetin, günümüzün maliye bakanı, hazine müsteşarı türünden bir memuriyet olduğu sonucuna varmışlardır. Aslında Yusuf *(aleyhisselam)*'ın memuriyeti bunlardan hiçbiri değildi. Zira Kuran'a ve diğer mukaddes kitaplara göre Yusuf *(aleyhisselam)*'a tüm iktidar tevdî edilmiş, bir yöneticinin tüm imtiyaz hakları verilmiştir. Ve buna bizzat Allahu Tealâ 56. ayet ile tanıklık etmektedir."[36]

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın izni ve inayeti ile Yusuf *(aleyhisselam)* o ülkede tam bir yetki ile iktidara sahip olmuştur. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ise yeryüzünde kendilerine iktidar verdiği iman sahiplerini şu şekilde tavsif etmektedir:

> *"Onlar ki, yeryüzünde kendilerini yerleştirir iktidar sahibi kılarsak, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler, ma'rufu emrederler, münkerden sakındırırlar. Bütün işlerin sonu Allah'a aittir." (22 Hacc/41)*

Hiç şüphesiz ki, Yusuf *(aleyhisselam)* kendisine iktidar verilenlerin efendisidir. Bunun bir gereği olarak da Yusuf *(aleyhisselam)* öncelikle en büyük iyilik olarak Tevhidi, Allah'a ibadet etmeyi, O'nun hükmüyle hükmetmeyi, O'nun hükmüne itaat etmeyi emretmiş ve yine en büyük kötülük olarak şirkten, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemekten, küfür ve şirk kanunlarına itaat etmekten sakındırmıştır. Sadece Allah'a ibadet etmeyi, O'ndan başkasına ibadeti reddetmeyi emretmiştir.

Ancak günümüz demokrasilerinde görev alan tağutlara gelince... Onların zerre kadar dahi olsa bir bağımsızlığı söz konusu değildir. En yüksek mertebede görev alan bir cumhurbaşkanının ya da başbakanın dahi böyle bir bağımsızlığı yoktur. Demokratik sistemin en önemli unsurunu oluşturan parlamenterler da-

---

[33] Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 4/396.

[34] İbn-i Cerir et-Taberi, Camiu-l Beyan, 16/151; Begavi, Mealimu-t Tenzil, 4/252.

[35] Kurtubi, el-Camiu Li Ahkâm 9/217.

[36] Tefhimu'l Kur'an Tercümesi 2/472.

hi göreve başlamadan önce demokrasinin ve anayasanın temel unsurlarına bağlı kalacaklarına dair yemin etmektedirler ki, burada anayasanın temel unsurları vahyi esaslara tamamen aykırı kanun ve hükümlerdir. Yani günümüzün tağutî sistemlerinde görev alan idareciler tam yetkiye sahip olmak bir kenara, içerisinde apaçık bir şekilde küfrü ve şirki barındıran temel unsurlara bağlı kalmak şartı ile bu görevlerde bulunmaktadırlar. Bu sebeple Yusuf *(aleyhisselam)*'ın durumunun, günümüz vekillerinin durumu gibi olduğunu iddia etmek, gerçekten büyük bir iftira ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın Yusuf *(aleyhisselam)* hakkındaki tezkiyesini yalanlamaktır. Hiç şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, Yusuf *(aleyhisselam)*'ı sağlığında kendisine yöneltilen fuhuş iftirasından nasıl temize çıkarmış ise, kıyamet gününde de bu büyük ve çirkin iftiradan temize çıkaracaktır.

Demokrasi havarilerinin Yusuf *(aleyhisselam)*'a attıkları bu büyük iftira ve şüpheyi iptal eden hususlardan bir diğeri ise Yusuf *(aleyhisselam)*'ın zindanda, en güçsüz ve zayıf olduğu bir dönemde haykırdığı şu sözlerdir:

"Yusuf dedi ki: Sizin yiyeceğiniz yemek size gelmeden önce onun ne olduğunu bildiririm. Bu, bana Rabbimin öğrettiklerindendir. Ben, Allah'a inanmayan ve ahireti inkâr eden bir milletin dinini terk ettim. Atalarım İbrahim, İshak ve Yakub'un dinine uydum. Bizim Allah'a herhangi bir şeyi ortak koşmamız (söz konusu) olamaz. Bu, bize ve insanlara Allah'ın bir lütfudur, fakat insanların çoğu şükretmezler. Ey zindan arkadaşlarım! Ayrı ayrı rabler mi daha iyidir, yoksa mutlak hâkimiyet sahibi olan tek Allah mı? Siz Allah'ı bırakıp; sadece sizin ve atalarınızın taktığı bir takım isimlere (düzmece ilahlara) tapıyorsunuz. Allah onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Hüküm ancak Allah'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye tapmamanızı emretmiştir. İşte en doğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler." (12 Yusuf/37–40)

İşte Yusuf *(aleyhisselam)*'ın mizacı ve hareket tarzı...

"...Doğrusu ben Allah'a iman etmeyen ve ahiret gününü de inkâr eden bir kavmin dinini terk ettim. Atalarım İbrahim İshak ve Yakub'un dinine uydum..."

İşte Yusuf *(aleyhisselam)* en zayıf olduğu bir zamanda bunları haykırmış, Millet-i İbrahim'e tabi olduğunu söylemiştir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, İbrahim *(aleyhisselam)*'ın yolunu ise bizlere kitabında şu şekilde anlatmıştır:

"İbrahim'de ve onunla birlikte bulunanlarda sizin için güzel bir örnek vardır. Hani onlar kavimlerine «Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız. Sizi inkâr ediyoruz. Siz bir tek Allah'a iman edinceye kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve nefret belirmiştir» demişlerdi." (60

Mümtehine/4)

"Hani İbrahim babasına ve kavmine -Şüphesiz ben sizin taptıklarınızdan uzağım- demişti." (43 Zuhruf/26)

"İbrahim şöyle dedi: "Sizin ve geçmiş atalarınızın taptığı şeyleri gördünüz mü? Şüphesiz onlar benim düşmanımdır. Ancak âlemlerin Rabbi olan Allah dostumdur." (26 Şuara/75–77)

"Yazıklar olsun, size de Allah'ı bırakıp tapmakta olduklarınıza da! Hâlâ aklınızı başınıza almayacak mısınız?" (21 Enbiya/67)

İşte İbrahim'in yolu budur. Kâfir ve müşriklerle ilişkiyi kesmek, onlara karşı açık bir düşmanlık ortaya koymak, kin ve öfke beslemek...

Yusuf *(aleyhisselam)*'ın da dini, menheci ve yolu budur. O tıpkı atası İbrahim gibi, kâfirlerden beri olmuş, onlara karşı buğz, kin ve düşmanlık beslemiş ve bu akidesini Mısır'ın zindanlarından haykırmıştır. Yusuf *(aleyhisselam)*, en güçsüz ve zayıf olduğu bir durumda Mısır zindanlarından bunları haykırdı da, arkasından Allah O'na güç ve imkân verince, dilediği gibi hareket etme salâhiyetine kavuşunca, kâfirlerin boyunduruğu altına girdi, onları dost edindi, onlarla uyum içinde hareket etti, onların küfür kanun ve yasalarına itaat etti öyle mi?

Yusuf *(aleyhisselam)*, en güçsüz ve zayıf gününde *"...Hüküm ancak Allah'ındır..."* diyerek "Arkadaşlarına hükmün, tasarrufun, dileme ve hükümranlığın bütünüyle Allah'a ait olduğunu söyledi"[37] de arkasından Allah O'na güç ve kuvvet verince, Allah'ın hükmünü bir kenara atıp tağutların hükmüne tabi oldu, beşerî anayasalara, şirk ve küfür kanunlarına itaat etti öyle mi?

Demokrasi tutkunlarının, tağutî sistemlerde makam ve mevki düşkünlerinin ortaya attıkları bu iddianın temelden bâtıl oluşunun bir diğer yönü ise Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kendisinden görev istediği Melik'in Müslüman ya da kâfir olduğu yönündeki meşhur ihtilaftır. Elbette biz burada şüphe ehli gibi nasların işaretine sarılarak "Melik kesin Müslüman idi. Bu yüzden sizin getirdiğiniz delil bâtıldır" şeklinde mutlak bir iddia öne sürecek değiliz. Zira Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kendisinden görev aldığı Melik'in Müslüman olduğu iddiası sadece nasların işaretinden istidlal edilebilmektedir. Şöyle ki;

Melik Hz. Yusuf'un suçsuz olduğunu anladıktan sonra şöyle demiştir:

"Onu bana getirin. Kendisini yakınım edineyim. Onunla konuşunca..."

Ayette geçen *"...onunla konuşunca..."* (kellemehu) lafzı tef'il babından mazi

---

[37] İbn-i Kesir, Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 4/390.

fiildir. Tef'il babı ise teksir (çokluk) ve tekrar bildirir. Yani Yusuf *(aleyhisselam)* ile Melik'in arasında uzunca bir konuşma olduğu aşikârdır. İşte burada sorulması gereken soru acaba Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Melik ile uzun uzun ne konuştuğudur.

Bizler biliyoruz ki Yusuf *(aleyhisselam)* Allah'ın gönderdiği diğer tüm rasuller gibi kavmine sadece Allah'a ibadet etmek ve Allah'tan başkasına ibadeti reddetmek esasını tebliğ etmek üzere gönderilmiştir:

> *"Andolsun ki biz her ümmete –Allah'a ibadet edin ve tağutlardan sakının-diye (emretmeleri için) bir peygamber göndermişizdir." (16 Nahl/36)*

> *"Biz senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki, O'na şöyle vahyetmiş olmayalım: -Gerçek şu ki, benden başka ilah yoktur. O'nun için hep bana ibadet edin." (21 Enbiya/25)*

Yusuf *(aleyhisselam)* bu ilahî görev gereği zindanda kendisine rüyalarının tabirini soran arkadaşlarına onların sorularının cevabına geçmeden önce Tevhidi tebliğ etmiştir.

> *"Onunla beraber zindana iki delikanlı daha girdi. Biri «Ben rüyamda şaraplık üzüm sıktığımı gördüm» dedi. Diğeri «Ben de rüyamda başımın üzerinde, kuşların yediği bir ekmek taşıdığımı gördüm. Bize bunun yorumunu haber ver. Şüphesiz biz seni iyilik yapanlardan görüyoruz» dedi. Yusuf dedi ki: Sizin yiyeceğiniz yemek size gelmeden önce onun ne olduğunu bildiririm. Bu, bana Rabbimin öğrettiklerindendir. Ben, Allah'a inanmayan ve ahireti inkâr eden bir milletin dinini terk ettim. Atalarım İbrahim, İshak ve Yakub'un dinine uydum. Bizim Allah'a herhangi bir şeyi ortak koşmamız (söz konusu) olamaz. Bu, bize ve insanlara Allah'ın bir lütfudur, fakat insanların çoğu şükretmezler. Ey zindan arkadaşlarım! Ayrı ayrı rabler mi daha iyidir, yoksa mutlak hâkimiyet sahibi olan tek Allah mı? Siz Allah'ı bırakıp sadece sizin ve atalarınızın taktığı bir takım isimlere (düzmece ilahlara) tapıyorsunuz. Allah onlar hakkında hiçbir delil indirmemiştir. Hüküm ancak Allah'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye tapmamanızı emretmiştir. İşte en doğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler." (12 Yusuf/36–40)*

Görüleceği üzere Yusuf *(aleyhisselam)* zindanda bulunan iki arkadaşı tarafından kendisine rüyalarının tabirinin sorulmasını fırsat bilmiş ve kendisinden önce gönderilen bütün rasuller gibi bu fırsatı Tevhidi tebliğ etmek üzere kullanmıştır. Nitekim İbn-i Kesir tefsirinde "İki arkadaşının kendisine tazim ve ihtiramda bulunarak soru sormalarını, onları Tevhide ve İslam'a çağırmaya bir sebep kabul etmiş, onları Tevhid ve İslam'a davet ettikten sonra rüyalarını tabir

etmeye başlamıştır"[38] diyerek bu hususu dile getirmiştir.

İşte tüm bunlar Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Melik ile uzun uzun konuşmasının içeriği hakkında bize bilgi vermektedir. Yusuf *(aleyhisselam)* zindanda, güçsüz ve zayıf olduğu bir dönemde, bulduğu ilk fırsatta arkadaşlarını nasıl İslam'a davet etti ise, aynı şekilde Melik ile konuşmaya başlayınca da insanlara gönderiliş gayesinin bir gereği olarak O'nu Tevhide davet etmiştir. Bunun üzerine ise Melik şöyle demiştir:

"Bugün artık sen nezdimde güvenilir bir makama sahipsin."

Bu ifade ise Melik'in Yusuf *(aleyhisselam)*'ın davetini kabul ettiğine ve Müslüman olduğuna yönelik bir işarettir. Çünkü çok net olarak bilmekteyiz ki, kendisine davet götürülen ancak bu daveti kabul etmeyen idare sahipleri davetçiye karşı açık bir şekilde düşmanlık beslemişlerdir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kâfirlerin Tevhidin tebliğine karşı takındıkları tavır noktasında şu bilgileri vermektedir:

"Küfredenler peygamberlerine dediler ki: Sizi ya ülkemizden çıkaracağız, ya da mutlaka bizim dinimize döneceksiniz." (14 İbrahim/13)

İşte bu, rasullerin getirdiğini yalanlayan bütün kâfirlerin doğal tabiatıdır. Nitekim bunu Varaka bin Nevfel, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e karşı şu şekilde ifade etmiştir:

"Senin getirdiğin şeyin bir benzerini getiren kim varsa ancak kendisine düşmanlık edilmiştir."[39]

Ancak Yusuf *(aleyhisselam)* dönemindeki Melik bu şekilde davranmamış, bilakis yukarıda da geçtiği üzere şöyle demiştir:

"Bugün artık sen nezdimde güvenilir bir makama sahipsin."[40]

Vehb bin Münebbih, Yusuf *(aleyhisselam)* ile Melik'in bu karşılaşması hakkında şöyle demektedir:

"Yusuf *(aleyhisselam)* çağrıldığında kapıda durup şöyle dedi: Yarattıklarına karşı Rabbim bana yeter. O'nun himayesi güçlüdür. O'na övgüler yücedir. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Sonra içeri girdi. Hükümdara bakınca, o tahtından inip önünde secdeye kapandı. Daha sonra hükümdar onu kendisiyle birlikte tahtına oturttu ve «*Bugün artık sen nezdimde güvenilir bir makama sahipsin*» dedi."[41]

---

38 İbn-i Kesir, Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 4/388.

39 Buhari, Kitabu'l İman 3.

40 Melik'in dini hususunda ki bu mükemmel istidlal Ebu Muhammed El'Makdisi'ye aittir. Allah O'nun yar ve yardımcısı olsun.

41 Kurtubi, el-Camiu Li Ahkam 9/213.

İşte nasların bu işaretine binaen tefsir âlimlerinin birçoğu Melik'in Müslüman olduğunu söylemişlerdir. İmam Taberî *(rahimehullah)* sahih bir isnadla İbn-i Abbas'ın talebesi Mücahid'den Melik'in Müslüman olduğu görüşünü nakletmiştir. Yine aynı şekilde Begavî, İbn-i Hişam gibi birçok âlim Melik'in Müslüman olduğunu belirtmişlerdir.

Burada şu noktayı hatırlatmak isteriz. Melik'in dinine dair bu son kısımda söylemek istediğimiz onun kesin bir şekilde Müslüman olduğu iddiası değildir. Zira yukarıda da belirttiğim gibi bu iddia sadece nasların işaretine ve âlimlerin sözlerine müsteniddir. Ancak şunu da belirmekte fayda vardır ki, nasıl Melik'in Müslüman olduğu iddiası kesin ve kat'î bir şekilde ortaya konulamıyor ise aynı şekilde Melik'in Yusuf *(aleyhisselam)* ile konuştuktan sonra kendi dini üzerinde sabit kaldığı ve kâfir olarak bir hayat sürdüğü de kesin ve kat'î bir şekilde ispat edilemez. Bundan dolayı Yusuf *(aleyhisselam)*'ın "*Beni bu ülkenin hazinelerine bakmakla görevlendir* " şeklindeki isteğini kâfir bir Melik'e mi yoksa Müslüman bir Melik'e mi yönelttiği ihtilaflıdır. Ne bizler Yusuf *(aleyhisselam)*'ın, bu görevi Müslüman bir Melik'ten istediğini muhkem naslara dayandırabiliriz ne de ehli heva Hz. Yusuf'un bu görevi kâfir bir Melik'ten istediğini muhkem naslara dayandırabilir. O halde burada ihtilafın üzerine hüküm isnat etmek ancak muhkemi bırakarak müteşabihe sarılma sevdası güden fitne ehlinin bir işi olmaktan öteye gitmez. Zira usülde temel kaide "İhtimal bulunduğu zaman onunla istidlalde bulunmak bâtıldır" şeklindedir.[42]

İrca Ehlinin demokratik sistemlerde teşrî noktasında görev almaya dair şüpheleri hakkındakisözlerimizi bu şekilde bitirdikten sonra konu ile yakın alâkası bulunması açısından "*Kâfir Bir Yöneticinin İdaresinde Görev Alma*" meselesine değinmekte fayda vardır.

Bilinmelidir ki, tüm rasullerin getirdiği din Tevhid dinidir. Tarih boyunca bütün rasuller aynı dini tebliğ etmişlerdir. Tebliğ edilen dinin aynı olmasına karşın dinin fıkhî hükümleri arasında farklılık görülmesi mümkündür. Nitekim Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

"...Sizden her biriniz için bir şeriat ve yol kıldık..." (5 Maide/48)

---

42 Dikkat edilirse Melik'in dinine dair bu son bölümde yapmış olduğumuz açıklamalarda kesin ve kat'î surette Melik'in Müslüman olduğunu iddia etmediğimizi, böyle bir iddianın ancak nasların işareti ile mümkün olabileceğini defalarca tekrar ettik. Çünkü daha önce bu konuya dair sözlerimizden sonra İrca Ehli'nin hakkımızda "İşte bunların fıkhı bu kadar. Açık bir şekilde Kuran'da Melik'in Müslüman olduğu geçmediği halde bunlar kendi düşüncelerini ispat edebilmek için ayetleri tahrif etmektedirler" şeklindeki çığlıklarına şahit olduk. Bu yüzden özellikle bunun sadece nasların işareti yolu ile olduğunu belirttik ve burada bir ihtilafın olduğuna dikkat çekmek istedik.

İbn-i Kesir bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"Bu ifade Allah'ın bütün elçilerini Tevhid esası üzerine gönderdiğini ancak şeriatın, emir ve yasaklarının muhtelif olduğunu göstermektedir. Bir şey bizim şeriatımızda haram iken diğer şeriatlarda helal olabilir. Ya da bunun aksi de mümkündür. Bir şeriatta hafif olan bir hüküm diğer şeriatta şiddetlendirilir. Bunun sebebi eşsiz hikmetin ve ezici hüccetin Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın katında olmasındandır."[43]

Bu hususa dair Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edilen bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

"Biz peygamberler topluluğu birbirinin kardeşiyiz. Dinimiz de tektir."[44]

Rasullerin şeriatlarının fıkhî hükümlerdeki farklılığına dair Yusuf Suresi'nde geçen selamlama secdesini örnek olarak verebiliriz. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

"Babasını ve annesini tahta çıkarıp oturttu. Onun için secdeye kapandılar." (12 Yusuf/100)

Ayette Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kardeşlerinin Yusuf *(aleyhisselam)*'a secde ettiklerini bildirmektedir. Tefsir âlimleri bunun ibadet secdesi olmadığını bilakis selamlama secdesi olarak bilinen rukuya eğilir gibi bir kimsenin karşısında eğilmek şeklinde olduğunu söylemişlerdir. Ve yine aynı şekilde bunun Yakub *(aleyhisselam)*'ın şeriatında caiz olduğu ancak sahih hadislerde de geçtiği üzere bizim şeriatımızda neshedildiği belirtilmiştir.[45]

İşte aynı şekilde kâfir bir yöneticinin yanında görev alma noktasında da bunu söylemek mümkündür.[46] Burada biz, Melik'in kâfir olduğunu ve Yusuf *(aleyhisselam)*'ın onun yanında görev aldığını farz etsek bile böyle bir fiilin onun şeriatında caiz olduğunu, ancak bizim şeriatımızda haram olduğunu söyleyebili-

---

[43] İbn-i Kesir, Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 3/129.

[44] Muttefekun Aleyh.

[45] Secdenin farklı şekillerine dair geniş bir açıklama için "*Cehalet Özrü*" isimli kitabımızın "*Muaz bin Cebel'in Secdesi*" başlığına bakabilirsiniz.

[46] Burada okuyucunun dikkat etmesi gereken bir husus vardır. Bu bölümde yapmış olduğumuz açıklamalar şüphe ehlinin demokratik sistemlerde özellikle teşrî ve Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeme noktasında ortaya attıkları şüphelerle ilgili değildir. Kâfir bir yöneticinin yanında görev alarak bizzat küfür ve şirk olan amelleri işlemenin elbette caiz olmadığı açıktır. Ve bu konuda Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kıssasından yola çıkılarak ortaya atılan şüphelere konunun başından itibaren Allah'ın izni ile cevap verilmiştir. Ancak burada değindiğimiz konu bizzat şirk ve küfür içermemekle birlikte bunun dışında kalan alanlarda kâfir yöneticilerin yanında görev alınıp alınamayacağı konusudur. Buraya özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir.

riz. Zira Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Bir takım beyinsiz insanlar size yönetici olacaklar, kendilerine, insanların en şerlilerini yaklaştırıp, namazı da geciktireceklerdir. Sizden kim onlara yetişirse onların yanında, danışman, polis, zekat memuru ve tahsildar olmasın."[47]

Hadisten anlaşılacağı üzere söz konusu edilen yöneticiler kâfir yöneticiler değil bilakis günahkâr yöneticilerdir. Zira onlar hakkında geçen en kötü nitelik şerli kimselere yakın olmaları ve namazı tehir etmeleridir. Şayet onlar kâfir olsaydılar onların bu özelliğinden bahsedilmez bizzat küfürlerinden bahsedilirdi. O halde günahkâr bir idarecinin yanında görev almak bizim şeriatımızda yasaklandığına göre, kâfir ve müşrik idarecilerin yanında bu tür bir göreve talip olmak nasıl caiz olabilir ki? Kurtubi, tefsirinde *"Beni ülkenin hazinelerine bakmakla görevlendir. Çünkü ben iyi koruyucu ve bilgili bir kişiyim" (12 Yusuf/55)* ayetine dair şöyle demektedir:

"Kimi ilim adamları der ki: Bu ayetten, faziletli bir kimsenin günahkâr bir kimseye ve kâfir bir yöneticiye iş yapmasının caiz olduğu anlaşılmaktadır. Ancak kendisine verilen işte bu görevi verenin kendisine karşı çıkmayacağının bilinmesi şarttır. Dolayısı ile kendisine görev verilen bu kimse o işte dilediği gibi ıslahat yapabilme yetkisine sahip olmalıdır. Şayet bu kimsenin yapacağı işler günahkâr kimsenin tercihi, arzuları ve fücuruna göre yapılacaksa böyle bir şey caiz değildir. Bir başka kesim ise şöyle demektedir: Böyle bir görevin kabul edilmesi caiz değildir. Böyle bir iş sadece Yusuf *(aleyhisselam)*'a has bir fiildir. Böyle bir işte onların verdikleri görevler kabul edilmek suretiyle, zâlimlere yardım edilmiş olur. Onların işleri kabul edilerek o zâlimler tezkiye edilmiş olur."[48]

İmam Buhari *(rahimehullah)*'ın Sahih'inde "Bir kişi daru-l harpte müşriklerin yanında çalışabilir mi?" şeklinde bir bab açmış ve Habbab bin Eret'ten şu hadisi rivayet etmiştir:

Habbab bin Eret *(radıyallahu anh)* şöyle anlatır: Cahiliye döneminde demircilik yapardım. Bu sırada As bin Vail'de alacağım vardı. Borcunu ödemesi için kendisine geldim. "Muhammed'i inkâr edene kadar sana paranı vermem" dedi. Ben de "Ben Allah seni öldürüp tekrar diriltene kadar dahi O'nu inkâr etmem" dedim. O da "Ben öldükten sonra tekrar diriltilecek miyim" dedi. Ben "Evet" de-

---

[47] Aynı manada olmak üzere farklı lafızlarla rivayet edilmiştir. Hadisi Hafız Ebu Yala (1077), İbn-i Hibban (Babu Taati-l Eimme, 4669), Taberani Mucemul Evsat (4341) ve Mucemus Sagır'de (565) rivayet etmişlerdir. Hadis âlimleri farklı isnadların bazılarını oldukça zayıf olarak nitelendirmekle birlikte Ebu Yala'nın rivayetinin sahih, İbn-i Hibban'ın rivayetinin ise hasen li gayrihi olduğunu söylemişlerdir.

[48] El-Camiu Li Ahkam 9/212.

dim. Bunun üzerine o "Benim orada birçok malım ve evladım olacak. Bırak beni sana orada öderim" dedi. Bunun üzerine Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şu ayeti indirdi:

"Ayetlerimizi inkâr edip, bana: «Elbette mal ve çocuklar verilecektir» diyeni gördün mü?" (19 Meryem/77)[49]

Hafız İbn-i Hacer *(rahimehullah)* şöyle der:

"İmam Buhari, böyle bir amelin ancak zaruret halinde caiz olma ihtimali bulunmasından dolayı kesin bir hüküm belirtmemiştir. Yine bu uygulamanın müşriklerle savaşmaya izin verilmeden önce olması ya da Müslümanların kendilerini müşrikler karşısında küçük düşürmemesi yönünde emir verilmeden önce olması muhtemeldir."

İbn-i Hacer *(rahimehullah)* daha sonra Mühelleb'ten şunları nakleder:

"Âlimler bir Müslümanın, bir müşriğin yanında çalışmasının mekruh olduğunu söylemişlerdir. Zaruret olması halinde ancak şu iki şart dâhilinde izin vermişlerdir: Yapılan işin Müslüman için caiz olması ve Müslümanlara zarar verecek bir işte kâfire yardım etmemesi gerekir."[50]

Hafız İbn-i Hacer daha sonra İbnu-l Müneyyir'den bir Müslümanın kendi evinde zimmet ehline iş yapmasının caiz olduğunu nakleder. Bilindiği üzere zimmet ehli İslam topraklarında yaşayıp daru-l İslam'ın hükmüne tabi olan ve cizye ödeyenlerdir.

Ancak burada şu hususun gözden kaçırılmaması gerekmektedir. Bireysel olarak bir Müslümanın bir kâfirin yanında çalışması ile bir Müslümanın Allah'ın indirdiği hükümlere düşmanlık gösteren tağutların emri altında çalışması birbirinden tamamen farklı şeylerdir. Günümüzde bazı muasır âlimlerin selef âlimlerinden "Bireysel olarak bir müşriğin yanında çalışmanın bazı hallerde caiz olabileceğine" dair sözlerini alarak tağutî sistemlerde görev almanın haram olmadığını iddia etmeleri kanaatimizce büyük bir hatadır. Bu noktada Ebul Ala el-Mevdudi'nin şu tespiti oldukça yerindedir:

"Bireysel muameleler ile ilgili olarak bir Müslümanın, herhangi bir gayri müslim ile ücret ya da maaş karşılığında hizmette bulunmak üzere anlaşması durumunda herhangi bir sakınca yoktur. Ancak burada yapılacak olan hizmetin herhangi bir haram ile doğrudan ilişkisinin olmaması durumu aranır. Üzülerek belirtmeliyim ki bir kısım ulemanın bireysel muameleler ile ilgili bu fetvaya dayanarak küfür hükümetlerinde memurluk yapmayı caiz göstermeye kalkışmaları

---

[49] Sahihi Buhari, Kitabul İcare 15.

[50] Fethul Bari 4/453.

doğru değildir. Bu cevazı veren âlimler gayri müslim birisinin şahsî işi ile gayri İslamî bir rejimin toplumsal işi arasındaki temel farkı göz ardı etmektedirler. Gayri İslamî rejim İslam yerine İslam dışı olanı, itaat yerine masiyeti, ilahi adalet yerine insan yaşamında Allah'a isyanı amaçlamakta ve icra ettiği tüm işlerde bu amaç saklı olmaktadır. Böyle bir şeyin haram olduğu ve hatta diğer bütün haramlardan daha da şiddetli bir haram olduğu açıktır. Bu yüzden böyle özelliklere sahip bir zulüm düzenini ayakta tutan ve yürüten bölümler arasında 'Falan bölümde iş yapmak caizdir. Falan bölümde iş yapmak caiz değildir' gibi bir ayrım yapılamaz. Çünkü bütün bu bölümler birleşerek büyük bir masiyeti ortaya çıkarmaktadır. Bu meseleyi daha güzel bir şekilde anlamak için şu misal kâfi gelecektir. Herhangi bir kuruluşun kamuoyunda küfrün yayılması ve Müslümanların irtidadının sağlanması amacıyla kurulmuş olduğunu düşünelim. Bu kuruluşta haddi zatında helal olan ama bu kuruluşun güçlenmesi ve gelişmesine katkısı behemehâl kaçınılmaz olan bir işte çalışmak hiçbir Müslümana caiz olmaz."

Konuya dair önemli bir hususa dikkat çeken Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî şöyle demektedir:

"Bununla beraber şayet yapılan işte müşriklere yardım etme, onların kanunlarını ve bâtıl anayasalarını güçlendirme, bu konuda onlarla birlikte hareket etme varsa bunu yapan kişi kâfirdir. Eğer yapılan işte masiyet varsa haramdır. Şayet müşriklere destek olma ya da Allah'a isyan yoksa böyle bir işte çalışmanın mekruh olduğunu söylemekten başka bir hüküm veremeyiz. Mekruh dememizin sebebi ise kâfirlerin Müslümanlara musallat olması, onlara haklarını ödememesi, kâfirlerle beraber onların meclislerinde uzun süre bulunma alışkanlığının getirdiği olumsuzluklardan korkmamızdır. Çünkü kâfirlerle beraber onlarla haşır-neşir olma durumunda vela ve bera akîdesi sulandırılmış olur.

Habbab bin Eret *(radıyallahu anh)*'ın bir kâfirin yanında çalışırken takındığı durum ortadadır. Mustazaf olmasına rağmen onurlu bir şekilde dinini açıkça ortaya koymuş ve asla dalkavukluk yapmamıştır. Habbab'ın olayını delil getiren kimsenin onun nasıl bir tavır içinde olduğunu da gözetmesi gerekir."[51]

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bir başka ayette ise şöyle buyurmaktadır:

"(Musa dedi ki): Rabb'im bana verdiğin nimetler adına artık suçlu günahkârlara destekçi olmayacağım." (28 Kasas/17)

Bu ayet hakkında Mevdudi, tefsirinde şu bilgileri vermektedir:

"Musa *(aleyhisselam)*'ın bu ahdi çok kapsamlı kelimelerle ifade edilmiştir. O'nun bu sözlerle demek istediği fert olsun topluluk olsun, dünyada zulüm ve

---

51 "Arap Kardeşlerimizin Sorularına Işık Tutan Fenerler" başlıklı makalesinden...

hainlik eden hiç kimseye yardımcı olmamak idi. İbn-i Cerir ve diğer müfessirlerin doğru anladığı gibi; Musa *(aleyhisselam)* bu sözlerle o günlerde Firavun ve hükümetiyle olan ilişkilerini kesmeyi ahdetmişti. Zira hükümet zâlimdi ve ülkede kötü bir sistemi hâkim kılmıştı. Daha sonra muttaki bir insanın böyle zorba bir krallıkta görev yapmaya, onun güç ve iktidarının yükselmesine alet olmaya daha fazla devam edemeyeceğini anladı. Müslüman âlimler, Musa *(aleyhisselam)*'ın bu sözünden genellikle şunu istidlal ederler: Bir mü'min ister bir fert, ister bir zümre, isterse de iktidardaki bir hükümet olsun zâlime yardım etmekten tamamen kaçınmalıdır.

Bir kimse tabiinden olan Ata bin Ebi Rebah'a sordu:

"Benim kardeşim Emevi hâkimiyetinde olan Kufe'nin vali kâtibi. Gerçi halkın meseleleri ile ilgili kararları o vermiyor ama kararlar onun kalemiyle neşrediliyor. Bu hizmeti sürdürmek zorunda. Çünkü onun tek gelir kaynağı budur."

Ata bin Ebi Rebah adama bu ayeti okur ve şöyle der:

"Kardeşin kalemini elinden atsın. Rızık veren Allah'tır."

Başka bir Emevi katibi, Şabi'ye sordu:

"Ey Ebu Amir! Ben yalnızca verilen kararları kaydedip, neşretmekle sorumluyum. Bunun dışında hiçbir şey yapmam. Bu memuriyet dolayısı ile kazandığım rızık helal midir, değil midir?"

Amir o adama şöyle cevap verir:

"Mümkündür ki bir masum, cinayet suçu ile hüküm giyer ve masum olduğu halde öldürülür. Bu karar da senin kaleminden çıkar. Yahut birinin mülkü adaletsizce elinden alınır ya da bir başkasının evi haksızlıkla yıkılır ve tüm bu kararlar senin kaleminden çıkar."

Daha sonra Amir o adama bu ayeti okur. Adam ise bu sözler üzerine anında o görevden istifa eder.

Emevî valisi Abdurrahman bin Müslim, Dahhak'tan sadece Buhara'ya gidip oradaki memurların maaşlarını dağıtmasını istemişti. Fakat o bu isteği reddetti. Arkadaşları bunda bir kötülük olmadığını söyleyince o arkadaşlarına şöyle cevap verdi:

"Bir zâlime hiçbir şekilde yardımcı olmak istemem."

İmam Ebu Hanife'nin hayatını yazanlar, Emevi hükümdarı Mansur'un komutanlarından Hasan BİN Kahtuba'nın sırf İmam Ebu Hanife'nin direktifleri ile şu sözleri söyleyerek görevinden ayrıldığını zikrederler:

"Bugüne kadar sizin saltanatınızın lehine yaptığım şeyler eğer bu saltanat

Allah yolunda ise bu bana yeter. Yok, eğer zulüm ve zorbalık yolunda ise, amel defterimdeki günahlarıma yenilerini eklemek istemiyorum."[52]

Yukarıda yaptığımız alıntılardan da açıkça anlaşılmaktadır ki; İslam âlimleri bırakın zulmün bizzat merkezinde yer alıp küfür kanunları ile insanları sevk ve idare etmeyi, Müslüman dahi olsa zâlim bir idarecinin yönetimi altında görev almayı tartışmışlardır. Âlimlerin büyük bir çoğunluğu böyle bir fiili kesinlikle caiz görmezlerken, bazıları caiz görmüştür ama bunu da bazı şartlara bağlamışlardır. Yukarıda Kurtubi'den yaptığımız alıntı bunu çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Böyle bir görev ıslah için olmalıdır ve görev sahibi, görevinde tam yetkili olmalıdır. Hiçbir şekilde görev sahibinin görevine karışan olmamalıdır. Görev sahibi asla zâlimlere meylederek dininden taviz vermemelidir.

Peki, bugün demokrasi ile amel eden parlamento tutkunlarının hali böyle midir? Onlar öncelikle yukarıda ve kitabımızın geçtiğimiz bölümlerinde de defalarca belirttiğimiz gibi, daha işin başında anayasanın temel maddelerine bağlı kalma koşulunu kabul ederek, bütün yetkilerinin ancak küfrî kanunlar çerçevesince olacağını beyan etmişlerdir. Diğer taraftan ortada görülen pratik de bizzat bu şekildedir. Hiçbir parlamenterin, şirk ve küfür kanunlarına muhalefet etmesi, kendi başına emir ve yasaklar koyması kesinlikle mümkün değildir. Bulundukları görevde onlar, zerre kadar dahi olsa bir imtiyaz hakkına ve salahiyetine sahip değillerdir.

Sonuç

1- Yusuf *(aleyhisselam)*'ın kıssası ile delil getirmek muhkem nasları bırakıp müteşabihlere sarılmaktır.

2- İrca Ehlinin konu hakkında söyledikleri bütünüyle sahih olsa dahi bu söylenilenler ancak nassın işareti ile elde edilen hükümlerdir. Ancak nasların açık delaleti beşerî parlamentolara girmenin küfür olduğunu göstermektedir. Bu yüzden burada nassın işareti nassın delaletini uygun bir şekilde te'vil edilmelidir.

3- Yusuf *(aleyhisselam)* kıssasının İrca Ehli lehinde delil olabilmesi için öncelikle Yusuf *(aleyhisselam)*'ın Allah'ın şeriatını terk ederek kanun ve yasama da bulunduğu ve Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmediği ispatlanmalıdır. Bu ispatlanamadığı için Yusuf *(aleyhisselam)* ile günümüz parlamenterlerini kıyaslamak bâtıl bir kıyastır.

---

[52] Yukarıdaki alıntıların hepsi Ebu Ala el-Mevdudi'nin Tefhimul Kur'an isimli eserinin tercümesinden nakledilmiştir. Bu ve buna benzer rivayetler için Alusi'nin "Ruhul Meanî" isimli tefsirine de bakılabilir.

4- Yusuf *(aleyhisselam)* nasların işareti ve tüm âlimlerin ittifakı ile bulunduğu konumda tek yetki sahibi olup dilediği gibi hareket etmektedir. Bu onun durumunun günümüz parlamenterlerinin durumundan çok farklı olduğunu göstermektedir.

5- Mısır Melik'inin Yusuf *(aleyhisselam)* ile konuştuktan sonra Müslüman olduğuna dair güçlü karineler vardır. Bu sabit olmasa bile Melik'in Yusuf *(aleyhisselam)* ile konuştuktan sonra kendi dini üzerinde kaldığı da sabit değildir. Bu yüzden ihtilafın üzerine hüküm inşa edilmez.

Tüm bu sebeplerden dolayı İrca Ehli tarafından öne sürülen bu delil sahih bir delil değildir. Muasır Mürcie'nin demokratik sistemlerde demokrasinin gerekleriyle amel ederek teşrîde bulunmanın, bu yolla İslam'ı hâkim kılmaya çalışmanın, demokrasinin kutsal tapınakları mesabesinde olan parlamentolarda görev almanın caiz olduğu noktasında ortaya attıkları bu şüphe temelden bâtıl olup şeytanın, Tevhid dini İslam'ı bozabilme adına dostlarına vahyetmesinden başka bir şey değildir. Hiç şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, dinini onların iftiralarından korumaya kâdirdir.

İKİNCİ ŞÜPHE

Habeş Kralı Necaşi

İrca Ehlinden birçok kesimin devamlı surette dillerinden düşürmedikleri şüphelerden bir tanesi de Habeş Kralı Necaşi'nin durumudur. Şüphe ehlinin bu konudaki iddiaları şu şekildedir:

"Necaşi'nin gayri İslamî bir idârenin meliki olduğu mâlumdur. O, Müslüman olduktan sonra ölünceye kadar imanını gizlemiş ve bulunduğu makamda Allah'ın indirdikleri ile hükmetmemiştir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de kendisine oradan ayrılmasını söylememiştir. Bu durum, gayri İslamî bir idârenin başında yönetici olmanın caiz olduğuna dair bir delildir."

Şüphe ehli, ortaya attıkları bu şüphe ile fasid akidelerini ispat edebilme adına sağlam ya da çürük olduğuna bakmaksızın buldukları her dala sarılmayı adet edinmiş bir topluluk olduklarını ispatlamaktadırlar. Onların ortaya attıkları bu şüphe de sarılmaya çalıştıkları çürük dallardan bir tanesidir. Allah'a hamd olsun ki onların bu delillerinde de kendi lehlerine olan bir durum yoktur. Konunun ayrıntıları şu şekildedir:

"Necaşi aslen bu melikin ismi değildir. Asıl ismi Ashame'dir. Nasıl ki Müslümanların halifelerine Emiru-l Mü'minin, Rumların krallarına Kayser, Türklerin krallarına Hakan, Kıptilerin krallarına Firavun deniyorsa Habeş krallarına da Necaşi denmiştir."[53]

Necaşi'nin Müslüman olması ile ilgili Ebu Musa el-Eşari şöyle demektedir:

Habeşistan sahibi Necaşi'yi şöyle derken işittim:

"Ben şehadet ederim ki; Muhammed Allah'ın rasûlüdür. O, İsa'nın geleceğini müjdelediği kişidir. Eğer ben şu saltanatın başında olmasaydım ve üzerimde insanlarla ilgili yük bulunmasaydı, O'nun ayakkabılarını taşımak üzere hemen yanına giderdim."[54]

---

[53] Şerhu-n Nevevî Ale-l Müslim 7/23.

[54] Ebu Davud, Hadis No: 2790.

Bununla beraber bir de Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in kendisini İslam'a davet ettiği Necaşi vardır. Nitekim İmam Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Habeş Kralı Necaşi'yi İslam'a davet etmek için mektup yazdığı geçmektedir.[55] Bundan dolayı birçok siyer kitabında iki ayrı Necaşi'den bahsedilmektedir. Bunlardan bir tanesi Müslümanların kendisine hicret ettikleri Necaşi, diğeri ise Rasulullah'ın kendisine Amr bin Umeyye ed-Damri ile mektup gönderdiği Necaşi'dir. Vakîdi'nin de içinde bulunduğu bazı tarihçiler kendisine Mektup gönderilen Necaşi'nin Müslüman olduğunu söylemelerine karşın İbn-i Kayyim el-Cevziyye bunun yanlış olduğunu, asıl Müslüman olan ve cenaze namazı kılınan Necaşi'nin Müslümanların kendisine hicret ettikleri Necaşi olduğunu söylemiştir. Nitekim ekser ulemanın kavli de bu yöndedir.[56] Bununla birlikte yine birçok kaynakta Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Hudeybiye sulhûnden sonra Amr bin Umeyye ed-Darimî'yi bir mektupla Necaşi'ye gönderdiği, Necaşi'nin mektubu alarak Müslüman olduğu aynı kaynaklarda sabittir. Hatta İbn-i Hişam, İbn-i İshak'tan Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Ümmü Habibe'nin nikâhlarını kıyan Necaşi'nin kendisine elçi gönderilen Necaşi olduğunu zikretmiştir.[57]

Burada yine konuya dair yazılanlara baktığımızda doğal olarak Rasulullah'ın hangi Necaşi'nin cenaze namazını kıldığı ihtilaf konusu edilmiştir. Bilindiği üzere Necaşi vefat ettiği zaman Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Bugün salih bir kişi ölmüştür. Kalkınız kardeşiniz Ashame'ye cenaze namazı kılınız" buyurmuştur.[58] Bununla beraber genel olarak kabul edilen görüşe göre Necaşi'nin vefatının Hayber'in fethinden sonra olduğudur.[59]

Konuyla ilgili bir diğer bilgiye göre ise Necaşi kendisine gelen Mekke heyetini gönderdikten sonra Müslümanlara şöyle demiştir:

"Vallahi size karşı homurdanılsa dahi gidiniz. Benim topraklarımda sizler korunmuş bir haldesiniz. Sizi kötüleyenlerden karşılık alınacaktır. Size işkence etmem için bana dağlar kadar altın verilse bile sizden bir adama dahi eziyet etmem."[60]

Ümmü Seleme'den nakledildiğine göre O şöyle demiştir:

"Habeş topraklarına ayak bastığımızda Necaşi'den güzel bir komşuluk gör-

---

[55] Müslim, Kitabu-l Libas 58.
[56] İbn-i Kayyim el-Cevziyye, Zadu-l Mead 1/120.
[57] Siyeri İbn-i Hişam; 2/52.
[58] Buhari, Kitabu Menakibi Ensar, 38; Müslim, Kitabu-l Cenaiz, 22.
[59] Es-Sîretu-n Nebeviye Li-İbni Kesir 2/29.
[60] Siyeri İbn-i Hişam 2/176.

dük. Dinimizi yaşamada herhangi bir zorluk görmedik. Eziyet edilmeden ve hoş karşılamayacağımız birşey işitmeden Allah'a kulluk görevimizi yerine getirdik."[61]

Konu hakkında bu kısa bilgilerden sonra deriz ki:

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabını insanların arasında onunla hükmedilsin diye indirmiştir. Buna karşılık Rasulü'nü dahi bu noktada muhayyer bırakmamış ve *"Aralarında, Allah'ın indirdiği ile hükmet" (5 Maide/49)* diye buyurmuştur. Bununla beraber kendi hükümlerini terk ederek beşerî kanunlarla hükemedenleri ise kâfir, zâlim ve fâsık olarak isimlendirmiştir. Allah'ın kitabında tüm bu hükümler açık ve sarih olarak karşımızda dururken içerisinde birçok ihtilafı barındıran bir hadiseden "Allah'ın indirdiği ile hükmetmemek, Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek kanun ve yasa çıkarmak sahibini kâfir yapmaz" şeklinde bir sonuç çıkarmak Allah'ın dinine karşı aşırı bir cehaletin ve açık bir ihanetin en somut göstergesidir. Kendilerine "Acaba konuya dair bu kadar açık nas varken sizlerin bu nasları terk etmenizin ve konuya dair muhkem olmayan hâdiselerden kendi lehinize delil aramanızın sebebi nedir?" diye sorulduğunda şüphe ehlinin vereceği cevap gerçekten merak konusudur.

Öncelikle onların bu getirmiş oldukları delilin konumuz açısından delil olma özelliği dahi yoktur. Zira yukarıda da kısaca zikrettiğimiz gibi Necaşi'nin durumu oldukça ihtilaflı bir hadisedir. Hatta bu ihtilaflara binaen İmam Buhari Necaşi'nin ölümünü "Habeşistan'a Hicret" babından hemen sonra vermiş, buna karşılık İbn-i Hacer el-Askalanî Necaşi'nin Habeşistan'a hicretten çok uzun bir zaman sonra ölmesine rağmen İmam Buhari'nin onun vefatını Habeşistan'a hicretten sonra vermesini "Açıklaması oldukça zor olan hususlardandır" şeklinde değerlendirerek şöyle demiştir:

"Buna şu şekilde cevap verilebilir. Necaşi'nin Müslüman olduğu sabit olmakla beraber nasıl Müslüman olduğununa dair yapılan açıklamalar İmam Buhari tarafından sabit görülmemiş olabilir."[62]

Gerek Necaşi hakkında gelen rivayetler gerekse de Hafız İbn-i Hacer'in bu açıklamaları konunun oldukça kapalı ve muhtelefun fih olduğunu ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan tüm bu ihtilaflar bir kenara bırakılsa dahi şüphe ehlinin Necaşi'nin günümüz parlamenterleri gibi Allah'ın indirdiği hükümleri terk ettiğini, kendi nefsinden kaynaklanan kanunlarla halkına hükmettiğini, Allah'ın

---

[61] Siyeri İbn-i Hişam 2/164.

[62] Fethu-l Bari 7/199.

açık haramlarını serbest bıraktığını, Allah'ın emirlerini yasakladığını ispat etmeleri gerekmektedir. Şayet onlar "Evet Necaşi tüm bunları yapmıştır" derlerse kendilerine vereceğimiz cevap şudur:

"Eğer doğru söyleyenler iseniz (iddianızı ispat edecek) delilinizi getirin" (2 Bakara/111)

Şayet onlar "Hayır Necaşi bu fiillerde bulunmamıştır" derlerse o halde getirdikleri bu delilin konumuz açısından delil olma özelliğinin kalmadığı açığa çıkmıştır.

Diğer taraftan siyer kitaplarında Necaşi'nin âlim bir zat olduğu, İncil'i çok iyi bildiği geçmektedir.[63] Nitekim kendisine Meryem Suresi okunduğu zaman "Bu İsa'ya indirilenin aynısıdır" diye cevap vermiştir. Kesin bir delil olmamakla birlikte Necaşi'nin İncil ile hükmettiği de düşünülebilir. Bununla birlikte Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in onu "zâlim olmayan bir melik" olarak isimlendirmesi en azından Necaşi'nin, Allah'ın indirdiği hükümleri bırakarak kendi hevasından yasamada bulunmadığını, Allah'ın indirdiği hükümlerin dışında bir hükümle hükmetmediğinin açık delilidir. Zira Allah *(Subhanehu ve Teâlâ)* kendi hükümleri ile hükmetmeyenleri *"Onlar zâlimlerin ta kendileridir"* şeklinde isimlendirirken Allah'ın indirdiği hükümlere muhalif hükümler ile hükmeden bir meliki Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "zâlim olmayan" olarak vasıflandırması elbette düşünülemez.

Burada diğer bir husus ise şudur: Necaşi gerek İslam'ı kabullendiğinde gerekse de vefat ettiği dönemlerde İslam'ın hükümleri tamamlanmamıştı. Özellikle Necaşi öldüğü zaman din daha tamamlanmamıştı. Necaşi, Hafız İbn-i Kesir ve diğer âlimlerin de söylediği gibi[64], Veda haccında nazil olan *"Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Üzerinizdeki nimetimi tamamladım. Ve size din olarak İslam'ı beğenip seçtim." (5 Maide/3)* ayetinin nüzulünden yani Mekke'nin fethinden çok önce vefat etmişti. Böyle bir durum karşısında Necaşi'den nasıl Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e indirilen Kuran'ın hükümleriyle hükmetmesi beklenir? Zira din daha yeni iniyordu. Şeriat daha tamamlanmamıştı. Günümüzde olduğu gibi ulaşım ve iletişim araçları yoktu. Hatta bazen hükümler bir kişiye yıllar sonra ulaşıyordu.

Buhari'nin ve diğerlerinin rivayet ettikleri bir hadiste Abdullah bin Mes'ud şöyle demiştir:

"Biz namazda Nebi'ye selam verirdik, o da bize karşılık verirdi. Necaşi'nin

---

[63] Es-Sîretu-n Nebeviye Li-İbni Kesir 2/28.

[64] Bkz: El-Bidaye ve'n-Nihaye 3/277.

yanından döndüğümüzde, ona yine selam verdik, o bize karşılık vermedi. Sonra «Şüphesiz namazda bir meşguliyet vardır» diye buyurdu."[65]

Habeşistan'da, Necaşi'nin yanında bulunan sahabe, Arapçayı bilmelerine ve Nebi'nin haberlerini takip etmelerine rağmen, kendilerine namazda selam verilmeyeceği ulaşmadıysa, şeriatın sürekli tekrar edilmeyen diğer hükümleri, ibadetleri ve hududları nasıl ulaşabilir ki? Daha Allahu Tealâ'nın indirdiği hükümlerin tamamlanmadığı bir dönemde kişilerden kendisine ulaşmayan hükümlerle hükmetmesi nasıl beklenilebilir? Ya da böyle bir dönemde Necaşi'nin Allah'ın indirdiği ile hükmetmediği iddia edilerek demokrasi ile amel etmenin caiz olduğu nasıl söylenilebilir?

Diğer taraftan Necaşi, Habeş ülkesinin tek efendisidir. Onun üzerinde bir merci yoktur. Necaşi'nin bağlı kaldığı lanetli bir anayasanın varlığı söz konusu bile değildir. Necaşi ülkesinin yönetimi hususunda Yusuf *(aleyhisselam)* gibi tek yetki sahibidir. Eğer ülke içerisinde ondan daha yetkili birisi mevcut olsaydı Mekkeli müşriklerin heyeti Necaşi ile değil de daha yetkili olan kimse ile görüşürlerdi. Tam bir yetki ile ülkenin idaresinde bulunan Necaşi'nin Allah'ın indirdiği hükümlere muhalif kanunlarla insanları idare ettiği nasıl düşünülebilir acaba? Hatta bazı rivayetlerde Necaşi Müslüman olduktan sonra İran kralına verdiği vergiyi bile artık vermediği zikredilmektedir. Böyle bir kimse, nasıl Allah'ın adaletle hükmetme emrine muhalif bir durum içerisinde yer alabilir? Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Ehl-i kitaptan öyleleri var ki, Allah'a, hem size indirilene, hem de kendilerine indirilene tam bir samimiyetle ve Allah'a boyun eğerek iman ederler. Allah'ın âyetlerini az bir paraya satmazlar. İşte onlar için Rableri katında ecirleri vardır. Şüphesiz Allah, hesabı çabuk olandır." (*3 Ali İmran/199*)*

Kaynaklarda bu ayetin Habeş meliki Necaşi hakkında nazil olduğu geçmektedir. İbn-i Kesir Hâkim'in "Müstedrek'te" Abdullah bin Zübeyr'den şu rivayeti kaydettiğini söylemiştir:

"Necaşi'ye karşı Habeş topraklarında bir düşman zuhur etti. Muhacirler Necaşi'ye gelerek O'na yardım etmek istediklerini ve O'nun yanında savaşmak istediklerini bildirdiler. Necaşi ise bu isteği reddetti ve –Allah'ın yardımıyla olan bir ilaç insanların yardımıyla olan ilaçtan daha hayırlıdır- dedi. Bunun üzerine Ali İmran Suresi'nin 199. ayeti nazil oldu."[66]

---

[65] Muttefekun Aleyh

[66] Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 2/194.

İşte bu rivayete göre, Necaşi'nin şahsiyeti... Allah'ın indirdiği hükümlere samimiyetle bağlı bir kul... Ve Allah'ın indirdiği kitabı geçici dünya menfaati için bir kenara atarak bugünkü parlamenterler gibi beşerî hukukla insanları idare etmeye çalışan bir kimse değil... O halde nasıl olur da Necaşi'nin durumu bu kimseler için delil olabilir.

Sonuç

1- Yusuf *(aleyhisselam)* kıssasında olduğu gibi burada da açık ve sabit nasları terk ederek kişilerin kendi akidelerini ispat edebilme adına delaleti zannî delillere yönelmesi vardır. Necaşi'nin durumu konu hakkında delaleti kat'î naslar çerçevesinde değerlendirilmelidir.

2- Necaşi'nin durumunun muhaliflerimiz lehinde delil olabilmesi için onun kesin bir şekilde beşerî kanunlar ihdas ettiği, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmediği ispatlanmalıdır.

3- Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Necaşi'yi "zâlim olmayan bir kral" olarak isimlendirmiştir. Bu onun beşerî kanunlarla hükmetmediğinin açık bir şekilde delilidir. Zira Maide Suresi'nin 45. ayeti gereği ancak zâlimler beşerî kanunlarla hükmederler.

4- Necaşi'nin İncil ile hükmettiği de ihtimal dâhilindedir.

5- Teklif güç nispetindedir. Necaşi'ye İslam hükümleri bütünüyle ulaşmamıştır ki onlarla hükmetsin. Ellerinde apaçık kitap bulunduğu halde onu terk edenlerle Necaşi'yi kıyaslamak habis bir niyetin göstergesidir.

6- Necaşi tıpkı Yusuf *(aleyhisselam)* gibi topraklarının tek efendisidir.

Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah *(Subhanehu ve Teâlâ)* bilir.

ÜÇÜNCÜ ŞÜPHE

Firavun'un Sarayında Mü'min Bir Adam

Beşerî kanunlarla yönetilen ülkelerde teşrî görevini icra eden şirk parlamentolarına iştirak etmenin meşru olduğuna dair getirilen delillerden bir tanesi de Mü'min Suresi'nde anlatılan Firavun'un sarayındaki mü'min adamın kıssasıdır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Firavun ailesinden, imanını gizlemekte olan mü'min bir adam şöyle dedi: Rabbim Allah'tır, dediği için bir adamı öldürecek misiniz? Hâlbuki o, size Rabbinizden apaçık mucizeler getirdi. Eğer yalancı ise, yalanı kendi aleyhinedir. Eğer doğru söylüyorsa, sizi tehdit ettiği şeylerin bir kısmı başınıza gelecektir. Şüphesiz Allah, aşırı giden, yalancılık eden kimseyi doğru yola eriştirmez."* (40 Mü'min/28)

Şüphe ehli bu ayette bahsedilen kişinin durumunu kendi lehlerinde delil getirerek şöyle demişlerdir:

"Bu adam Firavun'un sarayında oldukça önemli bir mevkiye sahip idi. Zira Firavun'a açıkça karşı gelmesine rağmen Firavun ona bir zarar vermeye yeltenmedi. Tefsirlerde bu adamın polis şefi olduğu geçmektedir. Bu adam Firavun hanedanlığında oldukça yüksek bir makama sahip olmasına rağmen imanını gizlemiş ve bulunduğu görevde Musa *(aleyhisselam)*'ın davetine yardım etmiştir. Aynı şekilde bugün de kişinin imanını gizleyerek parlamentoya girmesi ve orada İslam'a hizmet etmesi caizdir."

Konuya dair genel olarak tefsirlerde şu bilgiler yer almaktadır:

Öncelikle tefsirlerde, ayette bahsi geçen bu kimsenin Firavun'un ailesinden ya da İsrailoğullarından olup olmadığına dair ihtilaflar zikredilmiştir. Âlimlerin ekserisi bu kişinin Kıptilerden (yani Firavun'un ailesinden) olduğunu söylemişlerdir. Bu görüşe göre ayetin manası bizim mealde vermiş olduğumuz gibi "İmanını gizleyen ve aynı zamanda Firavun'un ailesinden olan bir adam" şeklindedir. Buna karşılık bazı âlimler ise adamın Firavun'un ailesinden olmadığını bilakis İsrailoğullarından olduğunu söylemişler ve Firavun ailesinden imanını gizlediğini belirtmişlerdir. Bu görüşe göre ise mana "İsrailoğullarından bir adam

ki Firavun'un ailesinden imanını gizliyordu" şeklindedir. Birinci görüşe göre ayette geçen "...den" manasına gelen "min" harfi cer'i, "adam" (racul) kelimesine sıfat olan mahzuf bir lafza müteallliktır. İkinci görüşe göre ise bu edat "gizleyen" fiiline müteallik olup onun ikinci mef'ulü konumundadır.

Mü'min Suresi'nde bahsi geçen bu kişinin Kıptilerden mi yoksa İsrailoğullarından mı olduğu konusu her ne kadar ihtilaf olsa da genel olarak âlimlerin birçoğunun kabul ettiği ve bizce de doğru olan görüş birinci görüştür. Yani bu kişi hem Firavun'un ailesindendir ve hem de onlardan imanını gizlemektedir. Bu görüşün doğru olmasının sebepleri ise; öncelikle Firavun'un İsrailoğullarından bir kişiye bu şekilde tahammül göstermeyeceği açıktır. Diğer taraftan incelendiği ikinci görüş (yani bu kişinin İsrailoğullarından olduğu görüşü) dil olarak da çok uygun bir görüş değildir. Zira "min" harfi cer'inin "gizleyen" lafzına müteallak olması yanlıştır. Zira bu fiil "min" harfi cer'i ile bu manada kullanılmaz.[67]

"Meşhur olan görüşe göre mü'min olan bu kişi, Firavun hanedanından bir Kıptî idi. (Yani İsrailoğullarından olmayıp, Firavun'un akrabalarındandı). Süddi, onun Firavun'un amcasının oğlu olduğunu söyler. Bu kişinin Musa *(aleyhisselam)* ile birlikte kurtulan kişi olduğu da söylenir."[68]

Yine tefsirlerde Firavun hanedanı içerisinde, Firavun'un hanımı ile birlikte Musa *(aleyhisselam)*'a iman edenin sadece bu kişi olduğu, ayrıca Kasas Suresi'nin 20. ayetinde *"Ey Musa! İleri gelenler seni öldürmek için aralarında görüşüyorlar"* diye haber veren kişinin de aynı kişi olduğu geçmektedir.[69]

Firavun'un hanedanından olan mü'min kişi hakkında bu kısa açıklamalardan sonra Allah'a hamd olsun ki şüphe ehlinin bu delilleri de bütünüyle bâtıl bir delildir. Zira;

Şüphe ehlinin getirmiş olduğu bu delilin aramızdaki ihtilaf noktasında delaleti bütünüyle zannîdir. Zira ayette sadece bu kişinin Firavun ailesinden imanını gizleyen bir adam olduğu belirtilmektedir. Bunun dışında özellikle şüphe ehli ile aramızdaki ihtilafa dair hiçbir şey kıssada bahis konusu edilmemektedir. Hatta her ne kadar zayıf bir görüş dahi olsa adamın Firavun'un ailesinden olduğu dahi ihtilaf konusudur. Ayetlerin konuya delaletinin zannî olması sebebiyle bizim teşrî şirkine bulaşanların müşrik olacağına dair getirmiş olduğumuz

---

[67] Tüm bu görüşler için bkz. Mealimu-t Tenzil 7/146; Camiu-l Beyan 21/375; El-Camiu Li Ahkam 15/307.

[68] Tefsiru-r Razi 13/326.

[69] El-Camiu Li Ahkam 15/306.

muhkem nasları tahsis etmesi söz konusu bile değildir. Zira kitabımızın başında açıkladığımız gibi Allah'ın indirdiğine sırt çevirerek kendi akıllarınca teşrîde bulunanların küfrü ve şirkine dair naslar oldukça açık ve muhkemdir. Mü'min Suresi'nde söz konusu edilen kişinin ise bu noktada durumu kapalıdır. Bundan dolayı yapılması gereken bu kıssanın muhkem naslar ışığında anlaşılmasıdır. Hiç kimsenin kendi fasid akidesini Allah'a söylettirme adına Kuran'ın muhkem naslarını bırakması buna karşılık konuya delaleti bütünüyle zannî olan bir ayetle delil getirmesi meşru değildir.

Firavun ailesinden olup onlardan imanını gizleyen bu mü'min kişi ile bugünkü parlamenterlerin demokratik dine olan hizmetlerini kıyaslamak bir taraftan Allah'ın ayetlerini açık bir şekilde tahrif etmek, diğer taraftan ise Allah'ın mü'min olarak isimlendirdiği bir kimseye iftira atmaktan başka bir şey değildir. Zira bu mü'min kişi, bugünkü demokrasi dininin parlamenterleri gibi bin bir türlü zillet ve aşağılık içerisinde Firavun hanedanlığına girme teşebbüsü içerisinde yer almamıştır. Bu kimse zaten Firavun'un en yakın akrabalarındandır ve Firavun hanedanlığında yetkili bir makamdadır. Bu süreçte kendisine Musa *(aleyhisselam)*'ın tebliği ulaşmış, o da bu tebliği kabul etmiş fakat bir süre bu kabûlünü Firavun ve ehlinden gizlemiştir. Kişinin imanını gerekmediği sürece açığa vurmaması gayet doğal bir olaydır. Ancak bu mü'min kimse, yeri ve zamanı gelince imanını açığa vurmuş, her türlü tehlikeyi göze alarak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hak mesajlarını Firavun ve ehline ulaştırmıştır. Onlara, tam anlamıyla bir tebliğ yapmıştır:

> *"Firavun ailesinden, imanını gizlemekte olan mü'min bir adam şöyle dedi: Rabbim Allah'tır, dediği için bir adamı öldürecek misiniz? Hâlbuki o, size Rabbinizden apaçık mucizeler getirdi. Eğer yalancı ise, yalanı kendi aleyhinedir. Eğer doğru söylüyorsa, sizi tehdit ettiği şeylerin bir kısmı başınıza gelecektir. Şüphesiz Allah, aşırı giden, yalancılık eden kimseyi doğru yola eriştirmez. Ey kavmim! Bugün yeryüzüne hâkim kimseler olarak iktidar ve saltanat sizindir. Ama başımıza geldiğinde bizi, Allah'ın azabından kim kurtarır?" Firavun, "Ben size ancak kendi görüşümü bildiriyorum ve sizi ancak doğru yola götürüyorum"dedi. İman etmiş olan adam dedi ki: "Ey kavmim! Şüphesiz ben, Nûh kavmi, Âd kavmi, Semûd kavmi ve onlardan sonra gelen toplulukların başına gelen olayların sizin de başınıza gelmesinden korkuyorum. Allah, kullarına asla zulmetmek istemez. "Ey kavmim! Gerçekten sizin için, o bağrışıp çağrışma gününden, arkanıza dönüp kaçmaya çalışacağınız günden korkuyorum. (O gün) sizi, Allah'(ın azabın)dan kurtaracak kimse yoktur. Allah, kimi saptırırsa artık onu doğru yola iletecek de*

yoktur." (40 Mü'min/28–33)

Firavun'un ailesinden olan bu kişi, yine bulunduğu makam üzerinde hiçbir zaman küfrü ve şirki gerektirecek bir amelde bulunmamıştır. Hiç kimse bu kişinin dininden zerre kadar taviz verdiğini iddia edemez. Yine yukarıda Yusuf *(aleyhisselam)* kıssasını anlatırken belirttiğimiz üzere, bu kimse asla Firavun'un ilke ve inkılâplarına bağlı kalacağına dair şerefi ve namusu üzerine yemin etmemiştir. Hiçbir zaman Firavun'un kanunlarına itaat edeceğini ikrar etmemiş, Firavun'un hukukunun üstünlüğüne bağlı kalacağını kabullenmemiştir. Sadece bulunduğu makamda bir müddet imanını gizlemiş, sonra da yeri gelince imanını hiçbir şüpheye yer vermeyecek bir biçimde açığa vurmuştur.

Adamın imanını gizlemesi büyük bir ihtimalle Firavun tarafından işkence edilerek öldürüleceği korkusudur. Zira Firavun'un bu noktadaki tavrı Kuran'da gayet açıktır. Firavun'un iman eden sihirbazlara söylemiş olduğu şu sözler onun Musa *(aleyhisselam)*'a iman eden kimselere ne şekilde büyük bir zulümle muamele ettiğini anlatmaktadır:

"Firavun «Ben size izin vermeden ona inandınız ha? Mutlaka O, size sihri öğreten büyüğünüzdür. Yakında bilip göreceksiniz siz! Andolsun, ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim ve hepinizi asacağım» dedi." (26 Şuara/49)

Bir tarafta büyük bir işkenceye maruz kalarak öldürülme tehlikesinden dolayı imanını gizleyen ancak yeri geldiği zaman da bütün tehlikeleri gözardı ederek açık bir şekilde imanını haykıran kişi, diğer tarafta ise sadece dünyevi menfaat adına şirk parlamentolarına iştirak eden, hiç bir tehlikeye maruz kalmaları söz konusu olmadığı halde imanlarını(!) açığa vurmayan (sahih bir imana sahip olmadıkları için açığa vuracakları bir şeyleri de bulunmayan) kanun koyucular... Birbiri ile hiçbir ilgisi olmayan iki farklı durumu kıyaslayarak bâtılı hak olarak göstermeye çalışanlara yazıklar olsun demekten başka bir söz bulamıyoruz.

Sonuç

1- Muhaliflerimizin bu delili de diğer delillerinde olduğu gibi muhkemi bırakıp müteşabihe sarılmak, delaleti kat'î nasları görmezden gelerek konuya olsa olsa sadece işaret yolu ile delil olabilecek naslara başvurmaktır ki Ali İmran Suresi'nin 7. ayeti gereği bu kalplerinde hastalık olan kimselerin hasletidir.

2- Ayetlerde bu kimsenin ne teşrîde bulunduğu ne de Firavun'u veli edindiği geçmemektedir. Bu yüzden bu kişinin durumunu teşrîde bulunan tağutlar ve onların dostları ile kıyaslamak bâtıldır.

3- Firavun'un hanedanından olan bu mü'min kişi Musa *(aleyhisselam)*'a iman etmiş gerektiği zamanda da imanını en açık bir dille ortaya koymuş, Firavun'a değil Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın elçisine olan velayetini göstermiştir. Bunun Müslüman olmasının hemen akabinde olduğu da ihtimal dâhilindedir.

4- Diğer taraftan bu kişinin Firavun'un kendisine zulmetmesi endişesi ile imanını bir müddet gizlediği de söz konusu olabilir. Ancak bu süreçte küfrü gerektirecek söz ve fiillerde bulunduğu, Firavun'un lehinde Müslümanlara karşı saf tuttuğu, Firavun'un zulmüne destek verdiği kesinlikle söz konusu değildir.

5- Mü'min olan bu kişinin Firavun'un zulmünden endişe etmesinden dolayı imanını gizlemesi takiyye kapsamındadır. Takiyye'nin şartları ve sınırları bizim şeriatımızda malumdur. Ancak bizden önceki şeriatlarda takiyyeye dair hükümler bize meçhuldür. Takiyye konusu kitabımızın ilerleyen bölümlerinde detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Kişinin bu durumunu takiyye kapsamında değerlendirdiğimiz zaman bizim için asıl olan İslam şeriatında takiyyenin şartları ve sınırlarıdır. Takiyye konusunda da belirteceğimiz üzere günümüz parlamenterlerinin ve beşerî sistemleri veli edinen asker ve polislerin durumları şer'î takiyye kapsamında değildir.

Bu ve benzeri sebeplerden dolayı muhaliflerimizin delilleri aramızdaki ihtilafa yönelik bir delil değildir. Hiç şüphesiz Allah ihtilaf ettiğimiz hususlarda hükmünü verecektir.

DÖRDÜNCÜ ŞÜPHE

Hılfu-l Fudul Meselesi

Hılfu-l Fudul (Faziletlilerin Antlaşması) Kureyş'in ileri gelenlerinin Abdullah bin Cud'an'ın evinde yaptıkları bir anlaşmadır. Antlaşma Mekke'de zâlimin zulmüne engel olmak, mazlumların hakkını korumak üzerine yapılmıştır. İbn-i Kesir bunu "Arapların aralarında yapmış oldukları en şerefli anlaşmadır" şeklinde isimlendirmiştir.[70]

İbn-i Kesir'in belirttiğine göre Hılfu-l Fudul'un ilk kuruluşu Ficar savaşlarından 4 ay sonradır. Bu birliğin kuruluşu ise şöyle bir olay üzerine gerçekleşmiştir:

Sehm'li bir tüccar satmak için Mekke'ye bir miktar mal getirir. As bin Vail bu tüccardan bir miktar mal alır ancak adamın parasını ödemez. Anlaşılan insanların üzerinde dördüncü Ficar savaşlarının bıraktığı ciddi bir etki vardır ki, kimse bu adama yardımcı olmak istemez. Adam kimden yardım isterse kendisinden ya yüz çevirilir ya da kovalanır. Tüccar son bir çare olarak Mekke'ye hâkim bir noktada olan Ebu Kubeys dağına çıkar ve Kabe'nin gölgesinde oturan Mekke eşrafının duyabileceği bir şekilde uğradığı haksızlığı dile getirir.

Sehm'li tüccarın bu girişimi karşısında ilk olarak Zübeyr bin Abdulmuttalib ayağa kalkar, hakkı gasp edilmiş bu adama yardım etmenin üzerlerine vacip olduğunu söyler. Zübeyr'in bu görüşü destek bulur hemen girişimlere başlanır, bunun için Abdullah bin Cüd'an'ın evinde toplanılır. Toplantıya Mekke eşrafından birçok kişi katılır. Temsilciler hep birlikte Kabe'ye gelirler. Haceru-l Esved'i yıkarlar. Yıkadıkları suyu bir kaba toplar ve yapılacak anlaşmanın kutsal bir yönünün olması açısından suyu içer ve yemin ederler. Faziletli kimselerin anlaşması anlamına gelen Hılfu-l Fudul birliğinin oluşumunu başlatan yemin şu şekildedir:

"Allah'a yemin ederiz ki, zulme uğrayanın yanında, zâlim olanın karşısında yer alacağız. Mazlumun hakkını zâlimden alma konusunda hepimiz birlik ve be-

---

[70] El-Bidaye ve-n Nihaye 2/378.

raberlik içinde yer alacağız. Bu birlik ve beraberlik, denizin bir kılı aşındırıp yok etmesine, Hira ve Sabir dağlarının yerlerinden ayrılmasına kadar devam edecek; herkes verdiği söze yaptığı yemine sadık kalacaktır."

Birlik ilk olarak Sehm'li tüccarın uğradığı zulmü ortadan kaldırır ve As bin Vail'den adamın alacağını geri alırlar. Bununla birlikte faziletli kimselerin bu birliği kısa sürede büyük bir şöhret kazanmış, birçok zulme engel olmuştur. Bunlardan bir tanesi de Mekke'ye hac için gelen bir adamın kızına Nübeyh bin Haccac'ın el koyması olayında Hılfu-l Fudul üyelerinin devreye girmesidir. Kızı elinden alınan kişi "Bu adama karşı kim bana yardım edecek?" deyince kendisine "Hılfu'l-Fudul üyelerine git" denilir. Adam Kâbe'ye gelir ve "Ey Hılfu'l-Fudul üyeleri!" diye bağırır. Her taraftan ona doğru insanlar gelir ve "Sana ne oldu?" derler. Adam "Nübeyh kızım konusunda bana zulmetti, onu benden zorla aldı" der. Onunla birlikte Nübeyh'in evinin kapısına kadar yürürler. Nübeyh onların karşısına çıkınca ona "Yazıklar olsun sana, kızı çıkar! Bizim kim olduğumuzu ve ne üzerine antlaştığımızı biliyorsun" derler. Nübeyh "Tamam, ancak bu gece ondan faydalanmama izin verin" deyince onlar "Hayır, devenin sağılacağı vakit kadar dahi olsa sana izin vermeyiz" derler. Bunun üzerine kızı çıkarır ve babasına teslim eder.[71]

Bu birliğin üyeleri arasında Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de vardı ve kendisi o dönemde henüz yirmi yaşlarında idi. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle bir birliğin içinde yer almaktan hep onur duymuş yıllar sonra şöyle demiştir:

"Ben Abdullah bin Cüd'an'ın evinde öyle bir anlaşmaya şahit oldum ki, onu en güzel kızıl develere dahi değişmem. Devr-i İslam'da dahi böyle bir anlaşmaya çağırılsam kabul ederim."[72]

İşte şüphe ehlinden birçok kesimin devamlı surette dillerine doladıkları Hılfu-l Fudul'un özeti bu şekildedir. Onlar bu delili getirerek "Bizler de bugün Müslümanlara ve hatta diğer insanlara zulüm yapılmasının önüne geçmek, onlara yapılan zulmü ortadan kaldırmak için parlamentoya girebiliriz. Zira Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* «Devr-i İslam'da dahi böyle bir anlaşmaya çağırılsam kabul ederim» demiştir" derler.

Allah'a hamd olsun ki şüphe ehlinin bu delillerinde de aramızdaki ihtilaf açısından onları destekleyen bir yön yoktur. Burada öncelikle kıyas hakkında

---

[71] İbn-i Hişam, es-Siretu'n Nebeviye 1/141; İbn-i Sa'd, et-Tabakatu-l Kubra 1/128; İbn-i Esir, el-Kamil fi-t Tarih 2/41.

[72] Ahmed, Müsned, 1/90; İbn-i Hişan, es-Siretu'n Nebeviye, 1/141.

bilgi vermekte fayda vardır. Zira İrca Ehlinin bu delili tamamen kıyastır.[73]

Kıyas hükmü bilinmeyenin hükmünü araştırmak, bunun için aralarında bulunan birleştirici ortak bir özellik sebebiyle hükmü bulunanın hükmünü diğerine vermektir.[74] Herhangi bir konuda Kur'an, sünnet ve icmadan bir delil olmaması sebebiyle hükmü bilinen bir meselenin hükmünü illet birliğinden dolayı hükmü olmayan bir meseleye vermektir. O halde kıyasın ilk şartı üzerinde kıyasa gidilen meselenin hükmünün Kur'an, sünnet ve icma ile sabit olmaması gerekmektedir.

Kıyasın asıl ve fer olmak üzere iki ruknu vardır. Asıl; Kur'an, sünnet ve icma'dan hükmü belirli olan konudur. Bununla beraber asla dair malum olan hükmün akıl tarafından idrak edilebilen bir illetinin olması gerekir. Çünkü kıyasın temelini, aslın hükmüne ait illet teşkil eder.

Fer ise hükmü nas ile belirlenmemiş meseledir. Fer aslın dengi ya da benzeri olmalı ve illet bakımından da asla eşit olması gerekir. Yani asıl ile fer arasında bir illet birliği olmalıdır. Fer ile ilgili en önemli nokta ise fer hakkında elde edilen sonuç naslara ya da icmaya muhalif olmamalıdır.

İrca Ehlinin bu delilinde asıl Hılfu-l Fudul hakkında Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "Ben Abdullah bin Cüd'an'ın evinde öyle bir anlaşmaya şahit oldum ki, onu en güzel kızıl develerle dahi değişmem. Devr-i İslam'da dahi böyle bir anlaşmaya çağırılsam kabul ederim" sözüdür. Aslın hükmü ise malumdur.

Fer ise parlamentoya girmek, teşrîde bulunmak, Allah'ın indirdiği hükümleri bir kenara bırakarak yasamada bulunmaktır.

Bu bilgilerden sonra İrca Ehlinin iddiasını ele alacak olursak öncelikle onların bu kıyasında fer konumunda olan parlamentoya girme konusunun Kur'an, sünnet ve icmadan bir delilinin olması böylesi bir kıyası işin başında iptal etmektedir. Zira yukarıda da değindiğimiz gibi kıyasın en temel şartı konu üzerinde Kur'an, sünnet ve icmadan bir delil olmamasıdır. Diğer bir ifade ile herhangi bir konuda kıyas ile hüküm istinbatında bulunmak için o konuda bir delil olmaması gerekir ki sizin kıyas ile hüküm vermeniz caiz olsun. Şayet bir mesele hakkında Allah'ın kitabında, Rasulullah'ın sünnetinde ya da icmada delil varsa kıyasa gitmek kesinlikle meşru değildir.

---

[73] Her ne kadar onlar bunun kıyas olmadığını, Rasulullah'ın sünneti ile amel etmek olduğunu iddia etseler de bu onların diğer bir cehaletidir. Zira İslam hukukunda böylesi bir delillendirme bütünüyle kıyastır. Diğer taraftan onlar aslen kıyasın İslam hukukunda bir delil olduğunu inkâr etmelerine rağmen günümüz tağutlarının fiillerine meşruiyet kazandırabilme adına kıyasa gitmişler sonra da bunun kıyas olmadığını iddia ederek tam anlamıyla mürekkeb bir cehalet örneği sergilemişlerdir.

[74] Gazali, el-Mustasfa, 1/209.

O halde burada şayet onların yapmış oldukları bu kıyas bütünüyle sahih bir kıyas dahi olsa –ki böyle olması kesinlikle söz konusu değildir- delil niteliği taşımaz. Zira aramızdaki ihtilaf ettiğimiz konu üzerinde onlarca muhkem ayet vardır ve bu ayetlerde Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Kendi kitabına sırt çevirerek teşrîde bulunmanın, indirdiği hükümlerle hükmetmemenin, kâfirleri veli edinmenin, tağutlara itaat etmenin hükmünü hiçbir kapalılığa yer vermeyecek şekilde açıklamıştır. Bu yüzden İrca Ehlinin bu delili işin başında suya düşmüştür.

Diğer taraftan asıl ile fer arasında hiçbir noktada illet birliği yoktur. Zira asıl olarak ileri sürdükleri Hılfu-l Fudul müessesesi ile bunu kendisine kıyas ettikleri günümüz parlamentoları arasında ne şekil ne de içerik olarak hiçbir benzerlik yoktur. Hılfu-l Fudul kanun koyulan, teşrîde bulunulan, Allah'ın indirdiği hükümlerin iptal edilerek beşerî hükümlerin ihdas edildiği bir meclis değildir ki bu kıyas sahih olsun.

İçerisinde Allah'a şirk koşularak zulümlerin en büyüğünün işlendiği beşerî sistemlerin parlamentoları ile sadece zulme engel olabilme adına oluşturulan Hılfu-l Fudul'u kıyaslamak İrca Ehlinin ne denli basiretsiz olduğunu ortaya koymaktadır.

Yine kıyasın şartlarından bir tanesi yukarıda da belirttiğimiz gibi fer hakkında elde edilecek hükmün naslara ya da icmaya aykırı olmamasıdır. Bugün beşerî sistemlerde yasama merciinde görev almanın küfür olduğuna dair Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kitabında akıl sahibi kimseler için yeterinden fazla delil bulunmaktadır. Bundan dolayı İrca Ehlinin Hılfu-l Fudul delillendirmelerinde takip ettikleri metot bütünüyle sahih olsa bile elde ettikleri hüküm dinin kesin hükümlerine muhaliftir ve itibar görmez.

Şüphe ehlinin fasid akidelerini ispat edebilme adına Hılfu-l Fudul ile delil getirmeleri onların ne büyük acziyet içine düştüklerinin bir göstergesidir. Zira onlar aramızdaki ihtilaf konusu olan beşerî parlamentolara girerek yönetime iştirak etme konusunda muhkem naslara kör ve sağır kesilmişler, konuya delaleti zannî bile olmayan bir delile tutunmuşlardır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kitabında şüphe ehli ile ihtilaf ettiğimiz konuyu hiçbir kapalı yön bırakmayacak bir şekilde izah etmiştir. Ancak şüphe ehlinin Allah'ın bu beyanına sırt çevirmeleri ve her zaman konu ile hiçbir ilgisi olmayan ya da konuya delaleti bütünüyle zannî olan delillere sarılmaları onların samimiyetten ne kadar uzak olduklarına dair açık bir delildir.

Bilindiği üzere Mekkeli müşrikler "Bizim kendi elimizle öldürdüğümüz helal de Allah'ın öldürdüğü haram mıdır?" diyerek meyteyi şer'î kesim sonucu öldürülen hayvana kıyaslamışlardı. Yaptıkları kıyasta bir benzerlik yönü vardı. Zi-

ra sonuçta ortada bir benzerlik vardı ve bu benzerlik hayvanın herhangi bir şekilde ölmesi sonucu etinden faydalanılması şeklindeydi. Ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* onların bu bâtıl kıyaslarına karşı *"Şeytan dostlarına sizinle mücadele etmeleri için vahyediyor. Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz de müşriklerden olursunuz" (6 En'am/121)* buyurmaktadır.

Yine münafıklar *"Alışveriş de riba gibidir" (2 Bakara/275)* diyerek meşru ticaret ile şeytanın amelini kıyaslamışlardır. Bu kıyasta da bir benzerlik yönü vardır. Zira gerek ribada gerekse ticarette amaç, kazanç sağlamaktır. Ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* onların bu bâtıl kıyaslarına karşı *"Faiz yiyenler, ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar" (2 Bakara/275)* buyurmaktadır.

Şüphe ehlinin Hılfu-l Fudul ile günümüz parlamentolarına katılmayı kıyaslamalarına gelince... Allah'a yemin olsun ki onların bu kıyası gerek Mekkeli müşriklerin gerekse de münafıkların kıyaslarından daha bâtıl bir kıyastır. Zira ortada hiçbir şekilde, birbirine benzemeyen, aralarında zerre kadar bir benzerlik bulunmayan iki farklı durum söz konusudur. Yukarıda vermiş olduğumuz bilgilerden de anlaşılacağı üzere Hılfu-l Fudul bütünüyle zâlimin zulmüne engel olma, mazlumun hakkını zâlimden alma adına yapılan bir ittifaktır. Ancak günümüz parlamentolarına iştirak etmek, Allah'ın indirdiği hükümleri iptal ederek kanun ve yasa çıkarmak ise zulme engel olmak değil bilakis zulmün kendisidir. Zira böyle bir amel Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya "teşrî" yetkisinde ortak koşmaktır ki *"Hiç şüphesiz ki Allah'a ortak koşmak büyük bir zulümdür." (31 Lokman/13)*

Hılfu-l Fudul hiçbir şekilde şirk, küfür, masiyet ya da zulüm gibi Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın gazabını hak eden amelleri barındırmazken, onların demokrasi dini ile amel etmeleri, Allah'ın kitabını terk ederek teşrîde bulunmaları, Allah'ın haram kıldığı amelleri helalleştirmeleri küfrün, şirkin, masiyet ve isyanın en büyüklerindendir. Peki, Hılfu-l Fudul'da bunlardan bir tanesi olsa idi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu anlaşma hakkında "İslam'da da o topluluğa çağrılsam kabul ederim" buyurur muydu acaba? Hılfu-l Fudul'e katılmak için Mekkeli müşriklerin putlarına tazim gösterme şartı getirilse idi ya da Hılfu-l Fudul'u kuranlar kendi aralarında "zâlimin zulmüne engel olmadan önce putlarımızdan yardım isteyeceğiz, onlara tazimde bulunup yücelteceğiz" şeklinde anlaşsalardı Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yine de bu anlaşmaya katılacağını söyler miydi? Eğer şüphe ehli "Evet, Rasulullah zâlimin zulmünü engelleme adına yine de Hılfu-l Fudul'e katılırdı" derlerse kendilerine cevabımız ancak şu şekilde olur:

"Size de Allah'tan başka ibadet ettiklerinize de yuh olsun! Hâlâ akıllanmaya-

cak mısınız?" (21 Enbiya/67)

Şayet onlar "Hayır, Rasulullah kesinlikle böyle bir şeyi kabul etmezdi" derlerse işte bu ikrarlarıyla getirmiş oldukları Hılfu-l Fudul delilini kendileri iptal etmiş olurlar.

Bilindiği üzere Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in davetinin ilk günlerinde Mekkeli müşrikler kendisine birçok teklif sunmuşlar ve Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile anlaşma yoluna gitmişlerdir. Ancak Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kendisine yöneltilen bütün bu tekliflere "*Sizin dininiz size benim dinim bana*" diyerek cevap vermiştir. Şayet İrca Ehlinde zerre kadar samimiyet varsa, kendilerinin Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e tabi olduklarını iddia ediyorlarsa işte Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Mekkeli müşriklerin anlaşma tekliflerine verdiği bu cevap onlar için en güzel örnektir.

"Andolsun, sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Rasûlü'nde güzel bir örnek vardır." (33 Ahzab/21)

Hılfu-l Fudul meselesi gerek tefsir, gerekse hadis kitaplarında oldukça çok rastlanılan bir konudur. Zira bir başka hadiste Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "İslam'da hılf (anlaşma) yoktur. Cahiliyede yapılan anlaşmalara gelince, İslam ancak bunu pekiştirir"[75] buyurmuştur. Bu hadis çerçevesinde âlimler Müslümanların kendi aralarında ya da Müslümanların kâfirlerle zulmü engelleme adına yapacakları anlaşmaların hükmüne dair uzun uzun açıklamalarda bulunmuşlardır. Konumuzla ilgisi olmadığı için konunun detayları üzerinde durmayacağız. Ancak konu üzerinde tüm âlimlerin ittifak ettikleri bir husus vardır ki o da Allah'ın kitabına muhalif hiçbir anlaşmanın yapılamayacağıdır. Nitekim İmam Kurtubi *"Ey iman edenler! Akidlerinizi yerine getirin" (5 Maide/1)* ayetinin tefsirinde şöyle demektedir:

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurur: "Allah'ın kitabında bulunmayan bütün şartlar –ki isterse yüz şart olsun- bâtıldır."[76]

"Bu hadisten anlaşılır ki, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bağlı kalınmasını ve yerine getirilmesini istediği şartlar Allah'ın kitabına yani Allah'ın dinine uygun olan şart ve sözleşmelerdir. Şayet bu şartlar ve sözleşmeler arasında Allah'ın kitabına uygun olmayan bir durum söz konusu olursa o anlaşma reddedilir."[77]

Aynı şekilde Cessas ise İslam'ın pekiştirdiği cahiliye anlaşmalarına dair

---

[75] Müslim, Fedailu-s Sahabe 206.

[76] Buhari, İtisam 20; Müslim Akdiyye 17-18.

[77] El-Camiu Li Ahkam 6/33.

şöyle der:

"Hadiste geçen anlaşmalardan kasıt, Hılfu-l Fudul ve Mutayyibîn gibi anlaşmalardır. Cahiliyede yapılmış tüm bu anlaşmalara içerisinde masiyet olmamak ve şeriatın sınırlarını ihlal etmemek kaydı ile vefa göstermek gerekmektedir."[78]

Günümüzde kâfirlerle bu noktada bir anlaşmanın caiz olduğu görüşünü mutlak doğru kabul etsek dahi bunun tek şartı vardır. O da bu anlaşmanın içeriğinin şeriata muhalif olmamasıdır. Peki, günümüz parlamentolarında şeriata muhalif bir durum yok mudur?

Sonuç

1- Muhaliflerimiz tarafından getirilen bu delil tamamen kıyastır. Kıyas ise ancak hükmü bilinmeyen bir konunun hükmünü açığa çıkarmak için başvurulan bir yöntemdir. Aramızda ihtilaf ettiğimiz konuların hükmü ise Kur'an'ın kat'î nasları ile sabittir. Hükmü belli olan bir meseleye kıyas yolu ile hüküm aramak İrca Ehlinin cehaletini gözler önüne sermektedir.

2- Diğer taraftan Hılfu-l Fudul ile günümüz parlamentolarının hiçbir açıdan benzerlik arzetmemesi onların bu delilinin ikinci bâtıl yönüdür.

Şüphe ehline nasihatimiz Allah'ın azabını düşünerek kâfirlerin perçemlerinden tutulup cehenneme sürüleceği o gün gelmezden evvel bâtılı hak olarak gösterme mücadelesini bırakmaları, beşerî dinlerin müdafaa etmek yerine Allah'ın dininin yardımcıları olmalarıdır.

---

[78] Ahkamu-l Kur'an 5/181.

BEŞİNCİ ŞÜPHE

Demokrasinin Şûra Olarak İsimlendirilmesi

Demokrasi ile yönetilen ülkelerde demokrasinin kutsal barınakları mesabesinde olan parlamentoya iştirak etmenin ya da parlamento seçimlerinde herhangi bir partiyi desteklemenin meşru olduğu yönünde ortaya atılan şüphelerden bir tanesi de demokrasinin bir nevi şûraya benzediği iddiasıdır. Onlar İslam'da var olan şûra ilkesinin bir yönden demokrasiye benzediğini ve halifelerin seçiminde de çoğunluğa göre hareket edildiğini iddia ederek demokrasi dinini meşrulaştırma gayreti gütmektedirler.

Burada işin başında şunu söylemekte fayda vardır ki, bu şüpheyi bilerek ya da bilmeyerek dillerine dolayanlar Allah'a küfretmişlerdir. Bunlar sahibini açık bir şekilde İslam'dan çıkaran söz ve düşüncelerdir.[79] Konunun ayrıntılarına gelince Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

"İş hakkında onlara danış. Sonra bir kere karar verdin mi artık Allah'a tevekkül et. Çünkü Allah kendisine güvenenleri sever." (3 Ali İmran/159)

"Onların işleri aralarında şûra iledir." (42 Şûra/38)

Şûra; Şeriatın temel kaidelerinden ve kendisine sıkı sıkıya bağlı kalınması gereken hükümlerindendir.[80] Anlam olarak ise insanların birbirleriyle görüş alışverişinde bulunmasıdır.[81] Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "İstişare yapan pişman olmaz. İstihare yapan da ziyana uğramaz"[82] buyurmaktadır. Yine bir başka hadiste "Hiçbir kul şûra dolayısıyla bedbaht olmamıştır. Hiçbir zaman da kendi görüşü ile yetinerek mutlu olmamıştır"[83] buyurmuştur.

---

[79] Abdulkadir bin Abdulaziz, El-Cami Fi Talebi-l İlmi-ş Şerif.

[80] Kurtubî, El-Camiu Li Ahkam 4/248.

[81] Muhtaru-s Sıhah 1/168.

[82] Tabarani, Evsat 7/329- Heysemi Mecmauz Zevaid'de (8/96) kaydetmiş ve zayıf olduğunu söylemiştir.

[83] Hadis yakın lafızlarla Tirmizi, Kader 15'te geçmektedir. Tirmizi hadisin garip olduğunu söylemiştir.

İmam Buhari "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sonra gelen imamlar, mübah işlerde kolay olanı yapmak için âlimlere danışırlardı. Kur'an ve sünnette hüküm açık ise Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e uyarak başkasına bakmazlardı"[84] diyerek bir taraftan şûranın önemine dikkat çekerken diğer taraftan da istişare yapılacak konunun içeriği hakkında dakik bir tespitte bulunmuştur. Nitekim İslam âlimleri istişarenin içeriğinin belirli konularda olduğunu söylemişlerdir. Bunlar, hakkında açık bir nas bulunmayan ictihadi konular, bilgi ve tecrübeye dayalı mübah işler, savaş taktikleri gibi konulardır. "Aynı şekilde şer'î hüküm açık olmasına rağmen, bu hükmün uygulanması için en uygun zaman ve mekânı seçmek maksadı ile de istişareye başvurulabilir."[85] Nitekim Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Bedir, Uhud, Hendek ve diğer savaşlarda sahabe *(radıyallahu anhum)* ile istişare etmiştir. İstişare edilecek konuların bu şekilde hakkında nas olmayan konulara hasredildiği hususunda Hasan el-Basri, Dahhak'tan "Şûra, hakkında nas olmayan meselelerdedir" ifadesini nakletmiştir.[86] Şûranın nas olmayan konularda olmasının sebebi ise nassın olduğu yerde Allah ve Rasulü'nün sözünün önüne başka bir kimsenin sözünün geçirilmesinin caiz olmayışıdır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Allah ve Peygamberi bir şeye hükmettiği zaman, iman etmiş olan erkek ve kadına artık işlerinde başka yolu seçmek yaraşmaz. Allah'a ve Rasule başkaldıran şüphesiz apaçık bir şekilde sapmış olur."(33 Ahzab/36)*

Şûra ile ilgili diğer önemli bir nokta ise, yapılan istişarenin halifeyi bağlayıp bağlamadığı meselesidir. Bu konu ihtilaflı olmakla birlikte âlimlerin büyük bir çoğunluğu şûranın halifeyi bağlamadığı görüşündedirler. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

> *"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Rasule ve sizden olan emir sahiplerine de itaat edin." (4 Nisa/59)*

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* müminler için emir sahiplerine itaati kesin bir şekilde farz kılmıştır. Bu farziyet, emirin istişare ettiği şûra heyeti için de geçerlidir. Yani kendisi ile istişare edilen şûra heyeti de emire itaat etmek zorundadır. Bu konuda Ebi'l İzz el-Hanefî, Tahavi Akidesi'ne dair yazmış olduğu şerhte şöyle demektedir:

"Kitap ve sünnetin nassları, ümmetin selefinin icması, ictihadi konularda emir sahiplerine, namaz imamına, hâkime, harp emirine ve zekât görevlisine

---

[84] Buhari, Kitabu-l İtisam bab: 28

[85] Abdulkadir bin Abdulaziz, El-Umde Fi'İdadi-l Udde sy:117.

[86] Kurtubi, El-Camiu Li Ahkam 4/250.

itaat edilmesi gerektiğini gösterir. İctihadi meselelerde emir sahibi konumundaki kişinin, kendisine tabi olan kişilere uyması gerekmez. Bu konularda, tabi konumunda bulunan kişilerin, tabi oldukları kişilere itaat etmeleri ve onların görüşlerine uymaları gerekir."[87]

İmama, emir sahiplerine itaat etmeyi emreden birçok hadis vardır. Hadis otoritelerinden bir kısmı bu konuda gelen rivayetlerin tevatür derecesine ulaştığını söylemektedirler. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Kim bana itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim de bana isyan ederse Allah'a isyan etmiş olur. Kim emire itaat ederse bana itaat etmiş olur. Kim de emire isyan ederse bana isyan etmiş olur."[88]

Gerek Kur'an'da gerekse hadislerde gelen imama, masiyet emretmediği ve namaz kıldığı sürece itaat etmeyi ve karşı çıkmamayı kât'i bir şekilde emreden ibareler, istişare sonucu çıkan kararın imam için bağlayıcı olmadığını ortaya koymaktadır. Bundan dolayı da şer'î siyasetle ilgili kitap yazan âlimler hiçbir zaman şûra kararının emir için bağlayıcı olduğundan söz etmemişlerdir. Bu konuda getirilecek birçok delil mevcuttur. Ancak bizim burada asıl konumuz şûra hakkında geniş bir bilgi vermek olmayıp, demokrasinin şûra olarak isimlendirilmesi hususunda ortaya atılan şüpheyi giderme adına şûra hakkında kısa bir bilgi vermek olduğu için meselenin detaylarına girmeye gerek yoktur.

Şûrada diğer önemli bir husus ise, istişare edilecek kişilerin nitelikleridir. İstişare edilecek konu şayet dinin ictihada dayalı hükümlerinden bir tanesi ise müsteşarın (kendisine danışılacak kişinin) âlim ve takva sahibi bir kimse olması gerekmektedir. Şayet istişarenin konusu tecrübe ve bilgiye dayalı dünyevi bir konu ise istişare edilecek kişinin aklı başında, tecrübe ehli birisi olması gerekir. Süfyan es-Sevri *(rahimehullah)* "İstişare edeceğin kimseler muttakî, emin ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'dan korkan kimseler olsun" demiştir.[89]

Kendisinden, demokrasi ile şûranın aynı şey olduğunu iddia ederek demokrasi ile amel etmeyi meşru göstermeye çalışan kimseler hakkındaki görüşü sorulan Şeyh Alaaddin Palevî şunları söylemiştir:

"Aslen şûra ile demokrasi ne başta ne de sonda birdirler. Aralarında hiçbir benzerlik yoktur. Şûra başı ve sonu itibarıyla Allah'ın hükmü iken demokrasi başı ve sonu itibarıyla tağutların hükmüdür. Sizin de dediğiniz gibi bazı çevreler

---

[87] Tahavi Akidesi Şerhi: 424.

[88] Muttefekun aleyh

[89] Kurtubi, El-Camiu Li Akam 4/251; Begavî, Mealim-u Tenzil 2/124.

bugün şûra ile demokrasinin birbirine benzediğini iddia ederek demokrasi ile amel etmeyi meşru göstermeye çalışıyorlar. Ancak şûra ile demokrasinin bazı hususlarda birbirine benzediğini kabul etsek bile bunun hiç önemi yoktur. Zira insan ile hayvanın, kadın ile erkeğin birbirine benzeyen birçok yönü olduğu mâlumdur. Şimdi bu benzerlikten yola çıkarak erkek kadın ile aynıdır ya da insan hayvan ile aynıdır demek hiç mümkün olur mu?"[90]

Bilinmelidir ki demokrasinin şûra olarak isimlendirilmesi Allahu Tealâ'nın, hakkında hiçbir delil indirmediği küfür ve şirk sistemini, Kur'anî bir terim ile isimlendirmektir ki; bu açık bir sapıklık, büyük bir zulümden başka bir şey değildir.

> *"Bu, sizin ve atalarınızın taktığı isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında herhangi bir delil de indirmemiştir. Onlar sadece zanna ve nefislerinin isteklerine uyarlar. Oysa onlara Rablerinden rehber de gelmişti." (53 Necm/23)*

Şûra, Allah'ın kitabında emrettiği, Kur'an ve sünnette sınırları belirlenmiş bir hükümdür. Demokrasi ise Allahu Tealâ'nın hakkında hiçbir delil indirmediği küfür ve şirk mezhebidir. Kitapta ve sünnette siyaset, yönetim ve idare ile ilgili meselelerde bütün insanların görüşlerine başvurulup, çoğunluğa tabi olmak emredilmemiş, bilakis çoğunluğa uymanın insanı yoldan çıkarıp saptıracağı ayetle sabit kılınmıştır.

> *"Yeryüzünde bulunanların çoğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar. Onlar zandan başka bir şeye tabi olmazlar. Yalandan başka söz de söylemezler." (6 Enam /116)*

Şûra ile ilgili en önemli mesele, istişarenin ictihadi meselelerde olduğu ve hakkında nas olan konularda kesinlikle istişare yapılmayacağı, nasslara uyulacağı esasıdır. Yani şûranın konusu Kur'an ve sünnetin hükümleri ile sınırlıdır. Bununla beraber, hakkında nas olmayan bir konuda istişare yapılırken Kur'an ve sünnete muhalif bir görüşün ortaya atılması kesinlikle mümkün değildir.

Peki demokraside durum böyle midir? Demokrasilerde ortaya konulacak bir görüşün Allahu Tealâ'nın ahkâmıyla kayıtlanması asla söz konusu değildir. Bununla beraber demokrasilerde, Allahu Tealâ'nın hükümlerinin hiçbir yeri yoktur. Demokrasinin aslı Allah'ın egemenliğinin inkâr edilerek insanın egemenliğinin kabûlüdür.

Demokrasilerde içki içmenin serbest bırakılması, domuz etinin yenilmesi, livatanın meşru kılınması ve buna benzer birçok konu insanların bir kısmıyla

---

[90] Mühim Soruların Cevabı sy:55.

veya tamamıyla istişare edilebilir. Ancak İslam'da bunların istişare konusu edilmesi söz konusu bile olamaz.

Şûrada kendisi ile istişare yapılacak kimseler, Müslümanlar, ilim sahipleri, konu hakkında yetkili kişiler, salih ve muttakî kimselerdir. Ancak demokrasilerde ise durum bunun tam tersidir. Kâfir, facir, zâlim, cahil, âlim kim olursa olsun hepsi seçimlerde görüş bildirirler ve hepsinin görüşü eşit ağırlıktadır. Hiçbirinin diğerine bir üstünlüğü yoktur.

Demokrasilerde istişare ile alınacak karar hiçbir zaman Allah ve Rasulü'nün hükmü olmayacaktır. Çoğunluk Allah'ın kitabına uygun görüş ve önerilerde bulunsa ve bu görüşler Allah'ın kitabı ile bire bir örtüşse bile tüm bunlar demokratların kutsal kitapları anayasa adına çıkacak hükümlerdir. Asla Allah'ın ve Rasulü'nün hükümleri değildir.

Şûrada istişare heyetinin kararı ne lideri, ne de ümmeti bağlar. Ancak demokrasilerde sözde çoğunluğun görüşü temel esastır. Çoğunluğun verdiği karar Allah'ın hükümlerinden dahi üstün tutulur. Demokrasinin mizanı ve ilahı, çoğunluktur. Çoğunluk bütün otoritelerin kaynağıdır.[91]

Sonuç

1- Şûra'nın Allah'ın hükmü olması demokrasinin ise beşerin hükmü olması sebebiyle muhaliflerimizin bu delilleri işin başında bâtıl bir delildir.

2- Şûra ile demokrasinin birbirine benzer çok küçük bir yönü olması demokrasinin şûra olmasını gerektirmez.

3- Şûrada çoğunluğun görüşünün önemi yoktur. Demokrasi çoğunluk prensibine dayanır. Hakkında nas olan bir konuda istişare caiz değilken demokrasilerde nasların hiçbir değeri yoktur. Şura sonucu alınan kararın bir bağlayıcılığı yoktur. Ancak demokraside çoğunluğun verdiği hüküm Kur'an ve sünnetin dahi üzerindedir. Bu ve buna benzer birçok ayırıcı faktör demokrasinin hiçbir açıdan şura ile aynı olmadığını göstermektedir.

Sözün özü; Şura ile demokrasiyi kıyaslamak, İslamî bir müessese olan şûra ile küfür ve şirk mezhebi olan demokrasinin birbirine benzediğini iddia etmek demektir ki bu hiçbir ilmî temele dayanmayan, tamamen boş ve fasid bir istidlalden başka bir şey değildir.

---

[91] İşin aslı demokrasilerde çoğunluğun sözünün de bir değeri yoktur. Onlar için tek değer yargısı kutsal kitapları olan anayasalarının hükümleridir. Parlamentoda bulunan 550 milletvekilinin tamamı birleşseler dahi anayasanın hükmüne muhalif bir hüküm çıkaramazlar.

ALTINCI ŞÜPHE

Maslahat Delili

Şüphe ehlinden gerek kendilerine ilim verilenlerin gerekse cahil avamın en çok dile getirdiği şüphelerden bir tanesi de maslahat delilidir. Kitabımızın girişinde sınıflandırdığımız şüphe ehlinin hemen hemen tamamı ve onlar tarafından kandırılmış cahil halk topluluklarının ağzından bu şüpheyi farklı üsluplarla duyman mümkündür. Ancak bu, Süfyan-i Sevri'nin dediği gibi büyük ve şeytanî bir hiledir ve bu hilenin günümüzdeki ismi; dine ve davaya hizmet etmek veya dinin ve Müslümanların maslahatı şeklinde ortaya çıkmıştır. Fakat yaptıkları, dinin ve Müslümanların maslahatını korumak değildir. Bilakis onlar bu sözleri ile Tevhidi yıkmakta, hakkın üzerine bâtıl elbisesi giydirmektedirler."[92]

Şüphe ehlinin bu konuda dillerinden düşürmedikleri sözler şunlardır:

"Bugün yaşadığımız ülkede bizler istesek de, istemesek de demokrasinin gereği olarak seçimler yapılmakta ve millet meclisine anayasanın öngördüğü sayıda parti ve bu partilere mensup vekiller girmektedir. Bizler dinimizin emirlerini kısmen dahi olsa yürürlüğe geçirebilme, halkın üzerindeki gayri İslamî baskıları kaldırabilme adına parti kurup meclise girebilir ve burada Allah'ın hükümlerinin bir kısmını dahi olsa toplumda icra etmek için mücadele edebiliriz. Yine aynı şekilde İslam'a ve Müslümanlara en yakın bir partiyi destekleyebiliriz. Böylece millet meclisi tamamen aşırı kâfirlerin, komünistlerin, laik din düşmanlarının eline kalmaz. Bizler seçimlerden tamamen el çekip, meydanı onlara mı bırakalım? İslam'a ve İslamî değerlere sahip çıkacak, halkların üzerinden gayri İslamî baskıları kaldıracak bir parti kurmamızdan ya da Müslümanlara en yakın bir partiyi desteklememizden bizi engelleyen nedir? Davetin maslahatı ve Müslümanların menfaati için bu tür fiillerden uzak kalmamamız gerekmektedir."

İrca Ehli bu görüşlerini güçlendirme adına fıkıh usûlu kitaplarında geçen "Faydalı olan iki şeyden faydası daha çok olan tercih edilir ve zararlı olan iki

---

[92] Ebu Muhammed el-Makdisi, Keşfu-ş Şubuhati-l Mücadiliyn.

şeyden zararı daha büyük olandan kaçılır" kaidesini kullanarak hile yapmaya çalışmakta, insanları kandırmaktadırlar.

"Hâlbuki onlar ancak kendilerini aldatırlar da bunun farkında değillerdir." (2 Bakara/9)

Ancak onların bu şüpheleri de diğer şüphelerinde olduğu gibi şeytanın aldatmacısından başka bir şey değildir. Konunun detayları şu şekildedir:

Maslahat kelimesi "salaha" fiilinden masdar olup, menfaat ve iyiliğe vasıta olan her şey demektir.[93] Daha geniş bir tanımla maslahat; hükmün kendisine bağlanması ve üzerine hüküm bina edilmesi, insanlara bir fayda sağlayan ve onlardan bir zararı gideren bununla beraber muteber ya da mülga (geçersiz) sayıldığına dair bir delil bulunmayan durum ve gerekçelerdir.[94] İmam Gazali maslahatta asıl gayenin, şeriatın, insanların dinlerini, canlarını, mallarını, akıllarını ve nesillerini muhafaza altına alma esası olduğunu belirterek "Bu beş şeyi muhafaza eden her şey maslahattır. Aksi ise mefsedetin kendisidir" demektedir.[95]

Bilinmelidir ki maslahat ile amel etmek fıkıh usulünün en tartışmalı konularından bir tanesidir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kullarının hayrı için onların ihtiyacı olacak her şeyi kitabında bildirmiştir. Bundan dolayı maslahat delilini kabul etmeyen âlimler *"Biz Kitap'ta hiçbir şeyi eksik bırakmadık" (6 En'am/38)* ayetini delil getirerek Kuran'da Müslümanların menfaatine olarak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hiçbir şeyi eksik bırakmadığını, bunun dışında bir maslahat aramanın mümkün olamayacağını söylemişlerdir. İşte daha işin başında İrca Ehlinin, hakkında ittifak olmayan ve usul ilminde kabulü ve reddi noktasında çok ciddi tartışmaların yaşandığı maslahat delili ile delil getirmeye kalkışmaları onların tağutların saltanatlarını koruma adına verdikleri mücadelede ne denli acziyet içinde olduklarının en güzel göstergelerindendir. Diğer taraftan İrca Ehlinden kendilerini selefe nispet eden, ancak selefin ilminden zerre kadar nasibi olmayan taife, mertebe olarak maslahat delilinden çok daha yüksekte olmasına rağmen kıyası delil olarak kabul etmezken iş hâkim yöneticilerin küfrünü gizlemeye gelince maslahatla dahi delil getirmeye kalkışmışlardır. Bu da onların naslar üzerinde işlerine geldiği gibi hareket ettiklerini gösteren güzel bir örnektir.

Maslahat delili ile delil getirme noktasında yapılan en büyük ikiyüzlülük ise şudur: Maslahat delili ancak Kur'an, sünnet ve icmadan bir delil bulunmadığı

---

[93] Gazali, Mustasfa 2/139.

[94] Amıdî, el-İhkam Fi Usulu-l Ahkam sy: 302, Abdulkerim Zeydan, el-Veciz Fi Usulil fıkh sy: 109.

[95] Gazali, Mustasfa 2/139.

zaman söz konusudur. Şayet bir konu hakkında Kur'an ve sünnette nas yok ise işte o zaman maslahat ile delil getirme yoluna başvurulur. Şayet Kur'an ve sünnetten delil var ise maslahat deliline başvurmaya gerek bile yoktur.

İrca Ehli demokrasinin puthanelerine girerek teşrîde bulunmanın caiz olduğuna dair kendilerince Kur'an ve sünnetten birçok delil öne sürmektedirler. Madem bu şekilde iddialarına Kur'an ve sünnetten delilleri mevcuttur o halde maslahat ile delil getirmeleri gereksizdir. Yok maslahat ile delil getiriyorlarsa demek ki Kur'an ve sünnetten o konu hakkında bir delil yoktur. Bundan dolayı İrca Ehlinin ya getirdikleri diğer delillerin fasid olduğunu kabul etmesi ve onlardan vazgeçtiklerini ilan ederek maslahat ile delil getirmeleri gerekir ya da maslahat delilini bırakıp diğer delillerine yönelmeleri gerekir.

Her ne kadar maslahat delilinin kabul edilip edilmemesi âlimler arasında tartışmalara neden olsa da, genel olarak, bazı şartlar çerçevesince maslahatın İslam hukukunda bir delil olduğu benimsenmiştir. Bu minvalde âlimler maslahatı üçe ayırmışlardır:

1- Muteber Maslahatlar: Hakkında Kur'an ve sünnette hüküm bulunan maslahatlardır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kulları üzerine buyurduğu her emir ya da nehiy, kullarına bir maslahat ya da onların üzerinden bir mefsedeti kaldırma amacı taşımaktadır.

2- Mulga Maslahat: Kur'an ve sünnetin ahkâmına apaçık muhalefet eden maslahatlardır.

3- Mürsel Maslahat: Hakkında Kur'an ve sünnette hiç bir delil bulunmayan maslahatlardır.

Burada bilinmesi gereken, maslahat delilini hararetle savunan Malikî âlimlerinin dahi maslahat ile amel edebilmek için belirli şartlar saydıklarıdır. Bu şartlardan ilki yukarıda da söylediğimiz gibi maslahat ile amel edebilmek için konu hakkında Kur'an ve sünnette herhangi bir nassın bulunmaması gerekmektedir. Nitekim İmam Gazali'nin tanımına baktığınız zaman tanımda geçen "...Muteber ya da mülga (geçersiz) olduğuna dair bir delil bulunmayan..." ifadesi bunu göstermektedir.

Herhangi bir maslahat düşüncesinin kabul edilebilmesi için temel şartlardan bir tanesi; maslahatın, Kur'an ve sünnetin naslarına uygun olması gerektiğidir. Fıkıh usulü âlimleri maslahatın şartı olarak, ortaya çıkacak maslahatın Kur'an ve sünnetin hükümlerine uygun olmasını, şeriatın hiçbir aslına ve yine kendisi ile istinbatta bulunulan kıyas, icma gibi diğer delillere aykırı olmamasını şart koşmuşlardır. Yine ortaya atılan maslahat düşüncesi, Allahu Tealâ'nın hu-

sulünü hedef aldığı maslahatlar cinsinden yahut onlara yakın olup, yabancı olmamalıdır.[96] Kur'an ve sünnete muhalif maslahatlar yukarıda vermiş olduğumuz taksimattan da anlaşılacağı üzere hiçbir şekilde kabul edilmeyen mulga maslahat cinsindendir ki İmam Gazali bunu mefsedet olarak isimlendirmiştir.

Peki, bugün İrca Ehlinin maslahat dediği şey nedir? Şeytanın vahyi olan beşerî kanunlarla hükmetmek değil midir? Yönetilen ülkenin her karış toprağında beşerî anayasaları uygulamak, bunu insanlara zorla dikte etmek, bu kanunlara bağlı kalındığını her daim zikretmek değil midir? Peki, onların bu maslahat dedikleri şey en büyük maslahat olan Tevhid üzere hareket etmek ve şirkten beri olmak esası ile nasıl bir arada değerlendirilebilir?

Yukarıda maslahata dair bilgiler verirken ortaya konulacak maslahat düşüncesinin "Allahu Tealâ'nın husulünü hedef aldığı maslahatlar cinsinden yahut onlara yakın" olması gerektiğine değinmiştik. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* koymuş olduğu bütün hükümlerde din, akıl, can, nesil, mal emniyetlerini muhafaza esası hâkimdir. İşte ortaya konulacak maslahat düşüncesi Şari'nin hedeflediği bu maslahatlara muhalif olmamalıdır. Ancak bugün onların maslahat dediği demokrasi ile amel ederek şirk parlamentolarında yer almak düşüncesi Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hedeflediği bütün bu maslahatları yerle bir etmektedir. Bunun en güzel örneğini de zannedersem üzerinde yaşadığımız şu ülkenin insanlarının görmesi gerekir. Zira yaklaşık seksen yıl gibi bir süredir bu topraklarda demokrasi dini hüküm sürmektedir. Ve işin ilginç boyutu bu sürecin büyük bir bölümünde maslahat adına parlamentoları işgal eden sağ partiler iktidar olmuşlardır. Ancak sonuç ortadadır. Zira iktidara geçen bütün partilerin mutlak surette uygulamakla mükellef oldukları demokrasinin temel esasları, İslam'ın koymuş olduğu maslahatları bütünüyle ortadan kaldırmaktadır.

İslam dininin bütün hükümleri kulların din, can, mal, akıl ve nesil emniyetlerini korumayı hedeflemektedir. Ancak şüphe ehlinin maslahat olarak iddia ettikleri beşerî parlamentolarda demokrasi ile hükmetmek ise İslam dininin muhafaza etmeyi hedeflediği bütün değerleri kelimenin tam anlamıyla yerle bir etmiştir.

Bilindiği üzere demokrasi beşerin beşere tahakkümüdür. Demokrasinin bu temel esası İslam'ın, Allah'ı şirk koşmaksızın Tevhid etme temel ilkesini iptal etmektedir. Bununla beraber demokrasi dininin temel esaslarından olan inanç ve fikir hürriyeti, din emniyetini bütünüyle ortadan kaldırmaktadır. Aynı şekilde demokrasinin diğer bir temel esası olan mülk edinme hürriyeti ve şahsî hürriyet

---

[96] Geniş bilgi için Fıkıh Usulü kitaplarına müracaat edilebilir.

(kişilik özgürlüğü) düşüncesi de Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın gözettiği emniyetleri ilga etmiştir. Mülk edinme hürriyeti sayesinde insanlar istedikleri yoldan hiçbir kural ve kayıta bağlı kalmaksızın mülk ve servet edinebilirler, mülklerini de istedikleri gibi kullanabilirler. Kişiler dilediği gibi kazanma, dilediği gibi harcama salahiyetine sahip olup, faizcilik, vurgunculuk, tefecilik yaparak, kumar oynayarak, içki satarak, zina yaparak istedikleri yoldan para kazanabilir, kazandıklarını da istedikleri şekilde harcayabilirler. Bir kadının kendisini satarak para kazanması, kazandığı parayı da faiz ile çoğaltması demokrasinin sağladığı temel hak ve özgürlüklerdendir. Devletin, fertlerin ekonomik faaliyetlerine müdahalesi söz konusu değildir. Devletin görevi sadece kendi hakkını aldıktan sonra fertlerin mallarına bekçilik yapmaktır.

Demokrasilerde mal ve mülk edinme özgürlüğü kapitalizmi doğurmuştur. Demokrasi mal ve mülk edinme özgürlüğü ile dünya malını tek hedef haline getirmiş, kişilerin mallarını diledikleri gibi kullanma özgürlüğüyle de kazanmanın ardından gerçekleşebilecek her türlü sosyal hedef ve bağı kopartmıştır. Fakir ve ihtiyaç sahibi kimselerin, zenginlerin malında hiçbir hakları yoktur. Bunun doğal sonucu olarak da demokratik toplumlarda insanlar mal ve mülk sahibi zenginler ve açlık içerisinde yaşayan fakirler olmak üzere iki tabakadan oluşmaktadır.

Demokrasinin belirlediği temel hak ve özgürlüklerden şahsî özgürlük (kişilik özgürlüğü) düşüncesine gelince, durumun çok daha vahim, mide bulandırıcı ve tiksindirici olduğunu görürüz. Şahsî hürriyet düşüncesi demokratik memleketlerdeki toplumları hayvanlardan daha düşük bir hale getirmiştir.

"Onlar hayvanlar gibidirler. Hatta seviyece daha da aşağı..." (25 Furkan/44)

Şahsî özgürlük düşüncesi, kişinin her türlü bağdan kurtulma özgürlüğüdür. İnsana yaşantısında dilediği gibi hareket etme imkânı tanır. Ne devletin, ne bir başkasının, insanın kendi hayatıyla ilgili kararlarına müdahale etmesi söz konusu değildir. Bir kadın kendini satmak istiyorsa onun bu özgürlüğü demokratik sistemin ona sağladığı en temel hakkıdır. Devlet ona yasal yollardan kendisini satması için genelevler açarak imkânlar dahi sunar. Kişiler eşcinsel olmak istiyorlarsa bu noktada tam anlamı ile hak sahibidirler ve demokratik sistem onları koruma adına "Eşcinselleri Koruma Kanunu" bile çıkarır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi demokratik sistemlerdeki şahsî özgürlük düşüncesi, insanı hayvanlardan daha aşağı bir konuma getirmiştir. Şahsî hürriyet kapsamında zina, homoseksüellik, çıplaklık toplumlarda yaygınlık kazanmıştır. En aşağı ve en çirkin ilişkiler insanların gözü önünde yapılmaya başlanmış, daha da kötüsü herkes bu tip sapık ilişkileri normal bir tavırla karşılamaya başla-

mıştır.

Burada muhaliflerimize şu soruyu yöneltmek istiyoruz: Acaba sizler demokrasinin ancak kendisi ile ayakta durduğu temel esaslarına, zerre kadar iltifat etmeden iktidarda kalabilecek misiniz? Demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan beşerin beşere kulluğu esasını terk ederek beşerin âlemlerin Rabbine kulluğu esasını mı ikame edeceksiniz? Demokrasinin getirmiş olduğu temel hak ve özgürlükleri kaldırıp yerine Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın gözettiği maslahatları mı icra edeceksiniz? Eğer "Evet" diyorsanız bu işi nasıl yapacağınızı bize anlatır mısınız? Yıllardır maslahat üzere hareket etme adına parlamentolarda yer aldınız. Peki, bu işi bugüne kadar neden yapmadınız?

Sevgili Kardeşim! Bilmen gerekir ki demokrasi Allah'ın dininden başka bir din, Tevhid milletinden başka bir millettir. Bundan dolayı bu küfür dininden bir hayır beklemek ancak akıl yoksunu insanların işi olmalıdır. Yıllardır şu üzerinde yaşadığımız topraklarda idare, maslahat ile amel etmek için parlamentoları dolduran iktidar sahiplerinin elindedir. Ancak sonuç işte senin önündedir. Acaba Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın gözettiği maslahatlardan hangisi bugün toplumda mevcuttur?

Sevgili Kardeşim! Bu sana samimi bir çağrıdır. Onların hedefi hiçbir zaman Allah'ın dinini ikame etmek olmamıştır. Onlar sadece dünyayı hedeflemişler ve dünyanın geçici zevkine kapılmışlardır. İktidar sahibi olabilme adına mütedeyyin insanların desteğini elde etmek için paralı uşaklarıyla seni kandırmaya çalışmışlardır. Ne yazık ki bunda başarılı da olmuşlardır. Zira ülkenin dört bir yerini onların belamları doldurmuştur. Ancak bilmen gerekir ki sen kıyamet gününde Allah'ın huzurunda kendi amellerinin hesabını vereceksin ve demokrasi havarileri tarafından kandırılman da senin için bir mazeret teşkil etmeyecektir. Şayet bu dünyada onlardan beri olup uzaklaşmamışsan o gün pişman olacak ve dünyaya tekrar dönmeyi isteyeceksin. "O gün muvahhidlerin zaferini ve müşriklerin nasıl hezimete uğradıklarını gördüğün zaman en büyük dileğin dünyaya geri dönmek olacaktır. Namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek ve diğer ibadetleri yapmak için değil... Bütün bunlardan önce Tevhid kelimesinin haklarını yerine getirmek, tağutlardan uzaklaşmak, namazın, orucun ve diğer ibadetlerin ancak kendisiyle kabul olduğu sağlam kulpa tutunmak için tekrar dünyaya geri dönmeyi isteyeceksin. Evet... Gerçekleri görüp, müşriklerin helak olmalarının sebeplerini iyice anladığın zaman, beşerî anayasaları tekfir etmek, şirkten ve onun yardımcılarından uzaklaşmak için geri dönmeyi isteyeceksin. Ancak senin için bir geri dönüş, söz konusu bile olamayacaktır.

"Öyle ki (o gün) kendilerine tabi olunanlar, tabi olanlardan uzaklaşıp-

kaçmışlardır. (Artık) Onlar azabı görmüşlerdir ve aralarındaki bütün bağlar (ve ilişkiler) de parçalanıp-kopmuştur. O zaman, uyanlar derler ki: 'Eğer bize bir kere (daha dünyaya dönme) fırsatı verilse(ydi) muhakkak (şimdi) onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşır (onları yüzüstü bırakır)dık.' Böylece Allah, onlara bütün yaptıklarını onulmaz hasretlerle (pişmanlıkla) gösterecektir. Ve onlar ateşten çıkacak değildirler." (2 Bakara/166,167)

Evet… Ey beşerî kanunların, yerden bitme anayasaların kulları! Eğer ondan bugün vazgeçmez ve dünyada iken inkâr etmezseniz, pişmanlığın fayda vermeyeceği o gün çok pişman olacaksınız. Tevhidi gerçekleştirmiş, şirkten uzaklaşmış, tağutlara yardımdan kaçınmış olmayı dileyeceksiniz."[97]

Maslahat gereği, demokrasinin puthaneleri mesabesinde olan parlamentolara girme ve onun partilerini destekleme düşüncesinin bütünüyle Allah'ın indirdiği hükümlere muhalif olduğunu söyledikten sonra değinmemiz gereken bir başka nokta da demokrasinin köşklerinde görev alan vekillerin insanlığın maslahatını neye göre belirleyecekleri konusudur. Diğer bir ifadeyle onlar Müslümanlar için fayda ve zararı neye göre tespit edeceklerdir? Maslahatı belirleyen esas ölçü Allah'ın muhkem hükümleri mi olacaktır yoksa maslahatları, demokratların kutsal kitabı anayasalar mı belirleyecektir? Onlar kesinlikle "Bizler bütün maslahatları Allah'ın kitabına göre belirleyeceğiz" şeklinde bir iddiada bulunamazlar. Zira böyle bir iddia vakıadan çok uzak olması nedeniyle saçma ve de komik olacaktır. Çünkü bizler biliyoruz ki demokrasi dininde Allah'ın muhkem nasslarının hiçbir değeri yoktur. Demokrasilerde esas olan, insanların otoritesi ve hâkimiyetidir. Şer'î hükümlerin demokratik dinde zerre kadar itibarı yoktur. Demokratların ortaya koyacakları hiç bir hüküm (insanlar tarafından yazılmış) kutsal kitapları anayasaya muhalif olamaz.

Bu noktadan bakıldığı zaman bugün demokrasi dininin gereklerine göre hareket ederek, parlamentolarda görev alan vekillerin ortaya koyacağı bir maslahat düşüncesi yine anayasanın hükümlerine göre olacaktır. Yani Müslümanların maslahatını gerçekleştirmek için çıkarılacak hükümler Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın muhkem nasslarından kaynaklanmayacak, ancak ve ancak anayasanın filanca maddesine göre olacaktır. Örnek olarak vekiller içki içmeyi toplumda yasaklasalar, bugün üzerinde yaşadığımız ülkede büyük bir sorun olan tesettür sorununu halledip, herkesin istediği kıyafetle istediği kurum ve kuruluşta yer alabileceğini kanunlaştırsalar dahi onların bu hükümleri kesinlikle Allah'ın

---

[97] Ebu Muhammed el-Makdisi, "Rableri Hakkında Tartışan İki Düşman" isimli makalesinden.

hükmü olmayacak bilakis anayasanın falanca maddesi gereği olacaktır.

Burada şu hususun iyice aydınlatılması gerekmektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* idare sahiplerine ancak ve ancak Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyi vacip kılmıştır. Allah'ın indirdiği hükümler ise Kur'an ve sünnettir. Beşerî kanunlarda Allah'ın kitabına uygun bazı hükümlerin bulunması mümkündür. Hatta beşer kaynaklı her hangi bir anayasada Allah'ın indirdiği kitaptan birçok hüküm dahi alınmış olabilir. Nitekim Cengiz Han'ın Yes'ak isimli kanunnamesinde Kuran'dan alınmış hükümler vardı. Hiçbir zaman bir idarecinin beşerî anayasalarda mevcut bulunan ve Allah'ın indirdiklerine uygun bir hükümle hükmetmesi, onun Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmediyor olduğunu göstermez. Yasalaştırdığı, hükmettiği kanun Allah'ın indirdiği hükümlerle bire bir örtüşse dahi o hüküm beşerin hükmü ve tağutun hükmüdür.

Maslahat delili ile amel edebilmenin bir diğer şartı şudur: Ortaya konulan maslahat selim akıl sahiplerince kabul edilebilmeli, akıl ile anlaşılır cinsten olmalı, sonuçta meydana çıkacak maslahat, vehmî olmayıp hakiki olmalıdır. Sadece insanların bir kısmını değil umumunu kapsamalıdır. Burada ortaya atılan maslahat düşüncesine karşı insanların bir kısmı bu düşüncenin hiçbir yarar getirmediğini, buna karşılık birçok fesada neden olduğunu söylüyorlarsa, bu şekilde bir maslahat ile delil getirmek caiz değildir.

Bugün yaşadığımız ülkede Müslümanların maslahatı gereği parlamentoya giren partilerin Müslümanlara fayda mı sağladığı, yoksa zarar mı verdiği çok ciddi bir şekilde tartışılmaktadır. Ve bu tartışmalar böyle bir maslahat düşüncesini bâtıl kılmaktadır. Zira bunların maslahat iddiası tüm aklıselim kimseler tarafından kabul görmemektedir. Bununla beraber aslen İslam'a yakın olduğu zannedilen, Müslümanlara faydasının olacağı düşünülen partilerin bugün İslam'a ve Müslümanlara verdiği zararlar apaçık ortada iken böyle bir maslahat düşüncesi, ancak ya aklî melekeleri eksik ya da Allah'ın tertemiz dinini bulandırmak isteyen kimselerden ortaya çıkan bir düşüncedir.

Bilindiği üzere sağ partiler yıllardır Türkiye'de maslahat ile amel etme adına parlamentoları doldurmuşlardır. Ancak ortaya İslam'ın gözettiği maslahatlardan hiç birisi çıkmadığı gibi, İslam'ın bütün maslahatları iptal edilmiş, her yer mefsedetle dolup taşmıştır. Maslahat ile amel etme adına demokrasinin köşklerinde yer alan partilerin İslam'a ve İslamî değerlere ne derecede büyük zarar verdikleri aşikârdır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* onların maslahat düşüncesini başlarına çalmış onları rezil rüsvay etmiştir. Türkiye'de bir kangren haline gelmiş türban yasağı ilk olarak maslahat adına iktidara gelen bir partinin icraatları sonucu uygulanmaya başlanmış, arkasından kendi kanunlarına göre bu ya-

sağın kaldırılması yine maslahat düşüncesi üzerine iktidara gelen bir partinin eliyle imkânsızlaşmıştır. İşte onların maslahat dedikleri budur. Ancak bunu anlayacak akıl sahipleri nerede?

Konuya dair sözlerimi Ebu Muhammed el-Makdisî'nin bu noktadaki tespitleri ile bitirmek istiyorum. Ebu Muhammed el-Makdisî parlamentoya girmenin din adına büyük faydalar getireceğini söyleyenlere şöyle cevap vermiştir:

"Bilinmelidir ki elde edilen neticeler iyi bile olsa, İslam dininde amaca ulaşmak için kullanılacak her türlü araç mübah değildir. Davetçinin amacı, büyük ve temiz olduğu gibi, bu amaca ulaşması için kullandığı araçlar da böyle olmalıdır.

Şeyhu'l-İslam İbn-i Teymiye *(rahimehullah)*'a ehl-i sünnetten olan bir kişinin davet yöntemi ile ilgili bir soru soruldu. Hakkında soru sorulan bu kişi, döneminde saygı duyulan bir kişi idi ve kendisine büyük günahlar işlemek, yol kesmek, adam öldürmek gibi fiiller işleyen bir grubun durumu haber edildi. Bu kişi, kendisine durumları haber edilen bu grubun doğru yolu bulmalarına sebep olmak istiyordu. Ancak bu isteğini bir türlü gerçekleştirememişti. Son çare olarak onlara içerisinde kötü bir söz olmayan ve davetinin bulunduğu sözleri içeren bir türkü hazırladı ve bunu def eşliğinde onlara dinletti. Bunun üzerine bu gruptan birçoğu kötülükleri işlemeyi terketti ve hatta küçük günahlardan bile kaçınır hale geldi.

Şeyhu'l-İslam İbn-i Teymiye bu gruba böyle bir yöntem ile davetini ulaştıran adam hakkında özetle şunları söylemektedir:

"Böyle bir yöntem bid'attir. Davet için Allah Rasulü'nün *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yöntemi bizim için yeterlidir."

Sonuç olarak bilinmektedir ki dünyada en büyük maslahat Tevhid ve en büyük mefsedet ise şirktir. Bu büyük maslahata zıt olan diğer bütün maslahatlar reddedilmiştir.

Tevhidin yüceliğini ve şirkin tehlikesini anlamış olan hiç kimse için, bir maslahatı gerçekleştirmek adına, Tevhidi yıkan bir balyoz ve şirkin koruyuculuğunu yapan bir bekçi olma tarzında bir araç kullanması helal değildir. Kişi dinini, maslahatlar için bir kapı ve başkalarının dünyasını kazanma adına boğazlayacağı bir kurban haline getirmemelidir."[98]

---

[98] Ebu Muhammed el-Makdisi, Keşfuş Şubuhati-l Mucadilîn.

Sonuç

1- Maslahat ile delil getirebilmek ancak naslardan delilin olmadığı durumlarda mümkündür. İrca Ehli kendi akidelerine dair birçok delil öne sürerken arkasından maslahat ile delil getirmeye çalışarak tam bir tutarsızlık sergilemektedir.

2- Maslahatın temel şartı Kur'an ve sünnetin genel hükümlerine uygun olmasıdır. Ancak muhaliflerimizin maslahat dedikleri şey Kur'an ve sünnetin tamamına muhaliftir. Zira maslahat düşüncesi ile şirk parlamentolarına girmek ya da şirk seçimlerine katılmak en büyük maslahat olan Tevhidi iptal etmekte, en büyük fesad olan şirki ikame etmektedir.

3- Maslahat sonucu ortaya çıkan hükmün selim akıl sahiplerince anlaşılır olması, hükmün faydasının zahir olması muhaliflerimizin bu delillerini iptal etmektedir. Zira günümüzde maslahat adına desteklenen partiler yıllardır İslam'a ve İslamî değerlere karşı savaşmaktadırlar.

4- Diğer taraftan demokrasinin mezheplerinden olan partilerden hangisinin maslahat üzere desteklenmesi gerektiğinin tespiti nasla değil heva üzere yapılmaktadır. Naslardan bağımsız bir maslahat düşüncesi ise temelden bâtıldır.

Bu ve buna benzer birçok gerekçeden dolayı İrca Ehli tarafından dile getirilen maslahat şüphesi de temelden bâtıl şüphelerden bir tanesidir. Alemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun.

YEDİNCİ ŞÜPHE

Rum Suresi Ayetlerinin Tahrifi

Muasır Mürcie'nin kendisinden başka hiç kimsenin iddia etmediği şeyleri iddia etmekle meşhur şeyhlerinden bir tanesi, maslahat adına demokrasi ile amel edilmesi ya da demokratik hiziplerden Müslümanlara en yakın olanının desteklenmesinin vacip olduğuna dair Rum Suresi'nin aşağıda mealen vereceğimiz ayetlerini delil olarak getirmektedir.

"Elif Lam Mim. Rumlar yakın (bir ülkenin) topraklarında mağlup oldular. Onlar bu yenilgiden sonra birkaç yıl içinde galib geleceklerdir. Hükümranlık yetkileri önce de sonra da sadece Allah'ındır. Nitekim o gün Müslümanlar sevineceklerdir. Allah dilediğine yardım eder. O üstündür ve merhametlidir. Bunu Allah vaad etmiştir. Allah vaadinden asla dönmez. Ancak çoğu kimse bilmez." (30 Rum/1-6)

Bugün maslahat adına demokrasi ile amel edilmesi ya da demokrasi ile amel eden partilerin desteklenmesi noktasında ortaya atılan en komik ve cehalet dolu iddialardan bir tanesi de yukarıda mealen vermiş olduğumuz Rum Suresi ayetlerine dayanılarak yapılmaktadır. Uzun bir zaman önce yüz yüze konuştuğum, kendisinin sekiz bin cilt kitabı olduğunu ve bizim onun kitaplarının isimlerini dahi bilmediğimizi iddia eden İrca Ehlinin âlimlerinden(!) bir tanesi yukarıdaki ayetleri delil getirerek şöyle bir iddiada bulunmuştur:

"İnsanlar içerisinde Müslümanlara en yakın olan kimseler Hıristiyanlar, en uzak olan kimseler ise putperestlerdir. Bu iki grubun kendi aralarındaki bir savaşta, Müslümanlar kendilerine yakın olan kimselerin kazanmasını istemiş, Allah'ın vahyi ile çok yakın bir zamanda ehl-i kitap olan Rumların yeneceği haberini de sevinçle karşılamışlardır. Elbette sevinmek kalbin amelidir ve diğer bütün uzuvların amelinden daha üstündür. Müslümanlara en yakın konumda bulunan bir milletin galibiyetinden dolayı sevinç duymak sahabeler için caiz olduğuna göre bizim de Müslümanlara en yakın gördüğümüz başka bir milleti desteklememizde herhangi bir sakınca yoktur."

Rum Suresi'nin ilk ayetlerine dair bu şekilde yorum yapan sekiz bin ciltlik âlimimiz(!) kendisinin yurt dışında bulunduğu dönemde sosyalistlere, Türkiye'de ise AKP'ye oy verdiğini söylemiştir.

Aslen sevgili âlimimizin(!) Rum Suresi ayetlerinden çıkarmış olduğu bu yorum kanaatimizce bundan sonra yazılacak tefsir usulü kitaplarının "Bâtıl Tefsir Örnekleri" başlıklı konusunun en güzel örneğini oluşturacaktır. Allah'ın kitabının ne şekilde tahrif edildiğini, kendisine ilim verilmiş bir kimsenin vahyi esasları nasıl bulandırdığını, hakkında muhkem nassların bulunduğu bir konunun hükmünün konuya delaleti zannî bile olmayan ayetlerle nasıl iptal edildiğini göstermesi açısından oldukça güzel bir misal olacaktır. Konunun ayrıntıları şu şekildedir:

Rum Suresi'nin ilk ayetlerinde bahsedilen savaş, İranlılarla Bizanslıların savaşıdır. Mekkeli müşrikler İranlıların Bizanslılara galip gelmesini istiyorlardı. Çünkü kendileri gibi İranlılar da putperest bir topluluktu. Müslümanlar ise Bizanslıların galip gelmesini istiyorlardı. Çünkü onlar ehl-i kitap idi. Rum Suresi ayetleri nazil olmadan kısa bir süre önce İranlılar, Bizanslıları bozguna uğratmışlardı. Gelen rivayetlerde Rumların büyük bir bozguna uğradığı, körfeze varıncaya kadar bütün Rum diyarlarının harap edildiği geçmektedir. Bu olaydan kısa bir süre sonra Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* yukarıda mealen vermiş olduğumuz ayetleri indirmiş ve 10 yıl[99] içerisinde Bizanslıların İranlılara karşı galip geleceklerini haber vermiştir.[100]

Bizanslılar bir süre sonra İranlılara galip gelmişler, Medain şehrini bütünüyle kontrolleri altına almışlar, Rumiyye şehrini inşa etmeye başlamışlardır.[101] Rumların galibiyetinin zamanı ise bazı rivayetlerde Bedir günü olarak geçerken bazı rivayetlerde ise Hudeybiye günü olarak geçmektedir. Bununla beraber Rumların galibiyetinin Bedir'den sonra olduğu ancak galibiyet haberinin Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e Hudeybiye günü geldiği de rivayet edilmiştir.

Bu ayete dayanarak demokrasinin mezheplerinden Müslümanlara en yakın olan bir partinin desteklenmesi noktasında yapılan temel hata, istidlalin bâtıl kıyasa dayanıyor olmasıdır. İşin aslı bu şüphe ile delil getiren şeyh efendinin kendisi kıyası dinde delil kabul etmez iken konu demokrasinin sahiplenilmesi

---

[99] Ayette geçen süre "Bid'a"kelimesi ile ifade edilmiştir ki genel olarak bu kelimenin 10 yıldan kısa bir süre olduğu kabul edilmiştir.

[100] Ayetlerin nüzul sebebine dair Tirmizi'nin 'Kitabu-t Tefsir'inde (3115-3118 nolu hadisler) oldukça geniş açıklamalar mevcuttur.

[101] El-Camiu Li-Ahkâm 14/5.

olduğu zaman başkalarına tanımadığı hakkı kendi üzerinde görerek hemen kıyasa başvurmaktadır. Her ne kadar kendileri bunun kıyas olmadığını iddia etseler de onların bu iddiaları eşyanın ismini değiştirmekten başka bir şey değildir. Zira yaptıkları kıyasın bizzat kendisidir.

Kıyas; illetlerinin müşterek oluşlarından dolayı hakkında şer'î nas bulunan bir meselenin hükmünü, hakkında şer'î nas bulunmayan bir başka meseleye vermektir. Buna göre (yani onların iddialarının bir gereği olarak) günümüzde demokrasinin mezheplerinden Müslümanlara en yakın olanının desteklenmesi hakkında olumlu ya da olumsuz şer'î bir nas yoktur. Ancak iki kâfir milletin savaşması esnasında Müslümanlara en yakın olanının kazanmasından dolayı sevinç duymak nas ile caizdir. Kâfir milletlerden bir tanesinin desteklenmesinin illeti Müslümanlara yakın olmalarıdır. O halde ortak olan bu illetten dolayı günümüzde demokrasinin partilerinden Müslümanlara en yakın olanının desteklenmesi şarttır(!).

Onların bu kıyaslarının bâtıl olmasının başlıca sebebi iki farklı durumu birbiri ile kıyas etmeye çalışmalarıdır. Zira onlar Bizanslıların galibiyetinden dolayı Müslümanların sevinç duymalarını, kâfir milletlere destek vermek şeklinde isimlendirmektedirler. Ancak bir kimsenin yaptığı bir amelden dolayı sevinmek farklı bir durum o kişiyi bizzat desteklemek, onun küfründe ve şirkinde ona yardım etmek farklı bir durumdur. Kalben sevinç duyma hadisesini destekleme ve yardım etme kapsamında değerlendirmek fiillerin tahrif edilmesidir.

Kâfir dahi olsa mazlumun zâlime karşı galibiyeti, haklının haksız karşısındaki başarısı her zaman için selim fıtrat sahiplerini sevindiren bir durumdur. İrca Ehlinin meşhur şeyhi ile bu meseleyi konuştuğumuz günlerde ABD'nin Irak istilası yeni başlamıştı. ABD kara harekâtına ilk olarak "Ummu Kasr" denilen küçük bir köyden başlamış ancak 17 gün gibi bir sürede bu küçük köyden çıkamamıştı. O günlerde kalbî selim tüm insanlık ABD'nin Irak çöllerinde saplanıp kalacağını düşünerek sevinç duyuyordu. Bugün Arjantin ile İsrail'in bir savaş halinde olduklarını ve de Arjantin'in İsrail'e karşı büyük bir zafer kazandığını farzedelim. Bu duruma hangi Müslüman sevinmez ki? Ancak böylesi durumlarda sevinç duymak farklı bir şey, onları desteklemek farklı bir şeydir.

İrca Ehlinin bu noktada yaptığı ikinci hata ise nasta geçmeyen bir illet üzerine hüküm istinbatında bulunmalarıdır. Şöyle ki ayetlerde Müslümanların Bizanslıların galibiyetinden dolayı sevinç duyacakları sabittir. Allah *(Subhanehu ve Teâlâ)* şöyle buyuruyor:

"Nitekim o gün Müslümanlar sevineceklerdir."

Peki, bu sevincin illeti (sebebi) nedir? İrca Ehli bu soruya "Bu sevincin se-

bebi Bizanslıların ehl-i kitap olması dolayısı ile Müslümanlara kitapsız müşriklerden daha yakın olmalarıdır" şeklinde cevap vermektedirler. Bu cevabın üzerine ise hüküm istinbatında bulunmaktadırlar. Ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ayette açık bir şekilde Müslümanların Bizanslıların galibiyetinden dolayı sevineceklerini bildirmesine rağmen bu sevincin sebebini bildirmemiştir. Şayet onlar "Gerek ayetin siyak ve sibakı gerekse ayetin nüzulüne dair gelen rivayetler bu sevincin sebebini Bizanslıların ehl-i kitap olmalarına bağlamaktadır" şeklinde delil getirecek olurlarsa onlara cevabımız şu olur:

"Evet! Sizin de dediğiniz gibi konuya dair gelen birçok rivayette Müslümanların sevincinin sebebi Bizanslıların ehl-i kitap olmasına bağlanmaktadır. Bu görüş tefsirlerde birçok müfessirin zikrettiği bir görüştür. Bununla beraber efendiler siz istinbatta bulunuyorsunuz. Ayetin nüzul sebebine dayanarak illet tespit etmek ve bu illetin üzerine de hüküm istinbatında bulunmak nerede görülmüştür. Sebebi nüzul, nas hükmünde bir delil midir ki sizler onun üzerine hüküm bina ediyorsunuz? Allah aşkına susun da kendinizi komik duruma düşürmeyin."

Konuya dair müfessirlerin görüşlerine baktığımız zaman Müslümanların sevinmelerinin sebebi Bizanslıların ehl-i kitap olmalarına bağlansa da yine birçok sebep zikredilmiştir. En-Nehhas "Bu görüşten daha münasip bir görüş daha vardır. Aslen bu sevinmenin sebebi Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın sözünün hak olarak açığa çıkmasıdır. Zira bu Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in nübüvvetine de bir delil teşkil etmektedir" demiştir. İbn-i Atiyye ise "Bu sevincin sebebine şu şekilde aklî bir gerekçe de gösterebiliriz. Bir insan her zaman için küçük düşmanının galip gelmesini arzu eder. Çünkü küçük düşmana karşı yapılacak hazırlık daha kolaydır. Büyük düşmanın galibiyeti ise korkutur." İşte sevincin sebebi İslam'ın yayılmasında mutlak surette bir gün kendileri ile karşı karşıya kalınacak büyük bir düşman olan İranlıların yenilmesidir. Bununla beraber bir diğer açıklama ise şu şekilde gelmiştir. Bu haber Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e Bedir günü verilmişti. O gün Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* müşriklere karşı büyük bir zafer kazanmıştı. İşte Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "Nitekim o gün Müslümanlar sevineceklerdir"* buyurarak Bedir gününe işaret etmişti.[102]

Sonuç olarak Müslümanların sevinçlerinin sebebi her ne olursa olsun bu asla kat'î bir nassa dayanmamaktadır. Müslümanların sevincine dair gelen bütün görüşler nastan bağımsız tefsir kabilindendir. İrca Ehlinin bu ayetlere dair ortaya attığı görüşün aslını ise Müslümanların sevincinin sebebi oluşturmakta-

---

[102] El-Cami-u Li Ahkam 14/7; Tefsiru-l Kur'anil Azim 6/298.

dır. Nastan bağımsız görüşlerin ya da tefsir kabilinden sözlerin üzerine kurulacak bir hüküm ise hiçbir zaman bağlayıcı tarzda bir hüküm olmayacaktır.

Burada İrca Ehlinin istidlalinin diğer bir hatalı yönü ise Müslümanlara en yakın olan partinin hangisi olduğuna kimin karar vereceğidir? Zira onların getirdikleri delil de bir din farkı mevcuttur. Bir tarafta putperestler diğer tarafta ise ehl-i kitap vardır. Ve Ehli kitabın Müslümanlara putperestlerden daha yakın olduğu ayetle sabittir. Ancak günümüzde demokrasinin mezheplerinden Müslümanlara en yakın olanı hangisidir? Bu konuda kesin bir nas var mıdır acaba? Şayet onlar "Müslümanlara en yakın olan partiyi belirlemede esas olan yaşanılan tecrübelerdir" şeklinde bir iddiada bulunurlarsa o zaman maslahat adına sol partilerin desteklenmesinin kendi getirdikleri delil gereğince vacip olduğunu anlamamız gerekir.[103] Zira bu topraklarda İslam'a ve İslamî değerlere en büyük darbeyi özellikle İslam adına idareyi elinde bulunduran partiler vurmuştur.[104] O halde burada hakkında nas olmadığı halde Müslümanlara en yakın olan partinin hangisi olduğunu belirlemede temel ölçü ne olacaktır? İşte bu soruya verilecek cevap keyfî olmaktan öteye gidemeyecektir.

Son olarak bu delilin bir başka hatalı yönüne dikkat çekmemiz gerekmektedir. Burada bir an için Müslümanların sevinçlerinin sebebinin Bizanslıların ehl-i kitap olmasına dair görüşün kesin nas hükmünde ihtilafsız bir görüş olduğunu kabullenelim. Bununla beraber iki kâfir milletten Müslümanlara en yakın olanının yenmesi sebebi ile sevinç duymayı açık bir yardım ve desteklemek olarak kabullenelim. Bu iki varsayımın üzerine (ki bu varsayımlardan bir tanesi nas esaslı değildir diğeri ise fasiddir) doğal olarak şu sonucu çıkarmamız mümkündür:

"Müslümanlara en yakın olanın desteklenmesi caizdir?"

Hemen burada ister istemez şu soru gündeme gelmektedir; Bu destekleme ve yardımın mahiyeti, sınırları nelerdir? Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* muhkem naslarında özellikle ehli kitabın veli edinilmemesini emretmiş, müşriklere

---

[103] Bu konuyu konuştuğumuz şeyh efendi konuşmasının bir bölümünde şöyle demişti: "Bugün Türkiye'de Müslümanlar dinlerine nasıl hizmet edeceklerini bilmiyor, yaptıklarıyla dinlerine zarar vererek muhaliflerine fayda sağlıyorlar. Aynı şekilde ben solcuyum diyenler İslam'a nasıl zarar vereceklerini bilmiyorlar yaptıkları ile İslam'a aslında birçok fayda sağlıyorlar." Şeyh efendi bu sözleri bitirir bitirmez oradan oldukça zeki olduğu gözlerinden anlaşılan bir genç söz alarak "O zaman hocam sizin getirdiğiniz delil gereğince CHP'nin desteklenmesi gerekmez mi?" şeklinde bir soru yöneltince şeyh efendi alaylı bir tavırla "Sözlerimden bunları anladıysan bravo sana" diye cevap vermişti. Ancak işin aslı şeyh efendinin sözlerinden anlaşılan oldukça açık ve netti.

[104] Maslahat konusunda anlattıklarımızı düşün!

ve kitap ehline yönelik bir velanın kişiyi İslam dininden çıkaracağını hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde bildirmiştir:

"Ey inananlar! Yahudi ve hıristiyanları veli edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar. Sizden kim onları dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır. Şüphesiz Allah, zâlimler topluluğunu doğruya iletmez." (5 Maide/51)

Bilindiği üzere velayet, düşmanlığın zıttı olan bir dostluktur. Her türlü ittifak, yardımlaşma velayetin kapsamına girmektedir. O halde burada şöyle bir çelişki vardır. İki varsayım üzerine Rum Suresi ayetlerinden Müslümanlara yakın olan kâfirlerin desteklenmesinin caiz olduğu hükmünü çıkarmıştık. Ancak Maide Suresi ayeti ise özellikle Müslümanlara putperestlerden çok daha yakın olan Yahudilerin ve Hrıstiyanların desteklenmesini, onlara yardım edilmesini haram kılmakta ve hatta böyle yapanın bizzat onlar gibi olacağını haber vermektedir. Burada Rum Suresi ayetinden çıkardığımız sonuç ile Maide Suresi'nin ayetinin bizzat metni arasında zahiren bir muhalefet söz konusudur. Muhalefeti gidermenin yolu ise delaleti zannî olanın delaleti kat'î olana uygun bir şekilde te'vil edilmesidir. Yani Rum Suresi ayetlerinden çıkardığımız sonuç Maide Suresi ayetine uygun bir şekilde te'vil edilecektir.

Sonuç olarak muasır Mürcie'nin getirmiş olduğu bu şüphede de onlar için hiçbir delil yoktur. Zira;

1- Yapmış oldukları delillendirme her ne kadar onlar kabullenmeseler de bâtıl bir kıyastır.

2- Müslümanların sevinçlerinin sebebi nas kaynaklı değildir. Halbuki İrca Ehlinin bu şüphesinin temelini Müslümanların sevinçlerinin sebebi oluşturmaktadır.

3- Herhangi bir olaya sevinmek ile sonucunda sevineceğimiz bir hadiseye destek vermek birbiri ile ilgisi olmayan farklı durumlardır.

4- Onların bu ayetlerle delillendirmeleri sahih olsa bile Müslümanlara en yakın olan partinin hangisi olduğu hususunda bir nas yoktur. Halbuki onların getirdikleri delilde Hıristiyanların Müslümanlara putperestlerden daha yakın olduklarına dair nas vardır.

5- Son olarak getirmiş oldukları yorumların sahih olduğunu kabullensek dahi Kuran'ın muhkem ve sarih nasları kâfirlere yardım edilmemesi, destek verilmemesi gerektiğini söylemekte buna muhalif bir hareketin ise sahibini dinden çıkaracağını bildirmektedir. Muhkem bu naslar onların getirmiş olduğu yorumun terkedilmesini ya da en azından özel bazı durumlarla sınırlandırıl-masını gerekli kılar. Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.

SEKİZİNCİ ŞÜPHE

Ka'b bin Eşref Suikasti

İrca Ehli tarafından sıkça getirilen delillerden bir tanesi de Ka'b bin Eşref'e Muhammed bin Mesleme tarafından yapılan suikasttir. Onlar bu rivayeti delil olarak getirerek şöyle derler:

"Kişiler bir maslahat ya da zaruret durumunda kalben inanmaksızın küfür kelimelerini söyleyebilir. Bilindiği üzere Muhammed bin Mesleme, Kab bin Eşref'e suikast yapacağı zaman Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e "Bana izin verin de söyleyeceğim her şeyi söyleyebileyim" demiş Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de ona izin vermiştir. O halde günümüzde parlamentolara giren ya da küfür sistemlerinde asker ve polis olan Müslümanlar, İslam'ın ve Müslümanların menfaati adına kalben inanmaksızın küfür kelimeleri söyleyebilirler. Söyledikleri kelimelerden dolayı da kâfir olmazlar."

Onların bu şüphelerine dair cevabımıza geçmeden önce konunun detaylarını belirtmemiz gerekir:

Kab bin Eşref Medine'de Yahudilerin ileri gelenlerinden birisidir. Kendisi aynı zamanda mahir bir şair olması hasebiyle çok güzel şiirler okur ve okuduğu şiirler dillerde dolaşırdı. Müslümanların Medine'ye gelmesiyle o bu maharetini İslam ve Müslümanlar aleyhinde kullanmaya başlamıştır. Şiirleri ile Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i hicvettiği, onun hakkında uygunsuz sözler sarfettiği gibi Müslüman kadınların hal ve hareketlerini de resmetmeye başlamıştır. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ka'b bin Eşref'e kim karşı çıkacak? Çünkü o Allah ve Resulüne eza etmiştir!" der.

Muhammed bin Mesleme "Ya Rasulullah! Onu öldürmemi mi istiyorsun?" deyince Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Evet" der. Muhammed bin Mesleme "O halde bana izin verin de söyleyeceğim her şeyi söyleyebileyim" der. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de "Söyle" buyurur. Bunun üzerine Muhammed bin Mesleme Kab bin Eşref'in yanına gider ve Rasulullah'ı kastederek, "Bu adam var ya bizi gerçekten çok yoruyor. Şimdi de bizden sadaka vermemizi

istiyor" der. Kab bin Eşref "Dahası da var. Allah'a yemin ederim ki bundan sonra ondan daha da bıkacaksınız" deyince Muhammed bin Mesleme "Bir kere ona uymuş bulunduk işte. Halinin ne şekilde sonuçlanacağını görmek istediğimizden de kendisini bırakmak istemiyoruz" der ve kendisinden bir miktar borç ister. Aralarında bu borca karşılık verilecek ödünç mal üzerinde anlaşırlar ve gece buluşmak üzere ayrılırlar. Akşam olunca Muhammed bin Mesleme arkadaşlarıyla beraber gelir. Kab bin Eşref'e "Senden çok güzel bir koku geliyor seni koklayabilir miyim" diye sorar ve izin alınca kendisini koklarken bir yolunu bulup arkadaşları ile birlikte Kab bin Eşref'i öldürürler.[105]

Konu hakkında bu şekilde kısa bir izahtan sonra deriz ki: Allah'a hamd olsun onların bu delillerinde de kendi lehlerine hiçbir yön yoktur. Öncelikle yukarıda özet olarak verdiğimiz Ka'b bin Eşref suikastine dair bu rivayet oldukça müşkil bir rivayettir. Zira Ka'b bin Eşref, rivayetin zahirine göre hile yolu ile öldürülmüştür. Öldürülmeden önce istitabe uygulanmamış, son kez İslam'a çağrılmamıştır. Bununla beraber zaten genel olarak yapılan anlaşma gereği eman ehlidir. Bundan da ziyade Muhammed bin Mesleme ve arkadaşları kendisine onun güveneceği bir yönden yanaşmışlar, onda kendilerinden yana bir eman hissi uyanmasını sağlamışlar ve daha sonra öldürmüşlerdir. Tüm bunlar genel olarak Cihad ahkâmına dair İslam'ın koymuş olduğu esaslara zahiren muhalefet ediyormuş gibi gözükmektedir. İrca Ehlinin bizzat Tevhid kelimesi *La ilahe illallah*'ın şartlarına ve onu bozan hallere dair ihtilafımızda muhkem nasları bırakıp böylesine müşkil bir rivayetle delil getirmeleri onların kötü niyet ve samimiyetsizliklerinin açık bir tezahürüdür.

Hadisteki işkali giderme adına İslam âlimlerinin cumhuru bu olayın sadece savaş haline has bir durum olduğunu söylemişlerdir. Nitekim Kadı Ebu Bekir İbnu-l Arabî *(rahimehullah)* "Bu şekilde (yalan söylemek) savaş esnasında istisnaî bir durumdur" derken[106] Hafız İbn-i Hacer *(rahimehullah)* "Bu şekilde bir öldürme eylemi sadece azılı düşmanlara hastır" demiştir.[107] Nitekim İmam Buhari bu hadisi birkaç yerde rivayet etmesine karşılık "Savaş Esnasında Düşmana Yalan Söylemek" babında da rivayet etmiştir.

Cumhur ulemanın bu görüşüne karşılık İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* "Kim birisine malı ve kanı hususunda eman verir ve daha sonra onu öldürürse öldürdüğü kişi kâfir bile olsa ben ondan beriyim"[108] hadisini ve buna benzer diğer ha-

---

105 Rivayet ihtisar edilmiştir. Buhari, Megazi 15; Müslim, Cihad ve Siyer 119.

106 İbn-i Hacer el-Askalanî, Fethu-l Bari 6/159.

107 Fethu-l Bari 6/160.

108 İbn-i Mace, 2678; Müsnedi Ahmed.

disleri delil getirerek bu şekilde bir öldürmenin savaş esnasında da caiz olmadığını söylemiştir. İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* Ka'b bin Eşref'in bu şekilde öldürülmesini ise Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e sövmesine, onu hicveden şiirler okumasına bağlamıştır.[109]

Aynı şekilde İmam Nevevî konunun ihtilaflı olduğuna değinerek İbn-i Teymiye'nin görüşüne paralel yönde Mâzirî'den şunları nakletmiştir:

"Kab bin Eşref'in bu şekilde öldürülmesi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e verdiği ahdi bozması, onu hicvedip sövmesi sebebiyledir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* aleyhine kimseye yardım etmeyeceğine söz vermişti. Ancak o Rasulullah'ın aleyhinde düşmanlarla birleşmiş ve onlara yardımda bulunmuştur."[110]

Hadise dair bir üçüncü görüş ise –ki bizim de tercih ettiğimiz görüş budur- Muhammed bin Mesleme'nin sözlerinin sarih olmadığı ve tariz yolu ile söylendiğidir. Nitekim İmam Nevevî konuya dair Kadı İyaz *(rahimehullah)*'dan alimlerin bir kısmının bu meseleye şöyle cevap verdiklerini nakletmiştir:

"Muhammed bin Mesleme hiçbir sözünde Kab'a eman vermiş değildir. Onunla sadece alış-veriş hususunda konuşmuş, bir de halinden şikayette bulunmuştur. Kendisine bir eman vermemiştir. Bundan dolayı hiç kimsenin «Muhammed bin Mesleme, Kab'ı kandırarak öldürdü» demesi helal değildir. Bir kimse Ali *(radıyallahu anh)*'ın yanında böyle bir söz söylemiş Ali *(radıyallahu anh)* onun boynunu vurdurmuştur."[111]

Aynı şekilde Hafız İbn-i Hacer *(rahimehullah)* "Muhammed bin Mesleme karşı tarafa açık bir şekilde emanda ve güvende olduğuna dair sözler söylememiştir. Bunun yerine karşı tarafın güvende olduğunu hissettirecek imalı sözler söylemiştir ki böylece ortak bir nokta bulunsun ve kendisine iyice yaklaşabilsin. Bu başarıldıktan sonra öldürülmüştür" der.[112]

Gerçekten de bizce hadisin te'vili noktasında doğruya en yakın görüş budur. Zira Muhammed bin Mesleme'nin sözleri sarih küfür içeren sözler değildir. Aynı şekilde o açık bir şekilde Kab bin Eşref'e eman da vermemiştir. Bundan dolayı Muhammed bin Mesleme'nin "Bu adam var ya bizi gerçekten çok yoruyor. Bizden sadaka vermemizi istiyor" şeklindeki sözlerini İmam Nevevî "Rasulullah bizi içinde birçok yorgunluğun ve darlığın olduğu bir şeriat ile terbiye etmekte-

---

[109] Es-Sarimu-l Meslul 1/191.
[110] Şerhu-n Nevevî ale-l Müslim 12/160.
[111] Şerhu-n Nevevî ale-l Müslim 12/161.
[112] Fethu-l Bari 6/163.

dir. Ancak bu yorgunluk Allah'ın rızası içindir ve bizim katımızda da makbuldür" şeklinde te'vil ettikten sonra "Fakat muhatap bundan başka bir şey anlamıştır" demiştir.[113]

İslam hukukunda bu ve buna benzer söz söylemeye tariz denmektedir. Tariz sarih ifadenin zıttıdır. Bir şeyi üstü kapalı biçimde ifade etmek, o manaya da başka manaya da gelmesi muhtemel bir lafızla maksadı anlatmaktır.[114] Tarizde lafız iki mana üzere muhtemeldir. Bunlardan ilk anlam açık ikinci anlam ise gizlidir.[115]

İslam âlimlerinin ittifakı ile şer'î ıstılahın ifsad olmaması adına bir kelimenin lügavî anlamı söylenilip de ıstılahî anlamı kastedilemez. Örnek olarak bir kimsenin "Ben kâfir olmak istiyorum" demesi ve bununla küfür kelimesinin lügavî anlamı olan gizlemek/örtmek anlamını kastettiğini iddia etmesi caiz değildir. Zira bu dediğimiz gibi şer'î ıstılahı iptal etmektedir.

İslam âlimleri târizin, her durum için caiz olmadığını ittifakla söylemişlerdir. Örneğin iddet bekleyen bir kadına onunla evlenmek için tariz yoluyla sözler söylemek icmaen caiz değildir.[116]

Diğer taraftan tariz yolu ile zina iftirasında bulunmanın haddi gerektirip gerektirmeyeceği meselesi de İslam âlimleri arasında oldukça tartışılmıştır. İmam Malik ve ashabı tariz yolu ile zina iftirasının mutlak haddi gerektirdiği hususunda ittifak etmişlerdir.[117] Nitekim İmam Kurtubi "Bu gibi ifadeler açıkça konuşma mesabesinde olan tariz babından sözlerdir. Bize göre haddi gerektirir"[118] demiştir. İbn-i Abdilber Hz. Ömer, Hz. Osman, Ömer bin Abdulaziz ve Zühri'den de tariz yolu ile zina iftirasında had uygulanacağını söylediklerini nakletmiştir.[119] Bu görüşü savunan âlimlerin delilleri ise şudur. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Ey Harun'un kız kardeşi! Senin baban kötü bir insan değildi; annen de hayasız değildi." (19 Meryem/28)*

Yani onlar "Senin ne baban kötü bir adamdı ne de annen hayâsız bir kadındı. Ama sen babasız halde bu çocuğu doğurarak onlar gibi olmadığını gösterdin" demişlerdir.

---

113 Şerhu-n Nevevî ale-l Müslim 12/162.

114 Kurtubi, El-Camiu li-Ahkam 3/188.

115 Alaeddin Palevî, Mühim Soruların Cevabı sy:55.

116 Kurtubi, el-Camiu li-Ahkam 3/188.

117 Şerhu Muhtasaru Halil 13/161.

118 Kurtubi, el-Camiu li-Ahkam 11/101.

119 El-İstizkar 7/519.

Onların bu sözlerine karşılık Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmuştur:

"Bir de inkâr etmelerinden ve Meryem'in üzerine büyük bir iftira atmalarından dolayı biz onların kalplerini mühürledik." (4 Nisa/156)

Onların ayette bahsedilen küfürleri malumdur. Onların büyük iftiraları ise tariz yoluyla söylemiş oldukları bu sözlerdir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* onların üstü kapalı dahi olsa bu sözlerini iftira olarak isimlendirmiştir.[120]

Sonuç

1- Öncelikle sahih olan görüşe göre Muhammed bin Mesleme'nin sözleri tariz yoluyla söylenmiş sözler olup sarih küfür ifadeleri değildir. Günümüzde ise gerek tağutların gerekse onların destekçilerinin söyledikleri sözler sarih küfür ifadeleridir. Sarih küfür sözleri ise kişiyi mükellef kılar. Dikkat edilirse İslam âlimleri iddet bekleyen bir kadına tariz yolu ile evlilik teklif etmenin dahi helal olmadığı hususunda icma etmişler, Malikî âlimleri ise tariz yolu ile zina iftirasında bulunmanın haddi gerektirdiğini söylemişlerdir. Bunlar tariz yolu ile dahi olsa şer'an memnu olan sözlerin her zaman söylenemeyeceğinin açık delilidir. Tariz yolu ile dahi olsa kişiyi küfre götürmeyen sözlere her durumda ruhsat verilmediğine göre sarih küfür ifadelerinin zikredilmesi elbette bundan çok daha tehlikeli bir durumdur.

2- Rivayetin diğer te'vil yollarına göre ise, bu şekilde lafızlar kullanmaya ancak özel durumlarda (savaş hali ya da bir diğer görüşe göre Rasulullah'a küfretme durumunda) izin verilmiştir.

3- Günümüzde demokrasinin mabedlerinde yasamada bulunan ya da bu tağutları destekleyenler sadece sözle değil amelî olarak da birçok küfür işlemektedirler. Onların söylemiş oldukları bütün sözlerin tariz yolu ile söylendiğini ve buna ruhsat olduğunu kabul etsek dahi ortada yapılan birçok küfür ameli vardır. Yukarıdaki hadisten ise sadece söz ile bazı lafızların kullanılmasına ruhsat tanınmıştır.

Tüm bu sebeplerden dolayı İrca Ehlinin getirdiği bu delil de haktan fersah fersah uzaktır. Nimetleri ile bizleri zengin kılan Allah'a hamd olsun.

---

[120] Kurtubi, el-Camiu li-Ahkam 12/271.

DOKUZUNCU ŞÜPHE

Hatıb bin Ebi Belta Hadisesi

Hatıb bin Ebi Belta hadisesi beşerî kanunlarla hükmeden kâfir devletlerin bekasını sağlama, onların küfür düzenlerini koruma, beşerî anayasalarını müdafaa etme adına kurulmuş askeriye, emniyet teşkilatı gibi müesseselerde görev alan asker ve polislerin bu fiillerinden dolayı kâfir olmayacaklarını ispat etme adına İrca Ehli tarafından devamlı surette gündemde tutulan delillerden bir tanesidir. Konunun hemen başında şunu hatırlatmakta fayda vardır.

Böylesi kurumlarda görev almanın İrca Ehli nazarında küfür olmadığı sabittir.[121] Buna rağmen onların Hatıb bin Ebi Belta hadisesi ile delil getirmeleri tam bir tutarsızlıktır. Böylesi kurumlarda çalışmak (onların nazarında) küfür olmadığına göre çalışanlar da elbette kâfir olmaz. O halde neden böylesi bir delillendirme yoluna gidilmektedir. Yoksa bu hak ile bâtılın iyice birbirine karıştırılması, meselenin içinden çıkılmaz bir hale dönüştürülmesi hedefine yönelik olmasın!???

Hatıb bin Ebi Belta hadisesine gelecek olursak sahih kaynaklarda geçtiği üzere konu şu şekildedir.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mekke'yi fetih için yola çıkmak üzeredir. Bu sırada Hâtıb bin Ebi Belta, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in kendilerinin üzerine yürüdüğünü haber vermek için Kureyşlilere bir mektup yazar. Mektubu bir kadına verir. Bunu Kureyşlilere ulaştırması için ona bir ücret de öder. Kadın, mektubu başında saç örgüleri arasında gizleyerek yola koyulur. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e bu vahiy yolu ile bildirilir. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Ali ile Zübeyr'i görevlendirerek "Hemen gidin! Hâh bahçesine vardığınızda, yanında Kureyşlilere bir mektup götü-

---

[121] İrca Ehlinin en çok kitabı (8000 cilt) olan âlimi bir konuşmamızda bana "Burada konuşmak iş değil. Cesaretin varsa askere git ve orada mücadele et. Burada kaçak güreşme" diyordu. Bu onların en çok kitabı olan âlimlerinin sözü idi. Onların en iyileri ise böylesi kurumlarda çalışılabileceğini, bunun hiçbir zaman küfür olmayacağını, burada mücadele ederek hakkı ortaya koymak gerektiğini söylüyordu. Sapıklıktan Allah'a sığınırız.

ren bir kadını hayvanı üzerinde bulacaksınız" der. Daha sonra Ali ile Zübeyr hemen atlarını koşturup gittiler. Sözü geçen yerde kadını buldular ve hayvanından indirdiler. "Yanındaki mektup nerede?" diye sordular. Kadın "Benim yanımda mektup yok benim" diye cevap verdi. Eşyasını aradılar fakat bir şey bulamadılar. O zaman Ali *(radıyallahu anh)* kadına dedi ki:

"Allah'a yemin ederim ki Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hiçbir zaman yalan söylememiştir, biz de yalan söylemiyoruz! Vallahi, ya mektubu çıkarırsın ya da seni soyacağız!"

Kadın onun ciddi olduğunu görünce: "Yüzünü çevir" dedi. O da yüzünü çevirdi. Kadın, saç örgülerini açıp arasından mektubu çıkarttı ve onlara verdi. Onlar da mektubu Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e getirdiler. Baktılar ki mektup Hâtıb bin Ebi Belta tarafından Kureyşlilere yazılmış ve Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in onların üzerine yürümekte olduğunu haber veriyor. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hemen Hâtıb'ı çağırttı "Bu nedir ey Hâtıb?" diye sordu. Hâtıb şöyle cevap verdi:

"Hakkımda hüküm vermede acele etme ey Allah'ın Rasulü! Ben Kureyşli olan fakat onların nesebinden olmayan birisiyim. Senin çevrendeki muhacirlerin ise, Mekke'de bulunan yakınlarını ve mallarını koruyan akrabaları bulunmaktadır. Ben onların arasında nesebim olmadığı için akrabalarımı korusunlar diye kendilerine bir iyilikte bulunmak istedim. Bunu ne kâfir olduğum, ne dinimden döndüğüm ne de İslam'dan sonra küfre razı olduğum için yapmış değilim."

Ömer bin Hattab dedi ki: "İzin ver bana ya Rasulallah! Şu münafığın boynunu vurayım! Bu adam Allah'a ve Rasulü'ne hiyanet etmiştir, münafıklık yapmıştır!" Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu: "O, Bedir savaşında bulunmuştur. Ne biliyorsun ey Ömer! Belki de Allah, Bedir savaşına katılmış olanlara bakıp: 'İstediğinizi yapın. Ben sizi bağışlamışımdır' buyurmuştur." Ömer *(radıyallahu anh)*'ın gözleri doldu ve: "Allah ve Rasûlü en iyi bilendir" dedi.[122]

Ey okuyucu kardeşim! Gerek kitabımızın girişinde gerekse de İrca Ehlinin birçok şüphesine cevap verirken söylediğim şu noktayı unutmaman gerekir:

Herhangi bir delilin sahih bir delil olabilmesi için temel iki şart vardır. Bunlardan ilki sübut şartı diğeri ise delalet şartıdır. Hatıb bin Ebi Belta kıssası sahih kaynaklarda geçtiği için sübut açısından delil olmaya elverişlidir. Ancak

---

[122] Îbn Hişâm (2/398–399) senedsiz olarak rivayet etmiştir. Müslim (2494), Ebu Davud (2650), Tirmizî (3302) Ahmed bin Hanbel (1/80) Hz. Ali'den rivayet etmişlerdir.

konuya delaleti açısından delil olmaya elverişli değildir. Zira Hatıb bin Ebi Belta hadisesi ile günümüz şirk askerlerinin durumu arasında hiçbir benzerlik yoktur. Hatıb bin Ebi Belta aslen Allah'ın askerlerinden, İslam dininin savunucularındandır. Hatıb bin Ebi Belta fasıl günü olan Müslümanlarla münafıkların ayrıldığı büyük Bedir gazvesinde bulunmuştur. Buna karşılık lehinde bu kıssa ile delil getirilmeye çalışılanlar aslen şirk kanunlarının, beşerî anayasaların askerleridir. Hatıb bin Ebi Belta Allah'ın indirdiği hükümleri savunan bir asker, günümüzdeki tağutların yardımcıları ise şirk hükümlerini, küfür kanunlarını savunan askerlerdir.

Hatıb bin Ebi Belta yaptığının hata, günah ve hatta küfür olduğunu bilen, bundan dolayı pişmanlık duyan bir kimsedir. Tağutların askerleri ise yaptıkları bu küfür görevini bütün güçleri ile savunmaya çalışan, yaptıkları işten razı olan kimselerdir.[123]

Hatıb bin Ebi Belta böylesi bir fiili bir kere yapmış ve yaptığından ise pişman olmuştur. Tağutların destekçileri ise bütün ömürlerini bu işe adamışlardır. Daha burada saymaya gerek duymadığım birden çok sebepten dolayı Hatıb bin Ebi Belta kıssasının daha işin başında günümüz tağutlarının askerlerinin durumuna delil olması kesinlikle söz konusu değildir. Zira getirilen delilin konuya hiçbir açıdan delaleti yoktur. Bundan dolayıdır ki İmam Beyhaki Süneni'nde Hatıb bin Ebi Belta kıssasını "Müslümanların Sırlarını Müşriklere Haber Veren Müslüman Kimse" başlığında rivayet ederken hemen ardından "Harb Ehlinden Olan Casus" başlığı altında Seleme bin Ekva'dan rivayet edilen şu kıssayı rivayet etmiştir:

Seleme bin Ekva şöyle anlatıyor: Allah Rasulü sefer esnasında iken müşriklerden bir casus onun yanına geldi. Sahabilerin yanına oturdu. Onlarla konuştu. Sonra kaçıp gitti. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Onu yakalayın ve öldürün" buyurdu. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* casusun üzerinden çıkan eşyayı ve elbiseleri de bana ganimet olarak verdi.[124]

Diğer taraftan tüm İslam âlimleri Hatıb bin Ebi Belta hadisesini "*Casusun Hükmü*" başlığında ele alırken Müslüman casus ile harb ehlinden olan casusu birbirinden ayırmışlar, tüm âlimler harp ehlinden olan casusun öldürüleceğini söylerken Müslüman casusun öldürülüp öldürülmeyeceği hususunda ihtilaf etmişlerdir. Ancak âlimler Müslüman casustan bahsederken Hatıb bin Ebi Belta kıssasını delil getirirken harp ehlinden olan casus konusunda ise yukarıda ver-

---

[123] Nitekim birçok kez gözaltına alınma, tutuklanma gibi durumlarda kendileri ile konuştuğumuzda buna defalarca şahit olmuşuzdur.

[124] Rivayet ayrıca Buhari, Ebu Davud, İbn-i Mace'de geçmektedir.

diğimiz rivayetle istidlalde bulunmuşlardır.[125]

İşte bu, rabbanî âlimlerin aslen Müslüman bir kimsenin yaptığı amel ile aslen kâfirlerin ve müşriklerin safında olan bir kimsenin yaptığı ameli birbirinden ne denli güzel bir fıkıh ile ayırt ettiklerinin en güzel örneklerinden sadece bir tanesidir. İşte ilim ve fıkıh budur.

İlim ve fıkıh her delili yerli yerince anlamak, her nassı kendisine uygun bir yere oturtmaktır. Aslen bir Müslüman olan, Allah'ın ordusunda, Allah'ın peygamberinin safında, ilahi nizamın esaslarını savunan bir Müslüman ile aslen kâfirlerin ordusunda, tağutların safında şirk ve küfür kanunlarını savunan bir kâfiri kıyaslamak Allah'a yemin olsun ki ne bir ilimdir ne de bir fıkıh... Böylesi bir fıkıhsızlıktan Allah'a sığınırız.

Diğer taraftan yine geçtiğimiz sayfalarda da söylediğim gibi Allah'ın dinine dair herhangi bir hüküm muhkem asıllarla tespit edilir, müteşabih deliller muhkem asıllara uygun bir şekilde te'vil edilir. Tağutların yardımcılığını yapmanın, onları desteklemenin hükmü Allah'ın kitabında oldukça sağlam delillerle açıklanmıştır. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in açık uygulaması kâfirlerin safında Müslümanlara karşı savaşanların her ne kadar dilleri ile Müslüman olduklarını iddia etseler bile kâfir olacağını açık bir şekilde göstermektedir. Tüm ümmet bu asıl üzerinde icma etmiştir.[126] Hatıb bin Ebi Belta hadisesi ise tüm bu deliller karşısında işin aslı konuya delaleti dahi olmamakla beraber müteşabih hükmünde bir delildir. O halde burada izlenmesi gereken yol muhkem naslar ışığında müteşabih olanın te'vil edilmesidir.

Konuyu ayrıntılı bir şekilde ele alan İslam âlimleri iki farklı görüş sunmuşlardır. Onlardan bir kısmı Hatıb bin Ebi Belta'nın yaptığı fiilin kâfirleri veli edinmek yönünde bir amel olmadığını, bunun sadece kişiyi dinden çıkarmayan bir casusluk nevinden olduğunu, bunun ise mutlak anlamda küfür olmadığını belirtmişlerdir. Konuya bu açıdan bakıldığı zaman Hatıb bin Ebi Belta kıssasının İrca Ehlinin lehinde bir delil olması söz konusu değildir. Zira bu görüşe göre Hatıb bin Ebi Belta'nın ameli aslen küfür olan bir amel değildir. Günümüzde

---

[125] Şâfi, Ahmed, Ebu Hanife gibi 'Müslüman casusun öldürülmeyeceğini' savunan âlimler de Malik, Hanbelîlerden İbn-i Akil ve diğerleri gibi Müslüman casusun öldürüleceğini savunan âlimler de Hatıb kıssasını delil getirmişlerdir. Öldürüleceğini savunanlar bu kıssayı zikrederek "Hatıb'ın öldürülmesinde engel Müslüman olması değil, Bedir ehlinden olması idi. Umumî engel varken hususi engelin belirtilmesine gerek yoktur. O halde böylesi hususi bir engeli olmayanın öldürüleceği aşikârdır" demişlerdir.

[126] Bu konunun delilleri en detaylı haliyle "*İrca Saldırıları Karşısında Tevhid Müdafası*" isimli eserimizde belirtilmiştir. Dileyen okuyucularımızın o kitabımıza müracaat etmelerini öneririz.

tağutların gönüllü askerliklerini yapan, onların şirk anayasalarını, küfür düzenlerini savunanların amelinin ise küfür olduğu hususunda zerre kadar bir şüphe yoktur. Aslen küfür olmayan bir amelin sahibi ile küfür olan bir amelin sahibini birbiri ile kıyaslamak ise İrca Ehlinin en bâtıl kıyaslarından sadece bir tanesidir.

Hatıb bin Ebi Belta'nın yaptığı bu ameli küfür olmayan casusluk olarak değil de bilakis kâfirleri veli edinmek, onlara yardım etmek, destek vermek kapsamında bir casusluk olarak değerlendiren âlimler ise yapılan amelin küfür olmasına karşın sahibinin tekfir edilmesini engelleyen bazı engellerden bahsetmişlerdir. Bu görüşü tercih eden âlimler Hatıb bin Ebi Belta'nın "Ben dinimden dönmedim ve dinimi değiştirmedim" sözü ile Ömer *(radıyallahu anh)*'ın "İzin ver bana ya Rasulallah! Şu münafığın boynunu vurayım" sözlerini görüşlerine delil olarak getirmişlerdir. Zira yapılan amel küfür olmasa idi Hatıb bin Ebi Belta'nın bu sözleri bir anlam taşımazdı. Aynı şekilde Ömer *(radıyallahu anh)*'ın "İzin ver bana ya Rasulallah! Şu münafığın boynunu vurayım" sözüne karşılık Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "O Bedir ehlindendir" şeklinde cevap vermesi bir nevi Hatıb bin Ebi Belta'nın yaptığı amelin küfür olduğuna işaret kabilindendir. Bu yüzden günümüzde muasır birçok âlim yapılan fiilin küfür olduğunu söylemişler buna karşılık Hatıb bin Ebi Belta'nın tekfir edilmesine engel bazı durumlardan bahsetmişlerdir. Konuya dair Şeyh Ebu Basir et-Tartusi'nin açıklamaları oldukça doyurucu niteliktedir:

"Hatib bin Ebi Belta'nın yaptığı fiil bir küfür fiiliydi. Ancak Hatıb, kendisine küfür hükmünün verilmesine mani olacak bir takım engellere ve özelliklere sahip olduğu için tekfir edilmedi.

Ömer bin Hattab'ın, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in önünde söylemiş olduğu şu söz, Hatıb'ın yaptığının küfür olduğunu göstermektedir:

"Ey Allah'ın Resulü, o Allah'a, Resulüne ve mü'minlere ihanet etmiştir. Bırak da bu münafığın boynunu vurayım."

Başka bir rivayette de şöyle geçer: "O küfre düştü, nifak işledi, ahdini bozdu ve size karşı düşmanlarınıza yardım etti!"

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Ömer *(radıyallahu anh)*'ı dinlemiş ve Hatıb'ın yaptığını müşriklere dostluk, küfür ve nifak olarak nitelendirmesine karşı çıkmamıştır. Ancak Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Hatıb'a nifak ve küfür hükmünün verilmesini kabul etmedi. Zira Hatıb, aşağıdaki sebeplerden dolayı nifağa düşmedi ve tekfir edilmedi.

Birincisi: O bu işi, te'vili sonucu yaptı. Yaptığı bu fiilin, küfür ya da kişiyi İslam'dan çıkaran bir amel derecesine ulaşacağını bilmiyordu -veya zannetmi-

yordu-. Bununla Rasulullah'ı aldatmayı ya da ona ihanet etmeyi de kast etmemişti. Bu nedenle, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona Kureyş kâfirlerine yazmış olduğu mektubun nedenini sorduğunda şöyle cevap verdi:

"Hakkımda hüküm vermede acele etme ey Allah'ın Rasulü! Ben Kureyşli olan fakat onların nesebinden olmayan birisiyim. Senin çevrendeki muhacirlerin ise, Mekke'de bulunan yakınlarını ve mallarını koruyan akrabaları bulunmaktadır. Ben onların arasında nesebim olmadığı için akrabalarımı korusunlar diye kendilerine bir iyilikte bulunmak istedim. Bunu ne kâfir olduğum, ne dinimden döndüğüm ne de İslam'dan sonra küfre razı olduğum için yapmış değilim."

Onun bu cevabına karşılık Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve selem)* şöyle buyurdu:

"O size doğru söylüyor. O Bedir'de bulunmuştur. Nereden biliyorsunuz; belki de Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Bedir ehline baktı ve «Ne yaparsanız yapın sizi affettim» dedi."

İbn-i Hacer *(rahimehullah)* şöyle der: "Hatıb'ın mazereti, sözünde geçtiği gibidir. O, bunun zarara neden olmayacağını te'vil ederek yaptı."[127] Bilindiği gibi te'vil, kişi hakkında küfür hükmünün verilmesinin engellerinden biridir. Buna dikkat edilmesi gerekir.

İkincisi: Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, -vahiy yoluyla- Hatıb'ın kastının ve batınının bozuk olmadığını öğrenmişti. Bu nedenle onun hakkında "O size doğruyu söylüyor" dedi. Ancak kişinin kastının ve batınının vahiy yoluyla bilinebilmesi, Rasulullah'tan başka hiç kimse için geçerli değildir. Bu nedenle Ömer, Hatıb'a zahirine göre muamele etti.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in vefatı ile vahyin kesilmesinden dolayı, insanların batınlarına itibar etmek ve buna göre muamelede bulunmak hiç kimse için geçerli değildir. Ömer bin Hattab'ın şu sözünden kastedilen de budur:

"İnsanlar, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* döneminde vahiy alıyorlardı. Daha sonra vahiy kesildi. Şimdi ise amellerinizden gördüğümüzü alıyoruz. Kimin hayırlı bir iş yaptığını görürsek onu korur ve ona yaklaşırız. Gizledikleri bizi ilgilendirmez. Gizlediklerinden dolayı onu hesaba çekecek olan Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'dır. Kimin bir kötülük işlediğini görürsek gizlediği şeylerin iyi olduğunu söylese dahi ona inanmayız ve onu korumayız."[128]

---

[127] Fethu'l-Bari, 8/503.

[128] Buhari

Bundan dolayı, hakkında muteber bir engel bulunmadığı sürece, açık bir küfrü izhar eden kişiyi tekfir ederiz.

Üçüncüsü: Hatıb *(radıyallahu anh)*'ın doğru olduğunun işaretlerinden biri de, vermiş olduğu cevabı, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in doğrulamasıdır. Sorulduğunda, kendisinde mektup olmadığını söyleyen kadının yaptığı gibi işlemiş olduğu suçu Rasulullah'tan gizlemedi ve bunu inkâr etmedi. Hatıb münafık olsaydı, olayı mutlaka yalanlardı. Çünkü münafığın özelliklerinden biri de, yalan söylemesidir. Ancak Hatıb, doğruyu söyledi.

Yine bunun örneklerinden biri de Ka'b bin Malik *(radıyallahu anh)*'ın kıssasıdır. Tebük gazvesinden geri kalmasının nedeni olarak Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e doğruyu söyledi. Bu nedenle bağışlandı. Nitekim o şöyle demişti:

"Ey Allah'ın Rasulü! Biliyorum ki Allah beni sıdkımdan, doğru sözlülüğümden dolayı kurtardı. Benim tevbemden biri de artık, yaşadığım müddetçe hep doğru söylemek olacaktır... Allah'a yemin ederim ki, Allah beni İslam ile şereflendirdikten sonra, (bana göre) Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* 'e söylediğim doğru sözden daha büyük bir nimet vermemiştir. Aksi takdirde diğer yalan söyleyenler gibi ben de helak olacaktım. Nitekim Allahu Tealâ, vahiy indirdiği zaman, yalan söyleyenler hakkında, bir kimse için söylenebilecek en ağır şeyi söylemiştir. Allahu Tealâ şöyle buyurmuştur:

> *"Kendilerine döndüğünüz vakit size özür beyan edeceklerdir. De ki: Özür dilemeyin, size kesinlikle inanmayız. Allah bize, size dair haberler vermiştir. Allah ve Resulü sizin davranışınızı görecek, sonra görüneni de görünmeyeni de bilene döndürüleceksiniz. O da size yaptıklarınızı haber verecektir. Kendilerinden hoşnut olmanız için size yemin ederler. Siz onlardan hoşnut olsanız da, şüphesiz Allah, o fâsıklar topluluğundan hoşnut olmaz." (9 Tevbe/95-96)*

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, aralarında Kab bin Malik'in bulunduğu doğru sözlü üç kişi hakkında şöyle buyurur:

> *"Andolsun ki Allah, Peygamberini de, içlerinden bir grubun gönülleri az kalsın eğrilmek üzere iken dar zamanda ona tabi olan muhacirle ensarı da tevbeye muvaffak etti. Sonra onların bu tevbelerini kabul buyurdu. Çünkü O, onları çok esirgeyendir, çok bağışlayandır. Geri bırakılan üç kişinin de (tevbesini kabul buyurdu.) Öyle ki, yeryüzü bunca genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, vicdanları kendilerini sıktıkça sıkmıştı. Nihayet Allah'tan –yine O'ndan- başka sığınacak hiçbir yer olmadığını anlamışlardı. Sonra tevbe etsinler diye onları tevbeye muvaffak buyurdu. Şüphesiz Allah, tevbeyi kabul edendir, hakkıyla merhamet edendir. Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve*

sadıklarla beraber olun." (9 Tevbe/117-119)

Doğru olmaları onların kurtulmalarına neden olduğu gibi yalancı olmaları da yalan söyleyenlerin helakına neden olmuştur. Hatıb hakkında konuşulduğunda bunların göz önünde bulundurulması gerekir.

Dördüncüsü: Hatıb'ın, Bedir ehlinden olması da, mazur kabul edilmesinde etkili olmuştur. Bedir, ayak kayması sonucu meydana gelen hataları ve kötülükleri gideren büyük bir iyiliktir, katılımcıları hakkında hüsn-ü zannı gerektirir. Hata ettiklerinde veya ayakları kaydığında, onlar için te'vil dairesini genişletir. Bu nedenledir ki Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"O, Bedir savaşında bulunmuştur. Ne biliyorsun ey Ömer! Belki de Allah, Bedir savaşına katılmış olanlara bakıp: 'İstediğinizi yapın. Ben sizi bağışlamışımdır' buyurmuştur."

Yine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurur:

"Bedir ve Hudeybiye'ye katılanlardan kimsenin –İnşaallah- cehenneme girmeyeceğini umarım."[129]

Hatıb *(radıyallahu anh),* hem Bedir'de ve hem de Hudeybiye'de bulunanlardandır.

Buradan anlaşılmaktadır ki, iyilikleri artan ve çoğalan ve Allah yolunda musibetlere katlanmış olan kimse için ayağının kayması veya bir takım hatalara düşmesi halinde te'vil dairesinin genişletilmesi gerekir. Allahu Tealâ en doğrusunu bilir.

Beşincisi: Hatıb *(radıyallahu anh)'ın* yapmış olduğu bu fiil, sürekli olarak yaptığı birşey değildi. Hatıb, hayatında sadece bir defa bu fiili işledi. Casusun durumu ise böyle değildir. Çünkü casusluk, bu fiilin daima yapılmasını gerektirir. Yapılan casusluğun sıfatını ve bu işi yapanın hakikatini belirlemek yönünden, sadece bir defa yapan ile birçok defa yapan arasında fark bulunmaktadır.

Dolayısıyla, Hatıb *(radıyallahu anh)*'ın fiili küfür ve kişiyi dinden çıkaran dostluk olsa da, yukarıda aktardığımız sebeplerden dolayı Hatıb'ın tekfir edilmesi caiz değildir. Allahu Tealâ en doğrusunu bilir."[130]

Hatıb bin Ebi Belta hadisesine dair Şeyh Alaaddin Palevî şöyle demektedir:

"Üzülerek belirtmeliyim ki bazı çevreler bu kadar açık delillere rağmen kendilerine delil arama gayreti ile Hatıb bin Ebi Belta kıssasını kendi lehlerine tahrif etmekten geri durmamışlardır. Bu çevrelere göre Hatıb bin Ebi Belta kâ-

---

[129] Müslim

[130] İslam Dininden Çıkaran Ameller sy: 105-111.

firleri desteklemiş ancak Rasulullah onu tekfir etmemiştir.

Ancak Hatıb bin Ebi Belta Mekkeli müşriklere mektup göndererek onlara Rasulullah'ın kendilerine saldıracağını haber verdiğinde Ömer *(radıyallahu anh)* bu hâli küfre destek vermek olarak kabul etmiş ve onu öldürmek istemiştir. Fakat Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bazı nedenlerden dolayı buna engel olmuştur. Bunlardan ilki Hatıb'ın te'vilidir. Zira o malının ve ehlinin emniyette olması adına böyle bir fiilde bulunmuş ve bunun da küfür olduğunu düşünmemiştir. Yapmış olduğu fiilin caiz olduğunu düşünmüştür. İbn-i Hacer el Askalanî *(rahimehullah)* Fethu'l Bari'de bu konu ile ilgili olarak şöyle demiştir:

"Hatıb'ın mazereti, sözünde geçtiği gibidir. O, bunun zarara neden olmayacağını te'vil ederek yaptı."[131]

Elbette Hatıb bin Ebi Belta te'vilinde hatalıydı. Bundan dolayı Allahu Tealâ onu Kuran'da kınamıştır. Ancak te'vili onu küfürden kurtarmıştır. Peki, tekrar aynı şeyi yapsa ne olurdu acaba? Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onun te'vilini mazur görür müydü?

Burada diğer bir nokta ise Hatıb'ın mektubunda yazdıklarıdır. Zira o, mektubunda şöyle diyordu:

"Ey Kureyşliler! Peygamber sel gibi ordularla size geliyor. Şayet tek başına gelse de Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* onu galip kılacaktır."

Şayet insafla bu mektubu okursan anlarsın ki Hatıb onları bir nevi tehdit etmektedir. Bundan dolayı Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu tekfir etmemiştir. Buna karşılık Amcası Abbas'ı Bedir'de esir almış ve kendisine kâfirlere yapılan uygulamayı yapmıştır. Çünkü amcası açık bir şekilde kâfirlere destek vermiştir. Buna karşılık Hatıb, ne küfre açık bir şekilde destek vermiş, ne de Müslümanlara karşı kâfirlere açık bir yardımda bulunmuştur. Hatıb hatalı te'vilinden dolayı yanlış yapmış ancak bu yanlışından hemen geri dönerek tevbe etmiştir. Fakat günümüz tağutlarının askerlerinin durumu böyle midir? Onlar açık bir şekilde küfür rejimlerine destek veriyorlar, hatalarında ısrar ediyorlar, kendilerini uyaranları da sapıklıkla itham ediyorlar. Bilinmelidir ki Kur'an insanları Allah'ın ordusu ve şeytanın ordusu olmak üzere iki gruba ayırmıştır. Ve ayetler iyice incelendiği zaman Allah'ın ordusunu şeytanın ordusundan ayıran temel vasıf, Allah'ın ordusunun fertlerinin velayeti Allah'a, Rasulüne ve mü'minlere vermesidir. Buna karşılık şeytanın ordusunun temel vasfı ise kâfirleri veli edinmeleridir. Dolayısı ile velayeti sağlam olan bir kimse Allah'ın ordusunun vasfını taşırken, bu noktada gevşeklik gösterenler ise şeytanın ordusunun

---

131 Fethu'l-Bari 8/503.

vasfını taşırlar."[132]

Sonuç

1- Hatıb bin Ebi Belta kıssasının İrca Ehli ile aramızdaki ihtilafa delaletinin zannî olması onların bu delillerini iptal etmektedir. Zira Hatıb bin Ebi Belta'nın ameli ile günümüz tağutlarının ameli bire bir aynı değildir.

2- Hatıp bin Ebi Belta'nın yaptığı amel küfür dahi olsa o aslen Müslüman olup, İslam'ın askeridir. İslam'ın askeri, Allah'ın ordusunun bir ferdi ile küfrün askeri, beşerî kanunların fertlerini kıyaslamak bâtıl bir kıyastır.

3- Hatıb bin Ebi Belta'nın yaptığı amelin küfür olup olmaması alimler arasında ihtilaf konusu olmuştur. Şayet Hatıb bin Ebi Belta'nın yaptığı amel küfür değilse zaten kıssasının İrca Ehli lehinde bir delil olması söz konusu değildir. Buna karşılık Hatıb'ın ameli küfür olarak kabul edilse –ki bizce de doğruya en yakın görüş budur- onun tekfir edilmesine engel şer'î gerekçeler vardır. Bu da onun doğru sözlü olmasıdır.

4- Günümüz tağutlarını savunan askerlerin mümtenî konumunda olması işin başında onlar için tekfirin engelleri ve şartlarını iptal etmektedir. Zira tekfirin engelleri ve şartları ancak mümteni konumunda olmayan kimseler için geçerli bir durumdur.

Bu ve buna benzer gerekçelerden dolayı İrca Ehlinin bu istidlallerinde de kendi lehlerine bir yön olmadığı açıkça ortadadır. En doğrusunu şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.[133]

---

[132] İstismar Edilen 40 Ayet.

[133] Kıssaya dair detaylı bir açıklama yayınevimiz tarafından çıkarılan ve Şeyh Ebu Muhammed'in makalelerini içeren "Zindan Arkadaşlarım 3" isimli eserde mevcuttur. Şeyh burada konuyu oldukça hoş bir biçimde özetlemiştir. Dileyen okuyucularımız bu kitaba müracaat edebilir.

ONUNCU ŞÜPHE

Rasulullah'ın Tevrat ile Hükmettiği İddiası

Beşerî kanunlarla hükmetmenin sahibini kâfir yapmayacağına dair ortaya atılan şüphelerden bir tanesi de Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Yahudilere recm cezasını uygularken "Ben Tevrat'ta bulunan ile hükmediyorum" demesidir. İrca Ehlinden bazı kesimler Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Yahudilere yönelik uyguladığı recm cezasına dair gelen rivayetleri kendileri için delil olarak kullanarak "Rasulullah Yahudilere kendi şeriatları ile hükmetmiştir. Eğer Allah'ın indirdiği hükmü terk etmek küfür olsa idi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in böyle bir şey yapmaması gerekirdi" demektedirler.

Bera bin Azib *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in yanından kendisine tahmim yapılmış (yüzü siyaha boyanmış) ve sopa atılmış bir Yahudi geçti. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları çağırdı ve şöyle dedi:

"Zina yapanın cezasını kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?" Yahudiler:

"Evet" dediler. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların âlimlerinden bir adam çağırıp ona dedi ki:

"Musa *(aleyhisselam)*'a Tevrat'ı indirenin hakkı için söyle. Zina yapanın cezasını kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?" Âlim şöyle dedi:

"Tevrat'ı indirenin hakkı için demeseydin sana gerçeği bildirmezdim. Zinanın cezası kitabımızda taşlayarak öldürülmektir. Fakat şereflilerimiz içinde zina çoğalınca ve zina yaparlarken yakalanınca, şerefli oldukları için onlara ceza uygulamayı terkettik. Fakat zina yapan zayıf kimselere taşlayarak öldürme haddini uyguladık. Bir gün aramızda:

"Zina konusunda hem şereflilerimize, hem de zayıflarımıza uygulayacağımız bir tek ceza belirleyelim" dedik. Böylece taşlayarak öldürme cezası yerine tahmim ve sopa vurma cezasını uygulamaya karar verdik" Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*:

"Ey Allah'ım! Vermiş olduğun emri, ölümünden sonra tekrar ilk canlan-

dıran benim" dedi ve zina yapan evli kişinin taşlanarak öldürülmesini emretti."[134]

Konuya dair gelen bazı rivayetlerde, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ben Tevrat'ta bulunan ile hükmediyorum" diyerek o iki kişiyi recmetmiştir.

Bu şüpheyi ortaya atanlar şayet Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kendisine indirdiği vahyi terk ederek Tevrat'ın hükmü ile hükmettiğini söylüyorlarsa bu sadece kendilerinin küfürlerini artıran bir sözdür. Bunu iddia eden kimsenin sözünün lazımı Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kendisine emrettiklerinden yüz çevirdiği şeklindedir. Zira Allahu Tealâ Maide Suresi ayetlerinde arka arkaya *"Onların aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet" (5 Maide/48)* buyurmakta ve hemen arkasından da *"Sakın onların hevalarına uyma. Seni Allah'ın indirdiğinin bir kısmından saptırmalarından sakın" (5 Maide/49)* buyurmaktadır.

Onların sözlerinin gereği ise Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ın indirdiği hükümler ile hükmetmediği ve onların arzularına uyduğudur. Böyle bir düşünceden Allah'a sığınırız. Böylesi bir iddiada bulunan kimsenin de küfrüne küfür kattığını biliriz. Allame İbn-i Hazm şöyle demektedir:

"Kim Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Yahudiler arasında neshedilmiş şeriatla hükmettiğini söylerse o kimse mürteddir."[135]

Şayet onlar Rasulullah'ın Tevrat'ta bulunan Allah'ın hükmüyle hükmettiğini iddia ederlerse buna iki açıdan cevap veririz:

Birincisi; Öncelikle delil olarak öne sürdükleri rivayet Hafız İbn-i Hacer *(rahimehullah)*'ın da dediği gibi içinde müphem bir şahsın bulunması sebebiyle kendisiyle delil getirilebilecek nitelikte bir rivayet değildir.[136] İkinci olarak ise "Şayet bu rivayet sahih ise bunu Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ancak İslam ile hükmettiği şeklinde anlamamız gerekmektedir. Burada yapılması gereken müteşabih olanın muhkeme döndürülmesidir. Bu durumda "Ben Tevratta bulunan ile hükmettim" sözünün anlamı "Bu meselede Tevratta bulunan hükmün aynısıyla hükmettim" demektir ki bu da Tevrat ile hükmetmek değil Tevrat'ın hükmünü tasvip etmektir. Tevratta bulunan bu hüküm Yahudilerin değiştirmediği Allah'ın hükümlerindendir."[137]

İslam âlimleri Yahudileri recmetme noktasında Rasulullah *(sallallahu aleyhi*

---

[134] Konuya dair farklı rivayetler için Maide Suresi'nin 41. ayetinin tefsirine bakılabilir.

[135] El-İhkam Fi Usulil Ahkam 2/140.

[136] Fethu-l Bari 12/170.

[137] El-Cami Fi Talebil İlmiş Şerif

ve sellem)'in Allah'ın kendisine indirdiği vahiyle hükmettiği, bu vahyin ise Tevrat'ın hükmüne muvafık olduğu hususunda ittifak etmişlerdir. Konuya dair oldukca geniş açıklamalarda bulunan Hafız İbn-i Kesir *(rahimehullah)* birçok rivayeti zikrettikten sonra şöyle demiştir:

"Tüm bu hadisler Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Tevrat'ın hükmüne muvafakat ederek hükmettiğine delalet etmektedir. Ancak bu Yahudiler'in bu hükmün sıhhatine iman ettiklerini gerektirmez. Bilakis onlar Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e indirilen şeriata uymakla emrolunmuşlardı. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'tan aldığı özel bir vahiy ile bunu yapmıştır. Onlara (Tevrat'ın hükmünü) sormasının sebebi ise kendi ellerindeki hükmü kabul etmelerini ortaya koymak ve bu hükmü gizleyip inkâr ettiklerini, uzun asırlar boyunca onunla amel etmediklerini belirtmek içindir."[138]

Aynı şekilde İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* hâkimin ehl-i kitap arasında hüküm vermesine dair görüşlere yer verirken şöyle demektedir:

"Hâkimin Yahudi ve Hıristiyanlar arasında hükmetmesi ancak Allah'ın kitabıyla –yani Kur'an ile- hükmetmesi şartıyla caizdir. Bu hüküm isterse onların ellerinde bulunan Tevrat ve İncil'in hükmüne muvafakat etsin ister etmesin fark etmez."[139]

Şayet onlar "Bizler de bugün anayasada bulunan ve Allah'ın hükümlerine uygun olan kanunlarla hükmediyoruz. Allah'ın indirdiğine uygun olmayan kanunları ise reddediyoruz" derlerse öncelikle bunun apaçık bir yalan olduğu ortadadır. Zira günümüz parlamentolarında Allah'ın kitabının, Rasulullah'ın sünnetinin hiçbir değer ifade etmediği ortadadır. Demokratik sistemin temel özelliği çoğunluğun görüşüne itabar etmektir. Velev ki bu görüş Kur'an ve sünnete apaçık muhalif olsa da durum değişmez. Bununla beraber onların anayasalarında İslam'a uygun bir takım hükümler olsa bile bu Allah'ın indirdiği bir hüküm değil bilakis onların kendi hevalarından çıkardıkları bir hükümdür. Onların koydukları hükümlerin bazılarının İslam'a uygun olması hiçbir şeyi değiştirmez. Zira bu noktada ihtilaf teşrî yetkisinin menşeidir. İslam'a göre bu yetki sadece Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın tekelinde iken, demokrasilerde bu yetki milletin adına parlamentodadır. Bu yüzden onlar ilahlığın yegane hususiyetlerinden bir tanesi olan teşrî yetkisini kendi üzerlerinde gördükleri sürece çıkardıkları kanunların İslam'a uygun olup olmaması bir önem arzetmemektedir. Burada şüphe ehlinden şu sorunun cevabını beklemek kanaatimce hakkımızdır:

---

[138] Tefsiru Kur'ani-l Azim 5/182.

[139] Minhacu-s Sunne 5/580

Acaba bu beşerî anayasaların Allah'ın indirdiğine uygunluğu Tatarlara hükmeden Cengiz Han'ın Yesak'ından daha mı üstündür? O Cengiz Han ki, kanunnamesini oluştururken aslı semavî olan kitaplardan bire bir alıntılar yapmış bununla beraber Kur'an'ın birçok hükmünü kendi anayasasına yerleştirmiştir. Ancak İslam âlimlerinin Yesak ile hükmedenler hakkında verdikleri fetvalar ortadadır. Onların durumu kâfir ve mürted olmaktan başka bir şey değildir.

Bu hususta önemli olan beşerî bir anayasanın Kur'an ve sünnete muvaffakiyeti değil bilakis kanunların çıkış noktasıdır. Şayet anayasanın temeli Allah ve Resulü'nün hükümleri ise bu İslam anayasasıdır. Buna karşılık bir anayasanın temeli Allah ve Resulü'nün hükümleri olmayıp beşerin kendi heva ve hevesi ise bu anayasanın bütün maddeleri Kur'an ve sünnete uygunluk arzetse de bu anayasa küfür anayasasıdır. Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah bilir.

ON BİRİNCİ ŞÜPHE

Rasulullah ve Sahabelerin Bazı Mübahları Kendilerine Haram Kılmaları

Günümüz Mürcie'sinin ortaya attığı şüphelerden bir tanesi de zaman zaman Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabilerin *(radıyallahu anhum)* Allah'ın helal kıldığı şeyleri nefislerine haram kılmalarına dairdir. İrca Ehli ayetleri ve bu ayetlerin nüzul sebeplerini zikrettikten sonra "Gerek Rasulullah gerekse sahabiler Allah'ın kendilerine helal kıldıklarını nefislerine haram kılmışlardır. Siz ise helali haram yapmanın küfür olduğunu söylüyorsunuz. O halde size göre Rasulullah ve sahabilerin de kâfir olması gerekir" diyerek şeytanın kendilerine vahyettiği şeyleri mırıldanmaktadırlar.

Aslen bu bâtıl şüpheyi dillerine dolayan kimseleri iki gurupta sınıflandırmak mümkündür. Bunlardan ilki kendilerinde ilimden bir pay olan ancak ilimlerini tağutların saltanatlarının güçlenmesi adına kullananlardır. Onlar Yahudiler gibi hakkı bildikleri halde gizlemekte, meselenin dedikleri gibi olmadığını çok iyi bilmelerine rağmen dillerini eğip bükerek hakkı bâtıl ile örtmeye çalışmaktadırlar.

"Ey Kitap Ehli! Neden hakkı bâtıl ile örtüyor ve bildiğiniz halde hakkı gizliyorsunuz?" (3 Ali İmran/71)

Bu bâtıl şüpheyi dillerine dolayan diğer sınıf ise, Mürcie şeyhlerinden dinlediklerini hiçbir araştırma gereği duymaksızın aynen tekrar eden, kendilerine hak geldiği zaman şeyhlerinin yolundan ayrılmamak adına inadî küfre bürünen zavallı kimselerdir.

"İçlerinde bir takım ümmîler vardır ki, Kitab'ı bilmezler. Bütün bildikleri kulaktan dolma şeylerdir. Onlar sadece zan ve tahminde bulunuyorlar." (2 Bakara/78)

Bununla beraber onların devamlı surette mırıldanıp durdukları bu şüphede de kendilerine delil olacak hiçbir yön yoktur. Şöyle ki;

Öncelikle yaptıkları kıyas bütünüyle bâtıl bir kıyastır. Bir kimsenin Allah'ın helal kıldığı bazı şeyleri, kendi nefsine men etmesi ile insanlardan bir kısmının

Allah'ın indirdiğini bir kenara atarak kendi kafalarından kanunlar koyması, Allah'ın hükümlerini değiştirmesi, koydukları kanunları yönettikleri toprakların her bir karışında silah zoruyla insanlara dikte etmesi, bu kanunlarla hükmeden mahkemeler açarak vatandaşlarını bu mahkemelere muhakeme olmaya mecbur bırakması arasında zerre kadar bir benzerliğin olmadığı aşikârdır. Kıyasın meşru olabilmesinin temel şartı ise malum olduğu üzere kıyas edilen iki şeyin birbirine benzemesidir. Onların Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabilerin kendi nefislerini Allah'ın helal kıldığı bazı şeylerden menetmelerini günümüz tağutlarının fiilleri ile müsavi görmeleri ferasetsizliğin en bariz örneklerindendir.

Bununla beraber onların bilmedikleri ya da bildikleri halde gizledikleri gerçek şudur: Kur'an ve sünnette geçen kavramların birçoğu dinde bilinen istilahî anlamları ile beraber kullanıldıkları gibi sözlük ya da mecazî anlamları ile de kullanılmışlardır. Bu usül ilminin mukarrer meselelerinden bir tanesidir. Örnek olarak "küfür" kelimesi "inkâr" anlamında dinde bilinen istilahî manası üzere kullanılabildiği gibi lügat anlamı üzere "çiftci" şeklinde ya da mecazî olarak "nankörlük" anlamında kullanılmıştır. Yine aynı şekilde Kuran'da beş ayrı yerde geçen "şeriat" kelimesi dört yerde dinde bilinen anlamı üzere kanun koymak şeklinde kullanılırken bir yerde ise geniş su yolu anlamında kullanılmıştır.

Haram lafzı bu şekilde müşterek olarak kullanılan lafızlardandır. Gerek dil bilimciler, gerek müfessirler, gerekse usul âlimleri haram lafzının müşterek kullanımlarına dair uzun uzun açıklamalarda bulunmuşlardır. İmam Şatıbi, haram lafzının teşrî, uzak durmak, adak ve yemin olmak üzere dört farklı anlama gelebileceğini söylemiştir.[140]

Ragıb el-İsfehani Müfredat'ta haram kelimesine dair bilgi verirken öncelikle bunun men etmek anlamında olduğunu söylemiş ve bu anlam üzere kullanıldığı ayetleri zikretmiştir.[141] Daha sonra ise dinde bilinen istilahî anlamına delalet eden ayetleri zikretmiş ve bu ayetlerde haram lafzının teşrî anlamına geldiğini söylemiştir.[142]

Abdullah ez-Zerkeşî fıkıh usulüne dair yazmış olduğu "Bahrul Muhit" isimli eserinde haram lafzının lügatte "men etmek" anlamına geldiğini söyleyerek konuya dair açıklamalarda bulunmuş ve daha sonra bu anlamı üzere kullanıldığı

---

140 Şatıbî, İ'tisam 1/323.

141 Kasas/12, Enbiya/95, Maide/26, Maide/72, Araf/50.

142 Ragıb el-İsfehani, Müfredat, 1/330.

ayetleri sıralamıştır.[143]

Konuya dair en detaylı açıklamalardan bir tanesini de Pezdevî "Keşful Esrar" isimli eserinde yapmaktadır. Pezdevî "Lafzın Zahiri İle Amel Etmenin Vücubu" başlığı altında haram lafzına değinmiş, Allah'ın kesin naslarla haram kıldığı hususlarda bir te'vile ya da mecaza sapmanın mümkün olmadığını söylemiş, bunun sebebini "Çünkü burada lafız ancak tek bir manaya hamledilebilir" şeklinde belirtmiştir. Bununla beraber bazı durumlarda kelimenin şer'î muteber anlamı dışında kullanılabileceğini ve bu durumda zarurî olarak şer'î anlamın dışına çıkmak gerektiğini, haram kelimesinin bu minvalde "men etmek, nefsini geri bırakmak" anlamına geleceğini söyleyerek bu manaya örnek olmak üzere İrca Ehlinin delil olarak getirdiği Maide Suresi'nin 87. ayetini ve diğer ayetleri zikretmiştir.[144]

Konuya dair bu şekilde açıklamalarda bulunan usul âlimlerine muvafık olarak müfessirler de birçok ayetin tefsirinde haram lafzının men etmek, engellemek anlamında olduğunu söylemişlerdir. Bu noktada en sarih ayetlerden bir tanesi Kasas Suresi'nin 12. ayetidir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

"Biz, daha önce ona sütanalarını haram etmiştik." (28 Kasas/12)

İmam Taberi ayette geçen *"...haram etmiştik..."* ifadesini "Musa'nın annesinden önce diğer kadınlardan süt emmesini engellemiştik"[145] şeklinde tefsir ederken, Kurtubi ise "Annesi ve kız kardeşinin gelişinden önce onun süt emmesini engellemiştik"[146] şeklinde bir açıklama getirmektedir. Yine Alusi "Burada haram kılmak ile kastedilen men etmekten mecazdır. Çünkü kim bir şeyi haram kılarsa ondan men etmiştir. Buradaki haram kılmayı şer'î anlamda almak mümkün değildir. Zira çocuk mükellef değildir"[147] şeklinde bir tefsir yapmıştır. Ayette haram kılma lafzının teşrî manasında kullanılması mümkün değildir. Zira Alusi'nin de belirttiği üzere burada mef'ul Musa'dır ve henüz mükellef değildir. Mükellef olmayanlara yönelik bir teşrîden bahsetmek ise söz konusu değildir.

"Haram" lafzının "men etme, yasaklama" anlamına geldiği ayetlerden bir tanesi de Maide Suresi'nin 26. ayetidir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

"(Allah) Dedi ki: "Artık orası kendilerine kırk yıl haram kılınmıştır. Onlar yeryüzünde şaşkınca dönüp duracaklar. Sen de o fâsıklar topluluğuna üzül-

---

[143] Abdullah ez-Zerkeşî, el-Bahrul Muhit 1/301.

[144] Keşful Esrar 3/158.

[145] Camiu-l Beyan 19/533.

[146] El-Camiu Li Ahkâm 13/257.

[147] Ruhul Meani 15/87.

me." (5 Maide/26)

Bu ayetin tefsirinde Alusi "Burada haram kılmak ile kastedilen, şer'î anlamda bir haramlık değil men etme anlamında bir haramlıktır" demiş ve kelimenin bu anlamına dair İmrul Kays'ın bir şiirini zikretmiştir.[148] Aynı şekilde ayetin tefsirinde İmam Kurtubi şöyle demektedir:

"Ayette geçen *"...haram kılındı..."* buyruğu "Onların oraya girmeleri engellenmiştir" anlamına gelmektedir. Nitekim "Allah yüzünü ateşe haram etsin" denirken senin ateşe girişin haram kılınsın, (ateşe girmeyesin)" denilmek istenir. Buradaki haram kılış, engelleme anlamında bir haram kılıştır. Şer'î manada bir haram kılış değildir."[149]

Aşağıdaki ayetlerde de haram kelimesi men etme, yasaklama anlamındadır.

"Çünkü O, Kendisine ortak koşana şüphesiz cenneti haram kılmıştır, onun barınma yeri ateştir. Zulmedenlere yardımcı yoktur." (5 Maide/72)

"Ateşin halkı cennet halkına seslenir: "Bize biraz sudan ya da Allah'ın size verdiği rızıktan aktarın." Derler ki: "Doğrusu Allah, bunları inkâr edenlere haram (yasak) kılmıştır." (7 Araf/50)

Haram kelimesinin fıkıhta en bilinen anlamlarından bir tanesi de yemin ve adak şeklindedir. Fıkıh kitaplarında yemin babı incelendiği zaman haram kılmanın bir yemin olduğu uzun uzadıya anlatılmıştır. Ancak burada ihtilaf konusu, kişinin herhangi mübah olan bir şeyi nefsine haram kılmasının muteber bir yemin mi yoksa lağv cinsinden bir yemin mi olduğu ve bunun sonucunda kişiye kefaret gerekip gerekmediğidir. İbnul Humam "Nas ile sabittir ki haramı helal kılma bir yemindir"[150] diyerek Tahrim Suresi'nin 1. ayetini delil olarak getirmiştir. Aynı şekilde Serahsi "Bilindiği üzere haramı, helal kılmak bir yemindir"[151] diyerek konunun ayrıntılarına dair açıklamalarda bulunmaktadır. Buna karşılık Said İbn-i Cübeyr yemin-i lağv'in tarifini yaparken "Yemindeki lağv haramı helal kılmaktır" demiş, İmam Şâfi "Helal olan bir şeyi haram kılma üzerine yapılan yemin, yemini lağvdir" diyerek bunun muteber bir yemin olmadığını söylemiştir.[152]

Yine haram lafzı talak bahsinde boşanmadan kinaye olarak kullanılmakta ve kişinin eşine "Sen bana haramsın" demesi talak ifadesi olarak kabul edilmek-

---

[148] Ruhu-l Meani 4/447.

[149] El-Camiu Li Ahkâm 6/127.

[150] Fethul Kadir 9/13.

[151] Mebsut 7/130.

[152] İmam Nevevi, el-Mecmuu 18/4.

tedir.

Haram lafzının kullanımına dair bu ayrıntılı açıklamalarımızdan sonra muasır Mürcie'nin konu üzerinde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in, Allah'ın helal kıldığını nefsine haram kılmasına dair delil olarak öne sürdüğü Tahrim Suresi'nin ilk ayetine dair açıklamalara geçmekte fayda vardır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Ey Peygamber! Eşlerinin rızasını gözeterek Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi niçin kendine haram ediyorsun? Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (66 Tahrim/1)*

Ayetin nüzul sebebine dair 2 farklı noktada olmak üzere birbirine yakın birçok rivayet zikredilmektedir. Sahihi Müslim'de Aişe *(radıyallahu anha)*'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* eşi Zeyneb binti Cahş *(radıyallahu anha)*'nın yanında bir süre kalır ve orada bal şerbeti içerdi. Aişe ile Hafsa kendi aralarında anlaşarak Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yanlarına geldiği zaman "Sen megafir mi içtin? Senden megafir kokusu geliyor" derler. Bundan dolayı Rasulullah bal şerbetinden bir daha içmeyeceğini söyler. Bunun üzerine Tahrim Suresi'nin ilk ayetleri nazil olur.

Konu ile ilgili diğer rivayet ise Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* cariyesi Mariye ile birlikte Hafsa'nın evine girer ve onun evinde Mariye ile beraber olur. Bunu gören Hafsa *(radıyallahu anha)* "Onu odama mı sokuyorsun" der. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Mariye ile bir daha beraber olmayacağına dair yemin eder ve Tahrim Suresi'nin ayetleri nazil olur.[153]

Ayetin sebebi nüzulüne dair farklı lafızlarla birçok rivayetin olması bizim konumuz dışındadır. Ancak genel olarak kabul edilen görüş bu ayetlerin, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bal şerbetini ya da cariyesi Mariye'yi kendisine haram kılması üzerine nazil olduğudur.

Hafız İbn-i Hacer el-Askalanî ayetin her iki sebep üzere nazil olabileceğini söylerken[154] İmam Nevevî ayetin Mariye hadisesi üzerine nüzulüne dair rivayetin sağlam olmadığını, sahih olan görüşün Rasulullah'ın Zeyneb binti Cahş'ın yanında bal şerbeti içmesi üzerine nazil olduğunu belirtir.[155]

Ayetin tefsirine dair gelen bütün nakillerde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in kendi nefsine Allah'ın helal kıldığını haram kılması ya bir adak ya da

---

[153] Ayetin sebebi nüzulüne dair geniş bilgi için bakınız: İbn-i Cerir et-Taberi, Camiul Beyan, 23/475 ve devamı.

[154] Fethu-l Bari 14/31 Hadis No: 4530.

[155] Şerhun Nevevi 5/225 Hadis No: 2694.

bir yemin olarak açıklanmıştır. Bugüne kadar ne bir müfessir ne de bir şarih ayetin tefsirinde, bunun teşrî noktasında bir haram kılma olduğunu söylememiştir.

Kişinin nefsine bir şeyi haram kılmasını meşru bir yemin şeklinde değerlendiren fakihler bu ayette geçen haram kılmanın bir yemin olduğunu ve kişinin bundan dolayı yemin kefareti ödemesi gerektiğini bildirmişlerdir. Bunu yemin-i lağv şeklinde değerlendiren âlimler ise burada geçen haram kılmanın kişinin kendisini meşru bir şeyden men etmesi anlamında olduğunu söyleyerek haram lafzını yukarıda açıkladığımız men etme, engelleme şeklinde açıklamışlardır. Ayette geçen haram kılmanın yemin olduğu görüşünü savunan âlimler ayetin hemen devamında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın *"Allah, yeminlerinizin (keffaretle) çözülmesini size farz (veya meşru) kıldı" (66 Tahrim/2)* ayetini delil olarak getirmişlerdir.

İmam Begavî ayetin tefsirinde şunları söylemektedir: "Ayette geçen haram kılma lafzına dair ilim ehli iki görüş belirtmiştir. Onlardan bir kısmı bunun bir yemin olmadığını, eğer kişi hanımını boşama kastı ile «Sen bana haramsın» derse bunun talak manasında olduğunu, eğer zıhar niyeti ile «Sen bana haramsın» derse bunun zıhar olduğunu, eğer kölesine «Sen bana haramsın» diyerek onu azad etmeye niyet ederse kölenin azad olacağını söylemişlerdir. Şayet herhangi bir yemeği kendi nefsine haram kılma adına «Bu bana haramdır» derse hiçbir şey gerekmeyeceğini belirtmişlerdir. Bu, İbn-i Mes'ud ve Şâfi'nin görüşüdür. İlim ehlinden diğer kısım ise ayette geçen haram kılma lafzının yemin manasına geleceğini söylemişlerdir. Buna göre kişi şayet herhangi bir yemeği yememeye dair «Bu bana haramdır» derse yemediği sürece ona yemin kefareti gerekmez. Bu ise Ebu Bekir, Aişe, Evzai ve İmam Ebu Hanife'nin görüşüdür."[156]

Zeccac şöyle demiştir: Allah'ın helâl kıldığını kimse haram kılamaz. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kendi haram kıldığı şeylerden başkasını haram kılma yetkisini, Peygamberine dahi vermiş değildir. Buna göre bir kimse hanımına ya da cariyesine "Sen bana haramsın" deyip de onu boşamayı ya da ona zihâr yapmayı kastetmemiş ise, bu sözü bir yemin keffâretini gerektirir. Eğer bu sözünü hanımlarından ve cariyelerinden oluşan bir topluluğa hitaben söyleyecek olursa, bir keffârette bulunması gerekir. Kendisine bir yiyecek yahut bir başka şeyi haram kılacak olursa, Şâfi ve Malike göre bundan ötürü bir keffâret gerekmez. Fakat İbn Mesud, es-Sevrî ve Ebu Hanife'ye göre bundan dolayı keffârette bulunması icab eder."[157]

---

[156] Mealimu-t Tenzil 8/163.

[157] Kurtubi, el-Camiu Li Ahkam 18/180.

Aynı şekilde bu ayetin tefsirinde Alusi, yukarıda haram kelimesine dair vermiş olduğumuz bilgileri nakletmiş, bunun teşrî noktasında bir haram kılma olmadığını bilakis men etme noktasında bir haram kılma olduğunu söyleyerek bu konuda diğer ayetleri delil getirmiştir.[158] Ayetin yukarıda vermiş olduğumuz mana üzerine tefsiri hususunda aşağı yukarı bütün müfessirler aynı şeyleri zikretmişler ve daha önce de belirttiğimiz gibi hiçbir müfessir ya da şarih bunun teşrî noktasında bir haram kılma olduğunu iddia etmemiştir. Ve konu hakkında yapılan tüm bu izahlar burada geçen haram kılma lafızlarının teşrîde bulunma anlamında olmadığını göstermektedir."[159]

Konu hakkında Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz şöyle der:

"Bu şüpheleri ortaya atanların delil olarak getirdikleri ayetlerdeki haram kılma hususu teşrîde değil adak ya da yeminde haram kılma konusundadır. Ve söz konusu ayetlerde geçen haram kılma ile ilgili olarak Allahu Teala, yemin kefaretini zikrederek Rasulululullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i bu eylemden geri döndürmüştür."[160]

Tağutların saltanatları uğruna az bir dünyalık geçim için ilimlerini satan günümüz Mürcie'sinin bu noktada dillerinden düşürmedikleri bir diğer ayet ise Maide Suresi'nin 87. ayetidir. Allah *(Subhanehu ve Telâ)* şöyle buyurur:

"Ey iman edenler! Allah'ın size helâl kıldığı iyi ve temiz şeyleri (siz kendinize) haram kılmayın ve sınırı aşmayın. Allah sınırı aşanları sevmez." (5 Maide/87)

Ayetin sebebi nuzûlü, kaynaklarda şu şekilde geçmektedir:

Müslim'in, Enes *(radıyallahu anh)*'den rivayet ettiğine göre, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ashabından bir gurup, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hanımlarından onun gizlice işlediği amellere dair soru sordular. Daha sonra onlardan birisi, "Ben kadınlarla evlenmeyeceğim" dedi. Bir diğeri "Ben de et yemeyeceğim" dedi. Bir başkası ise "Döşek üzerinde uyumayacağım" dedi. Bu sözleri duyan Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'a hamd ettikten sonra şöyle buyurdu:

"Şöyle şöyle diyen bir topluluğa ne oluyor ki? İşte ben namaz da kılıyorum, uyuyorum da... Oruç da tutuyorum, orucumu açtığım da oluyor ve kadınlarla da evleniyorum. Benim sünnetimden yüz çeviren benden değildir"[161]

---

[158] Ruhu-l Meani 21/88.
[159] Ebu Muhammed el-Makdisi, İmtaun Nazar.
[160] Abdulkadir bin Abdulaziz, El'Camiu Fi Talebil Ilmu'ş Şerif.
[161] Müslim, Nikah 5; Nesai, Nikah 4.

Hadisi farklı lafızlarla İmam Buhari yine Enes'den rivayet etmiştir.[162]

Ayetin tefsirine dair açıklamalarda bulunan bütün müfessirler ayeti ruhbanca bir yaşamı seçerek kişinin kendisini Allah'ın helal kıldıklarından men etmesi şeklinde tefsir etmişlerdir. Bir diğer görüş ise bunun yemin anlamında olduğudur. Zaten bu ayetten hemen sonra 89. ayette Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* yeminden bahsetmektedir.

İmam Taberi ayeti "Keşiş ve ruhbanların yaptığı gibi nefsinizi bazı şeylerden men etmeyin"[163] şeklinde tefsir ederken İbn-i Hayyan "Dünya hayatını terk ederek zühd üzere bir yaşam noktasında azmederek Allah'ın size helal kıldıklarını nefislerinize men etmek suretiyle aşırıya kaçmayınız" dedikten sonra "Bu, ayetin nüzul sebebine uygun bir açıklamadır" der ve ayete dair diğer görüşlere yer verir.[164]

Bu ayetin tefsirinde de hemen hemen bütün müfessirler yukarıda vermiş olduğumuz manaları vermiş ancak günümüzün İrca Ehlinin yaptığı gibi hiç kimse burada sahabilerin teşrî şeklinde bir haram kılmasından bahsetmemiştir.

Sonuç olarak Kur'an ve sünnette geçen birçok lafız nasıl istilahî, mecazi veya lügavî anlamında kullanılıyorsa, bu ve buna benzer ayetlerde ve yine konuyla ilgili rivayetlerde geçen "haram kılma" lafzı mübah olan bir şeydeki şer'î tasarrufa mani olma, bu tasarrufu yasaklama anlamında kullanılmıştır. Bu ise yerine göre adak, yerine göre yemin anlamına gelmekle birlikte bu husus da fakihler arasında ihtilafa maruz kalmış bir konudur. Şeriat aslen yemin, talak, nezir gibi konulara müsaade ettiği için bu gibi hususlarda haram kılma lafzı uygun anlam üzere kinaye yolu ile kullanılmıştır. Burada teşrî anlamıyla bir haram kılmaktan bahsetmek Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz'in de belirttiği gibi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i ve sahabileri büyük töhmet altında bırakan bir iddiadır ki ancak sahibinin küfrünü artırır. Bizim günümüz tağutlarını tekfir etmemizin sebebi ise teşrî noktasında Allah'ın helallerini haram kılma ya da Allah'ın haramlarını helalleştirmeleri, mutlak olarak teşrîde bulunmaları sebebiyledir. Konuya dair bu açıklamalarımızın öğüt almak isteyenler için yeterli olduğu kanaatindeyiz. Allah en doğrusunu bilir.

---

[162] Buhari Nikâh 8, Müslim Nikâh 7, Nesaî Nikah 4.

[163] Camiu-l Beyan 10/573.

[164] El-Bahru-l Muhit 5/2.

ON İKİNCİ ŞÜPHE

Ömer (ra)'ın Hırsızlara Had Uygulamaması Üzerine

Bilindiği üzere birçok Arap ülkesinde mahkemelerde özellikle muamelat ile ilgili konularda Kur'an ve sünnete mutabık kanunlarla hüküm verilmektedir. Yina bazı Arap devletlerinin anayasalarında birçok hüküm Kur'an ve sünnete uygundur. Bunun neticesinde şu şekilde bir iddia ortaya atılmıştır:

"Bizim kanunlarımızın büyük bir kısmı Kur'an ve sünnetten alınmadır. Sadece hadlerle ilgili hükümler Kur'an ve sünnetten alınmamıştır. Bu ise doğal bir durumdur. Zira hadlerin tatbikinin ertelenmesi caizdir. Öncelikle toplumu bu hadlerin uygulanmasına alıştırmak gerekir. Bazı özel durumlarda hadlerin tatbikinin durdurulması bizzat sahabelerin amelidir. Nitekim Ömer *(radıyallahu anh)* kendi hilafeti döneminde bir müddet hırsızlara yönelik had cezalarının tatbik edilmesini durdurmuştur."

Arap dünyasında Tevhid ile amel eden birçok âlim şüphe ehlinin bu iddialarına uzun uzun cevaplar yazmışlardır. Buna karşılık Türkiye'de tağutların küfrüne İslam elbisesi giydirmeyi kendilerine görev edinen bazı kimseler ise bu bâtıl şüpheyi vakıa farkına dikkat etmeksizin dillerine dolamışlar "Allah'ın şeriatını uygulamamak küfür ise Ömer *(radıyallahu anh)*'ı de tekfir etmeniz gerekir" diyerek şeytanın sözlerini mırıldanmaya başlamışlardır.

Öncelikle burada şüphe ehlinin bu sözlerine karşı günümüz Türkiye'sinde Allah'ın indirdiği hükümlerin zerre kadar öneminin olmadığı, tek kaynağın demokratların kutsal kitabı olan anayasa olduğu gerçeğini hatırlatmakta fayda vardır. Özellikle bizim yaşadığımız şu ortamda gerek muamelat gerekse ukubata dair hiçbir konuda Allah'ın hükümlerinin uygulanmadığı bir gerçektir. Diğer taraftan hadlerin belirli bir süre tatbik edilmesinin ertelenmesi ya da toplumun buna hazırlanması diye bir durum da söz konusu değildir. Bu yüzden İrca Ehlinden ricamız Arap dünyasında ortaya atılan her bir iddiayı düşünmeden, idrak etmeksizin öne sürerek boş konuşmayı bir an önce bırakmalarıdır.

Onların "Allah'ın şeriatını uygulamamak küfür ise Ömer *(radıyallahu anh)*'ı

de tekfir etmeniz gerekir" şeklindeki iddialarına gelince... Burada hemen kendilerine şunu sormakta fayda vardır:

Ömer *(radıyallahu anh)* Allah'ın kitabını işlevsiz bırakarak kendi heva-i nefsinden kaynaklanan kanunlar mı çıkarmıştır?

Ömer *(radıyallahu anh)* Allah'ın şeriatını iptal ederek yeni bir şeriat mı ihdas etmiştir?

Ömer *(radıyallahu anh)* hayatın tamamından Allah'ın kitabını çekerek kendi kanun ve hükümlerine mi çağırmıştır?

Ömer *(radıyallahu anh)* Allah'ın haram kıldıklarını helalleştirmiş, Allah'ın emirlerini çıkardığı kanunlarla yasaklamış mıdır?

Burada soruları uzatmak mümkündür. Eğer onlar bu sorulara "Evet Ömer *(radıyallahu anh)* bunları yapmıştır" derlerse kendilerine cevaben "Sizin dininiz size bizim dinimiz bize. Allah yalan söyleyen toplumlara hidayet etmez" deriz. Şayet onlar "Hayır Ömer *(radıyallahu anh)* bunların hiç birisini yapmamıştır" derlerse kendilerine deriz ki:

Sizde zerre kadar Allah korkusu yok mudur ki kendi tağutlarınızla Faruk olan Ömer'i kıyaslıyorsunuz. Allah'a yemin olsun ki böylesi bir kıyas şeytanın *"Ben ondan daha hayırlıyım. Çünkü beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın"(7 Araf/12)* şeklindeki kıyasından daha bâtıldır. Şeyh Ebu Muhammed ne kadar da güzel söylemiştir:

"Böylesi bir iddia ancak dünya hayatının çekici güzelliği ile meşgul olarak dinini, Tevhidin aslını öğrenmekten gafil kalan bundan dolayı da Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* tarafından gözleri ve kulakları mühürlenen, hayvanlardan da aşağı seviyelere çekilen kimselerden sadır olan bir iftiradır. İşin aslı bu konuya dair uzun uzun izahlar getirmek, ayrıntılara girmek vakit kaybından başka bir şey değildir. Bu apaçık olan bir şeyi yeniden açıklamaya çalışmak olduğu için bir nevi okuyucuyu hafife almak, onun aklını küçük görmektir. Bu türden açıklamalar ancak sefihlere yapılır."[165]

O halde Allah katında en azından böylesi sefih kimselere karşı da bir hüccetimiz olması adına diyoruz ki:

Ömer *(radıyallahu anh)*'ın hilafeti döneminde kıtlık baş göstermiştir. Böylesi bir dönemde Hatıb'ın kölelerinden bir tanesi Müzeyne kabilesinden bir adamın devesini çalar. Suçu ortaya çıkınca da itiraf eder. Ömer *(radıyallahu anh)* bu adamın elinin kesilmesini emreder. Ancak daha sonra bundan vazgeçer. Bunu

---

[165] İmtau-n Nazar Fi Keşfi Şubuhati Mürcieti-l Asr.

ise şu gerekçeye bağlar:

"Allah'a yemin olsun ki onlar, sizin kölelerinizdir. Siz onları aç bıraktınız. Bu öylesine bir açlıktır ki, bu açlıkları sebebiyle Allah'ın kendilerine haram kıldıklarını yemeleri kendilerine haram değil helaldir. Eğer ben bunları bilmeseydim onların ellerini keserdim."[166]

Bu ve buna benzer uygulamaları gerek raşid halifeler döneminde gerekse de özellikle Ömer *(radıyallahu anh)*'ın hilafeti döneminde görmek mümkündür. Örneğin Ömer *(radıyallahu anh)*'ın yine kıtlık döneminde zekâtları ertelemesi[167], atlara zekât getirilmesi[168], Ömer *(radıyallahu anh)*'ın "Sevad Tatbikatı" diye bilinen uygulaması[169], Ebu Bekir *(radıyallahu anh)* döneminde yine Ömer *(radıyallahu anh)*'ın dirayeti ile müellefe-i kuluba zekâttan fon ayrılması hükmünün durdurulmasını örnek göstermek mümkündür. Bunların tamamı –ki Ömer *(radıyallahu anh)*'ın kıtlık yılında hırsızlık haddini durdurması da buna dâhildir- ictihad kabilindendir. Bu ictihadların doğru ya da hatalı olduğu elbette konunun uzmanları tarafından tartışılabilir. Ancak bunların Allah'ın indirdiği şeriatı iptal etmek ve Allah'ın kitabından bağımsız kanun ve yasa ihdas etmek şeklinde isimlendirilmesi ancak Allah'ın şeriatını terk ederek beşerî şeriatların müdafaasını yapmaya çalışanlardan sadır olabilecek sözlerdir.

Burada bilinmesi gereken şudur: Malum olduğu üzere şeriatın hükümleri bir maslahata mebnîdir. Bu maslahatlar ise zarurî, hacî ve tahsinî olmak üzere üçe ayrılmışlardır. Zarurî maslahatlar din ve dünya işlerinin yürütülmesinin ancak kendisine bağlı olduğu maslahatlardır. Eğer bu maslahatlar bulunmazsa dünya işleri fesada uğrar. Kargaşa doğar ve yaşam ortadan kalkar. Keza bunların bulunmaması durumunda ahiret işleri de rayından çıkar, kurtuluşa erme ve cennet nimetlerine kavuşma imkânı ortadan kalkar. Zarurî maslahatların tamamı beş konuda toplanır ki bunlar dinin korunması, nefsin korunması, neslin korunması, malın korunması ve aklın korunmasıdır. Her ne kadar bu maslahatların mertebeleri âlimler arasında ihtilaf halinde olsa da genel olarak tüm İslam hukukçuları şeriatın emirlerinin bu maslahatları korumayı hedeflediğini söylemişlerdir.

Diğer taraftan hacî maslahatlar ise, onsuz olmakla birlikte bir genişlik ve

---

[166] İlamu-l Muvakkîyn 3/11.

[167] İbn-i Sa'd, Tabakat 3/323.

[168] Hâlbuki Rasulullah döneminde atlardan zekât alınmıyordu.

[169] Taşınmaz malların ganimet kapsamının dışında tutulması, böylece ele geçirilen malların savaşa iştirak edenler arasında dağıtılmayarak haraca bağlanması ve bunun "fey" olarak kabul edilmesidir.

kolaylık sağladığı için ihtiyaç duyulan, bulunmadığı zaman genelde sıkıntı ve güçlüklere sebep olan şeylerdir. Bunlara riâyet edilmediği takdirde, mükellefler çoğunlukla sıkıntı ve meşakkatlere maruz kalırlar. Ancak bu sıkıntı ve güçlükler, zarûriyyâtın bulunmaması durumunda doğan ve genel maslahatlarda beklenti halinde bulunan yaygın fesad derecesine ulaşmazlar. Tahsiniyyat ise, üstün ahlak anlayışına uygun bir davranış göstermeyi, sağduyu sahiplerinin hoş karşılamayacağı nahoş hallerden uzaklaşmayı temine yönelik şeylerdir. Tahsiniyyât da, zarûriyyât ve hâciyyâtın geçerli bulunduğu sahalarda söz konusu olmaktadır.

Bazı durumlarda bu maslahatların birbiri ile çatışması mümkün olabilir. Örneğin susuzluktan ölmek üzere olan ve yanında sadece sarhoş edici bir içecek bulunan kimsenin durumu buna örnektir. Zira bu durumda canın korunması ve aklın korunması maslahatı birbiri ile tearuz halinde bulunmaktadır. Özellikle zamanın değişmesi sonucunda toplumsal uygulamalarda böylesi durumlarla karşılaşmak sıklıkla mümkündür. Bundan dolayı İslam âlimleri zaman zaman nasların yorumlarının genişletilebileceğini, yeri geldiği zaman daraltılabileceğini, yeri geldiği zaman ise hükümlerin durdurulabileceğini söylemişlerdir. Ancak burada önemli nokta tüm bu işlemlerin belirli şart ve kayıtlar altında olmasıdır. Örneğin emanetin kötüye kullanılması neticesinde veli ve vasilerin yetkilerinin daraltılması, hükmün gerektiği zaman daraltılmasına bir örnektir. Ancak burada naslara muhalefet etmemek, Müslümanların genel maslahatlarını ise göz önünde bulundurmak asıldır.[170]

Burada okuyucunun dikkatini çekmek istediğimiz husus özellikle şudur. Bunların hiçbiri genel bir teşrî değil, bilakis şeriatın genel ve öncelikli maslahatlarını korumaya yöneliktir. Diğer bir ifadeyle herhangi bir hükmün askıya alınması durumunda bile şeriatın aslî maksatlarının korunması söz konusudur. Ömer *(radıyallahu anh)*'ın ictihadında nefsin korunması maslahatı ile malın korunması maslahatı tearuz halindedir. Ömer *(radıyallahu anh)* ise ictihad etmiş öncelikle kişilerin nefis emniyetlerinin asıl olduğuna karar vermiş ve kıtlık sebebiyle helake gidilmemesi için böylesi bir dönemde ve sadece sınırlı sayıda hırsızlık haddini ertelemiştir. Şu bilinmelidir ki, Ömer *(radıyallahu anh)*'ın bu uygulaması genel bir uygulama değildir; sadece bazı kimselere zaruret dolayısı ile had cezası uygulanmamıştır. Nitekim bu Ömer *(radıyallahu anh)*'ın sözlerinden rahatlıkla anlaşılmaktadır. Ömer *(radıyallahu anh)* "Eğer ben bunları bilmesey-

---

[170] Konuya dair geniş bir açıklama için İmam Şatibi'nin "El-Muvafakat" isimli eserine bakınız. 1/496. Aynı şekilde İbn-i Kayyım el-Cevziyye de "İlamu-l Muvakkîyn" isimli eserinde "Zaman ve Mekânın Değişmesi ile Fetvanın Değişmesi" başlığı altında konuya dair gayet doyurucu bilgiler vermiştir.

dim onların ellerini keserdim" sözüyle asıl olanın hırsızın elinin kesilmesi olduğunun ancak zarurete binaen bu haddin uygulanamadığını ortaya koymuştur. Aynı şekilde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* de çocuğunu doğurmasına ve emzirecek kimse olmadığı için emzirme süresinin bitmesine kadar zina eden bir kadının had cezasını tehir etmişti. Ancak tüm bunlar şer'î bir gerekçe ve şüphe sebebiyledir. Günümüzde tağutî hükümetlerin yaptığı gibi bir şüphe ya da şer'î bir gerekçe olmaksızın hadlerin tatbik edilmesini ertelemek haramdır ve hadleri iptal etmek olarak itibar görür. Bu hükümetlerin şer'î hadleri hiçbir caydırıcılığı olmayan kanunlarla değiştirmeleri, sadece şer'î hadleri değil bilakis şeriatın tamamını geçersiz kılmaları, Allah'ın kanunlarını kendisinden küfür kokusu yayılan beşerî anayasalarla değiştirmeleri onların küfrünü görmen için sana yeter ve artar.[171]

"Böylesi bir durumda çalıntı maldan yemek, zaruret durumunda ölü eti yemek gibidir. Ömer *(radıyallahu anh)* gücü nispetinde iki büyük fesaddan ifsadı en az olanını tercih etmiş ve ifsadı büyük olandan korunmayı hedeflemiştir. Özel bir durumla karşı karşıya geldiği için iki maslahattan faydası en az olanını (mal güvenliğini garanti altına almayı) terk etmiş, faydası en büyük olanla (can güvenliğini garanti altına almakla) amel etmiştir. Nitekim İbn-i Kayyım bunu "Şeriatın kurallarının bir gereği"[172] olarak isimlendirmiştir."[173]

O halde burada şunu düşünmekte fayda vardır: Günümüz tağutları tarafından konulan hükümler İslam şeriatının hangi esaslarını koruma altına almaktadır? Şeriatın hedeflediği gayelerden hangisi, beşerî anayasaların temel esası olmuştur. Allah'a yemin olsun ki beşerî kanunların çıkarılması esnasında dikkat edilen tek nokta demokratların kutsal kitapları olan anayasaya uygun olmasıdır. Beşerî sistemlerde her aklıselimin göreceği üzere Allah'ın indirdiği hükümlere zerre kadar bir itibar söz konusu değildir. Bu şekilde ihdas edilen bir şeriatı uygulamakla, Allah'ın şeriatının temel maksatlarını koruma adına yapılan bir ictihadı kıyaslamak ve arkasından da "Bakınız Ömer *(radıyallahu anh)* da Allah'ın indirdiği ile hükmetmedi ama kâfir olmadı" diye çığlık atmak Allah'ın şeriatına değil bilakis beşerî şeriatlara sıkı sıkıya bağlılığın bir eseri olsa gerek. Allah ayaklarımızı sabit kılsın.

---

[171] Ebu Velid el-Makdisî, Hadlerin tatbikinin ertelenmesine dair kendisine sorulan soruya verdiği cevaptan alıntı.

[172] İlamu-l Muvakkîyn 3/11.

[173] Ebu Muhammed el-Makdisî, İmtau-n Nazar Fi Keşfi Şubuhati Mürcieti-l Asr isimli eserinden özetlenmiştir.

ON ÜÇÜNCÜ ŞÜPHE

Küfrun Dune Küfr Meselesi

Maide Suresi'nin 41. ayeti ile başlayan ve 50. ayetinde son bulan ayetleri Kuran-ı Kerim'de sadece Allah'ın indirdiği vahiy ile hükmetmenin vücubiyetini ortaya koyan, O'nun hükümlerinden yüz çevirenlerin ise kâfirler, zâlimler ve de fâsıklar olduğunu açık bir şekilde bildiren ayetlerdir. Buna karşılık İrca Ehli ayetlerin zahirini terk ederek kendilerince sahih addettikleri tek bir rivayete dayanarak tüm tağutları Müslüman kılıvermişlerdir. Bu bölümde öncelikle Maide Suresi'nde yer alan bu ayetlere dair nüzul sebeplerini ve ayetlere dair çok kısa bir açıklamayı sunduktan sonra Allah'ın izni ile muasır Mürcie'nin konu hakkında ortaya attıkları meşhur "Küfrun Dune Küfr" şüphesine cevap vermeye çalışacağız.

Bu ayetlerin nüzul sebebine dair İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)* şöyle demiştir:

"Bu ayetler, iki Yahudi taifesi hakkında inmiştir. Cahiliye döneminde bu iki taifeden biri diğerini yenmişti. Kuvvetli olan taraf, zayıf tarafı yendiği için aralarında şöyle bir anlaşma yapmışlardı:

"İzzetli ve kuvvetli taife, zelil ve zayıf olan taifeden bir kişiyi öldürürse, diyet olarak 50 vesak verecektir.[174] Zelil ve zayıf taife, izzetli ve kuvvetli taifeden bir kişiyi öldürürse diyet olarak 100 vesak verecektir."

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Medine'ye gelinceye kadar bu anlaşma üzerinde kaldılar. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Medine'ye geldikten sonra zayıf ve zelil olan taife, izzetli ve kuvvetli olan taifeden bir adamı öldürdü. Bu sebeple kuvvetli ve aziz olan taife, zayıf ve zelil olan taifeden öldürülen adamın diyeti olarak 100 vesak istedi. Zayıf ve zelil taife:

"Böyle bir iş olamaz. Dini, nesebi, beldesi bir olan iki taife arasında nasıl olur da diyet konusunda böyle bir farklılık olur? Nasıl olur da birisi diğerinin ya-

---

[174] Vesak; 60 sa'dır, sa ise 2751 gr'dır.

rısı veya iki katı olur? Biz, daha önce sizden korktuğumuz ve bize zulmettiğiniz için, sizden öldürdüğümüz kişiye bedel olarak, 100 vesak diyet veriyorduk. Fakat artık Muhammed geldi. Bu sebeple istediğinizi size veremeyiz. Aramızda eşitlik olmalıdır" dediler.

Bu tartışmadan dolayı aralarında neredeyse savaş çıkacaktı. Bunun üzerine kuvvetli olan taife birbirlerine şöyle dediler:

"Vallahi Muhammed, diyetin iki katını vermez. Bu sebeple bir kişiyi Muhammed'e gizli olarak gönderin ve bu konudaki görüşünü öğrenin. Eğer diyetin iki katını size verirse onu hakem tayin etmeyi kabul edin. Eğer diyetin iki katını vermezse, ondan uzak durup onu hakem tayin etmeyin."

Bunun üzerine münafıklardan bir kaç kişiyi bu meseleyi öğrenmeleri için Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gönderdiler. Münafıklar Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gelince, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* münafıkların ne niyetle geldiklerini ona haber vererek Maide Suresi'nin 41–47. ayetlerini indirdi.

İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)* sözlerine şöyle devam etti:

"Vallahi bu ayetler bu iki taife hakkında inmiştir ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın ayetlerde kastettiği kimseler bu iki taifedir."[175]

Aynı olaya dair değişik bir rivayette ise şöyle geçmektedir: Denildiğine göre bu ayet, Kureyza ve Nadir Oğulları hakkında inmiştir. Kureyza Oğullarından birisi, Nadir Oğullarından birisini öldürdü. Nadir Oğulları, Kureyza Oğullarından birisini öldürdüğü zaman kısas uygulamalarına izin vermezlerdi. Ve sadece diyet ödemekle yetinirlerdi. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hakemliğine başvurdular. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, Kureyza Oğulları ile Nadir Oğullarına mensup iki kişi arasında eşitlik sağlanması gerektiği hükmünü verdi. Bu ise Nadir Oğullarının hoşuna gitmedi ve kabul etmediler.[176]

Diğer bir görüşe göre ise, bu ayetler zina eden iki kişi hakkında nazil olmuştur. Abdullah bin Ömer *(radıyallahu anhuma)* şöyle dedi:

"Yahudiler, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e gelerek kendilerinden bir kadın ve erkeğin zina yaptığını ona haber verdiler. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onlara şöyle sordu:

"Zina hakkında Tevrat'ta ne buluyorsunuz?"

Yahudiler şöyle cevap verdiler:

---

[175] Müsnedi Ahmed bin Hanbel 2212; Ahmed Şakir hadisin sahih olduğunu söylerken Şuayb Arnuvuti "İsnadı hasendir" demiştir.

[176] Nesai, Kaseme 8; Darakutni 3/198; Müsned 1/246.

"Onların yaptıklarını herkese yayar ve onlara sopa atarız. Zinanın hükmü Tevrat'ta işte böyledir."

Onların bu sözü üzerine Abdullah bin Selam *(radıyallahu anh)* onlara şöyle dedi:

"Sizler yalan söylüyorsunuz. Çünkü zina yapanlar hakkında Tevrat'ta bildirilen hüküm recmdir. Öyleyse Tevrat'ı getirin de bakalım."

Bunun üzerine Tevrat'ı getirdiler ve onu açarak okumaya başladılar. Tevrat'ı okuyan kimse recm ayetini eliyle kapatarak ondan önceki ve sonraki ayetleri okudu. Böylece recm ayetini atlamış oldu. Abdullah bin Selam o kişiye şöyle dedi:

"Elini kaldır!"

O kişi elini kaldırınca recm ayeti gözüktü. Bu durum üzerine Yahudiler, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e şöyle dediler:

"Ey Muhammed! Abdullah bin Selam'ın söylediği doğrudur. Tevrat'ta recm ayeti vardır."

Bu cevap üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zina yapan kadın ve erkeğin recm cezasıyla cezalandırılmalarını emretti. Öyle ki, ben kadın ve erkek recmedildikleri sırada, kadına taşlar gelmesin diye erkeğin onu vücuduyla koruduğunu gördüm."[177]

Bera bin Azib *(radıyallahu anh)*'dan ise bu rivayet şu şekilde nakledilmiştir:

"Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in yanından kendisine tahmim yapılmış (yüzü siyaha boyanmış) ve sopa atılmış bir Yahudi geçti. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları çağırdı ve şöyle dedi:

"Zina yapanın cezasını kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?" Yahudiler:

"Evet" dediler. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onların âlimlerinden bir adam çağırıp ona dedi ki:

"Musa *(aleyhisselam)*'a Tevrat'ı indirenin hakkı için söyle. Zina yapanın cezasını kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?" Âlim şöyle dedi:

"Tevrat'ı indirenin hakkı için demeseydin sana gerçeği bildirmezdim. Zinanın cezası kitabımızda taşlayarak öldürmektir. Fakat şereflilerimiz içinde zina çoğalınca ve zina yaparlarken yakalanınca, şerefli oldukları için onlara ceza uygulamayı terkettik. Fakat zina yapan zayıf kimselere taşlayarak öldürme haddini uyguladık. Bir gün aramızda "Zina konusunda hem şereflilerimize, hem de

---

[177] Buhari, Hudud 37; Müslim, Hudud 26.

zayıflarımıza uygulayacağımız bir tek ceza belirleyelim" dedik. Böylece taşlayarak öldürme cezası yerine tahmim ve sopa vurma cezasını uygulamaya karar verdik." Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ey Allah'ım! Vermiş olduğun emri, ölümünden sonra tekrar canlandıran ilk benim" dedi ve zina yapan evli kişinin taşlanarak öldürülmesini emretti. Bunun üzerine şu ayet indi:

> *"Ey Rasûl! Kalpleri iman etmediği halde ağızlarıyle «inandık» diyen kimselerden ve yahudilerden küfür içinde koşuşanlar(ın hali) seni üzmesin. Onlar durmadan yalana kulak verirler ve sana gelmeyen (bazı) kimselere kulak verirler; kelimeleri yerlerinden kaydırıp değiştirirler. «Eğer size şu verilirse hemen alın, o verilmezse sakının!» derler. Allah bir kimseyi şaşkınlığa (fitneye) düşürmek isterse, sen Allah'a karşı, onun lehine hiçbir şey yapamazsın. Onlar, Allah'ın kalplerini temizlemek istemediği kimselerdir. Onlar için dünyada rezillik vardır ve ahirette onlara mahsus büyük bir azap vardır." (5 Maide/41)*

Yahudiler dediler ki: "Eğer Muhammed sopa ve tahmim cezası verirse, bunu ondan alın, eğer recm cezası verirse, bunu ondan almayın" Bunun üzerine Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şu ayetleri indirdi:

> *"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." (5 Maide /44)*
>
> *"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse, işte onlar zâlimlerin ta kendileridir." (5 Maide/45)*
>
> *"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte, onlar fâsıkların ta kendileridir." (5 Maide/47)*

Bera bin Azib *(radıyallahu anh)* bunu söyledikten sonra "Bu ayetlerin hepsi kâfirler hakkında inmiştir" dedi[178]

Kurtubi *(rahimehullah)*, bütün bu rivayetlerin arasında bir tearuzun (çatışmanın) olmadığını, tüm rivayetlerin aynı olayı naklettiklerini belirtmiştir.[179]

Maide Suresi'nin bu bölümünde Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* öncelikle Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmünden yüz çeviren kimselerin mü'min olmadıklarını (43. ayet) beyan etmiştir.[180]

Diğer taraftan Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* indirdiği hükümlerle hükmetme

---

[178] Müslim, Hudud 28.

[179] El-Camiu li-Ahkam 6/181.

[180] İmam Kurtubi Ebu Ali'den "Allah'ın razı olmadığı halde O'ndan başkasının hükmünü isteyen kâfirdir." ifadesini nakletmiştir. (El-Camiu li-Ahkam 6/187.)

noktasında hiçbir kulu muhayyer bırakmamış, âlemlere rahmet olarak gönderdiği son Rasulüne dahi bir serbestiyet tanımamıştır. Bundan dolayı bu bölümde Yahudilere gönderilen bütün nebilerin Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmettiğini ve yine aynı şekilde onların yöneticileri konumunda olan din adamlarının da –başkasıyla değil- sadece Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmettiklerini (44. ayet) bildirmiştir. Bununla birlikte Nebisine de 3 ayrı yerde (42, 48 ve 49. ayetler) Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmesini emretmiş, O'nu bu noktada asla muhayyer bırakmamış ve nebisini insanların kendisini Allah'ın indirdiği ile hükmetmekten alıkoyması noktasında sakındırmıştır.

"Onların arzularına uyma ve Allah'ın sana indirdiğinin bir kısmından (Kuran'ın bazı hükümlerinden) seni şaşırtmalarından sakın." (5 Maide/49)

Elbette sadece Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetme gereği ve nebilerin dahi bundan müstesna tutulmadıkları gerçeği Allah'ın indirdiği hükümlerden yüz çevirmenin açık bir küfür, ayan beyan bir tuğyan olduğu gerçeğini de ortaya koymaktadır. Nitekim Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Maide Suresi'nde böyle bir cürmü 3 ayrı vasıfla vasıflandırmıştır:

"Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir." (5 Maide/44)

"Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar zâlimlerin ta kendileridir." (5 Maide/45)

"Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar fâsıkların ta kendileridir." (5 Maide/47)

Ve son olarak ise *"Yoksa cahiliyye hükmünü mü arıyorlar?" (5 Maide/50)* diyerek kendi indirdiği hükümlerin dışında bir hüküm arayan kavimleri kınamış ve şöyle buyurmuştur:

"Kesinlikle bilen bir toplum için Allah'tan daha güzel hüküm veren kim olabilir?" (5 Maide/50)

İşin aslı Maide Suresi'nin bu bölümündeki ayetler konu hakkında hiçbir şüpheye yer vermeyecek derecede kesin ve kat'îdir. Hakka tabi olma ve onunla amel etme endişesi taşıyan kimseler için Allah'ın bu muhkem ayetleri yeterlidir. Ancak günümüz İrca Ehlinin asıl niyetlerinin hakka tabiyet olmaması ve saltanat sahiplerinin konumlarını güçlendirebilme adına uğraş vermeleri onların bu ayetleri fehmedememelerine, Allah'ın muhkem ayetlerinden yüz çevirerek konu üzerinde şüphe tohumları saçmalarına sebep olmuştur. Onların bu noktada ortaya attıkları en temel iddia şu şekildedir:

"Öncelikle bu ayetler sahabe ve tabiinden birçok âlimin de belirttiği üzere

ehl-i kitap hakkında nazil olmuştur. Bununla beraber ayette bahsedilen küfür, sahibini İslam dininden çıkaran itikadî bir küfür olmayıp, amelî bir küfürdür. Bugün Allah'a iman ettiğini söyleyen, Kuran'ın hükümlerini tasdik eden ancak bununla beraber beşerî hukukla hükmeden hâkimler bu yaptıkları ile küfre girmemektedirler. Zira bu ayette geçen küfür lafzı üzerine İbn-i Abbas (*radıyallahu anhuma*) "Bu sizin bildiğiniz bir küfür değil bilakis küfrun dune küfürdür[181]" demiştir. Bilindiği üzere sahabe görüşü de dinde bir hüccettir. Özellikle Kuran'ın tefsiri hususunda *"Tercuman'ul Kur'an"* olarak isimlendirilen İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'nın kavli, bu konuda çok açık bir delildir. Aynı şekilde tabiin âlimleri de buradaki küfrün büyük küfür olmadığını, bilakis küfrün dışında bir küfür olduğunu söylemişler, yine müfessirlerin çoğu bu görüşleri dile getirmişlerdir. İşte tüm bu nakiller, günümüzde Müslüman olduğunu söyleyen ve Allah'ın indirdiği esaslara iman eden ancak bununla beraber mahkemelerde beşerî kanunlarla hükmeden hâkimlerin kâfir olmadıklarını ortaya koymaktadır."

Gelişigüzel bakıldığı zaman çok masumane ve ilmi bir açıklama olduğu zannedilen bu sözler, aslında tamamen günümüzün kâfir ve müşrik idare sahiplerini savunma gayreti adına ortaya atılmış iddialardır. Onların bu şüphelerine yönelik Allah'ın izniyle deriz ki:

1- Öncelikli İhtilafımız Yargı Noktasında Değil Yasama Noktasındadır

Burada söze yasama (teşrî) ile yargının iki ayrı eylem olduğunu belirterek başlamakta fayda vardır. Yasama insanların fiillerine yönelik haram ve helal kılma yetkisidir. Yasama organı toplumun ve fertlerin uyması gereken kuralları belirler, hangi fiillerin yasak (haram) hangi fiilerin ise serbest (helal) olduğuna karar verir ve yasaklara (haramlara) uymayanlara öngörülen cezaî müeyyideleri belirler. Bugün günümüzde bu yetki parlamentoların, kralların, cumhurbaşkanlarının ya da devlet başkanlarının elindedir. Özellikle demokrasi ile yönetilen devletlerde bu yetkinin kesinlikle beşerin insiyatifinde, halk tarafından seçilen parlamentoların hakkı olduğu açık bir şekilde kendi kutsal kitapları olan anayasalarında belirtilmektedir:

"Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Yasama yetkisi

---

181 "Kufrun Dune Kufr" ifadesi terim olarak küfrün dışında bir küfür anlamına gelmekle birlikte aslen sahibini İslam dininden çıkaran büyük küfrün dışında, sahibini İslam dininden çıkarmayan ancak bununla beraber büyük günahlardan daha büyük olan günahlar için kullanılan bir ifadedir.

Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Bu yetki devredilemez."[182]

"Millet bütün yetkilerin kaynağıdır."[183]

"Yasama yetkisini, anayasaya uygun olarak Emir ve Millet Meclisi üstlenir."[184]

"Millet yetkilerin kaynağıdır. Millet yetkilerini en açık şekilde bu anayasada icra eder."[185]

Buna karşılık yargı ise yasama organı tarafından belirlenmiş kanun ve hükümleri bilfiil toplum üzerinde icra eden organdır;

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır." (T.C Anayasası, Mad. 9)

İşte bu noktada öncelikle hatırlatmak istediğim husus, muasır Mürcie ile aramızdaki aslî ihtilaf konusunun teşrî, yani kanun koyma ve yasa vâzetme konusu olduğudur. Bugün demokrasinin puthanelerinde Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek kendileri kanun çıkaran, helal ve haram sınırlarını belirleyen parlamenterler yargı makamında değildirler ki biz onları Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmedikleri için tekfir edelim... Bizim onları tekfir etmemizin sebeplerinden bir tanesi Allah'ın indirdiği hükümlere sırt çevirmeleri ve kaynağı kendi nefisleri olan kanunlar vâzetmeleridir. Onların Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemeleri aslî küfürlerinin yanında bir diğer küfürleridir. Bu yüzden şüphe ehlinin Maide Suresi'nin 44. ayetine dair İbn-i Abbas'ın kavline sarılmaları daha işin başında boş ve bâtıl bir iştir. Kendilerine şu soruyu sorsak acaba nasıl bir cevap verirler:

"Sizce İbn-i Abbas ve diğer âlimler bütünüyle Allah'ın kitabını terk eden, Allah'ın haram kıldığı zina, içki içmek, faiz gibi fiilleri, yönettikleri ülkenin her bir karışında serbest bırakan, Allah'ın kitabına ve Rasulü'nün sünnetine zerre kadar iltifat etmeyen, Allah'ın indirdiği hükümlere muhalif kanun ve yasa koyan idarecilerin yaptıkları bu fiilleri, sahibini dinden çıkarmayan bir küfür olarak mı görmektedirler?"

Şüphe ehlinin bu soruya verecekleri cevap meçhuldür. Zira onlardan her şey beklenir. Ancak zerre kadar Allah'ın dininden haberi olan bir kimsenin bu soruya vereceği cevabın "Böyle bir amelden daha büyük bir küfür var mıdır?"

---

[182] T.C Anayasası, Mad. 6–7.
[183] Kuveyt Anayasası, Mad. 6.
[184] Kuveyt Anayasası, Mad. 51.
[185] Ürdün Anayasası, Mad. 24.

şeklinde olacağı malumdur. Nitekim Muhammed bin İbrahim Alu-ş Şeyh Maide Suresi'nin adı geçen ayetlerine dair itikadî küfür çeşitlerini sayarken böylesi bir ameli "Bu dine karşı gelmek, hükümleri ile boy ölçüşmeye kalkışmak, Allah'a ve Resulüne isyan etmek bakımından şu ana kadar saydığımız küfür çeşitlerinin en büyüğü, en açığı ve en kapsamlısıdır. Acaba bu küfrün üstünde başka hangi küfür vardır? Bu şekilde bir muhalefetten sonra Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in Allah'ın kulu ve Rasulü olduğuna ne şekilde muhalefet edilebilir?" demiştir.[186]

Burada özellikle tekrar belirtmek isterim ki, Maide Suresi'nin 44. ayetinin kapsamı aslen yargı erkinin eylemlerine yöneliktir. Ancak bizim aslî ihtilafımız yasama erkinin eylemleri üzerindedir. Bizim bu noktada temel itikadımız Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek insan kaynaklı hükümler ihdas edenlerin apaçık bir şekilde kâfir olduklarıdır. Şayet onlar da Allah'ın kitabını bütünüyle terk ederek Allah'ın indirdiklerine muhalif teşrîde bulunmanın küfür olduğunu kabulleniyorlarsa aramızda sorun yoktur. Ancak bunu kabullenmiyorlarsa bu noktada kendilerine başka bir delil bulmak zorundadırlar. Zira Maide Suresi'nin 44. ayeti bizim aslî ihtilafımız olan teşrî esasından değil yargı esasından bahsetmektedir.[187]

2- Günümüz Tağutlarını Tekfir Etmemizin Sebebi Sadece Teşrîde Bulunmaları Değildir

Burada gözden kaçırılmaması gereken önemli bir husus ise günümüz tağutlarının sadece Allah'ın indirdiği hükümleri terk ederek teşrîde bulunmalarından dolayı kâfir olmadıkları gerçeğidir. Diğer bir ifade ile onların tarafımızdan kâfir olarak isimlendirilmeleri sadece Allah'ın kitabından kaynaklanmaksızın yasamada bulunmaları değildir. Zira onlar aslen kâfir kimselerdir. Onlar ne zaman Tevhid kelimesini gereklerine bağlı kalarak ikrar ettiler ki Müslüman olsunlar? Onların Allah'ın kitabını terk ederek yasamada bulunmaları kâfir ve müşrik olmalarının bir sonucudur. Yani bizim aslen küfür kabul ettiğimiz Allah-

---

[186] Tahkimu-l Kavaniyn Risalesi.

[187] Yakın bir zamana kadar bizler İrca Ehli ile aramızda teşrî noktasında bir ihtilaf olmadığını zannediyor, onların genel bir şekilde teşrîde bulunmayı küfür olarak gördüklerini düşünüyorduk. Zira kendileri ile yaptığımız birçok konuşmada "Teşrîde bulunmanın küfür olduğu açıktır" gibi sözler sarfetmişlerdir. Ancak daha sonra onların bu sözleri ile şunu kastettiklerini öğrendik: "Her kim teşrîde bulunur ve bunu Allah'a ya da İslam dinine nispet ederse kâfir olur. Şayet teşrîde bulunur ancak İslam dinine nispet etmez ise kâfir olmaz." Dileyen okuyucularımız onların bu şüphesine dair geniş bir açıklama için "Tevhid Müdafası" isimli eserimize müracaat edebilir.

'ın vahyinden hariç teşrîde bulunma eylemi günümüz tağutlarını kâfir kılan bir sebep değil, onların kâfir olmalarının bir sonucudur.

Bununla beraber günümüz tağutlarının aslen kâfir ve müşrik olmalarının sonucunda işledikleri küfür amelleri sadece teşrîde bulunmak ile de sınırlı değildir. Onların Allah'ın dini ile istihza etmeleri, yazılı ve görsel basında Allah'ın dini ile istihza eden yayınlara izin vermeleri, demokrasi ile amel etmeleri, bütünüyle küfür sözleri ile dolu olan anayasaya bağlılık metnini ikrar etmeleri ve iktidarda kaldıkları sürece bu yeminlerine uygun hareket etmeleri, doğulu ve batılı Allah düşmanlarını dost edinmeleri ve daha birçok küfürleri herkes tarafından malumdur.[188]

Şayet bu noktada şüphe ehlinin ortaya attıkları iddiaların hepsi doğru bile olsa yani Allah'ın indirdiği hükümleri bir kenara atarak teşrîde bulunmak ya da Allah'ın hükümleri ile hükmetmemek sahibini kâfir yapmasa bile bu günümüz tağutlarının Müslüman olmasını gerektirmez. Zira onlar aslen kâfir ve müşrik olmaları neticesinde hayatlarının hemen hemen tamamında Allah'a şirk koşmaktadırlar. Bu yüzden sadece Maide Suresi'nin 44. ayetine dair İbn-i Abbas'ın kavlini getirerek günümüz tağutlarının Müslüman olduğunu iddia etmek aslen Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in risaletini kabul etmeyen bir kimsenin namaz kılmadığı için tekfir edilemeyeceğini iddia etmek gibidir. Bilindiği üzere namazın terki ilim ehli arasında oldukça tartışmalara sebep olmuştur. Âlimlerden bir kısmı namazın terkinin küfür olduğunu söylerken yine bazı âlimler bunun küfür olmadığını söylemişlerdir.

Aslen kâfir ve müşrik olan ve bunun sonucu olarak da birçok küfür ve şirk amelinde bulunan bir kimsenin namaz kılmamasına rağmen Müslüman olduğunu ispat etmek için "Âlimlerin çoğu namazın terkini küfür saymamışlardır. Bu yüzden bu kimseyi tekfir edemeyiz" iddiası ne kadar bâtıl bir iddia ise aynı şekilde Maide Suresi'nin 44. ayetine dair İbn-i Abbas'ın kavlini getirerek günümüz tağutlarının Müslüman olduğunu iddia etmek de bir o kadar bâtıldır.

Tekrar belirtmek isterim ki, günümüz tağutlarının küfrü sadece teşrî yönünden değil bilakis birçok yöndendir. Allah'ın hükümlerini terk ederek teşrîde bulunmaları onların kâfir olmalarının bir sebebi değil bir sonucudur. Bununla beraber onlar kâfir ve müşrik olmalarının bir sonucu olarak daha birçok küfür ve şirk ameli ile iştigal etmektedirler.

---

[188] Bugün İrca Ehli'nin desteklenmesini vacip gördüğü AKP'nin Müslümanların çocuklarını öldüren, kadınlarına tecavüz eden ırz düşmanı büyük şeytan ABD'nin yanında Müslümanlara karşı birlik içinde olması onların en büyük küfürlerinden sadece bir tanesidir.

3- İbn-i Abbas'tan Nakledilen Rivayetin İsnad Yönünden İncelenmesi

Burada üzerinde durmak istediğim diğer bir mesele ise muasır Mürcie'nin dillerinden düşürmedikleri İbn-i Abbas'a isnad edilen "Bu sizin bildiğiniz bir küfür değil bilakis küfrun dune küfürdür" sözünün isnad yönünden incelenmesidir. Her ne kadar aslî ihtilaf konumuz olan teşrî noktası ile alâkası olmasa da onların günümüzde Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenlerin Müslüman olduğuna dair bu rivayeti kullanmaları bizim bu rivayet üzerinde hassasiyetle durmamızı gerekli kılmaktadır.

Maide Suresi'nin 44. ayetine dair İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan nakledilen rivayetler üç farklı lafızda gelmiştir. Bunlardan ilki "Bu sizin bildiğiniz gibi İslam milletinden çıkaran bir küfür değildir. Küfrun dune küfürdür" şeklinde, ikincisi "Bu onları küfre götüren bir küfür değildir" şeklinde, üçüncüsü ise "Bu küfürdür ancak Allah'ı, meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklindedir.

Bu rivayetin "Küfrun dune küfür" şeklindeki lafzını Hâkim, Müstedrek'te[189] Hişam bin Huceyr el-Mekkî, Tavus ve İbn-i Abbas senediyle zikretmektedir. İbn-i Kesir ise İbn-i Ebi Hatim'den Hişam bin Huceyr, Tavus ve İbn-i Abbas senediyle "Bu onları küfre götüren bir küfür değildir" şeklinde rivayet etmiştir.

İbn-i Abbas'a isnad edilen her iki rivayet de öncelikle senet açısından tenkide uğramıştır. Şöyle ki, gerek Hâkim'in gerekse İbn-i Ebi Hatim'in rivayetlerinde ravilerden Hişam bin Huceyr el-Mekki muhakkik âlimler tarafından sika olarak addedilmemiştir. Ahmed bin Hanbel, Yahya bin Main, Ali İbnu-l Medeni, Yahya bin Kattan, Hişam'ın zayıf olduğunu söylemişlerdir.[190] İbn-i Adiy de O'nun sika olmadığını söylemiş[191], Ukayli ise onun tek başına rivayet ettiği hadislerin alınmadığını belirtmiştir.[192] Hafız İbn-i Hacer el-Askalanî onun vehimleri bulunduğunu söyleyerek Sufyan bin Uyeyne'nin onun hakkında "Ondan ancak başkasında bulamadıklarımızı alırız" dediğini nakletmiştir. Sufyan bin Uyeyne'nin bu sözü Hişam bin Huceyr'in bu rivayette tek kaldığını göstermektedir. Zira bu rivayeti Hişam'dan nakleden Sufyan bin Uyeyne'dir.

Burada İrca Ehli hemen bir itirazda bulunarak "Siz her ne kadar Hişam bin Huceyr el-Mekki'nin zayıf olduğunu iddia etseniz de İmam Buhari ve İmam

---

[189] 7/351, Hadis No: 3176.

[190] Bkz. Tehzibu-t Tehzib 6/25.

[191] El-Kamil Fi Duafa.

[192] Ed-Duafau-l Kebir 4/283.

Müslim ondan hadis rivayet etmişlerdir" şeklinde itirazlarına şu şekilde cevap vermemiz mümkündür:

Öncelikle Hişam bin Huceyr el-Mekkî'nin zayıf olduğunu biz söylemiyoruz. Bunu ümmet tarafından otorite kabul edilmiş hadis uleması söylemektedir. Bununla birlikte onların "İmam Buhari ve İmam Müslim Hişam'dan hadis rivayet etmiştir" sözleri ise sadece safsatadan ibarettir. Zira İmam Buhari *(rahimehullah)*, Hişam'dan sadece Süleyman bin Davud *(aleyhisselam)*'ın bir gecede 70 karısına gideceğine dair rivayeti nakletmiş[193] Bununla beraber aynı hadisi Sahihin'de toplam 6 yerde Ebu Hureyre *(radıyallahu anh)*'dan, Ebu'z Zinad[194] ve Tavus[195] kanalıyla da rivayet etmiştir.

İmam Müslim *(rahimehullah)*'a gelince, O da Hişam'dan iki hadis rivayet etmiştir ki, bu hadislerden ilki İmam Buhari'nin rivayet ettiği yukarıdaki hadistir.[196] İmam Müslim *(rahimehullah)* da bu hadisi İmam Buhari gibi dört ayrı tarîkla rivayet etmiştir. İmam Müslim'in, Hişam'dan rivayet ettiği diğer hadis ise Muaviye ile İbn-i Abbas arasında geçen bir konuşmadır.[197] Aynı şekilde İmam Müslim bu hadisi de yine başka bir tarîkla rivayet etmiştir.

İbn-i Hacer el-Askalani *(rahimehullah)*, Fethu'l Bari'nin mukaddimesinde, Darekutni'nin Buhari'nin sahihi üzerine yaptığı eleştirilere cevap verirken, Buhari'de şeklen munkatı, mürsel ve muallak hadislerin mutlak surette muttasıl bir senetle bir başka babda rivayet edildiğini belirtmektedir. Yine İbn-i Hacer Fethul Bari'nin mukaddimesinde haksız yere tenkide uğrayan Buhari ravilerini savunmuş ancak Buhari'nin zayıf ravileri hakkında İmam Buhari'nin sadece bu zayıf raviler vasıtası ile hadisi rivayet etmeyip şahitlerini getirdiğini söylemiştir. İşte Fethul Bari'de Hişam hakkında eleştirilere yer veren İbn-i Hacer el-Askalanî Hişam'ı savunmamış buna karşılık İmam Buhari'nin Hişam'dan rivayet ettiği hadislerin şâhitlerini getirmiştir.[198]

Aynı şekilde İmam Müslim de mukaddimesinde[199] rivayet ettiği hadislerde mana bakımından ya da senet bakımından bir illet bulunduğu zaman başka bir tarîkla rivayet ettiğini söylemiştir ki Hişam'dan rivayet ettiği hadislerin hepsini başka tarîkla getirmiştir.

---

193 Kitabu-n Nikâh 6720.

194 Kitabu-l Enbiya, 3424 ve Kitab'ul Eyman 6639.

195 Kitabu-n Nikâh 5242.

196 Kitabu-l Eyman 1624/23.

197 Kitabu-l Hac 1246.

198 Fethul Bari Mukaddime 1/447.

199 Sy: 5-6.

Sonuç olarak "Bu sizin bildiğiniz gibi İslam milletinden çıkaran bir küfür değildir. Küfrun dune küfürdür" ve "Bu onları küfre götüren bir küfür değildir" şeklinde gelen İbn-i Abbas'a isnad edilen rivayetler hadisin ravilerinden Hişam bin Huceyr el-Mekkî sebebiyle zayıftır.

İbn-i Abbas'a bu noktada isnad edilen diğer bir rivayet ise yukarıda da belirttiğimiz gibi "Bu küfürdür ancak Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" lafzıyla rivayet edilmiştir. İmam İbn-i Cerir et-Taberi rivayeti bu lafızlarla "Hennad, Veki/İbn-i Veki, Süfyan, Mamer bin Raşid, İbn-i Tavus ve Tavus" tarikiyla İbn-i Abbas'tan rivayet etmiştir.[200]

Bu rivayetin senedi sahihtir. Hennad ve İbn-i Vek'i dışındaki bütün raviler kütüb-ü sittenin ricalindendirler. Hennad güçlü bir hafızdır. İmam Buhari dışında birçok hadisçi ondan rivayette bulunmuşlardır.[201] İbn-i Veki' ise aslen Süfyan bin Veki'i bin el-Cerrah'tır. Hafız İbn-i Hacer el-Askalanî onun doğru sözlü bir kimse olduğunu söylemiştir.[202]

İbn-i Abbas'a isnad edilen rivayet her ne kadar sahih olsa da burada problem "Ancak bu Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklinde geçen ifadenin kime ait olduğunun belli olmamasıdır. Zira yine aynı şekilde İmam İbn-i Cerir et-Taberi yukarıdaki rivayetten bir rivayet sonra İbn-i Abbas'a Maide Suresi'nin 44. ayeti hakkında sorulduğunu, onun ise "Bununla küfre girmişlerdir" dediğini nakletmiştir. Bununla beraber rivayetin devamında "Bu Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklindeki ifade İbn-i Abbas'a değil İbn-i Tavus'a isnad edilmiştir.[203]

Aynı rivayeti aynı isnadla Veki'i[204] şu şekilde rivayet eder: Hasan bin Ebi Rebah bize anlattı. Dedi ki: Abdurrezzak, Mamer'den o da İbn-i Tavus'tan, o da babasından rivayet etti: İbn-i Abbas'a *"Her kim Allah'ın indirdikleri ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir"* ayeti soruldu da İbn-i Abbas "Bu küfür ona yeter" dedi.

Yukarıda İbn-i Cerir et-Taberi'nin Sufyan'dan yaptığı rivayette "Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklindeki ifade İbn-i Abbas'a isnad edilirken yine İbn-i Cerir'in Abdurrezzak'tan yaptığı

---

200 Camiul Beyan 10/356, (12053).

201 Tezkiratu'l-Huffaz 2/507.

202 Et-Takrib 1/312.

203 Camiul Beyan, 10/356, (12055).

204 Ahbarul Kudat 1/41.

rivayette ise bu ifade İbn-i Tavus'a isnad edilmiştir. Veki'i ise rivayeti aynı isnadla nakletmiş ancak onun rivayetinde sadece İbn-i Abbas'ın "Bu küfür ona yeter" dediği geçtiği halde "Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklinde bir ifade geçmemektedir. Bu ise oldukça ciddi bir problemdir. Zira aslen İrca Ehlinin şüphe olarak ortaya attığı "Bu Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklindeki lafzın İbn-i Abbas'a mı yoksa İbn-i Tavus'a mı ait olduğu dahi bilinmemektedir.

Sonuç olarak Maide Suresi'nin 44. ayetine dair şüphe ehlinin devamlı surette kendisine tutundukları İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'ya isnad edilen rivayetin tenkidine dair söylediklerimizi burada özetlemekte fayda vardır. Bu hususta İbn-i Abbas'tan üç farklı lafız gelmiştir:

Bu sizin bildiğiniz gibi İslam milletinden çıkaran bir küfür değildir. Küfrun dune küfürdür.

Bu onları küfre götüren bir küfür değildir

Bu küfürdür ancak Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir.

Bu lafızların geçtiği rivayetlerden ilk ikisi ravilerinden Hişam bin Huceyr el-Mekkî sebebiyle tenkide uğramıştır ve delil olacak nitelikte değildir. Son lafzın geçtiği rivayet her ne kadar sahih olsa da diğer rivayetlerde bu ifade İbn-i Abbas'a değil, İbn-i Tavus'a isnad edilmiştir. Bu yüzden lafzın kime ait olduğu üzerinde ihtimal vardır ki, muhtelefun fih olan bir ifadenin direk İbn-i Abbas'a isnad edilmesi ve bununla delil getirilmesi bâtıldır.

Önemli Tenbih

Bu rivayetle ilgili önemli bir noktaya daha dikkat çekmek isterim. Hatırlanacağı üzere kitabımızın ilk bölümünde şüphe ehlinin genel ahlakından bahsetmiştik. Onlar bu şüpheyle ortaya çıkarken mide bulandırıcı tavırlarını bütünüyle ön plana çıkarmışlardır. Zira Maide Suresi'nin 44. ayeti ile ilgili ne zaman söz sarfetseler ilk önce bu konuda İbn-i Abbas'ın Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme amelini küçük küfür olarak tefsir ettiğini söylerler. Ancak onlar İbn-i Abbas'ın bu ayet hakkında "Bununla küfre girmiştir" şeklindeki tefsirini ağızlarına dahi almazlar. Halbuki delil olarak getirdikleri rivayet İbn-i Cerir et-Taberi'nin tefsirinde 12053 nolu rivayette kaydedilmişken hemen iki rivayet sonra gelen 12055 nolu rivayette İbn-i Abbas'ın bu ayet hakkında "Bununla küfre girmiştir" ifadesi geçmekte ve yukarıda da anlattığımız gibi "Ancak Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklindeki ifade İbn-i

Tavus'a isnad edilmektedir. Acaba İrca Ehli bu rivayeti görmediği için mi hiçbir şekilde zikretmiyor? Yoksa bile bile mi gizliyorlar? Şayet görmedilerse, diğer bir ifade ile aynı sayfada yer alan ve işlerine gelmeyen bir rivayeti göremeyecek kadar basiretsiz kimselerse ne diye konuşup duruyorlar? Şayet gördükleri halde bilerek gizliyorlarsa kendilerine diyecek bir sözümüz artık yoktur:

"İndirdiğimiz açık hükümleri ve doğru yolu biz kitapta insanlara beyan ettikten sonra gizleyenler yok mu? İşte onlara Allah lânet eder ve lânet etmek şanından olanlar lânet eder."(2 Bakara/159)

Yine Maide Suresi'nin 44. ayetine dair aynı kaynaklarda geçen ve ilerleyen sayfalarda göreceğin İbn-i Mes'ud *(radıyallahu anh)*'ın "Hükümde rüşvet küfürdür" şeklindeki açıklaması hiçbir şekilde şüphe ehlinin gündeminde değildir. Şüphe ehli bu rivayeti de ya görememiş ya da gördüğü halde gizlemiştir.

İşte bu örnekler, onların Allah'ın dinine karşı ne derece ahlaksız bir tutum içinde olduklarının en bariz göstergeleridir.

4- Sahabe Kavli Hüccet midir?

Burada üzerinde durmamız gereken başka bir husus daha vardır. Şayet Maide Suresi'nin 44. ayetine dair "Bu küfürdür ancak Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklindeki açıklamanın İbn-i Abbas'tan geldiğini kabul etsek dahi acaba bu söz dinde kesin bir hüccet midir? Acaba sahabe kavlinin dinde hüccet olma bakımından hükmü nedir?

Sahabe kavlinin hüccet olup olmadığı usul ilminin en tartışmalı konularından kabul edilmiştir. İmam Şâfi eski mezhebinde sahabe kavlinin hüccet olmadığını söylerken yeni mezhebinde sahabe kavlinin hüccet olduğunu kabul etmiştir. Her ne kadar bazı Şâfi usulcüleri buna katılmasa da İbn-i Kayyım, İmam Şâfii'nin eski ve yeni mezhebinde sahabe kavlini delil olarak kabul ettiğine dair birçok örnek vermiştir. Buna karşılık birçok Şâfi usul âlimi bu görüşü şiddetle reddetmişlerdir. Örneğin İmam Gazali bu konuda farklı görüşleri zikrederek konuya başlamış "Kimisi sahabi kavlinin mutlak olarak hüccet olduğunu, kimisi Ebu Bekir ve Ömer'in sözünün hüccet olduğunu, kimisi ittifak ettikleri durumlarda dört halifenin sözünün hüccet olduğunu söylemişlerdir" dedikten sonra şunları belirtmiştir:

"Bunların hepsi bizim katımızda bâtıldır. Çünkü dalgınlık ve unutma gibi hallerin sadır olabileceği kişilerin sözleri nasıl hüccet olabilir. Onlar hakkında bir ismet (korunmuşluk) söz konusu değildir ki sözleri mutlak hüccet olsun. Hata etmesi mümkün olanın sözü nasıl hüccet olabilir? Sahabenin sahabeye muhalefetinin caiz olduğu hususunda ittifak edilmişken, ihtilaf etmeleri mümkün

olan bir topluluğun görüşü nasıl hüccet olabilir."[205]

Buna karşılık İbn-i Kayyım *(rahimehullah)* "Sahabe sözü hüccettir" demiş ve buna dair 46 ayrı delil getirmiştir.[206] İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)*, özellikle sahabenin Kuran'a dair tefsirlerini ön plana almıştır.

Ancak bu noktada dikkat edilmesi gereken sahabe sözünün bir başka sahabenin sözü ile çelişmesi durumunda, kesin bir hüccet olmadığı ve kitap ve sünnete en uygun olanın alınacağıdır. Nitekim bu sahabe sözünü kesin hüccet kabul eden âlimler tarafından da zikredilmiştir. Bilhassa İbn-i Kayyım *(rahimehullah)*, sahabe sözünün kesin hüccet olduğunu söyledikten sonra "Ancak burada sözün mihverini sahabeden birinin veya bir kaçının görüş sunması diğerlerinin ise ona muhalefet etmemesi oluşturmaktadır"[207] diyerek, sahabe sözünün delil olması açısından önemli bir noktaya temas etmiştir. "Karşıt bir görüşün bulunup bulunmaması açısından bakacak olursak, sahabe sözü ancak kendisiyle çatışan bir görüşün bulunmaması durumunda delil getirilebilir. Sahabe sözlerinin birbiriyle çatışması durumunda ise hiçbiri hüccet olmaz. Aralarında tercih yapmak gerekir. İlim ehli bu konuda icma etmiştir."[208]

Diğer taraftan ise sahabe sözünün Kuran'ın umum ifadesini tahsis edemeyeceği ve aynı şekilde nesh edemeyeceği usulde bilinen bir konudur. Nitekim Muhammed Emin eş-Şenkıtî şöyle demiştir:

"Araştırmalar merfu hadis hükmünde olması hariç, sahabe sözüyle nassın tahsis edilemeyeceğini ortaya koyar. Nasslar bir kimsenin ictihadıyla tahsis edilemez. Çünkü nas, kendisine muhalif olan her görüşe karşı hüccet niteliğindedir."[209]

"Sahabi sözü Kuran'ı nesh de edemez. Çünkü onu icma neshedemiyorsa, tek bir kişinin sözü hiç neshedemez."[210]

Maide Suresi'nin 44. ayetine gelen açıklamalardan bir tanesi de yukarıda "Önemli Tenbih" başlığı altında verdiğimiz gibi İbn-i Mesud'dan gelen açıklamadır. Ancak bu rivayet günümüz şüphecileri tarafından hiç zikredilmemiştir.

İmam İbn-i Cerir et-Taberi şöyle nakleder: İbn-i Mesud'a rüşvet soruldu da O,"Bu haramdır" dedi. Hükümde rüşvet sorulduğunda ise "O zaman küfürdür"

---

[205] Gazali, el-Mustasfa 1/164.

[206] İlamu-l Muvakkîyn 2/141.

[207] İlamu-l Muvakkîyn 2/143.

[208] Abdulkadir bin Abdulaziz; El-Camiu Fi Talebil Ilmi-ş Şerif.

[209] Muzekkiratu Usuli-l Fıkh sy: 199.

[210] Muzekkiratu Usuli-l Fıkh sy: 199.

diyerek *"Her kim Allah'ın indirdikleri ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir" (5 Maide/44)* ayetini okudu.[211]

Bu rivayetin isnadı sahihtir. Ravilerinin hepsi kütüb-ü sittenin ricalinden olan sika ravilerdir.[212] Bununla beraber aynı manada olmak üzere farklı lafızlarla bu rivayeti Hafız Ebu Yala Müsnedi'nde[213], Veki' Ahbarul Kudat'ta[214], Hafız İbn-i Hacer Metalibu-l Aliye'de[215], İbn-i Batta, el-İbanetu-l Kubra'da[216] rivayet etmişlerdir.

Sonuç olarak her ne kadar Hâkim'in rivayet ettiği "Küfrun dune küfür" rivayetinin sahih olduğunu ya da İbn-i Cerir et-Taberi'nin rivayet ettiği "Bu küfürdür ancak Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" ifadesinin İbn-i Abbas'a ait olduğunu kabul etsek bile bunlar, dinde kesin bir hüccet değildir. Dinde ittifakla hüccet olan delilleri terk ederek, üzerinde ihtilaf olan delile sarılmaları İrca Ehlinin ne denli bir acziyet içinde olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan aynı konuda gerek İbn-i Abbas'ın bizzat kendisinden gerekse diğer bir sahabi olan İbn-i Mesud'dan muhalif görüş gelmesi bu noktada İbn-i Abbas'a isnad edilen rivayeti kesin bir hüccet olmaktan çıkarmaktadır.

4- "Küfrun Dune Küfür" Görüşünün Dirayet Yönünden Tahkiki

Burada üzerinde durmamız gereken diğer bir husus ise Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen "küfür" lafzının büyük küfre mi yoksa küçük küfre mi hamledileceğidir. Her ne kadar İbn-i Abbas'a isnad edilen ifadenin zayıf ya da mühmel olduğunu söylesek de birçok eserde gerek tabiinden gerekse daha sonra yaşayan âlimlerden ayetteki "küfür" ifadesinin sahibini dinden çıkaran bir küfür olmadığı yönünde görüşler nakledilmiştir. Bu yüzden konuya dair bazı bilgilerin sunulmasında fayda vardır.

Öncelikle bilinmelidir ki, usul ilminin mukarrer kaidelerinden bir tanesi şudur: Kur'an ve sünnette geçen lafızlar ilk olarak dinden bilinen anlamlarına hamledilirler. Ancak ne zaman lafza dinde bilinen anlamını yüklemek imkânsızlaşırsa o zaman mecaz ya da lügat anlamlarına hamletmek caiz olur ki bunun

---

211 Camiul Beyan 10/358 (12061).

212 Bkz. Tehzibu't-Tehzib, 2/380, 3/397–398, 6/240, 6/41–43.

213 Hadis No: 5266.

214 1/52.

215 2/250.

216 3/25. Hadis No: 1001.

için de lafzi ya da manevî bir karinenin olması gerekir. Bu usul âlimleri arasında ihtilafsız kabul edilmiş bir esastır. Örneğin "salat" lafzının lügat anlamı dua iken dinde bilinen anlamı namazdır. Kur'an ve sünnette geçen bütün "salat" ifadeleri öncelikle dinde bilinen namaz anlamına hamledilmelidir. Ancak mecazen Allah-'a izafe edildiği zaman rahmet, meleklere izafe edildiği zaman istiğfar, mü'minlere izafe edildiği zamansa dua anlamına gelmektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

"Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salât ediyorlar. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin, selâm edin." (33 Ahzab/56)

Görüleceği üzere bu ayette salât lafzının dinde bilinen anlamına hamledilmesi manen mümkün değildir. Zira Allah'ın ve meleklerinin Rasulullah'a namaz kılması ve mü'minlere de Rasulullah'a namaz kılmalarının emredilmesi manayı ifsad etmektedir. İşte bu şekilde Kur'an ve sünnette geçen lafızları dinde bilinen anlamlarından başka anlamlara hamletmek için karine olması gerekir. Delilsiz bir şekilde lafızları farklı anlamlara hamletmek kesinlikle hatadır. Bu noktada örnekleri çoğaltmak mümkündür.

"*Küfür*" kelimesi her ne kadar lügat anlamıyla örtmek ya da mecaz anlamıyla nankörlük şeklinde kullanılsa da dinde bilinen anlamı sahibini İslam dininden çıkaran inkâr[217] şeklindedir. Kur'an ve sünnette geçen küfür lafızlarını hiç bir karine olmaksızın dinde bilinen anlamından farklı anlamlarla tefsir etmek usul ilmi açısından oldukça hatalı bir tutumdur. Bu yüzden Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen küfür lafzını "küfrun dune küfür" şeklinde tefsir eden bütün görüşler yanlıştır. Zira ayette geçen küfür lafzını dinde bilinen anlamının dışında bir anlam üzere kullanmak için mutlak surette bir delil gereklidir.

Şayet bu noktada "Ayetin manası umumdur. Ancak sahabi kavli onu tahsis etmiştir" şeklinde bir itiraz gelirse buna iki şekilde cevap veririz:

Birinci olarak, sahabe kavlinin ayetin umum ifadesini tahsis ettiğine dair delil getirmeniz lazımdır. Zira yukarıda da görüldüğü üzere bu noktada gelen rivayetler ya zayıf ya da mühmeldir. Ve aynı zamanda karşıt görüşleri bulunmaktadır.

Bununla beraber sahabi sözünün Kuran'ın umum ifadesini tahsis edemeyeceği usul ilminde üzerinde icma olunan konulardan bir tanesidir. Bu yüzden Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen "küfür" lafzının sahabe kavli ile "küçük küfür" şeklinde tahsis edilmesi mümkün değildir.

---

[217] Burada küfrü sadece inkâr ile sınırlandırdığımız anlaşılmamalıdır. İnkâr sadece kelimenin dinde bilinen anlamıdır. Bununla birlikte inkâr olmaksızın küfrün var olabileceği de malumdur.

Burada Maide Suresi'nin 44. ayetinin "küfrun dune küfür" şeklinde tefsirinin hatalı bir tefsir olduğuna dair son bir noktayı da hatırlatmak isteriz.

Bilindiği üzere Arapça'da isimler marife ve nekra olmak üzere ikiye ayrılırlar. Marife isimler belirli, bilinen, muayyen bir varlığa isim olurlar. Başlarında *"Elif-Lam"* takısı bulunan kelimeler mutlak surette marifedirler. Nekra isimler ise belirli, bilinen, muayyen bir varlığa işaret etmeyip tamamen umum ifade ederler. Nekra isimlerin başında *"Elif-Lam"* takısı bulunmaz. Bundan dolayı Kur'an ve sünnette marife olarak gelen lafızlarda kastedilen, kesinlikle kelimenin dinde bilinen istilahî anlamıdır. Eğer kelime nekra olarak gelmiş ise, kelimenin ıstılahi anlamı kastedilebileceği gibi mecazî anlamı da kastedilebilir.

Bu açıklamalardan da anlaşılmaktadır ki, Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen küfür lafzı direk olarak büyük küfre delalet etmektedir. Zira ayette küfür lafzı mutlak olarak gelmiştir. Malum olduğu üzere mutlak ifadeler ferdi kâmile delalet ederler. Bununla beraber ayette mübteda ve haberin her ikisinin de marife gelmesi ve fasl zamiri ile birbirlerinden ayrılması hasr ve kasr ifade eder ki bu bir nevi Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyenlerin tüm küfür çeşitlerini işlediklerine delalet eder. Yine mübtedanın "ulaike" şeklinde ism-i işaret olarak gelmesi, haberin ise "el-Kâfirun" şeklinde ism-i fail olarak gelmesi ve ism-i failin başında elif-lam takısının bulunması ayette geçen küfür lafzının tamamen büyük küfre delalet ettiğini tartışmaya yer vermeyecek şekilde ortaya koymaktadır ve Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz'in de belirttiği gibi ayette geçen küfür lafzının, "küfrun dûne küfr" (küfrün dışında bir küfür) olduğunu söyleyen tüm görüşler yanlıştır.[218] Bu yüzden Ebu Hayyan el-Endülisî, "el-Bahru'l Muhît" isimli tefsirinde şöyle demektedir:

"Buradaki küfrün, nimeti inkâr olduğu söylenilmişse de bu zayıf kalmış bir sözdür. Çünkü küfür kelimesi mutlak olarak geldiğinde, dindeki küfre delalet eder."[219]

Yine Fahreddin Razi ayette geçen küfür kelimesine dair görüşlere yer verirken, "nimete küfür" ya da "küfrun dune küfür" görüşlerinin hatalı olduğunu belirterek şöyle demiştir:

"Küfür lafzı mutlak olarak zikredildiğinde dini inkâr manasına hamledilir."[220]

Ömer Abdurrahman konuya dair şöyle demektedir:

---

[218] Abdulkadir bin Abdulaziz, El-Cami-u Fi Talebi-l Ilmi-ş Şerif.

[219] El-Bahru'l-Muhît 37/493.

[220] Tefsiri Kebir 9/87.

"Burada, küfrün dışında bir küfür görüşleri gündeme getirilmektedir. Fakat bu görüş zayıftır. Çünkü küfür lafzı bir şeyde veya bir yerde kullanıldığı zaman dinde bilinen küfür anlamına gelir. Bunun, lafzın zahirinin hilafına olduğunu söylemek hiç mümkün değildir. Ayette geçen küfür lafzı, cümlede her iki *"Ulaike/işte onlar", "El-kâfirun"* kelimesinde görüldüğü üzere *"El"* tarif harfiyle açıkça belirtilerek zikr olunur. *"Hum/onlar"* zamirinin de, *"ulaike"* kelimesi ile *"kâfirun"* kelimesi arasına girmesi, bu anlamı daha da güçlendirmekte ve desteklemektedir. Buna 'kasr ve hasr' üslûbu denir. Bu üslub, söz konusu küfrün küçük küfür değil, dinden çıkaran büyük küfür olduğunda en ufak bir şüphe bırakmayacak kesinlikte açıktır ve nettir."[221]

Aynı şekilde Şeyh Abdulmecid Şazeli de, buradaki lafzın mutlak olarak zikredildiğini ve kesinlikle büyük küfre delalet ettiğini, ayetteki ifadenin Elif-Lam takısı ile marife gelmesine bağlamış ve buna dair diğer ayetlerden deliller getirerek şöyle demiştir:

"O halde burada asıl olan, küfür lafzının mutlak olarak bilinen küfre delalet ettiğidir. Açık bir delil ya da karine olmaksızın buradaki küfür lafzının mecâzi olduğu kesinlikle söylenemez."[222]

6- İbn-i Abbas'a İsnad Edilen Rivayetin Anlamı

Maide Suresi'nin 44. ayetine dair İbn-i Abbas'a isnad edilen rivayetin birçok tefsirde geçmesi çağdaş âlimlerden birçoğunun bu rivayeti sahih zannetmesine sebep olmuştur. Ancak ilimlerini tağutların saltanatları uğruna heba etmekten hayâ eden, selim akıl sahibi olan bu âlimler her ne kadar bu rivayeti sahih kabul etseler de önemli bir hususa dikkat çekmişlerdir ki bu da İbn-i Abbas-'ın sözünün kime ve ne maksatla söylendiğidir. Nitekim bu konuda oldukça uzun bir açıklama Mahmud Şakir tarafından yapılmıştır. Burada Mahmud Şakir'in konuya dair açıklamalarını olduğu gibi aktarmakta fayda görüyorum:

Mutemir bin Süleyman, İmran bin Cedir'den şöyle şöyle rivayet etmiştir: "Amr bin Seddüs'ten (Haricîlerden) Ebu Miclez'e bir topluluk geldi ve şöyle dediler:

"Ya Eba Miclez!

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte onlar kâfirlerin, zâlimler ve fâsıkların ta kendileridir" ayetini gördünüz mü? Bu, hak değil midir?" Ebu Miclez:

"Evet" dedi.

---

[221] Kelimetu-l Hakk sy:79.

[222] Haddu-l İslam sy:412.

Bunun üzerine onlar şöyle dediler:

"Ey Eba Miclez! Şunlar (Ali ve Muaviye'yi kastediyorlar) Allah'ın indirdikleriyle hükmediyorlar mı?" Ebu Miclez dedi ki:

"Bu onların dinidir. Onunla yaşıyorlar, onunla konuşuyorlar, ona davet ediyorlar. Eğer onlar, ondan bir şey terk ederlerse, bir günah işlediklerinin bilincindedirler, günah işlediklerini kabul ediyorlar."

Onlar şöyle dediler: "Vallahi böyle değil, sen korkuyorsun." Ebu Miclez şöyle dedi:

"Asıl sizler korkuyorsunuz. Ben bu işledikleri şeyi küfür olarak görmüyorum, ama siz tereddüt etmeden küfür hükmü veriyorsunuz ve küfür hükmü vermenize rağmen onlara karşı çıkmıyorsunuz. Hâlbuki ayetler Yahudiler, Hristiyanlar ve bunlar gibi yapan şirk ehli hakkında nazil olmuştur."

Bu konudaki diğer bir rivayet ise şöyledir:

Hammad, İmran bin Cedir'in şöyle dediğini rivayet etti:

"Ebadiyye'den (Haricîlerden bir taife) bir gurup Ebu Miclez'e gelerek şöyle sordular:

"Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse işte onlar kâfirlerin, zâlimlerin, fâsıkların ta kendileridir. Öyle değil mi?" Ebu Miclez (emirleri kastederek):

"Bunlar yaptıklarının farkındadırlar ve günah işlediklerini kabul ediyorlar. Bu ayetler ise Yahudiler ve Hristiyanlar hakkında nazil olmuştur" dedi. Onlar şöyle dediler:

"Vallahi bildiklerimizi sen de biliyorsun. Fakat onlardan çekiniyorsun." Ebu Miclez:

"Bu ithamı aslında hak eden sizlersiniz. Biz ise korkmuyoruz. Fakat bu ayetleri sizin gibi anlamıyoruz" dedi. Bunun üzerine onlar:

"Hayır, siz de anladığımızı anlıyorsunuz, ama korkunuzdan bu işi açıklayamıyorsunuz" dediler."[223]

Mahmut Şakir bu iki rivayet hakkında şöyle demektedir:

"Allah'ım! Sapıklıktan sana sığınırız. Zamanımızda söz sahibi olmuş fitne ve şüphe ehli, siyasal iktidarların Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın indirdikleriyle hükmetmemelerinin, Kur'an ve sünnetin hükümlerini bırakarak batının kanunlarını İslam memleketlerinde uygulamalarının İslam'da caiz olduğuna dair delil arıyorlar. Bu konuda zikredilen Ebu Miclez'le ilgili iki rivayeti bulunca hemen

---

[223] Taberi Tefsiri 10/347.

olayı anlamadan bu iki rivayeti dayanak edinerek siyasal, ekonomik, sosyal ve hukukî meselelerde, Kitap ve sünnetin dışında, kâfirleri taklit ederek hüküm vermenin, beşerî ilişkileri buna göre düzenlemenin mümkün olabileceğini, böyle davrananların, bunları uygulayanların ve bunlara tabi olup rıza gösterenlerin İslam milletinden çıkmayacağını ileri sürüyor. Bu iki rivayete dikkatle bakan kimse soranı, sorulanı ve olayların yaşandığı dönemi bilerek bu meseleyi ona göre göz önünde bulundurursa, olayı daha iyi anlar.

Ebu Miclez tabiindendi. Esas ismi Lahik İbn-i Hamid Eş'Şeybani Es'Sedüsi'dir. Ali *(radıyallahu anh)*"ı severdi. Ebu Miclez'in kavmi Benu Şeyban, Sıffin ve Cemel vakasında Ali *(radıyallahu anh)*'ın taraftarları arasındaydı. Sıffin vakasında iki hakem olayı olduktan ve Havariç, Ali *(radıyallahu anh)*'dan ayrıldıktan sonra, Benu Şeyban'dan ve Benu Sedus'tan bir taife de Ali *(radıyallahu anh)*'dan ayrılanlara katıldı. Ebu Miclez'e soru yönelten de bu topluluktandı. (Sahih rivayete göre) bu topluluğa "Ebadiyye" denirdi.

"Ebadiyye," Havariç'ten bir cemaatti. Havariç gibi onlar da emirleri tekfir ediyorlardı. Sıffin vakasındaki iki hakem olayından sonra Ebadiyye'nin görüşüne göre, emir sahipleri ve ona tabi olanlar kâfir olmuşlardır. Çünkü onların hakem tayin etme olayında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın indirdiğine göre hareket etmediklerine inanıyorlardı.

Ebadiyye'den Ebu Miclez'e soru soranlar, onun da sulta sahiplerini tekfir etmesi ve kendi sapık görüşlerini desteklemesi için bu ayetleri delil getiriyorlardı. Ebu Miclez ise bu delillerin onlara tatbik edilemeyeceğini söylüyor ve "Onlar, (emirler) Kuran'dan ve sünnetten bir şeyi uygulamamışlarsa bu yaptıklarının günah olduğunu bilirler" diyordu.

Görülüyor ki, bu durum zamanımızdakinden farklıdır. Yukarıda zikredilen olay zamanımızdaki fitne ve şüphe ehlinin İslam dışı siyasî iktidarları meşru göstermeleri için bir dayanak olamaz.

Zamanımızdaki hükümetler, tüm boyutları ile haktan uzaklaşmış, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Resulü'nün getirdiklerini bir kenara atmış, batıdan ithal edilen sistemleri tatbik ederek onları Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın indirdiklerinden üstün tutmuşlardır. Bu, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hükmünden yüz çevirmek ve beşerî kanunları Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hükmüne tercih etmekten başka bir şey değildir. Bütün âlimlere göre şirktir, küfürdür. Bunda hiç bir şüphe yoktur. "Evet, bu olabilir" diyen de "böyle yapalım" diyen de ihtilafsız İslam milletinden çıkmış, kâfir olmuştur.

Bugün içinde bulunduğumuz durum çok korkunçtur. İstisnasız Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın bütün hükümleri haciz altına alınmış ve bir kenara

atılmıştır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın şeriatı tümüyle yürürlükten kaldırılmış, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Resulü'nün Kitap ve sünnetle getirdiklerine karşılık beşerî düşünceler tercih edilmiştir. Beşerî kanunların, Allah'ın kanunlarından üstün olduğunu, İslam şeriatının zamanımıza değil başka bir zamana ait olduğunu, Kuran'daki ayetlerin ise o dönemdeki olaylar ve sebepler hakkında indiğini ve sadece o dönem için geçerli olduğunu, zamanımızda ise bu hükümlerin geçersiz olduğunu iddia edenler artmıştır.

Öyle ise zamanımızdaki bu durum ile Ebu Miclez ve Ebadiyye arasında zikri geçen hâdise arasında nasıl bir ilişki kurulabilir? Hatta zannettikleri gibi o dönemde bir olay hakkında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hükmünü tatbik etmeme söz konusu olsa bile, bu meseleyi nasıl delil olarak getirebilirler? Oysa o gün yaşananlarla bugünkü durum arasında hiçbir benzerlik yoktur. Evvelkiler hiçbir zaman İslam şeriatının dışında herhangi bir beşerî ölçüyü ve kanunu hayat pratiğine geçirip, halkı buna uymaya zorlamış değillerdir. Zaten böyle bir olaya İslam tarihinde rastlanmamıştır.

İkinci olarak; belli bir olayda Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hükmü dışında bir hükümle hükmeden ya bilmediği için ya da hevasına uyarak masiyette bulunmuştur. Bu ise günahtır, tevbe ile affolunabilir. İctihadında diğer âlimlere muhalefet edilmiş ama burada da te'vil Kur'an ve sünnetin naslarına dayandırılmıştır. Fakat gerek Ebu Miclez'in zamanında gerekse ondan sonraki dönemlerde, herhangi bir meselede Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hükmünü değiştirerek inkâr etmek veya küfrün hükmünü Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hükmüne tercih etmek kesinlikle söz konusu olmamıştır. Ebu Miclez ile Ebadiyye arasında geçen konuşmalar da böyle bir olaya yönelik değildir. Dolayısıyla Ebu Miclez ile Ebadiyye arasında geçen olay, zamanımızdaki Kuran'ı tatbik etmeyen siyasal güçleri İslam milletindenmiş gibi göstermeye delil getirilemez, bunu yapmak affedilemez bir gaflettir, küfürdür.

Evet! Hâkim güçlere dalkavukluk, yaltaklık ve uşaklıktan ötürü bu iki rivayeti çarpıtıp da bâtılın doğrultusunda yorumlayarak Allah'ın indirdikleri dışında bir şeyle hükmetmenin mümkün olabileceğini iddia edenin hükmü; kâfirdir, mürteddir. Tevbeye davet edilmesi gerekir. Tevbe etmezse küfründe veya irtidadında ısrar eden kişinin hükmünü alır."[224]

Mahmud Şakir'in bu açıklamaları konuya dair oldukça doyurucu bilgiler vermektedir. Nitekim aynı minvalde Muhammed Kutub da şöyle demektedir:

"İbn-i Abbas mazlumdur, söylediğini söylemiştir. ona 'Emeviler Allah'ın

---

[224] Taberi Tefsiri Haşiyesi 1/348.

indirdiği dışında hüküm veriyorlar, onlar hakkında ne söylersin?' diye sorulmuştur. Hiç kimse Emeviler hakkında onların mutlak manada kâfir olduklarını söylememiştir. Onlar insanların hayat akışlarının genelinde şeriatla hüküm veriyorlardı. Fakat yönetimleriyle ilgili bazı işler hakkında te'vile kaçarak yahut nefislerine kapılarak şeriattan bazen yan çiziyorlardı. Ama onlar Allah'ın dinine muhalefet ederek Allah'ın şeriatına benzer kanun ve yasa çıkarmıyorlardı. İşte İbn-i Abbas, bu sözünü onlar için söylemiştir. İslâm şeriatından uzaklaşan ve onun yerine pozitivist kanunlar koyan bir kimse hakkında İbn-i Abbas'ın bunu söylemesi mümkün müdür?"[225]

Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî ise şöyle demektedir:

"Muasır Mürcie delil olarak gerek İbn-i Abbas'a gerekse Tavus, İbn Tavus ve Ebu Miclez gibi tabiinden bazı kimselere nispet edilen ancak tamamen Haricîler hakkında söylenilen sözlere sırtını dayamaktadır. Ancak onlar bir sürü yalan yanlış ifadelerle bu nakilleri istedikleri tarafa çektiler. Nakilleri söylendiği konumdan çıkartıp başka konumlarda kullanmaya başladılar. Ancak onların delil olarak öne sürdükleri ifadede İbn-i Abbas insanların bir kısmını muhatap almıştır. Ve olay muayyen bir olaydır.

İbn-i Abbas'ın "O sizin bildiğiniz bir küfür değildir." sözünde geçen "sizin bildiğiniz" lafzı zamanının Haricîlerine ve onlara tabi olanlara söylenmiş bir sözdür. Bilinen ve malum bir vakıaya yönelik bir söz... O halde İbn-i Abbas'ın bu kavli Maide Suresi'nin 44. ayetinin tefsiri olamaz. Bilakis bu söz Haricîlerin ayeti yanlış bir konumda delil olarak getirmelerine yöneliktir. Çünkü bu ayetler aslen gerek Yahudilerden gerekse diğer kâfirlerden olsun Allah'ın şeriatını değiştiren kimselerden bahsetmektedir. Ne İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'nın ne de Müslümanlardan herhangi birinin gerek Yahudilerin gerekse diğer din sahiplerinin Allah'ın hükümlerinden bir hükmü –diyet ya da zina haddi gibi- değiştirenler hakkında "Bu sahibini dinden çıkaran bir küfür değildir" demesi düşünülebilir mi? O halde İbn-i Abbas'ın bu kavli senet bakımından sahih olsa bile Haricîlerin fasid delilleri üzerine söylenmiştir. Yoksa bu söz ne ayetin açıklaması ne de tefsiridir."[226]

Malum olduğu üzere günümüzde beşerî sistemlerle yönetilen ülkelerde yöneticiler hukuk sistemlerini tamamen insan ürünü kanunlara istinad etmişlerdir. Öncelikle onların temel kutsal kitapları mesabesinde olan anayasaları hazırlanmış daha sonra da bu anayasanın ruhuna uygun kanunlar çıkarılmıştır. Çıka-

---

[225] Vakıuna-l Muasıra sy:334.
[226] İmtaun Nazar sy:56.

rılan kanunlarda tek aslî hedef kutsal kitaplarına uygun olmasıdır. Bu konuda Kur'an ya da sünnetin hiçbir fonksiyonu yoktur. Kendi aralarındaki ihtilaflarında da tek bağlayıcı esas anayasanın hükümleridir. Çıkarılan kanunlarda Allah'ın indirdiği vahyin bir öneminin olmaması sonucu çoğu zaman Allah'ın haram kıldığı amellerin serbest bırakıldığı, Allah'ın helal kıldıklarının ise yasaklandığı malumdur. Çıkarılan bu kanunlar ülkenin dört bir yanında uygulanmaktadır. İnsanların bu kanunlardan başka kanunlara bağlanması en büyük suçlardan bir tanesidir. Mahkemelerinde hâkimler de ancak bu kanunlarla hükmetmek zorundadırlar.

Tüm bu gerçekler ışığında (İbn-i Abbas'a isnad edilen kavlin sahih olduğunu kabul etsek dahi) İrca Ehline şu soruyu tekrar sormak kanaatimce hakkımızdır:

"Sizce İbn-i Abbas ve diğer âlimler bütünüyle Allah'ın kitabını terk eden, Allah'ın haram kıldığı zina, içki içmek, faiz gibi fiilleri, yönettikleri ülkenin her bir karışında serbest bırakan, Allah'ın kitabına ve Rasulü'nün sünnetine zerre kadar iltifat etmeyen, Allah'ın indirdiği hükümlere muhalif kanun ve yasa koyan idarecilerin yaptıkları bu fiilleri, sahibini dinden çıkarmayan bir küfür olarak mı görmektedirler?"

"Eğer doğru söyleyenler iseniz (iddianızı ispat edecek) delilinizi getirin" (2 Bakara/111)

7- Nasruddin El-Bani'nin Sözlerinin Değerlendirilmesi

Burada Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hâkimlerin ve yöneticilerin kâfir olmadığını savunan Nasruddin el-Bani ve İbn-i Useymin'in konuya dair sözlerini ve bu sözlerinin değerlendirmelerini, birbirine muhalif iki görüşün bir arada değerlendirilmesi adına vermek istiyoruz. Nasruddin el-Bani Maide Suresi'nin nüzulüne dair konunun girişinde vermiş olduğumuz rivayetleri aktardıktan sonra şöyle demektedir:

"Maide Suresi'nin bu üç ayetinin Yahudiler ve onların Rasulullah'ın hakemliğine dair söyledikleri 'Eğer Muhammed size istediğinizi verirse onu hakem tayin edin. Eğer size istediğinizi vermezse ondan uzak durun ve onu hakem olarak kabul etmeyin' sözleri üzerine nazil olduğu bilinince, bu ayetlerin Allah'ın indirdiği hükümler dışında bugün beşerî kanunlarla hüküm veren bazı Müslüman yöneticiler ve hâkimlerle irtibatlandırmak, onlar Allah ve Resulüne iman ettikleri halde onları tekfir edip İslam dininden çıktıklarını söylemek kesinlikle caiz değildir. Beşerî kanunlarla hükmeden yönetici ve hâkimler bu yaptıklarıyla günahkâr dahi olsalar bu onların tekfirini caiz kılmaz. Çünkü bunlar hâkimiyet

noktasında Allah'ın indirdiği ile hükmetmeme bakımından Yahudilere benzeseler de, Allah'ın indirdiklerine iman etmeleri ve Allah'ın indirdiklerini tasdik etme gibi diğer bakımlardan kâfir Yahudilere muhaliftirler. Bununla beraber Yahudiler yukarıda zikrettiğimiz, 'Eğer Muhammed size istediğinizi verirse onu hakem tayin edin. Eğer size istediğinizi vermezse ondan uzak durun ve onu hakem olarak kabul etmeyin' sözlerinde de görüleceği üzere aslen Müslüman kimseler olmayıp, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i inkâr etmektedirler. İşte burada çok önemli bir nokta vardır ki, o da küfrün itikadî ve amelî olarak ikiye ayrılmasıdır. İtikadi küfrün merkezi kalptir. Amelî küfrün merkezi ise organlardır. Kim dine muhalefet ederek küfrü gerektiren bir şey işler ve bu yaptığı küfre karşı kalbi de uyum halinde olursa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı ise veya kalbinde de bu küfür varsa), işte bu Allah'ın kendisini asla bağışlamadığı itikadî bir küfürdür. Ancak işlediği bu küfür ameline karşı kalbinde bir muhalefet varsa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı değilse) bu kişi, Rabbinin hükmüne iman eden ancak yaptığı fiilde O'na muhalefet eden bir kimsedir. İşte bu kimsenin küfrü itikadî olmayıp sadece amelî bir küfürdür. Bu kimsenin durumu Alahu Tealâ'nın dilemesine kalmıştır. Dilerse azab eder, dilerse affeder."

Şeyh Nasruddin Albani'nin bu sözlerine Şeyh Ebu Basir Abdulmunim Mustafa Halime şu şekilde cevap vermektedir:

1- Şeyhi bu şekilde hadisi yanlış anlamaya sevkeden etken O'nun iman ve küfre dair meselelerde sahip olduğu fasid usulüdür. onun bu usulü, Cehmiye'nin imana dair meselelerdeki fasid usulüne çok yakındır.

2- Şeyh, Allah'ın indirdiği hükümlerin dışında hükümlerle hükmetme ve Allah'ın indirdiklerini değiştirme bakımından Yahudilere benzeyen günümüz tağutî sistemlerin hâkimlerinin, bu ayetlerle irtibatlandırılmasının, caiz olmadığını söylemektedir. Niçin acaba? Şeyh'in iddiasına göre günümüz hâkimleri Allah'ın indirdiklerini tasdik etmektedirler. Biz de kendisine şöyle sorarız: Sizin bu anlayış ve fıkhınız, ehl-i sünnetin imanı dil ile ikrar, kalp ile tasdik ve uzuvlarla amel etmek şeklinde tanımlaması ile mutâbakat sağlamakta mıdır?

Selef âlimlerinin imanı bu şekilde tanımlamalarına karşılık Şeyh Albani'nin günümüz tağutî sistemlerinin hâkimleri hakkında onların Yahudilerin aksine, Allah'ın hükümlerini tasdik etmelerinden dolayı mü'min oldukları iddiasını bağdaştırmak nasıl mümkün olur? Mesele sadece tasdik etmekten mi ibarettir? Sonrasında ne olursa olsun öyle mi? ...

Bununla beraber, imanla ilgili meselelerde kişinin bizzat yaptığı fiilin yalanladığı bir kalbî tasdik yeterli midir?

Öyle değilse bu, küfrü sadece kalbin inkâr ve yalanlamasına bağladığı gibi

imanı da kalbin tasdikine bağlayan sapkın Cehmiye'nin sözlerinin aynısı değil midir?

Sonra Şeyh o tağutların kalpleriyle tasdik ettiklerini nereden biliyor? Hâlbuki kalplerin hakikatini ve oralarda yerleşeni ancak onları Yaratan bilir...

Diğer yandan o, şer'an kalplerde olanı araştırmakla yahut göğüsleri yarmakla emrolunmamıştır ki...

Şayet günümüz tağutlarının içinde bulunduğu durumdan ve amellerinin zahirinden Allah'ın indirdiklerini tasdik ettikleri anlaşılmaktadır denilirse deriz ki:

Bilakis günümüz hâkimlerinin içinde bulunduğu durum ve amellerinin zahiri, onların kalben tasdik edici olduklarına değil, kalben yalanlayıcı olduklarına delalet eder. Zira günümüz hâkimlerinin yaptıkları bu iş bizzat Yahudilerin yaptıkları ile uyum halinde ve onların yaptıklarına benzemektedir.

Ne Şeyh Albani, ne de bir başkası günümüz tağutlarının amellerinin zahirine bakarak onların kalben mü'min ve Allah'ın indirdiklerini tasdik ettiklerini tayin edemez.

3- Bununla beraber beşerî kanun ve anayasalarla insanlara hükmeden günümüz tağutî sistemlerin hâkimlerinin küfrü ve azgınlığı, inkârcı Yahudi hâkimlerin küfründen ve azgınlığından daha şiddetlidir.

Öncelikle günümüz tağutî sistemlerinin hâkimleri mutlak olarak Allah'ın indirdiği hükümler dışında hükmettikleri için inkârcı Yahudilerin hâkimlerinden daha çok kâfirdirler. Kendi haklarında ayetler inen Yahudi hâkimleri, kendilerine inen şeriatın hükümlerinin bir kısmını değiştirmişlerdir. Buna karşılık günümüz tağutları, mutlak olarak şeriatı değiştirmişler, fertlere ve toplumlara şer'î esaslara muhalif, küfür kanunları ile hükmetmektedirler.

Yine günümüzün tağutları İslam'a ve Müslümanlara düşmanlık etme bakımından da Yahudilerden daha çok kâfirdirler. Sözde Müslüman idarecilerin âlimlerle ve Tevhid davetçileri ile savaştıkları gibi Yahudi idarecilerinin de gerek bundan önceki tarihlerde gerekse günümüzde kendi dindaşları olan âlimlerle, rahiplerle savaştıkları görülmüş müdür?

Günümüzün sözde Müslüman hâkimlerinin, muvahhid âlimleri, Allah'a ve O'nun hak dinine davet eden davetçileri engelledikleri gibi Yahudi hâkimlerin de gerek günümüzde gerekse önceki dönemlerde tahrif olmuş Yahudiliğe ve Talmut'a davet eden âlimlerini, rahiplerini engelledikleri görülmüş müdür?

Yahudilerin kendi âlimlerinden bir âlimi darağacına astıklarını yahut aleyhlerine idam hükmü verdiklerini duydunuz mu hiç?

Sadece şu yaşadığımız günlerde, hiçbir şey için değil, sadece ve sadece "Rabbimiz Allah'tır" dedikleri için, bu zâlim tağutların, zulmederek darağaçlarına astıkları âlimlerin ve davetçilerin sayısı ne kadardır acaba?!!!

Bu zâlim tağutların yaptığı gibi, Yahudiler de kendi nefislerini, ülkelerini, menfaatlerini düşmanlarına satmışlar mıdır hiç?

İşte tüm bu nedenlerden dolayı, günümüzün sözde Müslüman hâkimleri birçok bakımdan ve yönden Yahudilerden daha çok kâfirdirler. Bununla beraber Şeyh Albani onlar hakkında 'Onlar Yahudiler gibi değillerdir. Zira onlar Allah'ın indirdiklerini tasdik ediyorlar' demektedir.

4- Şeyh Albani'nin iman ve küfre dair konularda itikadının fasid olduğunu te'kid eden hususlardan birisi de şudur; Şeyh sahibini dinden çıkaran küfrün merkezinin sadece kalp olduğunu, açık bir küfür dahi olsa, merkezini uzuvların oluşturduğu bir küfrün, sahibini dinden çıkarmayacağını, kişinin amelen işlediği bu açık küfrü, kalben tasdik ettiğine dair bir delil getirilmedikçe dinden çıkmayacağını söylemektedir. Yani Şeyh'e göre iman ve küfrün yörüngesi, organlarla yapılan amellere bakılmaksızın kalpte düğümlenen şeyler üzerindedir. İşte bu taksim ve söz sapkın Cehm bin Safvan'ın sözünün aynısıdır.

Şeyh'in sözünü istersen tekrar tekrar oku! O diyor ki:

"Kim dine muhalefet ederek küfrü gerektiren bir şey işler ve bu yaptığı küfre karşı kalbi de uyum halinde ise (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı ise veya kalbinde de bu küfür varsa) işte bu Allah'ın kendisini asla bağışlamadığı itikadî bir küfürdür."

Yani Şeyh'in sözünden anlaşılan bu söylediğinin dışında her şey ne kadar açık küfür olursa olsun itikadî bir küfür sayılmaz ve bu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın bağışlayacağı amelî bir küfürdür!

Şeyh bu anlayışını şu sözleriyle açık bir şekilde ifade etmektedir:

"Ancak işlediği bu küfür ameline karşı kalbinde bir muhalefet varsa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı değilse), bu kişi Rabbinin hükmüne iman eden ancak yaptığı amelde O'na muhalefet eden bir kimsedir. İşte bu kimsenin küfrü itikadî olmayıp sadece ameli bir küfürdür. Bu kimsenin durumu Alahu Tealâ'nın dilemesine kalmıştır. Dilerse azab eder, dilerse affeder."[227] Düşün! Sonra bir kez daha düşün!!!

5- Ehl-i sünnetin, kişinin zahiri (yani dış görünüşü) ile bâtını (yani kalbi)

---

[227] Şeyh Albani'nin bu noktadaki görüşleri daha önce itikadî ve amelî küfre dair verdiğimiz bilgilerde de zikredilmişti.

arasında karşılıklı bir ilişki olduğunu ve bunlardan her birinin diğerine etki edip ondan etkilendiğine dair usulü ile Şeyh'in usulünü nasıl bağdaştıralım? Şeyh'e göre kişi uzuvlarıyla küfür fiili işliyor ancak kalben tasdik ettiği için mü'min... Zahiren, fiilî olarak Allah'ın dinine düşmanlık eden hakim, küfrü gerektiren bir amel işliyor ancak kalben tasdik edici olduğu için mü'min!!!

6- Şeyh'in "İslam ülkelerindeki tağutî sistemlerin hâkimlerinin Allah'ın indirdiklerini tasdik etmelerinin aksine, Yahudilerin kalben yalancı ve inkârcı olmalarından dolayı kâfir olduklarına" dair söyledikleri ise kesinlikle doğru değildir. Zira hadiste buna delalet eden herhangi bir şey yoktur.

Şeyh'in getirdiği delil ne lügat olarak, ne durum olarak, ne de sıfat olarak kesinlikle sahih değildir. İşte sana Şeyh'in, Yahudilerin kalben yalancı ve inkârcı olduklarına dair getirdiği delil:

"Eğer size istediğinizi vermezse ondan uzak durun ve onu hakem olarak kabul etmeyin"

Bu ifadenin neresinde Yahudilerin kalben yalanlayıcı ve inkâr edici olduklarına dair bir delil vardır? Biz te'vil ehlinin bütün usüllerini ve görüşlerini burada zikretsek bile, bu ifadenin Yahudilerin kalben inkârcı ve yalanlayıcı olduklarına delalet ettiğini açıklamaya gücümüz yetmez ki...

Bununla beraber diğer taraftan Kuran'ı Kerim Rasulullah'ı, onun getirdiği ayetleri Yahudilerin kalben yalanlamadıklarını ve inkâr etmediklerini, bilakis onların kalben Rasulullah'ın hak olarak gönderildiğini ve Rabbi tarafından getirdiklerinin hak olduğunu yakînen bildiklerini haber vermektedir:

"Kendileri de bunların hak olduklarını kesin olarak bildikleri halde sırf zâlimliklerinden ve büyüklük taslamalarından ötürü onları inkâr ettiler. Ama bozguncuların sonunun nasıl olduğuna bir bak!" (27 Neml/17)

Onlar kalben Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiğinin hak olduğunu yakînen bilmelerine rağmen dilleri ile onu inkâr ettiler. Onları bu apaçık inkâra sürükleyen şey ise kibir, haset ve inattan başka bir şey değildir. Allahu Tealâ şöyle buyurmaktadır:

"Tanıyıp bildikleri (bu peygamber) kendilerine gelince ise onu inkâr ettiler. Allah'ın lâneti inkârcıların üzerine olsun." (2 Bakara/89)

"Kendilerine kitap verdiklerimiz onu (Peygamberi) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Böyle iken içlerinden bir takımı bile bile gerçeği gizlerler." (2 Bakara/146)

Yahudilerin ruhlarının derinliklerinden ve kalplerinden, Peygamberin hak olduğunu, Rabbi tarafından getirmiş olduğu ayetlerin ve Kuran'ın hak olduğunu

kabul ettiklerine delâlet eden bunun gibi birçok ayet vardır. Bununla beraber zahiren ve batınen kibir ve gururlarından dolayı şer'î esaslara tabi olmayarak, Rasulullah'a itaat etmeyerek kâfir oldular.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"İsrail oğulları süre uzayınca ve kalpleri katılaşınca kendi taraflarından nefislerinin hoşuna giden dillerinin tatlı bulduğu bir kitap icat ettiler. Hak, onlarla birçok nefsî isteklerinin arasına giriyordu. Nihayet Allah'ın kitabını sanki hiç bilmiyorlarmış gibi arkalarına attılar ve şöyle dediler:

"Şu kitabı İsrailoğullarına arzedin. Eğer bu kitap üzerinde size uyarlarsa onları bırakın ve eğer size muhalefet ederlerse onları öldürün!"[228]

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* başka bir hadiste ise şöyle buyurmaktadır: "İsrailoğulları bir kitap yazıp ona uydular ve Tevratı terk ettiler."[229]

İşte Yahudilerin bu yaptıkları şey, şer'î esasları değiştirme bakımından günümüz iktidar sahiplerinin yaptıklarının aynısıdır. Hiçbir tağut yoktur ki, kendi tarafından bir kitap yazmamış olsun. Sonra bu yazdığı kitaba kendi kusmuğunu, irinini ve her türlü pisliğini toplar. Yazdığı bu kitaba anayasa ismini verir ve silah gücüyle toplumu bu kitaba itaat ettirir. Şayet herhangi bir kişi bu anayasaya itaat etmezse, bu anayasa ile muhakeme olmaktan uzak durursa yahut rıza göstermezse, diliyle ya da düşündükleri ile bu anayasaya karşı gelirse o kişinin hükmü hapsedilmek, öldürülmek ve bunun dışında mevcut cezalardan bir cezadır. Sen, istediğin kimseye, ne şekilde muhalefet edersen et. Ancak kutsal anayasalarına sakın muhalefet etme. Kendini onların kutsal anayasalarına muhalefet etmekten kesinlikle uzak tut...

Soru: Yahudiler bu şekilde şer'î esasları değiştirdikleri için tekfir olunuyor da niçin bizim ülkemizde hüküm süren iktidar sahipleri aynen onlar gibi Allah'ın şeriatını değiştirdikleri için tekfir olunmuyor? Halbuki Allah'ın şeriatını değiştirme bakımından Yahudilerin yaptıklarının aynısını ve hatta daha kötüsünü bunlar da yapmaktadırlar! Düşün...

Ey iktidar sahibi tağutların savunucuları! Yoksa her acı şey onlar (ehli kitab) için de her tatlı şey sizin için mi?[230]

8- Konuya Dair Abdulkadir bin Abdulaziz'in Değerlendirmeleri

---

228 Beyhâki, Şuabu-l İman'da tahric etmiştir.

229 Taberani.

230 Bu bölüm Şeyh Ebu Basir'in "İslam Dininden Çıkaran Ameller" isimli eserinden alınmıştır.

Allah'ın indirdiği hükümler ile hükmetmeyenlerin durumuna dair, son olarak sunacağımız alıntı Abdulkadir bin Abdulaziz'in "el-Camiu Fi Talebi'l İlmi'ş Şerif" isimli eserinden olacaktır. Yazar konuya dair kitabında bir bölüm açmış ve uzun uzun konuyu izah etmiştir. Ancak biz burada, O'nun görüşlerini özetleyerek aktaracağız. Yazar'ın bu konudaki görüşleri ve delilleri okuyucunun konuyu daha iyi anlaması için ek bilgiler mahiyetinde olacaktır. Gerçi geçtiğimiz bölümlerde yazarın dile getirdiği görüşleri ve bunlara dair delilleri kısım kısım zikretmiştik. Ancak burada toplu halde sunmak istiyoruz. Abdulkadir bin Abdulaziz şöyle demektedir:

"Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenler, kâfirlerin ta kendileridir" (5 Maide/44)

İlim ehli ve dilbilimciler, bu ayette olduğu gibi elif-lam takısı ile belirli olarak gelen "el-Küfür" kelimesinin büyük küfrü ifade ettiği hususunda ihtilaf etmemişlerdir. Aynı şekilde âlimler, küfür lafzının Kuran'da mutlak olarak geldiğinde büyük küfrü ifade ettiği hususunda ihtilaf etmemişlerdir. Bundan dolayı Maide Suresi'nin 44. ayetinde bildirilen küfür kelimesi de büyük küfre delalet etmektedir. Ayetteki küfrün "küfrun dune küfr (küfrün dışında bir küfür)" olduğunu söyleyen tüm görüşler yanlıştır. Ebu Hayyan el-Endulisî "el-Bahru-l Muhît" isimli tefsirinde şöyle der:

"Buradaki küfrün "nimeti inkâr" olduğu söylenilmişse de bu zayıf kalmış bir sözdür. Çünkü küfür kelimesi mutlak olarak geldiğinde, dindeki küfre delalet etmektedir.[231]

Bu ayetin ifade ettiği büyük küfür hükmü ise, Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyi kasten terk etme sebebiyledir. Allah'ın indirdiklerinden başkası ile hükmetmenin buradaki hüküm ile bir bağlantısı yoktur. Öyleyse Allah'ın indirdiklerinden başkasıyla hükmetme, Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyi terk etmenin dışında başka bir küfür sebebidir. (Zira ayette sadece terkten bahsedilmektedir.) Buna şöyle örnek verebiliriz:

Bir kimse, içki ruhsatı bulunan bir eğlence yerinde apaçık sarhoş bir halde yakalansa, beşerî kanunlarla hüküm veren bir hâkime getirilse bu kanunlar gereğince bu adam herhangi bir suç işlemediği için ceza almaz. Fakat bu durumda şeriata göre bu kimseye seksen değnek içki haddi uygulanması gerekir. Burada hâkim, Allah'ın indirdikleriyle hükmetmemiştir. Yani şer'î hükmü terk etmiştir ve başka bir şeyle de hükmetmemiştir. Burada hâkimin küfrü bir tek sebebe bağlıdır.

---

231 El-Bahru-l Muhît 3/493.

Şayet bir kimse apaçık sarhoş bir halde sokakta yakalansa, beşerî kanunlarla hükmeden bu hâkim ona altı ay hapis cezası verecektir. Burada hâkim (sopa cezası olan) şer'î hükmü terk etmiş (Allah'ın indirdiği ile hükmetmemiş) ve onun dışındaki bir şeyle (hapis cezası) hükmetmiştir. (Allah'ın indirdiğinden başkasıyla hükmetmiştir). Bu durumda hâkimin küfrü, iki şeye dayanmaktadır. Bunlardan her birisi tek başına onun dinden çıkması için yeterlidir.

Sonuç olarak Allahu Tealâ'nın *"Kim Allah'ın indirdikleri ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir"* sözünün gerçek anlamı, "Kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyi kasten terk ederse, o büyük küfür işlemekle kâfirdir" şeklindedir. Buna bir de O'nun indirdiklerinden başkasıyla hükmetme eklenirse durum ne olur? İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* ayet hakkında şöyle der:

"Bazıları ayeti, cahillik yahut te'vilde hata durumu olmaksızın, kasıtlı olarak nassa aykırı hüküm verme olarak yorumlamışlardır. Beğavi bunu genel olarak âlimlerden nakletmiştir."[232]

Bu ayete dair yapılan hatalardan bir tanesi de ayeti, inkâr ile sınırlandırmaktır. Yani kim inkâr ederek Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse kâfir olur denilmektedir. Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyi terk eden veya başka hükümlerle hükmeden kimsenin tekfir edilmesi için inkâr ya da helal sayma şartı bâtıl bir şarttır. Bilakis bu, selefin tekfir etmiş olduğu Ğulat-ı Mürcie'nin görüşüdür. Çünkü Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın açıkça bildirdiğine göre bu amelin bizzat kendisi küfre düşüren bir günahtır. Bu şekilde günahın bizzat kendisi küfre düşürücü olunca küfre götürmesi için helal kılma veya inkâr şartına gerek kalmaz. İbn-i Kayyım bu konuda şöyle demektedir:

"Onlardan, bu ayeti Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyi inkâr ederek terk etme olarak te'vil edenler vardır. Bu İkrime'nin görüşüdür, tercih edilmeyen bir yorumdur. Hükmetse de hükmetmese de zaten inkâr etmenin bizzat kendisi küfürdür."[233]

Böylece anlaşılmaktadır ki, Allah'ın indirdiklerinden başkasıyla hükmeden kimse bunu helal sayarsa yahut Allah'ın hükmünü inkâr ederse kâfirdir. Fakat bunu, "arzusuna veya hevasına uyarak yaparsa kâfir değildir" sözü fasid bir söz ve Allah'ın, hakkında herhangi bir delil indirmediği bir sınıflandırmadır. Bu söz, çağdaşların hepsinin olmasa da büyük çoğunluğunun kabul ettiği bir görüştür. Bu sınıflandırma ancak küfre düşürmeyen günahlar hakkında yapılabilir. Yoksa Allah'ın indirdikleriyle hükmü terk ve Onun indirdiklerinden başkasıyla hük-

---

[232] Medaricu-s Sâlikîn 1/365.

[233] Medaricu-s Sâlikîn 1/365.

metme gibi, işleyenin, büyük küfür işlemesi nedeniyle kâfir olduğuna dair Allah'ın hüküm bildirmiş olduğu şeyler hakkında yapılamaz.

Bilinmesi gereken diğer husus ise ayetin hükmünün genel olduğudur. Çünkü ayet *"Men"* (kim) şart edatı ile başlamaktadır. Bu ise İbn Teymiyye'nin de söylediği gibi, umum (genellik) ifade eden kalıpların en fasîhidir.[234]

Aynı ayet hakkında Şevkânî *(rahimehullah)* ise şöyle der: "Ayet Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyen herkesi içine alır."[235]

Burada diğer bir husus ise tek bir konuda Allah'ın indirdiğinin dışındaki hükümlerle hükmetmek ile tüm konularda hükmetmek arasında bir fark olmadığıdır. Aynen bir kez hırsızlık yapan ile yüz kez hırsızlık yapan arasında bir fark olmadığı gibi... Her ikisi de hırsızdırlar. Bu şekildeki bir ayrımın ayetin nüzul sebebine ters düşmesi de bu ayrımın fasid olduğunu kuvvetlendiren bir başka durumdur. Maide Suresi'nin ilgili ayetinde küfre dair verilen hükmün yalnızca bir konuda yani zina eden evli kişi hakkındaki şeriatın hükmünün terkinden dolayı verilmiş olan bir hükümdür.

Belirli bir tek konuda hüküm vermek ile bütün konularda hüküm vermenin birbirinden ayrılıp farklı sayılması, hiçbir sahih delile dayanmayan bir ayrımdır. Üstelik İbn-i Abbas'tan bu konuda hiçbir şey aktarılmamıştır. İbn-i Abbas'tan bize ulaşan; "Bu, dinden çıkaran bir küfür değildir" sözüdür. Bazıları bunun yalnızca bir konuda hükmetme durumunda geçerli olduğu şeklinde yorumlamışlardır.

Zira hem şeriatın hükümlerinin tümüyle hükmetmeyi terk etmenin küçük küfür olamayacağı ve hem de İbn-i Abbas'ın bu sözünde hata etmiş olamayacağı düşünülerek bu ikisinin arası bulunmaya çalışılmış ve İbn-i Abbas böyle bir açıklamada bulunmamış olsa da, onun sözünün tek bir hükmü terk eden kimse hakkında; ayetteki büyük küfre dair olan genel hükmün ise şeriatın bütün hükümleriyle hükmetmeyi terk eden kimse hakkında olduğu kabul edilmiştir. Müfessirler, Allah'ın indirdiği hükümlerin tümü ile hükmetmeyi terk edenin kâfir olacağı görüşünü, Abdulaziz bin Yahya el-Kenânî'den aktarmışlardır. Ebu Hayyan el-Endulusî *(rahimehullah)* buna şu sözüyle cevap verir:

"Bu görüş dikkate alınmamıştır. Eğer böyle olsaydı, bu ayetin, recm konusunda Allah'ın hükmüne muhalefet ettiklerinden dolayı Yahudiler hakkında nazil olduğu kabul edilmezdi. Müfessirlerin hepsi ayetteki bu tehdidin, recm olayında Allah'ın hükmüne muhalefetleri sebebiyle Yahudileri içerdiği konusunda

---

[234] Bkz: Mecmuul Fetâvâ, 15/82 ve 24/346.

[235] Er-Rasailus Selefiyye, El-Kavlul Müfîd Fi Edilleti-l İctihadi vet Taklîd s:47.

icma etmişlerdir. Bu da "Hükmetmede Allah'ın indirdiği hükümlerin bütününü terk edenin kâfir olacağı" görüşünün geçersiz olduğunu gösterir."[236]

Ayette bahsedilen küfrün büyük küfür olduğu kesin olduktan sonra, sahabi sözü onu küçük küfre çevirmez. Çünkü bu durum ayeti tahsis etmektir ki sahabi sözü Kuran'ın genel ayetlerini tahsis edemez. Bu, belli bir durum için geçerli olduğu gibi diğer tüm durumlar için de geçerlidir. Zira bu da neshtir. Sahabi sözü ise Kuran'ı nesh edemez. Şeyh Muhammed Emin eş-Şenkıtî *(rahimehullah)* şöyle der:

"Araştırmalar merfu hadis hükmünde olması hariç, sahabe sözüyle nassın tahsis edilemeyeceğini ortaya koyar. Nasslar bir kimsenin ictihadıyla tahsis edilemez. Çünkü nas, kendisine muhalif olan her görüşe karşı hüccet niteliğindedir."

"Sahabi sözü Kuran'ı nesh de edemez. Çünkü onu icma neshedemiyorsa, tek bir kişinin sözü hiç neshedemez."[237]

Bütün bunlar, sahabenin sözü sahih bir nakille bize ulaştığı, delaleti açık olduğu ve karşıt görüşlerden uzak olduğu varsayıldığındadır. Ancak, İbn Abbas'ın sözünde bu şartlar da yerine gelmiş değildir. Yerine gelse dahi yukarıda da anlattığımız gibi ne nesh, ne de tahsis için onun sözü geçerli değildir. Yine söz konusu olan meseleye onun sözünün delaleti açık olmayıp, bu konuda delil getirilmek için uygun değildir. İbn Abbas, sözünün belli bir konuda hüküm veren kişi hakkında olduğunu belirtmemiş ve "küçük küfür" sözünün Allah'ın indirdiği hükümlerin dışındaki hükümlerle hükmedilmesi konusuna dair bir açıklamada bulunulmamıştır.

Onun bu sözü, "Allah'a asi olan herkesin Allah'ın indirdiklerinin dışındakilerle hükmettiği" iddiasıyla günahlar ile tekfir eden Haricîlere bir cevap olduğu anlamına hamledilir. Zira İbn Abbas'ın Haricîlerle yapmış olduğu tartışmalar ve onlara verdiği cevaplar ilim kitaplarında meşhurdur. Ebu Miclez'in Haricîlerle yapmış olduğu tartışma buna delildir. Karşıt bir görüşün bulunup bulunmaması açısından bakacak olursak; sahabe sözü –kendisiyle delil getirmenin uygun olduğu yerlerde– ancak kendisiyle çatışan bir görüşün bulunmaması durumunda delil getirilebilir. Bu konuda ise İbn Abbas'ın sözüne İbn Mesud'un şu sözü karşıttır: "Bir hâkim rüşvet sebebiyle Allah'ın hükmünü terk ederse –ki bu hevasına uyarak hükmü terk etmeye dâhildir- bu küfürdür."[238]

---

[236] El-Bahrul Muhît 3/493.

[237] Muzekkiratu Usuli-l Fıkh sy: 199.

[238] İbn Hacer El-Heytemî'nin dediği gibi, Teberânî bunu sahih bir isnatla İbn Mes'ud'dan nakletmiştir. Ez-Zevacir: 2/189.

İbn Mesud'un bu sözü, tüm tefsir kitaplarında Maide suresinin 44. Ayetinin tefsirinde geçmektedir. Çağdaşlarımız bunu aktarmayıp yalnızca İbn Abbas'ın sözünü aktarmaktadırlar.

Şunun bilinmesi gerekir ki; sahabe sözlerinin birbiriyle çatışması durumunda hiçbirisi hüccet olmaz. Aralarında tercih yapmak gerekir. İlim ehli bu konuda icma etmişlerdir.[239]

Özetle; Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyi kasten terk etme fiili başlı başına büyük bir küfürdür. Öyleyse hükmetmeyi terk etmek fiili -aynen namazın terki yahut Allah Rasulüne hakaret etmek gibi- küfre düşürücü günahtır. Bunlar, işleyen kimsenin sırf yerine getirmesi sebebi ile kâfir olduğu günahlardır. Kim bu tür küfre düşürücü günahları işleyen bir kimseyi tekfir etmek için inkâr yahut helal saymayı şart koşarsa, bilerek ya da bilmeyerek selefin tekfir etmiş olduğu aşırı Mürcie'nin söylediği şeyi söylemiş olur.

Bu hüküm (büyük küfür hükmü), Allah'ın hükmünü terk eden herkesi kapsar. Bu kimse gerek kadılar gibi aslen şeriatla hükmeden bir kimse olsun gerekse İslam şeriatının gayrısı ile hükmeden birisi olsun fark etmez. Allah'ın kanunuyla hüküm veren kadılardan olup, ictihadında hata eden müctehid dışında hiç kimse bu hükümden istisna edilemez. Amr İbnu'l-Âs'tan merfu olarak rivayet edilen şu hadisle bu kimseden günah kalkmıştır:

"Hüküm verdiğinde ictihad eder ve hata ederse, onun için bir tek ecir vardır."[240]

Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenlerin kâfir olacağı hükmüne, beşerî kanunlarla hüküm veren hâkimler öncelikle dâhildirler. Çünkü onlar anayasa ve kanunların gereğine bağlı kalarak Allah'ın indirdiğiyle hükmü terk etmekte ve Allah'ın indirdikleri dışındaki beşerî kanunlarla hükmetmektedirler. Onlar bu meslekte çalışmayı bilerek, isteyerek, kendi irade ve seçimleriyle kabul etmişlerdir. Onlar hukuk fakülteleri ve diğer fakültelerde aldıkları eğitim gereğince, hükmedecekleri hükümlerin Allah'ın şeriatına aykırı olduğunu gayet iyi bilmektedirler. Bu nedenle de bu hâkimler, büyük küfür işlemeleri sebebiyle kâfirdirler. Bu gibi kimselerden herhangi birisi hakkında, tekfirin engellerinden herhangi bir tanesinin bulunma ihtimalini göremiyoruz. Bu meselede doğru olan da budur. Allah en iyisini bilendir.

Böylelikle anlaşılmış olmaktadır ki; beşerî kanunlarla yönetilen ülkelerdeki yöneticiler ve hâkimler gibi, Allah'ın indirdikleri ile hükmü terk eden kimseler,

---

[239] Bkz: İlâmul Muvakkıîn: 4/118 ve sonrası.

[240] Muttefekun Aleyh.

büyük küfür işlemelerinden ötürü kâfirdirler. Bu durumda, hükmü inkâr edip etmedikleri ya da yaptıklarını helal sayıp saymadıklarının bir önemi yoktur. Bu hükme bir de bahsetmiş olduğumuz terkin Haricînde, diğer bir küfür sebebi olan Allah'ın şeriatından başka kanunlarla hükmetme eklenince, ikinci bir küfür daha meydana gelmektedir. Allah'ın şeriatına muhalif kanunlar çıkarmak ise, üçüncü bir küfrü teşkil etmektedir.

Bu ülkelerdeki yöneticiler, kanun koyucular ve hâkimlerin tümü, büyük küfür işlemeleri nedeniyle kâfirdirler. Bunlardan, küfrü bir tek sebebe bağlı olanlar olduğu gibi, her birisi bizzat küfür nedeni olan iki veya üç sebebe bağlı olarak kâfir olanlar da vardır.[241]

Sonuç

Burada son olarak kısaca maddeler halinde muasır Mürcie'nin Allah'ın indirdiği hükümlerden bağımsız bir şekilde hüküm ihdas eden yöneticilerin ya da Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen hâkimlerin fiillerinin aslen küfür olmadığı ve bununla İslam dininden çıkmadıklarına dair getirdikleri en önemli delillerine dair sözlerimizi özetlemek isterim. Onların bu şüpheleri başından sonuna kadar içerisinde hiçbir hakkın bulunmadığı boş ve bâtıl sözlerdendir. Zira:

a- Şayet İrca Ehlinin iddiasına göre Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemek sahibini İslam dininden çıkarmasa dahi günümüz yöneticilerinin küfrü sadece tek bir sebebe bağlı değil onlarca sebebe bağlıdır. Bu yüzden onların bu konuda sözleri bütünüyle doğru olsa bile bu günümüz yöneticilerinin Müslüman olduğunu göstermez.

b- Günümüz yöneticilerinin aslî küfrü bizzat teşrîde bulunmalarıdır. Hâlbuki Maide Suresi ayetleri teşrî değil tahkimden bahsetmektedir. Allah'ın indirdiği hükümlerden bağımsız teşrîde bulunmak ise icmaen küfürdür.

c- Maide Suresi'nin 44. ayetine dair İbn-i Abbas'tan gelen üç rivayetin iki tanesi senet bakımından zayıftır. Üçüncü rivayette ise İbn-i Abbas "Bununla dinden çıkarlar" demiştir. Ancak bu rivayetin devamındaki "Ancak Allah'ı, Meleklerini, kitaplarını ve rasullerini inkâr etmek gibi bir küfür değildir" şeklindeki ifadenin İbn-i Abbas'a aidiyetinde şüphe olduğu için bununla delil getirmek caiz değildir.

d- Ayetin lafzı Allah'ın indirdiği ile hükmetmemenin açık küfür olduğunu göstermektedir. Zira ayetin lafzı mutlak olarak gelmiştir. Bunun küçük küfre hamledilmesi Arapça dilinin hususiyetleri açısından mümkün değildir.

---

[241] Bu bölüm Abdulkadir bin Abdulaziz'in El-Camiu Fi Taleb'il İlmi'ş Şerif isimli eserinden özetlenmiştir.

e- Ayetin mutlak ifadesini aslî anlamından çıkarıp mecaza hamletmek için mutlak surette delil gerekir. Ancak böyle bir delil mevcut değildir.

f- Sahabe kavli ayetin mutlak ifadesini takyid, umum ifadesini tahsis etmez.

g- İbn-i Mesud'dan sahih senetle rivayet edilen hadis bu ayette bahsedilen amelin büyük küfür olduğu yönündedir.

h- İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'nın kavli sahih bile olsa bunun kendi vakıası içinde değerlendirilmesi gerekir. Zira bu söz, ayeti tefsir etme amacıyla söylenmemiştir.

ON DÖRDÜNCÜ ŞÜPHE

Maide Suresi'nin 44. Ayetine Dair Bir İcma İddiası

Maide Suresi'nin *"Her Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir"* ayetine yönelik iddialardan bir tanesi de ayetin zahiri üzere alınamayacağı, ancak inkâr ve istihlal şartı ile Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenlerin kâfir olacağı yönünde icma olduğu iddiasıdır. Bu iddiaya göre ayetin manası şu şekildedir ve ayetin bu şekilde anlaşılması noktasında icma vardır:

"Her kim helal görerek ya da inkâr ederek Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmezse onlar kâfirlerin ta kendileridir."

Kısa bir dönem önce internet ortamında bu konu hakkında benimle konuşmak isteyen bir kişi önce benim konuya dair görüşlerimi sormuş daha sonra ise şöyle demiştir:

"Bu ayette ben istihlal şartı olduğuna inanıyorum ve ehl-i sünnet âlimlerinin de bu konuda icma ettiğini düşünüyorum. Buna muhalefet eden ehl-i sünnet adı altında bir âlim bilmiyorum. Çünkü âlimlerin kavilleri cem edildiğinde sonucun bizi istihlale götürdüğünü düşünüyorum. Ümmetten 1400 seneden beri bugüne kadar istisnasız ehl-i sünnet adı altında hiçbir âlim gelmemiştir ki, bu ayeti zahiri üzere alsın. Bilakis ümmetten muhakkik âlimler icmayı zikretmişlerdir ki, bu ayet zahiri üzere değildir."

Konuşmacı daha sonra bu icmayı İbn-i Abdilber'in "et-Temhid", İbn-i Hazm'ın "el-Fisal", İmam Acurri'nin ise "eş-Şeria" da belirttiklerini söylemiştir.

Hemen konunun başında şunu belirtmekte fayda vardır. Ne İmam Acurri ne de İbn-i Hazm Maide Suresi'nin 44. ayetine dair böylesi bir icma iddiasında bulunmuşlardır. İmam Acurri "eş-Şeria"[242] isimli eserinde bu ayeti bir kere zikretmiş, sapkınlık içinde bulunan her bir fırkanın Kuran'dan bir ayet okuduğunu ve onunla doğruya isabet ettiğini zannettiğini belirtmiştir. Daha sonra Haruriye

---

[242] Sy: 24.

fırkasının bu şekilde müteşabih olana tabi olduğunu belirtmiş, örnek olarak ise Maide Suresi'nin 44. ayetini vermiş ve şöyle demiştir:

"Onlar bununla beraber *«Sonra da kâfirler rablerine (ortaklarını) denk tutuyorlar» (6 Enam/1)* ayetini okudular ve ne zaman hak ile hükmetmeyen bir hâkim görseler «O bununla kâfir oldu. Kâfir olan ise Rabbine başkasını denk tutandır. Ve müşriktir» dediler."

İmam Acurri daha sonra Haricîlere dair bazı nakillerde bulunmuştur.[243] Ancak –bizim görebildiğimiz kadarı ile- ne Maide Suresi'nin 44. ayetini zikretmeden sayfalarca evvel ne de sayfalarca sonra ayetin istihlal şartı üzere anlaşılmasına dair bir icmadan bahsetmemiştir.

İbn-i Hazm ise "el-Fisal" isimli eserinde Maide Suresi'nin bu ayetlerini toplam 3 yerde zikretmiştir. Bunların ilki Tevrat'ın nasıl tahrif edildiğini anlattığı bölümdedir. İbn-i Hazm bu bölümde Tevrat ve İncil'in tahrif edilmediği yönündeki iddiaları reddetmeye yönelik, Yahudilerin "*Recm*" ayetini saklamaları üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Yahudiler arasında geçen konuşmayı aktarmış, arkasından 7 ayrı ayeti zikretmiştir. Bu ayetlerden bir tanesi de Maide Suresi'nin 44. ayetinin baş tarafı ile[244] Maide Suresi'nin 47. ayetidir.[245]

İbn-i Hazm'ın "el-Fisal" de Maide Suresi ayetlerini zikrettiği bölümlerden diğer ikisi ise "Günahkâr Kimsenin İsimlendirilmesi Üzerine İhtilaf" isimli bölümdedir. İbn-i Hazm burada "Bizim dinimizden olan günahkâr kimselerin isimlendirilmesi üzerine insanlar ihtilaf etmişlerdir" diyerek öncelikle konu hakkında Mürcie'nin ve Haricîlerin kavillerini getirmiş, Haricîlerin Maide Suresi'nin 44. ve Leyl Suresi'nin 14 ve 16. ayetlerini kendi görüşlerine delil olarak getirdiklerini söylemiştir. İbn-i Hazm daha sonra Haricîlerin kendilerine delil getirdikleri hadislerden bazılarını belirtmiştir.[246]

İbn-i Hazm bundan hemen 2 sayfa sonra ise Maide Suresi'nin 44, 45 ve 47. ayetlerini zikrettikten sonra "Her kâfir aynı zamanda fâsık, zâlim ve asidir. Ancak her fâsık, zâlim ve asi kâfir değildir. Bilakis fâsık, zâlim ve asi mü'min olabilir" demiştir.[247]

Bizim görebildiğimiz kadarıyla İbn-i Hazm tüm bu bölümlerde yukarıda

---

[243] Dikkat: Ayetin tefsirine dair değil, Haricilere dair nakillerde bulunmuştur.

[244] Dikkat: Bu bölümde İbn-i Hazm ayetin "Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendileridir" kısmını zikretmemiştir.

[245] El-Fisal 1/157.

[246] El-Fisal 3/128.

[247] El-Fisal 3/130.

kendisiyle konuştuğumuzu söylediğimiz kişinin iddia ettiği gibi Maide Suresi'nin 44. ayetinin zahiri üzere alınamayacağına, ancak istihlal şartı üzerine alınacağına dair bir icmadan bahsetmemiştir.[248] Bununla beraber İbn-i Hazm'ın aynı şekilde "Ben bu kitabımda üzerinde hiçbir ihtilafın olmadığı icmayı zikredeceğim" diye başladığı "Meratibu-l İcma" isimli eserinde Maide Suresi'nin 44. ayetine dair böyle bir görüşten bahsetmediğini de burada bildirmekte fayda vardır.

Konuşmacının İbn-i Abdilber'den naklettiği icma iddiası ise, İbn-i Abdilber'in hem "et-Temhid" hem de "el-İstizkar" isimli eserlerinde mevcuttur. İbn-i Abdilber "et-Temhid" isimli eserinde "Hüküm konusunda bilerek ve kasten haddi aşmanın büyük günah olduğu hususunda âlimler icma etmişlerdir"[249] derken "el-İstizkar" isimli eserinde ise aynı ifadeyi "bilerek ve kasten" lafızlarını kullanmadan zikretmiştir.

Buraya kadar olan bölümde konuya dair iddia sahibinin delillerinin sübutunu (daha doğru bir ifadeyle delillerinden iki tanesinin sabit olmadığını) izah ettikten sonra konuya dair açıklamamıza geçmekte fayda vardır.

Öncelikle şunu hemen belirtmekte fayda vardır ki, Maide Suresi'nin 44. ayetinin açıklaması sadedinde "Günümüz hâkimlerinin kâfir olmadığı" yönünde ortaya atılan iddialar arasında en çok ciddiye alınması gereken iddia budur. Zira diğer iddialar sadece görüş olmaktan başka bir şey ifade etmez iken bu iddiada icmadan bahsedilmektedir. İcma ise bilindiği üzere dinde kesin bir hüccettir. Maide Suresi'nin 44. ayetinde belirtilen küfür hükmünün verilebilmesi için istihlal şartı gerektiğine dair icma iddiası ispatlanabildiği takdirde herkesin susup hüccet olan icmaya tabi olması gerekmektedir. Ancak ilerleyen satırlarda da göreceğiniz üzere böylesi bir iddia sadece iddia edenin boş bir sözü olmaktan öteye geçmemektedir.

Bilindiği üzere usul âlimlerinin ıstılahında icma Rasulullah *(sallallahu aleyhi*

---

[248] Anlaşılacağı üzere iddia sahibi ya hataen ya da münazara esnasında galip gelebilme hırsıyla yalan söyleyerek böyle bir iddiada bulunmuştur. Ancak her ikisi de sahibinden adalet vasfını kaldırmaya yeterli birer suçtur. Biz bu satırları yazdıktan hemen sonra yazdıklarımızdan küçük bir bölümü (icma iddiasının sabit olmadığı iddiamızı) iddia sahibine gönderdik. Kitabımızın basılma aşamasına kadar da kendisinden iddiasının delillerini (kitap ismi ve sayfa numarası vererek) ortaya koymasını bekleyeceğimizi, iddiasını ispatladığı takdirde hata yaptığımızı söyleyeceğimizi aksi takdirde ise kendisini her ortamda bizzat "kezzab" (yalancı) olarak isimlendireceğimizi belirttik. Ancak iddia sahibi iddiasını delillendiremediği gibi şeytanî bir kibirle kendisine gönderdiğimiz küçük notu okumadığını ve yırtıp bir kenara attığını söylemiştir. *"Şüphesiz Allah kezzab olanı doğru yola iletmez." (39 Zümer/3)*

[249] Et-Temhid 5/74.

ve sellem)'in vefatından sonra herhangi bir asırda İslam müctehidlerinin şer'î bir hüküm hakkında ittifak etmeleridir.[250] Usul âlimleri bu tariften icmanın gerçekleşmesi için bazı şartlar çıkarmışlardır ki, onlardan konumuz açısından en önemlisi azınlığın muhalif kalması durumunda çoğunluğun ittifakının bir hüccet olmadığıdır.[251] Her ne kadar bazı usulcüler bir veya birkaç muhalefet ile icmanın hüccet değerini kaybetmeyeceğini söyleseler de "İttifak bütün müctehidlere şamil olmalıdır. Bu bakımdan müctehidlerden muhalefet eden bir kişi dahi olsa bu icma olmaz. İcma yok ise uyulma lüzumu ve kabul edilecek delil de yok demektir. Çünkü çoğunluğun görüşü doğrunun katî bir delili değildir. Çünkü çoğunluk hatalı, azınlık ise doğru görüşlü olabilir."[252]

Konumuz açısından icmanın diğer önemli bir şartı ise, tek kişinin haberi ile sabit olmayacağıdır. "Zira icma kendisi ile Kitap ve sünnetin üzerine hükmedilebilen kesin bir delildir. Tek kişinin haberi ise kesin değildir. Kesin olmayan bir şey ile nasıl sabit olur."[253]

İcma hakkında bu muhtasar bilgilerden sonra konumuza dönecek olursak, şu ana kadar yapmış olduğumuz araştırmalarda Maide Suresi'nin 44. ayetinde geçen küfür hükmünün zahiri üzerine alınamayacağı, bunun ancak istihlal şartı üzere alınabileceği ve bu konuda icmanın olduğu görüşünü dile getiren İbn-i Abdilber'den başka herhangi bir âlime rastlamış değiliz. Özellikle gerek mutekaddim gerek müteahhir hiçbir tefsir kitabında Maide Suresi'nin 44. ayetine dair böyle bir icma iddiası geçmemektedir. Bundan dolayı hemen daha işin başında sadece İbn-i Abdilber'in haber vermesi ile icmanın hasıl olmayacağını söylemek mümkündür.

Diğer taraftan yukarıda da belirttiğimiz gibi muhalifi olan bir görüşe icma demek mümkün olmadığı gibi, hakkında birden fazla görüşün olması durumunda da icmadan bahsetmek mümkün değildir. O halde burada ayete dair görüşleri zikretmemiz gerekir ki, icma iddiasının sahih bir iddia olmadığı açığa kavuşsun. Diğer taraftan bu konuyu kendisi ile konuştuğumuz konuşmacı "Buna muhalefet eden hiçbir ehl-i sünnet alimi bilmiyorum" demişti ki, bu vesile ile sayemizde burada bir icmanın olmadığını ve buna muhalefet eden bir çok alimin olduğunu öğrenmiş oldu.

1- İmam Taberi *(rahimehullah)* Maide Suresi'nin 44. ayetinin tefsirini yaparken "Yahudiler evli olduğu halde zina edenleri ceza olarak merkebe ters bin-

---

[250] Amidi, el-İhkam 1/256; Abdülkerim Zeydan, Fıkıh Usulü Tercümesi sy: 171.

[251] Gazali, el-Mustasfa 1/143 ve 1/145.

[252] Abdülkerim Zeydan, Fıkıh Usulü Tercümesi sy: 171.

[253] Gazali, el-Mustasfa 1/158.

diriyorlar ve yüzlerini kara ile boyuyorlar, recm cezasını ise gizliyorlardı. Hakeza içlerinden öldürülen bazı kimseler için diyetin tamamını ödettiriyorlar, bazıları içinse diyetin yarısını ödüyorlardı. Normalde öldüreni kısasa tabi tuttukları halde içlerinden güçsüz bir kimse öldürülürse sadece diyete tabi tutuyorlardı. İşte her kim Yahudilerin bu yaptığı gibi Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kitabında indirdiği hükümlerle hükmetmez, onu gizlerse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir. Onlar Allah'ın kitabında indirdiği hükümlerle hükmetmediler. Onu değiştirdiler ve başkasıyla hükmettiler" dedikten sonra "Te'vil ehli ayette geçen küfür kelimesi üzerinde ihtilaf etmiştir" demiştir.[254] Dikkat edileceği üzere İmam Taberi daha işin başında burada bir ihtilaftan bahsetmektedir ki, yukarıda icma hakkında tek bir muhalefet dahi olsa icmanın hasıl olmayacağını söylemiştik. Buna karşılık Maide Suresi'nin adı geçen ayetinde bırakın tek bir muhalefeti, konuya dair birden çok görüş nakledilmiştir. Nitekim İmam Taberi bu görüşleri uzun uzun zikretmiş, ilk olarak "Kimileri bizim dediğimiz gibi demiştir" diyerek ayeti Allah'ın hükmünü değiştiren ehli kitaba hamletmiştir. Bununla beraber İmam Taberi ayete dair şu görüşleri de zikretmiştir:

"Kimisi ayette geçen kâfirler ifadesi ile Müslümanların, zâlimler ifadesi ile Yahudilerin, fâsıklar ifadesi ile de Hrıstiyanların kastedildiğini söylemiştir.[255] Kimileri küfrun dune küfr, fıskun dune fısk, zulmün dune zulm demiştir.[256] Kimileri ayet ehl-i kitap hakkında nazil olsa da burada kastedilen kâfir ya da Müslüman fark etmeksizin bütün insanlardır demiştir.[257] Kimileri eğer Allah'ın indirdiği hükümleri inkâr ederek hükmetmezse kâfir olur şeklinde te'vil etmişler, ancak Allah'ın indirdiğini ikrar etmekle beraber hükmetmezse fâsık ve zâlim olur demişlerdir. Süddi «Kim benim indirdiğim ile hükmetmez, onu kasıtlı olarak terk eder ve bile bile haksızlık yaparsa işte o kâfirlerdendir» demiştir."[258]

İmam Taberi'nin söyledikleri ayete dair bırakın istihlal şartı üzerine icmayı, herhangi bir görüş üzerinde bir ittifakın dahi olmadığını göstermektedir. Özellikle Süddi *(rahimehullah)*'ın ayete dair görüşü, ayetin zahiri üzere alınacağı yönündedir.

Yukarıda da yazdığım üzere kendisi ile bu konu üzerinde konuştuğum kişi "Buna muhalefet eden ehl-i sünnet adı altında hiçbir âlim bilmiyorum" demişti. Allah'a hamd olsun ki böylece buna muhalefet edenlerin de olduğunu öğrenmiş

---

[254] Camiu-l Beyan 10/346.
[255] Camiu-l Beyan 10/353.
[256] Camiu-l Beyan 10/355.
[257] Camiu-l Beyan 10/356.
[258] Camiu-l Beyan 10/357.

oldu.

2- Hafız İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir:

"Ayetin tefsiri hususunda, açıklaması ileride geleceği üzere iki görüş vardır."[259]

Dikkat edilirse Hafız İbn-i Kesir *(rahimehullah)* da daha konuya dair hiçbir açıklama yapmadan iki görüşün varlığından bahsetmiştir ki, bu tek bir görüş üzere icma olduğu iddiasını iptal etmektedir. Daha sonra İbn-i Kesir bu görüşlerden ilki olarak yukarıda İmam Taberi'nin Süddi'den naklettiği "Kim benim indirdiğim ile hükmetmez, onu kasıtlı olarak terkeder ve bile bile haksızlık yaparsa işte o kâfirlerdendir" görüşünü yine İmam Taberi'den nakletmiş ikinci görüş olarak ise "Kim Allah'ın indirdiği hükümleri inkâr ederek hükmetmezse kâfir olur. Ancak Allah'ın indirdiğini ikrar etmekle beraber hükmetmezse fâsık ve zâlim olur demişlerdir" görüşünü nakletmiştir.[260] Burada bizim iddia sahibinin iddiasını iptal etme yönünde delilimiz ise Hafız İbn-i Kesir'in direkt olarak ayete dair iki görüşten bahsetmesidir ki, bu icma iddiasını geçersiz kılmaktadır.

3- İbnu-l Cevzi *(rahimehullah)* bu ayet hakkında "Bu ayetin kimler hakkında nazil olduğuna dair âlimler ihtilaf etmişlerdir. Bu konuda beş görüş vardır" dedikten sonra bu görüşleri saymış ve arkasından "Ayette zikredilen küfür kelimesi üzerinde iki görüş vardır. Onlardan birincisi bunun Allah'ı inkâr etmek şeklinde olduğudur. İkincisi ise buradaki küfrün sahibini İslam dininden çıkaran bir küfür olmadığı yönündedir"[261] demiştir. İbnu-l Cevzi'nin bu ifadesi konuya dair ortaya atılan icma iddiasını iptal ettiği gibi, iddia sahibinin "Ümmetten bugüne kadar ehl-i sünnet adı altında hiçbir âlim gelmemiştir ki, bu ayeti zahiri üzere alsın" iddiasının da ne denli ciddiyetsiz ve de oldukça cesaretle ortaya atılmış bir iddia olduğunu ortaya koymaktadır.

4- İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* şöyle der:

"Bir kimse, haram olduğu icma ile sabit olan bir şeyi helal yaparsa veya helal olduğunda icma olan bir şeyi haram yaparsa veya icmayla sabit olan Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın şeriatını değiştirirse bu kişi âlimlerin ittifakıyla kâfirdir. Bu "*Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir*" ayetinin tefsirine dair gelen iki görüşten bir tanesi olan "Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmemeyi helal görerek hükmetmezse kâfirdir" demektir."[262]

---

[259] Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 3/117.

[260] Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 3/119.

[261] Zadu-l Mesir 2/215.

[262] Mecmuu-l Fetava.

Burada dikkat çekmek istediğimiz husus ise İbn-i Teymiye istihlal şartını iki görüşten birisi olarak vermesidir. Burada dikkat çekmek istediğimiz bir başka husus daha vardır ki, İrca Ehlinin hemen hemen birçoğu İbn-i Teymiye'nin bu kavlini naklederken genelde "İki görüşten bir tanesi olan" kısmını gizlemektedirler.

5- İmam Kurtubi *(rahimehullah)* ayete dair farklı görüşleri zikrettikten sonra "Haricîler kim rüşvet alarak Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse kâfir olur demişlerdir. Bu aynı zamanda Süddi ve el-Hasen'e de izafe edilmiştir" demiştir.[263]

6- İbn-i Kayyım el-Cevziyye *(rahimehullah)* ise bu ayete dair toplam 6 görüşten bahsetmiştir. Bunlardan ilki burada geçen küfür lafzının büyük küfür olmadığı yönündedir. İkincisi inkâr ederek hükmetmemektir. Üçüncüsü buradaki küfür ifadesinin Allah'ın indirdiği hükümlerin hepsini terk edene hamledileceğidir. Dördüncüsü herhangi bir hata, cehalet ve te'vil olmaksızın kasten Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenin kâfir olacağı şeklindedir ki İmam Begavî bunu ulemanın cumhurundan nakletmiştir. Beşincisi ayette kastedilenlerin ehl-i kitap olduğudur. Altıncısı ise zahiri üzere buradaki küfrün kişiyi İslam dininden çıkaran küfür olduğudur.[264]

Görüleceği üzere İbn-i Kayyım el-Cevziyye de ayete dair birçok görüşten bahsetmiştir. Özellikle üçüncü, dördüncü ve altıncı görüş yukarıda belirttiğimiz icma iddiasını ve aynı zamanda ayetin zahiri üzere alınamayacağı görüşünü iptal etmektedir.

Sonuç olarak her selim akıl sahibi için açığa çıkmıştır ki, Maide Suresi 44. ayetinin zahiri üzere alınamayacağı, bunun ancak istihlal şartı ile beraber alınacağı ve bu konuda icma olduğu iddiası geçerli bir iddia değildir.

Burada konuya paralel yönde bir noktaya daha temas etmek isterim. Bilinmelidir ki her icma iddiası yukarıda tanımını verdiğimiz ve aslen dinde hüccet olan bir icma iddiası değildir. Zira âlimlerin bir kısmı icma ile sadece sahabenin icmasını kastederlerken, kimileri kendi mezhep âlimlerinin icmasını, kimileri Medine ehlinin icmasını, kimileri Kûfe ehlinin icmasını, kimileri ikinci asrın icmasını kimileri muhalefeti olsa da cumhurun ittifakını icma olarak isimlendirmiştir.[265] Ancak bunların birçoğu usulde bizzat hüccet değeri taşıyan icma nevinden değillerdir. Bundan dolayı İmam Ahmed bin Hanbel'in "Bir adam bir konuda icma iddiasında bulunuyorsa o yalandır, icma iddia eden de yalancıdır.

---

263 El-Camiu li-Ahkam 6/191.

264 Medaricu-s Salikiyn 1/336.

265 İbn-i Hazm, Meratibu-l İcma sy: 10; Gazali, el-Mustesfa 1/139.

Nereden bilecek ki, belki başka insanlar o konuda ihtilaf etmişlerdir. Fakat şöyle diyebilir: İnsanların bu konuda ihtilaf ettiklerini bilmiyorum veya bu konuda bana bir ihtilaf ulaşmadı"[266] şeklindeki değerlendirmesi icma iddiaları karşısında devamlı surette zihinde tutulmalıdır. Nitekim usul âlimleri Ahmed bin Hanbel'in bu sözü ile bir kimsenin tek başına yaptığı icma iddiasının doğru olamayacağını, ihtilafı bilinmeyen her konuya "Burada icma vardır" dememek gerektiğini kastettiğini söylemişlerdir.

Burada örnek olması açısından bizzat İbn-i Abdilber'den bir nakil sunmak istiyorum. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

"Eğer karı-kocanın aralarının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin." (4 Nisa/135)

İbn-i Abdilber *(rahimehullah)* bu ayetin açıklamasına dair "Âlimler icma etmişlerdir ki, bu ayette hitap yöneticiler ve hâkimleredir" demiştir.[267] İbn-i Abdilber burada icmadan bahsederken kendisi gibi Malikî olan İmam Kurtubi ise bu görüşü cumhura nispet etmekte ve ikinci bir görüş olarak da hitabın veliler olduğunu söylemektedir.[268]

Her icma iddiasının aslen hüccet değerinde bir icma olmayacağı yönünde bir başka örnek ise, âlimlerden bazılarının naklettiği icma iddiasına diğerlerinin getirmiş olduğu itirazlardır. Nitekim bu konuda en güzel örnek kanaatimce İbn-i Hazm'ın "Bu kitapta üzerinde katiyetle hiçbir ihtilafın olmadığı tam icmaları zikrettim"[269] dediği "Meratibu-l İcma" kitabına Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye'nin "Nakdu Meratibi-l İcma" isimli bir eser yazması ve burada İbn-i Hazm'ın birçok icma iddiasının doğru olmadığını beyan etmesidir.

Son olarak burada şu önemli noktayı da belirtmek isterim. Yukarıda Maide Suresi'nin 44. ayetine dair görüşleri zikrederken, bu görüşlere dair hiçbir yorum yapmadığım gibi bizzat konuya dair görüşleri nakleden âlimlerin de yorumlarını uzun uzun aktarma gereği hissetmedim. Zira bizim bu bölümde reddettiğimiz görüş Maide Suresi'nin 44. ayetinin zahiri üzere kesinlikle alınamayacağı, ayetin ancak istihlal şartına mebnî olduğu ve bu konuda da icmanın varlığı iddiasıdır. Bundan dolayı sadece icma olmadığını gösterme açısından âlimlerden konuya dair birden farklı görüş nakledildiğini izah etmeye çalıştım. Maide Suresi'nin adı geçen ayetinin tefsirine dair birçok çalışmamızda açıklamada bulunduğumuz

---

[266] Zekiyyuddin Şaban, Usulu-l Fıkh Tercümesi sy: 118.
[267] El-İstizkar 8/567.
[268] El-Camil li-Ahkam 5/175.
[269] Sy: 16.

için burada yeniden bir açıklamaya ihtiyaç yoktur. Diğer taraftan İbn-i Abdilber'in sözünün ilmî bir tahkiki ise bir başka çalışmamızın konusu olacaktır Allah'ın izniyle. Zira İbn-i Abdilber bu görüşü naklederken "Enne-l cevre fi-l hukmi" ifadesini kullanmıştır ki, biz bunu tercümemiz de "Hükümde haddi aşmak" olarak verdik. O halde burada öncelikle İslam âlimlerinin ıstılahında "el-Cevr" kelimesinin ne anlama geldiği ve hükümde cevr'in ne olduğu izaha muhtaçtır. Bununla beraber yukarıda vermiş olduğumuz görüşlerden de anlaşılacağı üzere âlimlerden bir kısmı Maide Suresi'nin 44. ayetinde inkâr, istihlal şartı getirmişler ve hakeza bunun dinden çıkarmayan bir küfür olduğunu söylemişlerdir. "Acaba İslam âlimlerini böyle bir görüşe iten amil nedir?" sorusunun cevabı ise dediğimiz gibi bir başka çalışmamızın konusu olacaktır.[270]

Sonuç olarak; İbn-i Abdilber'den nakledilen icma iddiası sadece tek bir âlim tarafından nakledilmiş, bilakis ayetin tefsirine dair hiçbir müfessir böylesi bir icmadan bahsetmemiştir. Tek bir kişiden nakledilen icma iddiasının ise bir hüccet değeri taşımadığı malumdur. Buna karşılık ayetin tefsirine dair yorum yapan hemen hemen âlimlerin hepsi en az iki farklı görüşten bahsetmiştir. Muhalifi olan bir görüşün ise icma olarak isimlendirilemeyeceği aşikârdır. Ve hatta Maide Suresi ayetine dair bu icma iddiasını cumhurun kavli ya da üzerinde ittifak edilmiş görüş olarak isimlendirmek dahi söz konusu değildir. Hiç şüphesiz bidayette ve nihayette hamd âlemlerin Rabbi Allah'a özgüdür.

---

[270] Bu konuda oldukça geniş bir bilgi "Tevhid Müdafası" isimli eserimizde verilmiştir.

ON BEŞİNCİ ŞÜPHE

Nisa Suresi'nin 65. Ayetine Dair Bir Şüphe

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Nisa Suresi'nin 59. ayeti ile 65. ayetleri arasında dilleri ile kendilerini Müslüman olarak vasıflandırmalarına rağmen İslam'ın ve İman'ın gereği olarak Allah ve Rasulü'nün indirdiği hükümlerden yüz çeviren, bunların yerine tağutların hükümlerine koşan kimselerin imanını nefyetmiştir. Nisa Suresi'nin 59. ayetinde büyük ya da küçük her hangi bir meselede çıkan ihtilafın mutlak surette Allah'ın indirdiği esaslara arz edilmesinin Allah'a ve ahiret gününe iman etmenin bir gereği olduğu açık bir şekilde bildirilmiştir;

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e itaat edin ve sizden olan ulu'l emre (idarecilere) de... Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Rasulüne arz edin. (4 Nisa/59)

Bunun hemen akabinde ise 60. ayette Allah ve Rasulü'nün hükmüne sırt çevirerek tağutların hükmüne muhakeme olan kimselerin iman ehli olduklarını dile getirmeleri taaccüp ifade eden bir üslupla kınanmıştır;

"Sana indirilen (Kuran'a) ve senden önce indirilene inandıklarını iddia edenleri görmüyor musun? İnkar etmekle emrolundukları halde tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Şeytan da onları derin bir sapıklığa düşürmek istiyor." (4 Nisa/60)

Zira Allah'a ve O'nun indirdiklerine iman ile tağutların hükmüne muhakeme olmak birbiri ile bütünüyle tezat teşkil eden bir durumdur. Bu ayetlerin devamında Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

"Hayır! Rabbine andolsun ki, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olamazlar." (4 Nisa/65)

Bu ayet günümüzde Allah'ın ve Rasulü'nün hükmünden yüz çevirerek ken-

di koydukları beşerî anayasaların hükmünü insanlara dikte eden tağutların küfrüne dair açık naslardan bir tanesidir. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* "Nefiy edatlarının tekrarıyla ve Kendi mukaddes zatına yemin ederek kişilerin aralarında çıkan tartışmalı durumlarda Rasulullah'ı hakem tayin etmedikleri sürece iman sahibi olamayacaklarını üstüne basa basa vurgulamıştır."[271]

Bu ayetin sebebi nüzuluna dair tefsirlerde şu bilgiler geçmektedir:

Bir kesim şöyle der: Bu ayeti kerime, Zübeyr bin Avvam *(radıyallahu anh)*'ın, Ensar'dan olan birisi ile tartışması hakkında nazil olmuştur. Aralarındaki anlaşmazlık, bahçelerinin sulanmasıyla ilgiliydi. Peygamber *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zübeyr'e, "Önce bahçeni sen sula, sonra da suyu komşunun arazine sal" demişti. Buna karşılık Zubeyr *(radıyallahu anh)*'ın muhalifi olan kişi "Görüyorum ki halanın oğluna iltimas geçiyorsun" dedi. Bunun üzerine Rasulullah'ın yüzünün rengi değişti ve Zübeyr'e "Bahçeni sula, sonra da su tarlanın duvarlarına ulaşıncaya kadar onu hapset" dedi. Bunun üzerine bu ayet nazil oldu.

Bu hadis sabit ve sahih bir hadistir. Bunu Buhari ve Müslim sahih senetlerle rivayet etmişlerdir. Bu konuda diğer bir rivayet ise şu şekildedir:

Münafıklardan bir kişi ile Yahudi bir kişi, aralarında bir anlaşmazlığa düştüler. Yahudi, münafık olanı Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hakemliğine başvurmaya çağırdı. Çünkü O, Rasulullah'ın rüşvet almayacağını biliyordu. Münafık ise, Yahudiyi kendi hakemlerinden birine çağırdı. Çünkü o da Yahudi hâkimlerinin hüküm verirken rüşvet aldıklarını biliyordu. Bu hususta anlaşmazlığa düşmeleri sonucunda, nihayet Cüheyye Kabilesinden bir kâhinin hükmüne başvurmak üzere anlaştılar. İşte bunun üzerine Allahu Tealâ, Nisa Suresi'nin 60–65. ayetlerini indirdi.

Yine bu ayetin nüzul sebebi olarak İbn-i Abbas'tan gelen rivayette, bir münafık ile bir Yahudinin aralarında çıkan tartışmada Yahudinin Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i hakem olarak istemesine rağmen münafığın Kab bin Eşref'in hakemliğini istemesi zikredilir. Yahudi ile münafık önce Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e giderler. Rasulullah'ın Yahudi lehine hüküm vermesi sonucu arkasından Ebu Bekir'e giderler. Ebu Bekir de Yahudi lehine hüküm verir. Bunun üzerine Ömer'e giderler ve durumu anlatırlar. Durumu öğrenen Ömer, kılıcını alarak münafığı öldürür ve "Ben Allah'ın ve Resulü'nün hükmüne razı olmayan kimse hakkında bu şekilde hüküm veririm" der. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ömer'e "Sen Faruk'sun" der.

---

[271] Muhammed bin İbrahim, Tahkîmul Kavaniyn Risalesi.

Mücahid *(rahimehullah)* ve başkaları derler ki: "Bu ayette kastedilenler, Nisa Suresi'nin 60. ayetinde geçen tâğutun hükmüne başvurmak isteyen kimselerdir. Ayet bunlar hakkında nazil olmuştur. (Bir üstteki rivayeti kastetmektedir)"

Taberi *(rahimehullah)* der ki: "Yüce Allah'ın 65. ayette *'Fe La'* (hayır) buyruğu, daha önce sözü geçenleri reddetmek içindir. İfadenin takdiri ise şöyledir: Durum onların sana indirilenlere iman ettiklerini iddia ettikleri gibi değildir. (Onlar sana iman etmemişlerdir.)

Taberi *(rahimehullah)*, ayetin münafık kişi ile Yahudi hakkında nazil olduğu görüşünü tercih etmektedir. Nitekim Mücahid de böyle söylemiştir. Ayrıca bu ayetin umum ifadesi, Zübeyr'in kıssasını da içine almaktadır.[272]

İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"Allahu Tealâ Kendi mukaddes zatına yeminle ifade ediyor ki; bütün işlerde Allah Resulü hakem tayin edilmedikçe hiç kimse gerçekten iman sahibi olamaz. onun verdiği hüküm gizli ve açık her zaman bağlanılması vacip olan hak ve gerçektir. Bunun içindir ki, Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "...sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar"* buyurmaktadır. Yani, seni hakem tayin ettiklerinde, içlerinden sana itaat ederler. İçlerinden senin verdiğin hükme karşı herhangi bir sıkıntı duymazlar. İç ve dışlarıyla bu hükme uyarlar. Bir karşı koyma, bir müdafaa ve münakaşa olmaksızın bütünüyle bu hükme teslim olurlar."[273]

Cessas *(rahimehullah)*, Ahkamu-l Kur'an isimli tefsirinde bu ayet üzerine şöyle demektedir:

"Bu ayet açıkça göstermektedir ki; kim Allahu Tealâ'nın ya da Rasulullah'ın emirlerinden herhangi birini reddederse İslam dininden çıkar. Bu reddetme ister şüphe yönünden, ister kabul etmeme yönünden olsun, isterse de teslimiyet göstermeme yönünden olsun fark etmez."[274]

Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Allahu Tealâ kişilerin din ve dünya işlerinde aralarında çıkan her türlü anlaşmazlıklarda Rasulullah'ın hükmünden razı olmadıkları ve onun hükmünden dolayı kalplerinde bir sıkıntı bulunduğu sürece iman etmiş olmayacaklarını Kendi mukaddes zatına yemin ederek bildirmektedir. Kuran'da bu hususa delalet eden daha birçok ayet mevcuttur."[275]

---

[272] Tüm bu açıklamalar Kurtubi Tefsirinden alınmıştır. 5/306–307.

[273] Tefsiru-l Kur'anil Azim 4/1751.

[274] Ahkamu-l Kur'an 2/147.

[275] Mecmuu-l Fetava 28/471.

İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* bu ayet üzerine şöyle demektedir: "Allahu Teâlâ bu ayette, usulde, furuda, şer'î hükümlerde, bütün sıfatlarda ve daha başka konularda meydana gelebilecek bütün ihtilaflarda, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i hakem tayin etmedikçe hiç kimsenin iman etmiş olmayacağını, mukaddes nefsine yemin ederek te'kid etmiştir.

İman, ancak bütün meselelerde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakem tayin edildiğinde gerçekleşmiş olur. Ayrıca, bütün meselelerde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hakem tayin edilse de verdiği hükme karşı kalplerinde bir sıkıntı duymadan tamamen teslim olmadıkça, kalpler verilen hükümden dolayı mutmain olmadıkça ve bu hükümleri tamamen kabul etmedikçe yine de mümin olmayacakları bildirilmiştir. Dahası, bütün bunlar sağlansa bile, verilen hükme tamamen rıza ve teslimiyet göstermediklerinde, bu hükme karşı gelip itiraz ettikleri veya bu hükümler dışında başka hükümler istediklerinde de yine mü'min olamayacaklarını bildirmiştir."[276]

Kurtubi şöyle demektedir: "Allahu Tealâ bu ayette *'Fe La'* (hayır), *'La yu'minune'* (iman etmiş olmazlar) nefy (olumsuzluk) edatlarını tekrar ederek ve yine aynı şekilde *'ve rabbike'* (Rabbine yemin olsun ki) diye Kendi zatına yemin ederek ihtilaf halinde Rasululah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i hakem yapmayanların imanlarının olmadığını kesin bir dille vurgulamıştır. *'Hayır'* anlamına gelen *La*'nın yeminden önce gelmesi, onların imanlarını yok saymaya ve onun oldukça güçlü bir nefiy olduğunu ızhar etmeye verilen önemden dolayıdır. Kasemden (yeminden) sonra bu *La*'nın tekrar zikredilmesi, onların imanlarının olmadığını tekrar te'kid etmek içindir."[277]

Şevkani bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: "Yani onlar bütün işlerinde seni hakem tayin edip senden başkasının hükmüyle hükmetmeyi terk etmedikleri sürece iman etmiş olmazlar."[278]

Ayetin açık nassına ve ayete dair müfessirlerin beyanlarına rağmen Şeyh Ebu Muhammed'in deyimiyle "Günümüz İrca Ehlinin civcivleri" bu ayete de dillerini uzatmak ve ayeti tahrif etmekten geri durmamışlardır. Onlar ayetin başında geçen *"...iman etmiş olmazlar..."* ifadesini, "imanları kemale ermemiştir" şeklinde tefsir (daha doğrusu tahrif) etmişlerdir. Bu görüşlerine dair delil olarak ise öncelikle Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "Kendi nefsi için istediğini kardeşi için de istemeyen kimse iman etmiş olmaz" hadisini delil getirmiş-

---

[276] Et-Tıbyan Fi Ahkami-l Kur'an sy:270.

[277] El-Camiu Li Ahkam 5/236.

[278] Fethu-l Kadir 2/169.

ler "Nasıl ki burada mü'min olmaz ifadesi ile anlatılan -kamil mü'min olmaz- demek ise aynı şekilde ayette de -iman etmiş olmazlar- ifadesi ile anlatılan -kamil mü'min olmazlar- şeklindedir" demişlerdir. Onların bu konuda diğer bir delilleri ise ayetin sebebi nüzulüdür. İrca Ehli ayetin sebebi nüzulünü belirttikten sonra şöyle demişlerdir:

"Ayetin sebebi nüzulünde bahsi geçen kimse Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmüne itiraz etmesine rağmen tekfir edilmemiştir. Bu da Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmüne gelmeyen kimseden imanın bütünüyle nefyedilmediğine bir delildir."

Öncelikle onların birinci iddiaları bütünüyle ilimden yoksun olmalarının bir eseridir. Zira burada temel kaide kelamda asıl olanın mana-i hakiki olduğudur.[279] Güçlü bir karine olmaksızın hakiki anlamdan çıkmak kesinlikle caiz değildir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Nisa Suresi'nin 65. ayetinde sarih bir şekilde *"...iman etmiş olamazlar"* buyururken hiçbir karine/delil olmaksızın[280] ayetin zahirinden sapmak kesinlikle hiç kimse için caiz değildir.[281]

Bununla beraber ayetin siyak ve sibakı burada nefyedilenin imanın aslı olduğunu da açıkça göstermektedir. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* öncelikle 59. ayette bütün ihtilafi meseleleri Allah ve Rasulünün hükmüne götürmeyi Allah'a ve ahiret gününe imanın bir şartı olarak tayin etmiştir. Şartın yokluğu ise Allah'a ve ahiret gününe imanın yok olması demektir. Hemen akabinde ise Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* kendi hükümlerini bırakarak inkâr etmekle emrolundukları halde tağutların hükmüne muhakeme olanların iman iddialarını kabul etmemiştir. 61. ayette ise Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* münafıkları Allah ve Rasulü'nün hükmünden kaçan kimseler olarak tarif etmektedir. Ve nihayetinde Nisa Suresi'nin 65. ayetinde ise kasem ve nefiy edatlarının tekrarıyla Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmüne gelmeyen kimselerin iman sahibi olmadıklarını bildirmiştir. Tüm bu açıklığa rağmen acaba ayetin zahirinden sapmanın gerekçesi nedir?

Eğer onlar "Ayetin sebebi nüzulü, buradaki iman lafzının kemale hamledilmesi için açık bir karinedir" şeklinde bir iddia ortaya atarlarsa onlara, kendilerinden önce hiç kimsenin böyle pervasızca bir iddiada bulunmadığını hatırlatırız. Zira sebebi nüzul hiçbir zaman ayetlerin açık ifadesini tahsis etmediği gibi aslî anlamı da mecaza çevirmez.

---

[279] Karrafi, Envaru-l Buruk Fi Envai-l Furuk 5/282; Suyuti, el-eşbah ve-n Nezair sy: 63.
[280] Belki de İrca Ehli için ayetin zahirinden sapmanın karinesi tağutlarını Müslüman olarak isimlendirme ihtiyaçları olabilir.
[281] Hamud bin Ukala eş-Şuaybi, Et-Tahakumu İla Kavaniyni-l Vadıah.

Burada ayetin açık ifadesine rağmen sebebi nüzulde zikredilen kimsenin Rasulullah tarafından tekfir edilmemesine dair Kadı Ebu Bekir İbnu-l Arabi şöyle der:

"Hüküm konusunda Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i itham eden herkes kâfirdir. Fakat Ensar'dan olan o şahıs yanılmıştı. Rasulullah da ondan yüz çevirmiş ve kalbinin doğruluğunu bildiği için bu yanlışlığı affetmişti. Ensarinin gösterdiği bu davranış elinde olmadan olmuştu. Böyle bir özellik ise Rasulullah hariç hiç kimse için söz konusu değildir. Hâkimin verdiği hükme razı olmayıp onu red ve tenkid eden bir kimsenin durumu irtidattır ve onun tevbe etmesi istenir. Ancak verdiği hükmü değil de bizzat hâkimin kendisini tenkit edecek olursa hâkim onu ta'zir de edebilir, af da edebilir."[282]

İmam Nevevi bu konuda şöyle söylemektedir: "Ulema demiştir ki: Şayet bir kimse Ensari'nin söylediği bu söze benzer bir söz sarfederse kâfir olur. İslam dininden çıkar. Katledilmesi vaciptir. Ancak Rasulullah bu kişiyi serbest bırakmıştır. Çünkü bu durum Medine'de, dinin tebliğinin ilk yıllarında, insanların kalplerini İslam'a ısındırma döneminde vukuu bulmuştur. Bu dönemde Rasulullah insanlara bir taraftan ihsan ile hareket ederken, diğer taraftan -Muhammed kendi adamlarını öldürüyor- dememeleri için münafıkların eziyetlerine karşı sabretmiştir. Nitekim Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Sözlerini bozmaları sebebiyle onları lanetledik ve kalplerini katılaştırdık. Onlar kelimelerin yerlerini değiştirirler (kitaplarını tahrif ederler). Kendilerine öğretilen ahkâmın (Tevrat'ın) önemli bir bölümünü de unuttular. İçlerinden pek azı hariç, onlardan daima bir hainlik görürsün. Yine de sen onları affet ve aldırış etme. Şüphesiz Allah iyilik edenleri sever." (5 Maide/13)*

Kadı lyad, Davudi'den, bu kişinin münafıklardan olduğunu nakletmiş, Nevevi ise hadiste geçen kişinin, Ensari olarak nitelendirilmesinin, Müslümanlardan olmasını gerekli kılmadığını, bilakis Müslüman olmayan kabilelerin birinden olabileceğini söylemiştir."[283]

Bu nakilleri getirmemizin sebebi aslen ayete dair açıklama yapmak değildir. Buna karşılık bu nakilleri getirmemizin sebebi İslam alimlerinin nasları sağlıklı bir şekilde anlayabilme adına kullandığı metotları gözler önüne sermektir. Şöyle ki; ayette geçen *"iman etmiş olmazlar"* ifadesine rağmen ayetin sebebi nüzulünde bahis konusu edilen kimsenin tekfir edilmemesini Kadı Ebu Bekir İbnul Arabi intifaul kasta bağlarken, İmam Nevevî bu durumun İslam'ın ilk dönemle-

---

[282] El-Camiu Li Ahkam 5/308.

[283] Şerhu-n Nevevî Ale-l Müslim 15/108.

rine mahsus bir durum olduğunu söylemiş bununla beraber bu kişinin aslen Müslüman olmayan bir münafık olabileceğini belirtmiştir. Âlimlerin getirdikleri yorumların hepsine itiraz etmek mümkündür. Ve hatta bu yorumların hepsi hatalı dahi olabilir. Ancak İslam âlimleri ayetin zahirinden sapmak, ayetin orijinal ifadesini değiştirmek, ayeti te'vil etmek, mecaza hamletmek yerine sebebi nüzulü te'vil etmişlerdir. Zira ayetin açık ifadesinde hata yapmaktansa sebebi nüzulünde hata yapmak daha ehvendir. Gerçekten bu kayda değer bir yaklaşımdır. Zira ayetin açık ifadesini ancak güçlü bir karine ile te'vil etmek ya da mecaza hamletmek mümkündür.

Delil olmaksızın ayetlerin açık ifadesini te'vil etmek Kuran'ı tahrif etmekten başka bir şey değildir. Bu her isteyenin Allah'ın kitabını istediği gibi yorumlamasına yol açacak bir kapıdır. Bu yüzden İslam âlimleri bu kapıyı bütünüyle kapatmışlar ve hiçbir şekilde güçlü bir karine olmaksızın ayetlerin orijinal ifadesinden sapmamaya çalışmışlardır. İşte bu günümüz tağutlarının savunucuları ile rabbani âlimler arasındaki en önemli ahlakî farktır. Onlar önlerine gelen her ayeti tağutların küfrünü yamayabilme adına te'vil etmekten zerre kadar hayâ etmezlerken rabbani âlimler ayetlerin açık ifadesine dokunmaktansa sebebi nüzulü te'vil etmeyi tercih etmişlerdir.

Bununla beraber onların tutundukları nüzul sebebini rivayet eden Zübeyr bin Avvam rivayetin sonunda "Ben bu ayetlerin bu olay üzerine indiğini zannediyorum" demiştir. Bu ise ayetlerin zikredilen olay üzerine nazil olduğunun ihtilaflı olduğunu gösterir. Diğer taraftan müfessirlerin ekseriyeti bu ayetlerin Yahudi ile münafık arasındaki çıkan tartışmada indiğini belirtmişler ve buna delil olarak da ayetin *"Fe La"* şeklinde başlamasının, bunun daha önce sözü geçenleri reddetmek mahiyetinde olduğunu belirtmişlerdir.

Bir diğer nokta ise onların tutundukları nüzul sebebinde bahsi geçen kişi Rasulullah'ın hükmüne gelmiştir. Ancak verdiği hükümden rahatsızlık duymuştur, hükme teslimiyet göstermemiştir. Acaba onlar bu kimse ile günümüz tağutlarını nasıl kıyaslamaktadırlar.? Bilindiği üzere günümüz tağutlarının yanında Allah ve Rasulü'nün hükümlerinin zerre kadar dahi olsa bir değeri yoktur. Günümüz tağutları Rasulullah'ın hükümlerine sırtlarını çevirmişler, emirlerini yasaklamışlar, yasaklarını ise mübahlaştırmışlardır. Sebebi nüzulde bahsi geçen kişinin fiili ile günümüz tağutlarının fiillerini kıyaslamak usul kitaplarında fasid kıyas konusuna örnek teşkil edebilecek kıyaslardan bir tanesidir.

İşte sevgili kardeşim! Onların hali budur. Muasır Mürcie'nin şüphelerinin içeriğini dikkatlice incelersen göreceksin ki onlar için nassların yorumlanmasında tek temel kaide; otoritesine sığındıkları tağutların istek ve arzularıdır. İrca

Ehlinin usulüne göre tağutların hoşnutluğu bir ayetin açık ifadesini mecaza hamledebilir, ayetin umum sigasını tahsis eder ve hatta ayeti nesh bile eder.

Nisa Suresi'nin 65. ayetine dair İrca Ehlinin tahriflerine karşı sözlerimizi İbn-i Hazm'ın şu sözleriyle sonlandırmak istiyoruz. İbn-i Hazm bu ayet hakkında şöyle demektedir:

"Bu ayet hiçbir şekilde te'vil kabul etmeyen, onu aslî anlamından çıkaracak başka bir delilin bulunmadığı, kendisini imanın diğer halleri ile (yani kâmil iman ile) ile tahsis eden bir hüccetin olmadığı bir nastır."[284]

Sonuç

1- Ayetin zahir ifadesi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmüne gitmeyenlerin imanlarını nefyetmektedir.

2- Karine olmaksızın zahirden sapmak mümkün değildir.

3- Nisa Suresi'nin 59. ayetinden 65. ayetine kadar olan kısımda 65. ayette geçen imanın kemale hamledilemeyeceğini teyit etmektedir ki, Allah ve Rasulü'nün hükümlerinden yüz çevirmek kişilerin imanlarını iptal etmektedir.

4- Sebebi nüzul, ayetin zahir ifadesini tahsis eden bir karine değildir.

5- Sebebi nüzul delil olarak kabul edilse bile bahsedilen kişi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hükmüne gitmiştir. Günümüz tağutlarının nazarında ise Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in zerre kadar bir itibarı yoktur. Bu yüzden burada kıyas bâtıldır.

Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.

---

[284] El-Fisal 3/293.

ON ALTINCI ŞÜPHE

Haccac'ın Tekfir Edilmemesi

"Haccac, Allah'ın haram kıldığı birçok ameli meşrulaştırmıştır ki bu bir teşrîdir. Bununla beraber masumların öldürülmesini helal görmüş, masum insanların öldürülmesi için komutanlarına mektuplar yazmış, namaz vakitlerini değiştirmiştir. Bunlara rağmen selef uleması onu tekfir etmemiştir. Bundan dolayı günümüz yöneticilerini tekfir etmek selefin yolundan ayrılmaktır."

Bu şüphe İrca Ehlinin, günümüz tağutlarının tekfir edilmesine mani olma adına ortaya attıkları şüphelerden bir başkasıdır. Onlar ortaya attıkları bu şüphe ile bir taraftan Allah'ın indirdiği hükümleri iptal etseler dahi günümüz tağutlarının tekfir edilemeyeceğini delillendirmeye çalışırlarken diğer taraftan da Allah'ın indirdiği hükümleri iptal eden tağutları tekfir ettikleri için Müslümanları, selefin yolundan ayrılmakla ve bid'atçilikle suçlamaktadırlar. Bu şüpheye cevap vermeye başlamadan önce konuya dair bazı ayrıntıları hatırlamak faydalı olacaktır.

Kaynaklara baktığımızda Haccac'ın Taif'li ve Sakif kabilesinden olduğu geçmektedir. Kendisi gerçekten İslam ümmetine oldukça büyük zulümler yapmıştır. Emevi halifelerinden Abdulmelik bin Mervan ve Velid zamanında Irak ve Horasan valiliği yapmıştır. Kaynaklarda valiliği döneminde yaklaşık 120.000 kişiyi öldürdüğü kayıtlıdır. Birçok eserde Haccac'ın zulmü şu şekilde tarif edilmiştir:

"Ömer ve ondan sonra gelenler, asi kimseleri sarığını çıkararak halka teşhir etmek suretiyle cezalandırırlardı. Bu durum Ziyad'a kadar devam etti. O, işlenen suçlara karşılık kamçı vurma cezası uyguladı. Sonra Mus'ab bin Zübeyr buna sakal kesme cezası ekledi. Bişr bin Mervan, suç işleyen kimsenin avucuna çivi çaktı. Haccac'a gelince o «Bunların hepsi oyundur» diyerek suçluları öldürdü."[285]

Haccac hicri 73 yılında Abdullah bin Zübeyr ile savaşmış ve bu savaşta Kâbe'yi muhasara altına almıştır. Hatta bu esnada Kâbe'nin büyük zarar gördüğü

---

[285] Fethu-l Bari 20/71.

de rivayet edilmiştir. Yine aynı kaynaklarda Haccac'ın zulmetmesine rağmen İslam'a büyük hizmetler sunduğu, sadece meşru İslam devletine asi gelenlerle savaşıp onları öldürdüğü, Arap olmayan insanların İslam'a girmesi ve Kuran'ı doğru okuyamamalarından dolayı mushafın harekelendirilmesi işini bizzat üstlendiği ve buna benzer daha başka faydalı icraatlarda bulunduğundan da bahsedilmiştir.

Tirmizi'nin rivayet ettiği bir hadiste Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"Sakif kabilesinden bir yalancı bir de zâlim çıkacaktır."[286]

Buhari'de geçen bir başka rivayette Zubeyr İbnu Adiy şöyle demiştir: Enes bin Malik'in yanına girdik ve Haccac'ın bize yaptıklarından şikâyet ettik. Bize "Sabredin! Zira öyle günlerle karşılaşacaksınız ki her yeni gün gidenden daha kötü olacak. Bu hal Rabbinize kavuşuncaya kadar devam edecek. Ben bunu Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den işittim"[287] dedi.

Zühri şöyle demiştir: Enes bin Malik Şam'da iken yanına gittim. Ağlıyordu. Kendisine "Neden ağlıyorsun? " diye sordum. O şöyle dedi: "Benim yetiştiğim dönemden şu namaz dışında bir şey kalmamıştı. Şimdi görüyorum ki onu da zayi ettiniz."[288]

Kaynaklarda Enes bin Malik'in, namaz vakitlerini tehir etmesinden dolayı Haccac'ı Halife'ye şikâyet etmek için Şam'a gittiği belirtilmektedir. Konuya dair bu kısa bilgilerden sonra deriz ki:

İrca Ehlinin günümüz tağutlarının küfrünü meşrulaştırma, cahil halk katında Allah'ın indirdiği hükümleri iptal eden yöneticileri Müslüman olarak isimlendirebilme adına ortaya attıkları bu şüphe, işin aslı şeytanın kendileri ile nasıl oynadığını ortaya koymaktadır. Şayet onlar hakkı arzulayan, doğruyu talep eden kimseler olsaydılar, bütünüyle gaybden ibaret olan tarihi rivayetlerden delil getirmeye çalışmazlardı. Kendilerine "Haccac Allah'ın indirdiği hükümleri iptal ederek, zina yapmak, içki içmek, faiz yemek ve bunun gibi Allah'ın haram kıldığı amelleri helal kılmış mıdır?" diye sorduğumuzda buna "Evet! Haccac tüm bunları yapmıştır" diye cevap verseler dahi bunu nasıl ispatlayacaklar ki? Aramızdaki ihtilaf, doğrudan Tevhidin aslı ile irtibatlı bir konu üzerindedir. Böyle bir konuda tarihi rivayetlere sarılmaları onların ne büyük bir acziyet içinde olduklarının bir göstergesi değil midir? Zira yeri geldiği zaman Rasulullah *(sallallahu*

---

[286] Tirmizi, 2146. Tirmizi hadisin hasen-garip olduğunu söylemiştir.

[287] Buhari, Fiten 6.

[288] Buhari, Mevakıt-s Salât 7.

aleyhi ve sellem)'in siyerini dahi hüccet olarak kabul etmeyen bir taife, delil olarak tarih kitaplarına sarılmıştır. İşte bu onların gerçek yüzüdür. Hâlbuki Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimseleri şu şekilde vasıflandırmaktadır:

> *"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e itaat edin ve sizden olan ulu'l-emre (idarecilere) de... Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resûlüne arz edin. Bu, daha iyidir. Sonuç bakımından da daha güzeldir."* (4 Nisa/59)

Ancak şüphe ehlinin kalbinde ahiret gününe imanın zerre kadar yer etmemesi ve tek amaçlarının günümüz tağutlarının küfürlerini meşrulaştırma olması, onları böyle şüpheli deliller getirmeye sevketmiştir.

Ayrıca Haccac'ın günümüz tağutları gibi teşrîde bulunduğunu ve âlimlerin de onu tekfir etmediklerini farzetsek bile acaba bu dinde bir delil midir? Sahabe kavlinin dahi dinde hüccet olabilmesi şartlara bağlanmışken belirli bir dönemde yaşayan âlimlerden bazılarının bir kişiyi tekfir etmemesi nasıl delil olarak öne sürülebilir? Ahkâma dair herhangi bir konuda âlimlerin icmasının dahi mutlak surette Kur'an ve sünnete istinad etmesi gerektiği, bütün usul kitaplarında apaçık bir şekilde zikredilmişken hakkında icma dahi olmayan Haccac'ın tekfir edilmemesi, nasıl delil olarak getirilebilir?

Şüphe ehlinin "Haccac'ı Selef uleması tekfir etmemiştir" sözlerine gelince, bu tamamen bir yalandan ibarettir. Zira bu konudaki ihtilaf meşhurdur. Hafız İbn-i Hacer; Said ibn-i Cübeyr, Nehai, Mücahid, Asım bin Ebi Necved, Şabi ve daha birçok âlimin Haccac'ı tekfir ettiklerini söylemiştir.[289] Ameş, Haccac hakkında ihtilaf edildiğini onun durumunun Mücahid'e sorulduğunu, Mücahid'in ise "Bana o yaşlı kâfirden mi soruyorsunuz?" dediğini nakletmiştir.

İbn-i Asâkir, Şabi'nin "Haccac cibt'e ve tağuta iman eden, yüce Allah'a kâfir olan birisidir" dediğini nakletmiştir. Aynı şekilde Tavus, "Irak'lı kardeşlerimize Haccac'ı mü'min olarak adlandırmalarından dolayı taaccüb ederim" demiştir.[290]

Evet! Selef âlimleri Haccac'ın tekfiri konusunda ihtilaf etmişlerdir. Ancak Allah'ın haram kıldığını helalleştiren, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiği dini ortadan kaldırıp yerine başka bir dini ikame eden kimselerin küfründe ihtilaf etmişler midir acaba?

Onların "Haccac namaz vakitlerini değiştirmiştir" sözlerine gelince, bu da

---

[289] Tehzibu-t Tehzib 2/211.

[290] Zehebi, Tarihu-l İslam 2/242; İbn-i Kesir, El-Bidaye ve-n Nihaye 9/157.

diğer bir yalanlarıdır. Zira namaz vakitlerinin değiştirilmesi diye bir husus bugüne kadar yazılmış hiçbir eserde yoktur. Gerçek ise namaz vakitlerinin tehir edildiği şeklindedir. İbn-i Hacer *(rahimehullah)* Mühelleb'ten şunu rivayet etmiştir:

"Namazın zayi olması ile kastedilen müstehab olan vaktin geçirilmesidir. Yoksa vaktin tamamen geçirilmesi değildir."[291]

Bu konuda gelen haberlerde Enes bin Malik *(rahimehullah)*'ın Haccac'ı halife Velid bin Abdulmelik'e şikâyet etmek için Şam'a gittiği geçmektedir. O dönemde Haccac Irak valisidir. Özellikle Cuma namazının, ikindi vaktinin sonunda kılındığı ve ikindi ile cem edildiği geçmektedir.[292]

Diğer taraftan şüphe ehlinin bu sözleri onların samimiyetsizliğini de ortaya koymaktadır. Zira ümmetin muteber âlimleri Haccac'a "zâlim" sıfatını vermişler, onun ismi anıldığı zaman *"Bilin ki, Allah'ın lâneti zâlimlerin üzerinedir!" (11 Hud/18)* ayetini okumuşlardır.[293] Ancak şüphe ehline gelince... Onlar kendi iddialarınca selefe tabi oluyorlar ve selef uleması Haccac'ı tekfir etmedi diye onlar da günümüz tağutlarını tekfir etmiyorlar! Peki, bu tağutlara hiç olmazsa zâlim diyebiliyorlar mı?

Ey şüphe ehli! Madem davanızda samimisiniz ve selefe bağlı olma iddianızda sadıksınız o halde neden tağutlarınızı "zâlim" olarak dahi isimlendiremiyorsunuz? Acaba selef uleması bütün ilmini Haccac'ın zulmünü insanların gözünde meşru göstermek için mi kullandı ki sizler tağutlarınızı insanların gözünde şirin göstermek için kılıktan kılığa giriyorsunuz. Tağutlarınızın ismi anıldığı zaman bir kere dahi olsa *"Bilin ki, Allah'ın lâneti zâlimlerin üzerinedir!" (11 Hud/18)* ayetini okuyun da bu sizin için zerre miktarınca bir samimiyet alameti olsun.

Sonuç

1- İrca Ehlinin bu şüpheleri öncelikle delil mertebesinde dahi değildir. Zira bu şüphe ne bir ayet, ne bir hadis ne de sahabe icmasıdır.

2- Tevhid akidesine dair bir hususu tarihi bilgilerle ispat etmeye çalışmak muhaliflerimizin en büyük acziyetlerindendir.

3- Haccac'ın Allah'ın açık haramlarını helal kıldığına dair konumuza delaleti kat'î bir delil getirilmesi söz konusu değildir.

4- Böyle olsa dahi Haccac'ın tekfiri ihtilâflıdır. Bilakis ümmetin alimlerin-

---

[291] Fethu-l Bari 2/299.

[292] Fethu-l Bari 2/300.

[293] İbn-i Teymiye, Mecmuu-l Fetava 1/392.

den özellikle onu tekfir edenlerin sayısı hiç de azımsanacak düzeyde değildir.

5- Haccac'ın namaz vakitlerini değiştirmesi diye bir durum yoktur.

6- Burada söylenilmesi gereken şudur: "Haccac şayet Allah'ın haram kıldıklarını helalleştirerek teşrîde bulundu ise onun tekfir edilmemesi naslara muhalefet olacağından dolayı, doğru görüş Haccac'ı tekfir eden âlimlerin görüşüdür ve kabul edilmesi gereken de budur. Şayet ortada teşrî ameliyesi yok ise o zaman zaten bir muhalefette söz konusu değildir."

Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.

ON YEDİNCİ ŞÜPHE

Tevhid Kelimesininin İkrarı

Tevhid kelimesinin ikrarının kişinin dünya ve ahirette kurtuluşunun yegâne anahtarı olduğuna dair Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den nakledilen sahih rivayetler, muasır Mürcie tarafından en çok istismar edilen delillerdendir. Onlar bu konu üzerinde rivayet edilen hadisleri kendi düşünceleri için delil olarak getirmekte ve günümüz tağutlarının, onların yardımcılarının, tağutlara itaat etmekten asla taviz vermeyen şirk toplumlarının Müslüman olduğunu, Tevhid kelimesi *La ilahe illallah*'ı ikrar ettikleri için onların müşrik ya da kâfir olarak isimlendirilmesinin mümkün olmayacağını söylemektedirler. Bu noktada "Kim *La ilahe illallah* derse cennete girer"[294] hadisi her kesimden şüphe ehlinin dilinden düşürmediği hadislerden bir tanesidir. Yine aynı şekilde Usame bin Zeyd'in *La ilahe illallah* dediği halde bir adamı öldürmesi ve yaptığı bu ameli de "Korktuğu için *La ilahe illallah* dedi" şeklinde savunmasına karşılık Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "Kalbini açıp baktın mı?" diyerek azarlaması[295] onların bir başka delilidir. İrca Ehli tarafından konuya dair dillerden düşmeyen bir başka hadis ise meşhur bitaka hadisidir. 99 günahı olan bir adam kıyamet gününde Allah'ın huzuruna getirilmiş, adam günahları sebebiyle helak olacağını düşünürken tek bir iyiliği olan Tevhid kelimesini ikrar etmesi adamın kurtuluşu için kâfi gelmiştir.[296]

Şüphe ehli bu ve buna benzer rivayetleri zikrettikten sonra yukarıda da belirttiğimiz gibi günümüzde aslen müşrik olan kimseleri sadece Tevhid kelimesini ikrar etmelerinden dolayı Müslüman olarak isimlendirmiş ve bu kimseleri tekfir ettikleri için Müslümanları da Tekfirci/Haricî olarak vasıflandırmışlardır.

Şüphe ehlinin bu noktadaki delillendirmelerinde yaptıkları en bariz hata,

---

[294] Bu anlamda hadisler için bkz. Tirmizi Babu Men Cae Fimen Yemut 2562; Hâkim, Müstedrek, Babu Men Kale *La ilahe illallah* 7746; Sahihu İbn-i Hibban, Babu Fadli-l İman, 151.

[295] Müttefekun Aleyh.

[296] Tirmizi Babu Men Cae Fimen Yemut 2562.

nasların bir kısmına sarılıp diğer kısmını terk etmeleridir. Tevhid kelimesinin ikrarına dair hadislerin oldukça geniş bir kitle tarafından yanlış anlaşılmasına binaen burada konu üzerinde geniş bir açıklama yapmamız faydalı olacaktır.

Bilindiği üzere Tevhid kelimesinin ikrarı bir ibadettir. Zira "*Kim La ilahe illallah derse...*" şeklinde gelen birçok hadisi şerifte Tevhid kelimesinin ikrarının hemen arkasından kişiye cennet vaad edilmesi, bu kelimenin ikrarının aslî ibadetlerden olduğunu ortaya koymaktadır. Yine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "Zikirlerin en faziletlisi *La ilahe illallah*tır[297]" buyruğu da Tevhid kelimesinin ikrarının başlı başına bir ibadet olduğunu ifade etmesi açısından yerinde bir örnektir. Diğer taraftan selef imamlarının iman tanımına "Dil ile ikrar..." şeklinde başlamaları ve ikrarın Tevhid kelimesini telaffuz etmek olduğunu belirtmeleri, Tevhid kelimesini sadece dil ile telaffuz etmenin dahi bir ibadet olduğunu göstermektedir.

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kullarına emrettiği ibadetlerin hemen hemen tamamında mükellefin riayet etmesi gereken bir takım şart ve rükünler mevcuttur. Bu şart ve rükünlerin yokluğu yapılan ibadetin geçersiz olmasına sebep teşkil eder. Misal olarak Allahu Tealâ'nın farz kıldığı namaz ibadeti kendi içerisinde bir takım şart ve rükünleri ihtiva etmektedir. Nitekim taharet, setrul avret, kıbleye yönelmek, vakit ve niyet namazın şartlarından bazılarıdır. Bu şartlardan herhangi birisinin eksik olması halinde kişinin namazının makbul olması söz konusu değildir.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hadislerine baktığımız zaman namazın İslam'da en önemli ve fazileti oldukça yüksek bir ibadet olduğunu görürüz. Ukbe bin Amir *(radıyallahu anh)*'dan rivayet edilen bir hadiste Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Rabbin, koyun güden bir çobanın, bir dağın zirvesine çıkıp namaz için ezan okuyup sonra da namaz kılmasından hoşlanır ve şöyle der:

"Benim şu kuluma bakın! Ezan okuyor, namaz kılıyor, yani benden korkuyor. Kasem olsun, kulumu affettim ve onu cennetime dâhil ettim."[298]

Namazın faziletine dair bu ve buna benzer hadisleri zikrederek hiçbir şart ve rüknünü yerine getirmeksizin namaz kılan bir kimsenin Allah'ın affına nail olarak cennete gireceğini iddia etmek takdir edilir ki oldukça fasid bir görüştür.

Diğer taraftan nasıl ki ibadetlerin belirli şart ve rükünleri var ise aynı şekilde bu ibadetleri bozan bazı haller de mevcuttur. Örneğin namazın içerisinde

---

[297] Tirmizi 3383, İbn-i Mace 3800.

[298] Ebu Dâvud, Salât 272, (1203); Nesâî, Ezân 26, (2, 20).

konuşmak namazı bozan bir ameldir. Namazın bütün şart ve rükünlerini yerine getirmesine karşılık namazı bozan bir amel işleyen kişinin de kıldığı bu namaz ile Allah'ın affına nail olması ve cenneti kazanması elbette söz konusu değildir.

Hiç şüphesiz ki ibadetlerin en büyüğü ve en önemlisi olarak kabul edebileceğimiz Tevhid kelimesinin ikrarının da kendi bünyesinde barındırdığı olmazsa olmaz şart ve rükünleri mevcuttur. Bu şartlardan uzak bir ikrarın kişi üzerinde hiçbir fayda sağlamayacağı ve Tevhid kelimesini ikrar eden kişiye getireceği kazanımlardan mahrum kalınacağı aşikârdır. Nitekim Vehb bin Münebbih, kendisine "*La ilahe illallah* cennetin anahtarı değil midir?" diye soran bir kimseye "Elbette öyledir. Ancak o anahtarın dişleri var ise... Bilindiği gibi hiçbir anahtar dişsiz değildir. Şayet sen dişleri olan bir anahtar getirebilirsen o senin için cennetin kapısını açacaktır. Aksi takdirde ise açılmayacaktır"[299] şeklinde cevap vererek Tevhid kelimesini şartlarından uzak bir şekilde ikrar etmenin sahibine fayda sağlamayacağını güzel bir şekilde vurgulamıştır. Aynı şekilde Tevhid kelimesini şartları dâhilinde ikrar eden bir kimse, bu ibadetini iptal eden başka bir amel işlediği zaman da *La ilahe illallah* demesi ona bir kazanç sağlamayacaktır.

O halde Tevhid kelimesinin ikrarının faziletine dair gelen bütün nasları "Şartlarını yerine getirerek ve onu bozan hallerden uzak durarak Kim *La ilahe illallah* derse..." şeklinde anlamak İslam şeriatının tüm ibadetlerdeki temel kaidesi ile uyum arzeden bir anlayış olacaktır. Aksi takdirde naslar arasında bir muhalefetin varlığı kaçınılmazdır.

Tevhid kelimesinin ikrarının ancak şartları ile beraber yapılması ve onu bozan hallerden uzak durulması sonucunda kişiye fayda sağlayabileceğine dair Hanbelî fakihlerinden İbn-i Receb *(rahimehullah)*'ın şu sözleri konuyu oldukça güzel bir şekilde özetlemektedir:

"*La ilahe illallah*'ı söyleyip de şehadet etmekten maksad, cehennemden kurtulmayı ve cennete girmeyi gerektiren bir sebeb olmasıdır. Bu gereklilik ise söylenen sözün şartlarının hepsinin bir arada bulunması ve onu ortadan kaldıracak bir durumun olmaması halinde geçerlidir. Tevhid kelimesini söyleyen kişide bu kelimenin şartlarından bir tanesi eksik olursa yahut da Tevhid kelimesini söyleyen kimse bu kelimeyi ortadan kaldıracak bir söz veya amelde bulunursa artık bu, söyleyenin cehennemden kurtulmasını ve cennete girmesini sağlamaz. Bu görüş Hasan ve Vehb bin Münebbih'ten nakledilmiştir. Bu konu hakkında söylenenlerin en güzeli ve en kuvvetlisi bu görüştür."[300]

---

[299] Buhari, Cenaiz 3/109.

[300] İbn-i Receb El-Hanbelî, Kelimetu-l İhlas sy:7.

Görüleceği üzere İbn-i Receb el-Hanbelî *(rahimehullah)* Tevhid kelimesinin ikrarının fertlere ya da toplumlara fayda sağlamasının ancak bir takım şartlar çerçevesinde mümkün olacağını, bu şartların tümünün birarada bulunmasının zorunluluğunu, bu şartlardan bir tanesinin dahi eksik olması durumunda kişinin bu kelimeyi ikrar etmekle hiçbir fayda elde edemeyeceğini belirtmektedir.

Tevhid kelimesinin en temel ve belirgin şartlarından bir tanesi bu kelimeyi ikrar eden kişinin üzerinde bulundurduğu şirk akidesinden teberri etmesi/uzaklaşmasıdır. Zira şirk, bütün şer'î amelleri iptal etmektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Andolsun, sana ve senden önceki peygamberlere «Eğer Allah'a ortak koşarsan elbette amelin boşa çıkar ve elbette ziyana uğrayanlardan olursun» diye vahyedildi." (39 Zümer/65)*

Aynı şekilde gerek Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in hadislerinde gerekse de İslam âlimlerinin kavillerinde kişilerin mal ve can dokunulmazlığının sağlanması ve kurtuluşa ermeleri ancak şirkten teberri etme/uzaklaşma şartına bağlanmıştır. Bundan da ziyade Allahu Tealâ çok açık ve kesin ifadelerle aslen kâfir ve müşrik olan fert ya da toplumların dünyada mal ve can dokunulmazlığı hakkına sahip olabilmeleri ve ahirette de kurtulabilmelerini şirkten beri olmaları şartına bağlamaktadır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Şu haram aylar bir çıktı mı artık o müşrikleri nerede bulursanız öldürün, yakalayın, hapsedin ve bütün geçit başlarını tutun. Eğer tevbe ederler ve namaz kılıp zekâtı verirlerse onları serbest bırakın. Muhakkak ki, Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." (9 Tevbe/5)*

Ayette açık bir şekilde görüleceği üzere Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* müşriklerin mal ve can dokunulmazlıklarını, diğer bir ifade ile Müslüman olarak kabul edilmelerini *"Eğer tevbe ederlerse..."* buyurarak onların tevbe etmeleri şartına bağlamaktadır ki, buradaki tevbeden kastın şirkten uzaklaşmak olduğu aşikardir. Nitekim İslam âlimleri ayetin tefsirinde bu hususu sarahaten vurgulamaktadırlar:

İmam Taberî: "Eğer onlar kendilerine nehyedilen Allah'a şirk koşmaktan, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i inkâr etmekten vazgeçerek Tevhide yönelirlerse, tüm ilahlardan ve ortaklardan uzaklaşarak ihlâs ile sadece Allah'a ibadet ederlerse onları serbest bırakın, diledikleri gibi hareket etsinler."[301]

İmam Begavî: *"Eğer tevbe ederlerse..."* Yani şirkten tevbe ederlerse de-

---

[301] Camiu-l Beyan 14/135.

mektir."[302]

İmam Alusi: *"Eğer tevbe ederlerse..."* Yani iman ederek şirkten tevbe ederlerse demektir."[303]

İmam Kurtubi: "Asıl kaide şudur: Öldürme eğer şirk sebebiyle söz konusu ise bu şirkin son bulmasıyla öldürme fiili de zail olmaktadır. Tevbe Suresi'nin 5. ayeti "*Tevbe ettim*" diyen bir kimsenin fiilleri arasına tevbenin hakiki bir tevbe olduğunu ortaya koyan hususları da eklemedikçe bu sözü ile yetinilmeyeceğine delildir."[304]

Yukarıda yapmış olduğumuz nakillerde de görüleceği üzere İmam Begavî *(rahimehullah)* ve Alusi *(rahimehullah)* ayette geçen *"...eğer tevbe ederlerse..."* ifadesini açık bir şekilde şirkten uzaklaşırlarsa şeklinde tefsir ederlerken İmam Taberi *(rahimehullah)* konu üzerinde sözünü daha sarih kullanmış ve fertlerin ya da toplumların can güvenliğine ulaşmalarının ancak açık bir şekilde üzerlerinde bulundurdukları şirkten beri olma şartına bağlamışlardır. İmam Kurtubi'den naklettiğimiz alıntı ise gerçekten konuya mükemmel bir şekilde ışık tutmaktadır. Zira İmam Kurtubi İslam'da kanın mübahlığının sebebinin şirk olduğu durumlarda bunun ancak şirke tevbe etmek ve bu tevbenin hakiki olduğunu ortaya koyan emareler göstermekle zail olacağını söylemektedir. Yani aslen müşrik olan bir kimsenin kanı ve canı bu şirki nedeniyle mübahtır. Bu kişinin kanının ve malının haramlığı ise ancak kendisinde şirkin son bulmasıyla yani şirke tevbe etmesiyle mümkündür. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* yine aynı surenin 11. ayetinde şöyle buyurmaktadır:

> *"Eğer tevbe ederler, namazı kılarlar, zekâtı verirlerse dinde kardeşleriniz olurlar. Biz ayetleri bilen bir kavme açıklarız." (9 Tevbe/11)*

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bu ayette de dinde kardeş olmayı yine şirkten teberri etme şartına bağlamıştır. Nitekim bu ayetin tefsirinde de hemen hemen bütün müfessirler bu hususu vurgulamışlardır.[305]

Bu iki ayette dikkat çeken bir diğer husus ise ayetlerin tamamıyla zahiri İslam'dan bahsediyor olmalarıdır. Böylece İrca Ehli tarafından dile getirilen "*La ilahe illallah*'ın şartlarına dair gelen bütün haberler hakiki İslam'a dairdir. Kişilerin zahiren Müslüman olarak kabul edilmeleri ise sadece bu kelimeyi ikrar etmelerine bağlıdır" şeklindeki görüşlerinin de bâtıl olduğu açığa çıkmıştır. Zira ayetlerden ilkinde müşriklerin yollarının serbest bırakılmasından ikincisinde ise

---

302 Mealimu-t Tenzil 4/6.

303 Ruhu-l Meani 7/158.

304 El-Camiu Li Ahkam 7/74.

305 Bkz. Camiu-l Beyan 14/152; Mealimu-t Tenzil 4/9

dinde kardeş olmalarından bahsetmektedir ki, bunlar tamamen zahiri İslam hükmü için şirkten teberri etmenin vücubiyetini ortaya koymaktadır.

Kişilere zahiren Müslüman muamelesi yapabilmenin şirkten teberri etme şartına bağlı olduğuna dair bir diğer delil Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in şu sözüdür:

"Kim Allah'tan başka ilah yoktur der ve Allah'tan başka ibadet edilenleri reddederse malı ve kanı haram olur. Hesabı ise Allah'a kalmıştır."[306]

Bu hadis de yukarıdaki ayetlerde verilen mesajı te'kid etmektedir. Hadise göre fertlerin ya da toplumların Müslüman kabul edilerek kan ve mallarının dokunulmazlığı sadece Tevhid kelimesini ikrar etmelerine değil bununla birlikte Allah'tan başka ibadet edilenleri reddetmelerine bağlamıştır. Ki burada Allah'tan başka ibadet edilenlerin reddedilmesi esası yukarıda müfessirlerin tanımladığı şirkten beri olmanın ta kendisidir. Nitekim İmam Kurtubi de Tevbe Suresi'nin 5. ayetinin tefsirinde Kadı Ebu Bekir İbnu-l Arabî'den "Bu şekilde Kur'an ile sünnet birbirini desteklemektedir"[307] ifadesini nakletmektedir. İbnu-l Arabî'nin kastettiği hadis ise "İnsanlarla Allah'tan başka ilah yoktur deyinceye kadar savaşmakla emrolundum" hadisidir.[308]

Yukarıda vermiş olduğumuz hadise dair Şeyh Muhammed bin Abdulvehhab *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"İşte Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in bu hadisleri, *La ilahe illallah* kelimesinin manasını en açık bir şekilde izah etmektedir. Dikkat edilirse hadis, dil ile bu kelimeyi söyleyen kimsenin malını ve canını garantiye aldığından söz etmemektedir. Yine hadis, bunun sadece manasını bilmekle de gereğinin yerine getirilemeyeceğini bildirmektedir. Evet, bu kelimeyi sadece dil ile söylemek kişinin can ve mal emniyetini sağlamamaktadır. Kişi sadece Allah'a ibadet etmeli ve Allah'a asla şirk koşmamalıdır. Bununla beraber Allah'tan başka ibadet edilen putları reddetmediği sürece malı ve kanı haram değildir. Bunu yapmadığı, bunda şüphe ettiği takdirde böyle bir kimsenin mal ve can güvenliği söz konusu değildir."[309]

Yine aynı konuda İmam Ebu Batîn şöyle demektedir:

"*La ilahe illallah*'ı söylemekten kasıt, Allah'tan başka ibadet edilenleri reddedip onlardan beri olmak ve her türlü büyük şirki reddetmektir. Arap müşrik-

---

[306] Sahihi Müslim, 2/8 Hadis No:23.

[307] El-Camiu Li Ahkam 7/74.

[308] Sahihi Müslim, 2/8 Hadis No:32.

[309] Muhammed bin Abdulvahhab, Kitabu-t Tevhid sy:115.

leri kendi lisanları olduğu için Arapçayı çok iyi bildiklerinden dolayı *La ilahe illallah* kelimesinin ne manaya geldiğini çok iyi biliyorlardı. Onlardan herhangi birisi *La ilahe illallah* dediği zaman bu sözü, şirki ve Allah'tan başka ibadet edilenleri reddederek söylerdi. Eğer bir kimse hem Allah'tan başkasına ibadet etmeye devam eder hem de *La ilahe illallah* derse, bu kelime onun canını ve malını koruma altına almaz."[310]

Kişilerin Müslüman olarak addedilerek kan ve mal dokunulmazlığına kavuşmaları için şirkten teberri ettiklerini ikrar etmeleri gerektiğine dair konuya ışık tutan nakillerden bir diğeri de İmam Muhammed bin Hasan eş-Şeybani'nin *(rahimehullah)* şu sözüdür:

"Bir kimse İslam'dan önceki inancını reddeden bir şey söylerse ona zahiren Müslüman hükmü verilir. Kalbindeki gerçek inancı öğrenmemiz mümkün değildir. Bu yüzden dili ile ikrar ettiği şeye göre muamele ederiz. Bu kimsenin İslam'dan önceki inancına zıt bir şey ikrar etmesi eski inancını değiştirdiğini göstermektedir."[311]

Bu nakilden anlaşılan ise fertlerin ya da toplumların Müslüman olarak addedilebilmeleri ancak Müslüman olmadan önce üzerlerinde taşıdıkları şirk ve küfür itikadına muhalif bir söz söylemeleri ile mümkündür. Yani bir kimsenin İslam'ı ancak, bizim konunun başından itibaren delillerini ortaya koymaya çalıştığımız şirkten teberri şartı ile mümkün olabilmektedir.

Burada şöyle bir itiraz getirmek mümkündür. İslam âlimlerinin eserlerine baktığımızda onlar da Usame bin Zeyd'in *La ilahe illallah* diyen bir kimseyi öldürmesi sonucu Rasulullah'ın kendisini azarlamasına dair hadisi ve buna benzer diğer hadisleri getirerek sadece Tevhid kelimesinin ikrarı ile kişilere zahiren Müslüman ismi verileceğini sarahaten söylemişlerdir. Yani birçok âlimden *La ilahe illallah* diyen bir kimseye zahiren Müslüman muamelesi yapılacağına dair nakil getirmek mümkündür. Tüm bu nakiller bizim getirmiş olduğumuz şirkten teberri şartı ile nasıl uyum içinde olmaktadır?

Bu itiraza şu şekilde cevap vermek mümkündür. İslam âlimlerin eserlerinde "Kim *La ilahe illallah* kelimesini ikrar ederse ona zahiren Müslüman muamelesi yapılır" şeklindeki sözleri tamamen umum manalı sözlerdir ve yine aynı âlimlerin diğer sözleri ile beraber değerlendirilmelidir. Bir başka deyişle İslam âlimleri *La ilahe illallah* diyen kimseye Müslüman hükmü verileceğini umum bir kaide olarak belirlemişler ancak bu kaidenin her zaman ve her şartta geçerli

---

310 Mecmuatu-r Resail Ve-l Mesail.

311 Şerhu Siyeri-l Kebir 1/150.

olmadığını söylemişlerdir. Yani hangi toplumdan ve hangi dinden olursa olsun bir kimsenin zahiren Müslüman kabul edilmesi için sadece *La ilahe illallah* demesi yeterli değildir. Bundan dolayı İslam âlimleri konuya oldukça hassas yaklaşmışlar "Kâfir Nasıl Müslüman Olur" başlıklı bablarda meselenin detaylarını bildirmişlerdir. Örnek olarak "İnsanlarla *La ilahe illallah* deyinceye kadar savaşmakla emrolundum" hadisinin açıklamasında İmam Nevevi, Kadı Iyaz'dan şunları nakletmektedir:

"Mal ve can dokunulmazlığının *La ilahe illallah* diyenlere mahsus oluşu imana icabetin ifadesidir. Bu sözle kastedilenler Arap müşrikleri olan putperestler ve bir Allah'ı tanımayanlardır. İlk defa İslam'a davet olunanlar ve bu uğurda kendileri ile harb edilenler bunlardır. *La ilahe illallah* kelimesini telaffuz edenlere gelince onların dokunulmazlığı için yalnız *La ilahe illallah* demeleri kâfi değildir. Çünkü onlar bu kelimeyi küfür halinde iken söylemektedirler. Zaten Allah'ı birlemek onların itikadları cümlesindendir."[312]

Kadı Iyad'ın açıklamalarından anlaşılacağı üzere sadece *La ilahe illallah* demekle kendilerine zahiren Müslüman hükmü uygulanacak toplumlar aslen bir Allah inancına sahip olmayan ve ilk defa İslam'a davet edilen toplumlardır. Bu toplumlardan herhangi bir fert sadece *La ilahe illallah* demekle dinini değiştirdiğini, İslam dinine girmeyi kastettiğini ortaya koyduğu için kendisine ibtidaen Müslüman hükmü uygulanmakta, daha sonra ise İslam'ın emir ve nehiyleri kendisine öğretilmektedir. Ancak bir Allah inancına sahip olduğu, kendisini Allah'ın dinine nispet ettiği halde herhangi bir kavil, amel ya da itikadı neticesinde Allah'ın dininden uzaklaşan, Kadı Iyad'ın deyimiyle *La ilahe illallah* kelimesini telaffuz eden toplumların Müslüman olarak isimlendirilebilmeleri ise sadece Tevhid kelimesini ikrar etmeleri ile mümkün değildir. Nitekim bunun sebebini ise oldukça sarih bir uslupla şu şekilde belirtmektedir:

"Çünkü onlar bu kelimeyi küfür halinde iken söylemektedirler. Zaten Allah'ı birlemek onların itikadları cümlesindendir."

Aynı şekilde Müslim şarihlerinden Hattabi şöyle der:

"Malumdur ki bununla ehli kitab değil putperestler kastedilmiştir. Çünkü ehl-i kitap olanlar Allah'tan başka ilah yoktur derler de yine de tepelerinden kılıç inmez."[313]

Vermiş olduğumuz bu iki nakil kişilerin Müslüman olarak isimlendirilebilmeleri için sadece Tevhid kelimesini ikrar etmelerinin yeterli olmayacağını izah

[312] Şerhu-n Nevevi Ale-l Müslim 2/156.

[313] Şerhu-n Nevevi Ale-l Müslim 2/156.

etmektedir. Tevhid kelimesini ikrar etmekle birlikte Allah'a şirk koşan bir kavme mensup bir ferdin Müslüman olarak isimlendirilmesi ancak ve ancak üzerinde taşıdığı şirk itikadından teberri ettiğini ifade eden bir ikrarla mümkündür. Kadı Iyaz'ın "*La ilahe illallah* demeleri kâfi değildir" ifadesi ve Hattabi'nin "Allah'tan başka ilah yoktur derler de yine de tepelerinden kılıç inmez" sözleri, bunu açıkça ortaya koymaktadır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi İslam âlimleri eserlerinde "Bir Kâfir Nasıl Müslüman Olur?" şeklinde başlık atarak konuya dair çok net bilgiler vermişlerdir. Özellikle aşağıda vereceğimiz nakil, sanki bir kaide olmuşçasına aşağı yukarı aynı lafızlarla birçok eserde yer almaktadır:

"Şayet kâfir, Tevhidi ikrar etmeyen bir putperest ise Tevhid kelimesini ikrar ettiği zaman ona Müslüman hükmü uygulanır. Daha sonra ise İslam'ın diğer ahkâmlarını kabul etmesi ve İslam'a muhalif dinlerden teberri etmesi istenilir. Ancak Tevhidi ikrar ettiği halde nübüvveti inkâr eden bir kimse ise kendisinden Rasulullah'ın risaletini ikrar etmesi istenir. Şayet Rasulullah'ın sadece Araplara gönderildiğine itikad eden bir kimse ise Rasulullah'ın bütün insanlara gönderildiğini ikrar etmesi gerekir. Şayet her hangi bir vacibi inkâr ediyorsa ya da bir haramı mübah görüyorsa taşıdığı bu itikadından teberri etmesi gerekir."[314]

Gerçekten İslam âlimlerinin getirmiş olduğu bu tanım Müslümanların saflarını müşriklerden koruma adına mükemmel bir tanımdır. Yani bir kimsenin Müslüman olması öncelikle üzerinde taşımış olduğu şirk ve küfür itikadlarından beri olduğunu ikrar etmesine bağlıdır. Bu konuda İmam Razi'den yapacağımız aşağıdaki nakle sanki asıl bir kaide olmuşçasına birçok kaynakta rastlamak mümkündür:

"Fakihlerin çoğu şöyle demiştir: Eğer bir Yahudi veya Hıristiyan "*ben mü'minim*" veya "*ben Müslüman oldum*" derse bu ifade ile onun Müslüman olduğuna hemen hükmedilmez. Çünkü o kendisinin üzerinde bulunduğu şeyin İslâm olduğuna inanır. Şayet o kimse, *"La ilahe illallah Muhammedun Rasûlullah"* derse, bazılarına göre bunu söyleyenin Müslüman olduğuna hükmedilmez. Çünkü onların içinde "Muhammed, bütün insanlara değil de sadece Araplara gönderilmiştir" diyenler olduğu gibi, aynı şekilde onlardan, "Muhakkak ki Muhammed hak bir peygamberdir, fakat bundan sonra da peygamber gelecektir" diyenler de bulunmaktadır. Bilakis o kimsenin, kendisinin üzerinde bulunduğu dinin bâtıl, Müslümanların dininin ise hak din olduğunu itiraf etmesi

---

[314] Fethul Bari 19/382; Neylul Evtar 11/461 Gerek İbn-i Hacer gerekse İmam Şevkani bu ifadeyi Begavi'den nakletmişlerdir. İbn-i Kudame el-Makdisi'nin oldukça geniş bir açıklaması için bkz. Şerhu-l Kebir 10/92.

gerekir. Allah en iyisini bilendir."[315]

Yukarıda Razi'nin ifadesi dikkatle incelendiği zaman açıkça görülmektedir ki, kişinin İslam'ı ancak üzerinde bulunduğu bâtıl dini terk ettiğine dair bir ikrarla geçerli olur. Bununla birlikte farklı şirk itikadlarına sahip toplumların, Müslüman olarak isimlendirilebilmesi sadece Tevhid kelimesini ikrar etmelerine değil bilakis Tevhid kelimesi ile birlikte şirk itikadlarını terk ettiklerine dair açık ikrara bağlıdır. Konuyu aydınlatması açısından son dönem âlimlerinden Ebul Ala el-Mevdudi'nin şu sözleri oldukça mükemmel açıklamalardır. Kendisine şöyle bir soru sorulmuştur:

"Bizim burada (Hindistan'da) büyük imamlar Hindularla muhalefet yaşanmaması adına kurban bayramında inek yerine küçük baş hayvan kesilmesine fetva vermişlerdir. Onlar şöyle diyorlar:

Müslümanlar Hindistan'da inek kurban etmeyi durdururlarsa, İslam'a göre, bundan kıyamet kopmaz. Özellikle bu işte faydanın az, zararın fazla olduğu göz önüne alınırsa!.. Üstelik komşu bir milletle birliğin söz konusu olduğu böyle bir ortamda neden aşağıdan alınmasın ki? Büyük Ekber, Cihangir, Şahcihan ve Haydarabad'daki mevcut düzenin uygulamaları bu bağlamdaki en güzel fiilî örneklerdir. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?"

Bu soruya karşı Mevdudî'nin cevabı şu şekildedir:

"İsimlerini andığınız büyük "imamlar"dan (!) hiçbirini taklid şerefine sahip değilim. Bana göre Müslümanların Hindistan'da Hinduları razı etmek için inek kurban etmeyi terketmesiyle -her ne kadar tüm dünyayı kapsayan kıyamet kopmasa da- Hindistan bazında İslam üzerine gerçek kıyamet mutlaka kopacaktır. Sizin bu meseledeki görüşünüzün, İslâmî görüşe tamamen zıt olduğunu üzülerek belirtmem gerekir. Size göre bu meselede asıl önemli olan nokta iki millet arasındaki ihtilaf ve çekişmelerin ne şekilde ortadan kaldırılacağıdır. Ama İslam'a göre asıl önemli olan husus, Tevhid akidesini seçmiş bulunanların, şirkin muhtemel her tehlikesinden kurtarılması meselesidir.

İneğin tanrı olmadığı, mabudlardan sayılmadığı ve kutsallığına inananların var olmadığı bir ülkede ineği kurban etmemek caiz bir iştir. Kurban edilmemesinde herhangi bir sakınca yoktur. Ama ineğin mabud addedildiği ve kutsal bir mevkiye sahip olduğu bir yerde, Ben-i İsrail'e buzağıyı kesme emri verildiği gibi, ineğin kurban edilmesi hükmü vardır. Eğer böyle bir ülkede Müslümanlar belli bir müddet için maslahat icabı inek kurban etmeyi bırakırlar ve inek eti de yemezlerse, ileride Hindu milletinin inekperest inançlarından etkilenirler ve ineği

[315] Tefsiru Razi 5/344; Tefsirul Lubab li İbn-i Adil 5/312; Tefsiru Neysaburi 3/57.

kutsallaştırırlar. Dolayısıyla inekperestlerle birlikte yaşaya yaşaya, "buzağı sevgisinin kalplerine sindiği" Mısır'daki İsrailoğulları'nın düştükleri duruma düşmeleri tehlikesi doğar.

Yine bu çerçevede, İslam'ı kabul eden Hindular İslam'ın diğer inanç esaslarını kabul etseler de ineğin kutsallaştırılması, içlerinde aynı şekilde var olmaya devam edecektir. Bu yüzden ben Hindistan'da inek kurban etmeyi vacip olarak görüyor ve bununla birlikte yeni Müslüman olan herhangi bir Hindunun Müslümanlığını en azından bir kere inek eti yemedikçe muteber saymıyorum. Buna Rasûllullah'ın *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şu hadisi delalet etmektedir:

"Bizim kıldığımız gibi namaz kılan, bizim yöneldiğimiz kıbleye yönelen ve bizim kestiklerimizi yiyen bizdendir."

Bu "bizim kestiklerimizi yiyen" ibaresi başka bir deyişle şu mânâya gelmektedir: Herhangi bir şahsın Müslümanlara katılabilmesi için cahiliye döneminde bağlı olduğu vehimleri, sınırlamaları ve bağımlılıkları parçalayıp bir kenara atması gerekir."[316]

Burada şu noktanın mutlak surette gözden kaçırılmaması gerekmektedir: Gerek Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den "Kim *La ilahe illallah* derse cennete girer" şeklinde ve bu manada gelen hadisler gerekse İslam ulemasının "Kim *La ilahe illallah* derse kendisine Müslüman hükmü uygulanır" şeklinde ifadeleri bütünüyle umum manalı ifadelerdir ve bu ifadeleri tahsis eden diğer naslarla ya da kavillerle beraber değerlendirilmelidir. O halde burada "Kim *La ilahe illallah* derse cennete girer" şeklinde rivayet edilen bütün hadisler "Kim *La ilahe illallah* der ve Allah'tan başka ibadet edilenleri reddederse..." hadisi ile tahsis edilmiş ve ilk hadisin umumî manası Allah'tan başka ibadet edilenleri reddetme şartı ile hususileştirilmiştir. Yine aynı noktada rivayet edilen "Kim *La ilahe illallah*'ı bilerek ölürse cennete girer"[317] hadisi de kişilerin Tevhid kelimesinden faydalanabilmelerini bilgi şartı ile tahsis etmektedir.

Bu açıklamalardan sonra şüphe ehlinin Tevhid kelimesini ikrar ettikleri, *La ilahe illallah* dedikleri için günümüz tağutları ve onların dostlarının tekfir edilemeyeğine dair sözlerinin tamamen gayri ilmî ve gayri ciddi sözler olduğu açığa çıkmaktadır. Zira günümüz tağutlarının, onların yardımcılarının, onlara itaatte bir an dahi olsa tereddüt etmeyen halkların, açık şirk ve küfür halinde iken Tevhid kelimesini ikrar etmeleri, üzerlerinde taşıdıkları şirke tevbe etmemeleri ve ondan beri olmamaları sebebiyle bir anlam ifade etmemektedir.

---

[316] Tercümanu-l Kur'an, Receb-Şaban, 1364; Temmuz-Ağustos, 1945.

[317] Sahihi Müslim, 2/8 Hadis No:43.

İslam tarihine baktığımız zaman İslam ulemasının Allah'a şirk koşan fert ve toplumlara Tevhid kelimesini ikrar etmelerine ve hatta şer'î amellerden birçoğunu uygulamalarına rağmen mürted hükmü vermeleri de şüphe ehlinin bu delillerinin bâtıl ve tutarsız bir delil olduğunu göstermektedir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sonra zekât vermekten yüz çevirenlerle savaşılması bunun en bariz örneklerindendir. Ebu Bekir *(radıyallahu anh)*'ın hilafeti döneminde Tevhid kelimesini ikrar etmelerine, namaz kılmalarına ve diğer birçok şer'î ameli yerine getirmelerine rağmen zekât vermeyenlerle (tercih edilen görüşe göre mürted oldukları gerekçesiyle) savaşılmıştır. Bu savaşa Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sahabilerinin itiraz etmemesi ve hepsinin katılması kişiden sadır olan şirk ve küfür fiili sebebiyle bütün amellerinin iptal olduğu, bu kimselerin Tevhid kelimesini ikrar etmelerinin üzerlerinden mürted hükmünü kaldırmadığı hususunda sahabe icmasının varlığını göstermektedir. Hakeza yine aynı şekilde Tatarlarla savaşılması ve onların mürted olduğunun açık bir şekilde İslam âlimleri tarafından ifade edilmesi de konu üzerinde İrca Ehlinin şüphelerini iptal eden bir başka delildir.

Buraya kadar yapmış olduğumuz açıklamalardan şüphe ehlinin devamlı surette zikrettiği "Bitaka" hadisinin de onların anladığı gibi olmadığı görülmektedir. Nitekim bu hadis hakkındaki Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî'nin şu sözleri konuyu oldukça güzel bir şekilde özetlemektedir:

"Hadiste bahsedilen kişinin tek bir hasenatı Tevhid kelimesi *La ilahe illallah*'tır. Bu ise Tevhidin; Allah'a iman, tağutları inkâr ve bu kelimeyi bozacak her türlü şeyden uzaklaşarak gerçekleştirilmesidir.

Bu hadisi Allahu Teala'nın, *"Allah kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz" (4 Nisa/48)* ayeti gibi muhkem olan nasslar ışığında anlamak ve bunun gibi muhkem nasslara döndürmek gerekir. Bilinmelidir ki hadiste geçen bu doksan dokuz günahlık sicilin arasında, kişiyi küfre sokacak veya şirke düşmesine sebep olacak bir günah yoktur. Çünkü şirk hadiste geçen "el-Bitaka"yı bozan hallerdendir ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, ayette de belirttiği üzere şirki asla affedecek değildir. Bu kişi şirk üzere ölmüş olsa cennete giremez. Eğer ki "el-Bitaka"yı bozacak (şirk gibi) bazı durumlar olmuş olsaydı bu kişinin kurtuluşa ermesi mümkün olmazdı. Gereklerini yerine getirmeden ve manasını kasdetmeden bu söz sadece dil ile ikrar edilmiş olsa "el-Bitaka" sahih bir Tevhid olarak kabul edilmezdi ve tezatlıklar olmuş olurdu.

Şayet bu kişinin sicilinde, Allah'tan başkasına kulluk, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ile beraber kanun koyma veya bu kanun koyanlara yardımcılık ve dostluk yapma ya da dine sövme, dinin dostlarına karşı tavır takınıp onlara karşı savaşma olmuş olsaydı; bu durumda böyle bir kişinin kurtuluşa ermesi ve cennete

girmesi mümkün olmazdı. Çünkü bu sayılanların tamamı kurtuluşa ermenin engellerindendir. Ancak hadiste bahsi geçen bu kişinin sicilindeki günahlar şirk türünden olmayan günahlardandı.

Bu hadiste Kelime-i Tevhidin önemi ve büyüklüğünün açıklaması da bulunmaktadır. Ayrıca yine kişinin bu kelimenin hukukuna riayet etmesi ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın hoşnut ve razı olduğu bir halde O'nun huzuruna varması durumunda bu kelimenin, büyüklüğü ile kişinin şirk dışındaki bütün günahlarını örteceğinin ve sileceğinin beyanı da vardır. Bu, aynı zamanda şu kudsi hadiste de belirtilmiştir:

"Ey Ademoğlu! Sen bana yeryüzü kadar hata ile gelsen, sonra bana hiçbir şeyi şirk koşmadan kavuşsan ben de sana mağfiret ederim."[318]

İrca Ehlinin bu konuda delil olarak getirdiği Usame bin Zeyd hadisinde de kendileri lehine delil olacak bir yön yoktur. Bu noktada gelen rivayet şu şekildedir:

Usame bin Zeyd *(radıyallahu anh)*'dan şöyle rivayet olunur: "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bizi Huruka'ya gönderdi. Sabah baskını yapıp onları hezimete uğrattık. Derken ben bir adamı yakaladım. Adam hemen *La ilahe illallah* dedi. Ben, buna rağmen adamı öldürdüm. Ancak bu yaptığımdan dolayı kalbime bir şüphe düştü ve Medine'ye döndüğümüzde bu yaptığımı Rasulullah'a haber verdim. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ey Usâme! Sen, *La ilahe illallah* dedikten sonra adam mı öldürdün?" diye sordu. Ben: "Ey Allah'ın Resulü, o bu sözü, canını kurtarmak için söyledi!" dedim. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*: "Bu sözünde doğru olup olmadığı hakkında, onun kalbini mi yarıp baktın?" dedi. Bu cümleyi o kadar çok peşpeşe tekrar etti ki, keşke bugünden daha önce Müslüman olmasaydım (Müslüman olarak böyle bir cinayeti işlememiş olurdum) diye temenni ettim."[319]

Öncelikle hadiste Tevhid kelimesini ikrar ettiği halde Usame bin Zeyd tarafından öldürülen adamla günümüz tağutlarını kıyaslamak İrca Ehlinin en bâtıl kıyaslarından bir tanesidir. Zira öldürülen adamın Tevhid kelimesini ikrar ettikten sonra onu bozacak bir hali görülmemiştir. Ancak günümüz tağutları günde defalarca bu kelimeyi ikrar etmelerine rağmen ikrarlarının sayısından daha çok şirk ve küfür ameli işlemektedirler. Bu hadise dair Şeyh Ebu Muhammed'in değerlendirmeleri ise şu şekildedir:

"Usame *(radıyallahu anh)* hadisine gelince; herhangi bir kâfir İslam'a yeni girer ve kendisinden de o esnada İslam'ını bozacak bir fiil veya söz ortaya çık-

---

318 Tirmizi.

319 Buhari ve Müslim.

maz ise öldürülmesi caiz değildir. Çünkü bu kişi İslam'a girmek ile kanını ve malını kurtarmış olmuştur. Yapılması gereken İslam'ını bozacak bir hali açığa çıkmadığı sürece bu kişiden el çekmektir.

Nevevi *(rahimehullah)* Sahih-i Müslim'de bu konuya işaret ederek "*La ilahe illallah* dedikten sonra kâfirin öldürülmesinin haramlığı" başlığıyla bir bâb açmıştır.

Ancak burada himayenin başlangıcı ile devam etmesi arasında büyük bir fark vardır. Himaye kâfirin *La ilahe illallah* kelimesini söylemesi ile başlar. Bu himayenin devam etmesi ise ancak bu kelimenin hukukunu yerine getirerek ve onu bozacak şeylerden kaçınarak olabilir.

Dolayısıyla kâfir, İslam'a girmek istediğinde Kelime-i Tevhidi söylemesi gerekir. Bu kelimeyi mücerred olarak söylemesi, İslam şeriatının emir ve yasaklarını kabul etmesi, bu kelimenin hukukuna teslim olması ve bu kelimeyi bozan her türlü söz ve davranışlardan uzak durması manasındadır. Eğer ki bunları yerine getirmez ise İslam'ın himayesi altına aldığı kan ve mal dokunulmazlığı sona erer.

Buna göre Usame hadisi, İslam'a yeni girmiş olan ve İslam'ını bozacak herhangi bir söz ya da davranışta bulunmamış olan kişi içindir. Bu hadiste geçen mesele İslam'ını uzun bir süredir iddia eden kişi ile alâkalı değildir. Özellikle bu kişi, İslam'a ve ehline karşı düşman, tağuta, tağutun destekleyicilerine ve anayasasına karşı dost durumunda ise yüzlerce hatta binlerce defa bu kelimeyi söylese de bu kelimenin o kişiye hiçbir faydası yoktur. Ta ki küfründen, şirkinden ve kulluk ettiği tağutundan tamamen uzaklaşıncaya kadar..."[320]

Burada şu hususun da açığa kavuşturulmasında fayda vardır: Kendisi ilk defa İslam'a davet edilen kişiler, sadece Tevhid kelimesini ikrar etmeleri ile başlangıçta Müslüman olarak kabul edilebilirler mi? Yukarıda Şeyh Ebu Muhammed'in değerlendirmelerinden açık bir şekilde ilk defa İslam'a davet edilen bir ferdin sadece bu kelimeyi ikrar etmesi ile kendisine İslam hükmü verileceği anlaşılmaktadır. Tabi bununla beraber bu kelimeyi ikrar eden kişinin Tevhidin hukukuna bağlı kalması ve bunu bozan hallerden uzaklaşması da gerekmektedir. Ancak bu noktada özellikle tercih edilen görüş Tevhid kelimesinin ikrarının mutlak olarak her zaman ve zeminde kişilere Müslüman hükmünün verilmesi için yeterli olmadığı, bu kelimenin ikrarının sadece kâfirlerin üzerinden kılıç

---

[320] Gerek Bitaka hadisine dair gerekse bu hadise dair Şeyh'in sözleri "Keşfu-ş Şubuhatil Mücadiliyn An Asakiri-ş Şirk ve Ansaril Kavaniyn" isimli eserinin tercümesinden alıntı yapılmıştır. Kitap tavsiye edilebilir.

hükmünü kaldırdığı şeklindedir ki bizim de kabul ettiğimiz görüş bu yöndedir. Konuya dair İbn-i Hacer el-Askalanî'nin şu sözleri bu noktada mevcut bir ihtilaf olduğunu göstermektedir:

"Yine bu hadiste kişinin öldürülmesinin sadece *La ilahe illallah* demesi ve bundan başka hiçbir şey dememesi ile zail olacağına dair bir delil vardır. Bu böyledir. Ancak acaba kişi mücerred bir şekilde bunu söylemesi ile Müslüman olur mu? Tercih olunan görüşe göre bununla Müslüman olmaz. Ancak tetkik edene dek öldürülmesini durdurmak gerekir."[321]

Sonuç

1- Tevhid kelimesinin ikrarı ibadetlerin en yücelerindendir.

2- Tüm ibadetlerde olduğu gibi Tevhid kelimesinin ikrarının da kişiye fayda vermesi ancak şartları ile mümkündür. Şartları yerine getirilmeksizin Tevhidi ikrar etmek kişiye fayda sağlamaz.

3- Aynı şekilde yine tüm ibadetlerde olduğu gibi Tevhid kelimesinin ikrarının fayda vermesi ancak onu bozan hallerden uzak durulduğu sürece mümkündür. Tevhid kelimesini bozan haller onun faydasını iptal eder.

4- Tevhid kelimesini ikrar etmenin en önemli şartı şirkten beri olmaktır. Kişiler şirkten teberri etmedikleri sürece Tevhid kelimesini ikrar etmenin dünyevî ve uhrevî faydasından yararlanamayacaklardır.

5- Günümüz tağutları, onların askerleri, Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen hâkimler ve günümüz tağutlarına hayatlarının tamamında itaat eden cahil halk kitleleri Tevhid kelimesinin şartlarına riayet etmedikleri ve onu bozan hallerden uzak durmadıkları için bu ikrarın kendilerini bir faydası yoktur.

Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.

---

[321] Fethul Bari 19/382.

ON SEKİZİNCİ ŞÜPHE

Tağutların ve Dostlarının Namaz Kılmaları

Şüphe ehlinin iddialarından bir tanesi de gerek tağutların ve dostlarının gerekse de günümüz tağutlarına ibadet eden toplumların namaz kıldıkları sürece tekfir edilemeyeceğidir. Onların bu noktada dillerinden düşürmedikleri hadislerden bir tanesi şudur:

Avf bin Malik Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in şöyle dediğini rivayet eder:

"Yönetenlerinizin en hayırlısı sizin onları sevdiğiniz, onların da sizi sevdiği; sizin onlara dua ettiğiniz, onların da size dua ettiği kimselerdir. Yönetenlerinizin en şerlileri ise sizin onları sevmediğiniz, onların da sizi sevmediği, sizin onlara beddua ettiğiniz, onların da size beddua ettiği kimselerdir."

Rasulullah'a "Ey Allah'ın Rasulü! Onlara kılıç çekelim mi?" diye sorulunca Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle cevap vermiştir:

"Hayır, aranızda namaz kıldıkları sürece kılıç çekmeyin. İdarecilerinizden hoşlanmayacağınız bir şey gördüğünüz zaman onun yaptığı işi kötü bilin ama itaatten el çekmeyin."[322]

Onlar bu ve buna benzer hadisleri delil getirerek günümüzdeki idarecilerin namaz kıldıkları için tekfir edilemeyeceğini söylemişlerdir.

Konunun hemen başında şunu söylemekte fayda vardır: İrca Ehlinin bu ve buna benzer hadislerle delil getirmeleri sadece kendi yalanları ve boş sözlerinden ibarettir. Zira günümüz yöneticilerinden hiç birisi zaten namaz kılmamaktadır. Onların en iyisi sadece halkın gözü önünde kendilerine taraftar toplayabilme adına Cuma namazı kılmaktadır. İçlerinden düzenli namaz kılanları yok denecek kadar azdır. İrca Ehline "Peki namaz kılanların tekfirini bir kenara bırakalım. Bu yöneticilerden namaz kılmayanları kâfir midir?" şeklinde bir soru yöneltirseniz size onlarca mazeret sunacaklarından kuşkunuz olmasın. Aynı şe-

---

[322] Sahihi Müslim Muhtasarı 1855 nolu hadis.

kilde İrca Ehline içinde yaşadığımız toplumun %92'sinin namazı bütünüyle terkettiğini[323] hatırlatsanız size yine birçok mazeret öne sürecektir. Halbuki kendilerine göre namaz kılmamak küfür, namaz kılmayan ise kâfirdir.

Konumuza dönecek olursak namaz kılan yöneticiye huruc edilmemesi noktasında yukarıda vermiş olduğumuz hadisi açıklar mahiyette bir başka hadiste şöyle buyrulmaktadır:

Ubade bin Samit'den rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Eğer siz de Allah katında bir delil olarak gösterebileceğiniz açık küfürlerini görürseniz, o zaman onlara karşı koyabilirsiniz."[324]

Bu hadis yukarıda vermiş olduğumuz hadisi açıklar mahiyettedir ki, buna göre idarecilerden açık bir küfür görülmesi halinde kendilerine karşı koymak mümkündür.

İslam âlimleri meşru bir imama huruc sebebi üzerine kitaplarında oldukça yeterli bilgiler vermişlerdir. Buna göre cumhur âlimlerin görüşü fıskı açığa çıkan imamın mutlak surette azledileceği yönündedir. İmam Kurtubi konuya dair şu bilgileri vermektedir:

"Müslümanların başına geçen ve akd yapılan bir imam bundan sonra fısk içinde olursa cumhurun görüşüne göre imameti fesholunur, malum, görünen fıskından dolayı imamlıktan uzaklaştırılır. Zira imam ancak hadleri yerine getirmek, her hakkı sahibine teslim etmek, yetimlerin, delilerin haklarını korumak, onların gerekli işlerine bakıcı olmak ve bunun gibi diğer şeyler için tayin edilmiştir. Eğer imam fâsık olursa tüm bu görevleri ifa etmesi mümkün olmaz. Eğer bizler imamın fâsık olmasını caiz görürsek bu imamın tayin ediliş gayesini iptal etmektedir. Bundan dolayı da fâsık olan herhangi bir kimseye imamet akdinin yapılması caiz değildir. Sonradan fâsıklık eden de aynı şekildedir.

Bir başka kesim de şöyle demiştir: İmam ancak küfür, namaz kıldırmayı ya da namaza çağırmayı terk etmek yahut şeriattan herhangi bir şeyi terk etmekle azledilir."[325]

İmam Kurtubi'nin yukarıdaki ifadelerine baktığımız zaman cumhur ulemanın görüşüne göre sadece namazı terk etmesi değil buna mukabil herhangi bir şekilde fâsıklık yapması dahi yöneticinin üzerinden yöneticilik vasfını iptal

---

323 Bu bizzat Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yapmış olduğu bir istatistiğin sonucudur. Buna göre toplumun %92'si beş vakit namazı bütünüyle terk etmiştir.

324 Muttefekun Aleyh.

325 El-Camiu Li Ahkâm 1/271.

etmektedir. Bununla beraber cumhura muhalif görüşte ise açık bir şekilde anlaşılacağı üzere İslam şeriatının herhangi bir emrini terk eden yöneticinin azli gerekmektedir.

Aslen bizim İrca Ehli ile ihtilafımız İslam devletinde meşru bir akid ile iş başına gelen yöneticiler üzerine değildir. Bizim ihtilafımız demokrasi dininin gereklerine göre hareket ederek, İslam ümmetinin başına çullanan, Allah'ın indirdiklerini tamamen terk eden, Allah'ın haramlarını helal, helallerini ise haramlaştıran, Allah'ın şeriatını işlevsiz bırakan ve bundan dolayı da kendilerinde apaçık bir şekilde küfür görülen yöneticiler hakkındadır. Bundan dolayı İrca Ehlinin aslen Müslümanların başına meşru bir şekilde gelen yönetici ile günümüz tağutlarını kıyaslamaları onların bâtıl kıyaslarından bir diğeridir.

Diğer taraftan onların bu delillerinin hatalı yönlerinden bir tanesi de nasların bir kısmı ile amel edip selefleri gibi bir kısmını ve hatta büyük kısmını terk etmeleridir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bunun dışında kalan (günah)ları ise dilediği kimseler için bağışlar. Allah'a şirk koşan kimse, şüphesiz büyük bir günah işleyerek iftira etmiş olur." (4 Nisa/48)*

> *"Andolsun, sana ve senden önceki peygamberlere "Eğer Allah'a ortak koşarsan elbette amelin boşa çıkar ve elbette ziyana uğrayanlardan olursun" diye vahyedildi." (39 Zümer/65)*

Bu iki ayetten anlaşılacağı üzere şirk bütün amelleri iptal etmektedir. Allah'a şirk koşan kimse ne kadar çok namaz kılarsa kılsın yaptığı bu ibadetin kendisine bir faydası olmayacaktır. Ve bu esas tüm peygamberlere vahyedilen dinin temellerinden bir tanesidir.

Bir önceki konuda da izah ettiğimiz gibi Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın emrettiği bütün ibadetlerin kabul edilebilmesi için temel iki şart vardır. Bunlardan ilki emredilen ibadetin şartlarına uygun yerine getirilmesi, ikincisi ise ibadeti bozacak herhangi bir amelde bulunulmamasıdır. Kıbleye dönülmeksizin kılınan bir namaz sahibinden kabul edilmeyecektir. Aynı şekilde şayet kişi tüm şartlarına uygun bir şekilde namaz kılsa dahi namazı bozacak bir eylemde bulunursa (namazda yürümek, konuşmak gibi) namazı makbul bir namaz değildir.

Bilinmelidir ki bütün ibadetlerin ilk şartı Tevhiddir. Ve aynı şekilde bütün ibadetleri iptal eden amel ise şirktir. Tevhidsiz kılınan bir namaz nasıl makbul bir namaz değilse aynı şekilde şirk üzere kılınan bir namaz da makbul değildir. Acaba bir kimseyi abdestsiz namaz kılarken gördüğümüz zaman "Bu kimse namaz kılıyor ve namazı sahihtir" der miyiz? Peki abdest şartından daha önemli

bir şartı yani Tevhid şartını terk ettiğini gördüğümüz zaman bu kişinin namazını kendisinin İslam'ı için bir alamet mi sayacağız? Bununla beraber günümüz yöneticileri bütün ibadetleri iptal eden şirk ameli ile iştigal etmeleriyle beraber namaz kılıyorsa onların bu namazı kendilerinin Müslüman olarak isimlendirilmesi için yeterli midir?

İslam tarihine baktığımız zaman namaz kılıp, oruç tuttukları, İslam'ın birçok emrini yerine getirdikleri halde sadece bir emri yerine getirmeyen toplumlarla savaşıldığını, kendilerinin mürted olarak ilan edildiğini görebileceğimiz birçok uygulama mevcuttur. Sahabilerin yalancı peygamberlerle savaşması bunun en açık örneğidir. Onlar ki, namaz kılıyorlar, oruç tutuyorlar, İslam'ın bütün şartlarını yerine getiriyorlardı. Camilerinde ezan okunurken Allah'ın en büyük olduğunu, O'ndan başka ilah olmadığını, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in O'nun Rasulü olduğunu söylüyorlardı. Ancak bununla beraber ek olarak Müseyleme'nin de Allah'ın rasulü olduğunu söylemeleri onların bütün amellerini iptal etmiş, kendileriyle mürted olarak savaşılmasını gerekli kılmıştı.

Aynı şekilde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sonra zekat vermekten yüz çevirenlerle savaşılması da bunun en bariz örneklerindendir. Ebu Bekir *(radıyallahu anh)*'ın hilafeti döneminde Tevhid kelimesini ikrar etmelerine, namaz kılmalarına ve diğer birçok şer'î ameli yerine getirmelerine rağmen zekât vermeyenlerle (tercih edilen görüşe göre mürted oldukları gerekçesiyle) savaşılmıştır. Bu savaşa Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sahabilerinin itiraz etmemesi ve hepsinin katılması kişiden sadır olan şirk ve küfür fiili sebebiyle bütün amellerinin iptal olduğu, bu kimselerin namaz kılıp oruç tutmalarının üzerlerinden mürted hükmünü kaldırmadığı hususunda sahabe icmasının varlığını göstermektedir. Hakeza yine aynı şekilde Malikî âlimlerinin Fatımî yöneticilerinin mürtedliğine dair verdikleri fetva da bunun bir diğer örneğidir. O Sultanlar ki, İslam şeriatının birçok emrini yerine getirmekle beraber sadece bazı konularda şeriatı iptal ettikleri için âlimler tarafından mürted ilan edilmiştir. Hatta öyle ki, o sultanlara bağlı olarak Cuma namazı kıldıran imamlar dahi mürted hükmü ile hükümlendirilmiştir.[326]

Tüm İslam ümmeti tarafından tekfir edilen sapkın guruplara baktığımızda da onların da aynı şekilde namaz kıldıkları, oruç tuttukları, İslam'ın birçok emrini yerine getirdikleri ancak buna rağmen İslam âlimlerinin icmasıyla mürted ve kâfir ilan edildikleri aşikârdır. Tüm bu söylediklerimiz kişilerin sadece namaz kılmaları ya da İslam'ın emirlerinden bazılarını yapmaları sebebiyle Müslüman

---

[326] Konuya dair geniş bilgi için Şeyh Ebu Katade el-Filistini'nin "Mühim Fetva" isimli eserine bakılabilir.

olarak addedilemeyeceklerini, kişilerin Müslüman olarak isimlendirilmesinin ancak Allah'ı Tevhid etme ve O'na asla şirk koşmama esasına bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

İşin aslı İrca Ehlinin sadece namaz kıldıkları için günümüz yöneticilerini Müslüman olarak isimlendirmeleri İslam'ı sadece tek bir amele hasretmekten başka bir şey değildir. Nitekim bu noktada Şeyh Abdullatif Alu-ş Şeyh şöyle demektedir:

"Her kim ki İslam dinini Tevhide bağlanmaksızın ve şirki terk etmeksizin sadece tek bir amel üzerine bina etmeye kalkarsa o kimse cahillerin en cahilidir."[327]

Burada İrca Ehlinin bu şüphesine dair Tevhid ve Cihad Minberi Şer'î Fetva Kurulu Üyesi Şeyh Ebu Humam Bekir bin Abdulaziz el-Eseri'nin şu açıklamalarını aktarmakta fayda vardır. Şeyh kendisine yöneltilen "Günümüzde yöneticiler namaz kılmaktadır. Buna binaen bazı kimseler «Günümüzde yöneticilerin namaz kılması kendilerine isyan edilmesini düşürür» demektedirler. Buna nasıl cevap verebiliriz" şeklinde bir soruya şu şekilde cevap vermiştir:

İmam Müslim Sahihi'nde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in şu hadisini rivayet eder:

"Yönetenlerinizin en hayırlısı sizin onları sevdiğiniz, onların da sizi sevdiği; sizin onlara dua ettiğiniz, onların da size dua ettiği kimselerdir. Yönetenlerinizin en şerlileri ise sizin onları sevmediğiniz, onların da sizi sevmediği, sizin onlara beddua ettiğiniz, onların da size beddua ettiği kimselerdir."

Rasulullah'a "Ey Allah'ın Rasulü! Onlara kılıç çekelim mi?" diye sorulunca Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle cevap vermiştir:

"Hayır, aranızda namaz kıldıkları sürece kılıç çekmeyin. İdarecilerinizden hoşlanmayacağınız bir şey gördüğünüz zaman onun yaptığı işi kötü bilin, ama itaatten el çekmeyin."[328]

Burada hadiste geçen "Namaz kıldıkları sürece..." ifadesinin manası "Aranızda Allah'ın dinini uyguladıkları sürece" demektir. Bu hadiste anlatılan yine Rasulullah'ın şu hadislerinde söylediği gibidir:

Abdullah bin Amr bin As'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Yönetim işi dini dimdik ayakta tuttukları sürece Kureyş'te kalacaktır. Bir

---

[327] Misbahu-s Zullam sy: 294; 175. cüz.

[328] Sahihi Müslim

kimse onlara düşmanlık edecek olursa mutlaka Allah onu yüz üstü yere yıkar."[329]

Yine bir başka hadiste "Başı kuru üzüm tanesi gibi kara Habeşli bir köle dahi emir seçilse Allah'ın kitabını ve İslam dinini uyguladığı sürece dinleyin ve itaat edin."[330]

Acaba şu günümüzde yöneticiler Allah'ın dinini uygulayıp onun şeriatı ile mi hükmediyorlar? Yoksa bizim aramızda demokrasi ve bunun gibi beşerî dinleri mi uyguluyorlar?

Müslim hadisinde geçen "salât" lafzında cüz'ün zikredilip küllün kastedilmesi vardır. (Yani bir şeyin parçası zikredilmiş ancak onun tamamı kastedilmiştir.) Nitekim Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "Gece kıyam et" (Müzzemmil/2)* buyurmaktadır. Burada kıyam ile kastedilen namazdır. Halbuki kıyam kelimesi lügatte namaz anlamına gelmez sadece namazın bir parçasıdır. Buradaki incelik ise şudur ki; kıyam namazın en uzun parçası olması hasebiyle Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* namazı kıyam olarak isimlendirmiştir. İşte aynı şekilde İslam dininin de en önemli, en açık cüz'ü namazdır ve Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "Aranızda namazı ikame ettikleri sürece" kavli "Aranızda İslam'ı uyguladıkları sürece" demektir.[331]

Yine bir başka hadiste Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Binit hayvanı rehin olunca yemi verilmesi karşılığında binilir" buyurmuştur. Hadiste geçen "Ez-Zahru" (Sırt) kelimesi "Ed-Dabbu" (Binit hayvanı) manasındadır. Burada da cüz (parça) zikredilmiş ancak kül (bütün) kastedilmiştir. Bunun birçok örneği vardır.[332]

Diğer taraftan biz hadisi zahiri üzere kabul etsek dahi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yöneticilere isyan edilmesinin mübahlığını sadece namazın terkine hasretmemiştir. Bilakis Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yöneticilere isyan edilmesine dair sadece bir örnek vermiştir ki o da namazın terkidir. Namazın terki ise küfür amellerinden bir tanesidir. Şeyh Allame Abdulkadir bin Abdulaziz –Allah onu esaretten kurtarsın. Bizi ve onu hakka irşad etsin- şöyle demiştir:

---

[329] Buhari.

[330] İmam Ahmed rivayet etmiş, Heysemi Mecmuu-z Zevaid'de ravilerinin sika olduğunu söylemiştir.

[331] Bkz: Mucezul Kafi Fi Ulumil Belagah sy: 103.

[332] Hadisin orijinal ifadesi "Ez-Zahru yurkebu" şeklindedir. Zahr sırt demektir. Ancak burada hayvanın kendisine binildiği yer olması hasebiyle kastedilen hayvanın kendisidir. Diğer bir ifadeyle Rasulullah binit hayvanı dememiş, onun sadece bir parçasını zikretmiş ancak kendisini kastetmiştir.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "(Yöneticilerden) Açık bir küfür görmeniz dışında onlara isyan etmeyin" hadisi ile "Namaz kıldıkları sürece onlara isyan etmeyin" hadisi arasında bir çelişki yoktur. İlk hadiste kâfir olmadıkları sürece yöneticilere karşı çıkmak ve onlarla savaşmaktan nehiy vardır. İkinci hadiste ise bu, namazın terkine bağlanmıştır. Bu ikisi arasında bir çelişki yoktur. Zira daha önce de açıkladığımız gibi namazın terkinin küfür olduğu hususunda sababe icması vardır. Namazın terki küfür sebeplerinden bir tanesidir. Hadiste geçen "Açık bir küfür görmeniz müstesna" ifadesi umum (genel) bir ifadedir. "Namaz kıldıkları sürece" ifadesi önemine binaen tenbih olarak umum (genel) manalı lafızdan sonra hass (özel) manalı lafzın zikredilmesidir. Nitekim şu ayette de bunun örneği vardır:

> *"Kim, Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrail'e ve Mikail'e düşman olursa bilsin ki Allah da kâfirlerin düşmanıdır." (2 Bakara/98)*

Cebrail ve Mikail birer melek olmasına rağmen umum manalı "Meleklerine..." lafzından sonra tenbih olarak tekrar zikredilmiştir. İşte bunun gibi yukarıdaki hadiste de namazın terki küfür olduğu için önemine binaen tek başına zikredilmiştir. Bu delilden namazı terk eden kimsenin kâfir olacağı anlaşılır. Zira Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* yöneticilere isyan edilmesini namazı terk ettikleri zaman mübah kılmıştır. Onlara isyan edilmesine cevaz namazı terk etmelerine bağlanmıştır. Bundan anlaşılan şudur ki namazın terki yöneticilere isyan etmeyi mübah kılan bir küfür çeşididir. Bununla beraber namazın terki dışında diğer küfürlere gelince eğer böyle amellerde bulunurlarsa "Açık bir küfür görmeniz müstesna..." hadisi gereğince onlara isyan etmek yine vaciptir."[333]

İşte gerçekten olgun anlayış budur. Şayet biz bu hadisi çağımızın sapkın, haktan uzak Mürcie'sinin anladığı gibi anlayacak olursak, yani yöneticiler bizi namazdan engellemedikleri sürece onlara karşı gelmek caiz değildir diyecek olursak, bugün yeryüzünün neresinde olursa olsun hiçbir yöneticiye karşı çıkmak caiz olmaz. Zira bilinen bir gerçektir ki bugün yeryüzünün tüm yöneticileri hiç kimseyi namazdan alıkoymamaktadır. Böyle sapkın bir mananın çıkması işin başında onların anlayışının bâtıllığını ortaya koyar.

---

[333] El-Camiu Fi Talebil İlmi-ş Şerif.

Sonuç

1- Öncelikle günümüz yöneticileri namaz kılmamaktadırlar. Bu yüzden İrca Ehlinin bu şüphesi boş bir laftan ibarettir.

2- Tevhid bütün amellerin kabul edilebilmesinin ilk şartıdır. Günümüz yöneticileri Tevhid ile amel etmedikleri için –namaz kıldıklarını kabullensek bile- bu namazları makbul değildir.

3- Şirk bütün iyi amelleri yok eder. Günümüz yöneticileri –namaz kıldıklarını kabullensek bile- kıldıkları namaz şirklerinden dolayı makbul değildir.

Hiç şüphesiz başında ve sonunda hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a özgüdür.

ON DOKUZUNCU ŞÜPHE

Namaz İslam Alametidir Konusu

Kendisinden açık bir şirk görülmekle birlikte namaz kılan bir kimsenin kesinlikle Müslüman olarak isimlendirilemeyeceğine dair bir önceki konu başlığında verdiğimiz bilgilerden sonra burada bir başka şüphenin de giderilmesinde fayda vardır.

Kendisinden hiçbir şekilde şirk ameli görülmeyen kimselerin sadece namaz kılmaları ya da buna benzer İslam alameti göstermeleri dolayısı ile Müslüman olarak isimlendirileceği özellikle gerek muasır birçok âlimin eserlerinde gerekse de bu eserleri okuyan talebelerin dillerinde dolaşmaktadır. Öyle ki bu mesele yaşadığımız şu günde hararetli bir şekilde tartışılan meselelerden bir tanesi haline gelmiştir.

Konu üzerinde ihtilaf artık öyle bir safhaya ulaşmıştır ki farklı görüşlere tahammül kalmamış, zahiren İslam alameti taşıyan kimseleri tekfir edenler, karşıt görüş sahipleri tarafından "Haricî" olarak isimlendirilirken, zahiren İslam alameti taşıyan kimseleri Müslüman kabul edenler ise daha büyük bir suçla itham edilmişler, müşrikleri tekfir etmemeleri sebebiyle kâfir olarak ilan edilmişlerdir.

Konunun bu şekilde girift bir hal almasının sebeplerinden bir tanesi de hiç şüphesiz apaçık bir müşrik toplumda yaşamamıza karşılık yaşadığımız toplumun fertlerinin tüm müşrik toplumlar gibi Allah'a iman iddiasında bulunmaları ve bu iddialarına nispetle bir önceki şeriattan yani Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirmiş olduğu şeriattan bir takım ibadet türü eylemleri bilfiil icra ediyor olmalarıdır. Merhum Seyyid Kutub *(rahimehullah)* içinde yaşadığımız bu hali yıllar önce şu şekilde dile getirmektedir:

"Bugün yeryüzünde isimleri Müslüman ismi, kendileri de Müslüman bir sülaleden gelen milletler vardır. Yine bir zamanlar İslâm yurdu olan birtakım ülkeler vardır. Ancak bu milletler, günümüzde -hakkıyla- Allah'tan başka ilah

bulunmadığına şahitlik etmedikleri gibi bu ülkeler de, hakkıyla günümüzde Allah'ın dinini din edinmiyorlar..."[334]

Kendilerini Müslüman olarak isimlendiren, buna binaen birçok şerî ameli işleyen ancak bununla beraber Tevhidin esasından uzak, İslam dininden bihaber ve hayatları boyunca her daim Allah'a şirk koşan bir toplum... İşte böyle bir toplumda yaşamanın vermiş olduğu sıkıntılardan bir tanesi de bu toplumun fertlerine karşı Müslüman bir şahsiyetin ne şekilde bir tavır alacağı konusudur.

Yaşadığımız şu günde bu konu üzerinde birçok görüş dillerde dolaşmaktadır. Ve hâkim olan görüş, namaz gibi İslam alametlerinden bir alameti gösteren kişiye kendisinde apaçık bir şirk görülmediği müddetçe Müslüman muamelesi yapılacağıdır. Özellikle son dönemde Tevhid ve akîde yönünden oldukça başarılı çalışmalara imza atan Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz ve Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî gibi muasır âlimlerimizin de konu üzerinde bu şekilde bir kanaat belirtmeleri ister istemez birçok Müslümanın "Kendisinde şirk görmediğimiz sürece namaz gibi bir İslam alameti taşıyan kimselere Müslüman hükmü uygularız" görüşünü benimsemelerine neden olmuştur. Durum sadece bununla da kalmamış içinde yaşadığımız müşrik toplumun fertlerine, açık bir şekilde şirkten teberi etmedikleri sürece müşrik hükmü uygulayan bizler ise Haricîlik ya da tekfircilikle suçlanır olmuşuzdur. Burada hemen belirtmekte fayda vardır ki, bizler içinde yaşadığımız şu toplumun fertlerine, apaçık bir şekilde şirkten teberri etmedikleri sürece, ne bilinçsizce Tevhid kelimesini ikrar etmelerinden ne de İslam alameti olarak zannedilen namaz gibi eylemleri işliyor olmalarından dolayı Müslüman hükmü uygulamamaktayız. Açık bir şekilde malum ve bilinen şirk itikadlarından teberi etmedikleri sürece bizim katımızda içinde yaşadığımız bu toplumun fertleri müşrik, kâfir hükmündedir.

O halde burada Allah'ın izniyle konu üzerinde uzunca bir zamandan bu yana yapmış olduğumuz araştırma sonucunda elde ettiğimiz bilgileri aktarmakta fayda vardır.

1- Zahiren Üzerinde İslam Alameti Taşıyan Kimsenin Müslüman Olduğuna Dair Getirilen Deliller

Üzerinde İslam alametlerinden bir alameti bulunduran kimsenin zahiren Müslüman olarak isimlendirileceğine dair öne sürülen görüşü savunanların temelde getirmiş olduğu aslî delil Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'den sahih senetle nakledilen "Kim bizim kıldığımız namazı kılar, bizim kıblemize yö-

[334] Fi Zilal-il Kur'an 2/1106.

nelir ve bizim kestiğimizi yerse bu kimse Müslümandır" hadisidir.[335]

Konu üzerinde ilk olarak bu hadisle istidlalde bulunan muhaliflerimiz hadisi zikrettikten sonra "Üzerinde namaz gibi İslam alameti bulunduran kimse hükmen Müslümandır. Kendisinden açık bir şekilde şirk ve küfür ameli görülmediği sürece bu kimseye Müslüman hükmü uygulanmalıdır" demektedirler. Nitekim bu hadisi delil olarak getiren Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz şöyle demektedir:

"Bu kimse hükmen Müslümandır. Böyle bir kimse, durumu kapalı olan Müslüman olarak nitelendirilir. Bu, kendisinde Müslümanlık alametlerinden birisi görülüp, İslam'ı bozan herhangi bir davranışına şahit olunmayan kimsedir. Çünkü Müslümanlık alametleri zahiri sebepler olup; şar'i, sahibine Müslüman hükmünü vermeyi bu sebeplere bağlamıştır. Öyleyse böyle bir kimse için Müslüman hükmü sabit olur. Ancak, İslam'ı bozan bir davranışta bulunmak gibi daha kuvvetli bir zahiri durum, bu zahiri durumla çelişirse hüküm buna göre verilir. İslam'ı bozan bir davranışına şahit olunmayan kimse için İslam hükmü sabittir."[336]

Aynı şekilde Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisi de konu üzerinde şu değerlendirmeleri yaptıktan sonra bu hadisi delil olarak getirmektedir;

"Kesin olarak bildiğimiz ve inandığımız şu ki, İslam'ın muteber alametlerinden birini izhar eden kişinin içinde gizledikleri Allahu Teala'ya havale edilerek dünyevi işlerde kendisine Müslüman muamelesi yapılır. Çünkü kişinin içinde gizledikleri Allahu Teala'yı ilgilendirir ve dünyevî ahkamda bunun üzerine hüküm bina edilmez. Kendisini İslam'dan çıkaracak bir söz söylemediği veya bir fiil işlemediği sürece, bu tür kişilerin arkasında namaz kılınır, kendisine selam verilir ve kestiği yenir."[337]

Zahiren İslam alameti gösteren kimseye Müslüman hükmü verileceğine dair getirilen delillerden bir diğeri ise selef âlimlerinin konu hakkındaki sözleridir. İşte bu nakillerden bazıları...

İbn-i Recep el-Hanbelî şöyle demektedir: "Bilinmesi zorunlu olan şeylerden birisi de Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in, kendisine gelerek İslam'a girmek isteyen herkesin yalnızca şehadeti söylemelerini yeterli kabul ettiği, bununla kanlarının güvencede olduğu ve bununla Müslüman sayıldıklarıdır. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* üzerine doğru kılıç kaldırdığında *La ilahe*

---

[335] Buhari: 391.
[336] El-Camiu Fi Talebi-l İlmi-ş Şerif.
[337] Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak.

illallah diyen kişiyi öldüren Usame ibn Zeyd'in bu davranışını şiddetle kınamıştır. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hiçbir zaman, Müslüman olmak için kendisine gelen bir kimseye herhangi bir şey şart koşmamıştır. Ancak daha sonra o kimse namazı ve zekatı yerine getirmekle yükümlü tutulurdu."[338]

Bir başka yerde ise İbn Receb şöyle der: "Kim şehadeti ikrar ederse, o kimsenin hükmen Müslüman olduğu kabul edilir. Eğer bu şekilde İslam'a girmişse, İslam'ın gerekleri olan diğer şeylerle yükümlü tutulur."[339]

Akidetu't-Tahaviyye'yi şerheden İbnu Ebi'l-İz el-Hanefî şöyle der: "İslam'a has olan alametlerden her biri sebebi ile kişi Müslüman olarak kabul edilir."

İbn Hacer şöyle der: "Hadiste insanların konumlarının zahire göre belirleneceği hükmü mevcuttur. Kim, din alametlerini ortaya koyarsa, İslam'a aykırı bir davranışta bulunmadıkça onun hakkında Müslümanlar için geçerli olan hüküm geçerli olur."[340]

Konuya dair muhalif görüşleri delilleri ile beraber zikrettikten sonra şunları söyleyebiliriz.

Yazımızın girişinde de belirttiğimiz gibi bugün üzerinde yaşadığımız şu günde namaz kılan ya da buna benzer İslam alameti türünden söz ve fiilleri ortaya koyan kimseye Müslüman hükmü uygulanacağına dair ortaya atılan görüşün en kuvvetli delillerinden bir tanesi Rasulullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in şu hadisidir:

"Kim bizim kıldığımız namazı kılar, bizim kıblemize yönelir ve bizim kestiğimizi yerse bu kimse Müslümandır."[341]

Bu hadis ile yapılan delillendirmede ortaya çıkan en büyük hata hadisin zahirine sarılarak konuya dair nasları bir arada değerlendirmemek olmuştur. Bunun sonucunda ise hadisin sadece lafzına/mantukuna sarılınmış hadiste aslen anlatılmak istenilen gözden kaçırılmıştır.

Bununla birlikte konu üzerinde yapılan diğer bir hata ise, bu hadisi delil olarak getiren kimseler konuya dair âlimlerden sadece küçük bir kısmının sözlerini zikretmişler, muhaddis ve fukahanın görüşlerine kısmi olarak değinmişler ve özellikle Hanbelî âlimlerinden alınan nakilleri ümmetin genel ittifakı olarak sunmuşlardır. Kısa bir süre önce konuyu tartıştığımız bir ilim talebesi kardeşimiz namaz kılan kimseye mutlak surette Müslüman hükmü verileceğini ve bu

---

[338] Camiu-l Ulum ve-l Hikem sy: 72.

[339] Camiu-l Ulum ve-l Hikem sy: 21.

[340] Fethu-l Bârî: 1/497.

[341] Buhari: 391.

hususta icma olduğunu söyleyerek, Şeyh Ebu Basir'in konu üzerindeki icma iddiasını bize delil olarak getirmiş ve icmaya muhalefet ettiğimiz iddiasıyla neredeyse bizi tekfir etmiştir. İşte burada yapılan en büyük hata; konuyu aslî kaynaklardan tahkik etmemek, sadece konuyu değerlendiren birkaç muasır âlimin fetvası ile amel etmektir.

Yapılan hatalardan bir diğeri de özellikle Hanbelî âlimlerinin konuya dair vermiş oldukları fetvalarda illetin göz ardı edilmesidir. Öyle ki, namaz kılma amelini açık bir şekilde kişinin İslam'ı için yeterli olduğunu söyleyen Hanbelî âlimleri dahi fetvalarının illetlerini açık ibarelerle belirtmişlerdir. Ancak bu ibareler her nedense göz ardı edilmiştir.

O halde burada sözü geçen hadisin bu çerçeve içinde yeniden değerlendirilmesi, hadise yönelik İslam ulemasının, muhaddislerin sözlerinin bir bütün olarak ele alınması, ümmetin genel kanaatinin aktarılması, verilen fetvalarda illetlerin ortaya konulması gerekmektedir.

* Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) hadiste acaba neden "kim namaz kılarsa..." dememiş, buna karşılık "bizim kıldığımız namazımızı kılarsa..." demiştir? Zira hadiste "salatena" ifadesi kullanılarak Müslümanlara izafe edilen bir namaz, kişinin İslam'ı için şart olarak getirilmiştir.

* Hadiste niçin namaz ibadeti zikredilirken, oruç, zekat hac gibi diğer ibadetlerden hiç birisi zikredilmemiştir?

* Acaba neden "bizim namazımızı..." kılarsa şartı ile yetinilmeyip kıblemize dönme şartı da zikredilmektedir. Ve bu şart "bizim kıblemize" şeklinde getirilmiştir?

* Neden namazın taharet, setru-l avret gibi diğer şartları zikredilmemiş sadece kıblemize yönelme şartı zikredilmiştir?

* Bu iki şarta binaen neden üçüncü bir şart olarak "kestiğimizi yerse" şartı getirilmiştir. Kişinin bizim kestiğimizi yemesi ile Müslümanlığı arasında ne gibi bir ilişki vardır?

İşte tüm bu hususlar en ince detayına kadar incelenmeden hadisin sadece lafzıyla amel etmek ve lafızdan hüküm çıkarmak ister istemez doğru sonuca ulaşmaktan alıkoyacaktır. Bu ise doğal olarak Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ümmetine vermek istediği mesajı anlayamamayı, onun öğretisinden uzak kalmayı beraberinde getirecektir. O halde burada konu üzerinde gerek şarihlerin gerekse de fukahanın değerlendirmelerini bir bütün olarak incelemek gerekmektedir.

Öncelikle hemen belirtmekte fayda vardır ki, iddia edildiği üzere namaz gi-

bi bir alameti üzerinde taşıyan kimseye direkt olarak Müslüman hükmü verileceği görüşü üzerinde ne bir ittifak ne de bir icma vardır. Bu iddia boş bir vehimden başka bir şey değildir. Dört mezheb âlimleri arasında sadece Hanbelî âlimleri namazı İslam alameti olarak görmüşlerdir. Nitekim Hanbelî fakihlerinden İbn-i Kudame el-Makdisi "Kâfir; namaz kıldığı zaman onun İslam'ına hükmedilir. Bunun cemaatle ya da ferdi olması ya da daru-l harbte ya da daru-l İslam'da olması arasında bir fark yoktur"[342] diyerek Hanbelî mezhebinin görüşünü söylemiştir. Ancak İbn-i Kudame bu ifadesinin hemen devamında namaz kılanın Müslümanlığına hükmetmeye karşılık zekât, oruç ve haccedenlerin İslam'ına hükmedilmeyeceğini söylemiş bunun sebebi olarak da "Muhakkak ki namaz, şehadet kelimesini ikrar etmek gibi sadece İslam dinine has bir ameldir. Ancak zekât, oruç ve hac gibi diğer amellere gelince onları yapanın İslam'ına hükmedilmez. Çünkü müşrikler Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında hac ediyorlardı. Hatta Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* müşriklerle birlikte haccetmekten ashabını men etmişti. Zekâta gelince o sadakadır. Mekkeli müşrikler sadaka veriyordu. Aynı şekilde Müslümanlardan alındığı haliyle zekât farz kılınmıştı. Bundan dolayı kişi zekât vermekle Müslüman olmaz. Oruca gelince tüm din mensupları oruç tutmaktadır. Ancak namaz sadece ehli İslam'a has bir amel olması dolayısıyla Müslümanların fiillerini kâfirlerin fiillerinden ayırmaktadır. Bununla beraber kıbleye yönelmek, ruku ve secde etmek suretiyle kâfirlerin namazından farklı bir namaz kılmadığı sürece sadece kıyam durmak, kişinin İslam'ı için yeterli bir fiil değildir. Çünkü kâfirler de namazlarında kıyamda durmaktadırlar" demiştir.[343]

Gerçekten İbn-i Kudame'nin konu üzerindeki değerlendirmeleri tekrar tekrar okunmaya değerdir. Ve hadisi incelerken yukarıda yazmış olduğumuz bütün sorulara cevap vermektedir. Hanbelî âlimlerinin, namaz ile kişinin İslam'ına hükmetmeleri, namazın Müslümanları kâfirlerden ayıran mümeyyiz bir vasfının olması dolayısıyladır. Bundan dolayı sadece kıyamda durmakla kişinin İslam'ına hükmedilemeyeceği gibi hac, zekât ya da oruç gibi amellerden dolayı da kişinin İslam'ına hükmedilmemektedir. Bu görüş sadece İbn-i Kudame'nin görüşü olmayıp Hanbelî mezhebi âlimleri bu hususu açık bir şekilde ifade etmişlerdir:

"Teşrî edildiği üzere bütün heyetiyle kılınan namaz ancak bizim şeriatımıza mahsus bir ibadettir.[344] Kanın korunmasının namaza bağlanması namazın bi-

---

[342] El-Muğni, Faslu Salati-l Kâfir 7114. Fasıl. 19/488.
[343] El-Muğni, Faslu Salati-l Kâfir 7114. Fasıl. 19/488.
[344] Şerhu Munteha-l İradat, Kitabu-s Salat 1/301.

zim şeriatımıza has bir ibadet olmasındandır.[345] Çünkü namaz bizim şeriatımıza has bir rükündür.

Zekât ve oruca gelince bununla kişinin İslam'ına hükmedilmez."[346]

Anlaşılacağı üzere Hanbelî âlimleri namazı sadece Müslümanlara has bir fiil olması dolayısıyla kişinin İslam'ına hükmetmek için yeterli bir amel görmektedirler. Diğer bir deyimle sadece Müslümanların ortaya koydukları bir amel olması sebebiyle namaz Müslümanları diğer din mensuplarından ayıran bir alamet-i farikadır. Sadece kıyam halinin yeterli bir alamet olmayacağı, aynı şekilde zekât, hac ve oruç gibi amelleri işleyen kimseye de Müslüman hükmü verilemeyeceği bu amellerin Müslümanlarla kâfirler arasında onları birbirinden ayıran bir alamet olmamasından kaynaklanmaktadır.

Sonuç olarak Hanbelî alimlerinin namaz kılan bir kimseye Müslüman ismi vermelerinde yatan temel illet, namazı sadece Müslümanların kılmasından başka bir şey değildir. Nitekim kendileri de bunu açık açık dile getirmişler, bir karmaşanın hâsıl olmaması adına sadece kıyam halini İslam alameti için yeterli görmemişlerdir. Aynı şekilde müşriklerin oruç, zekât ve hac ibadetini yapmaları sebebiyle bu tip ibadetleri yapan kişilerin de İslam'ına hükmetmemişlerdir. Koydukları kaide, verdikleri fetva olabildiğince açık ve nettir: Kim sadece Müslümanlara has olan bir amel işlerse, bu kimseye işlediği amel ile Müslüman hükmü veririz.

Soru: Bugün yaşadığımız şu zaman ve mekânda Allah'ın indirdiği hükümleri bir kenara atarak teşrîde bulunan, Allah'ın dinine savaş açan, Allah'ın dininden başka bir din olan demokrasi ile yatıp demokrasinin kokuşmuş meyvesi olan laiklikle kalkan, hayatlarını bütünüyle tağutlara ibadet etmekle geçiren, 3–5 senede bir tağutlara teşrî hakkını vermek suretiyle onlara iman tazeleyen, tasavvuf adı altında her türlü şirk ve küfrü işleyen kimselerin bizim kıblemize yönelerek bizim gibi namaz kıldıkları böyle bir günde acaba namaz ameli Müslümanlarla kâfirleri birbirinden ayıran bir alamet-i farika mıdır? Apaçık bir şekilde şirklerine şahit olduğumuz milyonlarca insanın yaşadığı bir toplumda namaz ameline sadece Müslümanlara has bir amel diye isim vermek ve sahibini de Müslüman olarak isimlendirmek ne kadar doğrudur?

Özellikle bugün bu mesele etrafında yapılan tartışmalarda Hanbelî âlimlerinin sözlerinin aktarılması ve bunun, ümmetin ittifak ettiği görüş olarak telakki edilmesi ve yine Hanbelî âlimlerinin mutlak olarak namazı kişinin İslam'ına

---

[345] Keşşafu-l Kına an Metni-l Ikna, Kitabu-s Salat 2/114.

[346] Şerhu Munteha-l İradat, Faslu Tevbeti-l Mürteddin 11/325.

hükmetmek için yeterli bir alamet görmelerinden dolayı hadisin açıklaması sadedinde sözlerimize, Hanbelî mezhebi âlimlerinin görüşlerini belirterek başladık. Zira namaz gibi İslam alameti taşıyan kişiler zahiren Müslümandır görüşünün en kuvvetli savunucuları Hanbelî mezhebi âlimleridir. Ancak Hanbelî mezhebi dışında diğer mezhepler namaz gibi İslam alametinin kişinin İslam'ına hükmetmek için yeterli bir karine olmayacağı görüşündedirler. Bu hususta dört mezhebin görüşünün zikredildiği "el-Mevsuatu-l Kuveytiyye" de şu bilgilere yer verilmektedir:

"Gerek Hanefîler gerekse Hanbelîler namaz fiili ile kâfirin Müslüman olacağına hükmetmişlerdir. Ancak Hanbelîler kılınan namazın cemaatle ya da ferdi olmasını yine aynı şekilde daru-l harb ya da daru-l İslam'da olması arasında fark gözetmemişlerdir. Kişi ne zaman namaz kılarsa İslam'ına hükmedilir demişlerdir. Hanefîler ise ancak vaktinde cemaatle tam bir namaz kılarsa İslam'ına hükmedilir demişlerdir. Malikîler ve Şâfilerden bazıları ise, sadece namaz ile bir kâfirin Müslümanlığına hükmedilmez. Çünkü namaz İslam'ın furuundandır. Hac etmek, oruc tutmak gibi sadece namaz kılmakla kişi Müslüman olmaz. Çünkü Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "İnsanlarla *La ilahe illallah* deyinceye kadar savaşmakla emrolundum..." demiştir. Yine Şâfilerden bazıları şöyle demiştir:

"Şayet daru-l İslam'da namaz kılarsa onun İslam'ına hükmedilmez. Çünkü bu durumda dinini gizleyerek namaz kılması ihtimali vardır."[347]

Hanefî âlimleri, Hanbelî âlimleri gibi İslam alametini kişinin İslam'ı için yeterli bir hal olarak görmekle birlikte namazın İslam alameti olabilmesi için cemaatle kılınmasını şart koşmuşlar, ferdî namaz kılan bir kimsenin Müslümanlığına hükmedilemeyeceğini söylemişlerdir. İbn-i Nüceym şöyle demiştir:

"Asıl olan şudur ki; kâfir bir kimse ferdî namaz kılmak, oruç tutmak, kâmil olmayan bir şekilde hac etmek sadaka vermek gibi diğer din sahiplerinin de yapmış olduğu ibadetlerden birisini yapmasıyla Müslüman olduğuna hükmedilmez. Yine aynı şekilde teyemmüm gibi bizim şeriatımıza has olan ancak aslî ibadetlerden olmayan bir amelle de Müslüman olduğuna hükmedilmez."[348]

Hanefî âlimleri bu görüşlerine delil olarak ise hadiste geçen "bizim namazımızı kılarsa..." ifadesini getirmişler ve sadece cemaatle namazın bizim ümmetimize has bir amel olduğunu söylemişlerdir:

"Şayet bir kâfir cemaatle namaz kılarsa bizim katımızda onun İslam'ına

---

347 El-Mevsuatu-l Kuveytiyyeh Bab: İslam 1/1380.

348 el-Mevsuatu-l Kuveytiyye Bab: İslam 1/1380.

hükmedilir. Çünkü cemaatle namaz münferid namaza muhalif olarak sadece bu ümmete has bir ameldir. Ferdî namaz diğer ümmetlerin de amellerindendir. Nitekim Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Bizim kıldığımız namaz" demiş ve kıblemize yönelme şartı getirmiştir. Bununla (bizim namazımız ifadesiyle) kastedilen sadece bu ümmete has olması sebebiyle cemaatla kılınan namazdır."[349]

"Bizim namazımız ile kastedilen kâfir topluluklarının cemaatle namaz kılmamasına binaen sadece bizim ümmetimize has olması hasebiyle cemaatle kılınan namazdır."[350]

Görüleceği üzere Hanefî âlimlerinin de konu üzerindeki görüşlerinin altında yatan temel illet, kişiye Müslüman hükmünün verilebilmesi için sadece Müslümanlara has olan amelleri işlemiş olması gerekliliğidir. İşte sadece bu sebepten dolayı Hanefî âlimleri ferdî namazı, kişinin İslam'ına hükmetmek için yeterli bir şart olarak görmemişler ve bunu da münferid olarak kılınan bir namazın sadece Müslümanlara has olmayan bir amel olduğu esasına bağlamışlardır.

Not: Kısa bir süre önce yaklaşık 40 milyon insanın demokrasinin gereklerini işlemek suretiyle Allah'a şirk koştukları bir ortamda bu insanların büyük bir çoğunluğunun namaz kıldıkları ve "ben Müslümanım" dedikleri göz önüne alınarak, bugün namaz amelinin sadece Müslümanlara has bir amel olmadığını söyleyen ve bu söylemlerine binaen namaz kılan kimselere (araştırmadan) Müslüman hükmü vermeyen davetçilerin "Haricî" ya da "Tekfirci" olarak isimlendirilmeleri konusunun yukarıda verilen fetvalar ışığında yeniden değerlendirilmesinde fayda vardır...

Konu üzerinde Malikî mezhebi âlimlerinin görüşlerine gelince, bu konuda Malikî mezhebinden farklı görüşler gelmektedir. Nitekim eş-Şerhu-l Kebir'de namaz kılan bir kimse için "İki şehadet kelimesini söylemediği müddetçe İslam'ına hükmedilmez."[351] denilmiştir. Buna karşılık eş-Şerhu-l Kebir'in haşiyesi olan Haşiyetu-d Dusuki'de ise her iki görüş de, yani namaz kılan bir kimsenin Müslümanlığına hükmedilebileceği gibi Müslümanlığına hükmedilemeyeceği görüşleri de zikredilmiştir.[352]

Ancak konu üzerine dört mezhebin görüşlerini zikreden kitapların hemen hemen hepsinde Malikîlerin aslî görüşünün namaz kılan bir kimseye direkt olarak İslam hükmü uygulanamayacağıdır. Nitekim yukarıda geçtiği üzere Mevsuatu-l Kuveytiyye'de "Malikîler sadece namaz ile bir kâfirin Müslümanlığı-

---

349 Haşiyetu Reddu-l Muhtar 1/381.

350 Dureru-l Hukkam Şerhu Gureru-l Ahkam 1/220.

351 Eş-Şerhu-l Kebir 1/326.

352 Haşiyetu-d Dusukî Ala Şerhi-l Kebir 3/227.

na hükmedilmez." denilirken, İmam Kurtubi tefsirinde tercih edilen görüşün kişinin namaz kılmasıyla direkt Müslüman olarak isimlendirilemeyeceğini, aslının araştırılması gerektiğini söylemiştir:

"Şayet kâfir bir kimse namaz kılar yahut İslam özelliklerinden olan bir fiili işleyecek olursa, ilim adamlarımız (Malikî mezhebi âlimleri) böyle bir kimse hakkında farklı kanaatlere sahiptirler. İbnu-l-Arabî der ki: Görüşümüze göre böyle bir kimse bunları yapmakla Müslüman olmaz. Şayet ona: "Bu namazın arka planı nedir?" diye sorulacak olursa, o da: "Benim bu kıldığım namaz, Müslüman olarak kıldığım namazdır" derse ona; *La ilahe illallah* de, denilir. Şayet bunu söyleyecek olursa, doğru söylediği ortaya çıkar. Eğer bunu söylemeyi kabul etmezse, onun bu davranışının bir oyun olduğunu öğrenmiş oluruz. Bununla birlikte böyle bir davranışta bulunmakla Müslüman olacağını kabul edenlerin görüşüne göre, irtidat etmiş olur. Ancak sahih olan bunun irtidat değil de aslî bir küfür olduğudur."[353]

Aslen Malikî mezhebi kaynaklarının birçoğunda kişinin İslam'ı için esas olan hususun Tevhid kelimesinin ikrarı ile beraber zahiri amellerin yerine getirilmesi şart olarak getirilmiştir. Her ne kadar bazı Malikî âlimlerinden bu konuda ihtilaf olduğu zikredilse de bu ihtilafın zayıf olduğu görüşü benimsenmiştir.[354]

Şâfi mezhebine gelince, Şâfiler "İnsanlarla *La ilahe illallah* deyinceye kadar savaşmakla emrolundum" hadisini delil olarak getirmişler ve İslam alameti göstermekle kişinin İslam'ına hükmedilemeyeceğini söylemişlerdir. İmam Nevevi bu hususta şunları söylemektedir:

"Aslen kâfir olan bir kimse imamlık yaparak, imama tabi olarak, münferiden, mescide ya da başka bir yerde ne şekilde olursa olsun namaz kılmakla Müslüman olmaz. Daru-l İslam ya da daru-l harbte olması da durumu değiştirmez. Bu İmam Şâfi'nin Kitabu-l Umm'de geçen ifadesidir."[355]

Daha sonra İmam Nevevi konuya dair ihtilafları getirmekte, mezhep âlimlerinden bir kısmının daru-l harbte kişinin namaz kılmasının İslam'ına alamet olacağını ancak daru-l İslam'da takiyye ihtimalinden dolayı namaz kılan bir kimsenin İslam'ına hükmedilemeyeceğini, yine namazda teşehhüd esnasında kişinin şehadet kelimesini getirmesiyle İslam'ına hükmedilip hükmedilemeyeceğine dair ihtilafları uzun uzun zikretmektedir. Aynı şekilde "Mevsuatu-l

---

[353] El-Camiu Li Ahkam.

[354] Haşiyetu-d Dusuki Ala Şerhi-l Kebir 3/227.

[355] Şerhu-l Mühezzeb 4/252.

Kuveytiye'de" Şâfilerin bir kısmının sadece namaz ile bir kâfirin Müslümanlığına hükmedilmez. Çünkü namaz İslam'ın furuundandır. Hac etmek, oruç tutmak gibi sadece namaz kılmak ile kişi Müslüman olmaz. Çünkü Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "İnsanlarla *La ilahe illallah* deyinceye kadar savaşmakla emrolundum..." demiştir. Yine Şâfilerden bazıları "Şayet daru-l İslam'da namaz kılarsa onun İslam'ına hükmedilmez. Çünkü bu durumda dinini gizleyerek namaz kılması ihtimali vardır."[356] dediklerini nakletmiştik.

Görüleceği üzere Şâfii âlimleri namaz kılan kimsenin ne şekilde olursa olsun İslam'ına hükmedilemeyeceğini açık olarak ifade etmişlerdir. Burada dikkate değer husus ise, Şâfilerden bazılarının daru-l harp daru-l İslam ayrımına gitmeleridir. Aslen kâfir olan bir kimsenin daru-l İslam'da namaz kılmasıyla kendisine Müslüman hükmü uygulanmayacağını söylemeleri ve bunu da takiyye ihtimaline bağlamaları kayda değer bir görüştür. Yani Şâfilerden namazın daru-l İslam'da İslam alameti olmayacağını söyleyen bazı âlimler bunun illetini daru-l İslam'da kılacağı namazdaki ihtimale bağlamışlardır. Ve ihtimalli bir hal anında kişinin namaz kılmasıyla İslam'ına hükmetmemişlerdir. Bu gerçekten âlimlerin fıkhının derinliğine bir işarettir.

Burada son olarak "Kim bizim namazımızı kılarsa..." hadisinin Buhari'de geçen bir diğer rivayetini vermekte fayda vardır. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmaktadır:

"İnsanlarla *La ilahe illallah* deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Bunu söyledikten sonra bizim namazımızı kılar, bizim kıblemize yönelir ve bizim kestiğimizi yerse kanları ve malları bizim üzerimize haram olur. Ancak İslam'ın hakkı müstesna... Hesapları Allah'a kalmıştır."[357]

Görüleceği üzere bu hadiste kişilerin İslam'ı için öncelikle *La ilahe illallah* demeleri şart koşulmuş, Tevhid kelimesinin ikrarından sonra "Kim bizim namazımızı kılarsa..." denilmiştir. Şâfilerden Hafız İbn-i Hacer el-Askalanî bu hadisin şerhinde konuyu geçtiğimiz sayfalarda söylediğimiz gibi zaman ve mekân açısından ele alarak şu mükemmel değerlendirmeleri yapmıştır:

"Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bu hadiste kelime-i Tevhidin ikinci kısmını, yani kendisinin risaletine iman etmenin gerekliliğini zikretmemiş sadece Tevhid kelimesinin ikrarı ile yetinmiştir. Ancak burada o da kastedilmektedir. Şöyle ki, bir kimse "el-hamdu" okudum dediği zaman Fatiha Suresi'nin tamamını okuduğunu kastetmektedir. Bir başka görüşe göre ise hadisin bu kısmı

---

[356] El-Mevsuatu-l Kuveytiyyeh Bab: İslam 1/1380.
[357] Buhari.

Tevhidi inkâr edenler hakkında varid olmuştur. Tevhidi inkâr eden bir kimse şayet Tevhid kelimesini ikrar ederse ehli kitabın muvahhidleri gibi olur ki, Rasulullah'ın getirdiği diğer şeylere iman etmesi gerekir. İşte bundan dolayı zikredilen ameller Tevhide atfedilmiştir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "İnsanlarla *La ilahe illallah* deyinceye kadar savaşmakla emrolundum" dedikten sonra "Kim bizim namazımızı kılarsa" demiştir. Çünkü dinin gerektirdiği namaz, risaleti de kabul etmeyi gerektirir.

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in zikredilen amellerle yetinmesinin sebebi şudur: Ehl-i kitaptan Tevhidi kabul edenler her ne kadar namaz kılıp, kıbleye yönelip, hayvan keserlerse de, bizim gibi namaz kılmazlar, bizim kıblemize yönelmezler. Onlardan bir kısmı Allah'tan başkası için kurban keserken, bir kısmı ise bizim kestiğimizi yemez. Bu sebepten dolayıdır ki bir başka rivayette "bizim kestiğimizi yerse..." buyrulmuştur. İlk dönemde dinin alanına giren konuların aksine, insanların namaz ve yeme konusunda nasıl bir yaşantı sürdürdüklerini anlamak kolaydı. Ondan dolayı bu hususlar esas alınmıştır."[358]

Gerçekten Hafız İbn-i Hacer konuyu ilmine ve fıkhına yakışır bir şekilde ele almış, şahıslara İslam hükmü vermeyi zaman ve mekân açısından çok güzel tespit etmiştir. Nitekim aslen yukarıdaki hadise baktığımızda da Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kimlere İslam hükmü uygulayacağımız hususunda mükemmel bir tanım yapmaktadır. Hadiste öncelikle Tevhid kelimesinin ikrarı şart olarak getirilmiş, bu şekilde aslen ilk defa İslam'a davet edilen Mekkeli müşriklerden bir ferde hangi ameli neticesinde Müslüman hükmü uygulamamız gerektiği buyrulmuş, arkasından ise diğer şartlar ilave edilerek Mekkeli müşriklere yönelik uygulamadan ehl-i kitap çıkarılmıştır. Zira ehli kitabın Tevhidi ikrar etmeleri kendileri için bir İslam alameti değildir. Onlar şirk halinde iken bu kelimeyi ikrar etmektedirler. O halde ehl-i kitaptan bir ferde Müslüman hükmünü uygulamak için yeni şartların getirilmesi gerekir ve bu şartların da ayırıcı ve mümeyyiz olması gerekir. Nitekim hadiste namaz kılma, kıbleye yönelme ve kestiğimizi yeme şartları ilave olarak getirilmiş ve bu şartlar da Müslümanlara izafe edilen bir namaz, Müslümanların yöneldiği bir kıble ve Müslümanların kestiğini yemek şartlarıyla te'kid edilmiştir.

Bilinmesi gerekir ki, tüm müşrik toplumların kendilerine has dini yaşama biçimleri vardır. Müşrik toplumlar Allah'a iman iddiası içindedirler. Müşrik toplumlar kendilerini bir önceki şeriata nispet ederler. Müşrik toplumlar bu nispetlerinin sonucunda bir takım amellerde bulunurlar. Müşrik toplumlardan bir

---

[358] Fethu-l Bari, Fadlun İstikbalu-l Kıble, Bab: 28 Hadis No: 391

kısmı ehl-i kitap gibi Tevhid kelimesini ikrar ederler. Bir kısmı hac ederler. Bir kısmı oruç tutarlar. Ya da tüm bu amellerin hepsini aynı anda yapan müşrik toplumlarla da karşılaşmak mümkündür.

Bugün içinde yaşadığımız bu toplum da tüm diğer müşrik toplumlar gibi Allah'a iman ettiğini iddia eden, bu iddialarının neticesinde kendilerini Rasulullah'a nispet eden ve bir takım amellerde bulunan bir toplumdur. İçinde yaşadığımız bu toplumun fertlerinin *La ilahe illallah* demeleri, kendilerini Müslüman olarak isimlendirmeleri, namaz kılıp dini ibadetlerde bulunmaları İslam dininin hususiyeti olmasından değil kendi şirk dinlerinin bir gereğidir. Ve bizler asla müşriklerin kendi dinleri gereği ortaya koydukları amellerle onları Müslüman olarak isimlendiremeyiz.

Yukarıda ilim ehlinden getirdiğimiz nakillerde açıkça görüldüğü gibi bir amelin "İslam Alameti" olabilmesi için o amelin sadece Müslümanlara has ve Müslümanların icra ettiği amel olması gereklidir. Bu şart olmadığı sürece kişileri kendi dinlerinin gereği olan bir amel sebebiyle Müslüman olarak isimlendiremeyiz. Velev ki bu amel İslam dininde olan bir amel olsa da durum bu şekildedir. Bu söylediklerimizi ispat sadedinde sadece ehl-i kitap olan Yahudi ve Hıristiyanların Tevhid kelimesini ikrar etmelerine karşılık neden bu söylemleri neticesinde kendilerine Müslüman hükmünün verilmemesini örnek olarak gösterebiliriz.

Ehl-i kitaptan olan Yahudi ve Hıristiyanlar kendi dinlerinin bir gereği olarak *La ilahe illallah* demektedirler. Ancak Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in risaletine inanmamaktadırlar. İşte bundan dolayı İslam âlimleri ehl-i kitaptan olan bir müşriğin Tevhid kelimesini ikrar etmesiyle yani *La ilahe illallah* demesiyle Müslüman olamayacağını buna karşılık mutlak surette "Muhammedun Rasulullah" demesinin de gerektiğini açık bir şekilde belirtmişlerdir. Bunun tek sebebi ise ehli kitabın zaten şirk halinde iken Tevhid kelimesini söylüyor olmasıdır.

Burada son olarak kısaca "İslam Alameti" ifadesi üzerinde durmakta fayda vardır. Yukarıda nakletmiş olduğumuz fetvalar çerçevesince şu hususu rahatlıkla söyleyebiliriz ki: İslam alameti sadece ama sadece Müslümanlara has olan amellerdir. Zira alamet; bir şeyin kendi türündeki diğerlerinden farklılığını belirten nitelikleridir.

Bakınız gerek Şeyh Ebu Muhammed gerekse Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz İslam alameti tanımını mükemmel bir şekilde ortaya koymuşlar, ancak ortaya koydukları tanımları selef âlimleri gibi zaman ve mekân açısından inceleyememişlerdir. Şeyh Ebu Muhammed İslam alametini "Bazı söz ve ameller

de vardır ki, sadece Müslümanlara özeldir. Dolayısıyla sadece Müslümanın işleyebileceği (namaz veya Kelime-i Tevhid gibi) bir alameti izhar eden kişinin Müslüman olduğuna hükmedilir" diyerek "İslam Alametinin"[359] tanımını sadece Müslümanların işlemiş olduğu söz ve ameller olarak yapmaktadır. Şeyh Abdulkadir bin Abdulaziz ise "İslam Alameti" tanımını şu şekilde yapmaktadır:

"Hükmî İslam alametleri İslam'ın hususiyetlerinden olup, başka din mensuplarının ortak olmadığı şeylerdir."[360]

İşte tanım budur... Öyle ise İslam alameti; hangi zaman ve zeminde olursa olsun sadece Müslümanların ortaya koydukları söz ve fiillerdir. İslam alameti olarak telakki edilen bir söz ve fiili kâfir ve müşriklerde görmek söz konusu değildir. Biz burada günümüz müşrik toplumunun fertlerinin namaz kılmalarıyla kendilerine kesinlikle Müslüman hükmünü uygulanamayacağını açıklamaya çalıştık. Hiç şüphesiz doğrularımız âlemlerin Rabbi'nin yardım ve inayetiyledir. Hatalarımız ise nefislerimizin kötülüklerindendir. Kardeşlerimizden isteğimiz ise hatalarımızı bizlere bildirmeleridir.

Sonuç

1- Öncelikle İslam alameti taşıyan bir kimseye direk olarak Müslüman hükmü verileceği görüşü üzerinde ne ümmetin bir ittifakı ne de bir icma vardır.

2- Mezhep âlimlerinden sadece Hanbelî âlimleri namazı açık bir İslam alameti olarak görmüşler ve ne şekilde olursa olsun namaz kılan bir kimseye Müslüman hükmü verileceğini belirtmişlerdir. Ancak Hanbelî âlimleri bu fetvalarına temel esas olarak namaz amelinin sadece İslam dininde olduğunu, kâfir ve müşriklerin namaz gibi bir ameli icra etmediklerini almışlardır.

3- Hanefî âlimleri de namazın bir İslam alameti olduğunu, ancak ferdî kılınan namaz ile kişiye Müslüman hükmü verilemeyeceğini, zira diğer din mensuplarının da ferdî olarak namaz kıldıklarını, buna karşılık cemaatle namazın sadece bu ümmete mahsus olmasından dolayı İslam alameti olduğunu ve sahibine Müslüman hükmü verileceğini söylemişlerdir. Hanefî âlimlerinin fetvalarında da temel illet ortaya konulan amelin sadece Müslümanlara has olmasıdır.

4- Malikî ve Şâfilere gelince, onlar İslam alameti ile kişilere Müslüman hükmü uygulanamayacağını sarih bir şekilde belirtmişlerdir.

---

[359] Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak

[360] El-Camiu Fi Talebi-l İlmi-ş Şerif

5- İçinde yaşadığımız toplumun aslen binlerce şirk ameli ile beraber namaz kılmaları -günümüz şartları dâhilinde- namaz ibadetinin İslam'ın bir alametifarikası olmadığını göstermektedir.

Bidayette ve nihayette hamd ancak âlemlerin Rabbi Allah içindir.

YİRMİNCİ ŞÜPHE

Ameller Niyetlere Göredir Hadisi

Bu şüphe ile demokrasi dininin parlamenterlerinin teşrî şirkine bulaşmalarını örtbas etmeye çalışan çevreler tağutî sistemin müftü, vaiz ve namaz kıldırma memurları ile resmi sistem tarafından oldukça ciddi imkânlarla desteklenen, dini sadece nahiv ilmi bilmekten ibaret zanneden, 40 yıl boyunca nahiv ilmi ile meşgul olan ancak Tevhid akidesine dair zerre kadar bilgiye sahip olmayan medrese mollalarıdır. Onlar Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sahih bir isnadla rivayet edilen "Ameller ancak niyetlerle muteberdir" hadisini kendi şirk dinleri lehine delil olarak getirerek "Bizim desteklediğimiz partinin asıl amacı İslam'ı hâkim kılmaktır. Niyetleri halistir. Ameller ise niyetlere göredir. Bundan dolayı bizim de kendilerini bu kutsal görevde desteklememiz vaciptir. Onların parlamentoya girmelerinin, demokrasi ile amel etmelerinin sebebi Allah'ın dinine ve Müslümanlara yardım etmektir. Bu niyetleri sebebiyle amelleri meşruluk kazanmaktadır" diyerek hakka bâtıl elbisesini giydirmenin en güzel örneğini sergilemektedirler. Ancak onların gerek demokrasi dini ile amel etme, gerekse onun mezheplerini destekleme noktasında delil olarak getirdikleri bu hadisin kendi lehlerine delil olacak hiçbir yönü yoktur. Konunun ayrıntıları ise şu şekildedir:

Ömer bin Hattab'tan rivayetle O; "Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in şöyle buyurduğunu işittim" demiştir:

"Ameller ancak niyetlerledir. Ve herkes için sadece niyet ettiği vardır. Kimin hicreti Allah'a ve Rasulüne ise onun hicreti Allah'a ve Rasulünedir. Kimin hicreti de elde edeceği dünyalığa ya da nikâhlayacağı bir kadına ise onun hicreti de hicret ettiği şeyedir."

Hadis âlimleri hadisin sıhhati hakkında ittifak etmişlerdir. İmam Buhari Sahihi'nde yedi yerde hadisi rivayet etmiştir.[361] İmam Malik hariç diğer büyük

[361] Bedu-l Vahy 1, İman 41, Nikâh 5, Menakıb'ul Ensar 45, İtk 6, Eyman 23, Hiyel 1.

hadis imamlarının birçoğu hadisi kitaplarında rivayet etmişlerdir.[362]

Öncelikle onların "Bizim desteklediğimiz partinin amacı Allah'ın dinine hizmet etmektir" şeklindeki sözleri sadece cahil halkı kandırabilme adına söylenmiş kocaman bir yalandır. Bu topraklarda yüz yıla yakın bir zamandır demokrasi uygulanmaktadır. Bu sürecin neredeyse tamamında ise İslam'a ve Müslümanlara hizmet etmek isteyen partiler şirk parlamentolarını doldurmuşlar, yönetim işini üstlenmişlerdir. Ancak gelinen nokta hiç kimsenin inkâr edemeyeceği kadar aşikârdır. Toplum tamamen dinsizleştirilmiş, Allah'ın dinine hizmet adına ortaya çıkanlar şirk dini olan demokrasiye hizmet etmekten başka bir şey yapmamışlardır. Şayet onların İslam'a hizmet olarak adlandırdıkları buysa biz böyle bir hizmetten dünyada ve ahirette beri olduğumuzu buradan bir kez daha kendilerine ifade etmek istiyoruz.

Bununla birlikte onların bu hadis ile delil getirme noktasında yaptıkları aslî hata, hadisin lafızlarını tahrif etmeleridir. Bir ayetin ya da hadisin delaletini anlama noktasında yapılan hata başkadır, ayetin ya da hadisin metnini bizzat tahrif etmek başkadır. Nassın delaletini anlama noktasında yapılan hatalar çoğu zaman makul karşılanabilirken nassın tahrif edilmesi hiçbir zaman kabul edilebilecek bir durum değildir.

Şüphe ehli bu hadis ile delil getirirken nassın delaletini yanlış anlamaktan dolayı değil nassı tahrif etmekten dolayı büyük bir yanılgıya kapılmışlardır. Yukarıda mealen vermiş olduğumuz hadiste Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir amelin kabul edilebilmesi için ihlâs üzere bir niyetle işlenmesi gerektiğini belirtirken onlar bunu tam tersine çevirmişler "İhlâs üzere yapılan bütün ameller makbuldür" demişlerdir. Hadisi bu şekilde tahrif etmenin sonucu ise iyi ve güzel bir niyetle şirk meclislerine iştirak etmenin caiz olduğu şeklinde tezahür etmiştir.

Bir amelin kabul edilmesinin şartları farklıdır bu şartlardan sadece bir tanesini yerine getirerek yapılan amelin mutlak surette makbul olduğunu iddia etmek oldukça farklıdır. Zannedersem aradaki bu fark tüm selim akıl sahibi kişiler tarafından anlaşılmaktadır.

Burada şu soruların cevaplandırılmasında fayda vardır. Acaba hadiste kastedilen ameller nelerdir? Kulların işlemiş oldukları bütün ameller hadisin kapsamına dâhil midir? Yoksa hadiste kastedilen sadece şer'î ameller midir? Haram olan ya da meşru olmayan amellerin de sahih niyetle yapılması bu amellere meşruiyet kazandırır mı?

---

[362] Müslim, İmaret 155 (nr. 4904), Tirmizi, Fedail'ul Cihad 16 (nr. 1647), Ebu Davud, Talak 11 (nr. 2201), Nesai, Taharet 60, Talak 24, Eyman 19, İbn-i Mace, Zühd 26 (nr. 4227)

Hadisin şerhi noktasında kaynaklara baktığımız zaman hemen hemen bütün âlimler "Ameller niyetlere göredir ifadesine bir takdir lazımdır" demişlerdir. Bundan dolayı âlimlerin bir kısmı hadisi "Ameller sadece niyetlerle kemale erer, tamamlanır" şeklinde manalandırmışlardır. Hadise bu şekilde bir takdir yapan âlimler hadiste zikredilen amellerin genel ve bütün ameller için gerekli olduğunu, bundan dolayı niyetin sadece belirli amellere tahsis edilemeyeceği görüşünü savunmuşlardır.

Buna karşılık âlimlerin çoğunluğu ve özellikle de Şâfii âlimleri "Ameller ancak niyetlerle sahih olur, itibar kazanır ve makbul olur" demişlerdir. "Bu takdire göre, burada kastedilen ameller niyete ihtiyaç duyulan şer'î amellerdir. Fakat yemek, içmek, giyinmek ödünç alınmış ya da gaspedilmiş malların mutlaka geri verilmesi gibi ameller için niyete ihtiyaç yoktur. Dolayısıyla burada zikredilen niyet, genel olarak yapılan bütün ameller için değil bilakis niyete ihtiyaç duyulan bazı ameller içindir."[363]

İbn-i Dakıyk El-Iyd, "Ameller ancak niyetlerle sahih olur ve itibar kazanır. Zira bir amel için kemalden ziyade sıhhat önemlidir" demiştir.[364] Aynı şekilde Sindi de Nesai şerhinde hadiste kastedilenin şer'an emredilen ibadet türü ameller olduğunu söylemiştir.[365]

İbn-i Sem'ani "İbadetlerin dışındaki amellerde de şayet salih niyet varsa sahibine sevap vardır. Örneğin kişi itaat kuvvetini artırmak için yemek yerse ecir alır"[366] demiştir.

Hadiste "Ameller ancak niyetlerledir" kısmının şerhi noktasında âlimlerin yapmış olduğu açıklamalar gösteriyor ki, hadiste kastedilen amellerden kasıt şeriat tarafından yasaklanmamış amellerdir. İhtilaf ise sadece hadiste geçen "Ameller" lafzının mübah olan amelleri kapsayıp kapsamadığıdır. Buna karşılık Şarî tarafından yasaklanan amellerin hadisin kapsamına girip girmediği İslam tarihi boyunca tartışma konusu bile olmamıştır.

Şari'in teklifi açısından amelleri kabaca üç ayrı gurupta incelememiz mümkündür. Bu amellerden bir kısmı Şari'in emrettikleri amellerdir. Şer'an emredilmiş amellerin kabul görmesi için belirli şartlar vardır. Bu şartlar olmaksızın ifa edilen görevler Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* tarafından kabul görmeyecektir. Bununla beraber bir amelin kabulü için şartlarına riayet etmenin yanında o

---

363 İbn-i Recep el-Hanbelî, Cami'ul İlim ve-l Hikem Tercümesi sy: 41.

364 El'Udde Şerhu İhkam'ul Ahkâm 1/45.

365 Süneni Nesai Şerhi 1/124.

366 Süneni Nesai Şerhi 1/124.

ameli bozan durumlardan da uzak kalmak şarttır. Niyet ise bu şartlardan sadece bir tanesidir. Niyet şartı ile beraber diğer şartlar yerine getirilmediği takdirde yapılan amel makbul olmayacaktır. Örneğin abdest almak için niyet ederseniz ancak başınızı mesh etmez, yüzünüzü yıkamazsanız bu abdest makbul bir abdest değildir. Bununla beraber abdesti bütün şartları ile beraber yerine getirseniz de onu bozan bir hal sizden sadır olursa yine abdest ile yapılması şart olan diğer amelleri yerine getiremezsiniz.

Şüphe ehlinin bu hadisi anlama noktasında düştüğü en önemli hata bu noktada başlamaktadır. Onlar Allah tarafından insanlara, kendisine inen vahyi beyan etmekle görevlendirilen Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in 23 yıl boyunca sanki sadece bu hadisi sahabilerine öğrettiğini zannetmektedirler. Halbuki Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Allah'ın indirdiği vahyi en güzel şekilde ümmetine beyan etmiş ve ümmeti için gecesi gündüz gibi aydınlık bir yol bırakmıştır. Kim bu yolu terk ederek nefsinin karanlıklarında konaklamayı tercih ederse yazıklar olsun ona!..

Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ümmetine öğrettiği temel esaslardan bir tanesi de Aişe *(radıyallahu anha)*'nın rivayet ettiği şu hadisi şerifte bildirilmektedir:

"Kim bizim işimize uygun olmayan bir amelde bulunursa o ondan reddedilmiştir."[367]

İslam âlimleri yukarıda vermiş olduğumuz niyet hadisi ile bu hadisi beraber değerlendirerek şöyle demişlerdir:

"Dinin temeli ancak şu iki esas ile tamamlanmış olur:

1- Yapılan işin zahirinin sünnete uygun olması. Bu esas, Aişe *(radıyallahu anha)*'nın rivayet ettiği "Kim dinimizde olmayan bir şey yaparsa o mutlaka reddedilir" hadisinde yer alır.

2- Yapılan işin batını itibarıyla sadece aziz ve celil olan Allah'ın rızasını gözeterek yapılmış olması gerekir ki "Ameller ancak niyetlerledir" hadisi bu hususa delalet etmektedir."[368]

Bilinmelidir ki dinin gerek aslına gerekse furu'una dair hangi amel olursa olsun dünyada ve ahirette kabul görebilmesi için bu iki şartı bünyesinde taşımalıdır. Bunlardan ilki yapılan amelin şeriata uygun olmasıdır. Allah'ın indirdiği vahye ve bu vahyin beyanı niteliğinde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in öğretilerine mutabakat sağlamayan hiçbir amel makbul değildir ve sahibinden

---

[367] Sahihi Müslim.

[368] İbn-i Recep el-Hanbelî, Camiu-l İlim ve-l Hikem sy: 34.

reddedilmiştir. Bu amelin ihlâs içerisinde yapılması da bu noktada önem arzetmemektedir.

O halde burada "Ameller ancak niyetlerledir" hadisi ile şirk meclislerine girmeyi ve onun mezheplerini desteklemeyi caiz gören çevrelerin temel hataları amellerin kabulü için tek şart ileri sürmeleridir. Ancak yukarıda vermiş olduğumuz Aişe *(radıyallahu anha)*'nın rivayet ettiği hadisin açık ifadesi onların bu görüşlerinin haktan bütünüyle uzak bir görüş olduğunu ortaya koymaktadır.

Şari'in teklifi açısından üç gurupta incelememiz mümkün amellerden ikincisi ise yapılması ya da yapılmaması kulun tercihine bırakılmış mübah olan amellerdir. Bu amellerin sahih ve güzel bir niyet ile yapılması sonucunda sahibinin ecir alacağı noktasında ihtilaf olsa da genel olarak kabul edilen görüş bu kişinin ecir alacağı yönündedir.

Ve son olarak Şari'in kesin ve bağlayıcı bir tarzda yapılmamasını istediği ameller vardır ki bunların ismi haram olan amellerdir. Haramların sahih ve ihlas üzere bir niyetle yapılması hiçbir zaman kişi tarafından sorumluluğu düşürmeyecektir. İşte şüphe ehlinin bu noktadaki görüşleri bu son kısım ile alâkalıdır. Şayet onlar aslen parlamentoya girmenin küfür olduğunu kabul ediyorlar ancak bunun İslam'ı hâkim kılmak niyeti ile yapıldığı zaman caiz olacağını iddia ediyorlarsa böyle bir iddia kendilerinden önce 14 asırlık İslam tarihinde hiçbir aklıselimden sadır olmamış bir iddiadır. Buna karşılık onlar şirk meclislerine girmenin küfür olmadığını ve caiz olduğunu kabul ediyorlarsa bu hadis ile delil getirmeleri sadece lafazanlık yapmaktan başka bir şey değildir. Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.

YİRMİ BİRİNCİ ŞÜPHE

İnkâr ve İstihlal Şartı

Bâtıl ehlinin devamlı surette dillerine doladıkları şüphelerden bir tanesi de günümüz yöneticilerinin Allah'ın indirdiği hükümleri inkâr etmedikleri, Allah'ın haramlarını helal görmedikleri ve bu yüzden de mücerred olarak beşerî anayasalarla hükmetmelerinin kendilerini kâfir yapmayacağı iddialarıdır.

Bu sapkın şüphe, günümüzde birçok ilim ehli ve ilim talebesi arasında mevcuttur. Özellikle içinde yaşadıkları sistemin yöneticilerinin küfrünü mazur göstermek adına fetva vermeye kalkışan birçok âlim bu noktayı çok iyi kullanmaktadır. Mısır'da kâfir rejime destek veren bazı hocaların yaptıklarını bu konuda örnek olarak gösterebiliriz. İçerisinde Muhammed Şaravi, Muhammed Gazali, Yusuf El-Kardavi'nin de bulunduğu bir gurup, Ocak 1989 tarihinde bir açıklama yayınlayarak, Mısır'daki idarecilerin iman sahibi olduklarını, çünkü Allah'ın hiçbir hükmünü reddetmediklerini, İslam'ın hiçbir prensibini inkâr etmediklerini söylemişlerdir.[369]

Yine Nasruddin el-Bani, bu noktada Tahavi'nin "ehl-i kıble olan hiç kimseyi helal saymadığı müddetçe herhangi bir günahından dolayı tekfir etmeyiz" ifadesinde geçen "...herhangi bir günahından..." ibaresini mutlaklaştırarak, günahın hangi türden olursa olsun itikadî olmayıp amelî olacağını ve sahibini dinden çıkarmayacağını söylemektedir:

"Burada önemli olan akide yönünden kimin kâfir olacağıdır ki, bu da Allah'ın şeriatını inkâr edendir."[370]

Yine Nasruddin el-Bani, Maide suresi'nin 44–45 ve 47. ayetlerine dair yaptığı açıklamada ise şöyle demektedir:

"Küfür itikadî ve amelî olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İtikadî küfrün merkezi kalptir. Amelî küfrün merkezi ise organlardır. Kim dine muhalefet ederek küfrü gerektiren bir şey işler ve bu yaptığı küfre karşı kalbi de uyum halinde

---

[369] Sahîfetu-l İttihad 2.1.1989.

[370] Akidetu't Tahâviyye, Şerhu ve Ta'lîku'l Albânî sy: 40–41.

olursa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı ise veya kalbinde de bu küfür varsa), işte bu Allah'ın kendisini asla bağışlamadığı itikadî bir küfürdür. Ancak işlediği bu küfür ameline karşı kalbinde bir muhalefet varsa (yani yaptığı fiilden dolayı kalbi razı değilse) bu kişi rabbinin hükmüne iman eden ancak yaptığı amelde O'na muhalefet eden bir kimsedir. İşte bu kimsenin küfrü itikadî olmayıp sadece amelî bir küfürdür. Bu kimsenin durumu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın dilemesine kalmıştır. Dilerse azab eder, dilerse affeder."[371]

Bu şüpheyi dillerine dolayanların elbette ileri sürdükleri bir takım deliller mevcuttur. Bunların başında ise bazılarının merfu olarak naklettikleri "Helal görmediği sürece bir Müslümanı tekfir etmeyiniz" sözü gelmektedir. Ancak bu rivayet İbn-i Kayyim el-Cevziyyenin de[372] belirttiği gibi aslı olmayan mevzu bir hadistir. Yine buna benzer Enes (radıyallahu anh)'dan rivayet edilen "Üç şey imanın aslındandır. *La ilahe illallah* diyen bir kimseden el çekmek, günahtan dolayı hiç kimseyi tekfir etmeyip onu herhangi bir amel sebebiyle İslam dininden çıkmış saymamak..."[373]

Ancak onlardan bazılarının dillerinden düşürmedikleri bu rivayet kendisi ile delil getirilemeyecek derecede zayıf bir hadistir. Zira hadisi Enes bin Malik'ten rivayet eden Yezid bin Nüşbe[374] mechul bir ravi olarak bilinmektedir. Hafız Münziri Yezid bin Nüşbe'nin mechul olduğunu söylerken Abdulhak onun Süleym kabilesinden olduğunu ve Cafer bin Burkan'dan başka hiç kimsenin ondan rivayette bulunmadığını söylemiştir.[375]Yine Münavi, Ebu Davud hariç kütüb-ü sitte sahiplerinden hiç kimsenin ondan rivayette bulunmadığını belirtirken, İmam Suyuti ve Hafız Mizzi, Yezid bin Nüşbe'nin mechul olduğunu belirtmişlerdir.[376]

Şüphe ehlinin bu noktada yukarıdaki rivayete benzer naklettikleri başka hadisler de vardır ki bunların hiçbirisi kendisi ile delil getirilebilecek nitelikte rivayetler değildir.

İrca Ehlinin bu bâtıl şüphelerini delillendirebilme adına ağızlarından düşürmedikleri bir diğer söz ise İmam Tahavi'nin "Helal görmediği sürece herhan-

---

[371] Silsiletü's Sahiha.

[372] Bedaiul Fevaid 4/42.

[373] Ebu Davud, Babu Fil Gazvi Maa Eimmetil Cevr, 2170. Ebu Yala Babu Selasun Min Aslil İman, 4198–4199.

[374] Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî, İmtaun Nazar isimli eserinde bu hadise dair bilgiler verirken hadisi Enes bin Malik'ten rivayet edenin Yezid er-Rakkasî olduğunu söylemiştir ki bu kanaatimizce ya nusha hatası ya da bilgi hatasıdır.

[375] Nasbur Raye 8/114.

[376] Feydu-l Kadir 3/387.

gi bir günahı sebebiyle kıble ehlinden birisini tekfir etmeyiz" ifadesidir. Allah'ın izni ile bunlara dair açıklamamız aşağıda gelecektir.

Öncelikle bilinmelidir ki ehl-i sünnet âlimleri günahları aslen sahibini dinden çıkaran günahlar ve aslen sahibini dinden çıkarmayan günahlar olmak üzere ikiye ayırmışlardır. Aslen küfre düşüren günahlarda ehl-i sünnet âlimlerinin menheci, kişinin bizzat bu söz ya da fiil nedeniyle dünyevi hükümde zahiren, hakikî hükme göre ise bâtınen kâfir olduğu şeklindedir. "ehl-i sünnet âlimleri küfre dair hüküm vermeyi, zâhiren tespiti mümkün olmayan kalbî etkenlere değil zahiri etkenlere bağlamıştır."[377]

Bundan dolayıdır ki, ehl-i sünnet âlimleri İmam Tahavi'nin "Helal görmediği sürece herhangi bir günahı sebebiyle..." şeklindeki sözünü mutlak bir şekilde kullanmamışlar bilakis İmam Tahavi'nin eserini şerh eden İbn-i Ebi'l Izz el-Hanefî gibi "Biz hiç kimseyi, Haricîlerin yapmış olduğu gibi her tür günahla tekfir etmeyiz" diyerek buradaki "...herhangi bir günahından..." ifadesini küfre düşürmeyen günahlarla sınırlandırmışlardır.

İmam Buhari Sahihi'nde bu noktayı çok hoş bir şekilde ayırmıştır. O kitabının İman bahsinde "Cahiliye işi olan günahları işleyen kimse, bu günah şirk olmadıkça küfre girmez" adıyla bir bâb ayırmıştır. Buhari, "Bu günahı helal saymadıkça küfre girmez" dememiştir. "Bu günah şirk olmadıkça" sözü, helal saymayı ve küfre düşürücü olan diğer şeylerin hepsini kapsar.

Yine aynı şekilde Ahmed bin Hanbel de ehl-i sünnetin küfre düşürücü günahlarla, küfre düşürmeyen günahlar arasında yaptığı ayırıma dikkat çekmiştir. Adamın birisi Ahmed bin Hanbel'e:

"Müslümanlar hayrı ve şerri ile kadere iman etmenin gereği üzerinde icma etmişler midir?" der. Ahmed bin Hanbel "Evet" der. Adam tekrar "Biz hiç kimseyi günahından dolayı tekfir etmeyiz, öyle değil mi? diye sorunca şöyle cevap verir:

"Sus, kim namazı terk ederse küfre düşmüştür ve kim Kuran'ın yaratılmış olduğunu söylerse kâfirdir."[378]

Aynı noktaya değinen İbn-i Teymiye "Bundan dolayı âlimler günahlar sebebi ile Müslümanları tekfir eden bid'at ehli Haricîleri işaret ederek -günahları sebebiyle bir Müslümanı tekfir etmeyiz- demişlerdir"[379] diyerek sahibinin tekfir edilmesi için inkâr ya da istihlal şartı aranması gereken günahları aslen dinden

---

[377] Abdulkadir bin Abdulaziz, El-Camiu Fi Talebi-l İlmi-ş Şerif.

[378] Müsned 1/79.

[379] Camiu-r Resail 1/157.

çıkarmayan günahlarla sınırlandırmıştır. Diğer taraftan İbn-i Kayyım el-Cevziyye, "Ehli kıbleden hiç kimseyi zina, hırsızlık, içki içmek gibi bir günahından dolayı Haricîler gibi tekfir etmeyiz. Kim bu büyük günahlardan herhangi birisini bunun helal olduğuna itikad ederek işlerse kâfir olur" derken aynı noktaya işaret etmiştir.[380]

Burada İmam Tahavi'nin ifadesini ya diğer selef âlimlerinin ifadelerine uygun bir şekilde te'vil etmek ya da İmam Tahavi'nin burada hata yaptığını belirtmek gerekir.

Ehl-i sünnet âlimleri aynı şekilde aslen küfre düşüren günahlarda o günahı işleyen kimsenin inkâr etmesi ya da yalanması gibi şartlar da koşmamışlardır. İbn Teymiye, Mürcie'nin, "Küfür sadece tekzîbden ibarettir. Çünkü iman –tekzîbin zıddı olan- tasdiktir" sözlerine cevap verirken şöyle der:

"Küfür yalanlama ile sınırlandırılamaz. Şayet bir kimse, "Ben senin doğru söylediğini biliyorum. Ancak sana tabi olmuyorum, bilakis sana düşmanlık yapıyorum, sana buğz ediyorum ve muhalefet ediyorum" dese, bu daha büyük bir küfürdür. Çünkü bilindiği gibi ne iman tasdikten, ne de küfür tekzibden ibarettir. Tam aksine küfür tekzib olabildiği gibi tekzib söz konusu olmaksızın sırf muhalefet ve düşmanlık da olabilir. Aynı şekilde iman hem tasdik, hem muvafakat, hem dostluk (muvâlât) hem de boyun eğmedir. Sadece tasdik, iman için yeterli değildir."[381]

Yine, İbn Teymiye şöyle demektedir: "Bir kimse küfür olan bir söz söyler ya da bir amel işlerse, kâfir olmayı kastetmemiş olsa bile, bu nedenle kâfir olur. Zira Allah'ın dilediği kimseler dışında hiç kimse küfrü kastetmez."[382]

Yine İbn Teymiye, ikrah olmaksızın dili ile yalanlayan veya inkâr eden yahut herhangi bir küfür çeşidini işleyen kimse için "Tüm bunlarla birlikte bu kimse aynı zamanda (batınen) mü'min olabilir mi diyen ve buna cevaz veren kimse, boynundan İslam bağını koparmıştır"[383] der. Bir başka yerde ise şöyle der:

"Bu kimseler kâfir değillerdir demek, Kur'an nassına aykırıdır."[384]

Ehl-i sünnet âlimleri bu konuda şu ayetleri delil getirmiştir:

"Münafıklar, kalplerinde olan şeyleri, yüzlerine karşı açıkça haber verecek

---

[380] İctimaul Cuyuşil İslamiyye sy:87.

[381] Mecmuu-l Feteva 7/292.

[382] Es-Sârimu'l Meslûl sy:177–178.

[383] Es-Sarimu-l Meslûl sy:523.

[384] Es-Sarimu-l Meslûl sy:517.

bir sûrenin üzerlerine indirilmesinden çekinirler. De ki: 'Siz alay ededurun! Allah, çekindiğiniz o şeyi ortaya çıkaracaktır.' Şayet kendilerine (niçin alay ettiklerini) sorsan, 'Biz sadece lâfa dalmıştık ve aramızda eğleniyorduk' derler. De ki: 'Allah'la, onun âyetleriyle ve peygamberiyle mi eğleniyordunuz?' Boşuna özür dilemeyin! Çünkü siz, (sözde) iman ettikten sonra küfrünüzü açığa vurdunuz. İçinizden (tevbe eden) bir zümreyi affetsek bile suçlarında ısrar etmeleri sebebiyle, diğer bir zümreye azap edeceğiz." (9 Tevbe/64–66)

İbn Teymiye *(rahimehullah)* der ki: "Allahu Tealâ onların, 'Biz küfür sözünü inanmaksızın söyledik hatta biz dalmış, eğlenir bir halde idik' demelerine rağmen, onların imanlarından sonra küfre düştüklerini bildirmiş ve Allah'ın ayetleri ile alay etmenin küfür olduğunu açıklamıştır."[385]

İmam Kurtubi, bu ayetin tefsirinde kadı Ebu Bekir İbn'ul Arabi'den şöyle nakletmektedir:

"Onların söyledikleri bu sözler, ciddi de olabilirdi, şaka da olabilirdi. Ancak ne olursa olsun bu sözleri söylemek küfürdür. Çünkü küfür sözünü şaka yollu söylemenin de küfür olduğu hususunda ümmet arasında görüş ayrılığı yoktur."[386]

Yine Razi, tefsirinde şöyle demektedir: "Bu ayet, küfür ancak kalbe ait fiillerde (niyet, düşünce ve inançta) gerçekleşir diyenlerin görüşlerinin bâtıl olduğunu göstermektedir."[387]

"Söylemediklerine dair Allah'a yemin ederler. Hâlbuki onlar, küfür sözünü söylemişler ve Müslümanlıklarından sonra küfre düşmüşlerdir." (9 Tevbe/74)

"Allah Meryemoğlu Mesih'tir diyenler kâfir olmuşlardır"(5 Maide/17)

Tevbe Suresi'nin 74. ayetinde geçen *"küfür sözünü söylemişler"* ifadesine dair Kurtubi *(rahimehullah)* şu bilgileri vermektedir. Nakkaş şöyle demiştir:

"Burada onların Allah'ın vaad etmiş olduğu fethi yalanladıkları kastedilmektedir. Bir diğer görüşe göre ayette geçen küfür sözünden kasıt, el-Culas'ın dediği -Eğer Muhammed'in getirdiği gerçek ise, şüphesiz biz eşekleriz- sözleri ile Abdullah bin Ubeyy'in -Andolsun Medine'ye dönecek olursak, daha aziz olan daha zelil olanı oradan çıkaracaktır- sözleridir."[388]

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* her iki ayette de, bahsi geçen kimselerin küfrünü

---

385 Mecmuu-l Feteva 7/220.
386 El-Camiu Li Ahkâm 8/130.
387 Tefsirİ Kebir 12/74.
388 El-Camiu Li Ahkam 8/324.

sadece dilleri ile küfrü gerektiren sözler sarfetmelerine bağlamıştır. Bu ve buna benzer birçok ayeti delil getiren ehl-i sünnet âlimleri küfre düşürücü söz ve fiillerde sahibinin kâfir olabilmesi için hiçbir zaman, inkâr, istihlal (helal görme) ya da yapılan fiile karşı kalbî bir rıza gibi bir şart getirmemişlerdir. Nitekim Kurtubi, Tevbe Suresi'nin 74. ayetinde "Küfür, tasdik ve kesin bilgi ile çelişen her şey ile mümkün olur" diyerek bu noktaya işaret etmiştir.

Bilinmelidir ki ehl-i sünnet âlimlerinin bu noktada koydukları temel kaide "küfür kelimesini ikrar eden kâfir olur" şeklindedir. Elbette bu kaide umumî bir kaide olup bazı istisnaları vardır. İkrah hali, dil sürçmesi, kişinin bilmediği bir dilde küfür kelimelerini ikrar etmesi gibi "İntifaul kast" olarak değerlendirebileceğimiz bazı istisnalar dışında kişinin kendi ihtiyarı ile küfür kelimesini telaffuz etmesi kendisini küfre sokar. Bu noktada nakilleri biraz uzatmakta fayda vardır. Zira bugün özellikle üzerinde yaşadığımız şu topraklarda İbn-i Teymiye ve benzeri âlimler sapık olarak addedilmişlerdir. Bu yüzden bizim burada sadece İbn-i Teymiye, İbn-i Kayyim gibi âlimlerden deliller getirmemiz muhaliflerimizden bir kısmı için delil niteliğinde değildir. Bu yüzden konuya dair nakilleri oldukça geniş tutmakta, dört mezhebin bu konu hakkında görüşlerini belirtmekte fayda vardır.

Kuveyt Evkaf Bakanlığı tarafından hazırlatılan ve fıkhi konulara dair dört mezhebin görüşlerini toplayarak konulara dair oldukça geniş açıklamaları içeren Mevsuatul Fıkhıyye isimli eserde yukarıda söylemiş olduğumuz temel kaide şu şekilde geçmektedir:

"Hayr veya şer türünden olması fark etmeksizin söylenilen söz, onu söyleyen mükellef kimseyi sorumlu kılar. Bu hususta tüm ümmet icma etmiştir. Muhakkak ki, ikrah olmaksızın mükelleften sadır olan küfür sözü küfürdür."[389]

Yine Mısır Evkaf Bakanlığı tarafından hazırlatılan dört mezhebin görüşlerinin yer aldığı Fetava el-Ezheri isimli eserde şöyle geçmektedir:

"Müslüman sarih bir şekilde küfür kelimesini telaffuz ederse onun mürted olduğuna itibar edilir."[390]

Ahmed bin Kasım es-Sanani'nin hazırlamış olduğu yine dört mezhebin görüşlerine yer verilen Bahru-z Zehhar isimli eserde ise şöyle geçmektedir:

"Kim ki kendi iradesiyle küfür sözü söylerse söylediklerine inanmasa dahi kâfir olur."[391]

---

[389] Mevsuatul Fıkhıyye 1/1235.

[390] Fetava el-Ezheri 6/39.

[391] Bahru-z Zehhar 16/232.

Yukarıda vermiş olduğumuz nakiller, dikkat edilirse dört mezhebin görüşlerini derleyen kaynaklardan yapılan nakillerdi. Bununla beraber küfür kelimesini mücerred bir şekilde, ihtiyar dâhilinde ikrar etmenin sahibini kâfir yaptığı hususu dört mezheb imamlarının kendi eserlerinde de aynen geçmektedir. Hanefîlerden İbn-i Abidin bu mesele hakkında şöyle demektedir:

"Kim ki küfür kelimesini ister şakayla ister oyun olsun diye telaffuz ederse tüm ilim adamlarımıza göre kâfir olur. Neye inandığına bakılmaz. Kim hataen ya da ikrah altında küfür kelimesini söylerse yine tüm ilim adamlarımıza göre tekfir edilmez. Kim kasten ve bilerek küfür kelimesini söylerse ilim adamlarımızın tümüne göre kâfir olur. Kim kendi iradesiyle ancak cehaleten küfür kelimesini söylerse bunda ihtilaf vardır."[392]

Şâfilerden İmam Nevevi ise şöyle der: "Kim ki daru-l harpte esir olmadığı halde küfür kelimesini telaffuz ederse, onun mürtedliğine hükmedilir. Zira kişinin daru-l harpte yaşaması ikrah altında olmasına delalet etmez."[393]

Aynı şekilde Hanbelî âlimleri de bu hususta küfür kelimesini sadece ihtiyari olarak telaffuz etmenin sahibini küfre sokacağını söylemişlerdir:

"...Bu kişinin inanarak küfre girmesi ya da şüpheye düştüğü için küfre girmesi ya da ister alay ederek ister ciddi olarak fark etmeksizin küfür lafzını söylemekle küfre girmesi ve bu şekilde küfretmesi arasında fark yoktur. Kim ikrah halinde küfür sözü söylerse kâfir olmaz. Malik, Şâfi ve Ebu Hanife'ye göre bu böyledir. İmam Muhammed'e göre ise bu kimse zahiren kâfirdir. Karısı ondan ayırılır. Eğer ölürse, Müslümanlar ona varis olamazlar. Gusledilmez ve üzerine namaz kılınmaz. Ancak Allah ile kendi arasında Müslümandır."[394]

"Kim ikrah halinde iken kalbi imanla dolu olduğu halde zahiren küfür kelimesini telaffuz ederse kâfir olmaz. Ancak ikrah halinden çıktıktan sonra o kişiden İslam'ını açığa vurması istenir. Şayet İslam'ını açığa vurursa Müslüman hali üzere baki kalır. Ancak İslam'ını açığa vurmazsa O'nun küfür kelimesini söylediği andan itibaren kâfir olduğuna hükmedilir. Onun tekrar Müslüman olduğunu açığa vurmaması ikrah altında olmadığına ve ihtiyarî bir şekilde küfür sözü söylediğine dair bir karinedir."[395]

Diğer taraftan ehl-i sünnet âlimleri bütün bu anlattıklarımızla beraber, kişinin kâfir olabilmesi için işlenilen küfür amelinin itikaden ya da amelen işlen-

---

392 Haşiyetu Reddul Muhtar 4/408; Bahru-r Raik Şerhu Kenzud Dekaik 13/488.

393 Şerhu-l Mühezzeb lin-Nevevi 19/221.

394 Muğni 6/95.

395 Keşşafu-l Gına an Metni-l Ikna 21/165.

mesini de şart koşmamışlardır. Nitekim itikadî, amelî küfür tanımlamasını yapan âlimler bu noktaya özellikle dikkat çekmişlerdir. İbn-i Kayyım, itikadî ve amelî küfrün bu şekilde ayrılması neticesinde yukarıda bahsettiğimiz türden bir karışıklığın olmaması adına şöyle demektedir:

"Kişi küfür şubelerinden birisini teşkil eden küfür sözü söylemekle kâfir olduğu gibi putlara secde, mushafı aşağılama gibi yine küfür şubelerinden olan bir fiili işlemekle de kâfir olur."[396]

Yine konunun devamında şöyle demektedir: "Amel küfrü, imana aykırı olan ve olmayan şeklinde ikiye ayrılır. Putlara secde, mushafı aşağılama, nebileri öldürme ve onlara hakaret etme imana aykırıdır."[397]

Aynı noktaya Şeyh Hafız Hakemi de temas etmiş ve şöyle demiştir:

"Bizce görünürde putlara secde, kitabı hafife alma, Peygambere hakaret, din ile alay vbin amellerin tümü amelî küfür olarak kabul edilmektedir. "Küçük küfrü amelî küfür olarak tanımladığınıza göre, bunları işleyen nasıl dinden çıkar?" diye sorulacak olursa şu cevabı veririz: Bu sayılan dört amel ve buna benzer ameller sadece organların ameli olarak meydana gelip, insanlar için açıkça görünür olması açısından amelî küfür olarak nitelendirilmiştir. Ancak bunların meydana gelmesiyle birlikte niyet, ihlas, muhabbet, boyun eğme gibi kalp amelleri ortadan kalkar. Bunlar meydana geldiğinde kalp amellerinden hiç birisi kalmaz. Bunlar her ne kadar zahiren meydana gelen şeyler olsalar da, bunlarla birlikte mutlaka itikadî küfür de meydana gelir. Biz, küçük küfrü mutlak biçimde ameli küfür olarak tanımlamıyoruz. Bilakis sırf amelî olan, itikadı gerektirmeyen, kalp sözü ve ameline ters düşmeyen amelî küfür olarak tanımlıyoruz."[398]

Sonuç olarak kesinlikle bilinmelidir ki, ehl-i sünnet âlimleri küfre düşüren günahlarda sahibinin dinden çıkması için kesinlikle bir inkâr ya da yalanlama şartı getirmemişlerdir. Namaz kılmayan kişi namazın farziyetini kabul etse dahi sadece namaz kılmaması sebebiyle kâfir olur. Küfre düşürücü günahlarda inkâr ya da yalanlama şartı Mürcie ve Cehmiye'nin aşırılarının itikadı olup, selef böyle itikada sahip olanların tekfirinde ihtilaf etmemiştir. İbn-i Teymiye bu noktada şunları söylemiştir.

"Ahmed bin Hanbel şöyle demiştir: Humeydî bize, bazı insanlardan şunu işittiğini söyledi: 'Kişi namaz, zekât, oruç ve haccı ikrar etse, fakat ölene dek bunlardan hiçbirisini yerine getirmese veya ölene dek kıbleye arkasını dönerek

---

396 Kitabu-s Salât (sy:24).

397 Kitabu-s Salât (sy:25).

398 Alâmu-s sünneti-l Menşûrati (sy:83).

namaz kılsa, bu kimsenin terk ettiği bu şeylere iman ettiği biliniyorsa, farzları ve kıbleye yönelmenin gereğini ikrar ediyorsa, bu kişi inkâr etmediği müddetçe mü'mindir.' Dedim ki; 'İşte bu apaçık küfürdür. Allah'ın kitabına, Resulünün sünnetine ve Müslümanların âlimlerine muhalefettir."[399]

Sonuç

1- Ehl-i sünnet alimleri günahları aslen sahibini dinden çıkaran ve aslen sahibini dinden çıkarmayan günahlar olmak üzere ikiye ayırmışlardır.

2- Aslen sahibini dinden çıkarmayan günahlarda kişi bunları işlemekle kâfir olmaz. Kişinin bu günahları işlemekle dinden çıkması ancak inkâr, istihlal ya da tekzib şartına bağlıdır.

3- Aslen sahibini dinden çıkaran günahlarda ise bu şartların hiç biri aranmaz. Kişi kendisini küfre düşüren bir söz ya da bir ameli sadece işlemesi sebebiyle kâfir olur.

4- Günümüz yöneticilerinin küfrü aslen kendilerini dinden çıkaran günahlar sebebiyle olduğu için burada inkâr, istihlal ya da tekzip şartı ileri sürmek bâtıl bir iddiadır.

Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.

---

[399] Es-Sarimu'l Meslûl sy:523.

YİRMİ İKİNCİ ŞÜPHE

İtaat Şirkinde İstihlal Şartı

Malum olduğu üzere gerek üzerinde yaşadığımız şu topraklarda gerekse dünyanın diğer bölgelerinin hemen hemen tamamında idare ve yönetim Allah'ın indirdiği hükümleri iptal ederek kendi kanunları ile yöneten tağutların elindedir. İdare ve yönetimin tamamen insan ürünü kanunlar çerçevesinde olması sonucu çıkarılan birçok kanunla Allah'ın haram kıldıkları helalleştirilmiş, Allah'ın helalleri ise haram kılınmıştır. İşte insan ürünü bu kanunlara (Allah'ın haramlarını helal, helallerini ise haram yapan kanunlara) itaat etmek "itaat şirki" ya da "teşrîde itaat" olarak adlandırılmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'in açık nasları, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in beyanı ve İslam ümmetinin konuya dair açıklamaları hiçbir şüpheye yer vermeyecek tarzda şu esası bildirmektedir:

Teşrî noktasında itaat, ibadet çeşitlerinden bir tanesidir. Her kim Allah'ın helallarini haram, haramlarını ise helal kılan mahlûkattan herhangi birisine bu noktada itaat ederse Allah'a apaçık bir şekilde şirk koşmuştur.

Meselenin bu denli açık ve sarih olmasına karşılık günümüz İrca Ehli bu konu üzerinde de birçok şüpheler çıkarmışlardır. Onların bu noktadaki iddiaları itaatte şirkin istihlal şartı ile beraber tahakkuk edeceğidir.

Hatırlanacağı üzere bir önceki konuda ehl-i sünnet alimlerinin sahibini aslen dinden çıkaran günahlarda inkâr, istihlal ve tekzib şartı aramadığını izah etmiştik. O halde tağutların Allah'ın indirdiği esaslara muhalif kanunlarına itaat etmenin aslen sahibini dinden çıkaran bir amel olduğu delillendirildiği zaman böylesi bir amelde istihlal şartı getirmenin ehl-i sünnetin yolu olmadığı açığa çıkacaktır. Diğer bir ifade ile şayet teşrî noktasında itaat sahibini dinden çıkaran bir küfür ise kişi sadece mücerred bir şekilde itaati ile kâfir olur. Şayet böylesi bir eylem aslen sahibini dinden çıkaran bir amel değilse o zaman bu suça bulaşan kimselerin küfre girmesi ancak istihlal şartına mebnîdir.

Yukarıda da söylediğimiz gibi İslam ümmeti arasında teşrî noktasında yapı-

lan bir itaatin Allah'a şirk koşmak olduğu hususunda hiçbir ihtilaf olmamıştır. Ümmetin bu noktadaki ittifakının sebebi ise konuya dair ayetlerin apaçık olması ve özellikle Rasulullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in konuyu en sarih hali ile beyan etmesidir. İşte bunun delilleri şu şekildedir:

Bilinmelidir ki her türlü ibadet itaat nevindendir. Zira "İbadetin aslı boyun eğmek, itaat etmek, tevazu göstermek, her türlü boyun eğmektir."[400] Buna karşılık her itaat ibadet değildir. İtaat türlerinden bir kısmı itaat edilen merciye yönelik bir ibadet kapsamında değerlendirilirken bir kısmı ise itaat edilen merciye yönelik bir ibadet kapsamında değildir. Kur'an-ı Kerim'de ibadet kelimesinin itaat kelimesi ile eş anlamlı kullanıldığı birçok ayet vardır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Ey Adem oğulları, Ben size şeytana ibadet etmeyin, o size açık bir düşmandır, diye and vermedim mi?" (36 Yasin/60)*

Bu ayette Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, dünyada şeytana ibadet yani itaat eden, şeytanın yolundan gidip ona tabi olan kimselere seslenmektedir. Bu ayete ilişkin Ebu-l Ala El-Mevdudi *"Kur'an'a Göre Dört Terim"* isimli muhteşem eserinde şöyle demektedir:

"Açıkca görülen şudur ki: Hiç kimse bu dünyada şeytanı ilah tanımaz. Bilakis, bütün gücüyle ona lanet eder ve onu kendisinden uzaklaştırmaya gayret eder. Bunun için Allahu Tealâ'nın kıyamet gününde insanoğluna yükleyeceği suç, dünya hayatında şeytana ibadet etmeleri değil, onun emrine itaat etmeleri, hükmüne tabi olmaları ve gösterdiği yollara suratle koşmaları olacaktır."[401]

Bu ayetin tefsirinde İbn-i Kesir *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu ifade şeytana tabi olan insanoğlundan kâfir olanlara şiddetli bir seslenmedir. Hâlbuki şeytan insanoğluna karşı çok açık bir düşmandır."[402]

Yine Kurtubi *(rahimehullah)* bu ayette geçen "*ibadet etmeyin...*" nehiy ifadesini çok açık bir şekilde itaat ile ilişkilendirmiştir:

"Ey âdemoğulları! Şeytana ibadet etmeyin- Yani bana isyanı gerektiren hususlarda ona itaat etmeyin."[403]

Bu konuda diğer bir ayet ise, Mü'minun Suresi'nde geçmektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyuruyor:

---

400 İbn-i Side, El-Muhassa 13/96. Bu ifade Mevdudi'nin "Dört Terim" isimli eserinden alınmıştır. Sy: 82.

401 Kur'ana Göre Dört Terim sy: 87.

402 Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 12/6762.

403 El-Camiu Li Ahkâm 14/437.

> *"Onun için: 'Biz, kavimleri bize ibadet ederken, bizim gibi bu iki insana inanır mıyız?' dediler."* (23 Mü'minun/47)

Bilindiği üzere Firavun, İsrailoğullarına karşı büyük bir zulümle muamele ediyordu. Allahu Tealâ Firavun'un İsrailoğullarına karşı bu zulmüne dair şöyle buyurmaktadır:

> *"Hem hatırlayın ki, bir zaman sizi Firavun'un ailesinden kurtardık. Size azabın en kötüsünü reva görüyor, oğullarınızı boğazlıyor ve kızlarınızı sağ bırakıyorlardı. Ve bunda size Rabbiniz tarafından büyük bir imtihan vardı."* (2 Bakara/49)

Bu şartlar altında İsrailoğulları'nın Firavun'a karşı sevgi beslemeleri, ona kıyam ve secde etme şeklinde bir ibadet sunmalarını düşünmek mümkün değildir. Bilakis burada Firavun'un *"...kavimleri bize ibadet ederken..."* sözü, İsrailoğullarının isteyerek ya da istemeyerek itaatini ifade etmektedir. Nitekim İmam Taberi *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demektedir:

"*...kavimleri bize ibadet ederken...* Yani itaat ediyorlar, Firavun'a karşı zillet gösteriyorlar, emrini harfiyen yerine getiriyorlar ve ona boyun eğiyorlar. Araplar arasında hükümdara itaat eden herkes hakkında hükümdarın kulu sözü kullanılır."[404]

İtaat kavramı hakkında bu bilgilerden sonra diyebiliriz ki: Allah'ın indirdiği esaslara muhalif noktalarda kâfirlere itaat etmek, direk olarak onlara ibadet olarak telakki edildiği için apaçık şekilde şirk olan bir eylemdir. Bu konuda Kur'an-ı Kerim'de birçok ayet mevcuttur. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını); (hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i (İsa'yı) rabler edindiler. Hâlbuki onlara ancak tek ilaha kulluk etmeleri emrolundu. O'ndan başka tanrı yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır."* (9 Tevbe/31)

Bu ayette Allahu Tealâ ehli kitabın din adamlarını rab edindiklerini bildirmektedir. Bilindiği gibi kitap ehli putperest bir topluluk olmayıp, Allah'tan başkasına secde etme, kurban kesme gibi fiili bir ibadet eylemi yöneltmemektedirler. Aynı şekilde din adamlarının gökyüzünü ve yeryüzünü yarattıklarına, semadan su indirdiklerine inanmamaktadırlar. O halde burada şöyle bir soru gündeme gelmektedir: Acaba kitap ehli olan kimseler din adamlarını nasıl rab edindiler? Diğer bir ifadeyle hangi fiillerinden dolayı Allahu Tealâ onları böyle büyük bir suçla suçlamaktadır? Bu konuda en net bilgi bize hiç şüphesiz Rasulullah

---

[404] Taberi Tefsiri, 18/19. Bu ifade Mevdudi'nin "Dört Terim" isimli eserinden alınmıştır. Sy: 86.

(sallallahu aleyhi ve sellem)'den gelmektedir. İbn-i Kesir *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şunları kaydetmiştir:

İmam Ahmed, Tirmizi ve İbn-i Cerir'in muhtelif kanallardan olmak üzere Adiy bin Hatem *(radıyallahu anh)*'dan rivayetlerine göre Allah Resulü'nün daveti ona ulaştığı zaman O Şam'a kaçmıştı. Adiy, cahiliyye devrinde Hırıstiyan olmuştu. Kız kardeşi ve kavminden bir gurup esir edildiler. Sonra Allah Resulü kız kardeşine ihsanda bulundu ve ona hediyeler verdi. O da kardeşine dönerek onu İslam'a ve Allah Resulü'nün yanına gelmeye teşvik etti. Adiy Medine'ye geldi. Kabilesi Tayy içinde reis olup, babası Hatem et-Tai, cömertliği ile bilinen birisi idi. İnsanlar onun geldiğini haber verdiler. Adiy, boynunda gümüşten bir haç olduğu halde Allah Resulü'nün yanına girdi. Allah Resulü *"Onlar Allah'ı bırakıp hahamlarını, rahiplerini rabler edindiler"* ayetini okudu. Adiy bin Hatem der ki: Ben "Onlar, din adamlarına ibadet etmediler" dedim. Rasulullah buna karşılık: "Evet, onlar onlara helali haram kıldılar, haramı da helal kıldılar. Onlar da kendilerine uydular. İşte onların onlara ibadeti budur." dedi.

Huzeyfe, İbn-i Abbas ve başkaları "Muhakkak ki, Yahudi ve Hrıstiyanlar din adamlarının helal ve haram kıldıkları şeylerde onlara tabi olmuşlardır" demişlerdi. Süddi ise: "Onlar insanları nasihatçi kabul ettiler, Allah'ın kitabını ise terk edip arkalarına attılar." demiştir.[405]

İbn-i Teymiyye *(rahimehullah)* Ebu-l Buhteri'den bu ayet hakkında şu sözü rivayet etmektedir:

"Onlar din adamlarına namaz kılmadılar. Şayet din adamları onlara ruku ve secde etme şeklinde kendilerine ibadet etmelerini emretseydi ehl-i kitap din adamlarına bu noktada itaat etmezlerdi. Ancak Allahu Tealâ'nın haram kıldıklarını helal, helal kıldıklarını da haram tanımaları hususunda kendilerine itaat edilmesini emrettiler de onlar da bu emre itaat ettiler. İşte onların din adamlarını rab edinmeleri bu şekilde olmuştur."[406]

Begavî *(rahimehullah)*, bu ayetin tefsirinde ehli kitabın, haham ve rahiplerine secde ve ruku şeklinde bir ibadetlerinin olmadığını söyleyenlere şöyle cevap vermektedir:

"Onlar Allah'a karşı gelerek din adamlarının helal gördüklerini helal, haram gördüklerini haram kabul ederek onlara itaat ettiler. İşte böylece rab edindiler."[407]

---

[405] İbn Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 7/3456.

[406] Mecmuu-l Fetava 7/76.

[407] Mealimu-t Tenzil 3/285.

Kurtubi *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Bu buyruk ile ilgili Mean'il Kur'an'a dair eser yazanlar derler ki: Onlar alimlerine ve rahiplerine her hususta itaat ettiklerinden dolayı onları rabler konumuna çıkardılar."[408]

Aynı konuya dair İmam Kurtubi *(rahimehullah),* Ali İmran Suresi'nin 64. ayetinin tefsirinde şöyle demektedir:

"Allah'tan başka birbirimizi rabler edinmemek üzere..."

Bu ayet, 'Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram yapma konusunda birbirimize tabi olmayalım' demektir. Ayetin manası, *'Onlar, hahamlarını, rahiblerini ve Meryem oğlu Mesih'i Allah'tan başka rabler edindiler...'* ayetinin manası gibidir. Bu ayet ise 'Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın haram kıldığını helal, helal kıldığını haram yapan kimselere tabi olanlar, o kimseleri rab seviyesine çıkardılar' manasındadır."[409]

Fahreddin Razi, tefsirinde şöyle demektedir: Müfessirlerden çoğu şöyle demişlerdir:

"Bu ayette yer alan rablerden maksat, o Yahudi ve Hırıstiyanların âlim ve ruhbanlarının, alemin ilahları olduklarına inanmaları manası olmayıp aksine o ahbar ve ruhbanlarına her türlü emir ve yasaklarında itaat etmeleridir."[410]

Yine aynı ayetle ilgili Seyyid Kutub *(rahimehullah)* şöyle demektedir: "Çünkü onlar dini emirlerini âlim ve rahiplerinden alıyorlar, onlardan aldıkları emirlere itaat ediyorlar ve tabi oluyorlar. İbadet ve itikat bir tarafa böyle bir fiil bile failini müşrik yapmaya kâfidir. Allah'a ortak koşmak, sadece yasama hakkını Allah'tan başkasına vermekle de tahakkuk eder. Böyle bir fiil sahibini müşrik yapmaya kâfidir."[411]

Gerek ayetten gerek ayete dair nebevi açıklamadan gerekse de ilim ehlinin ifadelerinden anlaşılmaktadır ki, kitap ehlinin alimlerini rab edinmeleri, onlara Allah'ın indirdiği esaslara muhalif hususlarda itaat etmeleri şeklinde olmuştur. Yani, kim Allah'ın şeriatına muhalif hususlarda bir başkasına itaat ederse bu itaati sebebi ile itaat ettiği merciyi rab edinmiştir. Özellikle bu ayetin konuya delaleti oldukça açıktır. Zira ayetin tefsirine dair gelen nebevî izah konu hakkında söylenecek farklı türden bütün görüşlerin önüne geçmektedir. Allah (*Subhanehu ve Tealâ*) apaçık bir şekilde Yahudi ve Hıristiyanların alimlerini, din adamlarını, yöneticilerini rab edindiklerini bildirmiştir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve*

---

[408] El-Camiu Li Ahkam 8/198.

[409] El-Camiu Li Ahkâm 4/106.

[410] Tefsiri Kebir 11/485.

[411] Fi Zilali-l Kur'an 7/264.

sellem) ise bunun onların Allah'ın indirdiği esaslara muhalif hükümlerine sadece itaat etmek şeklinde cereyan ettiğini açıklamıştır.

> *"Artık onlar, bundan sonra hangi söze inanacaklar?"* (77 Mürselat/50)

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Üzerine Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanlardan yemeyin. Kuşkusuz bu büyük günahtır. Gerçekten şeytanlar dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz de Allah'a ortak koşanlar olursunuz."* (6 En'am/121)

Bu ayetin sebebi nüzulü, müşriklerin eti yenilecek hayvanlar üzerine ortaya çeşitli şüpheler atmalarıdır. Bilindiği üzere dinimizce kendi kendisine bir hastalık veya kaza sonucu ya da başka bir sebeple ölen hayvanların etlerinin yenilmesi haram kılınmıştır. Şer'î kesim yapılmadığı sürece hiçbir hayvanın etinin yenmesi caiz değildir. Bu hükme binaen müşrikler, şer'î kesim olmadan ölen hayvanların Allah'ın kılıcı ile öldürüldüğüne inanıyorlar ve "Muhammed Allah'ın kılıcı ile ölen bir hayvanın etini yemiyor da kendi kestiğini yiyor" şeklinde bir şüphe ortaya atıyorlardı. İşte bunun üzerine bu ayet nazil olmuştur. Görüleceği üzere Allah'ın indirdiği hükme muhalif böyle bir durumda müşriklere itaat etmenin, insanı şirk ehlinden yapacağı ayetin ifadesinden açıkça anlaşılmaktadır. Bu ayete dair tefsirlerde şu bilgiler mevcuttur:

"Süddi der ki: Müşrikler Müslümanlara 'Siz Allah'ın rızasına uyduğunuzu nasıl iddia ediyorsunuz. Allah'ın kestiğini yemiyorsunuz da kendi kestiğinizi yiyorsunuz' dediler. Bunun üzerine Allahu Tealâ *'eğer onlara itaat ederseniz...'* yani meytenin etinden yerseniz *'...siz de müşrik olursunuz...'* buyurdu. Mücahid, Dahhak ve selef alimlerinden bir çoğu da böyle söylemiştir."[412]

Zeccac *(rahimehullah)* bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: "Bu ifadede, Allah'ın haram kıldıklarından birini helal ya da helal kıldıklarından birini haram kabul eden her insanın, müşrik olduğuna dair bir delil vardır. Çünkü Allahu Tealâ kendisi dışında bir başka hakim kabul edeni müşrik saymıştır. İşte şirk budur."[413]

Seyyid Kutub *(rahimehullah)* bu ayeti tefsir ederken şöyle demiştir: "Yani siz Allah'ın emrettiği hususlardan yüz çevirip, şeriatını terk edip başkalarının sözüne uyarsanız, Allah'ın hükmünün yerine başkalarının hükmüne koşarsanız, işte bu yaptığınız şirktir. Kim bir insanın kendisinden uydurduğu hükümlere itaat ederse, bu hüküm çok küçük ve basit bir meselede dahi olsa o şüphesiz müşrik-

---

[412] Tefsiru-l Kuran'il Azim 6/2816.

[413] Tefsiri Kebir 10/152.

lerdendir. Müslüman olup da böyle bir fiil işleyenler doğrudan doğruya İslam'dan çıkıp şirke girmiş demektir. Ne kadar Kelime-i Şehadet getirirse getirsin fark etmez... Mademki o Allah'tan başkasının hükmüne uymakta, Allah'tan başkasının hükmüne itaat etmektedir, bu onun durumunu değiştirmez. Bu kesin hükümlerin ışığı altında bugün yeryüzündeki cemiyetlere göz attığımızda tamamen şirk ve cahiliyeden başka bir şey göremeyiz. Allah'ın koruduğu kitlelerden başka yığınlarca insanın şirk ve cahiliye bataklığı içinde yüzdüğünü müşahede ederiz. Allah'ın muhafaza ettiği kimseler ise yeryüzünde ilahlık taslayan zâlim putlara karşı gelirler, cebir hududu dışında kalan hiçbir halde onların hüküm ve şeriatına itibar etmezler."[414]

Mevdudi *(rahimehullah)* ise bu ayete dair yaptığı tefsirde şöyle demektedir: "Allah'ın ilahlığını kabul etmekle birlikte, Allah'ın dininden yüz çevirenlerin hükümlerini ve buyruklarını izlemek de şirktir. Allah'ın birliğini kabul etmek, hayatın tüm alanında Allah'a itaat etmektir. Allah ile birlikte bir başkasına da itaat edilmesi gerektiğine inanan kimse inanç açısından şirke düşmüştür. Haram ve helal koyma yetkisini kendi üzerinde gören böyle kişilere, Allah'ın yol göstericiliğini hiçe sayarak itaat eden bir kimse de amelî açıdan şirke girmiştir."[415]

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bir başka ayette şöyle buyurur:

"Şüphesiz ki, kendilerine doğru yol belli olduktan sonra, arkalarına dönenleri, şeytan sürüklemiş ve kendilerine ümit vermiştir. Bunun sebebi; onların, Allah'ın indirdiğinden hoşlanmayanlar -bazı hususlarda size ileride itaat edeceğiz- demeleridir. Oysa Allah, onların gizlediklerini biliyor." (47 Muhammed/25-26)

Görüleceği üzere bu ayette Allahu Tealâ bazı kimselerin, Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayanlara karşı sadece dilleri ile itaat edeceklerini söylemelerini, onların arkalarına dönmelerine yani, irtidat etmelerine bir sebep olarak göstermektedir. "Ayette geçen arkalarını döndüler ifadesi, imanı terk ederek küfre döndüler demektir."[416]

Bu ayette dikkat edilmesi gereken iki husus vardır:

1-Allahu Tealâ, ayette bu kimselerin mürted oluş sebebini yukarıda da belirttiğimiz gibi *"... size ileride itaat edeceğiz"* demelerine bağlamıştır. Yani onları mürted yapan etken Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayan kimselere bizzat itaat etmeleri değil, bilakis sadece *"ileride itaat edeceğiz"* demeleridir.

---

[414] Fi Zilali-l Kur'an 5/415-416.

[415] Tefhimu-l Kur'an 1/589.

[416] Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 13/7307.

Burada söz konusu kimseler daha itaat noktasında işin başındadırlar. İtaat etmemişler ancak itaat edeceklerini ikrar etmişlerdir. Nitekim ayette bu itaatin henüz gerçekleşmediği bilakis ileride gerçekleşeceği *"itaat edeceğiz"* fiilinin başında mevcut *"sin"* harfi ile belirtilmektedir. Fiil bu şekilde tamamen gelecek zamanda yapılacak bir işi bildirmektedir. Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayan kimselere sadece itaat sözü vermek, gelecek bir zamanda itaat etmeyi söylemek sahibini mürted ve kâfir yaptığına göre onlara her konuda bizzat itaat eden kimselerin hali ne olur acaba?

2- Yine ayette bu kimselerin dinden çıkmalarının sebebi *"bazı hususlarda itaat edeceğiz"* demelerine bağlanmıştır. Onlar bütünüyle, hayatın her alanında değil sadece belirli bazı konularda itaat edeceklerini dile getirmişlerdir. Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayanlara sadece bazı hususlarda itaat sözü vermek dahi kişiyi İslam milletinden çıkardığına göre aynı şekilde Allah'ın indirdiğini hoş karşılamayan kimselere hayatlarının tamamında itaat edenlerin hali ne olur acaba?

Bu ayetin tefsirinde, Şeyh Muhammed Emin Şankîti *(rahimehullah)* şöyle demektedir:

"Bu ayetler Allah'ın indirdiklerinden nefret edenlere itaat edip onların bâtıl düşüncelerine destekçi olanların kâfir olduklarını ifade etmektedir. Çağımızda bu ayetlerin ihtiva ettiği mana ve tehditleri bütün Müslümanların düşünmesi zorunludur. Zira kendini Müslüman zannedenlerin çoğu bu ayetlerin kapsamına girmektedirler. Çünkü doğudaki ve batıdaki tüm kâfirler Allah'ın, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e indirdiği kitaptan nefret etmektedirler. Kim bu kâfirlere ayetin ifade ettiği gibi *"bazı konularda size itaat ederim"* derse, bu ayetlerin tehdidinin altına girecektir. Tabii ki her konuda onlara itaat edenler daha çok bu ayetlerin mefhumuna girerler. Şu andaki beşerî sistemlere itaat edenler şüphesiz bu ayetin kapsamı altına girmektedirler. Dikkat! Dikkat! Bazı konularda size itaat ederim diyenlerden olma."[417]

Şeyh Muhammed Emin Şankîti Kehf Suresi'nin 26. ayetine yaptığı tefsirde ise şöyle demektedir:

"Kur'an-ı Kerim'in naslarından açıkça anlaşılmaktadır ki, şeytanın dostları vasıtası ile koydurduğu, İslam şeriatına muhalif beşerî kanunlara tabi olanların kâfir ve müşrik olduklarından ancak onlar gibi Allah'ın basiretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan kâfir ve müşrik kimseler şüphe ederler."[418]

---

[417] Edvau-l Beyan 3/383.

[418] Edvau-l Beyan 4/73-74.

Zikrettiğimiz bu üç ayet ve ayetlere ilişkin ilim ehlinin ifadeleri açıkca Allah'ın şeriatına muhalif hususlarda Allah'tan başkalarına itaat etmenin, itaat edilen mercii rab edinmek ve ona ibadet etmek manasına geldiğini göstermektedir. İşte bundan dolayıdır ki Allah'ın helallellerini haram, haramlarını ise helalleştiren tağutlara bu noktada bir itaat, aslen sahibini dinden çıkaran bir günahtır. Böylesi günahlarda ehl-i sünnetin menheci ise daha önce de izah ettiğimiz gibi inkâr, istihlal ya da tekzib şartı aranmaksızın sadece yapılan fiil sebebiyle kişinin kâfir olacağıdır.

Sonuç

1- Kâfirlere yönelik itaatin bir kısmı ibadet kapsamındadır ve Allah'a şirk koşmaktır.

2- Bu, kâfirlerin Allah'ın indirdiği vahye muhalif kanunlarına itaat etmek şeklinde gerçekleşir.

3- Aslen şirk olan bir amelde kişinin müşrik olması için inkâr, istihlal ve tekzip şartı getirmek bid'at ehli Mürcie'nin menhecidir.

4- Ehl-i sünnet ise bid'at ehline muhalif olarak böyle bir şirkte hiçbir şart aramaksızın kişinin sadece yaptığı ile şirke düşeceğini bildirmiştir.

Başında ve sonunda hamd âlemlerin Rabbi Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya aittir.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ ŞÜPHE

Ehveni Şerreyn

Demokrasi ile amel edebilme, demokrasinin mezhepleri olan siyasi partileri destekleme adına getirilen delillerden bir tanesi de "ehveni şerreyn" fıkıh kaidesinden yola çıkılarak söylenilen şu sözlerdir:

"Bizler oy versek de vermesek de nasılsa herhangi bir parti bu ülkede yönetime hâkim olacaktır. Biz bütün partilerin şer üzerinde olduğunu biliyoruz. Ancak bunların içinden şerri en az olanı seçiyoruz ki bu da "İki şerden daha hafif olanı tercih edilir"[419] kaidesine göre caizdir."

Tevhidin bizzat kendisini ilgilendiren bir meseleyi delillendirme noktasında fıkhi kaidelere kadar düşmeleri demokrasi havarilerinin ne denli bir acziyet içerisinde olduklarının bir göstergesidir. Bunu belirttikten sonra meselenin açıklamasına gelince:

Ehveni şer ifadesinin aslı "Ehven-i Şerreyn" yani iki kötü olan bir şeyden kötülük bakımından daha az zararlı olanı tercih etmektir. Fıkıh kaidelerine dair yazılan eserlere baktığımız zaman bu minvalde birçok kaide ile karşılaşmamız mümkündür. Onlardan bazıları şunlardır:

"Umumî zararı engellemek için kısmi zarar tercih edilir."[420]

"Büyük zarar küçük zarar ile giderilir."[421]

"İki fesad ile karşılaşıldığı zaman hafif olan yapılır, büyük olanın ise çaresine bakılır."[422]

Yukarıda vermiş olduğumuz maddeler fıkıh kuralları olarak kitaplara geçmiştir. Bununla beraber tüm bu kaideler günümüzde olduğu gibi başıboş bırakılmamış, mutlak surette bir takım genel şartlara bağlanmıştır. Bu şartlardan il-

---

[419] Mecelle, Madde: 29.

[420] Mecelle, Madde: 26.

[421] Mecelle, Madde: 27.

[422] Mecelle, Madde: 28.

ki ise iki zarar ile karşılaşıldığı zaman hangisinin zararının daha büyük olduğunun tespitinin keyfiyete bırakılmamasıdır. Yani hiç kimse çıkıp kendi nefsiyle şu daha az zararlı şu daha çok zararlı diyemez. Bunun için şeriatın koymuş olduğu genel maslahatlar ön planda tutulmalıdır.

Diğer taraftan yukarıda vermiş olduğumuz kaidelerin uygulanabilmesi ancak zaruret durumundadır ve başka bir tercih olmadığı zaman gündeme gelir. Zira bu kaidelerin tamamı genel değil özel hükümlerdir. Müslüman elinden geldiği sürece zarar göreceği söz ve fiillerden kaçınmakla, fesada bulaşmamakla, şerri def etmekle mükelleftir. Şayet iki büyük zararla karşılaşır, bunlardan kurtulma imkânı olmaz, mutlak surette ikisinden bir tanesini seçmek zorunda kalırsa işte o zaman bu kaideler ışığında hareket edebilir. Zira iki zararlıdan birinin (zararı ve fesadı en az olanın) tercih edilmesi alternatif olmadığı ve bu ikisinden bir tanesinin mutlaka yapılmasının zorunlu olduğu durumda söz konusu olur. Şayet kişinin her iki şerden de kaçınma durumu varsa işte o zaman ikisinden birini seçmesi diye bir durum söz konusu değildir.

Diğer taraftan bir başka fıkhi kaidede şöyle geçmektedir:

Fesadın def'i, faydanın celbinden daha evladır."[423]

Buna göre yapılacak bir şeyde hem fayda hem de zarar mevcut ise, o faydayı elde etmek için zarara razı olunmaz. Yapılacak şey zararın def edilmesi için hayırdan vazgeçilmesidir.

İslam âlimleri eserlerinde bu kaidelere dair birçok örnek vermişlerdir. Örneğin bir keçinin kafası küpe girse, küpü kırmadan ya da keçiyi kesmeden bu durumdan kurtulmak mümkün değilse küpün ve keçinin değerine göre durum değerlendirilir. Şayet küp keçiden daha kıymetli ise keçi boğazlanarak mesele çözülür. Eğer keçi daha kıymetli ise küp kırılarak sonuca gidilir. Fıkhi kaidelerden bahseden eserlerde buna benzer birçok örnek bulmak mümkündür.

Ehveni şerreyn ve bununla ilgili diğer maddeler hakkında bu şekilde kısa bilgi verdikten sonra demokrasi havarilerinin getirmiş oldukları bu delile dair deriz ki:

Öncelikle kaide yukarıda vermiş olduğumuz gibi "İki şerden daha hafif olanı tercih edilir" şeklindedir. Yoksa iki küfür ve şirk dininden birisi tercih edilir şeklinde değildir.

İkinci olarak; onların ehven olarak gördükleri şer, Allah'ın dinini terk etmek, demokratik dinin kurallarına göre hareket etmek, yeryüzünden Allah'ın

---

[423] Mecelle, Madde: 30.

şeriatın silmek, beşerî nizamları hâkim kılmaktır. Demokrasi havarilerinin dininde bu, şerrin ehveni olabilir. Ancak bizim dinimizde böylesi bir tercih, inkârın en büyüğüdür. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in getirdiği dine bundan daha büyük bir muhalefet söz konusu değildir.

Üçüncü olarak; ehveni şerreyn ile amel edebilmek için zaruret halinin gündemde olması ve kişinin başka bir tercih hakkının olmaması gerekir. Acaba bugün bu iki küfür milletinden şerri en az olanın seçilmesi hangi zarurete mebnîdir. İnsanlar hangi büyük tehdit ve zaruret hali ile karşı karşıyadırlar ki, iki küfür milletinden birisini seçmek zorunda kalsınlar. Yukarıda da belirttiğimiz gibi şayet iki şerrin her birinden uzaklaşma ve hiç birisini tercih etmeme imkânı var ise bu durumda ehveni şer ile amel etmek bâtıldır. Bugün hiç kimse parlamentoya girmek, teşrîde bulunmak ya da demokrasinin mezhepleri olan küfür partilerinden bir tanesini seçmek zorunda değildir ki, ehveni şerreyn ile amel edilsin.

Dördüncü olarak, yukarıda vermiş olduğumuz kaideler gereğince yapılacak bir amelde hem hayır hem de şer varsa hayır terk edilerek şerrin pisliğinin üzerimize bulaşması engellenir. Bugün demokrasinin gölgesinde Müslümanlara bir takım faydalar getirmesi muhtemel bir partinin desteklenmesi belki hayır gibi görünebilir. Ancak burada Allah'ın dinini terk etmek, Allah'ın kitabını işlevsiz kılmak, İslam şeriatının haramlarını helalleştirmek vardır. Ve tüm bunlar Allah'ın dininde şerrin ve zulmün en büyüğüdür.

Ve son olarak; her iki şerden hangisinin daha ehven olduğunun tespiti şeriatın genel maslahatlarına göre belirlenmelidir ki bunlar din, akıl, nesil, can ve mal emniyetidir. Acaba demokrasinin mezheplerinden hangisi İslam dininin önem verdiği bu maslahatlara önem vermiştir? Demokrasi havarilerinin şerrin en ehveni dedikleri şeyin gerçeğini öğrenmek isteyenlere aşağıda yapacağımız şu alıntı kanaatimce yeterlidir:

Demokrasinin insanın başına sardığı en büyük bela ve musibetlerden bir tanesi de onun getirmiş olduğu sınırsız temel hak ve hürriyetlerdir. Toplumlara tanınan bu şekilde sınırsız hak ve özgürlükler, insanın hayvanlardan daha aşağı bir seviyeye düşmesine neden olmuştur.

Temel hak ve özgürlükler düşüncesi, demokrasinin getirdiği en bariz fikirlerdendir. Aynı zamanda demokrasinin işlevi için en önemli esaslardır. Demokrasilerde (onların iddialarına göre) temel hak ve özgürlükler düşüncesi, insanın kendi iradesini, baskı ve zorlama olmadan istediği şekilde kullanmasını sağlamaktadır. Halkın bütün fertleri için temel hak ve özgürlükler sağlanmazsa, halkın iradesinden söz edilemez.

Demokrasinin tanıdığı en temel hak ve özgürlüklerden ilki inanç ve fikir hürriyetidir. Demokrasiye göre fertler istediği inanca sahip olabilir. Her fert istediği dini tercih etmekte serbest olduğu gibi dinini değiştirmekte de özgürdür. Ya da kişi hiçbir dine inanmayabilir. Bir Hıristiyanın zorla Müslümanlaştırılması söz konusu olamayacağı gibi, bir Müslümanın da zorla Hıristiyanlaştırılması söz konusu değildir. Her fert istediği görüş ve fikri savunmakta, dile getirmekte, ilan etmekte ve ona çağırmakta serbesttir. Hiç kimsenin kişilerin inançları konusunda baskı yapması düşünülemez. Kişiler başkalarının özgürlüğüne zarar vermedikleri müddetçe, istedikleri inanç, görüş ve fikri taşımakta serbesttirler. Fertlerin inanç ve fikir özgürlüklerine müdahale etmek, demokrasinin sağlamış olduğu en temel hak olan inanç ve fikir özgürlüğüne saldırmak demektir.

Burada üzerinde durulması gereken önemli nokta şudur: Demokrasinin Müslümana sağladığı inanç ve fikir özgürlüğü düşüncesi soyut bir nazariyeden ibarettir. Demokrasi Müslümanın hürriyetini sadece kişisel ibadet ve Allah'a iman ile sınırlı tutmaktadır. Ancak fertlerin sosyal ilişki ve muameleleri konusunda demokrasilerde Müslümana tanınmış sınırsız bir özgürlük asla yoktur. Bu söylediklerimizin doğruluğunu anlamak için demokrasinin uygulandığı ülkelere bakmak yeterlidir. Bugün Müslümanlar bu ülkelerde dinlerini yaşamak için büyük zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Bununla beraber sadece inandığı dini yaşadığı için birçok Müslüman terörist olarak yakalanmış, işkenceler görmüş ve zindanlara atılmıştır. Aslen bu demokrasinin özellikle eleştirilecek bir yönü de değildir. Zira İslam dini Müslüman bir kimseye, Allah'ın hükmüne dayanmayan cahilî düzenleri reddetmesini, onu tanımamasını, ona ve taraftarlarına düşmanlık yapmasını emretmektedir. Elbette demokrasi de (kendini koruma adına) kendisine düşmanlık eden Müslümanları bu şekilde cezalandıracak, onlara böyle sınırsız bir hak tanımayacaktır.

Demokrasilerde tanınan temel hak ve özgürlüklerin bir diğeri ise mülk edinme hürriyetidir. Fertler istediği yoldan hiçbir kayıt ve kurala bağlı kalmaksızın mülk ve servet edinebilir ve malını istediği şekilde kullanabilir. Kişiler dilediği gibi kazanma, dilediği gibi harcama salahiyetine sahip olup, faizcilik, vurgunculuk, tefecilik yaparak, kumar oynayarak, içki içip zina yaparak, istedikleri yoldan kazanabilir, kazandıklarını da istedikleri bir şekilde harcayabilirler. Bir kadının kendisini satarak para kazanması, kazandığı parayı da faiz ile çoğaltması demokrasinin sağladığı temel hak ve özgürlüklerdendir. Devletin, fertlerin ekonomik faaliyetlerine müdahalesi söz konusu değildir. Devletin görevi sadece kendi hakkını aldıktan sonra fertlerin mallarına bekçilik yapmaktır.

Demokrasilerde mal ve mülk edinme özgürlüğü kapitalizmi doğurmuştur.

Demokrasi mal ve mülk edinme özgürlüğü ile dünya metasını tek hedef haline getirmiş, kişilerin mallarını diledikleri gibi kullanma özgürlüğüyle de kazanmanın ardından gerçekleşebilecek her türlü sosyal hedef ve bağı kopartmıştır. Fakir ve ihtiyaç sahibi kimselerin, zenginlerin malında hiçbir hakları yoktur. Bunun doğal sonucu olarak da demokratik toplumlarda insanlar mal ve mülk sahibi zenginler ve açlık içerisinde yaşayan fakirler olmak üzere iki tabakadan oluşmaktadır.

Aklımdan hiç gitmeyen bir portre vardır. Böyle demokratik bir memlekette trafik ışığında bekleyen, değeri yüz bin euronun üzerinde olan BMW marka bir arabanın sahibinden, karnını doyurmak için dilenmeye çalışan, araba sahibinin sadece birkaç km'de harcayacağı benzin parasını karnını doyurmak için isteyen bir dilenci... Ancak araba sahibi aracının camını dahi indirmeden yeşil ışığın yanmasıyla hızla oradan uzaklaşıyor. İşte toplumu bu şekilde iki farklı tabakaya ayıran ve birbirine karşı umursamaz ve kayıtsız kılan şey demokrasinin kapitalist felsefesidir.

Sen dilediğin gibi kazan... Helal, haram, hak, hukuk ilkelerine aldırış etme ve dilediğin gibi ye! Hayvanlar bile paylaşırken sen kimseyle paylaşmak zorunda değilsin. Sen kazandın, dolayısıyla yeme hakkı sadece sana aittir!!!

Diğer taraftan devletler seviyesinde ise durum bu anlattıklarımızdan çok daha üzücü ve çirkindir. Demokratik sistemlerin sağlamış olduğu bu özgürlük, menfaatçiliğin asıl ölçü olmasına, bunun doğal sonucu olarak da büyük varlıklı sermaye sahiplerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu varlıklılar, bir taraftan fabrikalarını çalıştırmak için hammaddelere, diğer taraftan ise ürettiklerini satmak için tüketici pazarlarına ihtiyaç duydular. Bu durum ister istemez, kapitalist devletlerin, geri kalmış ülkeleri sömürmesine, servetlerini istila etmesine, mallarını gasp etmeye sevk etmiştir. Oburluk ve tamahkârlığın şiddeti artmış, haram kazancı bir an önce elde etme yarışı başlamıştır.

İşte sana örnek Filistin, Afganistan, Irak, Asya, Latin Amerika ve Afrika... Bu memleketleri sömüren, gelirlerini yiyen, servetlerini yağmalayan, çocuklarını öldüren, ırz ve namuslarına el uzatanlar kimlerdir? Tüm bunlar, onların suratlarına çarpılacak en iyi örneklerdendir. Amerika, İngiltere, Fransa gibi sömürgeci demokratik devletlerin utanmaz bir şekilde demokratik değerlerden, insan haklarından bahsederek söz ebeliği yapmaları ne kadar komik ve tiksindirici bir şeydir. Bu sözde değerlerden bahsederlerken, insanî ve ahlakî değerleri ayaklar altına alanlar bunlar değil midir?

Ey okuyucu kardeşim! İşte tüm bunlar bir taraftan demokrasinin, diğer taraftan demokrasi ile yönetilen ülkelerin gerçek yüzünü sana gösteren ibretlerdir.

Demokrasinin belirlediği temel hak ve özgürlüklerden şahsî özgürlük (kişilik özgürlüğü) düşüncesine gelince, durumun çok daha vahim, mide bulandırıcı ve tiksindirici olduğunu görürüz. Şahsî hürriyet düşüncesi demokratik memleketlerdeki toplumları hayvanlardan daha düşük bir hale getirmiştir.

"Onlar hayvanlar gibidirler. Hatta seviyece daha da aşağı..." (25 Furkan/44)

Şahsî özgürlük düşüncesi, kişinin her türlü bağdan kurtulma özgürlüğüdür. İnsana yaşantısında dilediği gibi hareket etme imkânı tanır. Ne devletin, ne bir başkasının, insanın kendi hayatıyla ilgili kararlarına müdahale etmesi söz konusu değildir. Bir kadın kendini satmak istiyorsa onun bu özgürlüğü demokratik sistemin ona sağladığı en temel hakkıdır. Devlet ona yasal yollardan kendini satması için genelevler açarak imkânlar dahi sunar. Kişiler eşcinsel olmak istiyorsa bunda tam anlamı ile hak sahibidirler ve demokratik sistem onları koruma adına "eşcinselleri koruma kanunu" bile çıkarır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi demokratik sistemlerdeki şahsî özgürlük düşüncesi, insanı hayvanlardan daha aşağı bir konuma getirmiştir. Şahsî hürriyet kapsamında zina, homoseksüellik, çıplaklık toplumlarda yaygınlık kazanmıştır. En aşağı ve en çirkin ilişkiler insanların gözü önünde yapılmaya başlamış, daha da kötüsü herkes bu tip sapık ilişkileri normal bir tavırla karşılamıştır.

"Kanunla garanti altına alınmış şahsî özgürlük, her türlü cinsel sapıklığı beraberinde getirmiştir. Bu, kanunların hiçbir şekilde müdahale edemeyeceği son derece özel bir meseledir. Kanun ancak tek bir durumda buna karışır. O da tecavüzdür. Çünkü tecavüz zorla olmaktadır, anlaşarak değil... Ama herhangi bir ilişki anlaşarak oluyorsa ne kanunun, ne toplumun ne de insanların buna müdahalesi mümkün değildir. Bu ister normal bir ilişki olsun, isterse de ters bir ilişki (erkeğin erkekle ya da kadının kadınla ilişkisi) farketmez. Bu ilişkiye giren tarafları ilgilendirir. Başkalarını değil...

Bundan sonra artık evler, lokaller, kulüpler, ormanlar, parklar her çeşit cinselliğin yapıldığı mekânlardır. Bunların hepsi kanunun koruduğu, fesatla dolup taşan birer genelevdir.

Yıllar önce Hollanda Kilisesi'nde iki erkek arasında yasal nikâh akdi düzenlenmiştir. Yine yıllar önce saygın (!) İngiliz parlamentosu, ters cinsel ilişkilerin serbest olduğuna karar vermiştir. Nitekim İngiltere başpiskoposu Kantberi bunların meşru ilişkiler olduğunu ilan etmiştir."[424]

"Demokrasi sloganı atan Arap ülkelerinde de durum aynıdır. Bu ülkelerin kanun maddelerinin birinde şöyle denmektedir:

---

[424] Muhammed Kutub, Mezahibu Fikriye Muasıra sy: 216.

"Kız ergenlik çağında ise ve ilişki kendi rızasıyla olmuşsa kanun onu bundan dolayı cezalandırmaz."

Bir başka kanun maddesinde ise şöyle geçmektedir:

"Kocası kadının evinde zina yaparsa, kadının istediği birisi ile zina yapma hakkı vardır. Eğer bunu yaparsa hiçbir kınama gerekmez."

Bütün bunlar ne adına olmaktadır. Özgürlük ve demokrasi adına değil mi?"[425]

"Şahsî özgürlük düşüncesinden sonra, sapık ve garip cinsel ilişkiler bu aşağı yuvarlanmış demokratik toplumları doldurmuştur. Erkeklerin kendi aralarında ilişkileri, hayvanlarla ilişkiler, aynı anda birkaç erkekle birkaç kadın arasında yaşanan ilişkiler çoğalmıştır. Buna benzer ilişkiler hayvanların ahırlarında dahi bulunmamaktadır.

Amerikan gazetelerinin birinde bir istatistik yayınlandı. Bu istatistiğe göre; Amerika'da kendi aralarında ters ilişkilerin (aynı cinsin beraberliği) yasal olarak tanınmasını ve normal evli kişilere tanınan yasal hakların kendilerine de tanınmasını isteyen 25 milyon kişi vardı. Yine aynı istatistiğe göre; Amerika'da yaşayan bir milyon kişinin kendi annesi, kızı, kız kardeşi ve yakın akrabası ile cinsel ilişki kurduğu geçmektedir. İşte bu hayvansal serbestlikten, cinsel hastalıkların en şiddetlisi olan AİDS yayılmıştır.

İşte tüm bunlar demokrasi değerlerinin türettiği ve durmadan şarkısı söylenilen o genel özgürlüklerin birer örneğidir. Bu özgürlükler demokrasi düşüncesinin bir yüzüdür. Demokratlar ise bu özgürlüklerle övünmekte, dünya onların bu çirkin yüzüne ortak olsun diye ona davet etmektedirler. Bu özgürlükler şayet bir şeye delalet ediyorsa o da; demokrasinin bozukluğunun ne kadar büyük olduğuna, çürüklüğüne ve pis kokusuna delalet etmektedir."[426]

Son olarak ehveni şer kaidesine dair Ebu-l Alâ el-Mevdudi'nin şu mükemmel tespitleri ile konuyu kapatmak isterim:

"İki şerden ehven olanı seçmenin anlamı bir kişinin caiz olmayan iki işten birini seçmek durumunda kalması halinde daha az haram olanı seçmesidir. Bunun ilk şartı helal yolun tamamen tıkanması ve helal ile amel etme yolunun kalmamasıdır. Ancak bu şartta bir kişi için iki şerden ehven olanı seçmek caiz olur. Hayır yolunun az da olsa mümkün olduğu durumlarda basiretsizliği, ferasetsizliği ve tembelliği nedeniyle iki şerle karşı karşıya kalan kişi doğal olarak günahkâr olacaktır.

---

[425] Mahmud Şakir eş-Şerif Demokrasinin Hakikati, sy: 17

[426] Abdulkadim Zellum, Demokrasi Küfür Nizamıdır sy: 21

İkinci şart ise, iki şerden birine rastgele ya da kolaylık veya başka bir nedenle keyfi olarak "ehven olan budur" dememektir. İslam fıkhı usulüne göre şerlerin hangisinin hafif veya ağır olduğunu belirlemek zorundadır. Mesela sizin verdiğiniz örneği ele alalım. Farz edelim ki bir kişi son derece açtır ve ölümden kurtulabilmesi için domuz eti ve akbaba eti olmak üzere iki çeşit et bulmuştur. İslam hukuku açısından akbaba etinin şer olması daha hafiftir. Zira domuz etinin haramlığı kesin ve kat'î bir ayetle sabit iken akbaba etinin haramlığı hadis ile sabittir."[427]

---

[427] Mevdudi, Fetvalar 1/321.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ ŞÜPHE

Mustaz'aflık Hali

Şirk halinde sürdürülen bir yaşantıya meşruiyet kazandırabilme adına dillerden düşürülmeyen şüphelerden bir tanesi de mustaz'aflık halidir. İnsanlar ne zaman hak davet ile karşı karşıya kalsalar "Yapacak bir şeyimiz yok, ne yapabiliriz ki, gücümüz yok, mecburuz" gibi sözlere başvurarak mazeret uydururlar, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın güçsüz ve zorda kalan kimselerin mazeretlerini kabul ettiğini ileri sürerler.

Kur'ani kavramların en önemlilerinden bir tanesi de "*mustaz'af*" kavramıdır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın ahkâmının iptal edildiği tüm zaman ve tüm mekânlarda insanlık müstekbirler ve mustaz'aflar olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Müstekbirler oldukça azınlık bir gruptur. Buna karşılık maddi ve manevî bir güce sahiptirler. Oldukça geniş bir kitleyi oluşturan mustaz'aflara karşı hâkimiyet ve otorite kurmuşlardır. Bu otoriteleri ve güçleri ile mustaz'aflara tahakküm ederler.

Buna karşılık mustaz'aflar ise oldukça geniş bir topluluktur. Ancak ezilmişlik, çare bulamama ve buna benzer mazeretlerle müstekbirlere itaatten geri durmayıp, onların zulümlerine rıza göstermeleri, Allah'ın ahkâmını iptal eden beşerî düzenlerinden hoşnut olmaları, içinde bulundukları hali değiştirme gibi bir çaba içinde bulunmamaları, bütünüyle teslimiyetçi bir hayat sergilemeleri neticesinde kendilerinden sayıca oldukça az olan müstekbirlerin tahakkümünden kurtulamazlar.

Mustaz'aflar sayıca çok olmalarına rağmen her açıdan güçsüz insanlardır. Fiziki olarak güçsüzdürler. Müstekbirlerin oyunlarını fark etseler dahi yapabilecekleri bir şey yoktur. Akıl bakımından güçsüzdürler. Devamlı müstekbirler tarafından kandırılır dururlar. Vahye müstenid bir düşünce biçimleri olmadığı için hakkı göremez, bulamazlar. Mustazafların yaptıkları tek şey müstekbirlerin oyunlarını devam ettirmelerine bilinçsizce yardım etmektir.

Kur'an-ı Kerim'e baktığımız zaman mustaz'afların hepsinin aynı kategoride

değerlendirilmediği görülecektir. Zira mustaz'aflardan bir kısmı ezilmeyi, sindirilmeyi içlerine sindirmişlerdir. Aslında bu insanlar fıtratı bozulmuş, kişiliklerini yitirmiş, şahsiyetten yoksun kalmışlardır. Kendilerine yönelik her türlü aşağılanmayı kabullenmişler, sindirilmeyi bir hayat tarzı olarak seçmişler, boyunlarını eğip her türlü aşağılanmaya rıza göstermişlerdir. İçinde bulundukları olumsuz durumdan razıdırlar. Hatta bu olumsuzlukların farkında bile değildirler. Bundan dolayı da yaşadıkları olumsuz şartları değiştirme gibi bir çabaları yoktur. Ve hatta bu olumsuz şartlara karşı gelenleri dahi engellemeye çalışırlar. Kulluk ve kölelik yaptıkları müstekbirlerin emri doğrultusunda hareket ederler. Vahiy üzere hareket ederek bu olumsuz şartlara karşı isyan bayrağını açanlara karşı canları, malları, mülkleri, evlatları, namusları pahasına müstekbirleri korumaya çalışırlar. Diğer bir ifadeyle her ne kadar müstekbirler tarafından ezilseler de dünyada onlarla aynı saftadırlar. Bu yüzden ahiret hayatında da akibetleri aynıdır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Sen o zâlimleri, Rablerinin huzurunda tutuklanmış, birbirlerine söz atarlarken bir görsen! Zayıf düşürülenler, büyüklük taslayanlara: Siz olmasaydınız, elbette biz inanan insanlar olurduk, derler. Büyüklük taslayanlar, zayıf düşürülenlere (kıyamet gününde): Size hidayet geldikten sonra sizi ondan biz mi çevirdik? Bilakis siz suç işliyordunuz, derler. Zayıf düşürülenler de büyüklük taslayanlara: Hayır! Gece gündüz (işiniz) tuzak kurmaktı. Çünkü siz daima Allah'ı inkâr etmemizi, O'na ortaklar koşmamızı bize emrederdiniz, derler. Artık azabı gördüklerinde için için yanarlar. Biz de o inkâr edenlerin boyunlarına demir halkalar takarız. Onlar ancak yapmakta oldukları günahları yüzünden cezalandırılırlar." (34 Sebe/31-33)*

Ayette bahsi geçen mustaz'aflar emre uyanlardır. Büyüklük taslayanlar ise onların liderleridir. Mustaz'aflar "Siz bizi doğru yoldan alıkoymasaydınız bizler rasullere uyar ve onların getirdiklerine iman ederdik" derler. Büyüklük taslayanlar ise kendilerine şöyle cevap verirler:

"Sizler şirk ve küfür üzerinde zaten ısrar ediyordunuz.[428] Biz hiçbir şey yapmadık. Sadece sizi davet ettik siz de hiçbir delil olmaksızın bize uydunuz. Rasullerin getirdikleri delillere uymayı bırakarak arzu ve hevesinize uydunuz ve onlara muhalefet ettiniz. Bu sebeple de suçlulardan oldunuz.[429]

İşin aslı siz bize tam anlamıyla bir bağlılık ve itaat sergilemeseydiniz biz bir gün bile sizin üzerinize hâkimiyet ve otorite kuramazdık. Siz bizi önder kabul

---

[428] Kurtubî, El-Camiu Li Ahkam 14/301.

[429] İbn-i Kesir, Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 6/519.

edip yüceltmeseydiniz bizi kimse tanımazdı bile. Siz bizim ordumuz olmasaydınız biz tek bir ferdi dahi yönlendiremezdik.[430]

İşte bu nevi mustaz'aflar Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* tarafından güçsüzlükleri, zayıf bırakılmışlıkları kabul görmeyen kimselerdir. Zira onların en azından hicret edebilecek durumları vardır. Mustaz'aflık hallerinden razı olmasalar hicret etmek gibi bir yol arar, şirk diyarını terk ederek dinlerini yaşayabilecekleri mekânlara göç ederlerdi. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

> *"Melekler kendi nefislerine zulmedenlerin hayatına son verecekleri zaman derler ki: "Nerde idiniz?" Onlar: "Biz, yeryüzünde zayıf bırakılmışlar (mustaz'aflar) idik." derler. (Melekler de:) "Hicret etmeniz için Allah'ın arzı geniş değil miydi?" derler. İşte onların barınma yeri cehennemdir. Ne kötü yataktır o? Ancak erkeklerden, kadınlardan ve çocuklardan mustaz'aflar olup hiç bir çareye güç yetiremeyenler ve bir yol (çıkış) bulamayanlar başka... Umulur ki Allah bunları affeder. Allah affedicidir, bağışlayıcıdır." (4 Nisa/97-99)*

Yukarıdaki ayetlerde Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* güçsüz bırakılanlardan bir kısmı hakkında *"İşte onların barınma yeri cehennemdir. Ne kötü yataktır o."* buyururken bir kısmı hakkında da *"Umulur ki Allah bunları affeder. Allah affedicidir, bağışlayıcıdır"* buyurmaktadır. Buhari Kitabu-t Tefsir'de İbn-i Abbas'tan "Ben ve annem mustazaflardan idik" dediğini rivayet etmiştir. Bir başka rivayette ise "Ben ve annem özrü kabul edilen kimselerden idik" şeklinde gelmiştir.[431]

İmam Buhari *(rahimehullah)*'ın rivayet ettiğine göre bu ayet Mekke'de hicret etmeyen ve Bedir'de müşriklerle beraber savaşa çıkan, onların sayısını çok gösteren, savaş sırasında ölen bazı kimseler hakkında nazil olmuştur.[432] Ayet dinini yaşama imkânı olmadığı ve hicrete güç yetirebildiği halde müşriklerin arasında kalanlar hakkındadır. Bu kişi icmaen nefsine zulmetmiş ve harama girmiştir."[433] Zira bu kimseler içinde bulunduğu durumu değiştirme adına hiçbir yola başvurmayan, hicret etme gibi bir girişimde bulunmayan kimselerdir. Kendileri tarafından ezildikleri müstekbirlere itaat etmek, içinde bulundukları halden hoşnut ve razı olmak, bundan dolayı da hicret etmemek gibi suçlarından dolayı "Böyle kimseler için bir özür olmadığı bildirilmektedir."[434]

---

[430] Mevdudî, Tefhimu-l Kur'an 4/531.

[431] İbn-i Kesir, Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 2/388.

[432] Kitabu-t Tefsir.

[433] İbn-i Kesir, Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 2/389.

[434] İbn-i Kesir, Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 2/389.

"Onlar biz güçsüz kimselerdik. Müşrikler bizi güçsüz bıraktı. Yaşadığımız topraklarımızda onlar sayıca ve kuvvet bakımından çoktular. Bizi Allah'a iman etmekten ve Rasulullah'a itaat etmekten men ettiler" demelerine karşın melekler kendilerine "Memleketinizden göçseydiniz ya. Sizi Allah'a iman etmek ve Rasulüne itttiba etmekten alıkoyanlardan uzaklaşsaydınız ya" diyerek cevap verirler. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* böylelerinin yerini "*İşte onların barınma yeri cehennemdir. Ne kötü yataktır o?* " ayetiyle bildirmektedir.[435]

Suddî *(rahimehullah)* der ki: "Bu ayet indiği zaman Müslüman olduğu halde hicret etmeyen kimseler kâfir sayılıyordu. Daha sonra bu hükümden hicret etmeye çaresi olmayan, yol bulamayan, hicret etmeye yetecek kadar malı olmayanlar istisna tutuldu.[436] Nitekim bunlardan bir tanesi de Abbas *(radıyallahu anh)*'tır. Bedir'de müşriklerle beraber savaşa katılmış ancak esir düşmüştür. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Kendin ve kardeşin için fidye ver" deyince o "Ey Allah'ın Rasulü! Senin kıblene dönüp namaz kılmadık mı? Senin hak nebi olduğuna şahitlik etmedik mi" demiştir. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ey Abbas! Siz hasımlaştınız ve size hasım olundu" demiş ve bu ayeti okumuştur.[437]

Yukarıda vermiş olduğumuz ayetlere ve ayetlere ilişkin müfessirlerin kavillerine baktığımız zaman içinde bulunduğu şartları değiştirme gibi bir girişimde bulunmayan, şirk ve küfür halinde sürdürülen bir hayata rıza gösteren, son çare olarak hicret etme gibi bir girişimde bulunmayan kimseler her ne kadar ismen mustaz'af sayılsalar da hiçbir zaman özürleri Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* tarafından kabul gören mustaz'aflardan değildirler. Allah tarafından özürlerinin kabul görmesi umulan mustaz'aflar müstekbirlerin zulmune maruz kalan ancak özellikle fiziki olarak zayıf kaldıkları için karşı koyacak hiçbir durumları olmayan, içinde bulundukları halden kurtuluş çaresi bulamayan, kurtulmak için bir yol arasa da elinden bir şey gelmeyen ancak kurtulma arzusu taşıyan, bunun için Allah'a dua eden kimselerdir. Nitekim bir başka ayette bu kategoriden olan mustaz'afların içinde bulundukları halden razı olmadıkları ve devamlı bir çıkış yolu aramaya gayret ettikleri "*Rabbimiz! Bizi, halkı zâlim olan bu şehirden çıkar, bize tarafından bir sahip gönder, bize katından bir yardımcı yolla!" (4 Nisa/75)* sözleri ile açığa çıkmaktadır. Bunlar müşriklerin ellerinden kurtulmak için güçleri yetmeyen kimselerdir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "Ancak erkeklerden, kadınlardan ve çocuklardan müstaz'aflar olup hiç bir çareye güç yetiremeyenler ve bir yol (çıkış) bula-*

---

[435] İbn-i Cerir et-Taberi, Camiu-l Beyan 9/106.
[436] İbn-i Cerir et-Taberi, Camiu-l Beyan 9/106.
[437] İbn-i Kesir, Tefsiru-l Kur'ani-l Azim 2/390.

mayanlar başka" buyurarak bunların özürlerini geçerli saymış[438] ve şöyle buyurmuştur:

"Umulur ki Allah bunları affeder. Allah affedicidir, bağışlayıcıdır."

Ayetin bu son kısmı oldukça dikkat çekicidir. Bu kategoride olan mustaz'aflar aslen güçsüz kimselerdir. İçinde bulundukları durumdan razı değildirler. Ancak yapacak bir şeyleri yoktur. Hicret etmeye de maddi ve manevî olarak güç yetirememektedirler. Tek çareleri onların başkaları tarafından kurtarılmasıdır. Ve onlar bu son çareye başvurarak Allah'a dua etmeye başlamışlardır. Tüm bu şartlara rağmen onların affedileceği kesin değildir. Sadece affedilecekleri "*umulur.*" Bunun sebebi ise hicreti terk etme işinin sınırlarının oldukça dar olduğuna, o hususta hiç bir ruhsat olmadığına işaret etmek içindir. Açık bir özür sebebiyle hicretten geri kalmış kimsenin hakkı bile "Allah'ın beni affedeceğini umarım" demek olduğuna göre, artık başkasının hali nasıl olur bilinmez”[439]

Mustaz'af kavramına dair vermiş olduğumuz bu kısa ve öz bilgilerden anlaşılmaktadır ki, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bütün mustaz'afları tek bir kategoride değerlendirmemiştir. Onlardan bir kısmı Hz. Abbas gibi Müslüman olduğunu iddia etse ve namaz kılsa dahi en azından hicret etme ve içinde bulunduğu durumdan kurtulma teşebbüsünde bulunmadığı için özür sahibi kabul edilmemektedir. Bu kimseler müşriklerin içinde barınma, müşriklere itaat etme, onların saltanatlarını güçlü tutma gibi suçlarından dolayı liderleri ile beraber haşrolunacaklardır. Buna karşılık ihtiyarlık, acziyet, güçsüzlük ve buna benzer engellerden dolayı son çare olarak hicret etmeye de güç yetiremeyen ancak devamlı surette kurtulmayı uman, içinde bulundukları halden razı olmayan, bu halin değişmesi adına Allah'a iltica eden mustaz'aflara gelince... Bunların Allah tarafından bağışlanacağı umulur.

Sonuç olarak içinde yaşadığımız şu ortamda İrca Ehli ile aramızda tekfir edilmesi konusunda ihtilaf olan kimseler için meşru bir mustaz'aflıktan bahsetmenin kesinlikle mümkün olmadığını söyleyebiliriz. Zira gerek Allah'ın şeriatını değiştiren yöneticilerin, gerek Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen hâkimlerin, gerekse tağutî düzenleri koruma ve kollama görevini üstlenen polis ve askerlerin daha işin başında mustaz'af olduklarını iddia etmek mümkün değildir. İşin aslı tüm bu kesimler Kur'an literatüründe müstekbir olarak isimlendirilmektedir. Bu müstekbirlere itaat eden topluma gelince, bunların müstekbirlerin tahakkümünden razı oldukları, bilerek ve isteyerek bu

---

[438] Taberi 9/106.

[439] Zemahşeri, Keşşaf 1/452.

müstekbirlere itaat ettikleri, içinde bulundukları hali değiştirme adına hiçbir girişimde bulunmadıkları, en azından zorba tağutların tahakkümünden kurtulma adına Allah'a yönelerek dua etmedikleri sabit olduğuna göre bunların da özürlerinin kabul görmesi söz konusu değildir. Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bilir.

> *"Oysa biz o yerde güçsüz düşürülenlere lütufta bulunmak, onları önderler yapmak ve onları (mukaddes topraklara) vâris kılmak istiyorduk." (28 Kasas/5)*

YİRMİ BEŞİNCİ ŞÜPHE

Takiyye Kavramı

Takiyye şüphesi İrca Ehlinden gerek kendilerini selefe nispet edenlerin, gerek resmi hizmete mahsus görevlilerin gerekse de medreselerde filoloji ile meşgul olan mollaların Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen beşerî nizamlara hak elbisesi giydirebilme adına sık sık dile getirdikleri şüphelerden bir tanesidir. Onların bu noktada iddiaları günümüzde Allah'ın hükümlerini iptal ederek demokrasinin kutsal tapınaklarında yeni din ihdas edenlerin takiyye yaptıkları, takiyyenin ise dinde meşru bir amel olduğu şeklindedir. Bu iddialarının sonucu ise yeryüzünde yaşayan kim varsa takiyye ehli olmuştur. Allah'ın indirdiği hükümleri iptal eden tağutlar, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen hâkimler, beşerî sistemleri koruyan asker ve polisler, Allah'ın nizamına düşman olan sistemlere itaat eden halklar, takiyye ehlidirler. Yeryüzünde takiyye yapmayan kimse neredeyse yok gibidir. Sonuç olarak ise tüm bu guruplar her türlü kavlî ve amelî küfrü işlemelerine karşılık takiyye elbisesine büründükleri için mazurdurlar!

Takiyye konusunda yapılan hata şüphesiz bu Kur'anî kavramın açık bir şekilde tahrif edilmesinin bir tezahürüdür. Amacınız bâtıla hak elbisesi giydirmek olduktan sonra işiniz oldukça kolaydır. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* *"Mü'minler mü'minleri bırakıp kâfirleri dost edinmesinler. Kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişkisi kalmaz. Ancak onlardan sakınmanız müstesnadır. Allah size kendisinden korkmanızı emreder. Dönüş ancak Allah'adır" (3 Ali İmran/28)* buyurarak takiyyeyi meşru kılmıştır. Takiyye meşru olduğuna göre bütün şirk ve küfür amellerini takiyye adı altında meşru göstermeniz artık oldukça kolaydır.

Bilinmelidir ki takiyye konusunun gündeme gelmesi ancak mustaz'aflık halinde mümkündür. Bir önceki konuda da belirttiğimiz gibi mustaz'aflık hali ise her durumda ve her şartta muteber değildir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* mustaz'aflardan bir kısmını özür sahibi kabul ederken bir kısmını ise özür sahibi kabul etmemiştir. O halde takiyye; kişinin meşru mustaz'aflık sınırları dâhilinde başına gelmesi muhtemel bir beladan dolayı kâfirlere karşı dinini açıkça ızhar

etmemesinden ibarettir. Bundan dolayı Allame Alusî takiyye ruhsatının verildiği Ali İmran Suresi 28. ayetinin tefsirine şu sözler ile başlamıştır:

"Ali İmran Suresi'nin bu ayeti takiyyenin meşru olduğuna delildir. Takiyye ise; kişinin nefsini, namusunu ve malını düşmanlarının şerrinden koruması olarak tarif edilmiştir. Düşmanlarının saldırısı nedeniyle dinini açıkça ızhar etmesi mümkün olmayan bir beldede ikamet eden Müslümanın dinini hakkıyla yaşayabileceği bir beldeye hicret etmesi vaciptir. Hiçbir mü'min mustaz'aflık mazeretini ileri sürerek düşmanlarının içinde kalıp dinini gizli bir şekilde yaşamaya kalkamaz. Çünkü Allah'ın arzı geniştir. Sadece yaşının küçük olması, körlük, esaret altında olma ya da ölüm ile karşı karşıya kalma gibi meşru bir özür nedeniyle hicreti terk edebilir. İşte bu özürlere sahip kimselerin zaruret miktarı kadar onlara uyması mümkündür. Fakat ne zaman onların arasından kaçma imkânı bulursa oradan çıkmalı, kurtulmak için çeşitli taktiklere başvurmalıdır."[440]

O halde daha işin başında İrca Ehli ile tekfiri üzerinde ihtilaf ettiğimiz kimselerin –bir önceki konuda da belirttiğimiz gibi- özrü kabul edilen mustaz'aflar kategorisinde değerlendirilmemesi onların takiyye iddialarını iptal etmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de takiyye halinin meşru bir hal olduğunu beyan eden ayet Ali İmran Suresi'nin 28. ayetidir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

"Mü'minler mü'minleri bırakıp kâfirleri dost edinmesinler. Kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişkisi kalmaz. Ancak onlardan sakınmanız müstesnadır. Allah size kendisinden korkmanızı emreder. Dönüş ancak Allah'adır." (3 Ali İmran/28)

Takiyye kelimesi sözlükte sakınma ve önlem alma demektir.[441] Şer'î olarak ise güçlü oldukları için kâfirlerden korkma sebebiyle sakınmaktır. Bu ise ya onlara karşı düşmanlığı gizlemekle ya da yumuşak söz söyleyip, idare etme yolunu tercih etmek şeklinde olur. Takiyye ancak korku durumunda caiz olup, bunun ötesinde kâfirleri savunmak veya onlara yardım etmek, bu uğurda savaşmak değildir. Tüm bunlar küfre düşüren zahiri dostluk kapsamındadır.[442] Abdullah ibn-i Mes'ud *(radıyallahu anh)* takiyyeyi şöyle tarif etmektedir:

"Kişinin kalbi iman ile dolu olduğu halde dili ile kendisinden istenileni söylemesidir."[443]

---

440 Ruhu-l Meanî 3/10.

441 İbn-i Manzur, Lisanu-l Arab 15/402.

442 Abdulkadir bin Abdulaziz, el-Camiu fi Talebi-l İlmi-ş Şerif.

443 İbn-i Cerir et-Taberi, Camiu-l Beyan 3/315.

Ebu Aliye şöyle der: "Takiyye sadece dil ile mümkündür. Yoksa amel ile istenileni yapmak değildir."[444]

Hafız İbn-i Hacer *(rahimehullah)* şöyle der: "Takiyye kişinin kalbinde var olan inancını, başka bir şeyden dolayı açığa vurmamasıdır."[445]

Begavî *(rahimehullah)* şöyle der: "Allah mü'minlere kâfirleri veli edinmeyi haram kılmış, onları veli edinmeyi yasaklamıştır. Şayet kâfirler üstün durumda iseler ya da mü'min olan bir kimse kâfir bir toplumda bulunuyor ise ve onlardan gerçek bir korku ile korkuyorsa o zaman sadece dilden olmak kaydı ile onlara mudaraada bulunabilir. Ancak kalp iman ile dopdolu olmalı, inançtan bir şey kaybetmemelidir. Böylece dilden söyleyerek onlardan gelmesi muhtemel kötülükler engellenmiş olur. Bununla beraber takiyye yaparken herhangi bir şekilde haram olan kanı dökmemeleri, helal olan bir malı haram yapmamaları, Müslümanların sırları ile ilgili kâfirlere hiçbir şey açıklamamaları gerekmektedir. Takiyye ancak ölüm korkusu halinde muteberdir. Niyetinde salim ve sağlıklı olması gerekir."[446]

İbn-i Cerir et-Taberi *(rahimehullah)* tefsirinde İbn-i Abbas, İkrime ve Dahhak'tan takiyyenin sadece dil ile olabileceğini, kâfirlerin tahakkümü altında bulunan bir kimsenin hayati bir tehlike söz konusu olduğu zaman ve bununla tehdit edildiği durumda dilleriyle günah olan bazı sözleri söyleyebileceklerini, ancak kendilerinden putlara secde etmeleri istenirse, ne şekilde tehdit edilirse edilsin onlara boyun eğmesinin caiz olmayacağını nakletmiştir.[447] Fahreddin Razi takiyyenin ayetin zahirine göre ancak kâfirlerin otoriter olduğu bir dönemde meşru olabileceğini söylemiştir.[448]

Hafız İbn-i Kesir *(rahimehullah)* şöyle der: "Takiyye bazı ülkelerde ve bazı dönemlerde kâfirlerin şerlerinden korkan kimsenin batınen ve niyet olarak değil, zahiren onlardan kendisini koruyacak şekilde davranmasıdır."[449]

İmam Kurtubi, İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'dan takiyyenin sadece dil ile olabileceğini nakletmiştir. Yine konuya dair "mü'min, kâfirler arasında yaşıyorsa canı hususunda korktuğu takdirde kalbi imanla dolu olmak kaydı ile diliyle onlara karşı mudaraatta bulunabilir" görüşünü nakletmiştir.[450]

---

[444] İbn-i Cerir et-Taberi, Camiu-l Beyan 3/313.

[445] Fethu-l Bari 12/313.

[446] Mealimu-t Tenzil 2/26.

[447] Camiu-l Beyan 3/315.

[448] Mefatihu-l Gayb 4/170.

[449] Tefsiru Kur'ani-l Azim 2/30.

[450] El-Camiu Li Ahkâm 4/59.

İbn-i Kayyim *(rahimehullah)* şöyle der: "Bilindiği üzere takiyye bir nevi dostluk değildir. Allah Müslümanları kâfirleri dost edinmekten nehyettiğinde bu onlara düşmanlıkta bulunmayı, onlardan beraet etmeyi ve her durumda onlara karşı düşmanlığı açığa vurmayı vacip kılmıştır. Ancak bundan korku hali müstesnadır. Bu durumda olan bir Müslüman için takiyye mübahtır ve dostluk kapsamında değildir."[451]

Takiyye kavramına dair yapmış olduğumuz bu muhtasar alıntılardan sonra diyebiliriz ki;

Takiyye ancak meşru mustaz'aflık sınırları dâhilinde mümkündür. Bundan dolayı mustaz'af konumunda olan, içinde bulunduğu hale razı olmayan ve de hicret etmeye de güç yetiremeyen bir Müslüman, kâfirlerden kendisine yönelik büyük bir tehlikeden dolayı onlara karşı düşmanlığını gizler ve sadece dili ile onlara karşı mutabakat sağlayabilir. Takiyyenin amelî bir mutabakat sağlamak olmadığı ümmet arasında ittifaken sabittir. O halde günümüzde İrca Ehli tarafından takiyye şüphesi ile küfürleri İslam, şirkleri Tevhid olarak gösterilmeye çalışılan kimselerin, özürleri kabul edilen mustaz'af kategorisinden olmamaları, içinde bulundukları halden razı olmaları, hicret etme gibi bir düşünce taşımamaları, takiyye adı altında her türlü amelî küfrü bizzat işlemeleri, kendilerine yönelik bir ölüm tehdidinin olmaması ve en önemlisi de kalben ve amelen küfürden razı olmaları sebebiyle mazeretlerinin geçerli olmadığı aşikârdır. Hiç şüphesiz en doğrusunu Allah bilir.

---

[451] Bedaiu'l-Fevaid 3/575.

YİRMİ ALTINCI ŞÜPHE

Umumî Tekfir Muayyen Tekfiri Gerektirmez

Günümüzde devamlı surette gündemde tutulan şüphelerden bir tanesi de "*Umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirmez*" şüphesidir. İrca Ehlinin bu noktadaki iddiaları özetle şu şekildedir:

"ehl-i sünnetin temel kaidesi umumî tekfirin muayyen tekfiri gerektirmeyeceği şeklindedir. İmam Ahmed, "Her kim Kur'an mahlûktur derse kâfir olur" demesine rağmen bu inanca sahip imamların arkasında namaz kılmıştır. İbn-i Teymiye bu kaideyi eserlerinde birçok yerde zikretmiştir. Bu kaide ehl-i sünneti diğer bid'atçi fırkalardan ayıran temel bir kaidedir. Bizler bir sözün ya da bir amelin küfür olduğunu söyleriz ancak küfrü gerektiren bir amel ya da söz söyleyen herkesi bununla tekfir etmeyiz."

Öncelikle belirtmekte fayda vardır ki nasların işareti ve ehl-i sünnet alimlerinin tavırları bu kaidenin doğruluğunu ortaya koymaktadır. Diğer taraftan Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* bu kaideyi eserlerinde detaylı bir şekilde birden çok yerde izah etmiş, bunu ümmetin geneline nispet etmiştir. Ancak muhaliflerimiz hak olan bir sözle bâtılı hedefleyerek tam bir Haricîlik örneği sergilemektedirler. Konunun ayrıntıları şu şekildedir.

"*Umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirmez*" kaidesi ile kastedilen; yapılan fiil ile o fiili yapan faili birbirinden ayırt etmektir. "Bir şeyin küfür olduğu hakkında söylenen söz, o şeyi yapan kimsenin de kâfir olmasını her zaman gerektirmez. Zira kişi hakkında küfür hükmünün verilmesine ve tehdidin geçerli olmasına engel olacak şer'î muteber tekfir engelleri bulanabilir. Ancak eğer ki, tekfirin şartları meydana gelmiş ve engeller de ortadan kalkmış ise, Şari'in hükmüne uyarak bu kişi tekfir edilir."[452]

Bu kaidenin delillerine dair Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in ve sahabilerin birçok uygulaması zikredilmiştir. Bu delillerden bir tanesi şu hadistir:

---

[452] Ebu Basir et-Tartusî, İslam Dininden Çıkaran Ameller sy: 31.

"Cebrail *(aleyhisselam)* Rasulullah'a gelerek Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın içki içene, içirene, onu alıp satana, yapana, saklayana, taşıyana, kendisine götürülene ve parasını yiyene lanet ettiğini haber vermiştir."

Hadisten anlaşılacağı üzere bu umumî bir hükümdür. Ömer *(radıyallahu anh)*'tan nakledilen bir başka rivayete göre ise; Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında Abdullah adında bir adam vardı. İnsanlar tarafından "hımar" (eşek) ismi ile lakaplandırılmıştı. Bu kişi Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'i ara sıra güldürürdü. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* içki içtiği için ona had cezası uygulamıştı. Bir gün bu şahıs yine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in huzuruna getirildi. Rasulullah ona had cezası uygulanmasını emretti. Bunun üzerine değnekle dövüldü. Orada bulunanlardan bir tanesi, "Ya Rabbi! Şu adama lanet et. İçki yüzünden ne kadar da çok huzura getiriliyor" dedi. Bunun üzerine Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* "Ona lanet okumayınız. Allah'a yemin olsun ki ben bu zatın Allah'ı ve Rasulünü sevdiğini biliyorum" demiştir.[453]

İlk hadiste umumî olarak içki içen herkese bir lanet varken ikinci hadiste bu lanetin muayyenleştirilmesinin yasaklandığı görülmektedir. Konuya dair bu ve buna benzer birçok delil getirmek mümkündür.[454]

Bu genel kaidenin anlaşılması noktasında yapılan en büyük hata, kaidenin umumîleştirilmesidir. Yani bu kaide "Hiçbir zaman umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirmez" şeklinde anlaşılmakta, ne zaman dinin sarih meselelerinde küfrü gerektiren söz ve davranışlarda bulunan birisi tekfir edilse "Umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirmez. Sen bu adamın yaptığına küfür diyebilirsin ama kendisini kâfir olarak isimlendiremezsin" şeklinde itirazlar getirilmiştir. Ancak işin aslı bu kaidenin umumî bir kaide olmadığı, has bir kaide olduğudur. Yani umumî tekfir bazı durumlarda muayyen tekfiri gerektirmez iken bazı durumlarda ise muayyen tekfiri gerektirir. Hatta bilakis bazı durumlarda muayyen tekfir kişiye vacip olur. Bundan dolayı Şeyh Ebu Basir "Kavaidu fi-Tekfir" isimli eserinde bu kaideyi "Umumî tekfir muayyen tekfiri daima gerektirmez" şeklinde vermiştir. Burada "daima" sözünü getirmesinin sebebine dair ise şunları söylemiştir:

"Umumî tekfir, muayyen tekfiri bazı durumlarda gerektirir bazı durumlarda ise gerektirmez. Bu yüzden –daima- kelimesini getirdim."[455]

Bu kaidenin sağlıklı bir şekilde anlaşılması ancak şu soruların doğru bir şekilde cevaplandırılmasıyla mümkündür:

---

[453] Buhari, Kitabul Hudud 13/308.

[454] Konuya dair diğer deliller için bkz. Kavaidu Fi-t Tekfir, Ebu Basir et-Tartusî sy: 23-28.

[455] Kavaidu Fi-t Tekfir sy: 25.

Umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirmez kaidesi umumî bir kaide midir? Yoksa şartları var mıdır?

Hangi konularda ve kimler için umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirmez? Ve yine hangi konularda ve kimler için umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirir?

O halde konumuzun bu bölümünde bu soruların cevaplarını bulmaya çalışmamız gerekir. Bunun için yapılması gereken ise Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye'nin sözlerine başvurmaktır. Zira bu kaideyi eserlerinde bizzat dile getiren, birçok yerde konuyu ayrıntılı bir şekilde izah eden Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye'dir ve muhaliflerimiz bu şüphe ile bizlere itiraz ederken İbn-i Teymiye'nin konuya dair açıklamalarını devamlı surette gündemde tutmaktadırlar. O halde burada ilk olarak konuya dair Şeyhu-l İslam'ın sözlerinin bir bütünlük içerisinde zikredilmesinde fayda vardır.

Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye konuya dair şöyle demektedir:

"Meselenin aslı şu şekildedir: Kitap, sünnet ve icma ile küfür olduğu sabit olan bir söz için -Bu mutlak küfürdür- denir. Şer'î deliller bunu göstermektedir. İman; Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Rasulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den öğrenilen hükümlerdendir. İnsanların zan ve hevalarına göre karar verecekleri bir konu değildir. Hakkında tekfirin şartları sabit olmadıkça ve engelleri ortadan kalkmadıkça, bu tür sözleri söyleyen her kişi hakkında küfür hükmü verilmez. İslam'a yeni girmiş olması veya ilimden uzak bir yerde yetişmiş olması sebebiyle içkinin veya faizin helal olduğunu söyleyen kişi bu kabildendir."[456]

Şeyhu-l İslam'ın bu sözünden anlaşılan şudur ki; Kitap, sünnet ve icma ile küfür olduğu sabit olan bir meselede kişi küfrü gerektiren bir amel sergilemesi sebebi ile tekfir edilmez. Bunun için öncelikle tekfirin engelleri olup olmadığı araştırılmalıdır. Tekfirin engelleri konusu bir sonraki başlığımızda detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Ancak burada Şeyh'in sözünden risalet hücceti ile sabit olan meselelerde İslam'a yeni giren ya da ilimden oldukça uzak bir bölgede yaşayan kimselerin yaptıkları küfür amelleri ile kendilerine hüccet ikamesi yapılmaksızın tekfir edilmeyeceği anlaşılmaktadır. Yine Şeyhu-l İslam konuya dair şöyle demektedir:

"Belirli bir takım sözler hakkında mutlak olarak nakledilen tekfir hükümlerini onlara açıklıyordum. Bu sözlerin doğruluğunun üzerinde duruyor ancak muayyen tekfirin bundan ayrılması gerektiğini belirtiyordum. Ümmetin, temel usül konularından biri olarak hakkında ihtilaf ettiği ilk mesele va'id (tehdit) konusudur. Kuran'da va'id ile ilgili ayetler mutlaktır. Mesela *"Haksızlıkla yetimlerin*

---

[456] Mecmuu'l-Fetava 35/101.

mallarını yiyenler şüphesiz karınlarına ancak ateş tıkınmış olurlar. Zaten onlar alevlenmiş ateşe gireceklerdir" (4 Nisa/10) ayetinde olduğu gibi... Bu, genel ve mutlak bir hükümdür. Selefin yaptığı da budur. Halbuki muayyen kişi için ceza (va'id) hükmü, tevbe ile, günahları silen iyilikler ile, musibetler ile veya makbul bir şefaat ile ortadan kalkmış olabilir.

Tekfir de bir ceza tehdididir. Söylediği, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in söylediğini yalanlamak da olsa, kişinin İslam'a yeni girmiş veya ilim muhitinden uzak bir yerde yaşamış olması yahut söylediği sözün küfür olduğuna dair nassları duymamış veya duymuş olsa bile sahih veya sabit görmemiş yahut yanılmış olsa bile kendisince onları te'vil etmiş olması sebebiyle hakkında kesin delil kaim olmadıkça inkâr ettiği şeyler yüzünden kâfir olmayabilir."[457]

"Söylenen söz, mutlak olarak sahibinin tekfir edildiği türden olabilir ve genelde bunu ifade etmek için, "Kim şöyle derse kâfir olur" ifadesi kullanılır. Ancak bu sözü söyleyen kişi, gerekli olan hüccet ikamesi yapılmadan önce tekfir edilmez. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın *"Haksızlıkla yetimlerin mallarını yiyenler şüphesiz karınlarına ancak ateş tıkınmış olurlar. Zaten onlar alevlenmiş ateşe gireceklerdir" (4 Nisa/10)* ayetinde olduğu gibi va'id ile ilgili olan nassların durumu bu şekildedir. Bu ve buna benzer nasslar hak olan va'idi bildirir. Ancak gerekli olan şartların oluşmaması ve engellerin de kalkmaması sebebi ile mutlak olan bu va'id muayyen bir şahsa indirgenemez. Çünkü işlediğinin haram olduğu kendisine açıklanmamış veya bu yaptığından tevbe etmiş veya işlediği bu haramın affedilmesine sebep olacak derecede iyilikleri fazla olmuş ya da kendisine şefaat edilmiş olabilir.

Küfür olarak nitelenen sözler de böyledir. Kişiye hakkı bildiren nasslar ulaşmamış olabilir, ulaşmış olsa bile onları sabit görmemiş olabilir veya anlamamış olabilir ya da Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın mazur göreceği şüpheler ile karşılaşmış olabilir. Hak peşinde olup hata yapan mü'minin hatasını ne olursa olsun Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bağışlar. Bu hatanın nazarî veya amelî konularda olması farketmez. Rasulullah'ın ashabı ve ümmetin imamlarının görüşü budur."[458]

"Tekfirin belirli bir kişiye indirgenmesi belli şartların yerine gelmesine ve yine belli engellerin de olmamasına bağlıdır. Mutlak tekfir, şartları bulunmadıkça ve engelleri ortadan kalkmadıkça belirli kişiler için sabit olmaz. İmam Ahmed *(rahimehullah)* ve bu genel hükümleri belirten tüm alimler, Ceh-

---

[457] Mecmuu'l-Fetava 3/147-148.

[458] Mecmuu'l-Fetava, 23/195.

miyye fırkasından küfür sözlerini bizzat söyleyenler dışında kimseyi tekfir etmediler. Çünkü bir sözü söylemeye çağırmak, onu söylemekten daha büyüktür. Söyleyeni ödüllendirmek ve terk edeni cezalandırmak ise bir sözü söylemeye çağırmaktan daha büyüktür.

Bununla birlikte İmam Ahmed *(rahimehullah)* halifeye ve kendisini hapsedip dövenlere dua etmiştir. Onlar için istiğfar edip hakkını helal etmiştir. İslam'dan çıkmış olsalardı, onlar için istiğfar etmek caiz olmazdı. Çünkü kâfirler için istiğfar etmek Kur'an, sünnet ve icma ile caiz değildir.

Onun ve başka imamların bu sözleri, Kuran'ın mahluk olduğunu ve ahirette Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın görülmeyeceğini söyleyen Cehmiyye'den belirli (muayyen) kişileri tekfir etmediklerini gösterir. İmam Ahmed'in bu konuda muayyen kişileri tekfir ettiğini belirten sözler de nakledilmiştir. Kendisinden, bir konuda farklı iki görüşün aktarılmış olması tartışma götürür. Yahut mesele tafsilata inilerek ele alınır ve muayyen kişileri tekfir etmişse, bunun şartların bulunduğu ve engellerin de ortadan kalktığı için olduğu, muayyen olarak tekfir etmediklerinin ise gerekli şartların bulunmaması ve engellerin kalkmaması sebebiyle tekfir edilmedikleri söylenir. Böyle bir durumda ise tekfir mutlak manadadır."[459]

Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye'nin "Umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirmez" kaidesine dair genel olarak sözleri bundan ibarettir. Diğer taraftan Şeyhu-l İslam bu kaideyi günümüz İrca Ehli gibi mutlaklaştırmamış, şartlarını, hangi konularda ve kimler için gündeme geleceğini de izah etmiştir.[460] Örneğin tekfir edilen ve tekfir edilmeyen bid'at fırkalarını izah ederken şöyle der:

"Bu açık olmayan (hafi) meselelerde gündeme geldiği zaman şöyle denilmesi mümkündür: Kişi hüccet ikamesi yapılmadan tekfir edilmesi caiz olmayan bir konuda hataya düşerek sapmıştır. Ancak yukarıda bahsettiğimiz durum bid'at ehlinden bazıları için açık olmayan (hafi) meselelerde değil bilakis gerek avam (halk) gerekse havas (âlim) tüm Müslümanlar tarafından bilinen dinin açık (zahir) meselelerinde meydana gelmiştir. Hatta bazen bu hususların Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* tarafından getirildiğini ve inkâr edenlerin kâfir olacağını Yahudi ve Hıristiyanlar dahi bilmektedir. Örneğin İslam'ın hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmaksızın sadece Ona ibadet etmeyi gerektirdiği, Allah'tan

---

459 Mecmuu'l-Fetava, 12/261-262.

460 İbn-i Teymiye'nin konuya dair bundan sonra nakledeceğimiz kavillerini İrca Ehli'nin ağzından duymanız mümkün değildir. Zira İbn-i Teymiye bu kaide ile onlar gibi bâtılı hedeflememektedir. İbn-i Teymiye'nin bu sözleri konuyu oldukça hoş bir şekilde özetlediği için İrca Ehli hiçbir zaman bunları gör(e)memiştir.

başka melekler, peygamberler, güneş, ay, yıldızlar, putlar ve bunun gibi daha başka şeylere ibadet etmeyi yasaklaması gibi konular böyledir. Bunlar İslam'ın en açık ilkelerindendir. Yine İslam'ın beş vakit namazı farz kılması, beş vakit namazı kılarak değerini yüceltmekle mükellef kılması da böyledir. Aynı şekilde kişinin Yahudileri, Hıristiyanları, müşrikleri, Sabileri ve Mecusileri düşman bilmesi, diğer taraftan faiz, içki içmek, kumar oynamak ve buna benzer kötülükleri haram kılması da bu şekildedir.[461] Buna rağmen (bu saydığımız bid'at fırkalarının birçoğunun liderinin) saydığımız bu konularda neyhedilen şeylerin içine düşerek mürted olduklarını görürsün."[462]

İbn-i Teymiye yine bir başka yerde şöyle demektedir:

"Tevessül lafzı ile kastedilen üç mana vardır. Bu manalardan şu ikisi üzerinde bütün Müslümanlar ittifak etmişlerdir:

Birincisi: Rasulullah'a iman ve itaatle yapılan tevessüldür ki, bu imanın ve İslam'ın aslıdır.

İkincisi; Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in duası ve şefaatidir. Rasulullah'ın kendisine dua ve şefaat ettiği kimse tüm Müslümanların ittifakı ile tevessül etmiş sayılır.

Her kim bu iki tevessülden bir tanesini inkâr ederse kâfir ve mürted olmuştur. Tevbe etmesi istenir. Tevbe etmediği takdirde mürted olarak öldürülür. (Ancak şu ayrımı gözetmek gerekir.)[463] Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e iman ve O'na itaat şeklinde olan tevessül dinin aslındandır. Bu hem havas (âlim) hem de avam (halk) için dinin zarureten bilinmesi gereken konularındandır. Havas ya da avam fark etmeksizin her kim bunu inkâr ederse kâfir olur.

Ancak Rasulullah'ın dua ve şefaatiyle yapılan Müslümanların bundan faydalanması anlamında olan tevessüle gelince... Ancak bu ilki gibi zahir (açık) değil hafi (gizli)dir. Bunu inkâr eden kimse de kâfirdir. Cehaleten bunu inkâr eden kimseye mesele izah edilir. Buna rağmen inkârında ısrar ederse mürted olur."[464]

İbn-i Teymiye'nin bu sözlerinden anlaşılan şudur: Şeyhu-l İslam öncelikle dinin konularını zahir/hafi meseleler olmak üzere ikiye ayırmıştır. Zahir meseleler Allah'ı Tevhid etmek, Allah'tan başkasına ibadet etmemek ve beş vakit na-

---

[461] Zahir ve hafi meselelerin detayına dair şu kaynaklara bakılabilir: el-Kavaid, İbn-i Receb el-Hanbelî (323); Şerhu-l Müslim Lin-Nevevi (1/205); Suyuti; el-Eşbah ve-n Nezair (220); Şevkanî, er-Resail ez-Zehebiyye (29); Zerkeşî; El-Mensur (15/2); İbn-i Teymiye; el-İmanu-l Evsat (161).

[462] Mecmuu'l-Fetava, 4/45.

[463] Parantez içindeki kısım konunun anlaşılması için tarafımızdan eklenmiştir.

[464] Mecmuu'l-Fetava, 1/153.

mazın farz kılınması, içki, kumar, faiz gibi haram kılınan dinde bilinmesi zarurî olan şeyler olup Kur'an ve sünnete yönelen herkes tarafından anlaşılabilecek meselelerdir. Hatta bu konularda Yahudi ve Hrıstiyanlar dahi bilgi sahibidirler. Dinin zahir meselelerinde kim küfrü gerektiren bir kavil veya söz sarfederse mürted olur. Ancak İbn-i Teymiye zahir meselelerde de bir ayrıma gitmiş, beş vakit namazın farz kılınması, içki, kumar, faiz gibi ancak risalet hücceti ile sabit konularda iki şart dâhilinde kişilerin özrünün olabileceğini ve bundan dolayı umumî tekfirin muayyen tekfiri gerektirmeyeceğini söylemiştir. Bu iki şart ise İslam'a yeni girmiş olmak ve şer'î ilimleri elde edecek güç bulunmamasıdır. Bu iki şart olmadığı sürece İbn-i Teymiye zahir meselelerde hiçbir zaman umumî tekfir muayyen tekfir ayrımına gitmemiş, tekfirin engellerinden olan cehalet engelini gündeme getirmemiştir. Nitekim bunu bir başka yerde şu şekilde kurallaştırmıştır:

"Özürlülük ancak giderilmesi mümkün olmayan durumlarda muteberdir. İnsan ne zaman doğru bilgiye ulaşma imkânı bulursa o zaman özürlü değildir."[465]

Burada muhaliflerimizin "Sizler İbn-i Teymiye'nin sözlerini tahrif ediyorsunuz" şeklinde bir itirazlarına mahal bırakmama adına konuya dair Necid bölgesi âlimlerinin de görüşlerine yer vermekte fayda vardır. Zira Necid bölgesi âlimleri İbn-i Teymiye'yi en iyi tanıyan kimselerdir. Onların İbn-i Teymiye'nin bütün eserlerini çok dakik bir şekilde tahkik ettikleri düşmanları tarafından bile ikrar edilmektedir. Diğer taraftan Necid bölgesi âlimleri eserlerinde birçok yerde "Umumî tekfir muayyen tekfiri gerektirmez şeklinde ortaya atılan şüpheye dair deriz ki" şeklinde sözler sarf etmişlerdir. Bundan da anlaşılacağı üzere günümüz İrca Ehlinin ortaya attığı şüphelerin benzerleri o dönemde de gündeme getirilmiştir. Bu yüzden konuya dair Necid bölgesi âlimlerinin görüşlerinin değeri bir kat daha artmaktadır.

Şeyh Muhammed bin Abdulvehhab, İbn-i Teymiye'nin bu konudaki görüşlerine uzun uzun değinen imamlardan bir tanesidir. Kendisi İbn-i Teymiye'nin muayyen tekfir, zahir ve hafi meselelerde tekfir gibi görüşlerine değindikten, Şeyhul İslam'ın hüccet ikame etmeden kişilerin tekfir edilmeyeceğine, ancak hüccetin ikamesinden sonra tekfir, tefsik ve masiyet gibi isimlendirmelerin gündeme gelebileceğine dair sözlerini izah ederek şöyle demiştir:

"Ancak tüm bunlar zahir olan meselelerin de dışında kalan hafi meselelerdedir."[466]

---

[465] Rafu-l Melam, sy:14.

[466] Detaylı açıklama için bkz. Ed-Durerus Seniyye 9/405-406.

Daha sonra Muhammed bin Abdulvehhab Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye'nin bizim yukarıda ehl-i sünnete muhalif bid'atçi fırkalara dair naklettiğimiz sözünü naklettikten sonra "İyi düşün... Bu konudaki şüphelere dair nasıl tafsilata gittiğini iyi düşün"[467] diyerek uyarıda bulunmuştur.

Yine Şeyh Muhammed bin Abdulvehhab umumî tekfirin muayyen tekfiri gerektirmemesinin en önemli sebeplerinden bir tanesi olan cehalet özrü konusunda dinin aslına taalluk eden konular, dinin aslına taalluk etmeyen konular ayrımına giderek şöyle demiştir:

"Bu meselede hala nasıl şüphe ediyorsunuz şaşılacak şey doğrusu! Hâlbuki ben size, defalarca anlattım ki; İslam'a yeni girmiş veya uzakta çölde yetişmiş olup kendisine hüccet ikame edilmemiş olan yahut cehaleti bilinmeyen kapalı bir mesele ile ilgili olan kimse, bunu öğreninceye dek tekfir edilmez. Ancak Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın apaçık beyan ettiği, Kitabı'nda hükmünü muhkem şekilde açıkladığı dinin asıllarına gelince; bu noktada Allah'ın hücceti Kuran'dır. Kime Kur'an ulaşmışsa, ona hüccet ulaşmıştır."[468]

Bir başka yerde ise bizzat kendisi zahir ve hafi meseleler ayrımını dile getirmiştir:

"Muayyen bir şahıs küfrü gerektiren bir şey yaptığı zaman kendisine hüccet ikamesi yapılmadan tekfir edilmez. Ancak bu, delilleri bazı insanlardan gizli kalması muhtemel hafi meseleler için geçerlidir. Zahir ve apaçık meselelere ya da dinin zarureten bilinmesi gereken konularına gelince bu durumda küfür sözü söyleyenin kâfir olduğu hususunda duraksamaya gerek yoktur."[469]

Necid bölgesi âlimlerinden bir diğeri olan Abdullah bin Abdurrahman Ebu Batîn kendisine "Kişi küfre düşürücü bir amel ortaya koyduğu zaman onu muayyen olarak tekfir etmek caiz midir?" şeklinde sorulan soruya şöyle cevap vermektedir:

"Kitap ve sünnetin nasları ile âlimlerin icması şu hususa açık bir şekilde delalet etmektedir. Her kim ki Allah'tan başkasına ibadet eder ya da bu nevi bir amelde bulunursa bu kimsenin küfründe hiçbir şüphe yoktur. Böylesi bir kimse için "Filan bu fiili ile kâfir oldu" demekte hiçbir sakınca yoktur. Fakihler

---

[467] Ed-Durerus Seniyye 10. cildi. Özellikle 433-438 de Süleyman bin Sehman'ın Şeyh Abdullatif bin Abdurrahman'ın oğulları olan Şeyh Abdullah ve Şeyh İbrahim'in nefis kavilleri vardır. Yine İbn-i Teymiye'nin zahir ve hafi meselelerdeki ayrımına dair Abdurahman bin Hasan'ın mükemmel bir açıklaması için Ed-Durerus Seniyye'nin 10. cildinin 515-517. sayfalarına bakınız.

[468] Ed-Dureru's-Seniyye 8/90 ve 9728.

[469] Ed-Durerus Seniyye 8/244.

"Mürtedin Hükmü" babında Müslümanı kâfir yapan birçok mesele zikretmişlerdir. Nitekim bu konuda "Kim Allah'a şirk koşarsa kâfir olur ve tevbe etmeye davet edilir. Şayet tevbe ederse ne ala… Tevbe etmez ise öldürülür" demişlerdir. Bilindiği üzere tevbeye davet etmek ancak muayyen kimse üzerinedir. Âlimlerin muayyen tekfir üzerine sözleri çoktur.

Şüphe yok ki küfür nevilerinin en büyüğü ibadette Allah'a ortak koşmaktır. İbadette Allah'a ortak koşan kimse bütün âlimlerin icmasıyla kâfirdir. Tıpkı zina eden kimseye "Bu zinakârdır", faiz yiyen kimseye "Bu kişi faizcidir" dendiği gibi Allah'a ibadette ortak koşan kimsenin de “Bu kişi kâfirdir” şeklinde isimlendirilmesinde hiçbir sakınca yoktur."[470]

Diğer taraftan Abdullah bin Abdurrahman Ebu Batîn İbn-i Teymiye'nin bizim yukarıda verdiğimiz zahir ve hafi meseleler ayrımına dair sözlerini zikrettikten sonra "Şeyhul İslam'ın muayyen tekfirde nasıl zahir ve hafi meseleler ayrımı yaptığına dikkat edin. O zahir meselelerde mutlak olarak mürted hükmünü vermiş, cahil kimsenin tekfiri hususunda duraksamamıştır. İbn-i Teymiye'nin sözleri açıktır. O küfre düşüren hafi meseleler ile zahir meseleleri birbirinden ayırt etmiştir"[471] der. Bir başka yerde ise “İbn-i Teymiye muayyen tekfirde bulunmamıştır" sözünü red sadedinde "İbn-i Teymiye –Kim şirk fiillerini işlerse kendisine risalet hücceti sunulmaksızın tekfir edilmez- demiştir. Ancak İbn-i Teymiye hiçbir zaman bunu Allah'tan başkasına ibadet etmek gibi şirk-i ekbere (büyük şirke) dair söylememiştir. Bilakis bu söz hafi (gizli/kapalı) meselelere dairdir. Nitekim daha önce de naklettiğimiz gibi –Bu ancak hafi meselelerdedir- demiştir."[472]

Necid bölgesi âlimlerinden bir diğeri olan Hamd bin Ali bin Atik'in de konuya yaklaşım tarzı aynı şekildedir. O şöyle demiştir:

"Muayyen tekfir meselesi bilinen bir meseledir. Bir kimse küfrü gerektiren bir söz söylediği zaman –Kim böyle bir söz söylerse kâfir olur- denir ancak kendisine hüccet ikamesi yapılmadan muayyen olarak tekfir edilmez. Bu insanların bazılarının delilini bilemeyeceği hafi meselelerdedir. Örneğin kader ya da irca meseleleri böyledir. Nitekim bu konularda insanların bazılarının sözleri küfrü, kitap ve tevatür sünneti reddetmeyi içerir. Ancak tüm bu sözleri söyleyen kimsenin küfrüne hükmedilmez. Zira cehalet engeli söz konusu olabilir ya da nassın bizzat sübutunda veya delaletinde ilmî eksiklik bulunabilir. Şeriat ancak tebliğ

---

470 Ed-Durerus Seniyye 10/417-418'den ihtisar edilmiştir.

471 Ed-Durerus Seniyye 10/355.

472 Ed-Durerus Seniyye 10/72.

edildikten sonra kişiyi bağlayıcıdır. Şeyhu-l İslam İbn-i Teymiye bu konuyu kitaplarında çok yerde zikretmiştir. Bununla beraber o bu konuyu izah ettikten sonra "Bu ancak hafi meselelerdedir" diyerek kelamcılardan bazılarının muayyen olarak tekfir edildiğini de söylemiştir."[473]

Muasır âlimlerimizden Şeyh Hamid bin Abdullah el-Ulya kendisine sorulan "Kabirlere ibadet eden kimseler muayyen olarak tekfir edilebilir mi?" şeklindeki bir soruya şöyle cevap vermiştir:

"Kabirlerde bulunan ölülerden yardım bekleme adına oraya giden, kabirlere eşyalarını asan, ölülere kurban kesen, secde eden, tevekkül eden, dualarında onlara yönelen kimseler dünyevi hüküm açısından müşriktirler. Onlara karşı kâfirlere karşı uygulanan hükümler uygulanır. Kendilerine hüccet ikamesi yapılmış olsa da olmasa da durum değişmez. Zira Allah'tan başkasına ibadet eden şirk ehline Müslüman isminin verilmesi kesinlikle caiz değildir. Ancak bu, dinin aslına taalluk eden hususlardadır. Bunun dışında ikrah altında olan ya da dinin aslına taalluk etmeyen bir konuda cehaleti sonucu kendisinden küfür ya da şirk ameli sadır olan kişiye gelince, bu kimse kendisine açık hüccet sunulmadan tekfir edilmez. Örneğin Tevhidi bilen ancak cehaleti sebebi ile orucun farziyetini inkâr eden bir bedevinin tekfir edilmemesi bunun örneğidir. Zira o İslam'a dair bilginin ulaşmadığı bir çölde bulunabilir. Bu yüzden kendisine hüccet ikamesi yapılmaksızın tekfir edilmez. Aynı şekilde Tevhidi bilen ancak İslamî bilgilerin ulaşmadığı batılı ülkelerde yaşayan bir Müslümanın kadınların örtünmesinin vucubiyetini bilmediği için inkâr etmesi buna örnek verilebilir.

Sonuç olarak, her kim dinin aslına sahip ise bununla beraber kendisinden küfrü gerektirecek bir söz ve amel sadır olursa hüccet ikamesi yapılmaksızın tekfir edilmez. Ancak dinin asıllarına sahip olmayan kimselere gelince (kabirlerde ölülere secde ve rukû eden, ölülerden istimdatta bulunan, onların hastalıklara şifa verebileceğine inanan kimseler gibi) bunlar aslen müşrik kimselerdir. Dinin aslına sahip değildirler. Kendileri öncelikle Allah'ın dinine davet edilir. Böylesi kimseler hakkında "Bu kimseleri hüccet ikamesi yapmadan tekfir edemeyiz" sözü sahih bir söz değildir. Bilakis doğru olan söz "Tevhidin aslını öğreninceye, onu ikrar edinceye ve Tevhide boyun eğinceye kadar bunlara Müslüman hükmü veremeyiz" şeklindedir.[474]

Anlaşılacağı üzere umumî tekfir/muayyen tekfir ayrımında en önemli sebep cehalet engelidir. Burada özellikle İrca Ehli tarafından kendilerine oldukça

---

[473] Ed-Durerus Seniyye 10/433.

[474] Kendisine "Kabirlere ibadet edenlere karşı tekfirin engellerinden söz edebilir miyiz?" şeklinde sorulan soruya verdiği cevaptan ihtisar edilmiştir.

önem atfedilen Abdulaziz bin Baz'ın konuya dair değerlendirmelerini sunmakta fayda vardır. Böylece günümüz İrca Ehlinin kendilerini nispet ettikleri âlimlere dahi ne denli muhalefet gösterdikleri açığa çıkmış olsun. Abdulaziz bin Baz cehalet özrünü izah ederken dinin asılları ve fer'i konuları ayrımına gitmiş ve hakeza İslam'a yeni girmek ve ilim elde etme imkânını bulamamak gibi arizi hallerden bahsetmiş, dinin asıllarına dair meselelerde muayyen fertlerin hiçbir zaman mazeretinin olamayacağını söylemiştir. Okuyoruz...

"Cehalet iddiası ve cehaletin özür sayılması meselesiyle ilgili bazı ayrıntılar bulunmaktadır. Cehalet herkes için özür değildir. İslam'ın getirmiş olduğu, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in insanlara beyan ettiği, Allah'ın Kitabı'nın açıkça bildirdiği ve Müslümanlar arasında yaygın olan şeylerde cehalet iddiası kabul olunmaz. Özellikle de bu, akide ve dinin temelleri ile ilgili konularda olursa... Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, Nebîsini insanlara dinlerini açıklasın ve ayrıntılarıyla öğretsin diye göndermiştir. Bundan ötürü O, apaçık tebliği ulaştırmış, ümmete dinlerinin hakikatini açıklamış, onlara herşeyin ayrıntılarını öğretmiş ve onları gecesi de gündüzü gibi olan, aydınlık bir yol üzere bırakmıştır. Hidayet ve nur Allah'ın Kitabı'nda mevcuttur. Böyleyken bazı insanlar, dinin kaçınılmaz olarak bilinen meselelerinde (zarûrât-u dîniyye) ve insanlar arasında yaygın olarak bilinen konularda bile cehalet iddiasında bulunurlar. İşte bu, hiç bir şekilde kabul edilemez.

Bir kimse ne kadar da bilmediğini iddia etse; kabirlerin ve putların başında müşriklerin işlemiş oldukları, ölülere dua etme, onlardan yardım isteme (istiane), onlara kurban kesme ve adakta bulunma yahut putlara, yıldızlara, ağaçlara, taşlara kurban kesme veya ölülerden, putlardan, cinlerden, meleklerden yahut nebilerden şifa ve düşmana karşı yardım dileme fiillerinin tümü dinin kaçınılmaz olarak bilinen konularıdır. Çünkü bunların şirk olduğunu Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* Kitabı'nda açık seçik bildirmiş, Rasulü de beyan etmiştir.

Dinin asılları, akidenin asılları, İslam'ın erkanı ve açık haramlar ile ilgili şeylere gelince; bunlar hususunda hiç kimsenin cehaleti kabul edilemez. Müslümanlar içerisinde bulunan bir kimse, ben zinanın haram olduğunu bilmiyorum derse, hiçbir şekilde mazur kabul edilmez. Bilakis kendisine zina haddi uygulanır. Yahut bir kimse Müslümanlar arasında yaşayıp da içkinin haram olduğunu bilmediğini veya ana babaya isyanın haram olduğunu bilmediğini söylerse mazur görülmez. Bilakis dövülerek cezalandırılır ve terbiye edilir. Aynı şekilde bir kişi eşcinselliğin haram olduğunu bilmiyorum demekle mazur kabul edilmez. Çünkü tüm bunlar açık ve İslam tarafından tanımlanmış olup, Müslümanlarca bilinen şeylerdir.

Ancak İslam'dan uzak bazı ülkelerde yahut çevresinde Müslümanlar'ın

bulunmadığı Afrika'nın uzak bölgelerinde bulunan kimsenin cehalet iddiası kabul edilebilir. Eğer kişi bu durumda ölürse işi Allah'a kalmıştır. Hükmü, fetret döneminde yaşayanların hükmü gibidir. Doğru olan onların kıyamet günü imtihan edileceklerididir. Eğer gereken karşılığı verir ve itaat ederlerse cennete girerler, şayet karşı gelirlerse cehenneme girerler. Ancak Müslümanlar arasında bulunup da Allah'ı inkârın her çeşidini işleyen ve bilinen vacipleri terk eden kimseye gelince, bu kimse mazur değildir. Çünkü herşey apaçıktır ve elhamdulillah Müslümanlar mevcutturlar; namaz kılmakta, oruç tutmakta, hac etmekte, zinanın, içkinin veya ana babaya isyanın haram olduğunu bilmektedirler. Tüm bünlar Müslümanlarca bilinen ve onlar arasında yaygın olan şeylerdir ve böyle bir durumda bilmemek iddiası geçersiz bir iddiadır."[475]

Burada konuya dair son sözlerimize geçmeden selefin muayyen tekfirine dair bazı örnekler vermek istiyoruz. Böylece muayyen tekfirin bütünüyle Haricîlerin ameli olduğunu iddia eden muasır Mürcie'nin kendilerini selefî olarak isimlendirmesinin ne denli yalan bir iddia olduğu açığa çıksın.

İmam Ahmed bin Hanbel bir adamın "Kuran'ın lafızları mahlûktur. Kim Kuran'ın lafızları mahlûktur demezse kâfirdir" sözünü duyunca "Bilakis o kendisi kâfirdir. Allah onu kahretsin" demiştir.[476] Yine İmam Ahmed'in yanına iki adam gelir. İmam Ahmed onlardan bir tanesine "Allah'ın ilmi hakkında ne dersin?" diye sorar. Adam "Allah'ın ilmi mahlûktur" deyince İmam Ahmed adama "Sen kâfir oldun" demiştir.[477]

İmam Ahmed bin Hanbel *(rahimehullah)*'dan yaptığımız bu nakilde bir noktaya temas etmek isterim. İrca Ehli umumî tekfir muayyen tekfir meselesinde devamlı surette "İmam Ahmed bin Hanbel "Kim Kur'an mahluktur derse kâfir olur" demiştir. Ama Kur'an mahlûktur diyen kimseleri muayyen olarak tekfir etmemiştir" diyerek İmam Ahmed'in bu konuda tek bir görüşünü dile getirmekte, diğer görüşünü ise bilerek ya da bilmeyerek gizlemektedirler. Halbuki İmam Ahmed'den bu konuda iki görüş geldiği bilinen bir şeydir. Nitekim bunu İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* açık bir şekilde izah etmiştir.[478]

İmam Şâfi "Kur'an mahlûktur" diyen bir kimseyi "Sen yüce olan Allah'a kâfir oldun" demiştir. Bunu İmam Lalekai nakletmiştir.[479]

İmam Zehebi "Kitabu-l Arş" isimli eserinde şöyle nakleder: Cehmin karısı-

---

[475] İbn Bâz, Fetâvâ ve Tenbîhât: s: 239-242.

[476] Hafız Zehebi, Tercumetu İmam Ahmed min Tarihi-l İslam sy: 24.

[477] Hafız Zehebi, Tercumetu İmam Ahmed min Tarihi-l İslam sy: 38.

[478] Bkz. Mecmuu-l Fetava 12/489.

[479] Usulul İtikad, 2/252.

nın yanında bir adam "Allah arşı üzerindedir" dedi. Buna karşılık kadın "Mahdut bir şey mahdut bir şeyin üzerinde" deyince İmam Asmaî "O bu sözüyle kâfir oldu" demiştir.[480]

Şeyh Ebu Bekir Ahmed bin İshak bin Eyyub bir adamla karşılaşır. Adam'a "Bize şu rivayet etti ki" diye hadis okumaya başlayınca adam "Bırak –bize şu rivayet etti, bize bu rivayet etti- demeyi! Nereye kadar bunu diyeceksin" deyince İmam o adama "Kalk ey kâfir! Bundan sonra ebediyen senin benim evime girmen helal değildir" demiştir.[481]

Mücahid'e Haccac hakkında sorulduğunda o "Bana o yaşlı kâfirden mi soruyorsunuz?" demiştir. İbn-i Asâkir, Şabi'nin "Haccac, Cibt'e ve tağuta iman eden, yüce Allah'a kâfir olan birisidir" dediğini nakletmiştir.[482]

Hafız İbn-i Hacer şöyle der: "Şeyhimiz hafız Siracuddin Bulkîni'ye İbn-i Arabî hakkında sordum da o duraksamaksızın hemen "O kâfirdir" diye cevap verdi."[483]

İbn-i Teymiye Sadreddin Konevî hakkında şöyle der: "O küfür bakımından şeyhinden (yani İbn-i Arabî'den) daha ileri, ilim ve irfan bakımından ise daha geridedir. Zaten bunların tuttukları yol küfür yolu olduğuna göre küfürde ustalık sahibi olanların daha fazla kâfir olacaklarında şüphe yoktur."[484] Yine İbn-i Teymiye Tilmisani hakkında "O Hrıstiyanlardan daha kâfirdir" demiştir. İbn-i Teymiye'nin İbn-i Arabî'yi, İbn-i Sebîn'i, Fahreddin Razi'yi muayyen olarak tekfir ettiği malum ve meşhurdur.

Tüm bu alıntılar selef âlimlerinin muayyen olarak bir kişiyi tekfir ettiklerine dair sadece küçük bir kısımdır. Dileyen kimseler selef âlimlerinin bire bir muayyen şahısları tekfir ettiklerine dair birçok nakile ulaşabilir. Ancak biz bu kadarının konuyu anlamak isteyenler için yettiği kanaatindeyiz.

Sonuç olarak deriz ki; Umumî tekfir muayyen tekfiri her zaman gerektirmez. Eğer bir kimse İslam'a yeni girmiş ise ya da ilimden oldukça uzak bir beldede iskân ediyorsa hafi meselelerde ya da ancak risalet hücceti ile bilinmesi mümkün olan konularda cehaleti sonucu bir küfür fiili işlerse yapmış olduğu fiil küfür olsa bile kendisine risalet hücceti ulaştırılmadan tekfir edilmez. Buna karşılık zahir olan meselelerde ya da ilim elde etme imkânının olduğu durumlarda

---

480 Hafız Zehebi, Muhtasaru Uluvv sy: 180; Aynı nakil için bkz. Mecmuul Fetava 5/53.

481 Ebu İsmail Abdullah bin Muhammed el-Herevî, 2/71.

482 Zehebi, Tarihu-l İslam 2/242; İbn-i Kesir, El-Bidaye ve-n Nihaye 9/157.

483 Hafız Burhaneddin el-Bukaî, Tenbihul Gabî İla Tekfiri İbn-i Arabî.

484 Mecmuul Fetava; 2/175.

dinde zorunlu olarak bilinmesi gereken konularda küfre giren kimse için umumî tekfir mutlak surette muayyen tekfiri gerektirir.

Bilindiği üzere bizim İrca Ehli ile aramızdaki ihtilaf Allah'ın kitabını iptal eden tağutların, Allah'ın hükmüyle hükmetmeyen hâkimlerin, Allah'ın dinine düşman olan sistemleri koruma görevini üstlenen asker ve polislerin[485], Allah'ın dininden bütünüyle uzak ve şirk dolu bir hayat yaşayan tağutların kullarının muayyen olarak tekfir edilmesi üzerinedir. Bugün bizim muayyen olarak tekfir ettiğimiz kimselerin küfrü hafi meselelerde değildir. Bilakis bu insanlar dinin en temel asılları üzerinde Allah'a şirk koşmaktadırlar. Diğer taraftan bugün bu insanların ilimden uzak kalma ya da İslam'a yeni girme gibi bir durumları da söz konusu değildir. Bu yüzden bu kimselerin üzerinde mutlak tekfir/muayyen tekfir ayrımından bahsetmek mümkün değildir. Hiç şüphesiz en doğrusunu yüce Allah bilir.

---

[485] Burada şunu da hatırlatmak isterim. Tüm bu guruplar mümteni (kendisine güç yetirilemeyen) konumundadır. Böylesi konumda olanlar kendilerine hüccet ulaştırılmaksızın tekfir edilirler. O halde mümteni konumunda olan kimseler için mutlak tekfir/muayyen tekfir ayrımına gitmek abesle iştigalden başka bir şey değildir.

YİRMİ YEDİNCİ ŞÜPHE

Tekfirin Engelleri

İrca Ehli tarafından dillerden düşürülmeyen şüphelerden bir tanesi de "*Tekfirin Engelleri*" şüphesidir. Ne zaman muvahhidlerle temel meselelere dair konuşmaya başlasalar hemen şu sözlere sarılırlar:

"Tekfir şer'î bir sorumluluktur. Engelleri ve şartları vardır. ehl-i sünnet âlimleri tekfirin şartlarını ve engellerini kitaplarında uzun uzun izah etmişlerdir. Bu engelleri ve şartları göz özüne almaksızın tekfirde bulunmak ise Haricîliktir."

Bu ve buna benzer sözleri İrca Ehlinin özellikle kendilerini selefe nispet eden kesimlerinden sık sık duymanız mümkündür. Bir önceki konuda da dediğimiz gibi onların ağzından çıkan bu sözler doğru sözlerdir. Ancak onlar bununla bâtılı kastetmekte, hak olmayan bir sonuca ulaşmaktadırlar. O halde burada konuya dair ana hatlarıyla kısa ve öz açıklamalarda bulunmakta fayda vardır.

Konuya dair bilinmesi gereken ilk temel esas; tekfirin şartlarının ve engellerinin ancak İslam'ı sabit olan kimseler üzerinde cereyan edeceğidir. Şayet İslam'ı sabit bir Müslümanın tekfiri söz konusu ise öncelikle bu kimsenin tekfir edilmemesi yönünde engellerin varlığı ya da yokluğu araştırılır ve arkasından gerekli şartlar oluşturulduktan sonra nihai söz söylenir. Müslüman olarak tanıdığımız, Müslüman olarak bildiğimiz İslam'ı sabit olan bir kimsenin yaptığı herhangi bir amelden ya da söylediği herhangi bir sözden dolayı duraksamaksızın tekfir edilmesi, çoğu zaman hatalı sonuçlara yol açabilir. Bu yüzden ilk adımda yapılması gereken, meselenin iyice tetkik edilmesidir. Kişinin o sözü söyleyip söylemediği, o ameli yapıp yapmadığı gibi suçun ispatında aranan bir takım şartlar vardır. Muhtemeldir ki kişi kendisinin tekfirine sebep olacak küfür amelini ya da sözünü söylememiş olabilir. Ya da bizzat küfür amelini ya da sözünü kastetmemiş olabilir. Dil sürçmesi, fer'i meselelerde kişinin tekfirine engel olabilecek cehalet, te'vil ya da ikrah engelleri gibi bir takım arızi şartların olması muhtemeldir. Bundan dolayı "Yakîn (kesin olarak bilinen) şek ile (şüphe ile) zail

(yok) olmaz"[486] temel prensibi gereğince İslam'ı sabit olan bir Müslümanın tekfirinde şartlar ve engeller göz önüne alınarak acele etmemek ve bir müddet duraksamak gerekir.

Tekfirin kaidelerine dair belirlenen esasların hemen hemen tamamının altında yatan etken yakînin şek ile zail olmayacağı prensibidir. "ehl-i sünnet, bid'at sahibi kimselere günah ya da küfür ile hüküm verme ile kendisinden bir bid'at sadır olan ve İslam'ı kesin olarak sabit muayyen bir şahsa "*günahkâr*", "*fâsık*", "*kâfir*" diye hüküm verme arasında kesinlikle bir ayrıma gitmiştir."[487]

Kavaidu-t tekfir (tekfirin kaideleri) konusuna dair yazılmış eserlere baktığımız zaman bu kaideyi "Sarih İslam'ı, ancak sarih küfür bozar"[488] şeklinde görmemiz de mümkündür. Bu kaide ile işaret edilen de aynı şeydir. Kendisinden küfür söz ya da amel sadır olan kimsenin evvel emirde İslam'ı sarihtir. Sarih İslam'ın iptali ise ancak sarih bir küfürle mümkündür. Sarih olan bir durumun şüpheli şeylerle izale edilmesi mümkün değildir.

İslam âlimlerinin tekfirden sakındırma noktasında kavillerine baktığımız zaman da aynı noktayı görmemiz mümkündür. Örneğin İmam Şevkanî "es-Seylu-l Cerrar" isimli eserinde şöyle der:

"Bilinmelidir ki, elinde güneşten daha açık bir delil bulunmadıkça Müslüman bir şahsın dinden çıktığına ve kâfir olduğuna dair hüküm vermek Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kul için münasip bir şey değildir."[489]

Aynı şekilde İmam İbn-i Hazm şöyle der:

"Şüphesiz ki hakkında İslam akdi sabit olan bir kimseden bu vasıf ancak ya bir nas ile ya da bir icma ile ortadan kalkar. Bu vasfın ondan kalktığına dair ortaya atılan iddia ve iftiralar sebebi ile bu vasıf ondan kalkmaz."[490]

İmam Şevkani'nin "*Müslüman bir şahıs...*", İbn-i Hazm'ın ise "*İslam akdi sabit olan bir kimse...*" ifadeleri tekfirde duraksamanın yalnızca İslam'ı sabit ve yakîn olan kimseler hakkında olduğuna işaret etmektedir.

Konuya bu minvalde bakıldığında, İrca Ehlinin tekfirin engellerine dair söyledikleri sözlerin safsatadan ibaret olduğunu anlamakta zorluk çekilmeyecektir. Zira bizim muhaliflerimizle aramızdaki ihtilaf, İslam'ı sabit olan kimseler üzerinde değil bilakis küfrü ve şirki sabit olan kimseler üzerindedir. Bizler Al-

---

[486] Bkz. Abdulkerim Zeydan, el-Veciz Fi Şerhi-l Kavaidi-l Fıkhiyye sy:35.

[487] Ahmed Bukrin, et-Tekfir; Mefhumuhu, Ahtaruhu ve Davabituhu sy: 72.

[488] Ebu Basir et-Tartusi, Kavaidu fi-t Tekfir sy: 219.

[489] Es-Seylu-l Cerrar Ala Hadaiki-l Ezhar 4/578.

[490] İbn-i Hazm, el-Fisal fi'l Milel ve'n Nihal 3/138.

lah'ın şeriatını iptal etmek, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmemek, kâfirleri veli ve dost edinmek, tağutlara itaat etmek gibi açık küfür ve şirk amellerinden dolayı küfrü sabit, yakîn ve kat'î olan kişileri tekfir ediyoruz. Tüm bu taifelerin İslam'ları hiçbir zaman sabit olmadı ki bizler onların tekfirinde İslam'larının şüphe ile kalkmaması adına duraksayalım. Diğer taraftan saymış olduğumuz bu gurupların yani Allah'ın indirdiği şeriatı iptal eden yöneticilerin, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen hâkimlerin, tağutları veli edinen, onların küfür sistemlerini koruyan asker ve polislerin, tağutlara Allah'tan daha çok bağlanırcasına itaat edenlerin küfrü, şüpheli bir durum değildir ki bunların tekfir edilmesinde tekfirin kaidelerini göz önüne alalım. Tüm bu grupların İslam'ları yakînen sabit bile olsa işledikleri sarih küfürler onların İslam'ını yok etmeye fazlasıyla yetecek derecededir. Konuya dair bu şekilde kısa ve öz bir açıklamada bulunduktan sonra dillerde en çok dolaşan tekfirin engelleri hakkında kısaca bilgi vermekte fayda vardır.

Tekfirin kaidelerine dair yazılmış eserlere baktığımız zaman ilk olarak bahsedilen konu; tekfirin şartları ile tekfirin engelleridir. Zira "Tekfir, şartların oluşmasına bağlıdır. Şartların varlığı, hükmün de varlığını gerektirmez. Ancak şartların olmaması hükmün de olmamasını gerektirir. Misal olarak kişinin yapmış olduğu iş veya söylediği sözü kendi iradesi ile seçmiş olması tekfirin şartlarından biridir. Bu ise ikrah engelinin zıttıdır. Kişinin serbest iradesi söz konusu değil ise, tekfir hükmünün o kişiye indirgenmesi geçerli olmaz. Bununla birlikte serbest iradenin varlığı, kişinin kâfir olması veya küfrü seçmesini de gerektirmez.

Tekfirin şartları üç kısma ayrılır:

Birinci Kısım: Tekfir edilen yani fail ile ilgili şartlar. Bunlar failin akıllı ve ergin olması, fiilini kasıtlı ve bilerek işlemesi ve kendi serbest iradesi ile bunu seçmiş olmasıdır. Bu kısım, buradaki şartların zıttı olan engeller ile beraber ileride belirtilecektir. Çünkü engeller, şartların zıttı olan şeylerdir.

İkinci Kısım: Tekfir hükmünün sebebi ve illeti olan fiil ile ilgili şartlardır. Bu fiilin hiç şüphesiz küfre düşürücü olması gerekir. Bu ise mükellefin fiilinin delalet ettiği şeyin açık olması ve şer'î delilin o amelin küfür olduğuna delalet edişinin net olması ile sağlanır.

Üçüncü Kısım: Mükellefin fiilinin ispatlanmasında aranan şartlardır. Bunun zan ile, tahmin ile, şüphe ve ihtimal ile değil, şer'î sahih ve sarih bir yol ile sabit olması gerekir. Bu ise kişinin işlediği fiili kabul etmesi ile veya adalet sahibi iki kişinin şahitliği ile olur."[491]

[491] Ebu Muhammed el-Makdisî, Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak.

Tekfirin şartları noktasında İrca Ehli ile aramızdaki ihtilaf konusu olan konularda bu şartların bilfiil tahakkuk ettiği görülmektedir. Bu şartlardan birinci ve üçüncü kısımda zikredilenler zaten tahakkuk etmiştir. Zira bizim tekfir ettiğimiz guruplar akîl-baliğ olup hür irade ile küfür ve şirk amellerini işleyen kimselerdir. Diğer taraftan tekfir ettiğimiz kimselerin kendilerini küfre götüren söz ve amellerde bulundukları sabittir. Yani ortada failin böylesi bir amelde bulunup bulunmadığına dair bir şüphe yoktur. Günümüz tağutlarının Allah'ın şeriatını iptal ederek, şirk parlamentolarında yasamada bulundukları, hâkimlerin Allah'ın indirmediği hükümlerle hükmettikleri, tağutların kolluk kuvveti olan asker ve polislerin tağutî sistemleri veli ve dost edindikleri, cahil halk kesimlerinin hayatlarının tamamında tağutlarına itaat ettikleri ve buna benzer onlarca şirk ve küfür amelini sergiledikleri aşikârdır. Bu noktada da tekfirin şartlarının oluşması açısından bir problem yoktur.

Tekfirin şartlarından ikinci kısma gelince bizim inancımıza göre yapılan bu amellerin tamamı tüm İslam ümmetinin üzerinde ittifak ettiği, Kur'an ve sünnetin sarih nasları ile sabit küfür amelleridir. Bu açıdan da tekfirin şartları oluşmuştur.

Tekfirin şartları oluştuktan sonra üzerinde durulması gereken nokta ise tekfirin engelleridir. Bunlar genel olarak faille yani bizzat küfür amelini yapan kişi ile ilgili engellerdir. Bunlar ise hata, cehalet, te'vil ve ikrah engelleridir.[492]

---

[492] Burada uzun uzadıya tekfirin engellerine dair açıklamalarda bulunmayacağız ve konuya dair delilleri serdetmeyeceğiz. Konuya dair yazdıklarımızda asıl amacımız tekfirin engellerini kısaca izah etmek ve bu engellerin günümüzde muvahhidler tarafından tekfir edilen kimseler üzerinde olup olmadığına bakmaktır. Konuya dair oldukça geniş bilgi almak isteyenler Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî'nin "Tekfirde Aşrılıktan Sakındırmak" isimli kitabına bakabilirler. Bu kitap güzel bir üslup ile Türkçe'ye çevrilmiştir. Ancak kitabı yayınlayan yayınevi kitabı "İslam Ümmetini Tekfircilik Hastalığından Sakındırmak" şeklinde oldukça yanlış bir isimle piyasaya sürmüştür. Hâlbuki Şeyh Ebu Muhammed kitabının hemen başında İslam ümmetini kesinlikle tekfirden sakındırmadığını, bunun kendisi için asla söz konusu olamayacağını buna karşılık tekfirde aşırıya kaçmaktan sakındırdığını uzun uzun izah etmiştir. Buna rağmen kitap Türkiye'de Şeyh'in muradının tam aksine bir isimle piyasaya sürülmüştür. Umarız yayıncı kuruluş kitabın ikinci baskısında bu yanlışında ısrarcı olmaz ve hatasını düzeltir. Bu kitabın okunması noktasında bir noktayı daha hatırlatmakta fayda vardır. Birçok kimse kitabın içindekiler bölümüne bakarak kendi arzu ettiği bir bölümü seçip okumakta, Şeyh'in kitabın başında uzun uzadıya izah ettiği temel kaideleri göz ardı etmekte arkasından da ya Şeyh'i hata yapmakla suçlayarak tekfir etmekte ya da ne kadar müşrik ve mücrim varsa Müslüman ismini yapıştırmaktadır. Bu kitaptan hakkıyla verim almak isteyen kardeşlerimize kitabı başından sonuna kadar ve üzerinde düşünerek okumalarını tavsiye ederiz.

1- Hata Engeli:

Bununla kastedilen "Kasıt olmaksızın yanlışlıkla küfür sözünün söylenmesi veya küfür olan bir işin yapılmasıdır. Kişi bu söylediği ve işlediği ile küfür olan bir şeyi söylemeyi veya bir işi yapmayı kastetmiş değildir. Bu engel, ona tekabül eden kasıt şartını iptal eder."[493] Burada kasıtsızlık ile anlatılan ise istem dışı yapılan fiillerdir. Kişinin kendi iradesi dâhilinde olmadan yaptığı tüm fiiller hata engeli kapsamındadır. Bundan dolayı dil sürçmesi sonucu ya da yabancı bir lisan ile ve anlamını bilmeden söylenilen sözler, hata engeli ile karşı karşıya olup bu şekilde sadır olan sözlerden dolayı kişiler tekfir edilmez. Aynı şekilde bir kimseden küfrü gerektiren bir sözü nakletmekte bu kapsamdadır. Burada İrca Ehli tarafından devamlı surette sulandırılan şu noktaya dikkat çekmekte fayda vardır. Hata ya da kasıtsızlık engeli ile anlatılmaya çalışılan bizzat küfür olan bir söz ya da ameli kastetmemektir. Yani kişi putlara doğru namaz kılıyor olabilir. Zahiren baktığımız zaman önünde bir put vardır ve ona doğru secde etmiş görünebilir. Ancak kişinin burada yöneldiği Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'dır ve belki karşısında öylesi bir putun varlığından dahi haberdar değildir. Bu örnekte kişi küfür olan Allah'tan başkasına secde etmek amelini kastetmemiştir. Ya da hata engeline dair oldukça çok zikredilen çölde devesini kaybeden adamın "Allah'ım! Sen benim kulumsun, ben de Senin rabbinim" sözü buna güzel bir örnektir. Adam aslen Allah'ı kendi kulu, kendisini de Allah'ın rabbi olarak görmemiş ve sözüyle böyle bir şey kastetmemiştir. Ancak aşırı heyecan ve sevincinden dolayı dili sürçmüş ve kastetmediği kelimeleri kullanmıştır.

Diğer taraftan kişi bizzat söylediği söz ya da yaptığı ameli kastederek küfrü gerektiren bir hal sergilediği zaman bu hata engeli kapsamında değildir. Bu noktayı Şeyh Ebu Muhammed, konuya dair çok güzel açıklamalar yaptıktan sonra "Uyarı[494]" diyerek şu şekilde izah etmektedir:

"Bütün bu söylenenlerden anlaşılıyor ki kasıt engelinden maksat, çağımızın Mürcie'sinden birçok kişinin tekfir için şart koştuğu ve her türlü tağut ve azgını tekfir etmemek için bahane olarak gösterdiği mana ile aynı değildir. Onlara göre dinden çıkmaya ve küfre girmeye niyet edip kasıtlı olarak küfür sözü söylemedikçe veya küfür olan bir işi işlemedikçe kişi kâfir olmaz. Hâlbuki kasıt engelin-

---

[493] Ebu Muhammed el-Makdisî, Tekfirde Aşrılıktan Sakındırmak.

[494] Şeyh bu uyarısı ile küfür amelini kastetmek ile bizzat küfrü kastetmenin arasını çok hoş bir şekilde izah ederken bugün bazıları "İnsanlar demokratik seçimlere giderek kâfir olmayı kastetmiyorlar ki siz onları tekfir ediyorsunuz. Şeyh Ebu Muhammed de böyle söylüyor" diyerek tam bir aymazlık örneği sergilemektedirler. Allah'ın saptırdığı kimseyi kim doğru yola eriştirebilir ki?

den maksadımız, hata olarak yapılan işler veya söylenen sözlerdir. Dinden çıkmayı yahut dinden çıkaran sözü söyleme veya fiili işlemeyi kastetmeyi Yahudi ve Hıristiyanlardan bile işleyen çok nadirdir. Sonuç olarak, kastın bulunmasının tekfirde bir şart olarak koşulmasındaki hikmet; işlenilen fiil veya söylenen söz ile kâfir olmayı kastetmek değil, küfre götüren fiili işlemeyi kastetmektir."[495]

O halde burada şunu çok rahat söylemek mümkündür. Bugün muvahhidler tarafından tekfir edilen bütün kesimler küfür olan ameli bizzat kendi istemleri dâhilinde yapmaktadırlar. İrade ve istem dışı sergilenen bir söz ya da bir amel olarak değil... Tağutlar bizzat kendi iradeleri dâhilinde yasamada bulunmakta, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenler bizzat kendi iradeleri dâhilinde bu görevi icra etmektedirler. Ve hakeza bizlerin tekfir ettiği diğer guruplar da kendi irade ve istemleri dâhilinde küfür amellerinde bulunmaktadırlar. Bu yüzden bu gurupların tekfiri noktasında hata engelinden bahsetmek gereksizdir.

2- Cehalet Engeli

İrca Ehli tarafından sık sık dile getirilen tekfirin engellerinden bir tanesi de cehalet özrüdür. İrca Ehli ile konuşmaya başladığınız zaman hiçbir konu ve şahıs ayırt etmeksizin meselenin dönüp dolaşıp cehalet özrüne dayandığını görürsünüz. Onların bu noktada en komik, gayri ciddi ve gayri ilmî olarak sarf ettikleri söz ise "Cehalet umumen mazerettir ancak herkese her yerde değil" şeklindeki sözleridir. Zira öncelikle onlar bu sözlerinde samimi değildirler. Cehaletin herkes için mazeret olmadığını dilleri ile söylemelerine rağmen onların nazarında herkes, cehaleti sebebi ile mazeretlidir. İrca Ehline "Cehaleti sebebi ile mazeretli olmayan kimdir?" diye sorduğunuz zaman cevap almanız mümkün değildir.[496]

Onların bu sözleri gayri ciddi olduğu gibi aynı zamanda gayri ilmi bir sözdür. Zira son 8-10 yıla kadar böyle bir ifadeyi selef-halef, mutekaddim-müteahhir, âlim-cahil hiçbir kimse kullanmamıştır. Bu ifadeyi ilk kez bu şekilde mutlaklaştıran ve ehl-i sünnetin yolu diye insanlara sunan onların Türkiye'de en çok kitabı olan (tam 8000 cilt) âlimidir. Daha sonra ise hahamlarını ve rahiplerini rab edinen ehl-i kitap misali bu âlim efendinin peşinden giden tebaaları hiçbir araştırma, inceleme ya da tahkik etme zahmetine girişmeden bu sözü dillerine dolamışlar ve cehalet konusu her açıldığında "Cehalet umumen mazerettir. Ancak her yerde ve herkes için değil" demeye başlamışlardır.

---

[495] Ebu Muhammed el-Makdisî, Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak.

[496] Onlarla her konuşmamda defalarca şu soruyu sormuşumdur: "Cehaleti sebebi ile mazeretli olmayan somut bir kişi gösterir misiniz?" Ancak ne yazık ki bugüne kadar içlerinden buna cevap veren daha çıkmamıştır. Zira aslen İrca Ehline göre cehalet mutlak bir engeldir. Herkes cehaleti sebebi ile mazeretlidir. Mazeretli olmayan hiç kimse yoktur (!).

"Cehalet Özrü" konusu İslam ilimleri arasında "*Usulü-l Fıkh*" ilminin konusudur. Her ne kadar kendisine hiçbir şekilde uyarıcı gelmeyen fertlerin Allah katında sorumlu olup olmadıkları kelam ilminde tartışılsa da "*Cehalet Özrü*" konusunun temel olarak ele alındığı ilim dalı "*Usulü-l Fıkh*" tır.

İslam âlimleri şer'î hükümleri "*Teklifi hükümler*" ve "*Vad'i hükümler*" şeklinde ikiye ayırmışlardır. Vad'i hükümler konusu usul kitaplarında dört ana başlıkta[497] incelenmiştir ve bu başlıklardan bir tanesi de "*Mahkûmun aleyh*" konusu olmuştur.

Mahkûmun aleyh, Şari'in talebi ya da tahyiri kendi fiili ile ilgili olan kişidir[498] ki usul âlimleri buna "mükellef" ismini vermişlerdir. Diğer bir ifadeyle mükellef Allah'ın kendisine yönelttiği talebi yerine getirmekle sorumlu olan kişidir. Kişinin mükellef olabilmesi ise o işe ehil olmasını gerektirmektedir. Ne var ki bazı durumlarda ehliyet daralır ve bazı durumlarda ise bütünüyle ortadan kalkar.

Kişinin ehliyetini ortadan kaldıran engellerden bir kısmı semavî, bir kısmı ise mükteseb (semavî olmayan, iradi) engellerdir. Akıl baliğ ya da mümeyyiz olmama, delilik, bunaklık, geri zekâlılık, uyku, baygınlık, unutma, aybaşı, lohusalık ve ölüm gibi haller semavî engeller olarak kabul edilirken, cehalet, sarhoşluk, şaka, ikrah, hata, sefer, sefeh[499] gibi haller mükteseb (semavî olmayan, iradi) engeller olarak kabul edilmiştir.[500]

"*Cehalet Özrü*" konusu da semavî olmayan engellerdendir. Cehalet özrünün günümüzde olduğu gibi insanların genelinin sığınacakları bir kale olmaması adına İslam âlimleri konuya oldukça hassas yaklaşmışlar, meseleye dair temel asılları hiçbir kapalılığa yer vermeyecek bir şekilde hemen konunun girişinde belirtmişlerdir. Nitekim bu hassasiyetin doğal bir sonucu olarak konuya dair açıklamalarda bulunan aşağı yukarı tüm İslam hukukçularının eserlerinde, daha konunun hemen başında şu ifadeleri görmek mümkündür:

"Cehalet ehliyete mani değildir. Sadece bazı hallerde özür olabilir."[501]

"Cehalet ancak hafi (gizli/kapalı) konularda sahibi için özür teşkil eder."[502]

---

[497] Bu başlıklar Hüküm, Hâkim, Mahkûmun Fih ve Mahkûmun Aleyh şeklindedir.

[498] Zekiyyuddin Şaban, Usulu-l Fıkh Tercümesi, sy: 293.

[499] Kişinin akıl melekeleri sağlam olduğu halde kişinin malı üzerinde dinin icabına aykırı bir şekilde tasarrufta bulunmasıdır.

[500] Keşfu-l Esrar 8/359; Şerhu-t Telvih 4/84 vs.

[501] Abdulkerim Zeydan, el-Veciz fi Usulu-l Fıkh sy: 72.

[502] El-Mevsuatu-l Fıkhıyyetu-l Kuveytiyyeh 1/6658.

"Kuran'ın sarih ayetlerinin, meşhur sünnet[503] ve icmanın bulunduğu konularda cehalet mazeret değildir."[504]

"Allah'ın vahdaniyetine, zatına dair sıfatlara, nübüvvete, risalete, ahiret gününe iman gibi konularda cehalet hiçbir zaman sahibi için bir özür değildir."[505]

Yine İslam hukukçularından bir kısmı konuya direk olarak cehaleti kısımlandırarak başlamışlar ve sahibi için hiçbir zaman özür teşkil etmeyecek cehalet türleri ile sahibi için özür teşkil edecek cehalet türlerini birbirinden ayırarak her bir kısma dair örnekler vermişlerdir.[506]

Cehaletin umumen mazeret olmadığının en önemli delili *"Allah kendisine şirk koşulmasını asla bağışlamaz" (4 Nisa/48)* ayetidir. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* bu ayette kendisine şirk koşanı, âlim, cahil, muanid, mukallid şeklinde ayırmamış, umumen kendisine şirk koşanı affetmeyeceğini bildirmiştir. Şayet bazı durumlarda cehalet, sahibi için mazeretse bu ancak has (özel) bir durumdur ki bundan anlaşılan cehaletin umumen mazeret olmadığı ancak bazı özel durumlarda mazeret olduğudur. Bu ayete dair Şeyh Abdullah bin Abdurrahman Ebu Batîn şöyle demiştir:

"Kim bu ayetteki geneli haslaştırır ve sadece bildiği halde inad eden müşriklere has kılar, cahil, te'vilci ve taklitçileri bunun dışında tutarsa, Allah ve Rasulünün gösterdiği yoldan başka bir yol tutmuş, müminlerin yolundan çıkmış olur. İslam fıkıh âlimleri, Allah'a şirk koşup mürted olanlarla ilgili hüküm bildirirken, bu hükmü hiçbir zaman, bildiği halde inat edenlerle sınırlandırmamışlardır. Bu açık olan bir meseledir. Hamd Allah'a mahsustur."[507]

---

503 Meşhur sünnete muhalif cehaletin, mazeret olmadığına dair verilen şu örnek oldukça ilgi çekicidir. Bilindiği üzere İslam hukukunda bir erkek eşini üç talakla boşadığı zaman yeniden bir nikâh akdinin yapılması mümkün değildir. Ancak kadın bir başka erkek ile nikâh akdi yapar, zifafa girer ve daha sonra bu kocası tarafından boşanırsa tekrar ilk kocası ile nikâh akdi yapabilir. Burada kadının ikinci kocası ile sadece nikâh akdi yapması yeterli değil, bizzat zifafa girmesi de şarttır. Kadının ilk kocasına helal olması ancak nikâhtan sonra gerçekleşen zifaf ile mümkündür. Bu meşhur sünnet ve icma ile sabittir. İslam hukukçuları cehaletin mazeret olmadığı alanları sayarken bunu da belirtmişler, bu konuda sünnetin meşhur olduğunu ve konuya dair icma olduğunu söylemişler ve arkasından "Bu sarih hükmü (yani nikâhtan sonra zifafa girme şartını) bilmemek kişi için bir özür kabul edilmez" demişlerdir. Aşağı yukarı birçok usul kitabında verilen bu örnek günümüzde özür olarak kabul edilen cehalet türleri ile İslam âlimlerinin asla özür olarak kabul etmediği cehalet türleri arasında ne büyük bir fark olduğunu ortaya koyması açısından oldukça dikkate değer bir örnektir.

504 Şerhu-t Telvih Ale-t Tavdih 4/84; El-Mevsuatu-l Fıkhıyyetu-l Kuveytiyyeh 1/5655.

505 Et-Takrir ve-t Tahbir 6/188; El-Mevsuatu-l Fıkhıyyetu-l Kuveytiyyeh 1/5655.

506 Usulu-l Pezdevî 14/101; Keşfu-l Esrar 9/41.

507 El İntisar li Hizbillahi'l Muvahhidin.

Tüm bu alıntılar ve konuya dair açıklamalardan anlaşılacağı üzere cehalet aslen (ya da umumen) bir mazeret değildir. Ancak sadece bazı özel durumlarda, bazı kimseler için ve bazı konularda gündeme gelmesi söz konusu olan bir engeldir.

İrca Ehli tarafından temel bir kaide olarak dillendirilen "Cehalet umumen mazerettir ancak herkese her yerde değil" şeklindeki bâtıl söze dair yaptığımız bu açıklamalardan sonra cehalet engelinin hangi durumlarda ve kimler için asla mazeret teşkil etmeyeceğini kısaca açıklamakta fayda vardır.

Öncelikle cehalet engelinin gündeme gelebilmesi için kişinin tüm uğraş ve gayretlerine rağmen ilme ulaşamaması gerekir. İlme ulaşma imkânı olduğu durumlarda cehalet engelinden bahsetmek söz konusu değildir. Yine ilme ulaşma durumu olmasa dahi içinde bulunduğu halden razı olan ve sahih bilgiye ulaşma gibi bir çaba göstermeyen kimseler için de cehalet özrü gündeme gelmez.

Cehalet özrüne dair açıklamalarda bulunan İslam hukukçularının konuyu daru-l harp ve daru-l İslam ekseninde incelemelerinin temel sebebi de aslen daru-l İslam'da sahih bilgiye ulaşmanın mümkün oluşu buna karşılık daru-l harp olan bölgelerde sahih bilgiye ulaşmanın mümkün olmayışıdır. Nitekim daru-l İslam'da ittifaken cehaletin mazeret olmadığını söyleyen âlimler aynı şekilde Müslüman olan bir kimsenin daru-l harpte şer'î hükümlerden cahil kalmasını kendisi için bir özür kabul etmişlerdir.[508]

İslam âlimleri sarih ve açık bir şekilde kişinin ilim elde etmesinin mümkün olduğu bir zaman ve zeminde cehalet özrünün asla ama asla gündeme gelmeyeceği üzerinde ittifak etmişlerdir. Özür olabilecek cehalet ancak kişinin üzerinden defetmesinin hiçbir şekilde mümkün olmadığı cehalettir. Eğer kişinin herhangi bir nebevi bilgiye ulaşma durumu mevcut ise kendisi için artık cehaletin bir mazeret olması asla söz konusu değildir. Burada sözü fazla uzatmadan ilim elde etme imkânının olduğu durumlarda cehalet özrünün asla muteber bir mazeret olamayacağına dair İslam âlimlerinin kavillerine yer vermek istiyoruz. Burada özellikle nakilleri biraz uzun tutacağız ki bizim bu konu üzerinde aslen ittifak olduğu ve konuya dair bir ihtilafın söz konusu olmadığı iddiamızın bir abartı olmadığı iyice anlaşılsın.

* Özürlülük ancak giderilmesi mümkün olmayan durumlarda muteberdir. İnsan ne zaman doğru bilgiye ulaşma imkânı bulursa o zaman özürlü değildir.[509]

---

[508] Şerhu-t Telvih 4/83.
[509] İbn-i Teymiye, Rafu-l Melam sy: 14.

* İnsan hakkı bilme imkânına sahip olur da bu hususta gerekeni yapmaz ise mâzur sayılmaz.[510]

* Allah'ın emir ve nehiylerini bilme imkânına sahip olup da bu bilgileri edinmede gerekeni yapmayarak cahil kalan kimse kendisine hüccet ikame edilmiş kimse hükmündedir.[511]

* Kişi cehaleti ile ve bilgiden yoksun olması ile mazur olabilir. Kendisine Nebi'nin varlığı ulaşan kimse ise yeryüzünün neresinde olursa olsun onu araştırması kendisine farzdır. Eğer kendisine Nebi'nin uyarısı ulaşırsa, onu tasdik ve ona ittiba, kendisine gerekli olan dini bilgileri talep etmek ve bunun için gerekirse vatanından çıkmak üzerine farzdır. Eğer bunu yapmaz ise kâfirliği, ateşte ebedi kalmayı ve Kur'an naslarında bildirilen azabı hak etmiş olur.[512]

* Affedilen cehaletin tespitinde ölçü; cehaletin, genellikle sakınmanın mümkün olmadığı türden bir cehalet olmasıdır. Sakınmanın mümkün ve kolay olduğu cahillik ise affedilmemiştir. Şer'î kurallar, mükellefin gidermesinin mümkün olduğu cehaletin kendisi için bahane teşkil etmediğini göstermektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* yarattıklarına mesajlarını ileten peygamberler göndermiş ve onlara gönderdiklerini öğrenip bunlarla amel etmelerini vacip kılmıştır. Kim öğrenmeyi ve ameli terk ederek cahil kalırsa, iki vacibi birden terk etmesinden dolayı asi ve günahkâr olmuş olur.[513]

* Eğer bu kimse Müslümanların arasında yetişmiş birisi yahut ilim sahibi birisi gibi böyle bir şeyin kendisine gizli kalması mümkün olmayan bir kimse ise, cehalet iddiası kabul edilmez."[514]

* Hükmü bilmeyen kişi, onu öğrenmede kusur ve ihmal etmediği sürece mazur olarak kabul edilir. Ancak kusur ve ihmal bulunmaktaysa, asla mazur olmaz.[515]

İşin aslı bu hususta nakilleri daha da uzatmak mümkündür. Özellikle fıkıh usulü kitaplarının "*Ehliyete Müessir Haller*" başlıklı konusuna baktığımız zaman bütün İslam ulemasının kişinin kendisinden kaynaklanan bir kusur sebebi ile oluşan cehaletin ehliyeti kaldırmayacağı hususunda ittifak ettiklerini görü-

---

[510] İbn-i Teymiye, Mecmuu-l Fetava 20/280.
[511] İbn-i Kayyım el-Cevziyye, Medaricu-s Salikîn 1/239.
[512] İbn-i Hazm, el-Fisal fi'l Milel ve'n Nihal 4/106.
[513] Karrafi, el-Furuk 4/264.
[514] İbn-i Kudame el-Makdisî, el-Muğni Maa-ş Şerhi-l Kebir 10/156.
[515] İbnu-l Lahham, el-Kavaid 58.

rüz. Nitekim yukarıda vermiş olduğumuz nakillerde, özrün ancak giderilmesi mümkün olmayan bir durumda gündeme gelebileceğini, imkânın varlığı ile birlikte özrün kalmayacağını, özrün ancak sakınılması mümkün olmayan türden konularda olabileceğini İslam âlimleri sarâhaten belirtmişlerdir.

O halde daha ilk adımda bugün İrca Ehli ile aramızda ihtilaf konusu olan kimselerin üzerinde tekfirin engellerinden cehalet engelinin olmadığı aşikârdır. Zira günümüzde sahih bilgiye ulaşamama gibi bir durum söz konusu değildir. Acaba günümüz tağutlarından, onların askerlerinden ya da Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen hâkimlerden hangisi Allah'ın dini adına sahih bilgiye ulaşmayı istedi de tüm çabasına rağmen haktan uzak kaldı ve sahih bilgiyi elde edemedi? Eğer böyle bir iddiada bulunan var ise işte o zaman bu iddia sahibinin iddiasının gerçekliğine bakar ve gerçekten bütün uğraşısına rağmen sahih bilgiye ulaşamadığını görürsek cehalet özrünü gündeme getiririz. Ancak bugün insanların sahih bilgiye ulaşma "Rabbimiz bizden ne istiyor" diye Kur'an ve sünnete yönelme gibi bir dertleri olmamıştır ki cehalet özrü gündeme getirilsin.

Cehalet özrünün muteber bir engel olabilmesi için diğer bir nokta cehaletin gerçekleştiği konudur. Özellikle dinin asıllarına dair cereyan eden bir cehalet, sahibi için asla özür teşkil etmez.

"Açık olan büyük şirk konusunda, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* hüccetini ikame etmiştir. Cahilin bu konudaki mazereti kabul edilmez. Çünkü onun bilgisizliği ve durumu, ancak dinden ve kendisi için yaratılmış olduğu en önemli şeyi öğrenmekten yüz çevirmesi sebebiyledir. Bu konudaki cehaleti, kendisine hüccetin ikame edilmemiş olmasından dolayı değildir.

Zeyd bin Amr bin Nufeyl'in kıssasında bu konu ile alâkalı ibretler vardır. O Tevhidi, kendi zamanına özel olarak gönderilmiş bir rasul olmamasına rağmen gerçekleştirmişti. Ki onun yaşadığı dönem, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in peygamber olarak gönderildiği dönemden kısa bir süre önce idi. O, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın kendileri hakkında şöyle buyurduğu topluluktandır:

> *"Yoksa onu (Muhammed) uydurdu mu diyorlar? Hayır, o senden önce kendilerine bir uyarıcı gelmemiş olan bir kavmi korkutman için, Rabbin tarafından gelen bir haktır. Gerek ki, hidayeti kabul ederler." (32 Secde/3)*

> *"Babaları uyarılıp-korkutulmamış, böylece kendileri de gafil kalmış bir kavmi uyarıp-korkutman için (gönderildin)." (36 Yasin/6)*

Bununla birlikte Zeyd, Efendimiz İbrahim *(aleyhisselam)*'ın dini üzere olan bir hanifti. Fıtratıyla Tevhide ulaşmıştı. O, kavminin tağutlarından uzak durmuş, onlara ibadet etmekten ve yardımcı olmaktan kaçınmıştı. Bu, onun kur-

tulması için yeterliydi. Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, onun tek bir ümmet gibi diriltileceğini bildirmiştir. Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onu görmüştü. Ona putlara ayrılmış bir kurbandan oluşan bir sofra sunuldu. Zeyd, bunu yemekten kaçındı ve "Ortak koştuklarınız için kestiklerinizden yemeyeceğim" dedi. O, Kureyş'in bu fiillerini kınıyor ve "Koyunu Allah yarattı, ona gökyüzünden su indirdi, yeryüzünde onun için bitki çıkardı. Sonra siz, onu Allah'ın ismi dışında bir şeyle, inkâr etmek ve kendisi için kestiğiniz şeyi yüceltmek için kesiyorsunuz" diyordu.

Bu kişiye, içinde bulunduğu zamana özel bir peygamber gelmemişti. Buna rağmen Tevhidi öğrenmiş, onu gerçekleştirmiş ve kurtuluşa ermişti. Risalet hücceti olmadan bilinemeyecek ibadetler ve şeriatın ayrıntıları konusunda ise mazeret sahibiydi. İbn-i İshak'ın rivayetinde geçtiği gibi; "Ey Allah'ım! Eğer ki sana ibadetin hangisinin daha sevimli olduğunu bilseydim, öyle ibadet ederdim. Ancak bunu bilmiyorum" der ve sonra da yeryüzünde dilediği şekilde secde ederdi. Bu kişi ancak bir rasulün daveti ile bilinebilecek olan namaz, oruç ve buna benzer dinin diğer emirleri hakkında mazur kabul edilmişti. Onunla aynı dönemde yaşamış olan diğer insanlar ve bu insanlardan biri olan Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in babası mazur görülmemişti. Çünkü bu insanlar Tevhidi gerçekleştirmemişler, şirk, küfür ve putperestlikten uzaklaşmamışlardı. Bununla beraber onlara, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın buyurduğu gibi, bir uyarıcı da gönderilmemişti.

Bu mana üzerinde iyice düşünülmesi gerekir. Cehaleti sebebi ile kişinin mâzur kabul edilmesi, âlimlerin üzerinde konuştukları ve günümüz âlimlerinin de üzerinde durdukları bir meseledir. Bununla beraber bu mesele, konu ile alâkalı bütün delilleri alıp, bu delillerin tamamını aynı anda değerlendirmeden gerçek manada kavranılamayacak bir konudur.

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, Tevhid hakkında önümüze apaçık deliller koymuştur. Kim Tevhidin aslını gerçekleştirmez ve onu bozup şirk üzere ölürse, ahirette şüphesiz cezalandırılacaktır. Bu görüşü birçok delil destekler. Ki onlardan birisi İmam Ahmed'in ve Müslim'in, Enes *(radıyallahu anh)*'dan rivayet ettikleri şu hadistir; "Allah Rasulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Beni Neccar Kabilesi'ne ait bir bağın yanından geçerken bir ses işitti ve bunun üzerine:

"Bu ne?" dedi.

"Cahiliye döneminde defnedilen bir adamın mezarıdır" dediler.

"Şayet defnetmeseydiniz, Allah'a dua eder, bana kabir azabından duyurduğunu size de duyurmasını isterdim" buyurdu.

Buna benzer bir rivayet de Taberani'de geçmektedir. Taberani'nin rivayetine göre: Bedevinin biri Allah Rasûlü'ne gelerek:

"Babam sıla-i rahim yapardı, şöyle yapardı, böyle yapardı" diye uzattı ve "Babam nerededir?" diye sordu. Allah Rasulü:

"Ateştedir" buyurdu. Sanki bedevi bu cevaptan rahatsız oldu da:

"Ey Allah'ın Rasulü, ya senin baban nerede?" dedi. Allah Rasulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona cevaben:

"Ne zaman bir kâfirin kabrinin yanından geçersen, ona ateşi müjdele!" dedi. Bu cevaptan sonra bedevî Müslüman olup şöyle dedi:

"Allah Rasulü bana bir yük yükledi. Ne zaman bir kâfirin kabrinin yanından geçersem, ona ateşi müjdelemem lazım."

Müslim, Enes *(radıyallahu anh)*'dan şöyle rivayet eder: "Adamın biri: "Ya Rasûlallah! Babam nerededir?" diye sordu. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*:

"Ateştedir" dedi. Adam gidince onu geri çağırdı ve buyurdu ki:

"Senin baban da, benim babam da ateştedir."

"Onlar Allah'ı bırakıp hahamlarını ve rahiplerini, bir de Meryem oğlu İsa'yı rabler edindiler" (9 Tevbe/31) ayetinde bahsedilen kişiler, Allah'ın şeriatı dışındaki kanunlara itaat etmenin, bu kanunlara ibadet etme ve dolayısıyla da şirk manasında olduğunu, sahih bir yol ile bize ulaşan Adiy bin Hatem hadisinde de geçtiği gibi, bilmiyorlardı. Ki o hadiste Adiy *(radıyallahu anh)* şöyle demektedir: "Onlara ibadet etmiyorduk."

Onlar, helal ve haram kılmada, kanun koymada itaatin, ibadet olduğunu bilmiyorlardı. Bununla beraber onlara itaat ediyorlardı ve Allah'ı bırakıp, kendilerine bu helal ve haramları belirleyenleri rabler ediniyorlardı. Onların bu konudaki cehaletleri, kendilerinden özür olarak kabul edilmemiştir.

Çünkü bu mesele, Allah'ın insanları üzerinde yaratmış olduğu fıtratı yok etmektedir. Yaratan, rızık veren, âlemleri biçimlendiren Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'dır ve O'ndan başka birisinin kanun koyma, emretme ve hükmetme yetkisi de yoktur. Şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, kendisinin ibadet, hüküm ve kanun koyma konusunda birlenmesi ve kendisi dışındakilere ibadetten kaçınılması için peygamberlerini gönderdi ve kitaplar indirdi.

Günümüzde ise Allah'tan başkasına ibadet, geçmiş dönemlere nazaran daha açık bir şekilde yapılmaktadır. Günümüzdeki subaylara, polislere, casuslara veya tağutların emniyet birimlerinde görevli olan kimselere, dini ve kitabı hak-

kında sorulduğunda dininin İslam, kitabının ise Kur'an olduğunu iddia eder. Hatta bazı vakitlerde Kur'an tilaveti ile meşgul olanları da vardır. Onların Kuran'ı okuması, kendisine ikame olunan hüccetin pekiştirilmesi demektir. Daha sonra aynı kişi İslam'ı ve Kuran'ı bir kenara bırakarak, Allah'ın dini ve kitabının hâkim olmasını isteyenleri tutuklar, hapseder ve onlar hakkında tağutun kanunları ile hükmeder. Tevhide ve şirkten uzaklaşmaya çağıran herkes ile savaşır. Buna karşılık tağutun hükmüne, sonradan koyduğu kanunlarına, şeriat hükümlerini yok eden şirk anayasasına ve Tevhid düşmanları olan tağut dostlarına yardım eder. Hak ehline karşı onlara destekçi olur.

Allah'ın dinini bozan bütün bu işleri yapmak, sadece dininin İslam olduğunu iddia etmek ile gizlenebilir mi? Bu mesele "Onlara hüccet ikamesi yapılmadı" denilecek kadar kapalı ve şüpheli midir? Allah'a yemin olsun ki bu mesele, güneşin gündüz vaktindeki en parlak anından daha da açıktır."[516]

Cehalet engelinin meşru bir özür olabilmesi için getirdiğimiz bu ikinci şart da günümüzdeki tağutların ve onların dostlarının cehaletleri sebebi ile özür sahibi olmadıklarını ortaya koymaktadır. Zira günümüz tağutlarının, onların küfür düzenlerini koruyan asker ve polislerin, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen hâkimlerin, tağutlara her konuda mutlak bir şekilde kayıtsız şartsız itaat eden halk yığınlarının cahil kaldıkları konu Tevhidin aslı ve Tevhidin aslını bozan şirk konusudur. Bu konularda ise cehaletin aslen bir mazeret olmadığı İslam âlimlerinin tümü tarafından ittifakla kabul edilmiş bir gerçektir.

Cehalet engelinin gündeme hiçbir zaman gelmeyeceği diğer durumlar ise kısaca şu şekildedir:[517]

Kişilerin kendilerini hidayette zannetmeleri sebebiyle cahil kalmaları onlar için bir mazeret değildir. Aynı şekilde taklit sebebiyle oluşan cehalet de kişiyi özürlü kılmaz. Kişiler dünyaya meyletmiş, Allah'ın zikrinden uzaklaşmış ve kalpleri katılaşmış ise buna paralel olarak ihmalkâr davranmaları ya da yüz çevirmeleri sebebiyle cahil kalmışlarsa bu da kendileri için bir mazeret değildir.

Sonuç olarak tekfirin engellerinden ikinci engelin de günümüzde

---

[516] Bu bölüm Şeyh Ebu Muhammed'in değişik kitap ve risalelerinden derlenmiştir. Bu bölümde, tevhidin asıllarındaki bir cehaletin, mazeret olmadığı izah edildiği gibi Şeyh'in cehaleti mazeret gördüğüne dair bilgisizce söz sarf edenlerin kendisine ne büyük bir iftira attıklarını gözler önüne sermektedir.

[517] Bu bölümde cehalet özrü konusu detaylı bir şekilde ele alınmamıştır. Burada sadece günümüzde muvahhidler tarafından tekfir edilen gurupların üzerinde tekfirin engellerinin bulunup bulunmadığını izah etmeye çalıştık ki bu engellerden bir tanesi de cehalet özrüdür. Konuya dair detaylı bilgi almak isteyen okurlarımız "*Cehalet Özrü*" isimli eserimize bakabilirler.

muvahhidler tarafından tekfir edilen grupların üzerinde olmadığı aşikârdır. Zira günümüzde ilim elde etmenin varlığı ve cehaletin bizzat dinin aslına tealluk eden konularda cereyan etmesi bu engeli iptal etmektedir. Ayrıca bugün insanların cehaleti bizzat kendi kusurlarından kaynaklanmaktadır. Fertler ya da toplumlar Allah'ın dinine itibar etmemişler, Allah'ın kitabını bir kere dahi olsa okuma gereği duymamışlar, Rasulullah'ın sünnetine dair bir bilgiye ulaşma gibi bir çaba içerisine girmemişler, kendilerince âlim ya da hoca gördükleri kişilerin sözlerini Allah ve Rasulü'nün önüne geçirmişler, Allah'ın zikrinden bütünüyle gafil kalmışlar, kalpleri kararmış ve büyük bir cehalet bataklığında Allah'a şirk koşmaya devam etmektedirler. Böylesi şartlar altında cehalet engelinden bahsetmek nasıl mümkündür. Seyyid Kutub *(rahimehullah)* ne kadar güzel söylemektedir:

"Bilmediklerinden ötürüdür ki Allah'ın bu dosdoğru dinine uymamaktadırlar. Bu noktada hiçbir şey bilmeyen bir kimsenin, ne inanması beklenebilir, ne de gerekenleri yapması!.. Dinin özünü ve gerçeğini bilmeyen birtakım kimseleri, onlar da bu dine mensup diye nitelemek ne akla sığar, ne de realiteye! Bu tür kimseleri Müslüman olarak niteleyip eksikliklerinin faturasını da bilgisizliklerine çıkarmak geçerli bir mazeret değildir. Zira bilgisizlik ya da bilmemek, söz konusu niteliği taşıyabilmeyi anında engellemektedir. Aslında bir şeye inanmak, o şeyi bilip öğrenmiş olmanın sonucudur. Akla da mantığa da uygun olanı budur. Bunun böyle olduğu zaten kendiliğinden apaçık ortadadır."[518]

3- Te'vil Engeli

İslam'ı sabit bir Müslümanın tekfirine engel olan arızi hallerden bir diğeri te'vil engelidir. Te'vilin tekfirin engellerinden bir engel olması ile kastedilen ise "İçtihad sebebi ile şer'î bir delilin mevzusu dışında kullanılmasıdır." Bu ise nassın delaletini yanlış anlamak veya delil niteliğinde olmayan bir haberi delil olarak kabul etme sebebiyle olabilir. Bunun sonucu olarak kişi, küfür olmadığına inandığı bir işi işler ve böylece kasıt şartı ortadan kalkar. Bu şekilde te'vilde hata etmek, tekfirin engellerindendir. Böyle bir te'vil sahibine gereken hüccet ulaştırılmasına rağmen hatası üzerinde ısrar ederse, te'vil engeli artık o kişi için geçersiz hale gelir ve o kişi küfre girer.

Bunun delili ise, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'nin ashabının bu konudaki icmasıdır. Kudame bin Maz'un, Allahu Teâlâ'nın *"İman eden ve salih ameller işleyenlere, hakkıyla sakınıp iman ettikleri ve salih ameller işledikleri, sonra yine hakkıyla sakınıp iman ettikleri, sonra da hakkıyla sakınıp yaptıklarını, ellerinden gel-*

---

[518] Fi Zilal-il Kur'an 4/289.

diğince güzel yaptıkları takdirde tattıklarından dolayı günah yoktur. Allah iyi ve güzel davrananları sever" (5 Maide/93) ayetini yanlış bir şekilde anlayarak bir kaç kişi ile beraber içki içmiş ve bunun kendisine helal olduğunu söylemişti. Böylece dinde haram olan bir emri helal kabul etmişti. Bu yaptığına Kudame'nin karısı da dâhil Ebu Hureyre ve bazıları şahitlik edince, Ömer *(radıyallahu anh)* onu vermiş olduğu görevden azletti ve yanına çağırdı. Kendisine ceza vermek isteyince Kudame yukarıdaki ayeti yaptığına delil olarak gösterdi. Bunun üzerine Ömer bin Hattab *(radıyallahu anh)* ayeti hatalı olarak te'vil ettiğini ona izah etti ve içkiyi helal kabul etmesinden dolayı irtidat cezası değil sadece ona içki içmesinden dolayı had cezası uyguladı.[519]

Daha önce hata ve cehalet engelinde de gördüğümüz üzere İslam âlimleri günümüzde olduğu gibi fâsık ve mücrimlerin İslam şeriatını bozacakları bir durum olmaması adına te'vili ancak belirli şartlar altında muteber bir engel olarak görmüşlerdir. Bu şartlardan ilki ise yapılan te'vilin dinin asıllarından herhangi birini bütünüyle iptal etmemesidir. Örneğin herhangi bir kimse *"Sizi biz yarattık" (56 Vakıa/57)* ayetine dayanarak "Siz kelimesi çoğul ifade eder. Demek ki yaratıcı bir değil birden fazladır" derse bunun te'vili ittifakla bâtıldır. Şeyh Muhammed bin Abdulvehhab şöyle der: "Her kâfirin bir hata sonucu küfre girdiği söylenebilir. Nitekim müşrikler bir te'vil sonucu şirk koştukları ilahlarının salih kimseler olduklarına inanıyorlar, onlara tazimde bulunuyorlar, kendilerinden menfaat umuyorlar ve bir zararı kaldırabileceklerine itikad ediyorlardı. Ancak onlar bu hata ve te'villeri sebebiyle özür sahibi kabul edilmediler."[520]

"Herhangi bir konuda yapılan te'vilin kişinin tekfirine engel olabilmesi için te'vil edilen lafzın buna elverişli olması gerekir. Yani lafzın delaletinin zannî olması gerekir. Müfesser veya muhkem naslarda te'vil geçerli değildir. Te'vil ancak ictihadı kabul eden yerlerde olur, delaleti kat'î olan naslarda te'vil yoluna başvurmak caiz değildir."[521]

Te'vil yoluna başvurabilmek için herhangi bir karine (delil) olması gerekir. Bunun ise ya lügavî, ya şer'î ya da örfî bir asla dayanması gerekmektedir.

Lügavî asla örnek olarak *"Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir" (48 Fetih/10)* ayetini "Allah'ın kudreti, Allah'ın rahmeti" şeklinde te'vil eden bid'atçi fırkaların te'vilini gösterebiliriz. Her ne kadar yapılan bu te'vil hatalı da olsa lügate uygun olduğu için tekfirin engellerinden kabul edilmiştir. Yapılan te'vilin lügavî olarak bir asla dayanmasına dair Kadı Iyaz şöyle der: "Sarih lafızda te'vil

---

[519] Ebu Muhammed el-Makdisî, Tekfirde Aşrılıktan Sakındırma.

[520] Ed-Dureru-s Seniyye 11/479.

[521] İstismar Edilen Kavramlar, Alâeddin Palevî sy: 340.

iddiası kabul edilmez."[522]

Te'vilin dayanması gereken diğer bir asıl ise şer'î delillerdir. Örneğin *"Rahman arşa istiva etmiştir" (20 Taha/5)* ayetini *"Hiçbir şey O'nun benzeri gibi değildir" (42 Şura/11)* ayetine dayanarak "Allah arşa hükmetti, istila etti, kuruldu" şeklinde te'vil edenlerin bu te'villeri tekfirin engellerinden sayılmıştır. Hafız İbn-i Hacer şöyle der:

"Yapılan te'vil, Arap dili açısından uygun olduğu ve ilmî bir dayanağı bulunduğu zaman te'vile dayanan herkes yaptığı te'vil ile özür sahibidir. Günahkâr değildir."[523]

Te'vilin örfî bir asla dayanması noktasında ise eserlerde genel olarak şu örnek verilir. Bir kimse "Ben et yedim" dediği zaman aslen bundan o kişinin balık yediği anlaşılmaz. Ancak balığın etli bir hayvan olması ve örfte bu şekilde isimlendirilmesinden dolayı bu söz doğru kabul edilmiştir. Buna karşılık Rafızilerin *"Allah size bir inek kesmenizi emrediyor" (2 Bakara/67)* ayetini "Allah burada Aişe'yi kesmeyi istemiştir" şeklindeki te'villeri ne dil açısından ne de örfen sahih olmadığı için muteber kabul edilmemiştir.

Diğer taraftan dinde şöhret bulan aslî meselelerde de te'vil iddiası ittifaken kabul edilmez. İbnul-Vezir şöyle der:

"Dinden, herkes tarafından zorunlu olarak bilinen bir şeyi inkâr eden ve te'vili mümkün olmayan bir yerde te'vil maskesini kullanan kişinin kâfir olduğunda şüphe yoktur. Mülhidlerin, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın bütün güzel isimlerini, Kuran'ı ve ahiret ile ilgili diriliş, cennet ve cehennem gibi konuları bu şekilde te'vil etmeleri bu türdendir."[524]

Bu şekilde bir te'vilin kabul görmeyeceğinin en önemli örneklerinden bir tanesi sahabiler döneminde zekât vermeyenlerin mürted olarak öldürülmesidir.[525] Onlar Ebu Bekir *(radıyallahu anh)*'a zekât vermeyi reddederlerken iki şekilde te'vil getirmişlerdir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurur:

"Onların mallarından, onları kendisiyle arındıracağın ve temizleyeceğin bir sadaka (zekât) al ve onlara dua et. Çünkü senin duan onlar için sükûnettir (Onların kalplerini yatıştırır.) Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir." (9

---

[522] Şifa; 2/217, Buna dair örnekler için bkz. İmam Gazali, Faysalu-t Tefrika sy: 147 ve Abdulaziz bin Muhammed bin Ali, Nevakıdu-l İmani-l Kavliyye vel Ameliye sy: 79.

[523] Fethu-l Bari 12/304.

[524] İsaru'l-Hakki ani'l-Halki 415.

[525] Her ne kadar müteahhir ulemanın bir çoğu zekat vermeyenlerin hadden öldürüldüğünü söylese de bu konuda sahabe icması vardır ki zekat vermeyenler riddeten öldürülmüşlerdir.

Tevbe/103)

Onlar bu ayete dayanarak "Bu ayette hitap Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'edir. Ebu Bekir'e değildir. Ayrıca duası müminler için sükunet olan Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'dir. Ebu Bekir değil" demişlerdir.

Bu te'villerine rağmen kendileri ile savaşılmış ve mürted olarak öldürülmüşlerdir. Zira onların te'vili dinde bilinmesi zarurî olan bir konuda olmuştur.[526] Kadı Ebu Yala sahabenin zekât vermeyenleri tekfir ettikleri hususunda icmalarının olduğunu söylemiştir:

"Bu konuda sahabenin icması vardır. Onlar zekât vermeyi reddedeni küfürle vasıflandırmışlardır. Onlarla savaşmışlar ve mürted olduklarına hükmetmişlerdir. Oysa büyük günah işleyenler için böyle yapmamışlardır."[527]

Ebu Bekir el-Cessas Nisa Suresi'nin 65. ayetinin tefsirinde konuya dair şöyle demektedir:

"Bu ayet, sahabenin zekâtı vermeyi reddedenlerin mürtet olduklarına, öldürüleceklerine ve nesillerinin köleleştirileceğine dair verdikleri hükmün doğru olduğunu göstermektedir."

İbn-i Teymiye *(rahimehullah)* şöyle der: "Sahabe ve onlardan sonra gelen imamlar, beş vakit namaz kılsalar, ramazan orucunu tutsalar dahi zekât vermeyi reddedenlerle savaşılacağı hususunda ittifak etmişlerdir. Çünkü bu kimselerin zekât vermemek için geçerli bir te'villeri yoktu. Bu nedenle mürted oldular. Onlar Allah'ın emri üzere zekâtın vacip olduğunu ikrar etseler de vermeyi reddettikleri için kendileriyle savaşılır."[528]

Aynı şekilde "İbadetin bütün anlam ve şekilleriyle sadece Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya olmasını içeren Tevhidin aslı da kesin olarak bunlardandır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'ya ortak koşmaya ve onunla beraber başka ilahlar edinmeye yol açan bir şeyi te'vil adıyla da olsa yapmak kesinlikle en açık küfürdür ve bütün peygamberler bunu yok etmek amacıyla gönderilmişlerdir."[529]

Tekfirin engellerinden olan te'vil engeli hakkında bu bilgilerden sonra açığa çıkmıştır ki bugün muvahhidler tarafından tekfir edilen gurupların bu şekilde muteber bir engelleri söz konusu değildir. İşin aslı muasır Mürcie, Allah'ın indirdiği şeriatı iptal eden tağutların, Allah'ın kitabıyla hükmetmeyen hâkimlerin, küfür sistemlerini koruyan asker ve polislerin, tağutlara hayatlarının tamamın-

---

[526] El-Kevkebu-d Durri-l Munîr, Ebu Humam Bekir bin Abdulaziz sy: 80.

[527] Mesailul İmam 331.

[528] Mecmuul Fetava 28/519.

[529] Ebu Muhammed el-Makdisî, Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak.

da itaati vacip görerek boyun eğen cahil halk kitlelerinin te'villeri sebebiyle tekfir edilemeyeceğini söylemekle tam bir hayâsızlık örneği sergilemekte, kraldan çok kralcı kesilmektedir. Zira bu saydığımız grupların hiç birisi zaten yaptıkları amelleri Kur'an ve sünnetten herhangi bir te'vil üzere yapmamaktadır ki te'villeri sebebiyle tekfir edilmesinler. Acaba bu saydığımız gruplardan hangisi bir ayet ya da bir hadisin te'vili sonucu böylesine açık şirklerde bulunmaktadır? Daha işin başında bu kimselerin Allah'ın kitabı ve Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünneti diye bir dertleri hiç olmamıştır ki tekfirlerine engel bir te'villeri bulunsun.

Acaba bugüne kadar herhangi bir parlamenterin "Bizler şu ayet ve şu hadisler gereği yasamada bulunuyor, kanun ve hükümler vazediyor ve bunu caiz görüyoruz" dediğini işittiniz mi?

Acaba bugüne kadar herhangi bir hâkimin "Ben şu delilden dolayı beşerî kanunlarla hükmediyorum" dediğini duydunuz mu?

Acaba bugüne kadar herhangi bir polis ya da askerin "Biz şu delillerden dolayı tağutların sistemlerini koruyoruz" sözü kulağınıza geldi mi?

Ey İrca Ehli! Zerre kadar Allah'tan hayâ ediyorsanız, bâtıl bir te'villeri dahi olmayan sapkın müşrikleri "Te'vil tekfirin muteber bir engelidir ve bu insanlar te'vil üzere hareket ediyorlar" diyerek İslam sınırlarına dâhil etmeye kalkışmayın. Sapkınlıktan Allah'a sığınırız. Allah'ın saptırdığını doğru yola eriştirecek yoktur.

Ve son olarak İrca Ehli ile aramızda ihtilaf konusu olan meseleler dinin aslı, Tevhidin esası, tüm rasullerin gönderiliş gayesidir. Böylesi bir konuda te'vilden bahsetmek "*Cehalet özürdür*" iddiası ile günlerini heba eden İrca Ehlinin apaçık cehaletinden başka bir şey değildir. Bununla beraber günümüzde Allah'a şirk koşan müşriklerin hangi asla dayanarak te'vil yolunu seçtikleri ve bunun sonucunda da şirk amellerini işledikleri ayrı bir merak konusudur.

4- İkrah Engeli

İkrah hali tekfirin, delilleri en açık engellerinden bir tanesidir. Zira Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "Kim imanından sonra Allah'a (karşı) inkâra sapıp da -kalbi imanla itminan bulmuş olduğu halde baskı altında zorlanan hariç- inkâra göğüs açarsa, işte onların üstünde Allah'tan bir gazab vardır ve büyük azab onlarındır" (16 Nahl/106)* buyurarak ikrah altında bulunan kimselere ruhsat tanımıştır. Bilindiği üzere bu ayet müfessirlerin ittifakı ile Ammar bin Yasir'in, ailesinin işkence ile öldürülmesi ve kendisine de aşırı işkence yapılmasından sonra kâfirlerin kendisinden istedikleri sözü söylemesi üzerine inmiştir. Bu durum Rasulullah

(sallallahu aleyhi ve sellem)'e arz edilince Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Ammar'a "Kalbin nasıl?" diye sormuş o "Kalbim iman ile doludur" şeklinde cevap verince "Bir daha aynı şeyi yapacak olurlarsa sen de aynısını yap" demiştir.[530]

İkrah hali nasla sabit olması hasebiyle İslam âlimleri arasında ittifaken tekfirin engellerinden bir engel kabul edilmesine karşın şartları üzerinde ihtilaflar olmuştur. Ve hatta tekfirin engelleri arasında şartları üzerine en çok ihtilaf edilen konu ikrah halidir. Bu noktada kaynaklara baktığımız zaman çok farklı görüşleri bulmak mümkündür. Âlimlerin bir kısmı ikrah halinde verilen ruhsatın ancak söz ile olacağını amelî tasarruflarda ise ikrah halinde kesinlikle bir ruhsatın olmayacağını söylemişlerdir. Hasan el-Basri, Evzai ve Malikî âlimlerinden Suhnun'un görüşü bu yöndedir. Bu durumda ikrah halinde olan bir kişinin putlara secde etmesine kesinlikle ruhsat verilmemiştir.[531] İkrahı sadece söz ile sınırlı tutan âlimler bu hususta kendi aralarında ihtilaf etmişler, kinaye ve tevriye yolu açık olan sözlerde ikrahın muteber olacağını ancak kinayeli bir ifade kullanmak mümkün değilse ikrahın muteber olmayacağını söylemişlerdir. İkrah halinde amelî tasarrufların yapılmasına ruhsat veren âlimler de burada iki farklı görüş zikretmişlerdir. Kimileri şayet yanıltma durumu varsa ikrahın muteber olacağını söylerken kimileri de yanıltma durumu yoksa ikrahın muteber olmayacağını söylemişlerdir. Buna göre bir kısım âlimler kıbleye doğru bir puta secde etmenin ruhsat hükmü içerisine gireceğini ancak puta secde eden kimsenin secde esnasında kıbleye yönelme durumu yoksa bunun ruhsat kapsamına girmeyeceğini söylemişlerdir. Bu Muhammed bin Hasen'in görüşüdür.[532] Kadı Ebu Bekir İbnu-l Arabî, Kurtubi gibi Malikî âlimlerinin ve bununla beraber daha birçok âlimin görüşü ise ikrah halinde verilen ruhsatın söz ya da amel olarak ayrılamayacağını yine kinaye ya da tevriye yolu ile yapılıp yapılmamasının arasında bir fark olmayacağıdır. Bu aynı zamanda Ömer İbnu-l Hattab ve Mekhul'ün görüşüdür.[533] Şevkani, Nahl Suresi'nin tefsirinde Kurtubi'den bu konuda nakilleri getirdikten sonra ayetin nüzul sebebinin hususi olmasının itibara alınmayacağını bilakis lafzın umumî hükmünün itibara alınacağını söyleyerek ikrah halinde verilen ruhsatın hem kavlî hem de amelî olabileceğini belirtmiştir.[534]

İmam Şâfi ise "Kişi öyle bir kimsenin eline düşer ki artık ondan yakasını

---

530 Hâkim, el-Müstedrek 2/357.

531 Kurtubi, El-Camiu Li Ahkâm 10/184.

532 Kurtubi, El-Camiu Li Ahkam 10/186.

533 El-Camiu Li Ahkam 10/289, Hazin Tefsiri 4/117

534 Fethu-l Kadir 3/248.

kurtaramaz"[535] diyerek ikrah halini oldukça geniş tutmuştur. İkrah kavramını bu şekilde geniş tutan Şâfiler korkunun hâsıl olmasıyla ikrah halinin de başladığını belirtmişlerdir.

Yine ikrahın derecesi üzerinde de ciddi ihtilaflar yaşanmıştır. Hanefîler bu hususta sınırları oldukça dar tutarak zorlamanın ancak kişinin üzerinde ya da etrafında tahakkuk etmesi halinde ruhsatın olabileceğini[536], birkaç günlük hapis ve bağlama türünden ya da birkaç kırbaç ile dövmenin bir ruhsatı gerektirmeyeceğini, bunun insanların durumuna göre değişeceğini bazı kimselerin uzun süre dövülmedikçe hiçbir zarar görmeyeceğini söylemişlerdir.[537] Ölümle tehdit edilmesi halinde ise ruhsat halini kişinin zannı galibine bırakmışlardır.[538] Yine İmam Ebu Hanife ikrahın ancak sultan eliyle olursa muteber olacağını aksi halde ikrah halinin kişi için bir ruhsat olmayacağını söylerken İmam Ebu Yusuf, İmam Muhammed ve diğer Hanefî âlimlerine göre ikrahın sultan eliyle ya da başka bir güç tarafından yapılması arasında bir fark yoktur.

Burada diğer âlimler ve özellikle de Şâfiler zorlamanın mahiyetini biraz daha geniş tutarak korkunun hâsıl olmasını, mükrihin azminin açığa çıkmasını ruhsat için yeterli görmüşler, ölüm tehdidi ya da aşırı darp ve malın telef edilmesi gibi sınırlı şartlar getirmemişler bilakis her türlü baskı ve zorlamanın sahibi için bir ruhsat olacağını belirtmişlerdir. Özellikle Şâfiler sahabeden gelen kavillere dayanarak şerefli bir kimsenin halk arasında istihfaf edilmesini dahi ikrah hali olarak değerlendirmişlerdir.[539]

İbn-i Hazm bütün bu ihtilafları hiç itibara almamış ikrah halinde verilen ruhsatın hem sözlü hem de ameli olabileceğini, bir iki kırbaç ile vurmanın ya da çok daha şiddetli bir darbın arasında hiçbir fark olmadığını, yine bir gün hapis ile uzun süreli hapis arasında bir fark olmadığını, zorlayanın ister sultan olsun isterse bir başkası olsun fark etmeyeceğini belirttikten sonra bu şekilde yapılan taksimlerin fasid olduğunu ve Kur'an ve sünnette hiçbir nassa dayanmadığını belirtmiştir.[540]

Diğer bir noktada ise Şâfiler ikrahın anlık olması gerektiğini yapılan tehdidin gelecek bir zamanda vuku bulması halinde ikrahın muteber olmayacağını

---

[535] Kitabu-l Umm 4/221.
[536] Enver Keşmiri, Feydu-l Bari Şerhu Sahihi Buhari 8/135.
[537] Fetavayı Hindiyye 10/272.
[538] Fetavayı Hindiyye 10/281.
[539] Kitab'ul Umm 4/222, Büyük Şâfi Fıkhı 4/70.
[540] Muhalla 7/212.

söylerlerken[541] İbn-i Hacer "Zorlayan kimse devamlı surette bir başkalarını bu fiile zorluyor ve de tehdidini gerçekleştiriyorsa ve mükrehe verdiği süre çok az ise bu durumda ikrahın acil olma şartı yoktur" diyerek ikrahın anlık olma şartını mükrihin azmetmesi, adet edinmesi ya da sürenin azlığı ile kayıtlandırmıştır.[542]

Görüleceği üzere konu üzerinde ihtilaflar oldukça geniş ve de uzundur. Burada görüşlerin bu şekilde muhtelif olmasının sebebi kanaatimizce konuya dair Kur'an ve sünnetten gelen nassların umum ifade etmesi ve bu durumu tahsis edecek başka bir delilin de bulunmamasıdır. Zira Kuran'a baktığımız zaman konu hakkında gelen ayet "*... baskı altında zorlanan hariç...*" şeklinde tamamen umumî bir ifade taşımaktadırlar. Yine Rasulullah'ın "Ümmetimden işlemek üzere zorlandıkları şeyin sorumluluğu kaldırılmıştır"[543] hadisi de konu hakkında detaylı bir bilgi vermemektedir. Âlimlerin konu üzerindeki muhtelif görüşleri ise kesinlikle nas esaslı olmayıp tamamen fıkıh usulünün maslahat, seddu-z zerai ya da mekasıdu-ş şeria gibi temel ilkelerinden çıkartılmıştır.

Konunun girişinde de belirttiğimiz gibi her ne kadar şartları üzerinde birçok ihtilaf yaşansa da ikrah hali tekfirin muteber engellerinden bir tanesidir. İkrah haline bizim İrca Ehli ile aramızdaki muhalefet açısından bakacak olursak ortada zerre kadar karışık bir durumun olmadığı da aşikârdır. Zira ikrah haline dair yukarıda verdiğimiz şartları en geniş çerçevede ele alacak olsak dahi bugün muvahhidler tarafından tekfir edilen grupların hiç birisi üzerinde ikrahın şartları söz konusu değildir. Bugün hiçbir parlamentere parlamentoya girerek yasamada bulunması için bir baskı uygulanmamaktadır. Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen hâkimler tamamen kendi iradeleri ve hür tercihleri ile bu küfür amelini yapmaktadırlar. Tağutların yardımcıları (velileri/dostları) konumunda olan polis ve (maaşlı) askerlerin üzerinde böylesi bir görevde bulunmaları için hiçbir surette baskı söz konusu değildir. Tağutlara itaati kendilerine din edinen topluma yönelik bir ikrah halinden de bahsetmek mümkün değildir.

Bugün Türkiye'de ikrah halinin gündeme geleceği tek bir konu vardır ki o da zorunlu askerlik hizmetidir. İlk aşamada askerlik çağına gelmiş ancak yoklama kaçağı konumunda bulunan kimselere yönelik sistem tarafından ne bir zorlama ne de bir tehdit vardır. Böyle bir fiil sistemin kendi kanunlarında dahi cezaî bir müeyyide uygulanması gereken bir suç olarak tarif edilmemektedir. Bugüne kadar askere gitmedi diye hiç kimseye ne bir tokat vurulmuş ne de kötü bir söz söylenmiştir. Zorlamanın ve tehdidin olmadığı yerde ikrah halinden ve ruh-

---

541 Şâfi Fıkhı 4/71.

542 Fethu-l Bari 14/322.

543 İbn-i Mace, Talak 16.

sattan bahsetmek ise ancak şeytanın zayıf nefisleri kandırmasından başka bir şey değildir.

Yoklama kaçağı durumundaki kişi şayet yakalanır ve askerlik yapacağı yere kadar mükrih (zorlayan ki bugün polis ya da askerdir) tarafından götürülüyorsa ve birliğine teslim olduktan sonra da kaçma durumu mümkün değilse bu kimse esir hükmündedir. Herhangi bir tercihi söz konusu değildir. Bu kimse üzerinde ikrah halleri bütünüyle tahakkuk etmiştir.

Yukarıda bahsi geçen bu kimse kaçma imkânı bulduğu zaman (örneğin çarşı izni gibi bir durumda) ne yapmalıdır? Acaba hala ikrah altında mıdır, değil midir?

Âlimlerin ekserisine göre böyle bir kimse ikrah altındadır. Zira böyle bir durumda kaçan kimse askerî ceza kanununa göre yedi gün içinde yakalanırsa 3 aya kadar, yedi ile 3 ay içerisinde yakalanırsa dört aydan bir buçuk yıla kadar, üç aydan sonra yakalanırsa altı aydan üç yıla kadar tecili olmayan ağır hapse çarptırılmaktadır. Mükrih bu tehdidini yerine getirmeye muktedirdir ve azmetmiştir. Böyle bir durumda Şâfilerin şart olarak dile getirdikleri ikrahın anlık olması durumu da kendiliğinden kalkmıştır. İkrah altında yapılması istenilen şeyin zamanla kayıt altına alınması diye bir şart ise hiçbir âlim tarafından getirilmemiştir.

Bununla beraber Hanefî âlimlerine göre, böyle bir durumda kesinlikle ikrah halleri mevcut değildir. Zira Hanefî âlimleri tehdidi ve zorlamayı bir ikrah hali olarak kabul görmemişler, bilakis bunun bizzat mükreh (zorlanan) üzerinde tahakkuk etmesi şartını öne sürmüşlerdir. İmam Ahmed bin Hanbel'in iki görüşünden birisi de bu şekildedir.

Bizim kanaatimize göre de kişi böyle bir durumda ruhsat sahibi değildir. Bizi bu kanaate iten en önemli husus ise Allah Tealâ'nın şu ayetidir:

> *"Melekler, kendilerine zulmettikleri bir durumda bulunurken canlarını aldıkları kimselere: "Siz ne iş yapmaktaydınız?" diyecekler. Onlar: "Biz yeryüzünde zayıf ve güçsüzdük" diye cevap verecekler. Melekler: "Allah'ın arzı geniş değil miydi, oraya hicret etseydiniz ya!" diyecekler. İşte bunların barınakları cehennemdir. Ona gidiş de ne kötü şeydir!" (4 Nisa/97)*

Görüleceği üzere bu ayette Allahu Tealâ hicret etmeye imkân ve güçleri olduğu halde bundan geri kalıp daha sonra müşriklerin eline esir düşen kimseleri kendi nefislerine zulmeden kimseler olarak isimlendirmekte ve içinde bulundukları mustazaflık durumunu hesaba katmamaktadır. Ve şu anda da durum aynıdır. Kişiler kendi acziyetleri yüzünden hicret ederek mücahidlerin safına ka-

tılmamaları sebebiyle kendi nefislerine zulmetmekte ve daha sonra da kâfirlerin eline esir düşmektedirler. Ve her an bu esaretten kurtulup kaçma imkânları da mevcuttur.

Bugün dünya küreselleşmiş, ordular İslam ordusu ve küfür ordusu olmak üzere ikiye ayrılmışlardır. Bir tarafta Allah'ın dininin ikamesi için savaş veren mücahidler diğer tarafta ise Müslümanlarla tek bir millet halinde savaşan şeytanın orduları... Bugün kâfirlerin orduları topyekûn olarak Afganistan'da, Irak'ta Müslümanlara karşı büyük bir savaş vermektedirler. Kişilerin her türlü güç ve imkâna sahip iken Allah yolunda hicret ederek mücahidlerin safına katılmayıp, kendi zafiyetleri sebebiyle kâfirlerin ellerine esir düşmeleri, daha sonra kaçma imkânları olduğu halde ileride vuku bulabilecek bir takım tehditleri bahane ederek kâfirlerin orduları arasında kalmaları ve bunu da ruhsat olarak görmeleri (Allah en doğrusunu bilir) geçerli bir mazeret değildir. Bizim bu hususta tavsiyemiz, böyle bir durumla karşı karşıya kalan kimselerin baskı ya da zorlama altında dahi olsalar ruhsatlara sarılıp tağutî sistemlere destekçi olmamaları, hicret ederek kendi hür iradeleriyle Allah'ın davasına ve mücahidlere yardım etmeleridir. Böyle bir tutum sergileyen kimse hem ihtilaflarla dolu bir fıkhın getirmiş olduğu ruhsatlara sarılmamış olur, hem azimetle amel etmiş olur hem de zafer ya da şehadet gibi iki büyük mükâfattan birisini kesin olarak elde etmiş olur. Hiç şüphesiz ki hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

Sonuç

Konunun girişinde de belirttiğimiz gibi tekfirin engelleri şüphesi İrca Ehli tarafından dillerden düşürülmeyen bir şüphe haline getirilmiştir. Muasır Mürcie bu şüphe ile bir taraftan tağutlarına ve onların dostlarına Müslüman elbisesi giydirirken diğer taraftan da muvahhidleri cehaletle suçlamakta, tekfirin engellerini göz ardı etmekle itham ederek Haricî yaftası yapıştırmaktadır. Ancak onların bu şüphesi de diğer şüpheleri gibi ancak örümceğin evi mesabesindedir. Zira;

1- Tekfirin engelleri aslen İslam'ı sabit kimseler hakkındadır. Günümüzde muvahhidler tarafından tekfir edilen grupların ise aslen İslam'ı değil bilakis küfrü sabittir.

2- Diğer taraftan tekfirin bütün şartları hiç ihtilafsız vuku bulmuştur. Zira tekfir edilen bütün guruplar akil ve baliğ olup yaptıkları amelleri kasıtlı ve bilerek yapmaktadırlar. Kendilerini küfre götüren amelleri işledikleri ise yakînen sabittir. Bundan dolayı tekfirin şartları bütünüyle tahakkuk etmiştir.

3- Tekfirin engellerine gelince; bunlardan hata engelinden bahsetmek za-

ten mümkün değildir. Zira tekfir edilen gurupların hiç birisi istemsiz ve irade dışı küfür amellerinde bulunmamaktadırlar.

4- Cehalet engeli ise ilim elde etme imkânının varlığı, cehaletin bizzat Allah'a ibadet etme ve O'na eş koşmama gibi dinin aslında cereyan etmesi sebebiyle günümüzde tekfir edilen gruplar adına muteber bir engel değildir.

5- Şirk ve küfür amelinde bulunan ve muvahhidler tarafından tekfir edilen gurupların zaten bir te'villerinden ve üzerlerinde bir ikrah halinden bahsetmek söz konusu değildir.

6- O halde günümüzde aslen küfrü sabit olan bu kimselere dair tekfirin şartları ve engellerinden bahsetmek ve bundan dolayı tekfirlerinde duraksamak ancak hakkı bâtıl, bâtılı ise hak olarak gösterebilme gayretinden başka bir şey değildir. Hiç şüphesiz Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* en doğrusunu bilir.

YİRMİ SEKİZİNCİ ŞÜPHE

Haricîlik Ve Tekfircilik Töhmeti

Şüphe ehlinin, toplumların İslam çağrısını kabul etmemesi ve bu şekilde tağutlarının saltanatına zarar gelmemesi adına dillerinden düşürmedikleri şüphelerden bir tanesi de tağutları tekfir eden Müslümanları "*Haricî*" yaftası ile itham etmeleridir. Onlar bir taraftan nasları tahrif etmek suretiyle tağutlarını savunurlarken diğer taraftan da İslam davetçilerini hiçbir ilmî ve ahlakî boyutu olmayan iftiralara maruz bırakmaktadırlar. İşin aslı böyle bir metod tarih boyunca Tevhid mücadelesine karşı savaş veren tüm mücrimlerin vazgeçilmez metodu olmuştur. Fasık toplumlar ne zaman hak bir davet ile karşılaşmışlarsa sadece bu daveti yalanlamakla kalmamışlar, diğer insanların da bu davetten yüz çevirmeleri adına davetçileri en olumsuz sözlerle karalamaya çalışmışlardır.

"(Ad) Kavminin ileri gelenlerinden inkâr edenler dediler ki: Şüphesiz, biz seni akıl kıtlığı içinde görüyoruz. Biz senin mutlaka yalancılardan biri olduğuna inanıyoruz." (7 Araf/66)

"Dediler ki: Şüphesiz biz sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık. Eğer vazgeçmezseniz, sizi mutlaka taşlarız ve bizim tarafımızdan size elem dolu bir azap dokunur." (36 Yasin/18)

"İşte böyle! Onlardan öncekilere hiçbir peygamber gelmemişti ki «O bir büyücüdür» yahut «Bir delidir» demiş olmasınlar." (51 Zariyat/52)

İslam çağrısının karşısında ilk etapta inkâr etme yolunu tercih eden kâfir toplumların ileri gelenlerinin risalet önderlerini sihir, yalan, uğursuzluk gibi hiçbir aslı olmayan iftiralarla suçlamalarının altında yatan temel etken, davetin toplumun geneline yayılma endişesidir. İşin aslı bizzat kendi nefisleri davet önderlerinin sihirbaz ve yalancı olmadıklarına şahittir. Ancak dediğimiz gibi amaç, toplumları psikolojik olarak etkilemek ve bunun neticesinde de davetçilerin davetine engel olabilmektir.

Fasık toplumların tarih boyunca takip etmiş oldukları bu metodun bir benzerini bugün İrca Ehlinde görmekteyiz. Onlar ne zaman hak davet ile karşılaşsa-

lar düşünme, idrak etme ve kabul etme gibi erdemli bir tavır yerine inkâr yolunu seçmekte ve bununla da kalmayıp davetçiler hakkında aslı astarı olmayan iftiralar ileri sürmektedirler. İşte onların bu noktada tavizsiz bir şekilde kendisine tutundukları iftiralardan bir tanesi de "Haricîlik" suçlamasıdır. İslamî çağrı karşısında hak daveti yalanlama girişiminin en temel esaslarından olması hasebiyle kitabımızda İrca Ehlinin bu şüphelerini iyice açığa çıkarmak ve iftiralarına cevap vermek durumundayız.

1- Haricîlik Nedir? Haricîler Kimlerdir?

Haricîler Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in vefatından sonra Ali *(radıyallahu anh)* zamanında Cemel vakıasıyla başlayan iç karışıklıkların sonunda ortaya çıkan ilk bid'at fırkalarındandır. Sıffin savaşından sonra Ali ve Muaviye arasındaki ihtilafın Kuran'ın hakemliği ile giderilmediğini iddia etmişler ve "Hüküm Allah'ındır" diyerek Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sahabesini tekfir etmişlerdir. Daha sonra bir mezhep haline dönüşen Haricîliğin en belirgin vasıfları, bütün amelleri imanın kabul şartı içinde zikretmeleri ve aslen sahibini dinden çıkarmayan ameller sebebiyle Müslümanları tekfir etmeleridir. Sahih hadislerde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları çok ibadet eden kimseler olarak sıfatlandırmış ve hatta sahabilerine "Siz kendi ibadetlerinizi onların ibadetlerinin yanında küçümsersiniz" buyurmuştur. Yine onların hadislerde geçen bir diğer vasıfları çok Kur'an okumaları ancak okudukları Kuran'ı anlama ve fehmetme kabiliyetine haiz olmamalarıdır. Hadis'in Ebu Davud'da geçen bir diğer rivayetinde "Müslümanları öldürenler kâfirlere ise ilişmeyenler" şeklinde vasfedilen Haricîler hakkında, İslam âlimlerinden bir kısmı onların ehl-i bağî (Müslüman idareciye isyan eden kimseler) olduklarını söylemişler diğer taraftan âlimlerin bir kısmı ise hadislerin zahirinin Haricîler'in mürted olduğunu göstermesi sebebi ile onların kâfir olduklarını söylemişlerdir.[544]

Haricîlerin genel akidelerine dair eserlere müracaat ettiğimiz zaman şunları görürüz:

1- Halifelikte Kureyşten olma, Haşimî olma, Arap olma gibi bir şart yoktur. Halifelik âdil, âlim ve zâhid olması şartıyla hür yahut köle her Müslümanın hak-

---

[544] Haricilerin tekfir edilip edilmemesi aslî konumuz ile doğrudan bağlantılı olmadığı için üzerinde durulmamıştır. Ancak konuya dair bilgi almak isteyen okuyucularımızın Ebu Yusuf Midhat bin Ali Ferrac'ın "İslam Hukuku Açısından Cehalet" isimli eserine müracaat etmelerini öneririz. Yazar bu kitabında konuyu oldukça detaylı bir şekilde incelemiş ve hadislerin zahirinin Haricilerin kâfir olduğuna delalet ettiğini söyleyerek âlimlerin konu üzerinde görüşlerini aktarmıştır.

kıdır.

2- Halife, Müslümanlar arasında yapılan hür seçimle iş başına getirilir. Doğru yoldan ayrıldığı zaman da azledilir ve öldürülür.

3- Ebu Bekir ile Ömer'in hilâfetlerinin tamamı, Osman'ın ilk altı yılı ve Ali'nin tahkime kadarki halifeliği meşrudur.

4- Akide ve amelden oluşan dinin emirlerini yerine getirmeyen ve yasaklarından kaçınmayan (büyük günah işleyen) kimseler kâfirdir.

5- Ali ve Muaviye arasında gerçekleşen hakem tayini olayına katılan herkes küfre girmiştir.

Haricîlerin genel olarak görüşlerini bu şekilde maddelendirmemiz mümkündür. Bu maddeler bazı âlimlere göre Haricîlerin tüm kollarının ortak görüşleridir. Ulemadan bazıları ise buna itiraz etmişler ve Haricîlerin bu maddelerde ittifak halinde olmadıklarını öne sürmüşlerdir.

İmam Eş'arî ve Bağdâdî, Haricîlerin bu maddelerden yalnızca Ali ve Muaviye arasında gerçekleşen hakem tayini olayına katılan herkesin küfre girdiği görüşü ile zâlim devlet başkanına baş kaldırıp isyan etmenin farz olduğu görüşünde ittifak ettiklerini söyler.

Fahreddin er-Razî ve İsferâyinî ise bu konudaki ittifaklarının yalnızca Ali ve Muaviye arasında gerçekleşen hakem tayini olayına katılan herkesin küfre girdiği görüşü ile büyük günah işleyenin kâfir olacağı noktasındaki görüş üzere olduğunu öne sürer. Bu farklı yaklaşımlardan anlaşıldığına göre Haricîlerin mezhep olarak birkaç meselenin dışında görüş birliği sağladıkları pek söylenemez. Ancak mezhep içerisindeki kolların hepsinin kendisine özgü fikir ve görüşleri vardır.

Bununla birlikte onların en temel görüşleri kebire (dinden çıkarmayan büyük günah) sahibini tekfir etmeleridir.[545] Haricîlerin tüm kolları kebire (büyük günah) işleyen bir Müslümanın dinden çıkarak mürted olacağı konusunda ittifak etmişlerdir. Ancak içlerinden Necedât kolu bu noktada diğer gruplardan ayrılmış ve kebire kavramına farklı bir anlam yükleyerek tekfir hususunda apayrı bir yol izlemiştir. Haricîlerin bu noktadaki itikadlarının temelinde ise amellerin tamamını imanın aslı için bir şart koşmaları yatmaktadır.[546]

Bilindiği üzere ehl-i sünnet uleması "Amellerin bir kısmını, imanın sıhhati için şart olarak kabul eder ve bu amellerin gerçekleştirilmesini gerekli görür.

---

[545] Şehristani, el-Milel ve'Nihal 1/106.

[546] Abdulkahir el-Bağdadi, el-Fark Beyne'l Fırak, sy: 50.

Onlara göre, diğer bir kısım ameller ise imanın kemalini etkiler, varlığı veya yokluğu imanın artmasına ya da eksilmesine neden olur. Ancak imanın aslını yok edecek bir dereceye ulaşmaz. Bu, Kitap ve sünnetin nasslarının ve ümmetin selef âlimlerinin sözlerinin delalet ettiği, hak olan orta yoldur."[547] ehl-i sünnete göre kişi imanın aslına dâhil olan bir ameli[548] terk etmek ya da imanın aslına muhalif bir ameli[549] işlemek suretiyle küfre girer. Buna karşılık imanın aslına değil kemaline tealluk eden amellerin yapılması ya da terk edilmesi imanın kemali ile alâkalıdır. Ancak bu noktada kişinin kusur göstermesi sahibini İslam dininden çıkaran bir durum değildir. Aynı şekilde cahiliye işlerinden olan amellerin işlenmesi, yapılan amel şirk olmadığı sürece sahibini küfre sokmaz.[550]

Yukarıda vermiş olduğumuz bilgiler ışığında bir gurubun ya da cemaatin Haricî olduğunu ya da Haricî akidesine sahip olduğunu söyleyebilmenin ilk şartı öncelikle bu kimselerin aslen sahibini küfre götürmeyen büyük günahlar sebebiyle Müslümanları tekfir etmeleri şartıdır. Burada iki önemli nokta daha ortaya çıkmaktadır ki; bunlardan ilki "*büyük günahlar*" ifademizin çoğul olarak kullanılmasından da anlaşılacağı üzere aslen sahibini İslam dininden çıkarmayan bir ya da birkaç günahı küfür kabul etmek ve bununla tekfir etmek kesinlikle Haricîlik değildir. Örneğin namazın terkinin küfür olduğuna dair sahabeden ve seleften bir guruptan nakil geldiği halde, namazın terkini küfür görmeyen âlimler hiçbir zaman muhaliflerini Haricîlik ile suçlamamışlardır. Aynı şekilde İslam'ın beş ruknünden herhangi bir tanesini terk edenin kâfir olacağı görüşü de Said ibn-i Cübeyr, Nafi ve Hakem'den rivayet edilmiştir. Bu görüş aynı zamanda İmam Ahmed bin Hanbel'den, onun arkadaşlarının bir kısmından ve yine Malikî âlimlerinden İbn-i Habib'ten rivayet edilmiştir.

Ömer *(radıyallahu anh),* hac yapmayanları cizyeye bağlamış ve "Onlar Müslüman değildirler" demiştir. İbn-i Mes'ud zekâtı terk edenin Müslüman olmayacağını söylemiştir. Yine İmam Ahmed'den namazın ve zekâtın terkinin küfür olduğu ancak, oruç ve haccın terkinin küfür olmadığı görüşü gelmiştir. İbn-i Uyeyne'den "Bir farzı terk etmek ile bir haramı işlemek aynı değildir. Kim özürsüz olarak kasten bir farzı terk ederse kâfir olur" görüşü nakledilmiştir.[551] Tüm bu ihtilaflara rağmen herhangi bir amelin terkini küfür gören bir âlimi, bu konuda muhalif düşünen hiçbir âlim Haricî olarak isimlendirmemiştir. Burada

---

547 Ebu Basir et-Tartusî, İslam Dininden Çıkaran Ameller sy: 17.

548 Tevhid kelimesinin ikrarı gibi.

549 Allah'a ve Rasulüne sövmek, mushafı pisliğie atmak ve buna benzer ameller.

550 Buhari, İman 22.

551 Alıntılar için bkz. Camiu-l Ulum ve-l Hikem 1/43.

önemli olan nokta; bazı amellerin terkini ya da bazı günahların işlenmesini küfür olarak görmek değildir. Bilakis Havaric akidesinde asıl önemli husus, tüm büyük günahlar sebebi ile tekfirdir. Ve bu büyük günahların aslen sahibini dinden çıkarmayan günahlar olması gerekmektedir.

Diğer taraftan Haricîlik akidesinin temel özelliklerinden bir diğeri, herhangi bir ya da birkaç Müslümanı tekfir etmek değil bilakis İslam ümmetini, İslam cemaatini tekfir etmektir. Bilinmelidir ki bir Müslümanı tekfir etmek ile İslam ümmetini tekfir etmek farklı şeylerdir. Bir Müslümanı tekfir eden kişi şayet muteber bir te'vile sahip değilse konuya dair varid olan hadislerin gereğince büyük bir günah işlemiştir. Ancak bu kişinin Haricî olarak isimlendirilmesi kesinlikle mümkün değildir. Bununla beraber bir Müslümanı tekfir eden kişinin muteber bir te'vili var ise ortada bir günah da yoktur. Bundan dolayı İmam Buhari *(rahimehullah)* "Te'vilsiz bir şekilde Müslüman kardeşine kâfir diyenin, bu söylediği kendisine döner"[552] şeklinde bir bab açarken hemen arkasından da "Bunu te'vil yolu ile yahut cehalet sebebi ile yapanların kâfir olmadığı görüşünde olanlar"[553] başlığını kullanmış ve Ömer bin Hattab *(radıyallahu anh)*'ın, Hatıb bin Ebi Belta için "O münafıktır" demesini aktarmıştır. Ayrıca Muaz bin Cebel *(radıyallahu anh)*'ın halka namazı uzun kıldırma konusundaki hadisini ve namazda haddi aşan kişi için "münafık" demesini zikretmiştir. Bundan dolayı bir Müslümanın tekfiri ile İslam ümmetinin tekfirini birbirinden ayırmak gerekmektedir.

Burada önemli bir diğer nokta da bir şahsın ya da bir taifenin Haricî olarak isimlendirilebilmesi için Havaric akidesinin temellerini benimsemesi gerektiğidir. Zira bir kâfirde iman şubelerinden bir şube bulunması onu mümin yapmayacağı gibi bir müminde de küfür şubelerinden bir şubenin bulunması onu kâfir yapmaz. İşte aynı şekilde bir insanda Haricîlerin vasıflarından birisinin bulunması onun "Haricî" diye isimlendirilmesini gerektirmez.

"Haricîlerin temel ve fer'î inanç esaslarından birisine muvafakat eden birisi onların tüm esaslarını kabul etmediği sürece Haricî olmaz. Geçmiş âlimler bunu bu şekilde izah etmişlerdir. Mutezile'den Kadı Abdulcebbar der ki:

"İnsan Mutezilenin beş temel ilkesini kabul etmediği sürece "Mutezilî olamaz."

Ebu'l Hasen el-Hayyât şöyle der:

"Kişi beş esası kabul etmediği sürece "Mütezilî" ismine hak kazanamaz. Bu

---

[552] Buhari, Kitabu-l Edeb 74.

[553] Buhari, Kitabu-l Edeb 74.

beş esas şunlardır: Tevhid, adl, vaad ve vaîd, el-menzile beyne'l menzileteyn, emr-i bi'l Ma'rûf-nehy-i ani'l münker. Kişi bu beş esası kabul ettiğinde işte o zaman Mutezilî olur"[554]

Bu kuralın sünnet-i Seniyye'den de delili vardır. Rasulullah (sav) şöyle buyurur:

"Dört şey vardır ki, bunlar kimde olursa halis münafık olur. Kimde de bunlardan birisi bulunursa -onu terk edene dek- kendisinde nifaktan bir şube bulunmuş olur. (Bu dört şey şunlardır:) Kendisine bir şey emanet edildiğinde ihanet eder, konuştuğunda yalan söyler, söz verdiğinde aldatır ve düşmanlık ettiğinde haddi aşar."[555]

Kişide bu hasletlerden birisi bulunduğunda ona "Bu münafıktır" diyemeyiz. Böylesi birisine "münafıktır" diyebilmemiz için bu dört hasletin hepsinin bir anda o şahısta bulunması gerekmektedir.

Eğer bir hasletin varlığından dolayı bir kimseye "Haricî" denecekse bizim başta (hâşâ) Hüseyin (*radıyallahu anh*)'a "Haricî" dememiz gerekir. Zira o kendi dönemindeki yönetime başkaldırmıştır. Yönetime başkaldırmak malum olduğu üzere Haricîlerin temel niteliklerindendir.

Şayet bir Müslümanın tekfir edilmesi Haricîlik olarak isimlendirilecek olursa İrca Ehlinin öncelikle Hatıb bin Ebi Belta'yı "Münafık" olarak isimlendiren Ömer bin Hattab *(radıyallahu anh)*'ı Haricî olarak isimlendirmesi gerekmektedir. Ve yine aynı şekilde şayet bir Müslümanı tekfir etmek Haricîlik ise İrca Ehlinin, namazda haddi aşan kişiye münafık dediği için Muaz bin Cebel *(radıyallahu anh)*'ı Haricî olarak isimlendirmesi gerekmektedir. Bunun örneklerini uzatmak mümkündür.

O halde burada ağızlarından Müslüman davetçilerin Haricî olduğunu düşürmeyen İrca Ehline şu soruları sormamız gerekmektedir: "Acaba bugün Haricî olarak isimlendirdiğiniz kişiler aslen sahibini dinden çıkarmayan büyük günahlar sebebiyle mi kişileri tekfir etmektedir? Ve bugün tekfir edilen ümmet, İslam ümmeti midir?"

Bilinmelidir ki bugün İrca Ehli tarafından Haricî olarak isimlendirilen Müslümanlar, sadece ama sadece Allah'ın ve Rasulü'nün küfür dediği fiillere küfür demekte ve yine aynı şekilde sadece ama sadece Allah ve Rasulü'nün tekfir ettiklerini tekfir etmektedirler. Bugün Müslümanlar Allah'ın şeriatını terk ederek teşrîde bulunanları, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenleri, onların

---

[554] Ebu Humam Bekir bin Abdulaziz el-Eseri, el-Kevkebu'd-Durriyyu'l Münîr sy: 45.
[555] Buhârî, İman, 24; Müslim, İman, 25.

yardımcılarını ve destekçilerini tekfir etmektedirler.

Acaba bu, Havaric akidesi midir yoksa tüm Rasullerin ortak daveti olan Tevhid akidesi mi? Diğer taraftan tekfir edilenler İslam ümmeti midir yoksa küfür ve şirk toplulukları mı?

Ayrıca Yes'ak kanunları ile hükmeden Tatarları ve onların askerlerini tekfir eden İslam âlimleri de mi Haricî idi?

Allah'ın indirdiği hükümlerden sadece bir kısmını terk eden bununla beraber genel olarak Allah'ın hükümleri ile hükmeden, mescidlerinde Cuma namazı kıldıran Fatîmileri tekfir eden Malikî âlimleri de mi Haricî idi?

Diğer taraftan öncelikle Haricî vasfına kimlerin daha layık olduğunun tespit edilmesi büyük faydalar sağlayacaktır. Yukarıda Haricîler hakkında bilgi verirken konuya dair rivayet edilen hadislerden bir tanesinde Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları şu şekilde tanımlamıştı:

"Müslümanları öldürenler, kâfirlere ise ilişmeyenler..."

Acaba bugün Müslümanlara düşman, buna karşılık tağutlara kayıtsız şartsız teslimiyet göstererek onların sadık kulları konumunda olanlar kimlerdir? Bütün vakitlerini "Tekfir Fitnesinden Sakındırma" adı altında sohbetler yapmakla geçiren ancak bugüne kadar bir kez olsun "Allah'ın İndirdiği Hükümlerle Hükmetmeme Fitnesi" adı altında tek bir kelime dahi etmeyen kimseler hangi yüzle Müslümanları "Haricî" olarak isimlendirmektedir? Haricî olarak isimlendirdikleri Müslümanlarla konuşmanın dahi haram olduğunu iddia ederlerken Allah'ın indirdiği şeriatı değiştiren yöneticilere mutlak surette itaat edilmesi gerektiğini söyleyerek kâfirlere ilişmeyenler, Haricî olarak isimlendirilmeye daha layık değiller mi?

Sevgili Kardeşim! İrca Ehlinden özellikle kendisini selefe nispet eden kimseleri dinlediğin zaman her sohbetlerinde onların şu cümleyi defalarca kullandıklarını görürsün:

"Dinden çıkmanın en kolay yolu bir Müslümana kâfir demektir."

Onların bu cümleleri, Haricî vasfına kimlerin daha layık olduğunu ortaya koymaktadır. Dost edindikleri tağutlarını ayetlerin açık hükümlerine rağmen tekfir etmekten imtina eden bu sapkın taife, aslen sahibini dinden çıkarmayan ancak büyük bir günah olan bir Müslümanı tekfir etme amelini küfür olarak isimlendirmektedir. Ve bunu da dinden çıkmanın en kolay yolu olarak isimlendirmektedirler.

Allah'ın şeriatını iptal edenler kâfir değildir...

Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmeyenler kâfir değildir...

Allah'ın dinine düşmanlık yapanlar ve onların dostları kâfir değildir...

Ancak... Kim bir Müslümana kâfir derse kâfir olur ve bu dinden çıkmanın en kolay yoludur?

Temiz akıl sahipleri için Haricîlik vasfına kimlerin daha çok layık olduğunun anlaşılması adına bu kadarının yeterli olduğu kanaatindeyiz. Burada konuya dair Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî'nin yazdıklarını aktarmak istiyorum.

2- Asıl Tekfirciler Kimlerdir?[556]

Ramazan ayının son günleri idi. Hala devam eden ve hiç bitmeyen "Tanzimu-l Kaide" isimli dava hakkında ifademin alınması için İstihbarat Daire Başkanlığı'ndaki hücremden alınarak Savcı Mahmud Ubeydat'ın odasına götürüldüm. Odasına girdiğim zaman genel âdetim üzere kendisine selam vermedim. Ellerimdeki kelepçeleri çözdüler, gözümdeki bezi çıkardılar. Savcı bana dönerek dedi ki:

"Nedir bu hal ey Ebu Muhammed! Bize selam vermemeyi ve bizi tekfir etmeyi hala bırakmadın mı?"

Ona dedim ki:

"Aramızda artık bir selam mı kaldı ey Ubeydat? Senin küfrünü bir kenara bıraksak bile, senin isminle evlerimize baskınlar düzenlenmiyor mu? Annelerimiz ve çocuklarımız senin verdiğin onayla korku içinde gecelemiyorlar mı? Senin verdiğin kararlarla kardeşlerimiz müebbet hapse mahkûm olmadılar mı? Tüm bunlardan sonra hala aramızda nasıl selam olur ki...

Bu esnada Savcı Ubeydat'ın yardımcısı Mahmud Hayasat sözümü keserek konuşmaya başladı:

"Muhakkak ki Allah kızarana dek bin sene alevlenen ve sonra kararana dek yine bin sene alevlenen cehennem ateşini bunun gibi Haricîler için hazırlamıştır."

Bunun üzerine ben de dedim ki:

"İyi dinle bak Ubeydat! Arkadaşın neler diyor? Bizim sözlerimiz mi daha tehlikelidir yoksa sizin söylediğiniz bu söz mü? Bizim sizi tekfir etmemiz sadece dünyevî hükümler üzerinedir. Ancak sonunuzun ne olacağını bilmiyoruz ve ahiretteki yerinize dair bir hüküm bildirmiyoruz. Belki sizler ölmeden önce tevbe edersiniz ve küfrünüzden uzaklaşırsınız. Ancak size gelince, aynen şu adamın yaptığı gibi Allah'tan başka hiçbir kimsenin bilmeyeceği uhrevi/gaybî

---

556 Ebu Muhammed el-Makdisî, "Tevhid ve Şirk Askerleri Arasında Dialog" isimli yazısından.

hükümlerle aleyhimizde hükmediyorsunuz. Evet, şimdi hangi hüküm daha tehlikelidir. Bizim vermiş olduğumuz hüküm mü yoksa sizin hükmünüz mü? Hangimiz Allah'ın dinine karşı daha cüretkârız. Ve asıl tekfirci ve Haricî olanlar kimler acaba? Biz mi yoksa siz mi?"

Suvaka hapishanesine naklediliyordum. Bölüm başkanı ile münakaşa etmeye başladık. Kendisine "Allah sana hidayet etsin" dedim. Birden hareketlendi ve bana dedi ki:

— Asıl Allah sana hidayet etsin.

— Allahumme Âmin... Bizler nafile namazlarımızda ettiğimiz hidayet temennimizin dışında gece ve gündüz farz namazlarımızda 17 defa Rabbimizden bizi dosdoğru yola hidayet etmesini dileriz. Her halimizde O'ndan hidayet dilemekten hali olmayız. İşte bundan dolayı senin hakkında verdiğim hüküm budur. Bil ki; sen, ben ve hepimiz Allah'ın hidayetine muhtacız.

— Benim de senin hakkında verdiğim hüküm budur... Senin verdiğin hüküm gibi?

— Yani sana göre ben kâfirim öyle mi?

— Evet...

— Ancak ikimizin arasında çok büyük bir fark var. Şöyle ki; sana daha önce defalarca açıkladığım üzere ben seni şer'î delillere binaen tekfir ediyorum. Ancak sana gelince; beni tekfir etmen bütünüyle nefsinden kaynaklanmaktadır. Şer'î delillerden değil... İşte bu tekfirde aşırı gitmenin radikal olmanın, gelişi güzel hüküm vermenin kendisidir. Asıl tekfirci işte sizlersiniz. İddia ettiğiniz gibi bizler değil...

İşte şer'î esaslara dair aşırı cehalet tekfircilerin en bariz sıfatlarındandır. Onlar hüküm vermede acele ederler, hiçbir şer'î esasa dayanmadan tekfir ederler. Müslümanların dokunulması haram olan kutsallarını helal sayarlar, kanlarını ve mallarını dokunulmaz görmezler.

Kendisinden başka hiçbir ilah olmayan Allah'a yemin olsun ki, şirkin ve beşerî kanunların askerleri bu sıfatları öncelikle hak etmektedirler. Onlar Müslümanların dokunulması haram olan kutsallarını mübah görmekte, Müslümanlarla harb etmekte buna karşılık Haricîler gibi putperestlere hiç dokunmamaktadırlar. Defalarca şer'î maske altında muvahhidlerin evlerine baskın düzenlemişler, kanlarını ve mallarını helal saymışlar, hukuklarına tecavüz etmişler, dokunulması haram olan kutsallarını mübah görmüşlerdir. Bununla beraber onların küfür kanunları, putperestlerin ve Haçlıların koruyuculuğunu yapmakta, onların kanlarını haram saymaktadır.

Yine bu tekfirciler, ilimsizce Allah'ın dini hususunda cüretkâr olma bakımından insanların ileri gidenleridir. Gelişi güzel bâtıl hüküm vermede çok çabuk davranırlar. Bundan dolayı da din hususunda Allah'ın yarattığı kimseler arasında en cahil kimseler tekfircilerdir.

"Onlar, sadece bu dünya hayatının dış yüzünü bilirler. Ahiretten ise onlar hep gafildirler." (30 Rum/7)

Ancak bizlere gelince –Allah'a sonsuz kere hamd ve şükürler olsun ki- gerek tekfirde aşırı gitmekten gerekse de tekfirde aceleci davranmaktan insanların en uzak olanıyız. Ancak Allah ve Rasulü'nün tekfir ettiği kimseleri tekfir ederiz. Bütün yazılarımızda ancak apaçık bir şekilde küfre giren, delil üzere küfürleri gün ortasındaki güneş gibi açık olan insanlarla meşgul olduk. Onlar küfrün ileri gelenleri, tağutlar, onların yardımcıları ve destekçileridir. Onlar bütün hayatlarını kâfirlere yardım etmeye, onların şirklerini ve küfür kanunlarını sağlamlaştırmaya, İslam'a ve Müslümanlara savaş açmaya adamışlardır.

Yine bizler hiçbir zaman insanları tamamen tekfir etmekle meşgul olmadık. Müslümanların avamına karşı devamlı şefkatle yaklaştık, zayıf ve güçsüz olmalarından, tağutların onların başına musallat olmasından dolayı onlara merhamet ettik. Tüm bu belalardan onları kurtarmak için çaba gösterdik.

Ve yine bizler tekfirin şartları ve onun muteber engellerine göre hareket ettik. İnsanları ancak açık ve sarih küfürleri sebebiyle tekfir ettik. İhtimaller, zan ve hırs üzere kimseyi tekfir etmedik. Amellerin ya da sözlerin kendi kanaatimizce gereklerine göre bir tekfirden ya da kural ve kaide dışı bir tekfirden de devamlı surette sakındırdık.

Davetimizin mihveri Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın şu ayetidir:

"De ki: İşte benim yolum budur; basiret üzere Allah'a davet ediyorum. Ben ve bana uyanlar (işte böyleyiz). Ben Allah'ı tesbih ederim ve ben müşriklerden değilim." (12 Yusuf/108)

YİRMİ DOKUZUNCU ŞÜPHE

Tekfirin Ne Faydası Var?

Şüphe ehlinden özellikle kendilerini selefe nispet eden, ancak selefin zâlim yöneticilere karşı gösterdiği tavrı aslen kâfir idarecilere dahi gösteremeyen ve bundan dolayı da selefilik iddiaları sadece sözde kalan sapkın taifenin dillerinden düşürmedikleri şüphelerden bir tanesi de "Tekfir Etmenin Ne Faydası Var?" sözleri ve bu bağlamda "Kim bir Müslümanı tekfir ederse kâfir olur" şeklinde hadis olarak ileri sürdükleri delillerdir.

"Bazı gençlerin lider edindiği cahil önderlerin, günümüzde içine düştükleri en büyük hainlik; tekfir konusunda konuşmayı tamamen yasaklamaları, sürekli olarak gençleri bu hükümlere bakmaktan alıkoymaları ve bunun kaçınılması gereken bir fitne olduğunu söyleyerek öğrenmelerine engel olmalarıdır.[557]

Önder olarak nitelendirilen ve aralarında neredeyse en iyilerinden olan şeyhlerin bile yöneticileri tekfir edenlere şöyle sorduğunu görürsün:

"Bu yöneticilerin mürted olarak kâfir olduklarını (tartışma icabı) kabul etsek bile pratiğe yönelik olarak bizlere faydası ne olacak?"[558]

Bir diğeri ise bu görüş ile bağlantılı olarak şöyle der:

"Yani Müslümanları yönetenlerin kâfir olduğunu söyleyen bu insanlar, onlara kâfir demek ile ne kazanıyorlar? Onların kâfir olduklarını ilan etmenin ve duyurmanın yararı, sadece fitneleri alevlendirmedir."[559]

Onların bu bâtıl sözlerine karşı Allah'tan yardım umarak deriz ki:

Öncelikle kâfirlerin tekfir edilmesi bizzat Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın açık emridir. Allah (*Subhanehu ve Tealâ*) şöyle buyurur:

"De ki: Ey kâfirler!" (109 Kâfirun/1)

---

557 Bunun misalleri olarak şunlara bakılabilir: Ali el-Halebi, et-Tahzir min Fitneti't-Tekfir.

558 Bu söz el-Bani'ye aittir. Bakınız: et-Tahzir min Fitneti't-Tekfir, 71.

559 Bu söz İbn-i Üseymin'e aittir. Bakınız, Age: 72.

Allahu Tealâ Nebisine bizzat Mekke müşriklerine “Ey Kureyşliler! Ey Mekkeliler” şeklinde değil bizzat “Ey Kâfirler” diye hitap etmesini emretmiştir. Bilindiği üzere emir aksi bir karine olmadığı sürece vücub ifade eder. Her ne kadar burada hitab direk Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*’e yönelik olsa da bu noktadaki temel kaide bilindiği üzere Rasulullah’a yönelik tüm emirlerin aksi bir delil olmadığı müddetçe tüm ümmete şamil olduğudur. Bundan dolayı kâfirleri tekfir etmek dinin emirlerine sarılmanın kendisidir.

Bilinmelidir ki tekfir, şer’î amellerden bir ameldir. Dinin şer’î bir hükmü olup dünya ve ahiret hükümleri bütünüyle tekfir ahkâmı üzerine kurulmuştur. "Gerek dünyevi hükümler açısından gerekse uhrevi hükümler açısından birçok sonuç, tekfir ahkâmı üzerine terettüp etmektedir."[560] Dünya hayatında dostluk, düşmanlık, kan ve malın haramlığı ya da helalliği ve buna benzer birçok konu bütünüyle tekfir ahkâmı üzerine kurulmuştur. Yine aynı şekilde ahiret hayatında isimler ve bu isimlere bağlı olarak verilecek hükümler de tekfir konusu ile doğrudan ilgilidir.[561] "Fıkıh kitapları incelendiği zaman görürüz ki birçok mesele ve hüküm, tekfir konusu ile yakînen ilgilidir. Bundan dolayı konu oldukça önemli ve aynı zamanda tehlikelidir."[562] İbn-i Receb el-Hanbelî *(rahimehullah)* konunun önemini şu şekilde özetlemektedir:

"İman, İslam, küfür ve nifak konuları gerçekten çok büyük bir öneme haiz konulardır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* saadet ve şekaveti, cennet ve cehennemi hak etmeyi bütünüyle bu konulara bağlamıştır."[563]

Dünyevi hükümler açısından özellikle zimmet ehline dair konulan hükümler bütünüyle tekfir ahkâmı üzerine kurulmuştur. Nitekim İbn-i Kayyım el-Cevziyye *(rahimehullah)* bu noktada şu tespitlerde bulunmuştur:

"Zimmet ehline getirilen şartların tamamı onlarla Müslümanların farkını ortaya çıkarmak içindir. Bunlar ise giyimde, traş şeklinde, binekte ve diğer konulardadır."[564]

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* son Rasulünü âlemlere rahmet olarak göndermiş ve kendisine kıyamete kadar koruma altına aldığı kitabını indirmiş, kitabı anlaşılmaz kılmamış, içinde hiçbir eksik bırakmamış ve hükümlerini en ince ayrıntılarına kadar bizlere açıklamıştır.

---

[560] Ebu Muhammed el-Makdisî.

[561] Bu anlamda tekfir meselesinin önemine binaen İbn-i Teymiye'nin değerlendirmeleri için bkz. Mecmuul Fetava 3/125.

[562] Ebu Muhammed el-Makdisî, Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak.

[563] Camiu-l Ulum ve-l Hikem sy:27.

[564] İlamu-l Muvakkıîn 3/157.

"Yeryüzünde yürüyen hayvanlar ve (gökyüzünde) iki kanadıyla uçan kuşlardan ne varsa hepsi ancak sizin gibi topluluklardır. Biz o kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Nihayet (hepsi) toplanıp Rablerinin huzuruna getirilecekler." (6 En'am/38)

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın indirdiği kitabı bu şekilde beyan etmesinin bir sebebi ise suçlu günahkârların yollarının ayrıştırılmasıdır:

"Böylece suçluların yolu belli olsun diye ayetleri iyice açıklıyoruz." (6 Enam/55)

Suçlu günahkârların yollarının ayrıştırılması adına Kur'an ayetlerinin açıklanmasını ve bu bağlamda konunun önemini İbn-i Kayyım el-Cevziyye şu şekilde vurgulamaktadır:

"Allahu Teala Kitabı'nda, mü'minlerin ve mücrimlerin yolunu, her ikisinin akibetini, her ikisinin amellerini, mü'minlerin zaferini, mücrimlerin ise hezimetini, mü'minlerin başarılı olmasının ve mücrimlerin başarısız olmasının sebeplerini ayrıntılı olarak anlatmaktadır. Her iki durumu Kitabı'nda ortaya koymuş ve bunları açıklamıştır.

Allahu Teala'yı, kitabı'nı ve dinini bilenler, mü'minlerin ve mücrimlerin yolunu da ayrıntılı olarak bilmiş ve her iki yol da onlara açıkça belli olmuştur. Tıpkı hedefe ulaştıran yol ile helake götüren yolun belli olması gibi...

Bunları bilenler, insanların en bilgilisi, onlara en yararlı olanları ve doğru yolu gösteren hidayet rehberleridir. Sahabe *(radıyallahu anhum)*, kıyamete kadar gelecek olan bütün insanlardan bu özellikleri ile ayrılmışlardır. Onlar şirk, dalalet ve küfrün kucağında büyüdüler. Helake götüren yolu bildiler ve ayrıntılı olarak tanıdılar. Sonra Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* geldi ve onları karanlıklardan hidayet yoluna, Allahu Teala'nın dosdoğru yoluna çıkardı. Koyu karanlıktan tam aydınlığa, şirkten Tevhide, cehaletten ilme, yanlıştan doğruya, zulümden adalete, şaşkınlık ve körlükten hidayet ve basirete çıktılar. Ne kadar kazandıklarını ve daha önce ne kadar kayıp içinde olduklarını anladılar. Şüphesiz, zıtlar birbirinin güzelliğini gösterir ve eşya zıtlarıyla belli olur. Bu nedenledir ki onlar, kazandıkları şeyleri daha çok sevdiler, önceki durumlarından ise daha çok nefret edip buğzettiler. İslam'ı, Tevhidi ve imanı en çok seven ve zıttından da en çok nefret eden insanlar oldular. Yolu ayrıntılı olarak öğrendiler.

Sahabeden (*radıyallahu anhum*) sonra gelenler ise, bazıları İslam'da yetişti ve zıddını sahabe kadar öğrenemedi. Bu nedenle mü'minlerin yolu ile mücrimlerin yolunun bazı ayrıntılarında bocaladılar. Çünkü bocalama, iki zıddı veya zıtlardan birini yeterince bilmeme durumunda meydana gelir.

Ömer bin Hattab *(radıyallahu anh)* bu konu hakkında şöyle der:

"İnsanlar cahiliyyeyi bilmeden İslam'da yetişirse, İslam'ın ilmekleri birer birer sökülür."

Bu söz, Ömer *(radıyallahu anh)*'ın ilminin üstünlüğünü gösterir. Mücrimlerin yolunu bilmeyen ve bunu yeterince ayıramayan kişiler, gittikleri yolun mü'minlerin yolu olduğunu sanırlar. Nitekim bu ümmette akide, ilim ve amel alanında bu türden birçok karıştırmalar meydana gelmiştir. Mücrimlerin yolunun ne olduğunu bilmeyenler onu mü'minlerin yoluna katmış, ona davet etmiş, muhalif olanları tekfir etmiş, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Rasulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in haram kıldığını helal kılmıştır. Cehmiyye, Kaderiyye, Rafiziler ve bid'at uydurup ona çağıranların yaptıkları budur."[565]

Aynı ayetin tefsirine dair Seyyid Kutub'un şu sözleri de oldukça dikkat çekicidir:

"Böylece suçluların yolu belli olsun diye ayetleri iyice açıklıyoruz." (6 Enam/55)

"Kuşkusuz bu metot, salih mü'minlerin yolunun açıkça belli olması için sırf gerçeğin açıklanıp ortaya konmasını amaçlamaz. Bunun yanısıra, günahkâr sapıkların yolunun açıkça belli olması için bâtılın açıklanıp ortaya konmasını da amaçlamaktadır. Çünkü günahkârların yolunun açıkça belli olması, mü'minlerin yolunun açık seçik belli olması için bir zorunluluktur. Bu kural, yol ayrımını belirleyen bir çizgi konumundadır.

Kuşkusuz bu hareket metodu, insanlığın kendisiyle hareket etmesi için Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* tarafından belirlenen metottur. Çünkü Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*, gerçeğe ve hayra ilişkin katışıksız inancın oluşmasının karşıt tarafı, bâtıl ve kötülüğü görmeyi, birinin katışıksız bâtıl ve baştan sona kötülük olduğunu, aynı şekilde diğerinin de katışıksız gerçek ve baştan sona hayır olduğunu vurgulamayı gerektirdiğini biliyor. Nitekim hak uğruna öne atılma gücü sırf hak taraflarının kendilerinin haklı olduğunun bilincinde olmasından kaynaklanmaz. Aynı şekilde kendilerine düşmanlık besleyenlerin, kendileriyle savaşa tutuşanların bâtıl ehli olduğunun ve Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın bir başka ayette her peygambere onlardan düşmanlar kıldığını belirttiği suçluların yolunu takip ettiklerinin bilincinde olmasından da kaynaklanır.

Küfrün, kötülüğün ve suçluluğun açığa çıkarılması imanın, hayrın ve iyiliğin netleşmesi için zorunludur. Suçluların yolunun açık seçik belli olması ayetlere ilişkin ilahi açıklamanın hedeflerinden biridir. Çünkü suçluların konumları

---

[565] El-Fevaid, syf:108 (özet olarak).

ve yollarına ilişkin olarak beliren herhangi bir karanlık nokta ve kuşku, mü'minlerin konumlarına ve yollarına yansır. Çünkü bunlar birbirlerine karşı duran iki sayfa, birbirlerine aykırı iki yoldur. Bu yüzden renklerin ve çizgilerin açığa kavuşması kaçınılmazdır.

Bundan dolayı, her İslâmi hareketin mü'minlerin yolunu ve suçluların yolunu belirlemekle işe koyulması gerekmektedir. Mü'minlerin yolunu ve suçluların yolunu tanımlamak ve mü'minlerin ayırıcı özellikleriyle suçluların ayırıcı özelliklerini belirlemekle işe başlamalıdırlar. Ama realiteler dünyasında... Teoriler dünyasında değil... Böylece İslâm davasının mensupları, mü'minlerle suçlular arasındaki işaret ve çizgiler birbirine girmeyecek şekilde mü'minlerin yolu, hareket metodu ve belirtileri ile suçluların yolu, hareket metodu ve belirtileri belirlendikten sonra çevrelerindeki insanlardan kimlerin suçlu müşriklerden olduğunu bilmiş olurlar."[566]

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* insanoğlunu yaratmış ve *"O sizi yaratandır. Böyle iken kiminiz kâfir, kiminiz mü'mindir. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir" (64 Teğabun/2)* buyurarak insanların sadece iki guruptan ibaret olduğunu bildirmiş ve her iki gurubu da gerek dünyada gerekse ahirette eşit tutmamıştır.

> *"Hiç mü'min, fâsık gibi olur mu? Bunlar (elbette) eşit olmazlar." (32 Secde/18)*

> *"Hiç Müslümanları suçlu günahkarlarla bir tutar mıyız? Size ne oluyor? Nasıl hüküm veriyorsunuz." (68 Kalem/35-36)*

Bundan dolayı her iki gurubu eşit tutmak Allah'ın şeriatına aykırıdır. Mü'minler ile kâfirlerin arasını ayırmayan ya da bu ayrımdan men eden kimseler Allah'ın dinine yardım etmekten ve basiret üzere dine davet etmekten oldukça uzak kalmış kimselerdir. Mü'min-kâfir ayrımı yapmak ve her birisine şeriatın gerektirdiği şekilde muamelede bulunmak sadece fertlerin akîbeti üzerinde değil daha ziyade halkların ve devletlerin akîbeti üzerinde oldukça etkilidir. Bu konuda yapılan hatalar sonucunda bir çok insan kâfir yöneticileri Müslüman, takva sahibi davetçileri ve mücahidleri ise sapık Haricîler olarak görür hale gelmiştir.

Kâfir-Müslüman ayrımının kasten ihmal edilmesi ve Müslümanları bundan alıkoymaktaki amaç, onların gerçek düşmanlarının ülke içinde kâfir yöneticiler, ülke dışında ise uluslararası kâfir güçler olduğunu bilmelerini engellemektir. Bunu yaparak Müslümanları içindeki ve dışındaki düşmanlarla cihad etmekten alıkoymayı hedeflemektedirler."[567]

---

[566] Fi'Zilal-il Kur'an, 3/51.

[567] Abdulkadir bin Abdulaziz, el-Cami Fi Talebil İlmiş Şerif 2/158.

Fıkıh kitaplarında tekfir konusunu inceleyenler birçok mesele ve ahkâmın ona bağlı olduğunu görür ve bu konunun ne kadar önemli ve tehlikeli olduğunu anlar.

Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın yeryüzünde icra edilmesi için indirmiş olduğu hükümlerin hemen hemen tamamı tekfir ahkâmı üzerine kurulmaktadır. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şer'î siyasetle ilgili konularda Müslümanlara Müslüman yöneticiye itaat edilmesini vacip, buna karşılık kâfir yöneticiye itaat ve yardımı ise haram kılmıştır. İslam âlimlerinin "Hâkim olan yöneticinin durumunu bilmek her Müslümana vaciptir"[568] demelerinin altında yatan etken de budur.

"Müslüman yönetici ile beraber olmak, onu desteklemek, ona itaat etmek, açık bir küfür işlemedikçe ona isyan etmemek veya itaatsizlik yapmamak, İslam dairesinde kaldığı ve İslam şeriatını uyguladığı sürece iyi veya kötü olsun arkasında namaz kılmak ve beraberinde cihada çıkmak vaciptir. Yine Müslüman yönetici, velisi olmayan Müslümanların velisi konumundadır.

Kâfir yönetici hakkında ise ona bey'at etmek, onu yönetici edinmek, desteklemek, yardım etmek, onu dost edinmek, sancağı altında onunla beraber savaşa çıkmak, arkasında namaz kılmak, onun hükmüne başvurmak caiz değildir. Bu kâfire itaat yoktur. Aksine ona karşı çıkmak, yönetimden uzaklaştırmak ve yerine Müslüman yöneticiyi getirmek vaciptir. Buna bağlı olarak onu dost edinen, küfrünü veya küfür yasalarını destekleyen, koruyan, yasalarının yapılmasında ve uygulanmasında ortak olan ve bu kanunlar ile hüküm verenlerin kâfir olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Velayet ahkâmı konusunda ise, kâfirin Müslümana velayeti geçerli değildir. Kâfirin, Müslümanlara veli (yönetici) yahut namaz imamı olması caiz değildir. Müslüman kadına nikâhta veli olması, Müslüman çocuklara veli yahut vasi olması yahut onlardan yetim olanların malları hakkında velayet makamında olması caiz değildir.

Nikâh konusunda ise, kâfirin Müslüman kadınla nikâhlanması caiz değildir ve nikâhta ona veli olamaz. Müslüman erkek, Müslüman kadınla evlendikten sonra mürted olursa, aradaki nikâh bâtıl olur ve ikisi birbirinden ayrılır.

Miras konusunda ise, bütün âlimlere göre din farklılığı mirasçı olmaya engeldir.

Kısas ve kan diyetleri konusunda; kâfirin kanına karşı Müslüman öldürülmez. Muharip kâfirin veya mürtedin bilerek veya yanlışlıkla öldürülmesi kefaret ya da diyet vermeyi gerektirmez. Öldürülenin Müslüman olması halinde ise du-

---

[568] Ebu Hamid Gazzali, el-Mustasfa 2/39.

rum bunun aksinedir.

Cenazeler konusunda; kâfir için cenaze namazı kılınmaz, yıkanmaz, Müslüman mezarlığına gömülmez, kendisi için istiğfar caiz olmaz ve kabrinin başında durulmaz. Müslüman ise böyle değildir.

Yargı konusunda; kâfir kişi Müslümanlar için yargıç olmaz. Müslüman hakkında kâfirin şahitliği geçerli olmaz, küfür yasaları ile karar veren kâfir yargıcın mahkemesine başvurmak caiz değildir. Bu yargıcın verdiği hükümler uygulanmaz ve o hükümlere gereken sonuçlar terettüp etmez.

Savaş konusunda kâfir, müşrik ve mürted ile savaşmak, Müslüman bağî ve asiler ile savaşmaktan farklıdır. Kâfirler ile savaşırken kaçanları kovalamak ve öldürmek mübah olduğu halde asi ve bağilerden kaçanlar izlenmez, yaralıları öldürülmez, malları yağmalanmaz, kadınları esir alınmaz. Müslümanın imanı sebebiyle kanı, malı ve namusu diğer bir Müslüman için haramdır. Hâlbuki kâfir hakkında asıl olan, kanı, malı ve namusu, Müslüman olmadıkça mübahtır.

Vela ve Bera (dostluk ve düşmanlık) konusunda, Müslümana velayet vacip olup tümden onunla ilişkiyi kesmek caiz değildir. Sadece günah olan fiillerinden uzak durmak gerekir. Kâfire velayet ve Müslümanlara karşı kâfire destek vermek veya Müslümanların sırlarını kâfire bildirmek haramdır. Kâfirden ilişkiyi kesmek ve ona buğzetmek vacip olup onu dost edinmek caiz değildir.

Tekfir ahkâmı ile ilgili ve etkileri büyük olan daha pek çok mesele vardır. Verdiğimiz örnekler devede kulak misalidir. Örnek olması amacı ile burada sadece çok küçük bir kısmını aktardık. Bu konularla ilgili deliller ve hükümler fıkıh kitaplarında belli ve açıktır. Mü'min ile kâfir ayrımı yapmayanların, aktardığımız bütün bu konularda dini ve işi karışık olur. Verdiğimiz örneklerden de anlaşıldığı gibi Müslümanlarla ilgili hükümlerin kâfirlerle ilgili hükümlerle karıştırılmasında çok büyük sakıncalar, zararlar ve kötülükler bulunmaktadır.

Bugün doğru ile yanlışın, hak ile bâtılın birbirine karıştığını, bu konularla ilgili şer'î meselelerde birçok Müslümanın kafasında ölçülerin bozulduğunu hepimiz görüyoruz. Bu durum, oldukça önemli olan tekfir konusuna gereken önemin verilmemesinden, Müslüman ile kâfirin birbirinden ayrılmamasından ve bu konuda ihmalkâr davranılmasından dolayı ortaya çıkmaktadır. Avamından, yetişmiş olanına kadar birçok kimsenin ahkâmda, muamelelerde, ibadetlerde, dostluk ve düşmanlıkta ve daha birçok işte bocalamalarından bu durum açıkça anlaşılmaktadır."[569]

---

[569] Ebu Muhammed el-Makdisî, Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak.

Sonuç olarak İrca Ehlinin "Kâfirleri Tekfir Etmenin Ne Faydası Var?" şeklinde ortaya attıkları şüphenin İslam şeriatının bütün hükümlerini iptal etmeye ve işlevsiz kılmaya yönelik bir şüphe olduğu açıktır. Hiç şüphesiz ki bu şüphe, sahibinin küfrünü artıran bir iddiadan başka bir şey değildir.

Burada konu ile paralel olarak "Kim bir Müslümanı tekfir ederse o da kâfir olur" şeklinde dillerde dolaşan şüphe üzerinde de durmakta fayda vardır. İrca Ehlinin bu şüphesine karşılık "Keşfu-ş Şubuhatil Mücadiliyn an Asakiri-ş Şirk ve Ensari-l Kavaniyn" isimli eserinde özel bir başlık açan Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî'nin konu üzerindeki değerlendirmelerinin mükemmel olması ve gerçeği görmek isteyenler için doyurucu bilgiler ihtiva etmesi sebebiyle bu konu üzerindeki değerlendirmelerimizi onun sözleri ile sınırlı tutmak istiyoruz. Şeyh, İrca Ehlinin bu şüphesine karşılık şunları yazmıştır:

"Tekfir başlı başına bir amel olarak yerilmiş ve tehlikeli olan bir iş değildir. Ancak heva ve öfkeye bina edilip, şer'î delilden uzak olarak bir Müslümanı tekfir etmek yerilmiş ve tehlikeli bir iştir. Her iman, övülmüş türden olmadığı gibi her küfür de yerilmiş ve kötülenmiş türden olmayabilir. İman çeşitleri içerisinde vacip olan Allah'a iman olduğu gibi yine haram olan tağuta iman da vardır. Aynı şekilde küfür çeşitleri içerisinde vacip ve övülmüş olan tağuta küfretme, onu inkâr etme olduğu gibi, yerilmiş ve haram olan Allah'a küfretme ve O'nu, ayetlerini ve dinini reddetme de vardır.

Bir Müslümanı şer'î bir delile dayanmadan tekfir etmek ne kadar tehlikeli ise, müşrik veya kâfir olan birinin İslam'ına ve dolayısıyla da kan ve malının haram olduğuna hükmetmek, bu kişiyi İslam kardeşliği ve iman dostluğu dairesine sokmak da en az birincisi kadar tehlikeli ve bozgunculuğa sebep olan bir iştir.

Şüphecilerin söyledikleri (Kim bir Müslümanı tekfir ederse o da kâfir olur) sözü hakkında ise; bu söz bu lafız ile Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sahih bir isnad ile aktarılmadığı gibi Müslümanı tekfir eden her kişi de kâfir değildir. Özellikle de tekfir edilen Müslüman, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Rasulü'nün küfür olarak isimlendirdiği bir iş nedeni ile tekfir edilmiş ise...

Bu hadisten, Müslüman bir kişinin asla tekfir olunmayacağını anlamak; Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın, İslam'ı izhar ettikleri halde (Müslüman olduklarını açıkladıkları halde) bazı insanlar hakkında indirdiği şu ayetlere ters düşmektir:

"Boşuna özür dilemeyin. Çünkü siz iman ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz." (9 Tevbe/66)

"Şüphesiz ki, kendilerine doğru yol belli olduktan sonra arkalarına dönenleri, şeytan sürüklemiş ve kendilerine ümit vermiştir." (47 Muhammed/25)

"Ey iman edenler, sizden kim dininden dönerse bilsin ki Allah, sevdiği ve kendisini seven, mü'minlere karşı alçak gönüllü (şefkatli), kâfirlere karşı onurlu ve zorlu bir toplum getirecektir. Bunlar Allah yolunda cihad ederler ve hiç bir kınayıcının kınamasından korkmazlar (hiçbir kimsenin kınamasına aldırmazlar). Bu Allah'ın dilediğine verdiği lütfudur. Allah'ın lütfu ve ilmi geniştir." (5 Maide/54)

Bununla beraber eğer ki Müslüman küfre girmez veya dinden dönmez ise fıkıh kitaplarında ele alınan "Mürtedin Hükmü" bahsinin faydası ve gereği nedir? Ki bu bâblarda zikredilen delillerden birisi de Allah Rasulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in şu sözüdür: "Kim dinini değiştirirse, onu öldürün!"

Yine Müslim'de geçen bir hadiste Allah Rasulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurur:

"Kim Müslüman bir kardeşine; 'Ey kâfir' derse ve bu sözü söylediği kişi kâfir ise (bir sorun yoktur). Ancak kâfir değil ise bu sözü kişinin kendisine döner." Hadiste geçen "kişi kâfir ise" sözü; küfrünü açığa vurduğu ve tekfirin engellerinden bir engelin de kendisi hakkında bulunmadığı bir Müslümanın, tekfir edileceğine delildir. "Böyle değil ise bu sözü kişinin kendisine döner" sözünün manası ise kişinin tekfir ettiği şahısta küfre sebep olacak bir durum yok ise sözün kendisine döneceğidir.

Kişiyi küfre sokacak türden bir söz veya amele binaen, kişi bir Müslümanı tekfir eder de tekfir ettiği bu kişi tekfirin engellerinden bir engelin bulunması sebebi ile bu hükmü hak etmiyor olsa dahi, tekfir eden kişi küfre girmez. Özellikle tekfir eden şahıs, tekfir ettiği bu şahsı Allah'ın dinine ve hududlarına karşı sergilenen öfke nedeni ile tekfir etmiş ise bu yaptığından dolayı ecir bile alır. Aynen Ömer *(radıyallahu anh)*'ın, Hatıb *(radıyallahu anh)* hakkında Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e "Bana izin ver de bu münafığın boynunu vurayım" demesi gibi...

Bununla beraber Allah Rasulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Hatıb *(radıyallahu anh)*'ın küfre girmediğini açıklamaktadır. Ancak bu açıklamasına rağmen Ömer *(radıyallahu anh)*' karşı "Bu sözün sana geri döndü. Çünkü sen bir Müslümanı tekfir ettin ve kanını helal gördün. Kim bir Müslümanı bu şekilde tekfir ederse küfre girer" diye bir söz söylememiştir.

İbnu'l-Kayyım *(rahimehullah)* "Zadu'l-Mead" isimli eserinde, Mekke'nin fethi ile alâkalı olarak Hatıb bin Ebi Belta'nın kıssasını işler ve yine aynı manaya işaret eder.

Muvahhidlerin, faydanın artması açısından bilmeleri gerekir ki ilim ehli,

birkaç yönden bu hadisi te'vil etmişlerdir. Bu yönlerden birisi; kim Müslümanın dinini ve Tevhidini küfür ile vasıflandırırsa şüphesiz küfre girer. Bir diğer husus ise yine kim Müslümanı tekfir etmeyi basite alır ve bunu önemsiz bir iş olarak değerlendirirse küfre düşebilir. Yine ilim ehlinin hadis hakkında başka te'villeri de bulunmaktadır. Nevevi *(rahimehullah)* Sahih-i Müslim şerhinde ilim ehlinin bu görüşlerini kapsamlı bir şekilde ele almıştır.

İlim ehli hadisin te'vilini ve manasını diğer nassların ışığında değerlendirerek yapmışlardır. Çünkü hadisin zahiri, ehl-i sünnet ve'l-Cemaat'in açıkladığı, küfür ve iman konularında sapasağlam olan dinin temellerinden bir tanesine muhalif konumdadır. Bu hadisin zahirinin muhalif olduğu esas ise Allahu Teala'nın şu hükmüdür:

> *"Allah kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını dilediği kimse için bağışlar." (4 Nisa/48)*

Müslümana dünyevi bir öfkeye binaen küfür iftirasında bulunmak şirk konumunda değildir. Bu nedenle bu hadisi te'vil eden ilim ehli, onu diğer sağlam nasslar ışığında değerlendirmişlerdir.

Şayet biz, bu hadise binaen ortaya atılan bu şüpheye uygun olarak; bize düşmanlık gösteren, bizi veya diğer Müslüman muvahhidleri tekfir eden, tağutları, onların kanunlarını ve askerlerini desteklemek için Tevhidimiz ve tağutlardan uzaklaşmamız nedeniyle bizi Haricîler olarak isimlendiren kişilerin kâfir olduklarını beyan etsek, doğru söylemiş oluruz.

Bu şüphe sahiplerinin cahillerinden olanlarının, "Kâfir anne-babadan doğmuş bir kişi olmadıkça, kimse tekfir edilemez" sözüne gelince bu, boş bir sözdür. Çünkü bunu söyleyen kişi İslam dininin hakikatinden haberi olmayan zırcahilden başkası olamaz. Bu nedenle, kendisine cevap vermek için uğraşmak, zaman ve gayret kaybı olur. Zira bu söz, Müslüman anne-babadan doğan bir kimsenin küfrü, apaçık bir şekilde işlese dahi asla tekfir edilemeyeceği anlamına gelir ki bu, önceki dönemlerde yaşamış olan kimselerden, ne bir âlim ne de bir cahilin söylemediği bir sözdür.

Mürtedin hükümleri konusunda, Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın, Rasulü'nün ve âlimlerin sözlerinden sunulanlar, bu şüphenin geçersizliğini ortaya çıkarmada yeterlidir. Gözleri kör olan kimse için bu bahsedilenlerde şifa vardır.

Önemli Tenbih

Bilinmelidir ki "Önemine, zaruretine, birçok mesele ve ahkâmla ilgisinin olmasına ve yine dinin şer'î bir hükmü olmasına rağmen tekfir konusu çok tehlikeli bir konudur."[570] Zira Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den sahih senetle rivayet edilmiş birçok hadis tekfir konusunda meydana gelmesi muhtemel bir hatanın sahibi açısından oldukça tehlikeli sonuçlar doğuracağını göstermektedir. İmam Buhari Kitabu-l Edeb'te "Te'vilsiz Bir Şekilde Kardeşini Tekfir Eden Kimse Dediği Gibidir" ismiyle bir bab açmış ve konu ile ilgili 3 hadis rivayet etmiştir. Hakeza İmam Müslim, Kitabu-l İman'da "Müslüman Kardeşine «Ey Kâfir» Diyen Kimsenin İman Halini Beyan" adıyla bir bab açmıştır. Bu konuda gerek her iki imamın gerekse de diğer hadis imamlarının rivayet ettikleri sahih senetli hadisler şunu çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır ki, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bir Müslüman'ın tekfirini men etmiş ve böyle bir ameli işleyen kişiyi "Kâfir" olarak isimlendirmiştir. Bu noktada temel kaide ise "Şari'in küfür olarak isimlendirdiği bir günah, küfür olarak isimlendirmediği diğer bir günahtan daha büyük günahtır" şeklindedir.[571] Bu yüzden her ne kadar İslam âlimleri arasında İslam'ı sabit bir Müslümanın te'vilsiz bir şekilde küfre nispet edilmesinin aslen sahibini dinden çıkaran büyük küfür olup olmadığı üzerinde ihtilaf vaki olmuşsa da böyle bir amel en azından büyük günahlardan daha büyük günah olan bir ameldir. Konu ile ilgili rivayet edilen hadisler şu şekildedir:

"Kim Müslüman kardeşine kâfir derse, ikisinden biri kâfir olmuştur."[572]

"Bildiği halde babasından başkasına ait olduğunu iddia eden kişi kâfir olur. Kendisinin olmayan bir şeyi, kendisininmiş gibi iddia eden kimse bizden değildir ve ateşteki yerine hazırlansın. Kim öyle olmadığı halde bir Müslümana kâfir veya Allah'ın düşmanı derse, bu isimler kendisine döner."[573]

Hadislere dair İslam âlimlerinin kavilleri aşağıdaki şekildedir:

Takiyyuddin es-Subki *(rahimehullah)* "Kim öyle olmadığı halde bir Müslümana kâfir veya Allah'ın düşmanı derse bu isimler kendisine döner" hadisini naklettikten sonra şöyle der:

"Bizce Müslüman oldukları kesin olan bazı insanları tekfir etmeleri sebebiyle Şari'in haberinin gereği olarak onların kâfir olduklarına hükmedilmesi ge-

---

570 Ebu Muhammed el-Makdisî, Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak.

571 Muhammed bin İbrahim, Tahkimu-l Kavanîyn Risalesi.

572 Buhari, Kitabu-l Edeb 73.

573 Müslim Kitabu-l İman.

rekir. "Müslümanım" demesi veya bir takım amelleri işlemesi, puta secde eden kişiyi nasıl kâfir olmaktan kurtarmıyorsa başkasına kâfir diyen kimseleri de "Müslümanız" demeleri kâfir olmaktan kurtarmaz."[574]

İbn-i Dakik el-İyd *(rahimehullah)* bu hadislerin anlamı hakkında şöyle der: "Kâfir olmadığı halde Müslümanlardan birini tekfir eden için bu büyük bir tehdittir. Kelamcılardan ehl-i sünnete ve ehl-i hadise mensup birçok kişi bu büyük yanlışa düşmüştür. Akaidde ihtilaf edince muhaliflerine karşı büyük şeyler söylediler ve kâfir olduğuna hükmettiler."[575]

Şevkani *(rahimehullah)* "es-Seylu'l-Cerrar" isimli kitabında şöyle der:

"Güneşin aydınlığından daha açık bir delil olmadan bir insanın İslam'dan çıktığını ve küfre girdiğini söylemek, Allahu Teala'ya ve ahiret gününe iman eden bir Müslümanın yapacağı bir iş değildir. Çünkü sahabeden bir gurup yolu ile rivayet edilen hadislerde "Kim Müslüman kardeşine kâfir derse, ikisinden biri kâfir olmuştur" buyurulmaktadır. Bu hadislerde, tekfir meselesinde en büyük engel ve en büyük sakındırma bulunmaktadır."[576]

Yine şöyle der: "Dinini önemseyen bir insan, şüpheli de olsa sakıncası olan bir işi yapmaz ve kendisine izin verilmediği halde vermiş olduğu bir isimlendirmede yanıldığı takdirde, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in "kâfir" olarak beyan ettiği kişiler arasında olmaktan nasıl korkmaz! Bunu şeriat kabul etmediği gibi akıl da kabul etmez."[577]

İbn Hacer el-Heytemi "ez-Zevacir an İktirafi'l-Kebair" isimli kitabının "352 ve 353 Numaralı Günah; İslam Adını Küfre Çevirmeden, Yani Tekfir Etmeden, Sadece Sövmek Amacıyla Kişinin Müslümana Kâfir Veya Allahu Teala'nın Düşmanı Demesi" bölümünde yukarıda geçen hadisi aktardıktan sonra şöyle devam eder:

"Bu da büyük bir tehdittir. Çünkü küfrün veya Allah'ın düşmanlığının kendisine dönmesi tehdidi bulunmaktadır. Bu, adam öldürme günahı gibidir. Bu nedenle "Kâfir" ve "Allah'ın düşmanı" sözünü söyleyen kişi, bunu haksız olarak yapmışsa küfre girer. Çünkü Müslüman olan kişiyi kâfir veya Allah'ın düşmanı olarak nitelemiştir. Bu ise onun küfrünü gerektirir. Yahut büyük günah olur. Çünkü tekfir etmeyi kastetmemiştir. Bu ise büyük günah ve şiddetli azabı gerek-

---

[574] Fethu'l-Bari, Kitabu İstitabeti'l-Murted.

[575] İhkamu'l-Ahkam Şerhu Umdeti'l-Ahkam, 4/76.

[576] Şevkani, es-Seylu'l-Carrar, 4/578.

[577] Şevkani, Age: 4/579.

tirir. Bu nedenle bu sözler büyük günahın belirtisidir."[578]

İbnu'l-Kayyim *(rahimehullah)* şöyle der: "Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* ve Rasulü'nün kâfir demediği kişiyi tekfir etmek, büyük günahlardandır."[579]

İmam Nevevi *(rahimehullah)*, Müslim şerhinde şöyle der:

“Bazı âlimlerin bu hadislerin zahirindeki tehdidi anlamakta zorluk çektiğini belirtmiştir. Hak ehlinin mezhebi olan ehl-i sünnet ve'l-Cemaat, günahlardan dolayı kişileri tekfir etmez. Bunun üzerine yapılan te'vilin de beş yönü bulunmaktadır:

Birincisi: Yaptığını kendisi için helal kabul eden kişiye hamledilir ki bu durumda kişi tekfir edilir.

İkincisi: Kardeşi hakkında yaptığı bu eleştirinin ve tekfir etmesinin sebebi ile ortaya çıkan masiyetin kendisine döneceğine hamledilir.

Üçüncüsü: Bu hadisin mü'minleri tekfir eden Haricîler ile ilgili olduğuna hamledilir. Kadı Iyad, bunu Malik bin Enes'ten nakletmiştir.

Dördüncüsü: Bunun kişiyi küfre doğru götüreceğine hamledilir. Çünkü günahlar küfrün postasıdır. Bunu çok yapan kişinin akibetinin küfür olmasından korkulur.

Beşincisi: Bunun manası, verilen küfür hükmünün kişiye döneceğine hamledilir. Kişiye dönen, küfrün hakikatı değil vermiş olduğu tekfir hükmüdür. Çünkü mü'min kardeşine küfür hükmünü vermiştir ve dolayısıyla da sanki kendi kendisini tekfir etmiş olur. Çünkü ya kendisi gibi olan birini tekfir etmiştir ya da İslam dininin bâtıl olduğuna inanan kâfir birine bu ismi vermiştir."[580]

Nevevi *(rahimehullah)*, çoğunluğa göre Haricîlerin, bid'atları sebebiyle tekfir edilmeyeceklerini belirterek, Malik'ten rivayet edilen üçüncü görüşün zayıf olduğunu söylemiştir. Hafız İbn-i Hacer *(radıyallahu anh)*, Nevevi'nin bu sözünü eleştirerek şöyle der:

"Malik'in söylediğinin izah edilecek bir yönü vardır. Onlardan bazıları, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in cennet ile tanıklık yaptığı sahabesinden çoğunu tekfir ederler. Bu tekfirleri, Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sözkonusu tanıklığını yalanlamak anlamına gelmektedir. Yoksa te'vil yolu ile onları tekfir etmeleri bakımından değildir. Doğrusu hadis, mü'min kişinin başka bir mü'mine kâfir demesini önlemek içindir. Bu ise Haricîlerin ve başkalarının

---

578 Heysemi, ez-Zevacir an İktirafi'l-Kebair.

579 İbnu'l-Kayyim, İlamu'l-Muvakkıin, 4/405.

580 Şerhu-n Nevevi Ale-l Müslim.

ortaya çıkmasından öncedir."[581]

Gerek konuya dair vermiş olduğumuz iki hadis gerekse de İslam ulemasının hadislere dair yapmış oldukları açıklamalar yukarıda da belirttiğimiz gibi tekfir ahkâmının oldukça önemli bir konumda olduğunu göstermektedir. Özellikle bu noktada Kadı Iyad'ın, Ebu'l-Meali'den nakletmiş olduğu şu sözler konunun ehemmiyetini gözler önüne sermektedir:

"Bir kâfire Müslüman demek veya bir Müslümana kâfir demek dinde büyük bir iştir."[582]

Bir taraftan İslam'ı sabit bir Müslümanın tekfir edilmesi diğer taraftan ise aslen müşrik olan kimselerin Müslüman olarak isimlendirilmesi... Her iki durum da sahibinin itikadında ciddi yaralar açması muhtemel hallerdendir. Bu yüzden tüm İslam davetçilerinin bir taraftan Allah'ın ahkâmını değiştiren, Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen tağutları, onların askerlerini ve ordularını, onlara itaat eden, teşrî yetkisini Allah'a değil de tağutlara tahsis eden müşrik toplumları tekfir ederken diğer taraftan da İslam'ı sabit Müslümanları ihtilaflı konular nedeniyle, zan, şüphe ve ihtimallerle tekfir etmekten oldukça uzak durmaları gerekmektedir.

---

[581] Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisî; Tekfirde Aşırılıktan Sakındırmak.
[582] Kadı Iyad, eş-Şifa, 2/277.

OTUZUNCU ŞÜPHE

İlim Ehlinin Fetvaları Şüphesi

Demokrasi dininin, inkârı küfrü gerektiren seçimlerinin[583] yapılmasına çok kısa bir süre kalmıştı. Uzun zamandır kendisi ile konuştuğum ancak herhangi bir şekilde bu konu üzerinde konuşmadığım bir hoca efendi benim "Demokrasi Dini" isimli kitabımı görerek "Bu sol partilere hizmet etmektir" şeklinde bir söz sarfedince ister istemez konu açıldı. Aramızda şöyle bir konuşma geçti:

- Hocam sizin kitabınızda bizzat birkaç yerde "Teşrîde itaat, teşrîde bulunan merciye ibadettir" şeklinde bir ifade geçiyor. Teşrîde bulunan kimselere itaat bir ibadet ise teşrîde bulunmanın kendisi daha büyük tehlike değil midir?

- Bugün sağ partiler olsa da olmasa da bu seçimler yapılacaktır. Ve parlamentoda ne olursa olsun herhangi bir parti ülkeyi yani bizleri yönetecektir. Bu kaçınılmazdır. O halde parlamentoyu onlara tamamen bırakmamak, bu yönetim işini Müslümanlara daha yakın, Müslümanlara hizmet edecek kimselere bırakmak daha uygun değil midir?

- Hocam sizin bu sözleriniz malum maslahat delili üzerine mebnîdir. Siz bizzat maslahat ile amel edebilmenin dört şartından bahsetmiştiniz. Ben ilk üç şartını bir kenara bırakıyor sadece son şartı üzerine şunu diyorum. Bugün AKP yönetiminin iktidara gelmesi tüm aklı selim sahiplerince maslahat kabul edilmiyor ki!... En azından ben aklımın selim olduğunu düşünüyor, Türkiye'nin demokrasi geçmişine bakıyor ve sağ partiler eliyle yapılan zulümleri biliyorum. Benim gibi düşünen bu ülkede yüzlerce insan var. Ortaya çıkması beklenilen maslahatın tüm akıl sahiplerince kabul edilmesi gerekir şartı sizin delilinizi iptal ediyor.

Konuşma bu şekilde sürdü. Hocanın getirdiği ya da getirmeye çalıştığı tüm delilleri en uygun üslup ile kendisine izah etmeye çalıştım. İşin aslı benim izahlarımı bilmiyor değildi. Ancak ben sadece bir hatırlatıcı olmak durumunda idim.

---

583 Demokratik seçimlerin yapılması demokrasi dininin kesin vaciplerindedir. Bu vacibin inkârı ise demokrasiye kâfir olmaktır.

Konuşmanın sonunda hoca ayağa kalktı. Masasından kalınca bir dosya çıkardı, bana uzattı ve dedi ki:

-Bu dosyada parlamentoya girilebileceğine, demokrasi ile amel edilebileceğine, İslam'a hizmet eden partilerin desteklenebileceğine dair 400 tane âlimin fetvası vardır. Sanki neredeyse icma hâsıl olmuştur. Başka söze ne gerek var.

-Hocam sizin gibi birisinin, her şeyi bir kenara bırakarak kendisi gibi alimlerden delil getirmesi ne kadar da ilginç. Bu getirdiğiniz âlimlerin sözlerinin hiç birisinin hüccet olmadığını siz bizden daha iyi bilirsiniz. Bir âlim delil olma noktasında bir başka âlimin sözlerine sığınır mı Allah aşkına? İmam Ebu Hanife kendisinden belki de çok daha âlim olan Tabiin hakkında "Bizde onlar gibi ictihad ederiz" dememiş midir? Âlimleri delil makamında kabul edeceksek ben de size derim ki; Bugün büyük şeytana karşı cihad eden âlimlerin hepsi bu konuda bizim gibi düşünmektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ) "Bizim uğrumuzda cihad edenler var ya, biz onları mutlaka yollarımıza ileteceğiz. Şüphesiz Allah, mutlaka iyilik yapanlarla beraberdir" (29 Ankebut/69)* buyurmaktadır. Hidayete ermeye evlerinde oturanlar mı daha layıktır yoksa Allah yolunda canlarını satanlar mı? Madem âlimler delildir, o halde mücahidlerin âlimleri sizin bu getirdiğiniz âlimler üzerine takdim edilmeli ve onların görüşü alınmalıdır.

Konuşmanın sonunca hoca efendinin bana söylediği son söz "Sen duygusal davranıyorsun" demek oldu.

İlim ehlinin fetvaları var... Tüm âlimler böyle fetva vermişlerdir... Bu kadar âlim bilmiyor da bir sen mi biliyorsun...

Bu ve buna benzer cümleleri şüphe çukurunun derin karanlıklarından çıkıp gelen her bir şüpheci gurubun dillerinden duymak mümkündür. Bu şüphe hangi konu açılırsa açılsın şüphe ehlinin tamamının ortak paydası olmuştur.

Günümüzde bu şüpheyi en çok dillerine dolayanlar cahil halk kesimleridir. Onlara din adına ne anlatırsanız anlatın size hemen "Bizim caminin hocası böyle demiyor ama. Müftüye sordum o bu görüşün yanlış olduğunu söyledi. Diyanet sizin görüşünüzün bâtıl olduğuna fetva verdi" diyerek itiraz ederler.

Bununla beraber bu bâtıl şüpheyi sadece halkın cahillerinden değil, kendilerini ilim ehli olarak gören çevrelerden de duyabilirsiniz. Bunların başında da kendilerini selefe nispet eden, Allah ve Rasulü'nün sözünün önüne hiçbir sözü geçirmeyeceklerini iddia eden ancak bizzat fiilleri ile bu iddialarını yalanlayan sapkın güruh gelmektedir. Kendileri herhangi bir konuya dair bir hadisi dillerine dolayıp "Ebu Hanife burada hadise muhalefet etmiştir" gibi boylarından büyük laf ederlerken, konu laikliğin kokuşmuş meyvesi demokrasi ve onunla

amel etmeye gelince söyleyecek sözleri kalmadığı zaman hemen bu bâtıl şüpheye başvururlar:

"Büyük âlimlerimizin hepsinin bu hususta fetvaları bulunmaktadır. Hem bu âlimler tüm dünyada kabul görmüş, muhaddis, itibar sahibi kişilerdir. Dünyanın en meşhur âlimleri arasındadırlar. En büyük din üniversitelerinin başlarındadırlar."

Gerçekten de söyledikleri doğrudur. Bunların hocaları tüm dünyada itibar gören insanlardır. Dallarında en meşhur kişilerdendirler. En büyük üniversitelerde ve bulundukları beldelerde makam ve mevki sahibidirler. Ancak bunlara itibar gösterip makam mevki ve dereceler verenlerin de Müslümanların düşmanları, kâfirlerin dostları olan zâlim hükümetler olduğu da bilinen bir gerçektir. Ve kendilerini selefe nispet eden bu şüpheci grubun "âlimlerimiz" sözünden kastettiklerinin de Suud hükümetinin küfrünü gizleyen, bu hustaki gerçeği insanlara açıklamaktan korkan ve bulundukları makamlarına ulaşabilmek adına dinlerini satan zâlimler oldukları aşikârdır.

Şüphe çukurunun bataklıklarında bulunan bir diğer gurup ise doğunun meşhur medreselerinde senelerce eğitim almış, Arap dili hususunda uzmanlaşmış olan filologlar yani dil bilginleridir. Evet, gerçekten de medrese kültüründen yetişmiş bu mollaların Arap dili üzerindeki ilimleri Arap beldelerindeki pek çok âlimden bile çok daha üst seviyededir. Bunların Arapça hususundaki ilimlerine söyleyecek bir sözümüz yoktur. Arap dili hususunda dünyada sayılı bilginler arasındadırlar. Şekilleri hoşuna gider. Sakallı, sarıklı, cübbeli Arapçanın piri adamlar... Zaten içinde yaşadığımız toplumda Arapça birkaç söz söyleyerek başlanılan konuşmaların da büyük tesiri olduğu ortadadır. Ne zaman demokrasi ve onunla amel etme konusu açılsa ilk söyleyecekleri "Türkiye'nin büyük medreselerinin mollaları ile yaptığımız görüşmede hepsi şu partinin desteklenmesi konusunda söz birliği etmiştir. Size ne oluyor ki...?"

Şüphe ehlinden olan son grubu ise sağda solda cihad naraları atmayı, internette klavye başında tekbir getirmeyi cihad zanneden, buna karşılık ellerinden ve dillerinden bir hayra erilmeyen gençler oluşturur. Gerçi bu kesim demokrasi ve onunla amel etme noktasında bizimle aynı paralelde düşünseler de kendileri ile ihtilaf ettiğimiz oldukça ciddi konularda ilk söyledikleri sözler şu olmuştur:

"Mücahid âlimlerimiz böyle söylüyor. Muasır âlimlerimizin fetvası bu minvaldedir. Sizin okuduğunuz kitapları onlar da okumuştur. Sizin bildiğiniz kadar onlar bilmiyorlar mı?"

Bu insanlara dinde asıl olanın Allah'ın kitabına ve Rasulullah *(sallallahu*

aleyhi ve sellem)'in sünnetine tabiyet olduğunu söylediğin zaman seni alnından ve ayaklarından bağlayan bir töhmet ile itham ederler. Cihad düşmanı... Mücahid düşmanı...

İşin aslı kendileri öylesine bir iki yüzlülük içindedirler ki, herhangi bir sufi ile konuştukları zaman karşılarındaki kişi "Bizim şeyhimizden sen daha mı iyi bileceksin, o rabıtanın, ölülerle tevessülün caiz olduğunu söylüyor" dediği zaman hemen "Sen âlimlerini rab mi ediniyorsun? Dinde delil Kur'an ve sünnettir" diye karşılarındaki şahsa saldırırlar. Ancak bizzat kendileri mübarek cihad âlimlerini rab edinmişlerdir de bunun daha farkında değildirler.

Göreceğin üzere bu bâtıl şüphe ile delil getiren oldukça geniş bir kitle mevcuttur. Ancak hak olan gerçek ise şudur:

> *"Allah'tan başkalarını dost edinenlerin durumu, kendine bir ev edinen örümceğin durumu gibidir. Evlerin en dayanıksızı ise şüphesiz örümcek evidir. Keşke bilselerdi!" (29 Ankebut/41)*

Sevgili kardeşim! Biz Müslümanlar içinse tek bir gerçek vardır ki o da Allah *(Subhanehu ve Tealâ)*'nın şu buyruklarıdır:

> *"Ayrılığa düştüğünüz herhangi bir şeyde hüküm vermek, Allah'a mahsustur. İşte, bu Allah, benim Rabbimdir. O'na dayandım ve O'na yönelirim." (42 Şuara/10)*

> *"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e de itaat edin ve sizden olan ulu'l Emr'e (idarecilere) de... Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz eğer Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız onu, Allah'a ve Resûl'e götürün (onların talimatına göre halledin). Bu hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir." (4 Nisa/59)*

Kendisini Allah'ın dinine nispet eden bir kimsenin göstereceği tavır hiç şüphesiz yukarıdaki ayetlerde sarih olarak ortaya konulmuştur. Bu da hangi konu olursa olsun ihtilafların mutlak surette Allah'ın kitabına ve Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sünnetine dönderilmesidir. Bu Allah'a ve ahiret gününe iman etmenin bir göstergesi, bir alametidir. Ancak iş sadece ihtilafi meseleleri Allah ve Rasulü'nün hükmüne döndermekle de bitmemektedir. Allah *(Subhanehu ve Tealâ)* şöyle buyurmaktadır:

> *"Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar." (4 Nisa/65)*

> *"Allah ve Resûlü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mü'min erkek ve hiçbir mü'min kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hak-*

ları yoktur. Kim Allah'a ve Resûlüne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır." (33 Ahzab/36)

İman edenlerin yükümlülükleri herhangi bir konuda Allah ve Rasulü'nün hükmüne gitmenin peşi sıra Allah ve Rasulü'nün verdiği karara tam bir teslimiyet göstermek, bundan dolayı kalben bir sıkıntı duymamak, Allah ve Rasulü'nün hükmü dışında bir hükmü tercih etmemektir. Böylesi bir ahlak mü'minin vazgeçilmez hasletidir.

Bilinmelidir ki İslam âlimleri usul kitaplarında şer'î delilleri Kur'an, sünnet, icma ve Kıyas şeklinde sıralamışlardır. Dikkat edilirse şer'î deliller arasında âlim kavli diye bir şey görmek mümkün değildir. Sahabe kavlinin dahi delil olup olmadığının tartışıldığı bir dinde sahabeden yıllarca sonra yaşayan herhangi bir alimin kavlinin hüccet olması nasıl düşünülebilir. Bu noktada temel kaide alimlerin kavlinin aslen bir hüccet olmadığı ancak delillendirilmeye muhtaç olduğudur. Alimlerin kavli ancak Kur'an ve sünnetle delillendirilebildiği zaman hüccet konumundadır. Bunun Haricînde ise bir delil olma özelliği yoktur.

İslam âlimleri, cumhur ulemanın görüşünün dahi bir hüccet niteliğinde olmadığını sarahaten belirtmişlerdir. Örneğin bir konu üzerinde âlimlerin hemen hemen tamamı bir görüş üzerinde birleşse ve buna karşılık alimlerden az bir kısmı buna itiraz etse cumhur ulemanın görüşü aslen bir hüccet niteliğinde değildir. Bundan dolayı usul âlimlerinin büyük bir çoğunluğu şöyle demiştir:

İttifakın bütün müctehidlere şamil olmasıdır. Bu bakımdan müctehidlerden muhalefet eden bir kişi dahi olsa bu icma olmaz. İcma yok ise uyulma luzumu ve kabul edilecek delil de yok demektir. Çünkü çoğunluğun görüşü doğrunun kat'î bir delili değildir. Çoğunluk hatalı azınlık ise doğru görüşlü olabilir."[584]

O halde dinin hangi konusunda olursa olsun Allah'ın kitabını ve Rasulullah'ın sünnetini görmezden gelerek âlimlerin arkasına sığınmaya çalışan bu zavallı kimselere verilecek en güzel cevap şu olmalıdır:

Bir gün İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)*'ya temettu haccı konusunda bazı kimseler itiraz etmişler ve delil olarak da Ebu Bekir ve Ömer'in sözlerini getirmişlerdir. Tercumanu-l Kur'an olan İbn-i Abbas *(radıyallahu anhuma)* kendisine bu şekilde itiraz edenlere şu şekilde cevap vermiştir:

"Neredeyse gökten başınıza taş yağacak. Ben size Allah'ın Rasulu *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle söylüyor diyorum. Siz ise bana Ebu Bekir ve Ömer diyorsunuz."

---

[584] Abdulkerim Zeydan, Fıkıh Usulü Tercümesi sy: 171.

Buna benzer bir rivayette İbn-i Ömer'den gelmiştir. Kendisine "Baban temettu haccını yasakladı" diyenlere "Allah Rasulü'nün emri mi yoksa babamın emri mi uyulmaya daha layıktır?" diye cevap vermiştir.[585]

İşte kendisinden razı olunan neslin tavrı budur. Allah ve Rasulü bir işte hükmettiği zaman başka bir söze itibar etmemek... Buna karşılık kalbinde nifak olanlara gelince...

"Allah'ın indirdiğine (Kuran'a) ve Peygambere gelin dendiği zaman Münafıkların senden büsbütün uzaklaştıklarını görürsün." (4 Nisa/61)

---

585 Her iki rivayet içinde bkz. İbn-i Kayyim, İlamu-l Muvakkıîyn 2/356.

Çıkan Kitaplarımız

1- Hakimiyet Mefhumu (2. Baskı)

Murat Gezenler

2- Demokrasi Bir Dindir

Ebu Muhammed el-Makdisî

3- Taifetu-l Mansura'nın Özellikleri (2. Baskı)

Ebu Basir et-Tartusi

4- Müslümanların Birliğini Sağlayan Temel Esaslar

Ebu Basir et-Tartusi

5- İslam Erlerine Nasihatler

Nacih İbrahim

6- Cihada Teşvik

Ebu Kuteybe eş-Şami

7- İslam'da Şehadet Operasyonları

Derleme

8- Demokrasi Dini

Murat Gezenler

9- İslam Dininden Çıkaran Ameller (2. Baskı)

Ebu Basir et-Tartusi

10- El-Cihad Ve-l İctihad

Ebu Katade el-Filistini

11- El-Umde Fi İdadi'l Udde

Abdulkadir bin Abdulaziz

12- Ey Zindan Arkadaşlarım 1

Ebu Muhammed el-Makdisî

13- Mühim Soruların Cevabı

Alaeddin Palevî

14- Çocuk Eğtiminde Nebevî Yöntem ve Fesad Medreseleri

Ebu Muhammed el-Makdisî

15- İrca Saldırılarına Karşı Şüphelerin Giderilmesi

Murat Gezenler

16- Cehalet Özrü

Murat Gezenler

17- Ey Zindan Arkadaşlarım 2

Ebu Muhammed el-Makdisî

18- Milleti İbrahim

Ebu Muhammed el-Makdisî

<u>Çıkan Kitaplarımız</u>

19- Tağutların Yardımcılarına Dair

Şüphelerin Giderilmesi

Ebu Muhammed el-Makdisî

20 Tevhidin Anlamı

Seyyid Kutub

21- Cihada Katkıda Bulunmanın 39 Yolu

Muhammed bin Ahmed es-Salim

22- İşte Şeriat Budur

Ebu Sehran es-Suri

23- Namaz Kıldırma Memurları Arkasında Namaz

Abdullah el-Ensar

24- Şirk ve Riddet Taifesi ŞİA

Ebu Basir et-Tartusi

25- Ey Vahyin Çocukları Direnin!

Derleme

Allah'ın İzni İle

PEK YAKINDA

ZİKİR EHLİNE SORUN

Şeyh Ebu Muhammed el-Makdisi
Ve Tevhid&Cihad Minberi
Fetva Kurulu

Hazırlayan

Murat Gezenler

Allah *(Subhanehu ve Telâ)* "*Şayet bilmiyorsanız zikir ehline sorun*" diye emretmiştir. Rasulullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ise "Cehaletin ilacı sormaktır" buyurmuştur. Sormak ilim yolunun en önemli yapı taşlarındandır. Bununla beraber kendisine soru sorulanın da zikir ehlinden olması gerekir.

Elinizdeki eser Şeyh Ebu Muhammed'in liderliğinde oluşan 11 alimin, dünyanın dört bir yanından özellikle muasır meselelere dair kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri fetvaları ihtiva etmektedir.

Allah'ın İzni İle

PEK YAKINDA

HAKİMİYET ALLAH'INDIR

Muasır Alimlerden Makaleler

Hazırlayan

Murat GEZENLER

Yeryüzünde herhangi bir devlet Allah'ın indirdiğiyle hükmetme ilkesini kaim kılmaya çaba gösterse ya da Allah'ın hükmüyle, Rahman'ın indirdikleri ile muhakeme olma ilkesini benimserse derhal o devlete karşı savaş ilan edilir. Dört bir taraftan kuşatılır... Darmadağın edilmeye çalışılır... Üzerine füzeler fırlatılır, bombalar yağdırılır....

İşte bugün bu durumu en canlı hali ile yaşamaktayız. Afganistan'da... Küçücük bir topluluk Allah'ın indirdikleri ile hükmetme endişesi taşıdığı için dünyanın dört bir tarafından saldırıya uğradı. Küfür tek millet oldu... Bütün güçleriyle birleştiler ve mazlumlara karşı savaş ilan ettiler.